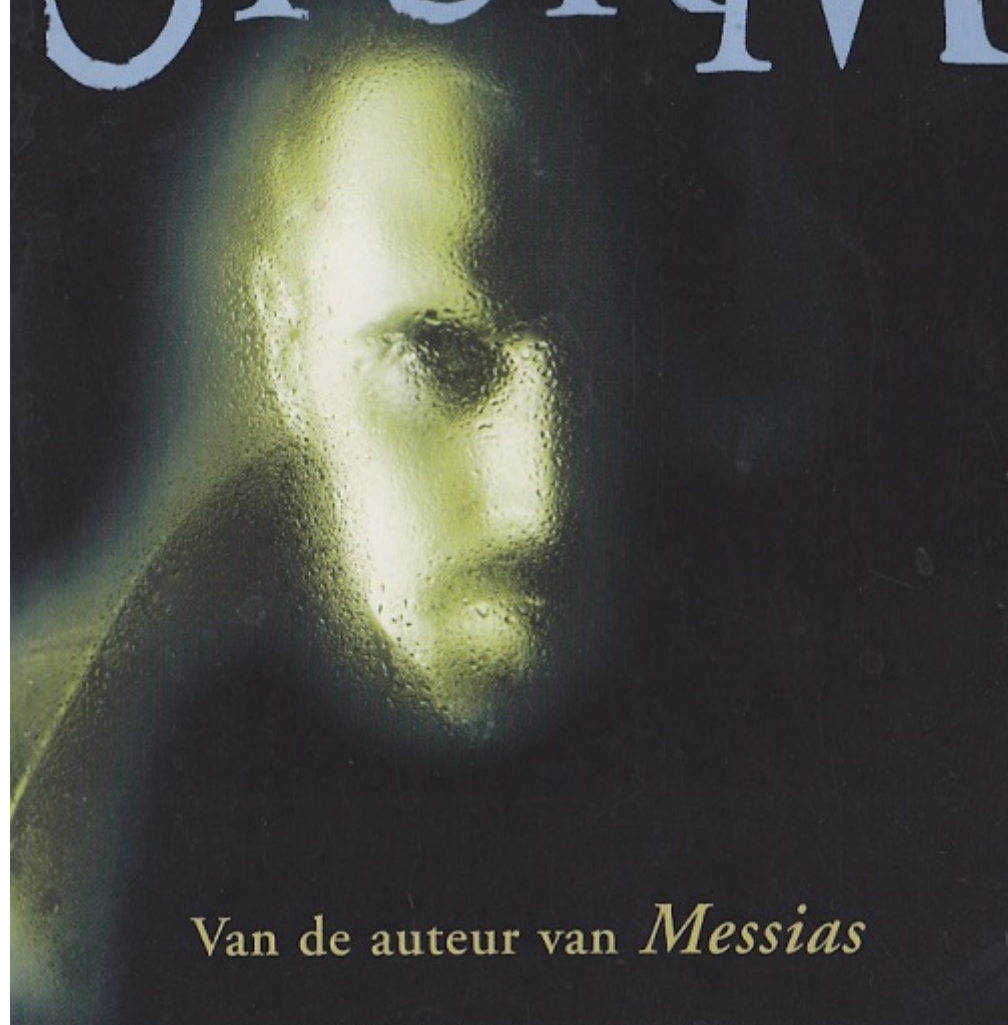

BORIS STARLING

STORM

Van de auteur van *Messias*

BORIS STARLING

STORM

T H R I L L E R

MEULENHOFF-M

Derde druk april 2001

Vertaling Monique Eggermont en Gerard Suurmeijer

Omslagontwerp Mariska Cock

Omslagillustratie Trevillion Picture Library

Foto achterplat David Oliver

Copyright © 2000 Boris Starling

Copyright Nederlandse vertaling © 2000 J.M. Meulenhoffbv, Amsterdam

Mpact is een imprint van J.M. Meulenhoffbv, Amsterdam

Oorspronkelijk verschenen onder de titel *Storm*

ISBN 90 290 6898 I/CIP/NUGI 331

Maandag

'Ik heb zojuist vernomen dat er een bom aan boord is.'

Kapitein Edward Sutton legt met een handgebaar het verontruste gemompel het zwijgen op.

'Hij bevindt zich in een witte Transit op het autodek. Aan de voorkant, meer weet ik niet. Ik heb geen idee wie hem daar in heeft gelegd, wat ze willen, wanneer hij zou kunnen exploderen of hoe krachtig hij is. Voorzover ik weet kan het net zo goed om een zevenklapper gaan. Maar ik ben niet van plan om enig risico te nemen. Wat ik wel weet is dat we honderdvijftig mijl uit de kust zijn. Tegen de tijd dat er hulp is, kan het te laat zijn. En ik ben niet bereid het schip zo ver uit de kust te laten evacueren. Er zijn meer dan achthonderd mensen aan boord, en volgens mij heeft een flink aantal een aardige slok op. En volgens de barometer gaan we slecht weer tegemoet. We grijpen nu in, of helemaal niet.'

Zijn gezicht zweeft boven de kathodisch oplichtende radarschermen. Achter de ramen schijnen de scheepslampen dansend in het donker, omfloerst door de regen.

'We leggen de *Amphitrite* stil en laten de wagen in de zee verdwijnen.'

Sutton wacht op reacties. Niemand verroert zich.

'Tweede stuurman Garthowen leg de *Amphitrite* stil. Hij zal via de intercom omroepen dat er een visnet in de schroeven vastzit en dat we het schip stilleggen om het euvel te verhelpen. Als een ander schip ons op de radar ziet en vraagt waarom we stilliggen, zeggen we hetzelfde. Hoeveel schepen liggen er in de buurt?'

Garthowen werpt een blik op de twee radarschermen, een van vijf mijl en een van dertig mijl in de omtrek. Het eerste scherm toont niets bijzonders. Op het andere zijn uiteen liggende voorwerpen te zien: twee grote schepen, vier kleinere, en de elektronische vlam van een olieplatform.

'Zes, plus een olieplatform.'

'Mooi. Misschien komen we er zonder vragen vanaf. Maar evengoed houden we dat verhaal over die bom binnenskamers. Het mag onder geen beding uitlekken - en zeker niet naar de passagiers. Hoe minder zij weten, hoe beter. Is dat duidelijk?'

De brugbemanning knikt. Sutton gaat door.

'Ikzelf ga naar het autodek. Derde stuurman Parker gaat vijf- nee, zes - man zoeken om me te begeleiden. Hij geeft hun het bevel naar mij toe te gaan op het autodek, maar vertelt niet waarom. Wanneer de *Amphitrite* stilligt, open ik de boegdeur, ik houd toezicht op het dumpen van het voertuig, en sluit de deur. Dan hervatten we de reis. Ik doe de boegdeur niet open voordat tweede stuurman Garthowen me heeft verzekerd dat het schip volledig stilligt, en hij start de *Amphitrite* niet opnieuw totdat ik hem heb gezegd dat de deur weer goed dichtzit. De motoren blijven tijdens de gehele operatie aan. Nog vragen?'

Ze schudden kort en krachtig het hoofd.

'Goed. Laten we dan meteen tot actie overgaan.'

Sutton draait zich om op zijn hakken en loopt naar de hoofduitgang. Nog voor hij de ruimte goed en wel heeft verlaten, hoort hij de afgemeten klanken van een ervaren bemanning die in actie komt: Garthowen over de intercom in de machinekamer, Parker tegen de matrozen. Sutton luistert of hij paniek kan horen in hun stem, maar nee. Hij vraagt zich af hoe lang het duurt voordat de omvang van het gevaar tot hen doordringt.

Het autodek ligt negen dekken lager. Sutton neemt de treden met twee tegelijk, en groet ondertussen passagiers die hij tegenkomt. Zijn bewegingen zijn beheerst, afgemeten. Hij ziet er niet uit als een man wiens schip elk moment de lucht in kan vliegen. Hij is echt het type van een veerbootkapitein: geen lange, gebronsde slanke vliegtuigpilot, maar gedrongen en vriendelijk. Een solide figuur, dat is Sutton. Uitermate betrouwbaar. Achter zijn rug noemt de bemanning hem Steady Eddie, wat het midden houdt tussen een compliment en een belediging. Steady Eddie, die zich langs alle rangen omhoog heeft gewerkt. Niets flitsends heeft hij, niets opzienbarends of onvoorspelbaars. Hij laat zich

niet voorstaan op zijn gezaghebbende functie, maar daarom is hij niet minder effectief. Hij is het soort man dat je graag bij je in de loopgraven zou willen zien. Het soort man dat je zou willen zien, wanneer er een bom aan boord van een veerboot aanwezig is.

Hij daalt steeds verder de verlichte trappen af. De geur van zowel desinfecterende middelen als dieselolie prikkelt zijn neusgaten. Geluiden: het blikkerige gepiep van gokautomaten, harde stemmen achter de deur van een hut, Garthowen die het verhaal over de schroeven via de intercom opdist. En achter dat alles het pulserende gebonk van de Stork-Werkspoor-motoren, waarvan het metronomische gedreun afneemt naarmate Garthowen vaart mindert.

Sutton laat de menigte achter zich.

Hij opent de deur naar het autodek en krimpt even ineen wanneer het lawaai hem overspoelt. De herrie hier is afgrijselijk, ieder geluid weerkaatst in de metalen spanten van het enorme plafondgewelf. Sutton kan zijn eigen gedachten nauwelijks meer horen vanwege het gebrul van de ventilatoren boven zijn hoofd en het rusteloze geratel van kettingen in ringbouten. Hij heeft het gevoel dat hij diep in een zeemonster zit, met witgeschilderde stangen als ribben en zwaar dreunende motoren als hart.

De deklampen verlichten de wagens zonder schaduw of genade. Logge, dreigende vormen van staal en glas. In de richting van de boeg signaleert Sutton bijna onmiddellijk de witte Transit. Er zijn zeven vakken van voor tot achtersteven, en de wagen staat als derde van voren in het tweede vak vanaf bakboord.

Het voertuig dat er het dichtst bij staat is een vrachtwagen, bedekt met een dikke laag stof waarin iemand heeft geschreven: **WAS JE VROUW MAAR ZO SMERIG.**

Op een ander tijdstip, bij een andere gelegenheid, zou Sutton erom gelachen hebben. Deuren bevinden zich om de tien meter in de wand van het autodek. De zes matrozen die Parker heeft opgetrommeld komen door de eerstvolgende deur binnen, nors en angstig kijkend. Dit is voor hen normaliter de rustige periode tijdens de reis, zonder de koortsachtige bedrijvigheid van vertrek of aankomst. Ze weten niet precies waarom ze hierheen zijn geroepen en wat hun te wachten staat.

Sutton loopt op hen toe. Hij moet zijn stem verheffen om zich verstaanbaar te maken.

'Hierheen, jullie. En let op.'

Ze volgen hem tussen de auto's door, soms ruggelings en met de armen tegen hun lichaam om zich ertussendoor te wurmen. Sommigen blijven met hun broekspijp aan het uiteinde van bumpers hangen.

Sutton probeert of het portier van de Transit open is. Op slot. Hij doet hetzelfde met de twee auto's ervoor, een nieuwe blauwe Audi-sedan en een oudere roestbruine Vauxhall-stationwagen, volgestouwd met bagage. Ook die zitten allebei op slot.

'Wat is de bedoeling?' vraagt Keith, de oudste van de matrozen. Hij en Sutton kwamen op dezelfde dag bij Seaspeed in dienst, een feit dat Keith achter een glas bier vaak de verzuchting ontlokt, dat hij ook best kapitein had kunnen zijn als hij wat meer geluk had gehad.

'Gereedschapskist.' Sutton steekt zijn hand uit als een chirurg die om een scalpel vraagt. Nog steeds wachtend op een antwoord geeft Keith hem de kist aan. Sutton zet hem neer op de motorkap van de Vauxhall en rommelt erin rond tot hij een lange, stevige moersleutel te pakken heeft. Hij tikt er lichtjes mee in de palm van zijn linkerhand.

'Achteruit.'

Hij draait zijn hoofd naar achter en laat de sleutel in een korte, snelle boog op de voorruit van de wagen terechtkomen. De ruit versplintert onmiddellijk, het meeste valt in grote stukken binnen op de zitting. Een willekeurig patroon van puntige scherven. Hij zou een miljoen ruiten kapot kunnen slaan, het glas zou op een miljoen verschillende manieren breken. Sneeuwvlokken en vingerafdrukken hebben datzelfde eindeloos unieke.

Sutton steekt zijn arm door de opening, voorzichtig zodat zijn mouw niet aan een scherp blijft hangen, en haalt de wagen van de handrem.

Hij loopt naar de Audi, controleert of er geen inbrekersalarm aanwezig is, maar ziet er geen. Weer slaat hij met de sleutel, de ruit breekt, hij zet de handrem los. De Transit krijgt dezelfde behandeling. Sutton geeft de gereedschapskist met de sleutel weer terug aan Keith.

De intercom in de hoek zoemt, precies op tijd.

'Brug voor autodek. Boot is stilgelegd. Boegdeur kan open. Over.'

Sutton loopt naar de intercom en pakt de hoorn.

'Autodek voor brug. Beginnen met openen boegdeur. Over.'

Hij hangt de hoorn terug en begint knoppen op het controlepaneel ernaast in te drukken. De boegdeur bestaat in feite uit twee delen: een buitendeur, die naar boven openklapt tot vlak onder de brug en die het afsluitstuk vormt als hij dicht is; en een binnendeur, die vanaf de romp naar beneden gelaten wordt en als afrit dient als hij open is. De deuren worden in strikte volgorde geopend. De binnendeur moet dicht blijven tot de buitenste volledig geopend is.

Het controlepaneel heeft zes aparte handregulatoren. Elke regulator heeft zijn eigen lampje, dat rood oplicht voor volledig open, en groen voor volledig gesloten.

Onderste deurvergrendeling rood. Zijvergrendeling rood.

Sutton hoort de buitendeur naar boven toe opengaan.

Sluitmechanisme afrit rood. Deur open/dicht lampje rood. Afritvergrendeling en slotmoeren rood.

De binnendeur gaat langzaam en onverbiddelijk open, als een middeleeuwse ophaalbrug. De wereld buiten komt stukje bij beetje in beeld: een nachtelijke hemel met wolken die laag boven een zee met witte schuimkoppen hangen. Bij gebrek aan een duidelijke horizon kan Sutton nauwelijks zien waar de hemel eindigt en de zee begint. Een wereld zonder onderscheid.

De deur die nu als afrit dient, trilt even aan het uiteinde. Het lampje open/dicht is rood.

De mond van de *Amphitrite* gaapt wijdopen. Sutton zou zo de afrit op kunnen lopen en de Noordzee in kunnen stappen als hij dat wilde.

De golven hebben zachte schuimkoppen en de wind sproeit vlagen water in zijn gezicht.

Het weer wordt al onstuimiger. Ze stevenen recht op een storm af.

Sutton wendt zich tot de matrozen.

'We moeten deze wagen in zee dumpen.'

Sommigen kijken zo mogelijk nog stommer dan eerst. Keith wil de voor de hand liggende vraag stellen, maar Sutton snijdt hem de pas af.

'Doet er niet toe waarom. We moeten eerst deze twee auto's uit de weg krijgen en daarna die Transit dumpen. Snel. Kom op.'

Zijn dwingende gezag legt hun nieuwsgierigheid aan banden.

Hij verdeelt de matrozen rond de Vauxhall: twee op elke hoek achter, een aan weerszijden, en hijzelf grijpt het stuur door de kapotgeslagen voorruit. Ze rollen de wagen naar de afrit, tot vlak bij de uitgang. De matrozen aan de passagierskant staan nog geen vijfenveertig centimeter van de zee af en concentreren zich evenzeer op hun eigen voeten als op de vaart van de wagen. Er wordt 'pas op!' geschreeuwd als iemand te dicht bij de rand dreigt te komen.

Ze laten de Vauxhall halverwege de afrit staan en lopen terug naar de Audi. Bij sommigen spat binnensluipend water tegen hun voeten op. De Audi wordt vlak tegen de Vauxhall geduwd.

En nu de Transit.

Sutton draait het stuur met kracht recht naar voren de afrit op, langs de twee andere auto's. Ze duwen de Transit helemaal tot aan het eind van de afrit, waar hij onvast over de verbindingen hotst. De brede buitendeur kijkt onbewogen op hen neer.

'Een flinke duw, jongens,' zegt Sutton. 'Een, twee, hup.'

De Transit schiet naar voren. De voorwielen glijden van de afrit naar zee. Sutton en de mannen laten ze gaan.

'En nog eens.'

De vier mannen achter de auto maken zich op voor de volgende duw.

De Transit ligt nu in zee. Het water kolkt eroverheen en stroomt door de kapotte ruit naar binnen. De wagen helt voorover, het achterstuk in de lucht als een hand die iets wil pakken, en gaat ten slotte onder in de omhelzing van de zee.

De matrozen zetten de Audi en de Vauxhall weer terug op hun plaats, haastig de afrit open aflopend.

'Dat was het,' zegt Sutton. 'Hartelijk bedankt. En geen woord hierover, tegen niemand, begrepen?'

Ze zien in dat hij het niet verder gaat uitleggen en lopen achter elkaar terug tussen de auto's door.

Sutton gaat nu in omgekeerde volgorde te werk op het paneel en de zee verdwijnt weer achter de deur. De lichtjes voor het optrekken en vergrendelen kleuren groen. Open/dicht, groen. Sluitmechanisme deur groen. Zijvergrendeling groen. De lampjes van de ondervergrendeling en voor open/dicht van de buitendeur blijven hardnekkig rood.

Sutton kijkt op zijn horloge. Normaal gesproken duurt het nooit zo lang. Hij spitst zijn oren of hij het hydraulische systeem van de buitendeur boven het lawaai uit kan horen.

Niets.

Hij móét nu toch dicht zijn.

Hij vloekt zachtjes in zichzelf. Het is zeker weer dat probleem dat ze al vaker hebben gehad met de sensoren. De sensor voor de ondervergrendeling geeft soms aan dat de deur nog openstaat, ook al is hij goed gesloten, en die fout wordt doorgegeven aan de sensor van het open/dichtsysteem. Hij heeft het een paar maanden geleden zelf gerapporteerd.

Er bevindt zich een corresponderend controlepaneel op de brug, maar dat is niet zo uitgebreid als dit. Het brugpaneel heeft alleen lampjes voor de zijvergrendeling en de afritvergrendeling. Alle lampjes daar zullen op groen staan. De zijkanten van de buitendeur zijn vergrendeld, en de binnendeur is goed dicht.

De enige die weet dat de laatste twee lampjes nog rood zijn, is Sutton.

Hij pakt de hoorn van de intercom.

'Autodek voor brug. Boegdeur gesloten. Toestemming om *Amphitrite* weer te starten. Over.'

De veerboot komt met een slingerbeweging weer in actie.

De plastic bekleding van de muurbank plakt aan Kates huid als ze erop gaat liggen. Ze rolt haar dikke jack op en legt het onder haar hoofd. Het voelt warm en zacht tegen haar wang.

Ze zou lekker in bed moeten liggen, diep in slaap. De reis van Bergen naar Aberdeen duurt 24 uur, en ze hadden vijf dubbele hutten gereserveerd. Toen ze gistermiddag aan boord kwamen, kregen ze te horen dat er meer vracht aan boord was dan verwacht, en dat alle vrachtwagenchauffeurs volgens de wet een goede slaappleats moesten krijgen. Dus geen hut voor Kate, noch voor een van de andere negen leden van de Aberdeen Amateurs met wie ze reist.

Kate begint langzaam maar zeker rustiger te ademen. Ze bevindt zich al in het schemergebied tussen waken en slapen, waar gedachten haar bewustzijn in en uit zweven als veren in de wind, een confetti van onzinnigheid, rondgestrooid in haar hoofd. Herinneringen aan Noorwegen, waar de groep amateurtoneelspelers een van Alan Ayckbourns stukken, *Way Upstream*, heeft gespeeld. Ze zijn met tien in totaal: zeven acteurs, de regisseur, de kostuumontwerper en de geluids- en lichtman. Ze denkt terug aan het varen door de fjorden tijdens hun weekend vrijaf, de lucht zo helder en fris dat ademen bijna pijn deed, de bergen loodrecht en duizelingwekkend hoog uittorend terwijl ze langs landtongen voeren waarlangs huizen van rode baksteen en met gras begroeide daken prijkten.

Twee enorme dreunen gaan trillend door de romp en Kate schrikt meteen wakker.

Ze bijt op haar onderlip om het niet uit te schreeuwen van ergernis en komt langzaam overeind. De regen roffelt tegen de patrijspoort boven haar hoofd.

De anderen kijken onzeker om zich heen.

'Dat kan van alles geweest zijn,' zegt Kate, meer tegen zichzelf dan tegen iemand anders.

'Niets om je zorgen over te maken.'

Dan kapseist de *Amphitrite* ineens en weet ze meteen dat er genoeg is om zich zorgen over te maken.

Plotseling liggen ze allemaal op de vloer, alsof een hand van een reus hen daar speels even heeft neergelegd. Als Kate de muurbank vastgrijpt om overeind te komen, helt de veerboot ineens de andere kant op en gooit haar van de bank zodat ze op haar linkerheup op de vloer terechtkomt.

Ze krimpt ineem van de stekende pijn en probeert uit alle macht de paniek die onder uit haar maag omhoogkomt te bedwingen. Misschien moest de boot uitwijken om een aanvaring te voorkomen. Kate weet dat dit soort scherpe bewegingen mogelijk zijn als een groot schip een krappe bocht moet maken bij het snijden van een ander schip.

Maar de *Amphitrite* zou de nadering van een ander schip toch zeker wel op de radar hebben opgemerkt? Tenzij het andere schip een klein bootje is, maar dat zouden ze dan misschien wel helemaal niet hebben gezien, en er gewoon overheen zijn gevaren alsof het niet bestond.

Het schip maakt weer zwaar slagzij, steiler en sneller deze keer. Alles wat los staat in de bar - glazen, borden, bladen, mensen - wordt naar stuurboord gesmeten, waar Kate ligt. Ze hijst zichzelf weer overeind aan de muurbank. Sinclair en Alex, de regisseur en de hoofdrolspeler, schuiven over de vloer en komen met een klap tegen de scheidingswand naast haar terecht.

Kleine lichtflitsen in de lucht, en instinctief bedekt Kate haar gezicht met haar armen wanneer ze beseft dat het glasscherven zijn waar het licht op schijnt terwijl ze door de lucht vliegen. Iemand - Davenport, denkt ze, de kostuumontwerper - schreeuwt het uit wanneer een splinter hem in het voorhoofd raakt. Kate ruikt de zware geur van sterke drank die uit kapotte flessen opstijgt. Ze haalt haar handen van haar gezicht en ziet Davenport vol ongeloof naar zijn handen staren. Ze zitten vol bloed en hij smeert het zonder het te merken over zijn gezicht uit.

Eruit. Ze moeten hier weg. Nu.

Ze kijken naar haar, inspecteur van politie, die de touwtjes in handen moet nemen.

Kate grijpt haar jack en wikkelt het rond haar hoofd, waarbij ze de mouwen op de achterkant stevig in elkaar knoopt. Ze weet dat ze nu helder moet blijven. Als ze een lelijk klap op haar hoofd krijgt, kan ze de kans op overleven wel vergeten. Ze is niet dronken. Ze kan nog helder denken, snel beslissingen nemen. Daar moet ze gebruik van maken nu het nog kan.

De *Amphitrite* lijkt stabiel te blijven in deze idiote hoek, althans voorlopig. Hij helt zwaar over naar het uiteinde van de bar, de vlakke vloer is nu een verraderlijk steile helling, waarop lopen bijna onmogelijk is. Aan de andere kant van de ruimte bevindt zich de gang, en daarachter de trappen naar de bovendekken.

Het is de enige uitweg. Daar moeten ze zien te komen.

'We moeten een ketting vormen,' zegt Sinclair. Zoals altijd is hij onberispelijk gekleed in een zwarte polo onder een lichtgrijs kostuum; een ongerijmd teruggrijpen op de tijd dat mensen zich speciaal kleeadden om op reis te gaan. Maar dit is de door een storm geteisterde Noordzee en geen trans-Atlantische cruise, en het is pas sinds enkele seconden dat de *Amphitrite* iets gemeen heeft met de *Titanic*.

Kate schudt haar hoofd.

'Een ketting breekt zodra het schip weer in beweging komt. Volg mij. Doe precies hetzelfde als ik.'

Ze grijpt de dichtstbijzijnde tafel vast. De tafels zijn allemaal rond, in het midden met een stang in de vloer verankerd, en de krukjes eromheen hebben hetzelfde ontwerp, maar dan kleiner en lager. Het lijken net groepjes paddestoelen. De ruimte tussen de groepjes onderling is ongeveer een meter op het smalste punt: kort genoeg voor Kate om over te steken als ze zichzelf met de ene arm afzet tegen een stang om met de andere arm de volgende te kunnen grijpen.

Ze vindt het moeilijk zich eraan vast te houden: het metaal is koud en glad, en haar handen zijn nat van het zweet. Kate kruipt op deze manier langzaam verder, steeds met één hand aan een stang. Afzetten, grijpen, trekken. Afzetten, grijpen, trekken. Ze stelt zich voor dat ze in een ruimteschip is, zwaaiend van het ene vaste punt naar het andere.

Twee tafels is ze nog van de deur af, en daarachter ligt de gang, die snel volstroomt met mensen.

Haar rechtervoet glijdt uit en hangt in de lucht. Ze vangt haar lichaamsgewicht op met haar armen. Haar voet tast in het luchtledige naar het geruststellende gevoel van een metalen cilinder, vindt hem, raakt hem kwijt, en vindt hem weer.

De *Amphitrite* begint weer naar bakboord over te hellen, en veroorzaakt tegelijk hetzelfde opgewonden gevoel als bij surfen, met de angst en opwindning als de golf komt aanstormen en de surfers beginnen te manoeuvreren in de wetenschap dat ze goed

moeten oppassen om te voorkomen dat ze niet als afval op de zeebodem eindigen. De *Amphitrite* is als die golf die een evenwicht zoekt, Kate uitdagend haar instinct te onderdrukken en het juiste moment af te wachten.

Ze kijkt omlaag tussen haar benen door. De anderen liggen gestrekt op de vloer - het hellend vlak - als een legertje mieren.

'Laat los!' gilt ze. 'Laat los, nu!'

Ze draait zichzelf zo dat haar voeten voor haar uit wijzen, en schuift de laatste tientallen centimeters naar de deur, plat op haar rug zoals ze deed toen ze leerde skiën. Ze glijdt door de deur de gang op, waar ze tegen een steward opbotst. Absurd genoeg maken ze allebei hun excuses, hoewel ze elkaar nauwelijks kunnen horen boven het geschreeuw van andere passagiers en het schurende geluid van metaal op metaal uit. Kate kan zich niet herinneren wanneer ze voor het laatst zoveel lawaai heeft gehoord, een muur van geluid zonder toon of hart.

De steward duwt Kate weg uit de ingang terwijl de anderen de gang in glijden. Ze telt ze intussen. Ze zijn allemaal aan haar kant van de deur terechtgekomen, behalve Sinclair en Sylvie, die aan de andere kant gevallen zijn.

Aan het uiteinde van de gang is een stel hoofden te zien onder aan de trap. Twee jonge vrouwen in grijze onderbroek houden zich vast aan de leuning. Hun donkere tepels zijn net extra ogen. Een oude man staat in een van de deuropeningen rechts van Kate, met zijn handen over zijn oren en zijn mond geopend als op het schilderij van Munch, tot een plotselinge stoot hem terug de kamer in stuurt waar hij uit het zicht is. Spitsuur in de hel, paniek die overspringt van de een op de ander, even snel en besmettelijk als een virus.

Zonder waarschuwing helt de *Amphitrite* weer in alle hevigheid over naar stuurboord. Kate grijpt in haar wanhoop de deurlijst wanneer haar voeten onder haar vandaan geveegd worden. Het hout versplintert onder haar vingers wanneer ze om haar as heen naar de bar en weer teruggeslingerd wordt. Ze wordt keihard tegen de muur gesmeten, waarbij ze haar hele lichaamsgewicht met haar vingertoppen moet dragen.

Ze durft niet omlaag te kijken naar een wereld die onder haar trappende voeten wegvliegt.

Ze kan zich niet meer vasthouden. Ze gaat vallen, omlaag over de vloer van de bar - omlaag - een afstand van twaalf of vijftien meter die normaal gesproken vlak en ongevaarlijk is, en zal daarbij van het ene obstakel tegen het andere stuiteren, als een zilveren balletje in deze gigantische flipperautomaat totdat ze uiteindelijk tot stilstand zal komen tegen de achterste muur. Zo zal het eindigen, een klap waarbij je je botten breekt en je organen verpletterd worden, een afgrijselijke, misselijkmakende verdrinkingsdood in haar eigen bloed, verlamd in haar doodsnood, tot de ijsskoude oceaan afmaakt wat met het bloeden is begonnen.

Kates vingers glijden weg.

Ik had bergbeklimmer moeten worden en moeten oefenen met de handgrepen die ze daar gebruiken.

Ze probeert zich steviger vast te grijpen. Het lukt niet. Ze kan niets meer doen door de martelende pijn die van haar vingers overgaat in haar polsen en onderarmen.

Als ze tegen de eerste tafel valt, die het dichtst bij staat zodat ze nog niet veel vaart kan hebben gemaakt, redt ze het misschien nog net. Als.

Een hand op haar rechterarm, een andere rond haar middel. Haar vingers verliezen hun greep en ze voelt dat ze van achter door de deur heen wordt getrokken. Ze laat de deurlijst los en slaat met haar schenen tegen de stijl. Snakkend naar adem bedankt ze Alex en Davenport, haar redders.

Twee van de bemanningsleden, hun witte hemden al besmeurd met vuil en bloed, haasten zich langs hen naar de trap en proberen enige orde te scheppen in wat nu een blinde stormloop lijkt.

Witte ruis, overall om Kate heen en binnen in haar.

Sinclair springt door de open deur om Sylvie te helpen. Kate gaat naast hem staan en samen rekken ze zich uit om Sylvie door de opening te trekken. Het is niet ver, maar Sylvie is klein en versteend van angst. Ze staat recht als een kaars op de rand van de opening. Kate gebaart haar te kruipen en zich af te zetten voor de sprong.

Sylvie gilt iets naar hen, maar haar stem gaat verloren in het lawaai.

Ze strekt haar handen naar hen uit.

Sylvies achterste voet glijdt uit terwijl ze zich uitstrekt. Ze duikt naar voren door de deur en komt met haar kin hard tegen de deurlijst. Door de schok schiet ze weer naar achteren en stuitert tegen de bar, precies zoals Kate zichzelf zojuist in haar verbeelding heeft zien doen, heen en weer geslingerd terwijl ze om zich heen grijpt naar tafels en krukjes als houvast, en ze schreeuwt, ze schreeuwt en schreeuwt.

Kate kan Sylvie nu heel goed horen, de afgrijselijke oerangst van een mens die zonder enig verweer totaal onderworpen is aan de zwaartekracht. Het lichaam is nooit weerlozer dan tijdens een val. Tijdens de onvermijdelijke gang naar een abrupt eind is vallen in feite het beeld van de dood zelf.

Sylvie wordt tegen de achterste muur gesmeten en plotseling is ze afschuwelijk stil. Haar hoofd valt op haar rechterschouder. Haar rechterarm bengelt nutteloos op de vloer en haar linkerarm zit achter op haar rug gedraaid. Haar benen liggen gespreid, een groteske parodie op een seksuele invitatie. Een krans van bloed vormt zich op de muur achter haar hoofd.

Dat had ik kunnen zijn, dat zou ik geweest zijn, als Alex en Davenport me niet net op tijd hadden vastgegrepen.

Even kan Kate haar blik niet van de dode vrouw losrukken.

Sinclairs gezicht verschijnt ter hoogte van haar schouder. Kate grijpt hem bij zijn schouders, draait hem om, weg van het tafereel, en duwt hem in de richting van de trap.

Alex is de laatste van de rij, en hij controleert of iedereen eruit is. Kate probeert snel de koppen van haar groepje te tellen, maar er zijn te veel andere mensen in de gang om dat te kunnen doen. Het enige waar ze zeker van kan zijn is dat er niemand achter is gebleven.

Behalve Sylvie.

Alex gebaart met zijn hoofd naar de trap. Kate knikt. Het heeft geen zin hier langer te blijven.

Alex zet een voet op de muur en de andere op de grond, beide nu zo'n 45 graden gedraaid. Kate doet hem na, en op deze manier - alsof ze aan de binnenkant van een greppel lopen - gaan ze zo snel mogelijk naar de trap.

Ze komen niet erg ver. Na een paar meter al is de menigte ondoordringbaar, een zwoegende massa mensen, duwend en wringend, zodat de doorgang verstopt zit. Ze worden zo hard tegen elkaar aan geperst dat de lucht uit de steeds kleiner wordende ruimtes tussen de lichamen in lijkt te verdwijnen.

Kate kijkt om zich heen. Ze ziet nog steeds geen van de Aberdeen Amateurs. De maalstroom heeft hen verslonden. Alex' hoofd schiet van de ene kant naar de andere. Ook hij is op zoek naar vertrouwde gezichten.

De gedachte komt met een messcherpe helderheid bij Kate op.

Als we hier blijven, is dat ons einde.

Zo simpel is het. De anderen - iedereen in dit schip - zijn alleen op zichzelf aangewezen voor hulp. De enige die Kate hier kan redden is zichzelf. Boven, in de openlucht, waar de reddingsboten zijn, daar kan Kate nog iets doen. Als ze daar kan komen.

Alex zoekt haar. Ze weet dat hij precies hetzelfde denkt.

Ze nemen samen het besluit, zonder woorden. *Sauve qui peut.*

Alex trekt zijn hoofd in en schiet naar voren. Met zijn armen voor zich uit werkt hij zich met een vlinderslag door de menigte, mensen wegmaaiend als de boeg van een schip dat door woelig water heen snijdt. De menigte wijkt, deinst terug, sluit zich weer. Kate volgt hem in zijn spoor, vlak achter hem om te voorkomen dat de gebaande weg zich vlak voor haar sluit. Ze is zich vaag bewust van woede-uitvallen en vuisten die tegen hen worden opgeheven. Ze krijgt een stomp tegen de zijkant van haar hoofd, maar ze voelt het nauwelijks.

Een flard van een herinnering komt boven, van haar opleiding bij de politie, instructies in de formele taal van het klaslokaal. 'Dopamine is een neurotransmitter die vrijkomt wanneer de persoon een omschreven doel najaagt zoals tijdens een ontsnapping.'

Het woord *dopamine* begint zich voor haar ogen te vormen, steeds opnieuw.

De trap op, naar het volgende dek, dat nog voller is dan het vorige. Aan weerszijden bevindt zich een lange rij dezelfde deuren. Hier bevinden zich veel hutten - die Kate zelf had gewild - waar de bewoners allemaal tegelijk uit lijken te komen.

Het duurt een ogenblik voordat Kate beseft dat deze massa niet raast en vecht. Velen van hen zijn oud en volgzaam, en ze doen weinig moeite om te ontsnappen. Een man doet zelfs beleefd een stapje opzij en schenkt hun een glimlachje als ze langs rennen. Mensen die het eind van hun leven naderen, accepterend dat hun tijd er iets eerder op zit dan ze hadden verwacht. In het oog van de storm, kalm schuifelend.

Kate en Alex bewegen zich voort in een andere dimensie, snel, als voor een tijdbom die elk moment kan afgaan. Snel de gang over, daarna weer een blokkade bij de volgende trap. Stop, weg, stop. Iedereen die de ruimte kan vinden klemt zich vast aan de leuning, die de spanning niet aankan. Hij springt los op een punt, daarna op nog twee punten, totdat hij ten slotte helemaal loslaat en op en neer zwiept en buigt als een slang. Mensen vallen achterover de trap af, over en door elkaar heen.

Alex verspilt geen tijd. Hij springt over de heuvel van mensen heen en begint naar boven te klauteren. Onder zijn voet zit iemands hoofd klem, hij raakt even het bovenlichaam van een ander terwijl hij struikelt en zijn evenwicht herstelt. Zijn voeten zinken weg in het bewegende oppervlak, en hij trekt ze eruit als uit drijfzand. Kate volgt. Een hand grijpt haar enkel beet, ze schopt er hard naar.

De verdoemden en de geredden, de sterkste overleeft.

Boven aan de trap draait Alex zich naar haar toe en steekt twee vingers in de lucht. Nog twee dekken te gaan. Twee dekken tot ze de open lucht bereiken. Ze knikt hem toe.

Het zou veel gemakkelijker zijn als veerboten niet zo gebouwd waren dat er mensen binnenin opgesloten zitten. Bijna alles is erop ingericht om passagiers binnen die superstructuur te bergen, ze te beschermen tegen de elementen en ze veilig te houden: maar de veiligste plaats op een moment als dit is buiten in de openlucht, naar de hel van de elementen, naar de hel van wind en regen, want je kunt niet wegvlugten door muren van dik staal, vier dekken naar beneden.

Kate klautert verder met Alex en bemerkt met verdwaasde verbazing dat ze helemaal geen angstgevoelens heeft. Angst voelt ze wanneer ze om twee uur 's nachts wordt gevolgd in een donker steegje in de stad. Angst voelt ze wanneer ze wacht tot er iets gebeurt, wanneer haar verbeelding op hol kan slaan. Angst vraagt tijd om haar innerlijk in de war te schoppen. En tijd is nu net het enige wat ze hier niet heeft. Alleen maar de noodzaak om sneller te handelen dan ze kan denken, en een onwrikbaar voornemen om in leven te blijven.

Kate kijkt rond als in een vertraging. Haar nek lijkt kleine robotachtige bewegingen te maken, en haar ogen focussen als een cameralens, in- en uitzoomend - bijna mechanisch zoomend - totdat ze het beeld scherp heeft. Half vrouw, half machine. Ze kijkt naar omlaag, en haar benen lijken belachelijk lang en ver weg.

De beelden die ze ziet blijven een seconde hangen voor ze verdwijnen, maar wanneer ze probeert ze terug te halen, kan ze ze zich niet eens meer herinneren. Ze is zich er vaag van bewust dat haar hersenen zich afsluiten om te voorkomen dat ze ineens klappen.

Haar zintuigen beginnen het af te laten weten, een voor een. De smaak het eerst. Ze veegt bloed van haar arm en likt aan haar vinger, maar er blijft geen koperachtige smaak op haar tong achter. Dan beseft ze dat ze niet langer de dieselolie ruikt, en nu verdwijnt ook haar tastzin - ze moet naar beneden kijken om te zien waar ze zich aan vasthoudt, er is geen gevoel meer in haar vingers of handen - en uiteindelijk stopt ook haar gehoor, zelfs met al dat ondraaglijke lawaai, alsof ze al is ingesteld op de wereld onder water.

Het enige wat Kate nog overheeft zijn haar ogen, en die lijden haar door een stille tunnel naar de meest uitnodigende storm in de wereld, waar stromende regen en jankende wind de vrijheid betekenen.

Dit is het, dit is nu, dit is alles wat er is: het heden, niets behalve wat er gebeurt in deze fractie van het bestaan. Geen verleden, geen toekomst. Een opeenvolging van momenten van het heden, oneindig en onmeetbaar kort. Alles wat hieraan is voorafgegaan telt niet. Een leven, complex, opwindend en onstuimig, is hier teruggebracht tot de pure essentie - een strijd om te overleven.

De *Amphitrite* wordt plotseling in duisternis gehuld. Kate denkt dat ze blind is geworden, haar laatste zintuig heeft verloren. Dan ziet ze een hoeveelheid blauwe vonken in een boog langs de patrijspoorten in de richting van het water schieten. Weer even totale duisternis en dan springt de noodverlichting aan, een vuile mosterdkleurige gloed, te schemerig om van enig nut te zijn. Hij knippert tweemaal en gaat uit. Het laatste wat

Kate ziet is Alex' hand die de hare omsluit. Ze merkt op dat de kleine blonde haartjes op zijn vingers recht overeind staan, zoals ze zouden doen als hij zijn hand vlak bij een televisiescherm zou houden.

Hij trekt haar achter zich aan terwijl hij probeert door het donker een weg te vinden. Ze kan zijn greep niet voelen, maar uit de beweging van haar lichaam maakt ze op dat ze bij elkaar blijven.

Plotseling slaan frisse lucht en ijskoude druppeltjes haar in het gezicht, en haar zintuigen komen in één keer weer helemaal tot leven, de machines janken keihard in haar linkeroor.

Ze zijn buiten. De *Amphitrite* helt steil naar stuurboord, maar ze lijkt stabiel. Kate zet haar benen uit elkaar om houvast te hebben tegen een onverhoedse beweging, en kijkt om zich heen. Geen Alex, ook al was hij een paar seconden geleden nog bij haar. Althans, volgens haar zijn het seconden. Het zouden ook uren geweest kunnen zijn.

Een reddingsboot die langzaam naar de zee zakt schommelt heftig. Een van de inzittenden slaat steeds als hij er dicht genoeg bij is met een bijl tegen de zijkant van het schip. Vonken vliegen van de bijl wanneer hij de romp raakt, en het duurt even voordat Kate beseft dat de man de patrijspoorten probeert stuk te slaan om degenen die op de onderste dekken vastzitten te bevrijden.

Kate kruipt en glijdt zo'n beetje naar de lijzijde. Een groepje mensen staat bij elkaar als toeschouwers bij straattheater, en ze krijsen even schel als zeemeeuwen. Kate strompelt naar voren en kijkt over de rand. Een vrouw houdt zich uit alle macht vast aan een van de reddingsladders die naar zee leidt. Ze hangt daar bewegingloos, en het geschreeuw is tegen haar gericht. Hoe harder ze haar toeroepen dat ze verder moet, hoe meer ze zich vastgrijpt. Niemand durft haar aan te raken. Haar handen zien wit op de plek waar ze de ladder omklemd houden.

Kate weet niet of de vrouw duizelig is of domweg verstijfd van angst, en het kan haar niet schelen. Het enige wat ze weet is dat de vrouw de weg blokkeert voor alle anderen.

'Je moet doorlopen,' gilt Kate. 'Ga omhoog of omlaag, maar laat die mensen erdoor.'

De vrouw kijkt niet eens naar haar.

Kate grijpt de bovenkant van de ladder, zet haar voeten erop en trapt hard naar de handen van de vrouw. Twee, drie, vier keer schopt ze, en de vrouw kan het niet langer houden. Ze kruipt met kleine stukjes weg van de veilige plek, met haar handen naar haar borst, naar haar knieën, naar haar voeten. Ze valt achterwaarts, met gespreide armen en benen op het water in het witte schuim, en verdwijnt onder de hoge golven.

Kate hijst zichzelf weer op het dek. De menigte kijkt haar verbijsterd aan. Ze grijpt de dichtstbijzijnde mensen en duwt ze naar de ladder.

'Vooruit. Opschieten!'

Kates eigen hoofd op dat van de vrouw terwijl ze valt.

Een opblaasbaar reddingsvlot wordt neergelaten boven het dek, heen en weer slingerend in de wind. Sommigen van degenen die op de ladder wachten gaan erop af. Een man in korte broek en hemd rent langs de rest en duikt voorover naar het vlot, klemt zich eraan vast en probeert het tot stilstand te brengen zoals een boer zou proberen een op hol slaand paard te stoppen. De anderen storten zich op hem, een wriemelende hoop ledematen, en door hun gezamenlijke gewicht schuift het vlot over de rand in zee. Tijdens de val van het vlot vallen er ook lichamen.

Daarom is iedereen in paniek, beseft Kate: niet alleen omdat ze bang zijn om te sterven, niet alleen omdat het zo'n afschuwelijke manier is om aan je eind te komen, maar omdat het lot zo wreed is. Er zullen genoeg mensen overleven om de ontsnapping de moeite waard te maken, maar veel meer nog zullen falen in hun poging. Als een vliegtuig in zee stort, gaat iedereen er aan, en ook nog min of meer onmiddellijk. Maar hier speelt het lot met zijn slachtoffers. Het geeft hun de tijd om te hopen, maar niet per se om te geloven. Het speelt met hen, daagt hen uit om bij zichzelf te bekijken of ze lef en voortvarendheid genoeg hebben om een strijd met de dood aan te gaan.

En als je denkt dat de kansen klein zijn, zie je dat de grillen en dwaasheden van mensen ze nog kleiner maken. Kate voelt de woede in zich opstijgen om de arrogante incompetentie van de voorzorgsmaatregelen van de *Amphitrite*. Schepen van deze omvang zouden niet zo snel mogen varen, en als ze dat wel doen, zouden ze geen reddingsboten moeten hebben die niet neergelaten kunnen worden omdat de katrollen te

roestig zijn, zoals het exemplaar dat daar nutteloos aan zijn davits bengelt; en er zouden bemanningsleden moeten zijn die reddingsvesten uitdelen zoals die hier aan haar voeten op het dek liggen opgestapeld, bundels die niet van elkaar gehaald kunnen worden omdat ze te strak vastgeknoopt zitten.

Ze gingen er waarschijnlijk van uit dat het niet zou gebeuren. Nou, het gebeurde. Het gebeurt nu.

Een reddingsvest wordt tegen Kates borst gedrukt. Ze ziet dat het Alex is, die het haar geeft. Hij heeft er zelf ook een. Ze doen de vesten met veel moeite om, hun vingers zijn gevoelloos en worstelen onhandig met de veel te lastige houtje-touwtjeverbinding. De riempjes aan Kates vest zijn te kort om in het kruis te worden vastgemaakt. Ze bindt ze rond haar middel en trekt ze aan. Het vest glijdt weg naar opzij. Te breed. Ze zoekt er een dat beter past. Alex grijpt haar arm en trekt haar dichterbij, zijn vrije hand legt hij rond haar oor.

'Laat maar,' schreeuwt hij. 'We moeten nu springen. Dit ding zinkt.'

Het plastic van het dek begint te scheuren. Ze stappen om een stuk heen dat opgekruld is als tapijt, klimmen over de reling en staan dan op de rand. Het water is ongeveer zes meter onder hen; en al gauw minder, wanneer de *Amphitrite* voorgoed ondergaat. Alex brengt zijn gezicht bij het hare.

'Als dit voorbij is,' gilt hij, 'ga je dan met me uit eten?'

Als dit voorbij is. Wanneer we er levend uitkomen. Alsof het zeker is dat dat gebeurt.

Kate knikt en reikt naar zijn hand. Deze keer kan ze hem voelen. Ze vlecht haar vingers tussen de zijne en knijpt.

Ze springen.

Het is dan misschien maar zes meter, maar het voelt als zestig. Ze vallen door de tijd en de ruimte heen, haar maag blijft ergens achter ter hoogte van het dek, en haar hoop wordt weggeslagen door de woedende storm. Kate spreidt haar ledematen om als een zeester neer te komen, en tijdens de val wordt ze plotseling overmand door een lang vergeten angst uit haar kindertijd om 's nachts in een zwembad te moeten duiken en dan te bemerken dat het leeg is. Als de zee nu eens verdwenen is, als ze beneden komt?

Zij is niet verdwenen. Zij verzwelgt haar helemaal, zo koud dat het niet eens pijn doet. Door de schok laat ze Alex' hand los. Haar reddingsvest fladdert nutteloos omhoog en weg, en neemt in zijn vlucht het jack mee dat ze rond haar hoofd had geknoopt. Kate maakt achttvormige bewegingen met haar handen terwijl ze zich naar boven werkt. Ze opent haar ogen, maar het enige wat ze kan zien zijn duistere patronen.

Levend, alleen in een vijandige uitgestrektheid, en het witte gordijn van paniek dat over haar heen valt. Als ze zich erdoor laat overmannen en haar besluitvaardigheid laat vernietigen, is ze verloren.

Ze heeft het benul om te wachten tot haar lichaam weer uit zichzelf rechtop komt. Als ze zeker weet dat dat is gelukt, trappelt ze hard naar de oppervlakte. Ze komt terecht in een golf en onmiddellijk wordt ze weer overspoeld, met niet meer dan een half snufje adem in haar longen en een sloot zout water en motorolie in haar mond.

Water, ook in haar longen. Ze is aan het verdrinken.

Het water houdt haar lichaam drijvend, maar Kate bevindt zich erbuiten. Ze kijkt van bovenaf op zichzelf neer, en de patronen die ze ziet - de patronen die gevormd worden door slierten haar die op haar voorhoofd geplakt zitten - zijn bovennatuurlijk scherp.

Ze heeft geen benul meer, geen kennis, geen notie van tijd of plaats. Het enige wat ze voelt is een soort nieuwsgierigheid om te zien wat er nu gaat gebeuren - maar enkel als waarnemer, zonder enige invloed of wilskracht. Puur een strijd om te overleven, en zij verliest.

Wat er ook gebeurt met haar lichaam, haar geest en haar ziel zullen hun reis vervolgen. Ze gaat eenvoudigweg naar het volgende onderdeel van de cyclus. Misschien is ze al in een volgend leven. Misschien is dit een soort kosmische decompressiekamer, die opzettelijk hetzelfde is gehouden als de plaats waar ze zojuist vandaan is gekomen, zodat ze geleidelijk kan acclimatiseren.

Het gevoel van bevrijding is intens en Kate koestert zich erin. Wanneer de strijd voorbij is, neemt de euforie het over. Als ze ooit haar lichaam vinden, zullen ze nooit weten hoe dicht ze bij waarachtige vrede is geweest.

Een stem in haar hoofd. Haar eigen stem.

Leo.

Leo, de hartenbreker, met zijn bruine zachte haar en zijn enorme chocoladebruine ogen, zijn wijde broek over zijn x-benen. Die zich in haar armen stort zodra ze thuiskomt van haar werk, een vierjarig gericht projectiel dat haar overlaadt met kusjes en knuffels.

Leo, haar zoon. Vecht voor hem, als ze het niet voor zichzelf doet.

Kate keert na een lange val weer terug in zichzelf. Haar eigen drijvende lichaam verdwijnt uit beeld en in plaats daarvan ziet ze een zee die doorsneden wordt door een zinkend schip en die bevlekt is door bloed en lijken. Het ziet eruit als een scène uit de oorlog: *Destruction of l'Orient* van Mather Brown, in de Slag om de Nijl misschien.

Dit beeld, deze afbeelding van de hel, is Kates eerste indruk. Ze wordt opnieuw geboren, en alles is nieuw en vreemd. Alles wat hiervoor is verdwenen, is nu weggeborgen in een vorige dimensie.

Ze voelt dat haar hersenen weer opgestart worden met de meest fundamentele denkprocessen, oorzaak en gevolg.

Koud lichaam, koud water. Uit het water komen, warm worden.

De verbinding worstelt zich vanuit de hersenen via de synapsen naar de spieren. Kate komt weer boven water, hoest het water uit haar longen en probeert tegelijkertijd zuurstof binnen te krijgen.

Er ligt een reddingsvlot, recht voor haar. Twintig seconden oud als ze is, gaat ze erop af. Ze bereikt de zijkant, hijst zichzelf in één beweging naar binnen en voelt de oceaan in stromen langs haar benen glijden. Het is stikdonker binnen, zo donker dat ze denkt dat ze er alleen is. Ze staat wankel in een paar centimeter water en kijkt om zich heen. Geleidelijk raakt ze gewend aan het donker, de duisternis lost op tot wazige vormen van gezichten en lichamen. Het vlot zit vol.

Een gespetter klinkt uit de zee op, dichtbij, en een deel van een mannenhoofd verschijnt boven de golven. Kate buigt zich voorover, reikt onder water en grijpt zijn kraag. Ze probeert hem aan boord te hijsen, maar hij is te vermoeid om zijn armen omhoog te brengen. Op deze manier zou ze hem wurgen. Ze laat de man los en ziet met een blik vol vermoeide afschuw hoe hij onder water verdwijnt.

De *Amphitrite* is bijna onder, zinkend in een onsterfelijke beweging als een levend wezen waarvan de ziel uittreedt. Eerst gaat de boeg, de achtersteven steekt nog vol zinloze uitdaging de lucht in. Doodsbange gezichten tekenen zich af achter de met bloed besmeurde patrijspooten, van de wanhopige stakkers die opgesloten zitten in de onderste hutten en in de machinekamer, wachtend in het duister tot de zee hun angst komt verslinden.

Als het water bij de pijp komt, hoort Kate de ramen op de brug breken. Het geluid van rinkelend glas overstijgt het vlakke gedreun van een tyfoonalarm. Een vuurpijl schiet in een boog weg van het zinkende schip en hult het slagveld in een donkerrode gloed. De zee spat over de ruimen en ventilatoren, rond de lege reddingsbootdavits en de afgebroken stukken reling, en neemt hongerig het onttakelde schip in bezit. Degenen op het dek verslindt zij in een paar keer, alsof zij hen niet allemaal in een keer tegelijk kan nemen. Wie geluk heeft stikt in de rook uit de schoorsteen, voordat het water hen te pakken krijgt.

Voor Kate lijkt het alsof de zee zelf het uitschreeuwt.

En dan ineens is de *Amphitrite* verdwenen. Een enorme berg water spuit op door het schuim en blijft even roerloos hangen. Op de top dobbert een enkel lichaam, als een zinloos offer. Dan zakt de waterfontein met diep gebrul ineen, echo's klinken naar alle windrichtingen en alles wat overblijft is een slordige vlek van rook en stoom boven het massagraf.

Kate laat zich met haar rug tegen de zijkant van het vlot vallen. Iets scherp prikt in haar dijbeen. Ze komt overeind en ziet dat het de haak is waarmee de luifel wordt

vastgemaakt. Hij laat gemakkelijk los. Kate duwt de luifel op. De lampen van het vlot floepen automatisch aan, en voor het eerst kan Kate de andere opvarenden bekijken:

twaalf in totaal, hun doorweekte kleren plakken aan hun lichaam. De meesten zitten met hun armen rond hun enkels, hun knieën vlak onder hun kin, voor zich uit te staren.

Slechts twee van hen kijken op naar Kate als de lampen aangaan. Een van hen kijkt gauw weer weg, maar de ander - een man, alleen gekleed in onderbroek - kijkt strijdlustig naar haar. Ze blijft terugkijken.

Dan vliegt hij overeind. Haar handen gaan al omhoog om zich te verweren, maar het is hem niet om haar te doen. Hij slaat met zijn blote vuist een van de lampen kapot, de bol flitst wit op terwijl hij uiteenspat, en daarna nog een, en nog een. Zijn knokkels bloeden van het kapotte glas. Kate komt overeind en grijpt hem bij zijn schouder.

'Wat doe je nou?'

Alweer op weg naar de volgende lamp, spuugt hij haar in haar gezicht. Een andere vrouw staat op en schreeuwt hem toe. 'Wat doe je in godsnaam?'

De man gebaart met zijn arm in het rond.

'Die hel. Ik-ik wil die hel niet zien. Ik wil het niet zien.'

Kate veegt het speeksel van haar wang, staat op en slaat haar arm om zijn nek. Ze trekt hem naar achter en sist in zijn oor: 'Hoe moeten ze ons vinden als jij die lampen kapotslaat, nou?'

Hij stoot zijn elleboog gemeen naar achter met de bedoeling haar flink te raken, maar zij is hem te snel af. Ze laat zijn nek los en schiet met haar bovenlichaam opzij, zodat hij alleen maar lucht raakt. In een en dezelfde beweging staat ze voor hem en raakt hem met haar vuist in zijn lendenen. Hij snakt naar adem en slaat naar voren over de rand van het vlot, waar een hoge golf hem in zijn vlucht zachtjes de zee in trekt.

Kate laat zich op haar knieën vallen om hem weer aan boord te hijsen, maar hij is al verdwenen. Ze gaat weer naar binnen en kijkt om zich heen. Niemand zegt iets. De vrouw die haar is bijgefallen, haalt haar schouders op.

'Kom op, allemaal,' zegt Kate. 'Bij elkaar kruipen. Lichaamswarmte is het enige wat we nog hebben. We hebben het al tot hier gered. Nu moeten we het niet opgeven.'

Ze loopt het vlot rond en zorgt dat ze allemaal in een cirkel gaan zitten, zodat iedereen aan weerszijden ingesloten is. Een paar mensen komen uit zichzelf in beweging, maar de meesten lijken in diepe shock te verkeren. Ze laten Kate aan hen duwen en trekken, alsof ze marionetten zijn die ze op hun plaats zet, of schijfjes tomaat die ze op een bord schikt. Ze blijven zo een tijdje zitten, maar de cirkel valt geleidelijk weer uiteen omdat mensen flauwvallen of tegen de zijkant gesmeten worden door de golven. Van tijd tot tijd slaat een grote golf over de zijkant en wanneer Kate daarna weer opkijkt, ziet ze soms een gezicht dat ze nog niet eerder had gezien, of ze mist juist een gezicht dat er zojuist nog was geweest. De zee ruilt mensen terwijl het vlot verder drijft: sommigen komen erbij, anderen vallen eruit, sommigen levend, anderen dood.

De vrouw op de reddingsladder en Kate die hard op haar witte handen trapt, de vrouw die omlaag kruipend achterovervalt, de zee in, en verdwijnt.

De anderen? Wat is er met de anderen gebeurd?

Alex is samen met haar gesprongen, hij is jong en sterk, hij zal het wel redden.

En Sinclair, zo klein en keurig in zijn grijze pak, de man die de laatste paar jaar als een vader voor haar is geweest? Heeft de angst hem verlamd en zijn levensdrift uit hem gezogen, zoals bij de oude mensen die Kate en Alex lieten passeren?

Nee, nee alsjeblieft. Laat Sinclair het gered hebben.

En kleffe Jason, die met zijn natte lippen zijn onwelriekende adem over Kate uitstoot en aan haar zit wanneer hij maar kan? Zal hij het gered hebben?

Kate heeft zoveel lichamen gezien in het water, en ze weet dat er nog evenveel in de *Amphitrite* moeten liggen. Als je uitgaat van het gemiddelde, zullen niet alle leden van het toneelgezelschap het gered hebben. Misschien niet eens het merendeel.

Misschien alleen zij.

Als ze uit een aantal moest kiezen - vier, stel dat vier van hen hier levend en wel uitkomen - wie zou ze dan kiezen? Wie zou ze het liefst zien overleven?

Sinclair, zeker. Sinclair en Alex. Wie nog meer?

Nee. Het is gevaarlijk om dit soort dingen te denken. Hou ermee op.

De storm en regen beginnen af te nemen, en daarmee ook de golven en de wind, en Kate weet dat ze niet zal sterven, niet vandaag.

De hemel kleurt van zwart naar donkerblauw tegen de tijd dat de eerste reddingshelikopters laag over de golven scheren. Een duiker staat gehurkt in de deur en springt de laatste meter naar zee, rechtop naar beneden. Hij verdwijnt achter een waterberg, en wanneer hij weer tevoorschijn komt is hij bijna halverwege. Een volgende golf onttrekt hem weer aan het gezicht en plotseling klautert de engel in grijs rubber aan boord van het vlot.

De helikopter blijft recht boven hen hangen en de wind die afkomstig is van zijn rotor slaat het water plat. De duiker reikt boven Kates hoofd, haalt het reddingstuig van de helikopter naar beneden en maakt haar er stevig aan vast. Weg, uit deze hel vandaan, een klompje vlees dat hangt te schommelen aan het uiteinde van de lier.

Sterke handen trekken Kate naar binnen, en met een natte plof landt ze op de vloer van de helikopter. Iemand drapeert een aluminium reddingsdeken rond haar schouders en een man in een vliegenierspak hurkt naast haar. Hij heeft een klembord in zijn handen.

'Hoe heet je?'

Hij heeft een zwaar Schots accent en zijn kin is overdekt met lichtbruine stoppels. Een van de velen die midden in de nacht hun bed uit getrommeld zijn, zonder gelegenheid om zich te scheren. Ze wil hem omhelzen en bedanken, hem en zijn collega's, omdat ze haar gered hebben, maar in plaats daarvan schraapt ze haar keel en zegt ze: 'Kate Beauchamp.' 'Waar bevind je je?' 'Hè?'

'Waar ben je nu? Zeg maar gewoon waar je nu bent.' 'In een helikopter.'

'Goed. Wat voor dag is het?' 'Waarom vraagje dat allemaal?'

'Geef maar gewoon antwoord. Ik moet weten of je gewond bent geraakt.' 'Nee, ik ben niet gewond.' 'Wat voor dag is het?' Ze zucht.

'Maandag geloof ik. Vroeg in de ochtend.' 'En wat is er zojuist gebeurd?'

'Hoe bedoel je?'

'Wat is er de afgelopen vijf minuten gebeurd?'

'Jézus. Het lijkt de kleuterschool wel. Ik zat in een reddingsvlot, en toen kwamen jullie me eruit halen. Dat is er gebeurd.' 'Dankjewel.'

Hij vinkt vier kolommen af op zijn klembord en in de vijfde noteert hij **A/0X4**. 'Wat betekent dat?' vraagt ze.

'Alert en oriëntatie maal vier. Het betekent dat je weet wie je bent, waar je bent, hoe laat het is en wat er zojuist is gebeurd.' 'Weet niet iedereen dat?' 'Nee. Het is vaak minder, van vier tot nul.' 'En wat betekent nul?'

'Dat je nog net weet dat je leeft. Maar meer ook niet.'

'En als je er zo aan toe bent, is het niet best met je. Klopt dat?'

Hij glimlacht.

'Inderdaad.'

'Waar gaan we naartoe?'

'Naar Aberdeen.'

Het ophaaltuig verschijnt weer in de deur van de helikopter. Een andere man trekt de volgende overlevende naar binnen en de man met het klembord stelt dezelfde vragen weer. Kate kruipt weg in een hoekje met de wens dat het allemaal gauw voorbij is.

De helikopter brengt hen naar een leeg pakhuis in de haven van Aberdeen. Het is enorm groot, spelonkachtig en koud - zo'n beetje de aangenaamste welkomstplaats die Kate ooit heeft gezien. De klok aan de muur wijst tien over vijf en het zachte schemerlicht wordt door stukken plastic die over het golfplaten dak verspreid liggen gefilterd.

Kate zoekt een plekje op de vloer en krijgt een kom groene soep aangereikt. Ze nipt er voorzichtig van en laat zich er langzaam door verwarmen. Haar aluminium deken kraakt luid, iedere keer als ze zich beweegt.

De drenkelingen komen met groepjes tegelijk binnen, als gasten op een feest. Kate kijkt iedere keer op als er iemand binnenkomt, in de hoopt Sinclair, Alex of een van de anderen te zien. Niets.

Een vrouw van middelbare leeftijd, snel en efficiënt in spijkerbroek en sportschoenen, komt haar op de hoogte brengen van de gang van zaken.

'We brengen je naar het ziekenhuis, gewoon even voor controle. Sorry dat het zo lang duurt, maar we moesten prioriteiten stellen, dat zul je wel begrijpen, en er zijn mensen die veel harder een dokter nodig hebben dan jij. Als je de deur uit loopt en linksaf gaat, vind je daar een minibusje op de hoek.'

Kate loopt het pakhuis uit. De wind blaast zand tegen haar hals. Boven haar reiken gele kranen vanaf indigoblauwe bases naar de hemel en zeemeeuwen vliegen rond in cirkels als vliegtuigen die op toestemming wachten om te landen. De grond is bedekt met eilandjes vogelpoep en schittert van de groene scherven van kapot gegooide bierflessen.

Ze wacht tien minuten, neergezegen achter in de minibus, tot de wagon vol is. De chauffeur komt naar binnen, werpt een blik op de inzittenden waarin medeleven en

verlegenheid met de situatie om het hardst strijden, doet het portier dicht en start de motor. Hij rijdt langs rijen aan elkaar bevestigde aanhangwagens, staat op zijn rem wanneer een vorkheftruck voorlangs schiet, en draait vervolgens de hoofdweg op die parallel aan de havens ligt. De granieten gebouwen schitteren waar de opkomende zon op de brokjes veldspaat in de stenen valt.

Op de eerstehulp is het een gekkenhuis. Onder normale omstandigheden kunnen er in de wachtkamer ongeveer dertig mensen zitten, dicht op elkaar. Vandaag zijn er minstens driemaal zo veel, en nog eens een stuk of twaalf staan opeen gepakt in het piepkleine kamertje ernaast, dat bedoeld is voor rokers. Het elektronische bord met de gemiddelde wachttijd is uitgezet, en in de gangen is het een bonte verzameling van kleuren van personeel dat heen en weer rent: groen van artsen, turkooisblauw van verpleegsters, donkerblauw van radiologen. Een van de turkooisblauwe vrouwen blijft bij Kate staan.

'Heb je iets nodig?' vraagt ze.

'Bedoel je afgezien van de mogelijkheid om de afgelopen paar uur over te doen?'

De verpleegster glimlacht onzeker, en verdwijnt weer ergens in het ziekenhuis.

Er is een enkele telefoon bij de receptie. Een vrouw staat te jammeren in de hoorn, en wie het ook is aan de andere kant, hij of zij krijgt niet veel informatie. Kate loopt erheen en neemt de telefoon van haar over.

'Het gaat goed met uw vriendin,' zegt ze in de hoorn, en verbreekt de verbinding.

De vrouw is te verbaasd om er iets tegenin te brengen.

'Er zijn nog zat anderen die hem ook moeten gebruiken,' zegt Kate en draait 100.

'Telefoondienst, wat kan ik voor u doen?'

'Ik wil graag een collectgesprek aanvragen.'

Ze geeft het nummer door van haar tante Bronagh, en van het toestel waarmee ze nu belt.

'Ik verbind u door.'

De telefoon gaat een aantal keer over. Kate ziet in gedachten hoe Bronagh naar de hoorn tast.

'4259,' zegt Bronagh. Haar stem klinkt slaperig.

'Ik heb een collectgesprek voor u. Wilt u het aannemen?'

'Eh...o ja, doe maar.'

'Gaat uw gang, mevrouw.'

'Bronagh, met mij. Er is... o god, Bronagh, ik heb...'

'Wat, Kate? Wat is er? Waar ben je?'

'In het ziekenhuis.'

'Zo vroeg al?'

'De boot is gezonken.'

Kate hoort dat haar tante even haar adem inhoudt.

'Jezus Christus.'

'Ik ben oké. Ik bedoel... ik ben hier, ik leef. Hoe is het met Leo?'

'Goed, heel goed. Ik kom je halen.'

'Nee. Ik ben hier nog wel een paar uur. Ik belde alleen voor het geval je het op het nieuws zou horen.'

'O god, Kate. Arm kind. Hoe... hoe erg was het? Zijn jullie er allemaal uit?'

'Het was afschuwelijk. Er moeten honderden vermisten zijn. Ik weet niets over de anderen.'

'Kate, ik weet niet wat ik moet zeggen.'

'Zeg maar niets. Vooral niet tegen Leo. Ik kom zo snel mogelijk naar jullie toe.' 'Maar Kate...'

'Ik moet nu ophangen. Er zijn nog meer mensen die moeten bellen. Tot later.'

Kate legt neer en laat zich in een stoel vallen, waar ze troost put uit het idee dat ze weer vaste grond onder haar voeten heeft.

Ze kijkt naar de klok aan de muur, daarna in het luchtledige, en daarna weer naar de andere overlevenden. Ze heeft nog steeds niemand van haar gezelschap kunnen ontdekken. Er moeten er toch nog meer uit gekomen zijn. Dat móét gewoon.

Met een schok ziet ze Alex, plat op zijn rug naast de frisdrankautomaat in de hoek. Hij staart zonder met zijn ogen te knipperen naar het plafond. Ze staat op en haast zich naar hem toe.

De linkerkant van zijn gezicht is gewond, overal schrammen en wonden, besmeurd met vuil. Er zit een bruingele bloeduitstorting voor in zijn hals, vlak onder het punt waar zijn sikje een vierkant vormt, en een paar lelijke schrammen aan de onderkant van zijn rechterarm.

Hij duwt zich overeind in een zithouding en slaat zijn armen om haar heen. Ze drukt zich dicht tegen hem aan, voorzichtig om hem niet te raken op de plaatsen waar hij gewond is, maar ze is zelf degene die ineenskrimpt van de pijn. Ze heeft toch meer kneuzingen opgelopen dan ze dacht.

'Ik dacht dat je... dat je... na die sprong...'

Ze mompelt verder in de korte haartjes van zijn nek.

'Ik dacht hetzelfde.'

'En de anderen?'

'Sinclair, Lennox en Emmeline heb ik gezien. Alles is goed met ze.'

Sinclair is veilig. Kate haalt opgelucht adem.

'Volgens Sinclair heeft Jean het ook gered,' vervolgt Alex.

'Heb je gezien wat er met Sylvie is gebeurd?'

Kate voelt dat hij knikt.

'Matt en Davenport?'

'Weet ik niet.'

'Wie nog meer?'

Ze telt ze in gedachten na - zij en Alex, Sinclair, Lennox, Emmeline, Jean, Sylvie, Matt en Davenport — ze mist er een. Het duurt even voordat ze het weer weet, met enig schuldgevoel omdat ze hem was vergeten.

'Jason?'

'Geen idee.'

'God. Laat ze alsjeblieft allemaal oké zijn.'

'Noem je dit oké?'

'Je weet wat ik bedoel.'

Hij knikt weer.

'Ga je nog mee uit eten?' vraagt hij.

Ze leunt naar achteren om hem aan te kunnen kijken.

'Reken maar.'

In het hoofdkantoor van Seaspeed, Aberdeen, is het een pandemonium. Alleen al de energie van honderd werknemers die hun best doen om het onmogelijke te verwezenlijken. Ze kennen allemaal het rampenscenario en ze hebben allemaal al eens een oefening meegemaakt met specialisten, maar diep in hun hart denken ze dat het toch nooit echt zal gebeuren - en als het toch gebeurt, gaat het allemaal zo snel en is het zo verwarrend en tragisch dat ze niets meer kunnen doen om zichzelf in de hand te houden. Het is veel erger dan ze ooit hadden kunnen denken. De rampoefeningen gingen uit van een veronderstelling en de informatie kwam met stukjes en beetjes tegelijk. Ze kregen het niet allemaal in een keer voor hun kiezen.

Sommigen zitten er al drie of vier uur, en proberen kalm en behulpzaam te blijven in weerwil van alle herrie: rinkelende telefoons, afgemeten kreten over het aantal slachtoffers en namen van passagiers, doordringend gesnik wanneer de schok van de ramp doordringt. Hayley die pas twee weken bij de receptie werkt, pas twee weken van school, goochelt met drie telefoontjes tegelijk, en probeert hysterische en gefrustreerde familieleden uit te leggen dat ze domweg niet weet wie het heeft overleefd en wie niet, en dat ze hun meer niet kan vertellen, en dat ze natuurlijk hun ongerustheid begrijpt, maar ze weet het gewoon niet, en dat tegen haar gaan schreeuwen echt niet helpt.

Het is halfzeven, maandagochtend. Wat een manier om een week te beginnen.

Sir Nicholas Lovelock loopt met grote passen door de open kantooruimte naar zijn bureau in de hoek. Hij loopt stijfjes, bijna marcherend, en zijn gezicht straalt vastberadenheid uit. Zijn functies, voorzitter en algemeen directeur van Seaspeed, doen zijn verbondenheid met het bedrijf nauwelijks recht. Hij staat nu aan het hoofd van een imperium - de *Aberdeen Evening Telegraph*, warenhuizen, golfbanen, Urquharts-veilinghuis, onroerend goed en parkeerhavens bij vliegvelden, alles bloeit in de goed geoliede stadseconomie - maar zijn door zaken gestaalde hart ligt bij Seaspeed, waar hij

dertig jaar geleden begon. Als het om Seaspeed gaat, is Lovelock als een jaloerse minnaar die weer teruggaat naar zijn eerste liefde, even obsessief als bezitterig. Een van de marketingassistenten legt de hoorn neer en barst in tranen uit als Lovelock langs haar bureau loopt. Hij legt zijn hand op haar schouder en laat haar hoofd even op zijn onderarm rusten. Ze snikt het uit.

'Het is zo verschrikkelijk. Al die mensen, zo wanhopig zijn ze, en wij kunnen hun niets vertellen. Ze moeten wel helemaal gek worden.'

'Je doet het geweldig, Sarah. Hou vol.'

Het personeel weet dat dit hem pijn doet. Ze weten wat hij voelt voor het bedrijf - op zijn grillige momenten beschouwt Lovelock Seaspeed als een verlengstuk van zijn familie, met hemzelf als de welwillende patriarch - en dus weten ze ook wat hij voor hen, als verlengstuk, voelt. Seaspeed zorgt voor zijn werknemers, geeft hun het gevoel dat ze iets waard zijn. En wanneer er mensen vertrekken, weigert Lovelock naar hun afscheidsfeestje te komen. Hij beschouwt hun vertrek als een persoonlijk verraad. Hij begrijpt dat het nodig is, natuurlijk - hij wilt ambitieuze mensen, gedreven mensen - maar dat betekent nog niet dat hij het leuk vindt.

Hij knijpt Sarah even in de schouder en loopt door naar zijn kantoor.

Hij zal een verklaring tegenover de pers moeten afleggen, natuurlijk. Hij weet hoe belangrijk PR op dit soort momenten is, hoeveel er te winnen en te verliezen is, louter als gevolg van het beeld dat hij kan neerzetten, ongeacht wat hij feitelijk zegt. En hij weet dat hij goed over zal komen: de succesvolle directeur, deemoedig onder de ramp, die in tegenslag laat zien dat hij zowel een fijn mens als een goed zakenman is.

Hij zal ernstig doch gevoelig zijn, aangeslagen maar niet ontredderd. Menselijk genoeg om sympathiek over te komen, professioneel genoeg om geruststellend te zijn. Een goed evenwicht en een dat bedrieglijk lastig te bereiken is. Een patriciër. Zo beschrijven de journalisten hem wanneer ze niets originelers kunnen bedenken. Een patriciër, omdat hij lang en slank is, met een enigszins wolfachtig voorkomen. Eigenlijk is hij de droom van iedere cartoonist, er zit zoveel karakteristieks in zijn gezicht: zijn dikke bos haar dat wit kleurt, de diepe groeven in zijn voorhoofd en in zijn wangen, de scherpe neus die zijn gezicht in tweeën deelt.

Lovelocks assistente, Marita Rudolph, kijkt op van haar computer als ze hem ziet aankomen.

'Is Cameron binnen?'

'Net aangekomen.'

'Mooi. Ik wil niet gestoord worden, door niemand.'

Hij loopt zijn kantoor binnen en doet de deur achter zich dicht, waarmee hij het rumoer buitensluit.

Cameron Shillinglaw, hoofdredacteur van de *Aberdeen Evening Telegraph*, zit aan de tafel bij het achterste raam. Zijn hemd wijkt tussen de onderste knoopjes over zijn buik, en de toppen van zijn duim en middelvinger zijn bruin van de nicotine.

Lovelock is gekleed in een krijtstreepkostuum en een roze overhemd met witte boord, alsof hij zo uit een modeblad is weggelopen. Hij trekt een stoel bij, gaat zitten en kijkt uit het raam, in de richting van de haven. Een van de reddingshelikopters staat op het asfalt voor een pakhuis. De rotors draaien traag rond. Terwijl Lovelock toekijkt, komt een man in oranje overall uit het pakhuis en rent naar de helikopter. Hij klimt aan boord van de helikopter die enigszins schommelend opstijgt.

Shillinglaw zegt iets.

'De passagierslijst, uit Noorwegen gefaxt.'

Hij wijst naar een aantal fotokopieën op tafel. Lovelock bladert erdoorheen. Een volledige lijst van degenen die aan boord waren van de *Amphitrite*. Niets waaruit valt op te maken wie het wel of niet gered hebben.

Shillinglaw schraapt zijn keel.

'We hebben natuurlijk alles opzijgeschoven voor dit verhaal. We wijden het hele nieuwskatern eraan. Een extra editie, misschien twee. De drukkers blijven tot halfacht. Dat is tweeënhalf uur langer dan normaal.'

'Mooi.' Lovelock legt de lijst weer terug op tafel. 'Wat we nu moeten bepalen is wat we gaan zeggen.'

Twee jaar geleden, toen Lovelock de *Aberdeen Evening Telegraph* kocht, zou zo'n opmerking een lange, bittere woordenwisseling tot gevolg hebben gehad. Shillinglaw is een journalist van de oude stempel, een man die is opgeklommen van leerling-journalist tot de hogere regionen van de redactie. Hij herinnert zich de dagen van de loden matrijzen en de macht van de vakbond. Hoewel hij graag gelooft dat hij met zijn tijd is meegegaan, zijn er een paar dingen waarover hij nooit van mening is veranderd, en één daarvan is dat eigenaars eigendommen moeten beheren en redacteuren redactie moeten voeren.

Maar hij is al wat ouder en zijn vuur neemt langzaam af. Lovelock heeft vanaf het begin duidelijk gemaakt dat wanneer hij een verhaal wilde, Shillinglaw een verhaal moest leveren. Lovelocks bedrijven en onderhandelingen moesten worden geprezen. De concurrent moest verpletterd worden. Als het Shillinglaw niet beviel, hoefde hij dat alleen maar te zeggen. Lovelock kon zo weer een andere hoofdredacteur krijgen.

Het beviel Shillinglaw niet en het bevalt hem nog steeds niet. Maar hij heeft hard moeten werken om te komen waar hij nu zit, en zijn principes gaan niet zo ver dat hij zichzelf zal opofferen. Bovendien gebeurt dit niet zo heel vaak. Meestal laat Lovelock hem met rust. Alleen wanneer hij iets bepaalds te melden heeft laat hij de redacteur opdraven en draagt hij hem net niet letterlijk op wat hij moet schrijven. Zoals nu.

De *Amphitrite* wordt het belangrijkste nieuws in alle nationale kranten, op de televisie en de radio. Lovelock heeft geen invloed op wat dié zeggen of schrijven, maar hij weet hoe belangrijk het is dat de lokale verslaggeving het goed doet. Niet alleen zullen veel grote jongens zien hoe de regionale kranten het doen, maar in de eerstvolgende dagen en weken, wanneer het verhaal weggeëbd is en de verslaggevers van buiten de stad weer naar huis zijn, zal de *Aberdeen Evening Telegraph* nog steeds zijn eigen regio van dienst zijn.

'Er zijn vier dingen die ik erin wil hebben, hoe dan ook,' zegt Lovelock. Hij geeft Shillinglaw een vel briefpapier van Seaspeed, waarop hij inderhaast een paar koppen heeft neergekrabbeld. Shillinglaw leest ze hardop voor.

'Hoe veilig onze schepen zijn, sympathie winnen, mijn eigen profiel en onze rechtspositie.'

'Juist. Eerst de veiligheid. Onze veiligheid is voorbeeldig. We bestaan al dertig jaar en dit is het eerste ongeluk in al die tijd. Vliegtuigmaatschappijen zouden er een moord voor doen. En de meeste van onze concurrenten ook. Ons onderhoudspersoneel is het beste van Schotland en de kapitein van de *Amphitrite*, Edward Sutton, was een van de meest ervaren mensen. Hij heeft de verplichte tweejaarlijkse simulatietest twee maanden geleden afgelegd en is daar met vlag en wimpel voor geslaagd. De *Amphitrite* voldeed aan alle noodzakelijke voorschriften. Ik heb ze hier allemaal, SOLAS, ILLC, MARPOL, COLREG. Noem maar op, alles is geregistreerd.'

'Het was niet jullie schuld. Wil je dat ik dat zeg?'

'Precies. Schuif het maar op het weer, op de goddelijke voorzienigheid, voor mijn part op prins Charlie, als wij het maar niet gedaan hebben.'

'En de scheepsbouwers?'

Er kan bij Lovelock nog net een lachje af.

'Je bent me voor. De *Amphitrite* is gebouwd door een Duitse werf, Kremer-Steinbach. Ik laat op dit ogenblik door twee man nagaan of er vaker ongelukken met hun schepen hebben plaatsgevonden. Daarover hoor je zo gauw mogelijk.'

'En als dat niet het geval is?'

'Dan moeten we een toespeling maken. Jullie hebben goede advocaten. Die vertellen je wat je wel en niet kunt doen.'

'Dat zal best.'

'Mooi. Dan: sympathie winnen. Seaspeed zal zorgdragen voor iedereen die erom vraagt - overlevenden, familie van slachtoffers, reddingswerkers, maakt niet uit. We hebben therapeuten uit Edinburgh en Glasgow laten komen en die blijven hier zolang het nodig is. Alle hoge functionarissen van het bedrijf zullen de overlevenden vandaag in het ziekenhuis bezoeken. Zij bezoeken ook enkele begrafenissen. Ik wil daar ook mensen van de krant naartoe sturen. Een groot artikel over hoe zeer het ons ter harte gaat, en dat we er alles aan doen om het leed te verzachten.'

'Iedereen loopt al op zijn tenen. Mijn mensen zijn al volkomen afgepeigerd.'

'Je hoort nog waar en wanneer. Zorg dat er mensen naartoe gestuurd worden, het kan me niet schelen hoe.'

Dan een geschreven portret van mij. Dat moet je wel ergens hebben liggen. In elk geval in mijn necrologie. Ik kan nog wel wat verzinnen. Van armoe tot rijkdom, dat soort gedoe. Hoe ik met Seaspeed ben begonnen met een naam in het Companies House en een enkel gammel schip op de route Dover-Calais. Zware leningen, een vloot nieuwe veerboten, uitbreiding van de vaarroutes, agressieve marketing. De man die risico's durfde te nemen en die gewonnen heeft. De man die de prijzen drastisch verlaagde en speciale aanbiedingen deed in boulevardkranten, erop rekende dat toeristen de kans met beide handen zouden aangrijpen om twee weken, een week, een dag naar het vasteland te kunnen, 's Lands meest vooraanstaande veerbootmaatschappij van eind jaren tachtig. Ondernemer van het jaar in 1986 en 1988. Ze hadden me dat in 1987 ook willen maken, maar toen gebeurde dat met Zeebrugge en lag de hele bedrijfstak op zijn gat. Dat ik drie keer in vijf jaar een aanbod tot overname heb afgeslagen. En daarna alles over de filantropie.'

'Dit zou averechts kunnen werken, weet je.'

'Gelul. Ik ben een vechter. Dat willen de mensen zien. En ik wil dat ze weten dat ik mezelf niet tot de verliezers reken.'

'Je hebt twee weken geleden een daling van de winstverwachting aangekondigd. Dat zullen ze niet zijn vergeten.'

'Misschien. Maar daar hoeft jij ze niet aan te herinneren.'

'Het is...'

'Ik zei: daar hoeft jij ze niet aan te herinneren.'

Kate zit spiernaakt op de vloer van haar slaapkamer.

Haar lichaam ziet er niet gek uit voor iemand van vijfendertig, dat moet ze zichzelf nageven. Haar borsten kunnen zich nog aardig tegen de zwaartekracht verweren en haar achterwerk is nog niet echt uitgedijd. Ze weet dat cellulitis eerder wegblijft door nerveuze energie dan door training, maar het doel heiligt de middelen, zo houdt ze zichzelf voor. Het enige wat ze echt graag anders had willen zien, zijn haar voeten, die hadden voor haar wel anderhalve maat kleiner mogen zijn.

Ze glimt van het zweet. Het is buiten warm en er wordt vanaf morgen een hittegolf verwacht, maar Kate neemt alvast een voorproefje. De centrale verwarming staat zo hoog mogelijk en twee elektrische kacheltjes blazen hun verzengende hitte over haar blote huid.

Ze zweet omdat ze de ellende uit haar lichaam wil lozen. Ze wil de herinneringen aan de *Amphitrite* door haar poriën weg laten lekken, langs haar armen, benen en borsten, voordat ze in de benauwde lucht verdampen. Het gebeurde wegspoelen, weer helemaal schoon worden en haar leven voor de tweede keer vandaag opnieuw beginnen. Dus zit ze daar en laat ze het zweet - zout als zeewater - in stroompjes langs haar lichaam lopen.

Toch heeft ze het nog koud. In het ziekenhuis heeft men haar snel en oppervlakkig gecontroleerd, geconstateerd dat ze niet aan onderkoeling leed, gezegd dat ze zich warm moest houden, en toen mocht ze gaan. Op haar weg naar buiten zag ze Jason, gehavend maar springlevend. Zeven waren er nu over, en Sylvie was dood. Geen woord over Matt of Davenport. Ze wil rouwen om Sylvie, maar ergens vindt ze het ongepast om dat te doen als ze nog niet zeker weet of alle anderen het hebben gered.

Kate ging direct vanuit het ziekenhuis naar Bronagh, waar ze minutenlang eerst haar zoon en toen haar tante omhelsde, zonder dat iemand een woord zei. Dat is een van de dingen die Kate zo waardeert in Bronagh: ze weet dat Kate zal praten als ze wil praten, en alleen dan. Bronagh heeft haar niet bestookt met duizend-en-een vragen, zoals David zou hebben gedaan als hij nog in de buurt was. En Leo weet niets over de ramp. Hij was opgetogen dat zijn mama weer terug was na twee weken, maar hij zei wel dat ze raar rook toen hij haar knuffelde. Dat krijg je ervan als je urenlang in de Noordzee rondhangt. Ze heeft Leo bij Bronagh achtergelaten, omdat ze nu alleen moet zijn.

De enige die ze heeft gebeld is Sinclair. Ze heeft een korte, duidelijke boodschap voor hem achtergelaten en daarna de stekker van de telefoon in haar slaapkamer eruit getrokken. Ze hoort de andere toestellen in de hele flat en haar eigen stem op het antwoordapparaat, dat een hele ris boodschappen opneemt. Ze wil met niemand praten.

Het enige wat ze wil is hier blijven en de demonen verdrijven, terwijl het gonst in haar hoofd en haar lichaam niet beweegt.

Ze brengt haar rechterarm naar haar mond en likt de gladde huid aan de binnenkant van haar pols, terwijl ze zich afvraagt of ze iets van haar strijd om te overleven kan proeven. Ze kan de alcohol in haar huid ruiken wanneer ze een kater uitzweet, dus misschien is iets soortgelijks nu ook mogelijk. De warme geur van de angst, of de kille geur van drijvende lijken.

Ze proeft niets.

Gisteren rond deze tijd, voordat de boot uit Bergen wegvoer voor de lange reis naar Aberdeen, wist Kate wie ze was en waar ze mee bezig was. Ze wist waarin ze geloofde en wat haar normen waren. Haar hele bestaan was een keurig ingepakt stuk kant dat tegelijkertijd heel sterk en verontrustend kwetsbaar was. Ongeveer zoals het menselijk lichaam zelf.

En toen scheurde de Noordzee dat stuk kant in duizend kleine stukjes en verspreidde het drijfhout over de golven *en de vrouw op de ladder erbij*.

Kate had nooit gedacht ooit bij zoiets betrokken te raken. Rampen zijn dingen die alleen anderen overkomen. God mag weten dat ze er genoeg heeft gezien in de tijd dat ze bij de politie werkt. Maar plotseling was zij degene die zich een weg moest banen door gangen die ondersteboven hingen, terwijl de klok genadeloos doortikte, en nu weet ze niet hoe ze ermee om moet gaan. De kaarten in haar hoofd zijn aan flarden gescheurd, ze moet weer helemaal bij het begin beginnen om nieuwe te maken.

De Amphitrite is het enige waar Kate zich op kan concentreren. Het is het enige in haar leven wat écht voelt. Echter dan de sprei uit Bangladesh op haar bed en de foto's aan de muur. Echter dan haar werk bij de politie van de Grampian-regio. En op dit moment, en dat raakt haar tot diep in haar hart, echter dan Leo.

Het is haar leven. De *Amphitrite* is overal om haar heen, een reusachtige schaduw die ze kan voelen maar niet begrijpen. En ze vindt het vreselijk dat ze het niet kan begrijpen.

Kate heeft haar verleden verloren en geen zicht op de toekomst. Van alle kennis die ze is kwijtgeraakt, is er maar een stukje dat over is, en dat is dit: ze zal niet onder die schaduw uit kunnen kruipen en haar leven hervatten als ze niet verwerkt wat er op de *Amphitrite* is gebeurd.

Het is maar een bad. Ze heeft al duizenden keren eerder een bad genomen. Het kan geen kwaad.

Logica en emotie schreeuwen om het hardst in haar hoofd. Ze wordt zich de verlamdende angst om ondergedompeld te worden pas goed bewust wanneer ze de badkamer binnengaat en begint te kokhalzen.

Ze strekt haar hand uit naar de warmwaterkraan en draait hem langzaam dicht. De kraan gorgelt en druppelt nog wat na. Haar knokkels zijn wit van de kracht waarmee ze de kraan heeft vastgepakt.

Een druppel. Meer niet. Heel zachtjes. Daar kan ze wel tegen. Als ze de kraan iets verder opendraait, begint het water eruit te stromen, en dan gaat het kolken en wordt het boos.

De kraan hoest en Kate schrikt op. Weer hoest hij en het gedruppel houdt op. Haar hart slaat bonkend tegen haar borst.

Het duurt tien minuten voordat ze het bad halfvol heeft laten lopen, en nog eens vijf tot het wateroppervlak helemaal stil is. Het email kleurt het water groen.

Stoom zweeft in trage spiralen boven het water.

Kate huivert. De kou is bij haar gebleven. In haar zelfs. Als een magnetron, maar dan omgekeerd, die haar tot diep van binnen verkilt.

Ze kijkt naar zichzelf in de spiegel. Een kleine neus, grote mond, bruine ogen, een hoekig gezicht. Haar kaak steekt scherp naar voren en vlak onder haar jukbeenderen valt hij iets in.

Haar wenkbrauwen hebben een sterke boogvorm en haar haar valt als een paar gordijnen aan weerszijden van haar gezicht, langs haar ogen tot aan haar oren. Ze veegt een verwarde lok terug van haar voorhoofd, waardoor een striem vlak bij haar haargrens zichtbaar wordt. Er zit er nog een op haar rechterwang en een paarse driehoekige bloeditstorting op haar buik.

Kate probeert haar voet op te tillen. Hij is ongelooflijk zwaar.

Naakt in haar eigen badkamer, verkild in wolken stoom en verstijfd van angst. Ze legt haar handen op de rand van het bad, houdt zich vast om niet uit te glijden en zwaait haar been er langzaam overheen. Het water kan zo gaan kolken en haar te pakken nemen, ze weet het zeker. Ze kijkt ernaar met haviksogen, wantrouwig. Met het puntje van haar grote teen raakt ze het water en breekt de spanning van het oppervlak.

Ze kan het niet. Ze kan niet weer onder water duiken. Met nog geen vinger wil ze het aanraken.

Het is een bad. Ze houdt zichzelf voor dat ze zich niet moet aanstellen.

Denk aan iets anders.

Hun verblijf in Bergen. Aquavit drinken tot vier uur 's nachts in twaalfde-eeuwse houten cafeetjes, een bezoek aan het lepramuseum om te staren naar de afgrijselijke beelden van mensen die aan waterzucht lijden, zwerven door straatjes met huizen in fantastische tinten mosterdgroen en indigoblauw, oker en zalm.

Sinclair, tijdens repetities altijd één bonk energie, liet hen steeds weer scènes opnieuw doen, tot hij tevreden was. En zij die hem elke avond op het toneel riepen en voor hem klaptten, wetend dat hij het uiterste van hen vergde omdat hij dat ook van zichzelf vroeg, en dat hij sommigen van hen hielp iets in zichzelf te ontdekken dat ze nooit vermoed hadden. Alex bijvoorbeeld, in zijn metamorfose van onbezorgde zeevaarder tot een waanzinnige. Toen de repetities pas begonnen, bracht hij er niets van terecht. Op de première kon hij het opnemen tegen Hannibal Lecter.

Matt en Alex, vechtend op het toneel, op de ondiepe plaatsen die Davenport zo zorgvuldig had ontworpen. Matt, nog steeds vermist, en Alex, die haar de laatste avond tijdens het feest op haar mond had gekust, waarbij ze het liefst zijn lippen had open gedwongen om die kus naar behoren te beantwoorden, maar iedereen was erbij en ze was niet dronken genoeg om zich daar niets van aan te trekken.

Kate dompelt een washand onder in het water en begint zich af te sponzen. Onder haar armen, over haar borsten, tussen haar benen, alsof het wassen van haar meest intieme delen haar weigering in bad te gaan zitten moet goedmaken. Ze wast en boent met toenemende woede, in een poging zichzelf zo kwaad te maken dat ze gewoon in bad zal springen. Woede tegenover angst. Woede geboren uit angst.

De angst wint het met gemak. Ze is vandaag niet doodgegaan en vandaag zal ze niet in bad gaan.

In een opwelling van afkeer trekt ze de stop aan de ketting eruit. Het water gutst onverstoorbaar heen en weer terwijl het bad leegloopt, en in die draaikolk meent Kate piepkleine lichaampjes te zien die de dood in gedreven worden.

De opname van het laatste radiocontact van de *Amphitrite* arriveert voor de lunch in het hoofdkantoor van Seaspeed. Lovelock sluit zijn kantoordeur en luistert er alleen naar. Hij hoort de wanhoop en doodsangst onder de kalme mededeling van de marconist wanneer hij de wereld ervan op de hoogte brengt dat er een schip zinkt. Het gesprek is niet geredigeerd, er zitten nog lange stiltes tussen het seinen, waarin alleen atmosferische storing te horen is.

De opname begint met een lang elektronisch gezoem, het alarmsignaal afwisselend op 2200 en 1300 Hz, en dan de stem op 2182 kHz, het internationale kanaal voor noodsignalen.

'Mayday, mayday, mayday, dit is de *Amphitrite*, *Amphitrite*, *Amphitrite*. Mayday *Amphitrite*, 5836 graden noord, 0053 graden oost. We kapseizen naar stuurboord en zijn zinkende. Directe hulp gevraagd. Zullen vuurpijlen afschieten. Over.'

'Mayday, *Amphitrite*, *Amphitrite*, *Amphitrite*, dit is Peterhead, Peterhead, Peterhead. Boodschap ontvangen. Over.'

'Mayday, dit is *Harwich Venturer*. We komen met volle kracht vooruit. Geschatte tijd voor de tocht 34 minuten. Over.'

'Mayday, dit is *Amphitrite*. Motoren zijn uitgevallen. Kapseizen nog erger naar stuurboord. Reddingsboten neergelaten. Hulp nodig uit de lucht en over zee, haast geboden. Over.'

'Mayday *Amphitrite*. Alle schepen. Dit is MRCC Peterhead, Peterhead, Peterhead. De *Harwich Venturer* neemt de verantwoordelijkheid over op de plaats van het ongeluk.

Harwich Venturer zal evacuatie coördineren als dat nodig is. Helikopters zijn onderweg; twee Super Puma's, een Boeing Kawasaki, een Agusta Bell 412, een Sea King. Over.' 'Mayday, hier *Amphitrite*. Het gaat nu echt mis. Dit is...' Stilte.

Het zoeken naar overlevenden gaat door tot de nacht valt en de laatste hoop vervliegt bij dageraad.

Alle passagiersschepen in de omgeving veranderen van koers wanneer ze over het zinken van de *Amphitrite* horen. Ze arriveren op volle kracht en trekken dan de remmen aan, hun kapiteins verordonneren een noodstop zodat hun schroeven niet vast komen te zitten in sloepen of vlotten en ze aan stukken rijten. Schepen dobberen rond in wolken rook onder jankend luchtverkeer. Helikopters en kleine vliegtuigen komen aanvliegen uit Schotland, Noorwegen en Noord-Denemarken, gigantische insecten die het gebied doorkruisen, even blijven hangen om drenkelingen op te pikken en weer neer te laten op het veiligste nabijgelegen punt - de minder ernstig gewonden op de reddingsschepen, de zwaardere gevallen in Aberdeen. De piloten vertrouwen volledig op hun gezichtsveld en hun aangeboren talent om botsingen te voorkomen. De noodfrequenties zijn al overbelast, de radar van het luchtverkeer is niet in staat helikopters zo laag te volgen en er is geen supervisie of volgapparatuur over zee. Ze vliegen zonder contact, en ze doen het fantastisch.

De reddingslieden staan gehurkt in de deuropening van de helikopter, wachtend op het teken dat hun zegt dat ze 'tien bij tien' zijn - tien voet boven de golven, bij tien knopen. Ze duiken recht omlaag het water in, hun handen naast hun lichaam, en het rubber dempt de schok van het koude water. Wanneer ze bovenkomen, vegen ze hun snorkel schoon, zetten hun zuurstofmasker goed en gaan op de reddingsvlotten af. De deining is zo sterk dat de duikers het gevoel hebben dat ze heuvels op en af zwemmen. Wanneer de wind de toppen van de golven blaast, moeten ze onder een waterval van wit schuim duiken. Ze zoeken snel de reddingsvlotten af en snijden de luifel door om aan te geven dat het vlot geïnspecteerd is zodat een volgende groep reddingswerkers geen dubbel werk verricht.

Een indruk in alle vroegte. De *Harwich Venturer*, die er het eerst bij is, laat een van zijn eigen reddingssloepen neer met drie vrijwillige reddingswerkers aan boord en begint overlevenden op te pikken. Het reddingsvlot is vol en nog steeds blijven er overlevenden binnenkomen. De reddingswerkers zeggen hun dat ze zo weer met een volgende boot komen. Het kan de overlevenden niets schelen. Ze proberen aan boord te komen, ook al is er geen ruimte meer. De reddingswerkers proberen hen weg te duwen en geven een teken aan de matrozen - ze kunnen omhooggetrokken worden. De bemanning begint met het hijsen. De onderkant van het vlot staat gespannen en puilt uit onder het gewicht van mensen en water, en plotseling scheurt het open, waarop vijf inzittenden weer terug in zee vallen en anderen in hun val de zijkant vastgrijpen. Twaalf mensen hangen daar, vechtend voor hun leven, tussen dek en zee.

James Hertford, de kapitein van de *Harwich Venturer*, neemt de situatie in ogenschouw en beveelt dat het vlot weer terug naar zee moet. De inzittenden schreeuwen. Hij schreeuwt eroverheen dat ze hun mond moeten houden. De bemanning kijkt onzeker naar hem. Hij maakt een beweging met zijn hoofd en ze laten de touwen vieren, de radelozen weer het water insturend. Wanneer het vlot weer op het water ligt, heeft Hertford ervoor gezorgd dat de glijbaan is opgeblazen: plat opgevouwen geel plastic dat in vorm springt en zacht op het water landt. Twee van zijn bemanningsleden gaan naar beneden en brengen de overlevenden er een voor een naartoe, waar ze het met lucht gevulde plastic opklimmen, op weg naar de veiligheid. Wanneer de overlevenden zien dat er ruimte genoeg is voor iedereen, stopt het gevecht om de eerste te zijn.

Kille cijfers verhullen het aantal overledenen. De aantallen die de helikopters noteren, tellen niet degenen mee die aan land geregistreerd zijn. Niemand kan zich nog herinneren wie wanneer gered is, of hoeveel er uit zee zijn gevist. Namenlijsten raken kwijt, worden doorgegeven aan de verkeerde mensen, vergeten. Passagiers worden in drie groepen onderverdeeld: levend, vermist, dood. De categorie vermisten is eerst de grootste en wordt langzaam kleiner naarmate de dag vordert, steeds meer worden er afgevinkt als ofwel verdronken ofwel gered.

Tegen de avond, als het zoeken wordt gestaakt, is het zeker dat 529 van de 881 opvarenden het hebben overleefd. Van de overige 352 zijn er 158 dood, maar er is nog maar weinig hoop voor de 194 die als vermist zijn opgegeven. De meesten zijn omgekomen in de *Amphitrite*, en de overigen zijn vrijwel zeker verdronken. De reddingsactie is uitgebreid geweest en de Noordzee is meedogenloos. Dit is geen aardbeving waarbij men soms nog dagen later overlevenden kan vinden.

Davenport Leivers en Matt Keilman staan op de lijst van vermisten.

Terug op hun basis laten de helikopterpiloten zich in aftandse stoelen vallen en staren verdwaasd de ruimte in. Degenen die het nog kunnen opbrengen, barsten in tranen uit. Het zijn harde mannen die vaker de dood hebben gezien, maar de omvang van deze ramp maakt het onmogelijk het van zich af te zetten.

In het Royal Hospital in Aberdeen neemt de nachtploeg het over, en aanvaardt de dank van de uitgeputte staf die al vanaf 's ochtends heel vroeg bezig is. De lange lijst gewonden die de zalen bevolken geeft het ziekenhuis een sfeer van oorlogstijd: mensen met gebroken armen en benen, hoofdwonden, onderkoeling. Groepjes familieleden en verslaggevers slenteren door de gangen.

Lovelock is de hele dag al in de weer en beweegt zich tussen ziekenhuizen, krantenredactie, persconferenties en zijn eigen kantoor. Morgen heeft hij een bespreking met de scheepvaartinspectie. De meeste personeelsleden zijn naar huis, maar een handjevol blijft zitten om de laatste resultaten te verwerken. Hij spreekt ze allemaal even apart toe en bedankt hen voor hun hulp. Ze kijken hem met glazige blikken aan.

Voor de haven van Aberdeen voegt de Noordzee zich weer in het tijdloze ritme van eb en vloed. Het weer is nu rustig, en golven spoelen zacht ruisend over de plek waar de *Amphitrite* is gezonken. De zee is onschuldig en bedrieglijk tegelijk. Nergens is te zien dat haar verraderlijke alter ego zojuist 352 levens heeft opgeëist.

Sinclair is de enige die Kate wil zien.

Hij komt aan het eind van de middag naar haar huis en minutenlang omhelzen ze elkaar. Ze hebben zich altijd prettig gevoeld in elkaars stilzwijgende gezelschap, en dat komt hun nu goed uit. Geen van beiden wil echt praten over wat er is gebeurd. Ze willen alleen bij iemand zijn die dezelfde hel heeft doorgemaakt en die de pijn en de angst kan begrijpen.

Sinclair zet thee, sterke thee met een scheut cognac. Kate kijkt toe terwijl hij reddert in haar keuken, waar hij theezakjes en melk en suiker vindt met hetzelfde gemak alsof hij thuis is. Zelfs in zo'n gewone huiselijke omgeving is zijn energie opvallend. Hij beweegt snel en met iets vreemd zwierigs terwijl hij de sterke drank in de dampende bekers schenkt. De keukenverlichting schijnt op zijn hoofd, en waar eens een v-vormige lok zat, zit nu een eilandje grijs haar, afgescheiden door een stukje blote schedel.

Ze zitten zonder iets te zeggen. Dit is hun manier van kameraadschap, genoegzaam en niets eisend. In de periode dat ze elkaar kennen - sinds Kate auditie deed bij het toneelgezelschap, meteen nadat ze vijfjaar geleden naar Aberdeen verhuisde - zijn ze eigenlijk altijd eenlingen geweest. Kates relatie met David, Leo's vader, liep stuk toen Leo zich nog een weg uit haar baarmoeder moest worstelen. Sinclair is nooit getrouwd geweest. Kate woont samen met haar zoontje, Sinclair woont alleen.

Wat ze met elkaar hebben is iets wat veel mensen willen maar moeilijk kunnen bereiken in een man-vrouwrelatie: genegenheid zonder lust. Kate vindt het prettig bevriend te zijn met iemand die niet met haar wil neuken, Sinclair smaakt de voldoening iemand te hebben om wie hij geeft en die hij met raad en daad kan bijstaan. Simpel gesproken zijn ze voor elkaar de respectieve vader en dochter die ze elk missen.

Bronagh woont aan de noordkant van de haven, een klein huisje in de oude visserswijk Footdee. Kate is dol op dit deel van de stad. Het is er charmant rommelig en op warme dagen zitten oude vrouwen buiten voor hun huis te kletsen met ieder die er langskomt. Het centrum van de stad is nog geen kilometer verderop, maar het zou net zo goed in een ander melkwegstelsel kunnen liggen.

Kate belt aan. Ze heeft normaal altijd een sleutel, maar die heeft ze tijdelijk aan Bronagh teruggegeven voor de bouwvakkers die het huis aan het renoveren zijn.

De intercom zoemt en ze gaat naar binnen. Bronaghs tweelingpekinezen Vodka en Tonic snuffelen aan Kates voeten als ze door de voordeur loopt. Kate bukt zich om de hondjes te

aaïen.

'Ik ben hier!' roept Bronagh van boven.

Kate draait zich om en perst zich langs een ladder en een paar potten verf. Ze klimt vermoeid de trap op, tree voor tree. De honden klauteren achter haar aan.

Bronagh en Leo zitten in de woonkamer. Leo zit naar een tekenfilm op tv te kijken, en Bronagh staat voor haar ezel een aquarel te maken. Een blikje Foster's balanceert vervaarlijk op een wankel tafeltje ernaast - Bronagh mag dan Iers zijn, ze heeft een bloedhekel aan Guinness - en twee grasparkieten waggelen rond in een grote kooi aan Bronaghs voeten. Een van de parkieten is blind, de ander wijst hem de weg. Er zitten er in de schuur in de tuin nog zo'n driehonderd.

Het stinkt weer even erg als altijd in huis, een doordringende combinatie van vogelvoer, honden, verf, mentholsigaretten en wat Bronagh de afgelopen paar dagen heeft gekookt. Ze kookt zo slecht als maar kan zonder dat het levensgevaar met zich meebrengt, en haar keukenraam zit al dicht zolang Kate zich kan herinneren, zodat de etensgeuren in heel het huis blijven hangen.

Bronagh draagt een grote paarse broek met wijde pijpen en een schildersjasje, een outfit die Kate tot de minst opvallende van haar garderobe rekent. Haar haar, met hier en daar strepen grijs en henna, is bij elkaar geharkt en gekapt in de stijl van Thatcher. Een stel zilveren armbanden omklemmt Bronaghs linkerarm vrijwel van elleboog tot pols en de huid van haar rechterarm is vlekkerig als gevolg van een jarenlange toewijding aan de amberkleurige nectar.

Kate is dol op haar tante, met of zonder haar excentrieke trekjes, en zou haar niet anders willen.

Leo kijkt op als hij Kate ziet binnenkomen. Hij werkt zich van de bank en rent op haar toe. Ze vangt hem op in haar armen en drukt zijn gezicht tegen het hare.

'Nu ruik je wel lekker,' zegt hij. Ze geeft hem een kus en hij blijft haar omklemmen terwijl ze naar Bronagh loopt.

'Voel je je al beter?' Bronaghs stem is laag en schor, en Kate ruikt het bier in haar adem als ze haar begroet met een kus.

'Een beetje.'

'Een lekker warm bad moet je goed gedaan hebben.'

'Hmm. Ik zie dat de bouwvakkers nog bezig zijn.'

'Drie weken te laat, en dat tikt aan.'

Iets in Bronaghs gezicht trekt Kates aandacht.

'Wat is er?' vraagt ze.

'Katie... er is iets wat je moet weten.'

Kate blijft haar tante aankijken terwijl ze zich voorover bukt om Leo op de grond te zetten.

'Wat dan?'

'Dit zal wel een beetje onverwacht voor je zijn, en god mag weten dat je het al zwaar genoeg hebt, maar...'

'Tantetje, vertel het nou maar.'

Bronagh plukt aan het blikje Foster's. Het is helemaal niet haar stijl om zo terughoudend te doen.

'Je vader. Hij is belast met het onderzoek naar de veerboot.'

Kate hoort de adem fluitend uit haar longen komen. Ze voelt zich opeens heel slap.

Ze reikt naar Leo, maar die zit alweer op de bank naar zijn tekenfilm te kijken. Kate laat hem maar.

'Hij... leidt hij het onderzoek?'

'Ja.'

'Waarom? Hóé?'

'Hij is hoofd van de inspectie die dit soort zaken behandelt. Je weet wel, van ongevallen op zee. De Scheepvaartinspectie in Southampton.'

'Ik wist wel dat hij daar werkte. Ik wist alleen niet dat hij daar de leiding had.'

'Al drie jaar. Hij heeft het overgenomen nadat zijn voorganger was gestorven.'

Drie jaar is Frank al hoofd van de scheepvaartinspectie. En Kate heeft hem al vier jaar niet gezien. Vier jaar sinds Angie, haar moeder - zijn vrouw - is gestorven. Toen vader en dochter elkaar spraken op de begrafenis, kon ze slechts verbitterde beschuldigingen

uiten. Zestien jaar daarvoor had ze als tiener boven aan de trap staan te trillen van angst toen haar ouders een verschrikkelijke ruzie hadden, en de volgende ochtend vertelden ze haar dat haar vader een andere vrouw had ontmoet en het huis zou verlaten.

Vanaf dat moment had Kate gedaan alsof haar vader niet meer bestond. Ze haalde zijn foto's van haar nachtkastje en verscheurde ze. Hij stuurde haar kaarten en cadeautjes met haar verjaardag en met kerst, die ze ongeopend in de vuilnisbak wierp. En Bronagh, ook al was ze Franks zus en daardoor natuurlijk in veel opzichten loyaal ten opzichte van hem, was zo eerlijk en neutraal als iemand in zo'n situatie maar kon zijn. Ze bleef nachtenlang opzitten met Kate en Angie, drinkend en pratend over de eeuwige vraag waarom.

Bronagh wekte nooit de indruk dat haar gevoel van verraad even diep zat als bij hen, ze hield nooit iets achter wanneer ze haar vragen stelden; ze maakte er ook nooit een geheim van wanneer ze Frank had ontmoet en vertelde hun over zijn doen en laten. Toen Angie stierf, was het Bronagh die naar Kates flat kwam met een luisterend oor en een tas vol rinkelende whiskyflessen. Bronagh tot wie ze zich eerder wendde dan tot David, toen haar vriendje, later Leo's vader, die nu in Seattle werkte.

'Denk je dat ik hem zal moeten ontmoeten?'

Hij. Hem. Nooit 'pap' of 'Frank'.

'Ze zullen wel met de overlevenden willen praten.'

'Hij weet niet dat ik op de veerboot zat.'

'Daar komt hij gauw genoeg achter. Ze hebben passagierslijsten.'

'Ik wil hem niet spreken. Ze vragen maar iemand anders om met me te praten.'

Bronagh werpt een blik op Leo.

'Misschien ligt het niet zo eenvoudig.'

'Waarom niet?'

'Ze richten een kantoor in in hotel Michaelhouse.'

Kate knippert ongelovig met haar ogen.

'Maar dat is recht tegenover Leo's school.'

Deze waanzin is de prijs die hij betaalt voor het moorden. De hemel zelf heeft hem gek gemaakt.

In razende vaart naar de eindstreep komen ze weer, met hun verpletterende voetstappen over hem heen stampend, hun zwarte capes als vangnetten. In zijn oren het zware hijgen van hun adem als ze hem voortdrijven, hun ogenblik van overgave weggesijpeld als haar bloed in de aarde.

Hij neemt de tijd voor haar, natuurlijk. Alle pijn en angst die ze hem heeft laten voelen moeten worden terugbetaald, volop. Ze is met handen en voeten vastgebonden, en haar ogen kijken hem smekend aan. Denkt ze soms dat hij zich laat vermurwen? Hij weet dat haar smeekbede een cynische tactiek is, meer niet. Als hij haar laat gaan, zal ze domweg weer beginnen met het gemartel. Maar nu is het martelen aan hem, hij is dader in plaats van slachtoffer. Hij eist en eist en eist dat zij lijdt. Wanneer hij het vuil uit haar mond haalt om haar te laten schreeuwen, klinkt het hem als sirenenzang in de oren.

Het martelen gaat uren door en het houdt pas op als hij dat wil.

Hij gaat nu snel aan de gang. Als slangen toeslaan, doen ze dat zo snel dat het menselijk oog ze nauwelijks kan volgen: een beeldje van een film, meer niet. Hij is net als die slang. De vreugdevolle opluchting en bevrijding als ze onder hem ligt te kronkelen, haar lichaam schokkend en trekkend onder de messteken. Hij voelt triomf terwijl het leven uit haar wegvloeit, het kwaad verdreven, opgetogenheid als hij haar dood weet. De laatste ademtocht verlaat haar lichaam en wordt door de wind naar zee geblazen. Hij kijkt toe terwijl het licht in haar ogen dooft.

Op dat ogenblik, het moment dat ze sterft, bezit hij haar. De buit is voor de overwinnaar. Hij heeft zijn achtervolger overrompeld en haar in de strijd betrokken. Een listige overrompelingsactie en zij is van hem. Haar trawanten verdwijnen vleugellam en laf.

Ze is van hem. De grond waarop hij moordt is heilig. Honden kunnen die bevuilen en mensen weten het waarschijnlijk niet, maar van nu af is het een gewijd gebied die nooit kan worden geschonden. De zoete opluchting van de triomf.

Maar het bloed dat Moeder Aarde verteert klontert. Het loopt er niet in weg, het zint op wraak, en de gekte woedt ziedend als een infectie door de schuldige.

Er is een boerderij aan de Inverurie Road, vlak tegen de heuvel waarboven de wassende maan de wacht houdt. Hij is daar al vaak geweest: grote runderschotels in de keuken, rode wijn en sterke verhalen aan tafel. Blijge gezichten in het kaarslicht, vrienden die weinig meer vragen van het leven en van elkaar dan een goede stemming en verdraagzaamheid. Een makkie, de laatste keer dat hij daar was, om de boerderij door te lopen, de afstanden te meten tussen gebouwen en te onthouden waar alles zich bevond: het voedsel, de machines, de mest.

En de varkens.

Daar is hij nu.

Hij likt aan zijn vinger en steekt hem in de lucht, van zijn gezicht vandaan. De wind waait zacht vanuit het westen en droogt het speeksel. Ideaal. Hij gaat tegen de wind in. Hij zal hen allang hebben geroken voordat zij hem ruiken.

De varkens slapen, hun ruggen in een lange rij in de stal, als geploegde voren.

Zachtjes over het grind. Zorgvuldig zet hij zijn voeten neer, eerst zijn hakken dan zijn tenen, om zo min mogelijk lawaai te maken. Wanneer hij naar het huis achter zich kijkt, ziet hij tot zijn opluchting dat het nog donker is achter de ramen, geen lampen die aangaan en waarvoor hij dekking zou moeten zoeken.

Aan de rand van de stal voelt hij houten latten tegen zijn schenen. Hij klimt eroverheen en gaat in de hoek staan. Links en rechts een hok, een bokser voor de wedstrijd.

Zwaar ademen als de dieren zich verroeren, snuffelen, zijn aanwezigheid voelen.

Degene die het dichtst bij staat drukt zijn neus tegen zijn benen.

Het bloed van het varken, dat de schuld van zijn eigen bloed zal wegwassen.

Hij haalt het mes uit in een wijde boog over zijn schouder, omhoog en naar achteren en dan ineens slaat hij toe en doorboort hij de huid. Met één hand houdt hij het beest vast terwijl hij met de ander steekt en weer terugtrekt, steekt en weer terugtrekt. Het varken krijst en krijst, in de boerderij gaan overal gele lampen aan, zijn handen woelen in de wonden en het bloed voelt aangenaam warm, uitgesmeerd over zijn gezicht. Nog een steek en ditmaal raakt hij de slagader, het bloed inktzwart in het maanlicht terwijl het hoog opspuit. Hij houdt zijn hoofd en lichaam in de straal alsof het een geiser uit de aarde zelf is, een bekende stem uit de boerderij. Hij springt weer over het hek en rent weg van die zwoegende varkensmassa en het huis, kreten achter hem als de boer en zijn vrouw de slachtpartij ontdekken.

Het duister slokt hem op tijdens zijn vlucht.

Eindelijk is hij bij de rivier, ver achter de boerderij, en hij blijft staan om op adem te komen. Zijn longen zwoegen in de warme nachtlucht en zijn kleren zijn overdekt met een laag bloed, van mens en varken, de een zijn wraak, de ander zijn reiniging.

Hij kleedt zich helemaal uit en stapt het water in op het punt waar het rond een gladgeschuurde kei klotst. Het water is koud, en hij snakt even naar adem als hij zich er tot zijn middel, zijn schouders, zijn haar in laat zakken. Hij duikt onder met zijn hoofd en als hij weer bovenkomt ziet hij dat het bloed lange sporen in het water trekt.

Hij is gereinigd.

Terug naar de auto, naar huis en naar bed, voor een diepe, droomloze slaap.

Wanneer hij wakker wordt, is het omdat hun gekrijs hem heeft ontwijd. De stank van mensenbloed is vreugde voor hun hart, en de waanzin is terug.

Dinsdag

Twee donzen dekbedden plus een wollen deken en nog heeft Kate het ijskoud als ze wakker wordt. Ze springt het bed uit en rent naar de klerenkast aan de andere kant van de kamer, waar ze alles grijpt wat maar warm is: dikke sokken, trainingsbroek, twee sweatshirts. Als ze in de spiegel kijkt, ziet ze een gedrongen gestalte.

Leo slaapt nog. Vanwege de warmte heeft hij het beddengoed opzij geschopt, en het laken ligt in plooien over de onderkant van zijn lichaam.

Kate kijkt op de wekker. Tien over zes. Hij kan nog even slapen.

Ze loopt de slaapkamer uit, de gang door. Ze doet de voordeur open, pakt de *Scotsman* van de mat en gaat de keuken in, waar ze de fluitketel vult - ze zet hem met de tuit recht onder de kraan zodat ze het stromende water niet hoeft te zien.

Terwijl de fluitketel opstaat, bladert ze de krant door. *Amphitrite*, *Amphitrite*, en nog eens *Amphitrite*. Foto's van overlevenden, tekeningen van de veerboot, tabellen van soortgelijke ongelukken. Rechts onderaan op de voorpagina staat een kleine column met de kop 'Ander nieuws'. 'Ander nieuws'?, juist. Wat voor 'ander nieuws' is er nog?

Ze bladert door naar het weerbericht, waarin staat dat het vandaag de warmste dag van het jaar wordt, 28 graden in de middag. Warm en vochtig, en de hittegolf houdt aan tot in het weekend.

Loop naar de pomp. Zij heeft het koud en er is niets aan te doen.

Ze zet een kop koffie en drinkt hem zo heet mogelijk in de hoop dat de vloeistof haar van binnen uit kan ontdooien, want de kou zit diep in haar binnenste.

Vanuit haar ooghoek ziet ze het rode lampje van het antwoordapparaat knipperen. Alle boodschappen van gisteren. Ze telt het aantal. Achttien. Met een zucht trekt ze het toestel naar zich toe en drukt op AFSPELEN.

Eindeloos veel stemmen waar ongerustheid uit spreekt en die allemaal vragen wat ze voor haar kunnen doen. Haar vriendin Mary. Chester Renfrew, korpschef van de politie in de Grampian-regio, die zegt dat ze pas aan de slag hoeft te gaan als ze er weer klaar voor is. Bronagh, tweemaal - voordat Kate haar ging opzoeken. Een zekere Jane Bavin, die zegt therapeut te zijn. Peter Ferguson, haar rechterhand. Nog een paar collega's, een paar vrienden. Als de onpersoonlijke stem in het apparaat aankondigt: 'Dit was uw laatste boodschap', merkt Kate dat ze ongeveer een kwartier heeft zitten schrijven.

Ze kijkt naar het blok. Ze heeft Renfrews boodschap met grotere letters opgeschreven dan de rest.

'Ga pas aan de slag als je er weer klaar voor bent.' Zijn woorden, letterlijk.

Kate denkt erover een bad te nemen, en weet dan meteen dat ze het niet kan. Maar evengoed weet ze dat ze toch ergens moet beginnen. Haar angst voor water is als een verwonding: ze zal er stap voor stap van moeten herstellen.

Ze gaat de badkamer in en trekt haar kleren uit. Ze gaat in het bad staan, trekt het douchegordijn dicht en reikt naar de douche boven haar hoofd. Hij voelt aan als een slang in haar handen. Ze draait de kraan open en de douchekop sproeit water. Kate houdt hem van zich af tot het water warm genoeg is.

Nu.

Naaldenprikken slaan tegen Kates lichaam. Ze draait de douchekop weg en meteen weer terug, wetend dat ze door deze angst heen moet. Het water speelt over haar buik, langs haar benen op en neer, over haar borsten. Kate is rood waar de straal haar raakt, maar de pijn is niet langer scherp maar dof. Het is niet zo erg als ze dacht.

Als ze probeert de douchekop naar haar hals te brengen, lijkt hij ergens vast te blijven zitten. Niet haar gezicht, niet haar hoofd. Nog niet. Eén stapje tegelijk.

Ze draait de kraan dicht en wikkelt zich in de grootste handdoek die ze kan vinden. Dan gaat ze de slaapkamer in om Leo wakker te maken. Ze helpt hem bij het aankleden en maakt zijn ontbijt klaar. Renfrews woorden staren haar aan vanaf het notitieblok.

'Ga pas aan de slag als je er weer klaar voor bent.'

Als ze wil afrekenen met wat er op de *Amphitrite* is gebeurd, kan ze het best zo normaal mogelijk doen. Ze mag het niet haar leven laten beheersen. Niet net doen alsof het niet is

gebeurd natuurlijk, maar ook niet alles erdoor laten overstemmen.

Ze is er klaar voor. Ze gaat naar haar werk. Beter dan de hele dag in huis lopen kniezen.

Terwijl Leo zit te eten, zoekt Kate wat werkkleding bij elkaar - rok, blouse, dikke trui - en trekt die aan.

De herhaling begint in haar hoofd op het moment dat ze keuken weer inloopt. Eerst achter haar ogen, dan ervoor en in haar ogen en neusgaten, haar vingertoppen, overal om haar heen. Alles met de *Amphitrite* gebeurt weer opnieuw, op klaarlichte dag in haar flat in Aberdeen, en o god, het voelt net zo echt als de eerste keer.

Kate voelt dat de vloer verschrikkelijk begint te hellen, van de ene kant naar de andere. Ze doet snel twee stappen naar de tafel en laat zich in een van de stoelen vallen, terwijl ze de zijkanten ervan vastgrijpt om te voorkomen dat ze door de kamer wordt gesmeten en tegen de muur geslingerd.

Leo kijkt haar even aan, zonder nieuwsgierigheid, en kauwt tevreden door zonder te weten wat er met zijn moeder gebeurt.

Het is zonnig en warm buiten, maar binnen voelt het koud en nat, spetters op haar huid en water in haar gezicht. Apparaten die tegen elkaar dreunen en geschreeuw van mensen, woedende angst op de gezichten die aan haar blik voorbijtrekken.

En toch is Kate niet bang. Helemaal niet. De herhaling geeft haar een gevoel van zekerheid. Het is iets wat ze kent, iets waar ze iets mee kan, omdat ze er levend uit is gekomen en, hoe verschrikkelijk het ook was, ze weet dat het einde niet anders zal zijn. In haar eigen kleine video van de zinkende veerboot is zij degene die de situatie meester is.

Halfkruipend, half glijdend naar de lijzijde, de mensen rond de vrouw op de ladder als toeschouwers bij straattheater.

De band stopt op het punt dat ze met Alex gaat springen. Het dek scheurend onder haar voeten, en dan niets. Kate blijft stokstijf zitten, voor alle zekerheid. De kamer komt weer terug, warm, zonnig en droog. Leo, die zijn glas melk met twee handjes optilt, de digitale klok van de magnetron.

Het beweegt allemaal, en zij staat op.

De muur. Die daar, recht tegenover haar. Hij bewoog.

Doe niet zo raar. Muren bewegen niet.

Ze kijkt nog eens. Hij lijkt iets dichterbij gekomen. Snelle blik door de kamer. Geen verandering in de hoeken. Als die muur dichterbij komt, moet dat voor de andere drie ook gelden.

De muren. Die haar insluiten. Haar in deze kamer verpletteren.

Ga eruit. De veerboot uit. Het huis uit.

Ze buigt zich over de tafel heen en pakt Leo's glas uit zijn handen.

'Leo, kom. Tijd om naar school te gaan.'

Ze zet het glas neer op tafel.

'Maar mama...'

'Nu. Geen tegenspraak. We gaan.'

Kate rent de keuken uit, de gang in, en graait in het voorbijgaan haar sleutels van het haltafeltje. Leo volgt haar, zijn schooltas bonkt tegen zijn benen en uit zijn gezicht blijkt dat hij er niets van begrijpt. Ze gooit de voordeur open, en blijft staan.

Een bizarre gedachte komt bij haar op. Is het strijkijzer wel uit het stopcontact?

Ze rent terug naar de keuken om het te controleren, snel, zodat de muren niet weer op haar afkomen. De strijkplank staat rechtop tegen een muur en het ijzer op de vensterbank ernaast, op zijn kant, met het snoer er strak omheen gewikkeld. Ze heeft het niet gebruikt sinds ze terug is.

En de kranen? Kranen in de keuken. In de badkamer. Die heeft ze wel gebruikt.

Ze rent naar de gootsteen en controleert de kranen, en in de badkamer die van het bad en de wastafel, alles goed dichtgedraaid. Dan moet ze nog controleren of de televisie en de stereo uit zijn en of de afstandsbediening van de televisie en de video met de knopjes naar boven ligt, want er kan brand van komen als je ze andersom legt. Het klinkt idioot maar het is waar, door de voortdurende wrijving van een knopje tegen een oppervlak kan een vonk ontstaan, ze heeft het vorig jaar in Rosemount gezien. Vervolgens kijken of alle ramen in de zitkamer en de badkamer en de slaapkamer en de keuken dicht zijn, de

telefoon op de haak en de deur van de koelkast dicht - en dan, dan pas, mag Kate het huis verlaten en de deur achter zich dichtslaan.

Uit de notities van Jane Bavin, gekopieerd voor sir Nicholas Lovelock van Seaspeed

Het posttraumatisch stresssyndroom, kortweg PTSS, is een natuurlijke menselijke reactie: mensen hebben er vanaf het begin der tijden al last van. Als het in onze ogen om iets nieuws lijkt te gaan, is dat doordat we er meer wetenschappelijke verklaringen voor hebben dan onze voorouders. Er komen heel wat posttraumatische syndromen voor in de dagboeken van Samuel Pepys, waarin hij beschrijft hoe inwoners van Londen na de Grote Brand als zombies rondzwierven.

Eigenlijk zijn er twee soorten te onderscheiden; type een: korte blootstelling aan één incident, en type twee: langdurige of herhaalde blootstelling aan traumatische gebeurtenissen. Tot type een worden incidenten als aardbevingen, ontvoering, verkrachting, bedrijfsongelukken, brand enzovoort gerekend. Tot type twee rekenen we langdurig seksueel misbruik, de gevolgen van vergiftiging of kernexplosies, en natuurlijk oorlogservaringen. Het goede nieuws voor degenen die aan boord waren van de *Amphitrite* is dat mensen veel eerder en beter herstellen van een trauma van type een dan een van type twee. Hoe langer de blootstelling, hoe langer het herstel duurt. Dus de overlevenden van *de Amphitrite* zullen veel sneller herstellen dan bijvoorbeeld een Amerikaanse soldaat die in Vietnam heeft gevochten.

De effecten van het posttraumatisch stresssyndroom zijn in te delen in drie fasen:

Herbeleving. Hierbij komt het gebeurde steeds weer in het geheugen terug. Deze herinneringen kunnen vaak zeer realistisch lijken, alsof het traumatische voorval steeds weer opnieuw plaatsvindt. Deze herhaling hoeft niet alleen visueel te zijn, maar er kunnen ook geluiden en geuren een rol bij spelen. En omdat de herinnering met verscheidene zintuigen beleefd wordt, kan de psychische nood veroorzaakt worden door blootstelling aan veel verschillende zaken. Deze kunnen waargenomen worden door elk van de vijf zintuigen: het kunnen beelden zijn, geluiden, geuren, smaken of aanrakingen.

Vermijdingsgedrag. Omdat de herinnering zo afschuwelijk kan zijn, doen mensen vaak hun uiterste best om alles te vermijden wat hen aan het trauma doet denken. Vermijdingsgedrag manifesteert zich op velerlei manieren. Mensen die eraan lijden kunnen bepaalde gedachten gaan ontwijken, gevoelens of gesprekken die aan het trauma doen denken, en werpen zich met al hun energie op hun werk of op hobby's. Het kan ook gebeuren dat ze bepaalde activiteiten mijden, plaatsen of mensen die herinneringen oproepen. Soms merken ze ook dat ze zich hele brokken van het gebeurde niet meer kunnen herinneren.

Schrikachtig gedrag. Slachtoffers van het posttraumatisch stresssyndroom hebben soms gedurende lange perioden last van slapeloosheid en gebrek aan concentratie. Misschien zijn ze eerder geprikkeld of voelen ze zich constant onrustig. Terwijl hun hersenen steeds opnieuw de traumatische gebeurtenis ervaren, brengen ze hen in de waan dat alles weer opnieuw gebeurt. Dit heeft weer tot gevolg dat er in het lichaam zogenaamde catecholamine neurotransmitters vrijkomen - in wezen adrenaline, de stof die nodig is om je voor te bereiden op vluchten of vechten. En hiervan is weer het gevolg dat het zenuwstelsel permanent of semi-permanent gespannen is.

Veel mensen wijzen op een schijnbare tegenstelling tussen vermijdingsgedrag en schrikachtig gedrag - in zoverre dat het onmogelijk lijkt om een situatie uit de weg te gaan en er tegelijkertijd schrikachtig op te reageren. Zulke reacties zijn echter heel logisch als men eenmaal accepteert dat slachtoffers tijd nodig hebben om de traumatische ervaring een plek in het ruimere kader van hun leven te geven. Totdat dit gebeurt, vragen hun lichaam en geest zowel alertheid als rust zodat ze geen normale compromissen meer kunnen sluiten tussen deze twee tegengestelde behoeften. Daarom reageren ze ofwel buitensporig, of helemaal niet.

Kate kust Leo gedag en kijkt nog even hoe hij naar het schoolgebouw huppelt. Hij komt een van zijn vriendjes tegen en samen lopen ze de laatste paar meter naar de deur, hun

korte beentjes precies gelijk. Leo zwaait bij de deur naar Kate en verdwijnt naar binnen, weer een dagje opgeslokt door de Woolmanhill basisschool.

Aan de overkant staan portiers in uniform onder de enorme granieten overkapping van hotel Michaelhouse. De scheepvaartinspectie is er kennelijk niet op uit haar beambten op een koopje onder te brengen. Kate kijkt nerveus naar de ingang, alsof haar vader daar ieder ogenblik kan verschijnen. Drie mannen komen naar buiten en lopen de straat in zonder acht op haar te slaan. Ze lopen in hun hemdsmouwen, hun colberts los over hun schouders geslagen. Het moet al warm zijn, maar Kate voelt het niet.

Ze loopt snel terug naar haar auto, haalt er haar officiële politie-gsm uit - die van haarzelf ligt op de bodem van de Noordzee - en toetst Renfrews privé-nummer in voor ze van gedachten kan veranderen. 'Met het hoofdbureau van politie.' 'Tina, met Kate Beauchamp.'

Kate had gehoopt Renfrew zelf aan de lijn te krijgen. Tina kan soms wat overdreven doen, en op dit moment heeft ze veel meer behoefte aan Renfrews nuchtere aanpak.

'Kate, hoe gaat het met je? Mijn god, wat vreselijk wat er gebeurd is. Je zult wel...'

'Het gaat wel weer hoor. Is hij binnen?'

'Hij is even aan het bellen, maar ik weet dat hij je wil spreken. Wacht even, dan trek ik zijn aandacht. Rustig aan doen, hoor.'

Kate trommelt met haar vingers op haar stuur terwijl ze in gespannen twijfel afwacht.

'Kate.' Renfrews schrille stem. 'Hoe is het met je?' 'Ik kom werken.' 'Wat, vandaag?' 'Nu.'

'Maar Kate, dat is echt niet nodig. Neem de tijd. Je hebt een verschrikkelijke schok te verwerken.'

'Nee. Ik wil het. Ik heb heel wat te doen.'

'Zoals?'

'Het driejarenplan, om mee te beginnen.'

Het driejarenplan. Op elke andere dag zou ze dat liever vergeten. Herstructurering van de afdeling, delegeren van taken van Criminele Zaken, een strakker financieel beleid. Papierwerk, in feite.

'Dus je wilt aan het driejarenplan beginnen?' Renfrew grijnst even. 'Wat is er gebeurd? Een klap op je hoofd gekregen?'

'Ik voel me prima. Echt.'

'Als je maar iets te doen hebt, zeker?' 'Ja.'

'En daarom spring je meteen maar weer in het diepe?'

Hij had zijn woorden wat zorgvuldiger kunnen kiezen, maar ze weet wat hij bedoelt.

'Precies. Tot de stukken eraf vliegen.'

'Nou, als je bezig wilt zijn, heb ik wel wat voor je.'

'Wat?' Gretig, bijna inhalig.

'Maar ik weet niet zeker...'

'Zeg het maar. Wat is het?'

Ze hoort Renfrew uitademen, terwijl hij zijn afwegingen maakt.

'Ferguson is er op het ogenblik mee bezig, maar je kunt je tegenover hem wel op je functie beroepen.'

'Waar zit Ferguson?'

'Op het terrein van Woodend Hospital. Richting Hazlehead.'

'Wat is er gebeurd?'

'Ik geloof dat je beter zelf kunt gaan kijken. Dan kun je me daarna zeggen of je het wilt doen.'

De naam Woodend Hospital klopt helemaal. Het ziekenhuis is gelegen in een prachtig bosgebied, ten westen van het stadscentrum, en de bomen zijn in deze tijd van het jaar weelderig groen.

De blauw-witte tape tussen de bomen leidt Kate naar de plaats van het onheil. Ze parkeert haar wagen naast de brug die over de rivier de Denburn naar het ziekenhuis voert, laat haar legitimatiepas zien aan een man in uniform die haar tegemoetkomt, en loopt met grote stappen over het gras naar het groepje agenten en fotografen. Rechts staat de ochtendzon schroeiend aan de hemel achter de gotische klokkentoren van het ziekenhuis.

Ferguson, Kates rechterhand, zit gehurkt naast een afgebladderde houten bank. Hij kijkt net zo'n beetje haar richting uit en komt verbaasd overeind als hij ziet dat zij het is. Zijn voorhoofd glimt van het zweet, en zijn brillenglazen reflecteren de wereld in groene tinten.

'Ik verwachtte niet dat u...'

'Wat is hier gebeurd?'

'Een fraai plaatje is het niet.'

'Dat vroeg ik niet.'

Ferguson krabt met zijn vingers nerveus in zijn haar, en duwt de donkere lok van zijn voorhoofd. Hij is maar een paar jaar jonger dan Kate, maar op dit moment, knipperend tegen de zon, lijkt hij nauwelijks oud genoeg om zich al te scheren.

'Tja chef, ik ben hiermee opgezadeld, en lijkt het u niet beter...'

'Jezus Christus, Peter. Ik wou dat iedereen eens ophield me te behandelen als een stompzinige invalide. De boot is gezonken. Ik heb het overleefd. Ik ben hier. Einde verhaal.'

'Sorry, sorry.'

Ze weet dat hij probeert haar in bescherming te nemen. Fergusons gevoelens voor Kate gaan het beroepsmatige voorbij. Dat weet ze sinds de afgelopen kerst, toen hij stomdronken werd tijdens het kantoorfeestje en haar uitgebreid vertelde hoeveel hij van haar hield en dat zij alles was wat hij zocht in een vrouw. Ze vertelde hem dat ze geveleid was, maar dat die gevoelens niet wederzijds waren en het ook wel nooit zouden worden. Daarna hadden ze het er niet meer over gehad. Maar ze weet dat het bij hem niet veranderd is, en ze ziet soms hoe het zijn gedrag beïnvloedt. Zoals nu.

'Wat is er gebeurd?'

'Ze ligt daar.' Hij gebaart naar het groepje mensen.

Kate baant zich er een weg naartoe. Haar lichaam beweegt ongemakkelijk onder al die lagen kleding. Ferguson blijft vlak naast haar.

'Neem me niet kwalijk,' zegt ze. 'Laat me erdoor. Ik ben de inspecteur.'

De laatste fotograaf doet een stap opzij, en Kate blijft doodstil staan.

Ferguson had gelijk. Het is geen fraai plaatje.

Een paar benen steken onder een boom uit. Benen van een vrouw, slank en jong.

Met bloedige stompjes in plaats van voeten.

Kate klemt haar kiezen op elkaar en slikt.

Ferguson wil naar haar toe komen om iets te zeggen, maar zij houdt hem met een handgebaar tegen.

Er is altijd iets vreselijk tragisch aan een moord in de openlucht. Op welke manier ze ook zijn omgebracht, ze liggen ook nog eens in alle vernedering blootgesteld aan niet alleen de elementen, maar ook aan de terloopse blikken van voorbijgangers. Zelfs de meest verminkte slachtoffers binnenshuis hebben nog enige mate van privacy.

'Wie heeft haar gevonden?'

'Iemand die hier vanochtend vroeg liep te joggen,' zegt Ferguson. 'Hij wordt momenteel ondervraagd.'

Kate hurkt neer om alles nader te bekijken.

De bodem onder het slachtoffer is vermengd met het bruinrode bloed dat op sommige plaatsen op haar lichaam is opgedroogd. Haar gescheurde blouse vertoont hier en daar gapende openingen, als glimlachende mondjes. Ze is herhaaldelijk en met kracht gestoken.

Een arm ligt over haar borst gevouwen, de andere ligt op de grond naast haar.

Ook haar handen zijn afgesneden.

Kate dwingt zich hoger te kijken, naar het gezicht van de vrouw, in de veronderstelling dat het wel onherkenbaar verminkt zal zijn. Ze heeft dit soort dingen wel eerder gezien.

Haar blik komt niet eens zover.

Een touw is rond de nek van het slachtoffer geknoopt, onder haar oksels, rond haar bovenarmen. Aan dit touw zitten de ontbrekende lichaamsdelen: een hand en een voet aan weerszijden van het lichaam. De voeten rusten op de sleutelbeenderen, en de handen liggen met gespreide vingers over dunne biceps.

Lopers en paarden, schaakstukken, opgesteld voor het spel.

En precies in het midden, achter zijn kop vastgezet in het kuiltje van de hals van de vrouw en klaar om iedereen die te dicht nadert aan te vallen, bevindt zich een adder, een geheel zwarte adder.

Voordat de scheepvaartinspectie in 1989 werd opgericht, werden ongelukken op zee onderzocht door inspecteurs van het departement van marinetransport. Nu is de scheepvaartinspectie een geheel op zichzelf staande tak binnen dit departement (dat is uitgebreid met milieu- en regionale zaken), en de inspecteur rapporteert rechtstreeks aan de staatssecretaris. Het onafhankelijke karakter ervan wordt geaccentueerd door de locatie in Southampton, ver van de incestueuze gangen van Whitehall.

De inspectie behandelt zo'n tweeduizend ongelukken per jaar. Hiervan moeten er zeshonderd nader onderzocht worden, hoewel de meeste ervan per brief of telefoon afgehandeld kunnen worden. Slechts circa zeventig gevallen maken een bezoek noodzakelijk. En vrijwel geen enkele zaak vereist zoveel werk als het onderzoek naar de *Amphitrite*. Wat het aantal levens betreft, is het de grootste ramp met een Brits schip sinds het zinken van de *Herald of Free Enterprise* in 1987. Frank heeft zeven experts en zestien assistenten meegebracht naar Aberdeen. Alle registers zijn opengetrokken.

Christian Parker, de derde stuurman van de *Amphitrite* en enig overlevend lid van de brugbemanning, is van de eerstehulp naar het hoofdgebouw van het ziekenhuis overgebracht, een paar honderd meter verderop. De ingang zit stampvol met journalisten, die de steeds willekeuriger gerangschikte bloemen en boompjes in het ronde perk voor de deur vertrappen.

Frank loopt snel tussen hen door naar binnen, voordat ze hem herkennen en hem hun vragen gaan toeroepen. Hij laat aan de receptioniste zijn legitimatie zien, een klein plaatje met de helmbos van de scheepvaartinspectie in de linkerhoek, waarop ze hem het nummer van Parkers kamer geeft. Hij gaat de trap af, door half verlichte gangen waar het naar eten en naar leer van nieuwe auto's ruikt.

In een deuropening staat een arts iets op een klembord te noteren. Franks gsm zoemt rond zijn middel. De arts kijkt bestraffend op.

'Kunt u dat ding alstublieft afzetten?' zegt hij. 'Ze storen de ziekenhuisapparatuur. Er hangen hier toch borden.'

Frank zet het toestel uit.

Hij vindt Parkers kamer bij de tweede poging, nadat hij bij de eerste in een bezemkast terechtgekomen was. Er staat een agent voor. Weer laat Frank zijn legitimatie zien, waarop de agent de deur voor hem opendoet.

Parker richt zijn hoofd naar hem op. Zijn gezicht is vrijwel geheel gaaf: een kleine bloeduitstorting boven zijn rechteroog, paars dat overgaat in geel, en een sneetje onder aan zijn linkerwang. Verder mankeert hij niets.

De verwondingen die Frank natuurlijk niet kan zien, zitten in Parkers hoofd: de nachtmerries en herinneringen die tegen de wanden van zijn schedel slaan.

De muren van de kamer zijn lichtblauw geschilderd, het raam kijkt uit op de dreigende achterkant van de ventilatoren van het ziekenhuis, en het bed staat hoog. Er zijn twee stoelen. Frank gaat op een ervan zitten. Parker kijkt hem al die tijd aan.

Frank weet dat hij er op het eerste gezicht niet al te geruststellend uitziet. Hij is klein en gedrongen, met een buikje dat boven zijn broekriem uitpuilt. Zijn witte haar is kortgeschoren als de pitch van een cricketveld, waardoor zijn oren groter lijken. Hij heeft een bokstersneus, groot en plat, en nauwelijks smaller dan zijn mond. Hij probeert Parker op zijn gemak te stellen.

'Ik ben Frank Beauchamp, en ik leid het onderzoek naar de ramp met de *Amphitrite*.'

Parker knikt bijna onmerkbaar.

'Hoe voel je je?'

'Ik heb honger. Het is warm hier. Wilt u ons een lol doen en het raam openzetten?'

Frank staat op en loopt naar het raam.

'Hebben ze je geen ontbijt gegeven?' vraagt, terwijl hij aan de sluiting rommelt.

'Had ik geen zin in. En nu heb ik honger. Maar ik moet wachten tot de lunch.'

Parkers stem klinkt zwaar, zijn woorden komen er traag uit.

De raamsluiting piept akelig en geeft uiteindelijk mee. Frank duwt het raam zo ver mogelijk open en gaat weer naast het bed zitten. Hij doet zijn jasje uit en hangt het over

de rug van de stoel. Zijn onderarmen, gespierd door tientallen jaren lieren opdraaien en zeilen vasthouden, zijn enorm.

'Christian, ik ben hier om je te vragen wat er aan boord van de *Amphitrite* is gebeurd. Ik weet dat dit pijnlijk voor je kan zijn, maar je moet me alles vertellen wat je van die nacht kunt herinneren. Ik ga het gesprek opnemen op de band, dat moet officieel zo. Is dat goed?'

Parker haalt zijn schouders op. Frank haalt een microcassetterecorder uit zijn zak, legt hem op het nachtkastje en zet hem aan. Het lampje van 'opname' is rood.

'Wat weet je er nog van, Christian? Van die nacht?'

'Ik weet nog dat ik in het water viel. Het was koud. Jemig, wat was het koud.'

'En daarna?'

'Niets.'

'En daarvoor?'

Parker zwijgt. Frank probeert hem op weg te helpen.

'Daarvoor? Weet je nog wat er vlak voor gebeurde?'

Parker knikt. 'Geef me even de tijd, oké?'

'Goed.'

Vanuit de gang klinkt het piepen van rubber zolen en het gedempte geratel van een karretje.

Parker schraapt zijn keel.

'Er was een bom.'

'Een bóm? Weet je dat zeker?'

'Absoluut.'

Een bom. Veertig jaar bij de scheepvaart, op allerlei posities, en Frank heeft nog nooit gehoord van een veerboot met een bom aan boord. De eerste gedachte die bij hem opkomt is dat Parker ijlt of op een of andere manier in de war is, maar hij is volkomen helder. Parkers woorden komen er dan misschien wat traag uit, maar met zijn geheugen is niets mis.

'Wat is er dan gebeurd? Begin bij het begin.'

Parker stelt Frank op de hoogte van de gebeurtenissen op de brug, vlak na middernacht, toen hij net met de hondenwacht was begonnen. Kapitein Sutton - Steady Eddy - roept hen bij elkaar en vertelt dat er een bom aan boord is. Tweede stuurman Garthowen die de boot stillegt terwijl hij, derde stuurman Parker, een stel bemanningsleden gaat roepen. Tegenover de passagiers doen ze voorkomen alsof er visnetten in de schroeven verstrikt zitten. De activiteiten op het autodek worden door de vier camera's - een voor, een achter, twee voor stuur- en bakboord - via monitoren op de brug weergegeven. De lichtjes van de deur springen van groen naar rood en weer terug naar groen. De positieaanduidingen voor de binnen- en de buitendeurvergrendeling.

'En toen kapitein Sutton daarmee klaar was, kwam hij toen terug naar de brug?' 'Jep.'

'Hoe zag hij eruit?'

'Ontdaan.'

'Dat is niet zo gek. Als die bom was afgegaan terwijl hij die wagen van boord duwde, waren hij en zijn matrozen de lucht ingegaan.'

'Ja. Toen het allemaal voorbij was en hij er even over had kunnen nadenken, toen werd het hem pas echt te veel.'

'Hoe wist hij trouwens van die bom af?'

'Weet ik niet. Zeker een tip gekregen.'

'Via de radio?'

'Dat zou kunnen.'

'Maar de marconist heeft het er niet over gehad?'

'Sparks? Niet dat ik weet.'

Frank krabt aan zijn enkel. De band loopt meedogenloos door.

'Er is iets wat me niet lekker zit. Je zei dat er een bom aan boord was.'

'Jep.'

'Maar kapitein Sutton en de matrozen hebben het voertuig met de bom toch in zee gegoooid?'

'Ja.'

'Dus was er geen bom meer aan boord.'

'Dat dacht ik ook. Eerst.'

'Hoe bedoel je, "eerst"?'

'Net als iedereen, dacht ik dat het gevaar geweken was. En toen plotseling klonken er twee enorme dreunen. Daardoor zijn we gezonken.'

'Dreunen? Bomexplosies?'

'Ja. Explosies. De hele romp schudde. Je kon het op de brug voelen.'

'Maar het eerste mayday-bericht werd uitgezonden om 1.12 uur, Britse zomertijd. Jij zei dat die wagen even na middernacht in zee gedumpt werd.' 'Ja. Daarom dachten we dat het gevaar voorbij was. We lieten de motoren weer op volle kracht draaien en hebben er verder niet meer aan gedacht. Toen moesten we wat vaart minderen omdat er een storm aankwam.'

'Volgens het weerbericht was het... hoeveel? Windkracht zeven, acht?'

Zeven is matige storm, 28-33 knopen, met grote golven. Acht is een echte storm, 34-40 knopen, tamelijk hoge zee met schuimkoppen.

'Ach ja, ik heb het wel erger meegemaakt. Een keer zelfs windkracht elf, echt een klotestorm was dat, bij Fraserburgh. Maar voor de passagiers zal het erg genoeg zijn geweest.'

'Hoeveel vaart hebben jullie geminderd?'

'Twee of drie knopen. Van zeventien naar vijftien, zou ik zeggen.'

'Dus jullie hebben tijd verloren, ook omdat jullie al stil hadden moeten liggen?'

'Ja. De kapitein was aan het uitrekenen hoe ver we op het schema voor de aankomst achterlagen.'

'En waar kwam hij op uit?'

'Een uur, zei hij. Maar daar klopte niets van. We lagen een half uur achter.'

Parker kijkt naar Frank. Er is iets in zijn stem, zijn gedrag, dat Frank het idee geeft dat hij hem iets duidelijk wil maken.

'Zo'n ingewikkelde berekening kan het niet geweest zijn.'

'Dat was het ook niet.'

'Maar hij kreeg het toch niet voor elkaar.'

'Ja.'

Ontdaan genoeg om een misrekening te maken. Ontdaan genoeg om nog meer te doen... of te laten?

'Was dat de enige vergissing die hij maakte?'

'Dat krijgt u van mij niet te horen.'

Maar natuurlijk krijgt Frank het wel te horen. Parker wil het wel vertellen, maar hij wil ook kunnen zeggen dat Frank het uit hem heeft getrokken, dat hij het hem niet zomaar op een presenteerblad heeft aangeboden.

'Sutton is dood. Het heeft geen zin om zijn reputatie te willen beschermen.'

Parker zegt niets.

'Ik moet weten wat er is gebeurd.'

Parker raakt even de bloeditstorting in zijn gezicht aan, besluit dan dat hij de dode genoeg eer heeft bewezen en geeft toe.

'Oké. Hij raakte in paniek. Hij raakte het spoor bijster. Helemaal.'

'In welk opzicht?'

'Hij stond maar te brabbelen. In zichzelf te mompelen, als een gek. Hij had die berekening gemakkelijk in tien seconden kunnen maken. Maar hij bleef maar op de toetsen van het apparaat rammen, steeds weer. En getallen op stukken papier schrijven en die daarna verscheuren. Dat was nog maar het begin. Toen de *Amphitrite* begon te zinken, greep hij de intercom en begon instructies te schreeuwen. Maar het was allemaal onzin. Dat ze de wagens niet mochten starten voor de deuren open waren. Dat de mensen het schip moesten verlaten vanaf het dek waar ze op zaten. En toen begon hij te raaskallen. Ik weet niet eens of het Engels was. Dat kloteschip zonk, en hij maar dingen zeggen alsof we veilig en wel de haven van Aberdeen binnenliepen.'

'Had je hem ooit eerder zo meegemaakt?'

'Nooit.'

'Wat deed je?'

'Ik heb de intercom uit zijn handen getrokken en tegen hem staan schreeuwen. "Je hebt de verkeerde wagen gepakt, is het niet?" Dat heb ik gezegd.'

'En wat zei hij toen?'

'Ik dacht dat hij me zou aanvliegen. Hij zag eruit alsof hij zijn verstand verloren had. Hij greep me bij mijn schouders en zei: "Dat mag je wel zeggen, Christian. Dat mag je wel zeggen."' "

"Dat mag je wel zeggen." Dat waren de exacte woorden?' 'Ja.'

Een witte Transit. Uitgaande van de kansberekening, zou er meer dan een aan boord geweest kunnen zijn. Een vergissing lag voor de hand. Een fatale vergissing.

'En daarna?'

'Hij greep het stuur en bracht het schip met een scherpe bocht naar stuurboord.'

Een schip dat westzuidwest vaart. Westenwinden, en een storm die aan komt zetten uit het noorden. Frank begrijpt meteen wat Parker wil zeggen.

'Sutton stuurde het schip dus recht tegen de storm in.'

Parker knikt. Frank gaat verder, half tegen zichzelf.

'Hij had het naar bakboord moeten sturen, met de wind mee.'

Hij kijkt naar Parker.

'Heb je niet geprobeerd hem tegen te houden?'

'Natuurlijk. Ken en ik - tweede stuurman Garthowen - wilden hem het stuur uit handen nemen, wij samen. Maar voor we daar waren, kapseisde het schip ineens, en vlogen we allemaal de andere kant op.'

'Als hij naar bakboord gestuurd had, zou het schip dan volgens jou evengoed gezonken zijn?'

'Met die bomschade? O ja. Maar niet zo snel. Dan zouden we vijftien tot twintig minuten extra hebben gehad. Dan zouden we honderden mensen meer hebben kunnen redden.'

'Hoe ben jij weggekomen?'

'Ik had geluk. Toen ik naar het stuur toeliep en weggeslingerd werd door het schip, kwam ik in de kaartenkamer terecht, en daar was ik veilig toen de ruiten op de brug braken en het water binnenstroomde. De meeste van die arme stakkers bij de ramen moeten op slag dood geweest zijn. En toen de *Amphitrite* de andere kant op helde, liep het water uit de brug weg, en ik erbij. Langs al die lijken. Sutton, Ken ook. Sparks, nog steeds met zijn koptelefoon op. Jezus Christus, het was verschrikkelijk. Afgrijselijk.'

Hij kijkt Frank recht aan.

'U kunt met iedereen praten die het heeft overleefd, en hun zo veel vragen stellen als u wilt... maar dan nog komt u nooit te weten hoe het is geweest. Erger dan u zich kunt voorstellen.'

Frank knikt even.

'Het was een kijkje in de hel,' zegt Parker.

De autopsieruimte is goed verlicht, schoon en koel. Voor Kate is het net een ijskast.

Een autopsie is nooit aangenaam om te zien, maar soms is het minder erg dan anders.

Deze keer is het zo onverkwikkelijk dat ze hoopt zoiets nooit meer te hoeven zien.

Ze heeft Renfrew gebeld op de plaats van de misdaad om te zeggen dat ze de zaak op zich neemt. Ze zou het zonder de *Amphitrite* zonder meer op haar bord gekregen hebben, zei ze, en ze heeft geen ernstige fysieke verwondingen die haar zouden kunnen belemmeren in haar werk. Hij vroeg niet naar de psychische schade en zij heeft er niets over gezegd.

Renfrew was vroeger hoofdinspecteur bij Criminele Zaken in Edinburgh, en ook een poosje bij de politie van Ibrox, waar ten minste tweemaal per seizoen een fanatieke strijd tussen Celtic en de Rangers wordt gevoerd die magertjes vermomd gaat als voetbalwedstrijd. Hij weet wanneer hij een meningsverschil kan winnen en wanneer het niet de moeite van het tegenspreken waard is. Hij heeft Kate toestemming gegeven.

Kate heeft ook Bronagh gebeld om te zeggen dat ze moet overwerken. Ze hebben een goede regeling getroffen. Bronagh haalt Leo op van school, neemt hem mee naar huis en geeft hem een boterham. Als Kate tegen zevenen niet thuis is, kookt Bronagh ook voor hem. Ze is dol op de jongen, en het is voor haar geen enkele moeite om Kate op deze manier te helpen. Ze schildert en ze bridget, en wat het eerste betreft is ze althans bijzonder flexibel.

Kate richt haar aandacht weer op het lijk op de tafel.

Het slachtoffer is geïdentificeerd als Petra Gallacher, achttien jaar oud en leerling-journaliste bij de *Aberdeen Evening Telegraph*. Haar handtas lag naast haar lichaam en er was een naam ingenaaid in de tailleband van haar rok, een restantje uit haar schooltijd die ze nog maar net achter de rug had.

De adder is weggehaald en heeft een kalmerend middel toegediend gekregen van een professor in de herpetologie van de universiteit. Petra's handen en voeten zijn van het touw losgemaakt, en liggen nu netjes naast haar lichaam op de autopsietafel. Het touw is meegenomen voor forensisch onderzoek.

Dr. Thomas Hemmings, patholoog, is bezig met zijn instrumenten. Hij heeft het uitwendig onderzoek op Petra's lichaam voltooid, en gaat nu aan Kate zijn bevindingen laten zien voordat hij Petra opensnijdt voor inwendig onderzoek. Zijn kale hoofd glimt onder de lampen, en de kring wit haar aan de zij- en achterkant van zijn hoofd doet Kate denken aan winterkrokussen onder aan een heuvel.

'Klaar?' 'Ja.'

Hemmings loopt naar de tafel en mompelt iets in zichzelf. Het duurt even voordat Kate begrijpt wat hij zegt. 'Dit is de plaats waar de dood de levenden graag iets leert.'

Hij schraapt zijn keel.

'Lichaamstemperatuur en mate van lijkstijfheid tonen aan dat de overledene om het leven is gebracht tussen middernacht en twee uur in de ochtend. Haar dood is veroorzaakt door meervoudige steken met een puntig voorwerp. Er zijn meer dan twintig wonden te onderscheiden in gezicht, hals en bovenlichaam. Verder zijn er aan haar handen snijwonden en wonden die zijn toegebracht met een stomp voorwerp, die ze moet hebben opgelopen terwijl ze zich verweerde; sommige van de steekwonden op haar bovenlichaam corresponderen niet met de scheuren in haar blouse.'

'Waaruit op te maken is dat ze zich heeft verweerd.'

'Precies. Ik geef u later nog een volledig rapport, maar nu laat ik u even de belangrijkste dingen zien. Er zijn vier wonden die de dood tot gevolg kunnen hebben gehad.' Hij wijst op Petra's lichaam. 'Daar, daar, daar en daar.'

Het is moeilijk te zien welke hij precies aanwijst, het zijn er zo veel.

'De eerste zit hier.' Hij raakt haar hals aan. 'Krachtig toegestoken met een scherp voorwerp in de hals, linkerkant, waar de linker halsader is doorgesneden. Ongeveer zevenenhalve centimeter lang, te beginnen iets boven de linker borstbeenspier, omhoog en naar achteren. Het is een complexe wond, en het lijkt me een combinatie van snijden en steken.'

Zijn hand gaat omlaag tot onder haar rechterborst.

'Wonden nummer twee en drie. Beide steekwonden, beide hebben de rechter long vijf tot zeven centimeter doorboord, beide hebben een bloeding in de borstkas tot gevolg gehad.'

Hij wijst weer op de bovenste wond.

'Nummer twee, twaalf centimeter vanaf de rugzijde, heeft de zevende rib ongeveer ter hoogte van de oksel doorgesneden. Het is een wond van anderhalve centimeter diep, die tien centimeter doorloopt, van rechts naar links en van achter naar voor.

Nummer drie, vijf centimeter vanaf de rugzijde, in de achtste intercostale ruimte zonder een rib te beschadigen. De loop van de wond is hetzelfde als van nummer twee. Het is er een van vier centimeter diep, en hij loopt zo'n zevenenhalve centimeter door.'

Hij gaat met zijn hand heen en weer over het lichaam.

'Nummer vier. Kruiselings aangebrachte wond van bijna twee centimeter, twaalf centimeter lang, ter linkerkant van de onderbuik. De wond loopt van links naar rechts en dan weer iets terug naar voren. De wond heeft de buikslagader doorboord en zware bloedingen in de buikholte veroorzaakt.'

De kille medische taal kan op geen enkele manier iets afdoen aan het afgrijzen dat Kate voelt.

Ze weet dat Hemmings een vriendelijke man is, en absoluut gevoelig voor de emoties van mensen die bij dit soort dingen betrokken worden. Maar evengoed vraagt Kate zich af of hij - en alle andere pathologen - levende mensen puur bekijken als lopende bundels weefsel, botten en organen, in de wetenschap dat van iedereen uiteindelijk niets anders overblijft.

'Kun je me zeggen wat voor soort mes hij heeft gebruikt?' vraagt ze.

'Bijna zeker een gewoon keukenmes. Veel van de wonden - vooral de oppervlakkige - zijn aan het ene uiteinde rechthoekig en aan het andere v-vormig.'

'Maar niet allemaal?'

'Nee. Maar dat is ook te verwachten. Zoals je weet zeggen de diepte, breedte en lengte van een wond die is aangebracht door een enkel scherp voorwerp niets over het type mes. Iedere steek of snee is weer anders, en is afhankelijk van een groot aantal factoren - met hoeveel kracht hij is toegebracht, de richting, de hoek, in de weg zittend weefsel en botten. De fatale wonden die ik u zojuist heb laten zien bijvoorbeeld, hebben allemaal een onregelmatig patroon en zijn verschillend van vorm. Maar als u naar de Langers-lijnen kijkt, of de...'

'Wat zijn de Langers-lijnen?'

'Sorry. De huidgroeven. Als je die in ogenschouw neemt, en uitgaat van de waarschijnlijkheid dat de moordenaar het mes heeft gedraaid en het slachtoffer bewoog toen het lemmet eruit getrokken werd dan zie je dat verschillen niet alleen mogelijk maar ook zeer waarschijnlijk zijn.'

'Een glad mes of gekarteld?' 'Glad. Er zijn nauwelijks kartelranden in de wonden te zien. En als ze er al zijn kun je die verklaren aan de hand van de factoren die ik zojuist heb genoemd.'

'Hoe lang zal ze nog geleefd hebben nadat hij begonnen is met steken?'

'Een minuut, misschien anderhalf. Niet langer.'

'En' - Kate kan het nauwelijks uit haar mond krijgen - 'de handen en voeten. Heeft hij die...'

'Erna. De bloedpatronen op de stompen zijn beperkt, en de wonden zijn betrekkelijk gaaf. Hij heeft ze er pas afgezaagd toen ze al dood was.'

Kate slaakt een zucht van opluchting en wordt onmiddellijk getroffen door het absurde van haar eigen reactie.

'Maar er zijn wel kartels te zien op de huid, op de plek van de amputatie,' vervolgt Hemmings. 'Kleine tandjes, dicht op elkaar. Een chirurgische zaag, ongetwijfeld. En hij wist wat hij deed.'

'In welk opzicht?'

'Om te beginnen zijn chirurgische zagen veel sneller dan messen. En ten tweede heeft hij op de zwakste punten gezaagd. Hij heeft de botten zoveel mogelijk vermeden en in plaats daarvan is hij door het bindweefsel gegaan. Kijk hier.'

Hij pakt Petra's linker pols. Er zit geen hand aan.

'Kijk maar waar hij heeft gezaagd. Ongeveer vier centimeter boven de muis van haar hand. Als hij te dicht bij de hand komt, moet hij door drie botten heen - het scheepvormig been, het halvemaans- en het triquetrale been - die samen over de hele breedte van de pols lopen. Maar op het punt dat hij heeft gekozen liggen slechts twee beentjes waar hij doorheen moet, het spaakbeen en de ellepijp. En ze beslaan niet de hele breedte van de pols, bij lange na niet. Er zit een flinke hoeveelheid collateraal en radiocarpaal weefsel tussenin.'

Hij legt Petra's pols voorzichtig terug op tafel en doet een paar passen in de richting van haar voeten. Nee. Niet haar voeten. De plaats waar haar voeten hebben gezeten.

'Hetzelfde met de enkels. Ook hier kan hij niet voorkomen dat hij door beenderen heen moet - hier zitten de malleoli in het midden en opzij - maar ook al het weefsel van het scheenbeen. En dat is geen gemakkelijke zaak. Het enkelgewricht is complex: de beenderen en weefsels zijn meer in elkaar verweven dan in de pols. Wie dit heeft gedaan, moet heel wat van anatomie af weten.'

'Iemand met een medische opleiding?'

'Niet per se. Hij zou in de bibliotheek een uur met *Grey's Anatomy* doorgebracht kunnen hebben en daarbij flink wat aantekeningen hebben gemaakt.

Maar hij zou zeker wel wat research gedaan moeten hebben.'

'Heeft hij haar verkracht?'

'Er bevindt zich zaad in de vagina, maar er is slechts sprake van minimale forcering van de vagina.'

'Dus het kan ook met haar instemming zijn gebeurd?'

'Misschien. Of misschien is het van iemand anders. Ik heb natuurlijk een monster naar het lab gestuurd voor een **DNA**-analyse.'

Kate knikt even en kijkt op haar horloge.

'Ik moet ervandoor. We hebben over een kwartier een bespreking over deze zaak. Bedankt, dokter.'

'Geen dank. U krijgt het volledige rapport halverwege de middag.'

Hij wacht even.

'Nog een ding.'

Hij keert zich weer naar het lichaam van Petra en pakt een van de voeten.

'De histamineniveaus en bloedingen in de voet zullen het nog wel bevestigen, maar dit moet u nu al weten.'

Hij houdt de voet omhoog zodat Kate de zool kan zien. Hij zit vol met striemen.

'Verwondingen door toedoen van een stomp voorwerp,' zegt Hemmings. 'In dit geval een bastonnade, een dracht stokslagen op de voetzolen. Hij heeft haar gemarteld voor hij haar heeft vermoord.'

Het hoofdbureau van politie in Queen Street is een lelijk, functionalistisch gebouw. Het dak is overdekt met antennes en de rijen ramen zien er op de een of andere manier ongelijk uit. Naast het rijkversierde, nabijgelegen Marischal College, Aberdeens indrukwekkendste bouwwerk en het grootste granieten gebouw ter wereld op het Escoriaal in Madrid na, lijkt het al helemaal nergens op. Kate weet er net zoveel van als van de meeste andere gebouwen in haar adoptiestad - van Ferguson, die zichzelf graag beschouwt als een expert op het gebied van de plaatselijke historie en architectuur.

De hoge, loodgrijze torentjes van het Marischal kijken ongevoelig neer op Kates auto als ze de parkeergarage onder het hoofdbureau inrijdt. De gedachten tolleren door haar hoofd terwijl ze de wagen stilzet.

Het donkerste jaar van mijn leven, waarin we de maniak achternazaten die we bijna tot aan het eind alleen kenden als Zilver tong, een van de bloedigste slachters die Londen ooit gekend heeft, de man die zijn slachtoffers de tong uitrukte als hij hen ophing, aftuigde, onthoofdde en geselde, en erger nog. Erger nog, zoals de man die hij doormidden zaagde - een parlamentslid. Red Metcalfe en ik in een Victoriaanse kamer in Westminster, waar we naar een in tweeën gezaagd lichaam keken, een sandwich in dwarsdoorsnee, zijn huid als een brood de buitenkant en de organen als vulling erin, glinsterende tinten rood, turkoois, paars, geel en zwart. En ik die wist dat al die dingen, al die rotzooi, ook in mij zit.

Doormidden gezaagd. Petra Gallacher op de autopsietafel met afgezaagde handen en voeten.

Ze neemt de lift naar de vierde verdieping en loopt direct door naar de projectkamer. Er zitten minstens vijftig man binnen: niet alleen agenten in uniform maar ook typistes, notulisten en secretaresses. Kate vraagt om stilte en langzaam wordt het rustig.

Ze gaat op de rand van een tafel zitten en kijkt om zich heen. Het is een groep die niet gauw onder de indruk is, de politie van de Grampian-regio. Ze heeft heel wat moeten doen om hun respect te verdienen sinds haar komst vanuit Londen, door de zwaarste zaken op zich te nemen en tot het uiterste te gaan om ze op te lossen. Net als de stad waarin ze wonen, zijn Kates collega's conservatief en niet erg happig op verandering. Maar ze kunnen wel de zon in het water zien schijnen en er is niemand in deze zaal die vindt dat ze haar positie niet waard is.

Ze weten natuurlijk van *de Amphitrite*. Maar als er iets fout gaat, zal ze dat niet als excuus gebruiken en zij zouden dat ook niet pikken. Het is haar keus om weer aan het werk te gaan, haar keus om deze zaak op zich te nemen. Ze zullen haar niet ontzien om wat er is gebeurd, en dat zou ze ook niet willen.

Ze knippert een paar keer met haar ogen om de beelden van Petra Gallacher uit haar hoofd te bannen.

'Ik heb zojuist gesproken met dokter Hemmings, de patholoog. Hij heeft halverwege de middag zijn rapport klaar, maar intussen heeft hij al een paar dingen kunnen vaststellen. Er is sperma in Petra aangetroffen, hoewel de vagina nauwelijks geforceerd is. Petra is gemarteld voor ze is vermoord, maar haar handen en voeten zijn pas afgezaagd nadat ze was overleden. Hij heeft met een mes gestoken, meer dan twintig keer. Vier van die wonden zijn fataal geweest. Dat is nogal wat. Dit is een misdaad die gepleegd is met geweld en in woede.'

En Kate weet niet wat daar tegen te doen is, niet in zo'n extreme vorm.

'Uit dit alles meen ik op te kunnen maken dat ze haar moordenaar kende. Dat is trouwens bij de meeste slachtoffers het geval. En het zou de moordenaar moeite hebben gekost om zo veel woede en haat op te brengen voor iemand die hij niet kende. Bedenk daarbij dat Petra mogelijk ook vrijwillig seks met hem heeft bedreven - ofwel uit wanhoop om te voorkomen dat hij haar zou vermoorden, ofwel omdat ze er geen idee van had dat hij haar te lijf zou gaan. Dus ik wil alles van haar leven weten. Vriendjes, van vroeger en nu. Was er iemand met wie het net uit was? Heeft ze iemand de bons gegeven? Ze was journaliste. Misschien was ze bezig met een verhaal en kwam ze een of andere waanzinnige tegen die door haar geobsedeerd werd. Misschien zelfs een chat-contact op het internet. Alles waardoor dader en slachtoffer met elkaar in contact gebracht kunnen zijn.

Goed. Ik ga jullie in groepjes verdelen, elk met een leider.' Ze telt af op haar vingers. 'Wilcox, binnenkomende telefoontjes en het natrekken van alles wat daar eventueel uit naar voren komt. Ook met betrekking tot wie de verantwoordelijkheid opeist. De details over de handen en voeten en de slang worden niet openbaar gemaakt: gebruik ze als controle om de idioten eruit te zeven. Atkins, zoek in *Holmes* en andere databanken naar verkrachters die al bekend zijn. Deze moord is bijzonder wreed. Ik kan niet geloven dat het zijn eerste vergrijp zou zijn. Hij kan niet ineens van een volgzaam burger veranderen in iemand die Petra op die manier achterlaat. Misschien heeft hij nooit eerder gemoord, maar hij zou wel al een strafblad kunnen hebben wegens verkrachting, mishandeling, aanranding, exhibitionisme, fysiek geweld, dat soort dingen. Sherwood, jij doet het onderzoek in de buurt waar Petra woonde. Vierhonderd meter in alle richtingen. Ripley, jij doet navraag bij bestuurders van voertuigen en voetgangers in het centrum en op de plek van de moord, of ze iets opvallends hebben gezien. Peter, jij en ik gaan naar de krant waar ze werkte. En ik ga ook naar de man op de universiteit die de slang heeft meegenomen. Duidelijk voor iedereen?'

De adjudanten die de opdrachten hebben gekregen, knikken.

'Het meeste zal wel ondankbaar en zinloos werk zijn.' Kate wijst naar het logo van de Schotse politie tegen de achterwand 'Denk maar aan wat daar staat, "**SEMPER VIGILO.**" Uit het een kan het ander volgen. We blijven zoeken tot één naam steeds weer opduikt. Het kan het kleinste dingetje zijn dat ons uiteindelijk de weg wijst. Een deel van een nummerbord, een beschrijving, een bloedgroep. Daarom wil ik ook dat jullie overal op letten.' Kate kijkt op haar horloge. 'Jullie kennen allemaal de 24-24-regel. De 24 uur voor de moord en de 24 uur erna zijn cruciaal voor de oplossing van de zaak. Het is nu 10.30 uur. We komen weer bij elkaar om 16.30 uur. Tegen die tijd wil ik weten wat Petra Gallacher de afgelopen 24 uur van haar leven van minuut tot minuut heeft gedaan. En ik wil ideeën horen, namen van verdachten. Ik wil tegen middernacht iemand in bewaring hebben. Ik wil dat dit opgelost wordt, en snel.'

'Hoe zullen we hem noemen?' vraagt Sherwood. 'We moeten een naam voor hem hebben.'

'Wat dacht je van Blackadder?' vraagt Atkins.

Iedereen lacht.

Kate zou liever een andere naam hebben gekozen, vanwege het feit dat de adder geheim moet blijven, maar een snelle blik leert haar dat het geen zin heeft hier moeilijk over te doen. Ze lijken meteen ingenomen met Atkins voorstel.

Blackadder. Onder andere omstandigheden zou die naam haar een grijns ontlokt hebben. Net als aan orkanen worden aan moordenaars vaak de meest ongerijmde namen gegeven: spotnamen, soms zelfs grappige, volkomen in tegenspraak met de ellende en de misère die ze veroorzaken. Kate ziet het als een neiging om het onmenselijke menselijk te maken zodat ze er beter mee kunnen omgaan.

'Goed,' zegt Kate. 'Blackadder dus, maar die naam blijft wel binnenskamers. Hij mag niet in het openbaar gebruikt of geschreven worden. En hoe eerder we hem kunnen vervangen door zijn echte naam, hoe beter.'

'Ik heb de verklaring van Christian Parker hier op de band staan, en ik zal hem laten uitschrijven zodra ik in het hotel terug ben. Maar wat hij te zeggen had, was duidelijk. Er was een bom aan boord. Kapitein Sutton heeft een waarschuwing ontvangen en heeft de leiding gehad bij het overboord zetten van de wagen waarvan hij dacht dat die de bom

bevatte. Het schijnt dat hij de verkeerde heeft uitgekozen. Er moet meer dan één witte Transit aan boord zijn geweest. Hij was zo geschrokken van die vergissing dat hij *de Amphitrite* de verkeerde kant op stuurde, regelrecht de storm in, in plaats van er vandaan.'

Lovelock vertrekt geen spier. Hij is zo beheerst, zo helemaal de volmaakte directeur, dat hij geen enkele emotie toont. Geen verbazing, geen schok, geen verontrusting. Niets.

Renfrew is ook aanwezig. Frank heeft hem gevraagd om hierheen te komen, niet alleen in zijn functie van korpschef van de politie in de Grampianregio, maar ook als contactpersoon van de afdeling terrorismebestrijding.

De airco zoemt zachtjes in het plafond. Vooral Renfrew is blij met de koele lucht. Hij is niet al te gezond: hij heeft vorig jaar een bypassoperatie ondergaan en zijn artsen hebben gezegd dat er misschien nog een moet volgen. Zijn gezicht onder de bruine krullen ziet donkerrood en zijn wangen zakken uit als gesmolten kaas.

Frank wacht tot zijn woorden zijn doorgedrongen en gaat verder: 'Ik ga morgen met een duikboot naar het schip kijken. Ik verwacht duidelijk zichtbare schade aan de romp. Een grote bom op het autodek moet de *Amphitrite* bij de waterlijn zowat over de hele lengte hebben opengereten.'

'Dit is zeer ongewoon,' zegt Renfrew. 'Ik heb nog nooit eerder gehoord van terroristen die een veerboot bestookten. Vliegtuigen natuurlijk wel. Zelfs treinen. Maar geen veerboten. Er is ooit een autobom van Ierse republikeinen aangetroffen op een veerboot naar Holyhead, in april 1998, maar die was op weg naar de Grand National. De boot diende gewoon als middel van transport.' Hij kijkt Lovelock oplettend aan. 'De *Amphitrite* had toch niets gevaarlijks of controversieels aan boord? Chemische stoffen? Dieren? Wapens?' 'Niet dat ik weet,' zegt Lovelock. 'Er staat niets in de vrachtbrieven wat daarop wijst. De douane van Bergen heeft alle vrachtwagens gecontroleerd en goedgekeurd voordat ze aan boord gingen. Het gewone werk. Voedsel, bier, meubelen. Niets waarvoor speciale papieren nodig waren.'

'En er is niets anders in uw imperium - andere zakelijke belangen - dat milieuactivisten of andere groeperingen zou kunnen aanlokken? Jullie hebben niets te maken met kernenergie, genetisch gemanipuleerde landbouwproducten of transport van levende dieren?'

'Helemaal niet. Denken jullie in die richting?'

'Het lijkt het meest voor de hand liggend. Dierenbevrijdingsgroepen, of mensen die tegen genetische manipulatie van voedsel zijn. Maar ze gaan zelden zo ver, vooral omdat de meesten van hen hun mond vol hebben over hoe dierbaar het leven hun is.'

'En Greenpeace? Die voeren al jarenlang campagne tegen de oliewinning ten westen van Shetland.'

'Greenpeace zou zoiets nooit doen, in geen miljoen jaar. Zij zijn juist tegen geweld. De nadruk van hun acties ligt vooral op de slachtoffers, zij zoeken het niet in agressie. U hebt ook niet op een andere manier iets met de olie-industrie te maken?'

'Niet direct. Mijn zaken richten zich voornamelijk op de dienstensector. Ja, een aanzienlijk deel van mijn clientèle zit wel in olie, maar alle economische activiteiten in Aberdeen houden daar wel op de een of andere manier verband mee. Ik bezit geen olieraffinaderijen of zoiets. Ontevreden ex-werknemers, misschien? Die zijn er altijd wel.'

'Die een veerboot van 20.000 ton kunnen laten zinken? Dat lijkt me sterk.'

'U had het zojuist over Ieren.'

'Altijd mogelijk. Ik zal met de Speciale Afdeling en MI5 praten. Zij zullen hun voelhorens ook uitsteken. Binnen een dag kunnen we daar antwoord van hebben. Maar ik zou er niet te veel van verwachten. Als een van de bekende groeperingen dit had willen doen, weet ik zeker dat we er van tevoren iets van hadden gehoord.'

Frank moet wel bewondering hebben voor het gemak waarmee Lovelock het gesprek heeft overgenomen, zodat hij degene is die nu vragen stelt aan Renfrew, in plaats van andersom.

Renfrew richt zich tot Frank.

'Hoe wist kapitein Sutton eigenlijk van die bom af?'

'Parker denkt via de radio. We gaan alle radiocontacten na. Als er zoiets is doorgekomen bij *de Amphitrite*, krijgen we dat te horen.'

Renfrew perst zijn lippen op elkaar.

'Of misschien heeft een van de bemanningsleden iets verdachts gezien of gehoord en het hem verteld.'

'Of de chauffeur van de wagen heeft het hem zelf gezegd, om een of andere onbekende reden.'

'Dat betwijfel ik. Zeker niet als hij wist wat hij bij zich had.'

'En de rest van het onderzoek?' vraagt Lovelock.

'Mijn forensische experts zijn momenteel bezig met een schaalmodel en een simulatie van weer en golven in ons laboratorium in Southampton. Als referentie gebruiken ze daarvoor de originele proeven die jullie met Kremer-Steinbach hebben uitgevoerd toen de *Amphitrite* gebouwd werd. Later deze week hopen ze met de voorlopige resultaten te komen. We ondervragen de overlevenden zo snel maar ook zo grondig mogelijk. Veel van hen willen er begrijpelijkerwijs niet over praten. Anderen kunnen er juist niet over ophouden. Het is heel zwaar voor al degenen die erbij betrokken zijn geweest, en we moeten zeer omzichtig te werk gaan, zoals u zich kunt voorstellen. Twee van mijn experts zijn naar uw scheepswerf gestuurd, waar zij onderzoek doen naar het onderhoud en praten met de degenen die aan de *Amphitrite* hebben gewerkt. We staan voortdurend in contact met de Raad voor de Scheepvaart en die zal eerdaags formeel vragen om manieren te bedenken waarop de veiligheid in het licht van deze tragedie kan worden verbeterd. We hebben een vertegenwoordiger in Duitsland die met Kremer-Steinbach gaat praten. Net als Seaspeed heeft de werf tot nu toe een onberispelijke reputatie op het gebied van veiligheid. Dat is het zo'n beetje. Ik kom donderdagochtend meteen met de resultaten van het onderzoek onder water hierheen.'

Renfrew staat op.

'Dat is allemaal heel interessant, maar ik moet aan de slag.'

'De moord in Woodend?' zegt Lovelock. 'Daar heb ik over gehoord op de radio.'

'Inderdaad. Een smerige zaak.'

'Een meisje, hè? Wie was het? Een prostituee?'

'Nee.'

'Ik ga met je mee,' zegt Frank.

Lovelocks assistente Marita brengt Renfrew en Frank zwijgend naar de lift. In het kantoor van Seaspeed is de rumoerige chaos weer tot de normale werkdruk teruggebracht.

De liftdeuren zijn nog maar net dicht als Renfrew een nummer op zijn gsm intoetst.

'Inspecteur Beauchamp alstublieft.'

Frank kijkt hem verbaasd aan. Renfrew merkt het niet.

'Kate, met Renfrew. Nog nieuws?'

Frank hoort haar stem blikkerig uit Renfrews toestel komen. Hij maakt zichzelf wijs dat hij die overal zou herkennen, ook al zou hij niet weten met wie Renfrew belde.

'Mooi, mooi.' Renfrew knikte. 'Om halfvijf, zei je? Dan ben ik er ook, als je het niet erg vindt. Tot dan.'

Hij zet het toestel uit.

'Was dat Kate Beauchamp?' vraagt Frank.

'Jep. Ken je haar?' Renfrew trekt even zijn wenkbrauwen op. Hij vist Franks visitekaartje uit zijn jaszak en bekijkt het. 'Familie?'

'Mijn dochter.'

'Wel, wel. Klein wereldje.' Renfrew zwijgt even. 'Opmerkelijke vrouw, meteen daarna weer aan het werk. Absoluut opmerkelijk.'

'Meteen waarna?'

Renfrew kijkt hem verbaasd aan.

'Na de *Amphitrite*, natuurlijk.'

'Waar Petra gisteren was? Dat is simpel. Ze moest het nieuws over de *Amphitrite* verslaan, net als wij allemaal.'

Ferguson, met zijn gezicht dat altijd iets verongelijks heeft over alles wat de wereld hem flikt, krabbelt Shillinglaws antwoorden in steno op een notitieblok. Dit is de manier waarop hij en Kate werken: zij doet het praatwerk, hij schrijft. Ze hebben in de loop der jaren gemerkt dat dit het beste werkt, niet alleen omdat Kate daardoor haar gedachten

erbij kan houden, maar ook omdat Fergusons stilzwijgende gekrabbel mensen die iets te verbergen hebben op hun zenuwen kan werken.

Shillinglaw leunt achterover in zijn stoel en vlecht zijn handen achter zijn hoofd ineen. Kate merkt met enige weerzin op dat de hals en oksels van zijn overhemd donkere plekken van de warmte vertonen. Hij knikt in haar richting.

'Hebt u het niet warm met al die spullen aan? Ik kan me niet herinneren dat het ooit zo heet is geweest. Het lijkt er meer op dat we op de evenaar zitten dan halverwege de Noordpool.'

Nee, ik voel me prima zo. Dank u. Hoe laat kwam Petra gisteren op het werk?'

'Ik was hier om halfdrie en zij kwam niet veel later. Kwart voor drie, drie uur misschien. Later niet.' 'Drie uur 's nachts?'

'Ja. De veerboot is even na enen gezonken.'

'Dat weet ik. Ik was aan boord.'

Shillinglaw houdt zijn hoofd schuin en kijkt Kate van opzij aan om te zien of ze hem niet voor de gek houdt. Ze beantwoordt zijn blik zonder enige uitdrukking op haar gelaat.

'Nee, ik ga u geen ooggetuigenverslag geven.'

Als ze het al goed heeft geraden, laat hij er niets van merken.

'Ik kan het niet geloven over Petra,' zegt hij dan. 'Wie doet er nu zoiets? Ik bedoel, je hoort het vaak genoeg in dit vak...'

'En in het onze,' onderbreekt Kate hem droog.

'... verminkingen, moord en dat soort dingen, maar het lijkt altijd alleen anderen te overkomen, weet u wat ik bedoel?'

'En die anderen hebben altijd wel vrienden en familie en collega's, die op hun beurt hun gevoeligheden hebben. Moord doet iets met mensen, meneer Shillinglaw. Dat is iets wat men in uw vak nogal eens schijnt te vergeten. Het is niet gewoon maar een sappig verhaal dat een dag of twee blijft hangen. Het verandert het leven van mensen diepgaand.'

'Inspecteur, ik ben hierdoor net zo geschokt als u. Ik had net mijn misdaadverslaggever aan de telefoon, die kon nauwelijks iets uitbrengen, zo was hij erdoor van slag. Als die toestand met die veerboot er niet net was, zou het ons allemaal nog veel meer gedaan hebben. Maar bespaart u me uw berisping.'

Kate laat de punt van haar balpen in- en uitklikken.

'Kunt u me in detail vertellen wat Petra gisteren allemaal heeft gedaan?'

'Uit mijn blote hoofd - ze was hier op kantoor tot de persconferentie om acht uur begon.'

'Wat heeft ze hier gedaan?'

'Vooral telefoontjes aangenomen van verslaggevers, en ze ingetypt op de computer.'

'Omdat zij leerling is?'

'Omdat iemand het moest doen.'

'En daarna?'

'Na de persconferentie had ik wat meer mensen tot mijn beschikking. Ik heb Petra naar het ziekenhuis gestuurd om te zien wat daar allemaal gebeurde en om met overlevenden te praten.'

Kate heeft daar urenlang doorgebracht. Ze vraagt zich af of ze Petra daar heeft gezien: Kate die kort daarvoor de dood in de ogen had gekeken, en Petra die niet wist dat zij dat over enkele uren ook zou doen. Petra's gezicht, knap en blond te midden van haastige doktoren en overlevenden die als zombies rondliepen? Ze weet het niet.

'En dat heeft ze gedaan?'

'Ze heeft een paar dingen genoteerd.'

'En dat was alles? Een paar dingen?'

Shillinglaw trekt met zijn mond.

'Ja. Dingen die ik hier zelf ook wel had kunnen bedenken.'

'U was er niet van onder de indruk?'

'Zo zou je het kunnen zeggen.'

Shillinglaw was in elk geval eerlijk. De meeste mensen zijn heel anders na een sterfgeval: ze vinden het grof of smakeloos om kwaad te spreken over de doden. Maar beleefdheid en tact lossen geen moordzaak op en Kate waardeert Shillinglaws oprechtheid.

'Hoe laat kwam ze weer terug?'

'Tegen lunchtijd, geloof ik.'

'Hebt u haar de les gelezen?'

'Ja, ik was witheet. Ik heb haar aan het werk gezet met achtergrondinformatie. De grootste rampen met veerboten van de laatste jaren, ontwerp en veiligheid, reddingsacties, dat soort dingen.'

'De hele middag?' 'Ja.'

'En hoe laat is ze vertrokken?'

'Dat weet ik niet zeker. Om een uur of zes, zeven denk ik.'

'Hebt u haar zien weggaan?'

'Nee. Maar ik ging weg om kwart over acht, en toen was ze al vertrokken.'

'U weet niet waar ze naartoe ging?'

'Naar huis, zou ik zeggen.'

'Niet naar de kroeg?'

'Niemand was in de stemming om te gaan drinken. U weet wat ik bedoel?'

Kate knikt.

'Wie is haar directe baas?'

'Irvine Scoular. De chef nieuwsdienst.'

Kate kijkt door de glazen wand naar de redactie. De eerste editie van vandaag kan elk moment uitkomen. De helft van het personeel zit als gekken op toetsen te rammelen en de andere helft zit te bellen. Sommigen doen het allebei tegelijk.

'Wie van hen is het?'

'Hij is er vandaag niet. Hij heeft zich ziek gemeld, omdat hij gisteravond is overvallen en mishandeld.'

'Wat een pech.'

'Ze zeggen dat ongelukken in drieën komen. Als je het zo bekijkt, ben ik de volgende die aan beurt is.'

De deur van Shillinglaws kantoor gaat open en een man komt binnen. Hij heeft een proef van de voorpagina bij zich. Shillinglaw gebaart naar een tafeltje bij het raam.

'Leg daar maar neer, Bruce. Ik kijk er zo meteen naar.'

Bruce kijkt op zijn horloge.

'Hij moet wel...'

'Ik weet het.'

Bruce legt de proef op de tafel en strijkt hem glad. Bij het verlaten van het kantoor kijkt hij nog even nieuwsgierig naar Kate en Ferguson. Kate wacht tot de deur achter hem is dichtgevallen.

'U zei dat Petra geen goed werk heeft geleverd in het ziekenhuis. Was dat altijd zo?'

Shillinglaw leunt naar voren en zet zijn ellebogen op het bureau.

'Ze was hier zes maanden op proef, als leerling-journalist. Haar contract zou over een maand aflopen. Ik was van plan haar te laten vertrekken.'

'Wist ze dat?'

'Nee.'

'Wat deed ze verkeerd?'

'Ze had het gewoon niet in zich. O, het was wel een aardige meid hoor... jong natuurlijk, en onvolwassen, maar evengoed een aardige meid. Mensen mochten haar. Ze kon wel tegen een geintje en dat is hier geen geringe verdienste, zoals u zich wel kunt voorstellen. En ze had ook geen gebrek aan ambitie of gedrevenheid. Ze had het er altijd over dat ze naar Kosovo wilde, of Indonesië om samen met buitenlandse correspondenten te schuilen voor de kogels... ook al had ze er geen idee van hoe het er op die plaatsen werkelijk toegaat. Maar zoals ik al zei, ze had het gewoon niet in zich. Als ze een verhaal maakte, stelde ze niet de juiste vragen. Ze ging niet verder dan het voor de hand liggende. Het is geen droge wetenschap, inspecteur, werkelijk niet. Gisteren in het ziekenhuis, met al die mensen die daar rondliepen, in shock en oververmoeid...'

Hij houdt ineens op als hij eraan denkt dat Kate een van hen was. Ze gebaart hem door te gaan.

'... zou ze toch een prachtig artikel hebben moeten schrijven. Een echt sfeerstukje. De toedracht van de ramp, de manier waarop het ziekenhuis hen opving, alles wat er bij kwam kijken, maar met hier en daar een persoonlijke noot. En waarmee kwam ze terug? Wat ik al zei. Een paar dingetjes die ik net zo goed zelf had kunnen verzinnen. Ik wil niet

cynisch overkomen, maar wat er gisteren is gebeurd, komt niet vaak voor, niet in termen van nieuwswaarde. Het was een perfecte kans voor haar en die heeft ze verpest.'

'Hebt u haar vaker ergens op af gestuurd?' 'O jee ja. Er waren genoeg dingen die zij kon doen.'

'Wat voor dingen?'

'Kleinigheden. Modeshows. Verkeerssituaties. Iets bij de gemeente.'

'Niets controversieels?'

'Niet dat ik me herinner. We hebben wel een archief, als u wilt zien welke artikelen zij heeft geschreven.'

'Ze heeft niets geschreven wat iemand zo kwaad kan hebben gemaakt dat hij wraak heeft willen nemen?'

'God nee. Dit is Aberdeen, niet Sicilië.'

'Kan ze niet een of andere mafkees of zo zijn tegengekomen? Iemand die contact met haar wilde na een artikel?'

'Niet dat ik weet.'

Kate staat op.

'Peter, wil jij hier vanmiddag weer terugkomen om het archief te bekijken en met Petra's collega's te praten?'

'Ze hebben het wel heel druk, inspecteur, dat ziet u. Ik zou het waarderen als u na vijf uur kon komen. Dit is groot nieuws, weet u, dat met die veerboot.'

'En dit gaat om een moord,' zegt Kate. 'Dank u voor uw tijd, meneer Shillinglaw.'

Kate loopt met grote passen door de redactieruimte. Haar blik glijdt over de rijen bureaus als de naald van een radarscherm. Er komt ineens een golf van woede bij haar op om Petra's dood. Ook al heeft het geen zin meer, ze merkt dat ze Petra zou willen aansporen. Vecht, meisje, vecht. Ga weg nu je kan, vecht als een bezetene, want als je je tijd verknoeit is er straks geen tijd meer.

Jong, ambitieus en vol dromen, een leven voor zich, zich proberen te handhaven in een mannenwereld, zich afvragend of ze er tegen opgewassen was, vol twijfel. Kate weet hoe Petra zich moet hebben gevoeld, omdat ze hetzelfde heeft meegemaakt toen ze pas bij de politie kwam. Ze heeft verdriet om Petra omdat ze in het dode meisje iets terugziet van hoe ze zelfwas.

Petra Gallacher woonde alleen. Kate loopt door haar tweekamerwoning op de derde verdieping van een torenflat in Mastrick, een woonwijk ten noordwesten van het stadscentrum, en denkt aan het aloude gezegde over je kont niet kunnen keren. Een piepklein zitkamertje met keukentje, een onmogelijk kleine badkamer - als je op het toilet ging zitten zou je zonder je uit te rekken de kraan van het bad én de wastafel open kunnen draaien - en een slaapkamer waar nauwelijks ruimte over is rondom het tweepersoonsbed. Er is zo weinig plaats tussen het bed en de muren dat Kate zich afvraagt hoe Petra het klaarspeelde om de lakens in te stoppen. De ramen kijken uit op een grauwe binnenplaats: de muur waar ze tegenaan kijkt is die van de flat ernaast.

Achttien jaar en net van school. Voor Petra moet het het paradijs geweest zijn.

Kate kijkt Petra's post door die ze heeft meegenomen uit de hal beneden. Twee enveloppen van de creditcardmaatschappij, met het stempel van gisteren erop. MISSCHIEN HEBT U AL GEWONNEN... ook gisteren gepost. Een donkerblauwe envelop, beschreven met zilverkleurige inkt en een saaie bruine met naam en adres op een getypte sticker, allebei met het poststempel van zaterdag. Allemaal gewone post.

De brieven met het stempel van zaterdag moeten gisteren bezorgd zijn. Als Petra gisteravond laat is thuisgekomen, heeft ze die niet opgeraapt. Maar de donkerblauwe envelop ziet eruit als een persoonlijke brief. Geen enkel meisje van die leeftijd zou die laten liggen. Het is mogelijk dat ze saaie post weken lang ongeopend laat, maar iets van een vriendin - of een vriendje? - zeker niet.

Het is dan ook waarschijnlijk dat Petra gisteren helemaal niet van haar werk is thuisgekomen. Zestien uur achter nieuws over de veerboot aan, en daarna is ze vertrokken. Op weg naar haar moordenaar? Of ergens naartoe waar hij haar heeft gezien, haar is gevolgd? Vermoeid en vol emoties na die dag, waarschijnlijk al met het idee dat ze haar baan zou kwijtraken, was ze extra kwetsbaar. Een gemakkelijke prooi.

Maar waar ze hem ook heeft ontmoet, het was niet hier. Er is hier niets wat op een gevecht wijst. Het is er zelfs netter en opgeruimder dan Kate verwacht zou hebben van een jong meisje.

Te netjes? Zou Blackadder hier gekomen zijn, haar vermoord hebben, en daarna de boel hebben schoongemaakt?

Beelden van Petra's verminkte lichaam komen ongewild bij Kate op. Voeten en handen, recht afgehakt alsof hij een guillotine had gebruikt.

Contrast. In een aanval van waanzinnige razernij twintig verschillende steekwonden. En hier heerst orde en netheid, alles op zijn plaats. Hij kon hier niet hebben opgeruimd, hij kon niet als een waanzinnige tekeer zijn gegaan om daarna alles weer op orde te brengen.

En bovendien, de aarde waar ze haar hebben gevonden was doordrenkt van haar bloed.

Misschien was Petra gewoon altijd zo netjes. Voor het eerst op zichzelf, als een echte volwassene. Haar gehuurde flatje, tussen steuntrekkers en junkies - 70% van de misdaad in Aberdeen heeft op een of andere manier met drugs te maken - en mensen met slecht betaalde baantjes, zoals zijzelf. Ze moet op dit huurflatje even trots zijn geweest als op een landhuis dat helemaal van haarzelf was. Petra Gallacher, die zo haar best deed om voor jonge vakvrouw door te gaan.

Kate kijkt de flat rond, met Ferguson op haar hielen, als een toekomstige koper met haar makelaar. Ze neemt de details van het leven van deze jonge vrouw in zich op. De boeken op de planken. Een paar van de eerste boeken van Jilly Cooper, waarvan de titels uit meisjesnamen bestaan. *The Beach*, *Rancid Aluminium*, de filmscenario's van *Pulp Fiction* en *Reservoir Dogs*, naast elkaar, *Paddy Clarke Ha Ha Ha*. Cd's opgestapeld op een plank boven de kleine stereo. Kate houdt haar hoofd schuin en leest wat erop staat. Blur, de Propellerheads, Travis. Een dansverzamelplaat die in felle kleuren IBIZA schreeuwt. De filmmuziek van *Chicago*. *Soul Mining* van The The. Kate vraagt zich af waar Petra dié vandaan heeft. The The stamt uit de tijd dat Kate van haar leeftijd was. Het verbaast haar dat Petra iets van zo lang geleden zou draaien.

Naast de cd's ligt een fotoalbum. Petra met haar vrienden, haar ouders. Kerst, een verjaardag, ergens in de zon. Petra lachend, pruilend, duikend in het zwembad.

De kleine kast in de slaapkamer zit vol make-upflesjes en een halfvolle doos Tampax. Kate kijkt in de prullenbak onder de wastafel. Een paar tissues en een plastic tasje, maar geen Tampax-wikkels. Petra was niet ongesteld.

Haar kleren in de kast. Spijkerbroeken, een stel T-shirts, blouses, een felrood jasje. Niet veel maar genoeg om te combineren zonder dat het echt opviel dat ze regelmatig dezelfde dingen droeg.

Ferguson schrijft intussen alles op, maar hij is een man en dit hier is een typisch vrouwelijke kamer. Kate weet dat hem zeker de helft is ontgaan van wat haar is opgevallen.

Ze herkent het allemaal. Ze kan wel huilen om de vrouw die het meisje nog niet eens was.

Op de vloer naast het bed - er is geen ruimte voor een nachtkastje - een wekker met een klepje ervoor waarop een gestileerd kaartje van de wereld met tijdzones, en een foto in een zilveren lijstje. Petra en een man, een oudere man. Eind dertig, begin veertig. Het zou haar vader kunnen zijn, alleen houdt hij haar niet bepaald op een vaderlijke manier vast. Hij staat achter haar met zijn handen vlak onder haar borsten, en zij draait haar hoofd naar achter en kust hem in zijn hals.

Kate herkent hem met een schok.

Drew Blaikie.

Ze trommelen Blaikie op voor een gesprek, even voor twaalfen.

Hij komt humeurig binnenstappen, vloekend tegen de agenten en snauwend dat het toch absoluut niet nodig was hem zo te vernederen door zelf naar zijn kantoor te komen. Een gerenommeerd architect, volgens eigen zeggen. Die een naam heeft op te houden. Cliënten, collega's, vrienden. Hij zou heus wel gekomen zijn als ze hem gewoon hadden gebeld. Maar nu... nou ja, als het hem maar geen klanten kost, dat is het eigenlijk. En waar gaat het eigenlijk allemaal over?

Niets uit zijn doen en laten wijst erop dat hij op de hoogte is van Petra's dood. Hij noemt haar niet en Kate vindt het moeilijk te geloven dat zelfs Blaikie aan het werk zou zijn, uren nadat haar lichaam was gevonden, vernederend tentoongesteld voor wie er ook maar langsliep... of -rende. Maar het is natuurlijk ook mogelijk dat hij heeft gelogen. En als hij schuldig is, wat kon hij anders doen dan naar zijn werk gaan en wachten tot de politie hem zou komen melden dat zijn vriendinnetje dood was?

Hij zit alleen in de verhoorkamer. Hij heeft schrammen op zijn linkerwang en zijn rechteroog is gezwollen, een klein paars ovaal waar hij af en toe even op drukt. Kate bekijkt hem een paar minuten lang door de ruit die aan zijn kant een spiegel is, bekijkt de schrammen op zijn gezicht, bekijkt zijn kleding, fris en schoon. Zoals altijd is hij gekleed als een filmregisseur, of althans zoals hij denkt dat een filmregisseur zich zal kleden - een linnen jasje, wit T-shirt, kaki broek, sportschoenen. Kleren die je eerder in Florida verwacht dan in het noordoosten van Schotland, zelfs al is het vandaag in Aberdeen (dat heeft Ferguson haar verteld op de terugweg uit Mastrick) warmer dan in Miami. Ze staan hem een beetje belachelijk. Hij is minstens vijfjaar te oud om ze met flair te kunnen dragen.

Drew Blaikie, die erbij loopt alsof hij een rol in *Miami Vice* heeft en die op twee aanklachten wegens geweldpleging kan bogen. Beide aanklachten werden uiteindelijk door de slachtoffers, Margerita Mason en Therese Hewson, ingetrokken zoals Blaikie ongetwijfeld te berde zal brengen als Kate erover begint. Ingetrokken nadat hij het weer helemaal had goedgeemaakt en had beloofd dat het nooit meer zou gebeuren. In hun herziene versie zeiden Margerita en Therese dat ze van de trap gevallen waren. Allebei, met drie jaar ertussen.

Maar Kate had ze gezien, gezien wat hij hun in zijn woedeaanvallen had aangedaan. Te uitgekookt om ze in hun gezicht te slaan, liet hij een angstaanjagende afdruk op hun lichaam achter. Rode kraters in hun zij, blauwe plekken die elkaar overlaptten. Maar erger dan dat was wat hij geestelijk bij hen had aangericht. Het trillen en beven, het instinctieve wegduiken bij de geringste gebaren die mensen maakten. Bij het pakken van de telefoon, het opzetten van een hoed... meteen reageerden ze. Dat hield je toch zeker niet over aan een val van de trap, meneer Blaikie?

Veelvoorkomende overtredingen op dit gebied kan Kate nog wel aan. Arme mensen, berooiden, die een reden hadden om boos te worden en hun energie te verspillen. Ook al kan ze het niet goedkeuren, daarom kan ze het nog wel begrijpen. Maar iemand als Blaikie, die bij alles de wind mee heeft gehad - hij is een bijzonder goed architect, zegt men, en hij is onmiskenbaar knap om te zien, iets wat iedereen duidelijk is, vooral hemzelf - voor zo'n man voelt ze echt minachting. Hij doet het omdat hij er de mogelijkheden voorheeft.

Alle misdadigers liegen. Ze hebben een opgeblazen zelfbeeld: ze zien zichzelf als bijzonder en beter dan anderen, en gaan ervan uit dat men doet wat zij vragen. Ze beschouwen de verantwoordelijke wereld als een dorre woestenij. Drew Blaikie mag dan technisch gesproken geen crimineel zijn, qua mentaliteit beantwoordt hij absoluut aan het beeld.

Petra moet er geen idee van hebben gehad waar ze in terecht kwam. Hij zal haar het hof hebben gemaakt en haar het idee gegeven hebben dat ze de meest bijzondere persoon op aarde was, hij zou zijn vijfentwintig jaar ervaring hebben ingezet om haar met haar jonge hormonen gek te maken in bed... om zich daarna aan haar te vergrijpen, zomaar. Ze zou hebben gezien hoe hij echt was, en toen was het te laat geweest. De onervaren Petra Gallacher, de gevoelloze Drew Blaikie.

Kate wil dat Blaikie Blackadder is. Ze heeft gezegd dat de moordenaar al eerder misdaden bedreven moet hebben, en dat heeft Blaikie, zelfs al is er geen veroordeling geweest. Ze heeft gezegd dat Petra haar moordenaar kende, en Blaikie kende ze inderdaad. En ze heeft gezegd dat ze voor twaalf een verdachte wilde hebben. Ze ligt twaalf uur voor op het schema.

Maar wat ze vanochtend in het bos heeft gezien... zou Blaikie zo ver kunnen gaan?

Kate loopt de observatiekamer uit. Ze denkt aan Occams scheermes, de filosofische uitspraak waar Willem van Occam, de 14de-eeuwse franciscaan, bekend om is. 'Aannames moeten niet nodeloos ingewikkeld gemaakt worden.' Met andere woorden, de

meest voor de hand liggende oplossing is meestal de juiste. De Engelse afkorting luidt zelfs: KISS: Keep it Simple, Stupid; houd het eenvoudig, stommeling.

In de verhoorkamer. Hij kijkt op van zijn nagels.

'Zou u me kunnen zeggen waar dit om gaat?'

'Ook prettig kennis te maken, meneer Blaikie.'

'Adjutant, ik ben...'

'Inspecteur.'

'... een drukbezet man, en ik heb hier geen tijd voor. Waarom moest ik hier mee naartoe?'

'U mag een advocaat bellen.'

'Ja, de *Criminal Procedure Act* 1995, sectie 17. Ik ken de wet, hoor.' 'Dat merk ik. Wilt u er gebruik van maken?'

'Nou, die van mij is zo goed als waardeloos. Ik had hem al lang moeten ontslaan.'

'We kunnen een ander laten komen, zonder kosten.' 'Ja. Een of andere pukkellige stagiaire zeker, die een omscholingscursus heeft gevolgd en nu denkt dat hij George Carman is. Ik heb niets misdaan. Ik neem het risico.' 'Dat doet u altijd, meneer Blaikie.'

Ze ziet hem liever verontwaardigd dan slijmerig, maar echt veel maakt het niet uit. Kate gaat zitten, ze durft niet naar haar armen te kijken uit angst dat ze daar kippenvel op zal zien, en drukt de knop in van de cassette recorder.

'Ondervraging van Drew Blaikie.' Ze kijkt op haar horloge, en spreekt de tijd en de datum in. 'Meneer Blaikie, wat voor relatie hebt u met Petra Gallacher?'

'Wat voor relatie ik met haar heb?' 'U hoeft niet alles te herhalen wat ik zeg.'

Een blik van '*mij besodemieter je niet*' wist even de onschuldige uitdrukking van zijn gezicht weg, als een wolk die voor de zon trekt. 'Ze... is een vriendin van me.' 'Is het een seksuele relatie?' 'Waar gaat dit over?'

'Beantwoord u nu maar gewoon de vraag.' 'Ja. We hebben een seksuele relatie.'

Hebben. En nog steeds heeft hij niet gevraagd of haar iets is overkomen. Hij weet niet dat ze dood is. Of anders is hij een zeer goed acteur. 'We gaan met elkaar naar bed,' voegt hij er ten overvloede aan toe. 'En het gaat er nogal wild aan toe, zo te zien.' Ze wijst naar zijn gezicht. 'Daar heb ik dat niet van overgehouden.' 'Waar hebt u het dan van overgehouden?' 'Ik heb gevochten met een Aziatische tijger.' Ze slaat haar blik ten hemel. 'Hoe komt u aan die schram en dat blauwe oog, meneer Blaikie?' 'Weet ik niet meer.'

Zijn blik daagt haar uit om verder te vragen.

'Is Petra de enige met wie u een seksuele relatie hebt?'

'Daar geef ik geen antwoord op.'

'Bent u de enige met wie zij een seksuele relatie heeft?'

'Geen idee.'

'Maar weet u wel van anderen af?'

'Als die er zijn, zijn ze niet zo goed als ik.'

Dit is het soort opmerking die Kate zou hebben verwacht op een schoolplein. Zelfs Blaikie had ze hoger ingeschat.

'Wanneer hebt u haar voor het laatst gezien?'

'Wat is er dan? Wat is er gebeurd?'

Eindelijk. Een sprankje belangstelling voor Petra zelf. Beetje laat.

'We zijn hier veel sneller doorheen als we ons gewoon houden aan de vraag-antwoordformule. Ik heb tijd zat. Maar u vertelde me net dat u zo'n drukbezet man bent.'

Blaikie zucht op de manier van iemand die zich niet begrepen voelt, die het idee heeft dat hij mindere stervelingen moet ontzien.

'Ik heb haar zondagavond voor het laatst gezien.'

'Logeerde u bij haar?'

'Ze logeerde bij mij.'

'Hoe laat is ze de volgende ochtend vertrokken?'

'Midden in de nacht. Ze kreeg een telefoontje, over die veerboot. Ik weet niet precies, twee, drie uur?'

'Als ze bij u thuis was, hoe konden ze haar dan bereiken?'

'Ooit van mobiele telefoon gehoord?'

'En u hebt haar sindsdien niet meer gezien?'

'Dat zeg ik u. Ik heb haar zondagavond voor het laatst gezien.'

'Ook niet van haar gehoord?'

'Nee.'

'Geen, telefoontje, fax, e-mail?'

'Met nee bedoel ik nee, inspecteur. Ik dacht dat alle vrouwen dat wel wisten.'

Kate zet haar tanden op elkaar en snuift.

Laat je niet door hem op de kast jagen.

Ze laat de bom vallen.

'Dus u weet niet dat haar lichaam vanochtend is gevonden?'

Haar blik laat hem geen moment los. Het is een tactiek die ze al zoveel jaar toepast om bekentenissen los te krijgen dat ze het nu instinctief doet: de reacties van mensen peilen in die luttele seconde van onbehoedzaamheid die volgt op een onthulling. Hoe hij ook reageert, het zal in haar geheugen geprent blijven als een foto, iedere nuance, ieder trekje, tot in de kleinste details.

Hij begrijpt het. Zijn hoofd zakt omlaag en richt zich naar voren, terwijl zijn ogen en mondwijd open staan. De timing is goed: niet te vroeg, zoals kan gebeuren wanneer mensen vooruitlopen op een verklaring, en niet te laat, wanneer ze proberen erachter te komen hoe ze zouden moeten reageren om oprecht over te komen. Bij ieder ander had ze de reactie voor echt aangezien. Maar bij Blaikie... misschien dat hij het toch speelde. Hij wist dat ze dood was, omdat hij haar vermoord had. Of hij wist het niet, omdat hij haar niet vermoord had. Het zint Kate niets dat ze het verschil niet kan zien.

'Haar lichaam? Is ze dood?'

'Vermoord.'

'Waar? Wanneer? Door wie?' De woorden stromen als een stortvloed naar buiten.

'Haar lichaam is vanochtend gevonden op het terrein van het Woodend Hospital.'

Ze leunt naar achteren en kijkt naar hem als een mangoes naar een slang.

'En u denkt dat ik het heb gedaan? Hebben jullie me daarom hiernaartoe laten komen?'

Denken jullie dat ik het heb gedaan?'

'Dat heb ik helemaal niet beweerd.'

'Maar u denkt het wel?'

'U hebt een verleden.'

'Waarvan?'

'Geweldpleging tegen vrouwen.'

'Die aanklachten zijn ingetrokken. Dat weet u heel goed.'

'Waar was u afgelopen nacht?'

'Thuis.'

'Alleen?'

'Ja.'

'De hele nacht?'

'Ja.'

'Vanaf hoe laat?'

'Vanaf mijn werk. Zes uur, halfzeven. Ik heb werk mee naar huis genomen. Ik had - héb - een hoop te doen.'

'Kan iemand bevestigen dat u daar alleen was?'

'Nee. Ik wist immers niet dat iemand dat zou moeten doen. Als ik haar had vermoord, zou ik wel gezorgd hebben voor een alibi, denkt u niet?'

'Hebt u iemand gebeld?'

'Nee.'

'Vrienden? Als u die hebt. Pizza besteld? 06-nummers?'

'Ik zeg u toch, ik was aan het werk.'

'Hoe komt u dan aan die verrekte schram?'

Ze weet dat ze niet tegen hem zou moeten snauwen, omdat ze hem daarmee het initiatief weer in handen geeft.

Hij houdt zijn hoofd schuin en kijkt haar waardierend aan. Misschien verbeeldt ze het zich, maar het lijkt erop of hij probeert zijn lachen in te houden.

'Ik heb haar niet vermoord. En wat ik verder doe zijn mijn zaken.'

'U hebt niet gevraagd hoe ze is omgebracht.'

'Misschien wil ik dat wel niet weten.'

'Misschien weet u het al.'

'Misschien hebt u wel geen enkel bewijs, en dat weet u.'

'Maar we kennen uw verleden. Stelt u zich dit eens voor. Petra is de hele dag bezig om nieuws te verzamelen over die ramp met de veerboot. Het is het moeilijkste wat ze ooit heeft moeten doen. Veertien, vijftien uur achter elkaar, en ook nog eens bijzonder emotioneel. Een zwaardere dag dan u ooit hebt gehad op uw werk, zou ik zeggen. Wanneer ze vertrekt, gaat ze bij u langs. Ze is moe, ze is emotioneel, ze wil alleen maar dat u haar even knuffelt. Maar dat is niet wat u in gedachten hebt. Ze is jong en vrij, ze heeft een geweldig lichaam en ze is te gek in bed, en dat is ook de reden waarom u met haar slaapt. U beschouwt haar niet als een vriendin, alleen als een speeltje in bed. U hebt niets met haar gemeen, u gaat niet om met haar vrienden. U wilt seks.

Maar deze keer wil ze daar niets van weten. U blijft aandringen. Ze geeft toe. En daarna wil ze een schouder om op uit te huilen. Het is niet veel wat ze vraagt, maar evengoed is het te veel voor u. Jullie krijgen ruzie. En nu weet je wel welke kant het opgaat, nietwaar Drew? Dezelfde kant op als met Margerita Mason en Therese Hewson. Je verliest je zelfbeheersing. Je begint haar te meppen. Ze verweert zich. Dan word je helemaal uitzinnig. Je laat je door niemand de les lezen, vooral niet door iemand die zowat de helft jonger is. Ze is doodsbang, zo heeft ze je nog nooit eerder gezien. Maar deze keer loopt het uit de hand. Je slaat haar halfdood.

Wanneer je wat bent gekalmeerd, besef je wat er is gebeurd. Je krijgt de grootste problemen, tenzij je het verpakt als iets anders. Dus neemt je haar mee naar een stille plek. Je martelt haar, je straft haar nogmaals omdat ze zich tegen je heeft verzet. Daarna vermoord je haar, en wel zo dat het lijkt alsof er een psychopaat aan het werk is geweest.'

Zo. Nu heeft ze het hem gezegd.

Kate haalt diep adem, haar huid prikt.

'Ik kan het wel blijven herhalen tot ik een ons weeg. Ik heb haar niet vermoord.'

'Je hebt geen alibi. Je wilt me niet vertellen hoe het komt dat je gezicht er zo gehavend uitziet. Je hebt in het verleden vrouwen mishandeld... vriendinnetjes eigenlijk. In de helft van alle landen zouden ze je allang achter de tralies hebben gestopt.' 'Ik heb het niet gedaan. Ik zal het blijven herhalen, zolang de boodschap niet tot je schijnt door te dringen. Ik heb het niet gedaan. Ik heb het niet gedaan. Ik heb het niet gedaan.'

Kate staat op.

'Bel je bedrijf maar op dat je vandaag niet meer terugkomt.'

'Dat kun je niet maken.'

'Ik kan je hier achtenveertig uur vasthouden, voordat je bij de rechter-commissaris moet worden voorgeleid.' Ze kijkt op haar horloge. 'Als je de vijfenveertig minuten die we hier zitten ervan aftrekt, zit je hier dus nog bijna twee hele dagen. En geloof me, Drew, ik ben van plan daar iedere minuut van te benutten.'

Kate loopt de kamer uit, de gang op, waar Ferguson zit te wachten. Ze gebaart met haar hoofd naar de deur.

'Lees hem zijn rechten voor.'

Het autopsierapport van Hemmings is halverwege de middag bij Kate, zoals beloofd. Ze gaat met een oranje markeerstift over de punten die haar opvallen.

Petra's histamine- en serotonineniveaus zijn buitensporig hoog. Petechiale bloedingen zijn aangetroffen aan de binnenkant van haar oogleden, in haar ogen en op haar schouders. Al die factoren bevestigen dat ze zwaar gemarteld is voordat ze is vermoord.

Er is water aangetroffen in de linker longholte. Hemmings merkt op dat het slachtoffer gevonden is in de buurt van de rivier de Denburn. Het is onmogelijk te zeggen of er ook water in de rechter longholte zit, omdat die 200 ml bloed bevat als gevolg van de fatale verwondingen nummer twee en drie.

De onderbuik is overdekt met kleine tandafdrukken, waarschijnlijk van knaagdieren in het bos die aangetrokken werden door het verstijfde lijk.

Sporen van hout zijn gevonden op het achterhoofd, op een klein stukje huid van ongeveer vier bij tweeënhalve centimeter, waarschijnlijk als gevolg van een klap tegen een boom. Het hout is van de *Quercus pedunculata*, een in het Verenigd Koninkrijk inheemse eik.

Petra's maag is leeg, wat er op wijst dat ze verscheidene uren voor haar dood niets meer heeft gegeten.

Opgedroogd bloed is aangetroffen onder de vingernagels van haar linkerhand. Het is bloedgroep AB, een type bloed dat zo'n 3% van de Schotse bevolking heeft. Het is voor DNA-onderzoek naar het laboratorium gestuurd.

Er zijn geen sporen van kalmerende middelen aangetroffen.

Touwafdrukken op Petra's polsen en enkels, vlak boven de plek waar haar handen en voeten zijn afgezaagd, wijzen erop dat ze eerst werd vastgebonden voor ze werd vermoord.

Er bevinden zich geen vingerafdrukken, haren of speeksel op het lichaam.

De slang die aan Petra's lichaam vastgebonden was, is een adder, ofwel de *Vipera berus*. Het dier had kalmerende middelen gekregen en was weggehaald door Miles Matheson, professor in de herpetologie aan de universiteit van Aberdeen.

De projectkamer is benauwd en rokerig, en er hangt een vette lucht van zweet en oud frituurvet. Kate besluit een frisse neus te halen voordat de bijeenkomst van halfvijf begint.

In de lift naar beneden blijft ze nadenken over de bevindingen van Hemmings.

Bloedgroep AB. Blaikie heeft ook die bloedgroep, dat heeft ze al opgevraagd. Een volledig **DNA**-onderzoek duurt ongeveer een week, maar met 3% van de bevolking zijn de mogelijkheden beperkter. De kans dat het zijn bloed is, groter dan dat het dat niet is.

Een lege maag. Als Petra gisteravond ergens met haar moordenaar naartoe is geweest, was het niet om te eten.

Water in haar linker long. Misschien is ze in de rivier gevallen, misschien heeft hij geprobeerd haar hoofd onder water te duwen.

Haar gezicht onder water, slokken water naar binnen, o nee.

De liftdeur gaat open. Kate loopt in de richting van de hal. Annette, een van de receptionistes, kijkt op en roept haar na.

'Inspecteur Beauchamp?'

Kate draait zich om.

'Ja?'

'Ik heb al geprobeerd u te bereiken. Er is een heer die u graag wil spreken.'

Annette wijst naar een man op een van de oude leren banken bij het raam. Er ligt een krant opgevouwen op zijn schoot, en hij kijkt gespannen naar Kate.

Haarvader.

Kate onderdrukt een opkomend gevoel van misselijkheid. Speeksel vormt zich achter in haar mond. Ze slikt het weg, en haalt diep adem om zichzelf meester te worden. Als ze haar instinct zou volgen, zou ze terug rennen, naar veilig gebied waar hij haar niet kan bereiken, maar ze wil niet dat iemand ziet dat ze vlucht, en ze wil ook geen scène maken. Frank staat op van de bank en steekt de krant onder zijn arm. Kate gebaart met haar hoofd naar de voordeur.

Ze lopen naar buiten, de zon in. Hij zet zijn zonnebril op, zij knippert tegen het felle licht. Ze gaat voor hem staan.

'Wat doe je hier verdomme?' 'Nou, dat is hartelijk.'

'Wat verwacht je dan?'

'Je weet waarom ik hier ben. Ik stel een onderzoek in naar de ramp met de *Amphitrite*.'

'Nee. Wat doe je hiér? Op deze plek?'

'Ik kom net terug van het hoofdkantoor van Seaspeed. Dat is hier even verderop. Ik wilde even langskomen om te zien hoe het met je gaat. Je korpschef vertelde me dat je ook aan boord was. En dat je alweer aan het werk bent gegaan.'

'Zie ik eruit alsof ik me niet goed voel?'

'Je ziet eruit als je elk moment kunt stikken in die trui.'

'Ik voel me best. En ik hebt het ook heel druk, dus als je me wilt verontschuldigen...'

'Kate!'

Zijn stem schiet onverwacht scherp uit. Een agent in uniform die naar buiten loopt, kijkt even naar hen.

'Praat met me, Kate,' zegt Frank. 'Vertel me hoe het was.'

'Laat iemand anders mijn verklaring maar opnemen. Tegen jou zeg ik niets.'

'Je verklaring? Kate, ik vraag dit niet voor het onderzoek, maar als je vader.'

'Net zoals toen...'

'Wat je ook van me denkt, ik ben nog steeds je vader. Vertel me nu alsjeblieft wat je hebt doorgemaakt.'

Ze probeert het gevoel van wrok terug te roepen van de laatste keer dat ze hem zag, bij de begrafenis van haar moeder. Het duurt even en als ze het weer voelt, is het niet zo sterk meer als ze zich kan herinneren. Het is alsof haar woede met de helft is afgenomen. Misschien heeft ze er vandaag al te veel van gebruikt tegenover Drew Blaikie.

Ze besluit een poging te wagen, hoe halfslachtig ook. Dan kan ze in elk geval zeggen dat ze het heeft geprobeerd.

'Hoe het was? God, het was... dat kun je je niet voorstellen. Ik zou het mijn ergste vijand niet toewensen. Ik kan het niet beschrijven. Ik heb er de woorden niet voor.'

Hoe het was? Geweldig, als je een tamelijk acuut geval van waterfobie wilt ontwikkelen en denkt dat de keukenmuren op je afkomen. Geweldig, ah je kunt leven met het idee dat je op de handen van een vrouw hebt getrapt tot ze van de ladder valt, haar dood tegemoet.

'Ik begrijp het. Ik weet wat je voelt.'

Wat kan het haar nog schelen als hij niets anders kan bedenken dan een clichéopmerking? 'Je bent zo'n pluk. Hoe kun je dit begrijpen? Dat is onmogelijk.'

'Ik heb met honderden mensen gesproken die ongevallen hebben overleefd. Ik kan me een vrij goed beeld vormen van wat zij vinden.'

'Het kan me niets schelen hoeveel mensen jij hebt gesproken. Jij was er niet bij. Heb jij een vrouw de zee in getrapt' - *de massa om haar heen krijsend als zeemeeuwen* - 'zodat anderen weg konden vluchten? Nee. Heb jij gezichten tegen de ruiten van patrijspoorten gezien toen het schip zonk? Nee. Heb jij uren in een reddingsvlot gezeten terwijl je je steeds maar opnieuw afvroeg waarom, waarom? Nee. Dus hou je erbuiten.'

'Kate, je hebt hulp nodig.'

'Nee.'

'Wel waar. Iedereen die zoiets heeft meegemaakt heeft hulp nodig. Je zou niet menselijk zijn als dat bij jou niet zo is. Als je niet met mij wilt praten, doe het dan met een professioneel iemand. Seaspeed heeft therapeuten ingehuurd.'

'Dat weet ik. Gisteren heeft er al een gebeld. Jane hoe-heet-ze. Jane Bavin.'

'Ga met haar praten.'

'Nee. Ik heb op het ogenblik een moordzaak, en een zoontje waar ik voor moet zorgen. Ik ben geen invalide. Ik wil niet met jou praten, en ik wil ook niet met die kloterige Jane Bavin praten.'

Ze kijkt omlaag, weg van hem. Daarna richt ze haar blik op de krantenkop die ze onder zijn arm ziet.

BOM AAN BOORD VAN VEERBOOT?

'Laat eens kijken.'

Hij geeft haar de krant. Ze schudt hem open.

Aberdeen Evening Telegraph, exclusief artikel, staat er met koeienletters in een rood kader.

De *Amphitrite* die gisteren is gezonken, had een bom aan boord, onthult de *Evening Telegraph*. Kapitein Edward Sutton ontving ongeveer een uur voordat het schip zonk een waarschuwing dat er een grote bom in een voertuig was geplaatst.

Derde stuurman Christian Parker, het enige lid van de brugbemanning die de ramp heeft overleefd, heeft vanochtend aan de onderzoekscommissie verteld dat Sutton de boot liet stilleggen en er in eigen persoon voor heeft gezorgd dat het verdachte voertuig over boord werd gezet.

Maar het was de verkeerde wagen!

Een uur later is de bom in de andere auto geëxplodeerd.

Kate kijkt op.

'Klopt dit niet?'

'Dit heeft Parker me verteld. Het had niet in de krant mogen komen.'

Hij zwijgt even.

'Heb jij die explosie gehoord?'

'Ik heb dreunen gehoord. Twee harde dreunen. Maar ik geloof niet dat het explosies waren. Nou ja, tenminste...' Ze wijst naar de krant. 'Nee, ik weet het niet zeker. Ik heb eerder bommen horen afgaan. Ik was in Paddington Green toen de IRA daar ooit een aanslag pleegde. Je vóélt een bom soms even erg als je hem hoort.'

'Maar niet altijd.'

'Nee, niet altijd.'

Kate kijkt naar de voorpagina.

Rechts onderaan staat een kleine kop: JOURNALISTE VERMOORD. Een paar regels, HET COMPLETE VERHAAL OP PAGINA 5.

Ze zoekt de bladzijde op en leest snel het artikel door. Niets over de handen en voeten of de slang. Gelukkig.

In een column aan de rechterkant van die pagina staat een commentaar van de redacteur. 'Vandaag was het een zwarte dag voor de pers,' zo begint het.

En plotseling ziet Kate het allemaal voor zich. Petra was een van hen, dus daarom maakt de krant er zo'n heisa van. Navelstaanderij en stukjes over 'zijn onze verslaggevers wel veilig?' De waarheid genegeerd of vervormd, want het gaat om een sterfgeval binnen de familie. Ze was geen goede journaliste en haar loopbaan zou nog geen maand meer duren - en toch doen ze voorkomen of haar een grootse toekomst in de krantenwereld te wachten stond.

Het is zo ironisch dat het belachelijk wordt. Nu ze dood is, heeft Petra eindelijk de erkenning gekregen die ze bij leven zo graag had gewild.

Als het lijk in de bossen vanochtend - déze ochtend, het voelt alsof het eeuwen geleden is - een ordinaire prostituee was geweest, besmeurd met mascara en donkere haarwortels onder haar geblondeerde permanentje, zou zowel de politie als de krantenwereld hebben gezegd dat ze er min of meer om had gevraagd, dat weet Kate. Ze zouden respectievelijk oppervlakkig onderzoek hebben gedaan en er een paar regels aan hebben gewijd, en de zaak vervolgens een snelle, pijnloze dood hebben laten sterven: veel sneller en pijnlozer dan die Petra ten deel is gevallen. Ze wordt misselijk van dat hypocriete gedoe.

Kate slaat de krant dicht en duwt hem weer in Franks richting.

'Ik heb het verslag van het onderzoek gelezen,' zegt ze. 'Ik kan niet beweren dat het een pretje was.' 'Nou, ik hoop dat we de volgende keer beter met elkaar kunnen omgaan,' zegt Frank.

'Ik hoop dat er geen volgende keer komt.'

'Waarom doe je zo vijandig, Kate?'

Ze draait zich om en loopt terug het politiebureau in, weg van haar vader en alles wat hij vertegenwoordigt - zijn verraad aan haar moeder en haarzelf, de paniek en de kou op *de Amphitrite*, schaduwen over haar leven.

In de lift, alleen en aan alle kanten omsloten door metaal, komt een gedachte boven die zich niet laat wegdringen.

Als ze het zo graag allemaal wil vergeten, waarom heeft ze dan die krant gepakt nadat ze de kop had gelezen?

'Kom. We hebben niet de hele dag de tijd.'

Kate knipt met haar vingers. Het lawaai verstomt en geleidelijk wordt het stil. Politiefunctionarissen installeren zich in hun stoel en controleren of ze de juiste informatie voor zich hebben. Kate is ongeduldig, ze wil opschieten.

Renfrew zit op de rand van de tafel naast haar. Hij komt alleen voor grote moordzaken naar dit soort bijeenkomsten, en zijn aanwezigheid zegt iets van het belang dat hij aan dit onderzoek hecht.

Kate schraapt haar keel.

'Blackadder uitslag onderzoek, eerste dag. Vorderingen tot nu toe. Zoals jullie weten, want jullie hebben allemaal een kopie van zijn foto gekregen, wordt Drew Blaikie, vriend van het slachtoffer, vastgehouden hangende het verdere onderzoek. Blaikies bloedgroep, AB, komt overeen met die van het bloed dat onder Petra Gallachers nagels is aangetroffen. Er worden momenteel DNA-tests uitgevoerd. Resultaten daarvan verwacht ik binnen een week. Blaikie heeft in het verleden geweld gebruikt tegen vrouwen. Hij heeft ook verwondingen op zijn gezicht die onlangs zijn aangebracht, en waarvoor hij weigert een verklaring te geven.'

Het is heel wat, maar in dit stadium is het allemaal nog giswerk. Persoonlijk zou ik niets liever willen dan de zekerheid dat Blaikie en Blackadder een en dezelfde persoon zijn. Maar daarvoor hebben we meer bewijzen nodig. En intussen moeten we ervan uitgaan dat hij het níet is. Dus... even rondvragen. Wie is de huizen in de buurt langs geweest? Sherwood?

'Het laatst is Petra gezien op zondagmiddag, toen ze over Greenfern Place liep, bellend met haar gsm.'

'Wie heeft haar gezien?'

'Een oude vrouw. Vanessa Ewart. Ze weet het nog zo goed, omdat ze eerst dacht dat Petra in zichzelf liep te praten. Pas toen ze voorbij haar liep zag ze dat Petra zo'n oorknopje in had dat met haar mobiel in verbinding staat.' 'Ik dacht dat tieners die niet willen gebruiken omdat het niet cool staat.'

'Misschien was Petra bang voor hersenkanker.'

'Misschien.' *Hersenkanker, die haar langzaam de dood injaagt. Alsof het er nu nog toe doet.* 'Niemand Blaikie gezien?'

'Nee. Een paar mensen in Mastrick hebben hem de afgelopen paar weken wel gezien, maar niet de afgelopen achtenveertig uur.'

'Controle rijdend verkeer en voetgangers. Ripley?'

'Gisterochtend is Petra een paar maal gesignaleerd. Een keer bij het ziekenhuis, de andere keer bij de krant. Ze bevestigen alleen wat we al wisten van haar doen en laten. Niets over de periode nadat ze van haar werk was vertrokken. Niets over Blaikie.'

'Blijf navraag doen. Mensen bezoeken de stad op verschillende dagen. Atkins. Zedendelicten?'

'We hebben tweeëndertig overtreders die voorwaardelijk zijn veroordeeld, binnen een straal van vijftig kilometer, en die worden momenteel ondervraagd. Het zal een paar dagen duren om ze allemaal af te werken.'

'Mooi. Doe het zo snel mogelijk, maar niet te kort door de bocht. Ik wil dat iedereen aan de tand wordt gevoeld, hoe dan ook. Wie houdt zich bezig met binnenkomende telefoontjes?' Er gaat een hand omhoog. 'Wilcox. Vertel op.'

'Het gewone werk. Zevenentwintig keer verantwoordelijkheid opgeëist, geen een die er in de verste verte mee te maken lijkt te hebben.'

'Heb je uitgeprobeerd of ze er iets van wisten?'

'Jep. Geen van hen heeft iets gezegd over de handen en voeten of de slang.'

'Nog meer?'

'Een paar bemoeials hebben een beschuldigende vinger uitgestoken naar burens. We hebben alles nagetrokken. Persoonlijke wrok, hoofdzakelijk. Niets bruikbaars.'

'Zeg maar dat ze strafbaar zijn als ze de tijd van de politie verknoeien. Dan houden ze hun mond wel. Nog iets opvallends in de artikelen die Petra heeft geschreven?'

'Nee. Shillinglaw had gelijk. Alles van haar hand was volkomen ongevaarlijk.'

Laat het alsjeblieft Blaikie zijn. Want als hij het niet is, moeten we met die hele heisa verder.

'Blijf doorgaan. Degenen die huis-aan-huisonderzoek hebben gedaan, helpen bij de controle van het rijdend verkeer en de voetgangers. Atkins, houd me op de hoogte van hoe het ervoor staat met de zedendelinquenten. De tijd vliegt, jongens. We zijn al over de helft van onze vierentwintig uur. Hoe langer het duurt, hoe kleiner onze kansen worden. En monden dicht.'

Ze gaan weer aan het werk. Renfrew knikt naar haar en verlaat de zaal. Kate richt zich tot Ferguson.

'Bewaak jij de boel hier, Peter. Ik ga met iemand over de slang babbelen.'

Wat Kate ook verwachtte van Miles Matheson, niet dit. Hij is ergens tussen de een meter tachtig a negentig, draagt sandalen, een lichte katoenen broek en een kaki hemd, is breedgeschouderd en heeft een bijpassend buikje. Zijn asblonde haar staat rechtop in dikke pieken, en het welluidende 'Goedendag, inspecteur' waarmee hij haar verwelkomt klinkt Australisch.

Hij gebaart naar haar trui.

'Nou, nou. Ik dacht dat ik kouwelijk was, maar u verslaat me. Zelfs mij hoor je vandaag niet klagen. Doet me denken aan Brisbane. God mag weten hoe jullie daarmee omgaan.'

Iedereen loopt in zijn hemdsmouwen zodra de temperatuur boven het vriespunt komt. Ze moeten nu wel als mussen van het dak vallen.'

Kate merkt met een lichte verontrusting op dat Matheson een kleine donker- met lichtblauw gevlekte slang vasthoudt. Met zijn rechterhand houdt hij de slang in zijn nek vast, vlak achter zijn kop, en in zijn linker heeft hij de staart, waarvan hij een aantal centimeters aan het uiteinde vrijlaat. Het reptiel kronkelt halfslachtig, slank als een stukje touw in Mathesons reuzenhanden.

'Is dat...'

'Een kleine grasslang. Snoezig, nietwaar, mijn kleine schat?'

De tong van de slang schiet naar buiten, fladdert in de warme lucht en verdwijnt weer in zijn bek. Matheson steekt hem onder Kates neus.

'Wilt u hem even vasthouden?'

Kate heft haar handen op. 'Nee, bedankt.'

'Zoals u wilt. Hij is echt heel vriendelijk. Nietwaar, Natrix?'

'Matrix?'

'Natrix. Met de 'n' van november.'

'Waarom heet hij zo?'

'*Natrix natrix*. De eigenlijke naam voor de grasslang. Dit is een jonkie.' Hij draait zich om en loopt naar de met glas bedekte kooi in de hoek, en praat intussen verder. 'Een beetje een experiment, dit hier. Mensen brengen niet vaak een *Natrix natrix* in gevangenschap groot, hoewel de Heer weet dat er genoeg van die schoonheden zijn. Ga maar eens een ondergelopen groeve of een verlaten grindput in, daar wemelt het ervan.'

Hij tilt de slang over de rand van de kooi en zet hem erin. *Natrix natrix* kronkelt over een lage rots, tussen twee planten, en krult zich op naast een plasje water. Matheson schuift het deksel weer op de kooi, controleert of de ventilatiegaten open zijn en wrijft zijn handen.

'Waar is de slang die vandaag op de plaats van de moord is gevonden?' vraagt Kate.

'O ja. Die is nog bij de dierenarts.' Matheson loopt naar de klapdeuren aan de andere kant van de kamer. 'Waarschijnlijk had ze hoofdpijn als gevolg van de kalmerende middelen die ik haar heb gegeven,' zegt hij over zijn schouder, kijkend of Kate hem volgt.

'Ik voel met haar mee. Jemig, wat een afgrijselijk gezicht.'

'Het lijkt?'

'Ja. U bent er zeker al aan gewend?'

Kate schudt haar hoofd. 'Aan zulke dingen raak je nooit gewend.'

'Deze keer was het zeker erger dan meestal het geval is?'

'Veel erger.'

'O.' Hij wrijft over zijn voorhoofd. 'Juist.'

'Waar gaan we naartoe?'

'Naar de tropenzaal. U treft me net tijdens de voedertijd, maar voederen is iets wat ik kan ook wel kan doen terwijl ik met u praat.'

Matheson duwt de deuren open. Het is er donker, maar aangenamer warm en vochtiger nog dan buiten. De hitte voelt op Kates gezicht aan als de dampende handdoekjes die je in Indiase eethuizen krijgt.

'Zo is het in de regenwouden in het noorden van Queensland ongeveer het hele jaar door. Bent u er ooit geweest?'

'Nee.'

'Moet u eens doen. Het is daar fantastisch. Twee seizoenen: warm en droog, en warm en vochtig.'

Matheson gaat de dichtstbijzijnde muur langs, van begin tot het eind. De enige verlichting is afkomstig uit de kooien zelf. In de laatste kooi zit een lange groen met rood gestreepte slang, met witte strepen dwars eroverheen. Hij heeft veel meer in zijn kooi dan de *Natrix natrix*: een bladerdakje, omhoog kruipende takken, water, vochtige grond. De slang hangt tussen twee miniatuurboompjes, zijn middenstuk raakt bijna de grond. Hij kijkt Kate met verticale pupillen aan.

'Deze is niet zo dol op zijn hapje, ook al krijgt hij maar eens per veertien dagen te eten. We hadden dat soort eten op school in Toowoomba. We moeten hem een beetje kwaad maken.'

'Wat is het er voor een?'

'Een *Tropidolaemus wagleri*. Een Maleise tempeladder. Komt uit een plaats in Penang, genaamd de Tempel van de azuurblauwe wolk. Er zijn er daar honderden van. Bij sommige trekken ze de tanden en dan laten ze ze poseren met toeristen, voor foto's. Imbecielen.' 'Maar hij heeft niets te maken met die adder die vandaag is aangetroffen?'

'Het zijn neefjes van elkaar. Die in Woodend is de *Vipera berus*' - de manier waarop hij het uitspreekt, met het accent op de respectievelijk tweede en eerste lettergreep geeft de naam iets vreemd zangerigs - 'de adder uit het noorden. Het is de enige inheemse gifslang in dit land, hoewel hij ook te vinden is in heel Scandinavië en Centraal-Europa, in Noord-Azië en nog verder oostelijk tot aan het eiland Sachalin, tussen Rusland en Japan. Hij is zelfs wel eens binnen de poolcirkel aangetroffen. Die in de noordelijke streken zijn vaak zwart, omdat ze met een donkere huid zoveel mogelijk licht en warmte op kunnen nemen. De meeste van deze *Vipera berus* hebben lichtere zigzagpatronen.'

'En is hij giftig?'

'Giftig, ja. Hij heeft een stel lange, holle tanden in de bovenkaak, die hij omhooghoudt tegen zijn gehemelte als ze buiten gebruik zijn. Als hij op het punt staat een prooi aan te vallen, heft hij zijn kop en slaat toe. De tanden vormen twee kleine gaatjes en het gif wordt daarin gespoten - ze zijn hol, zoals ik al zei - en vervolgens in het slachtoffer.'

'Dus de slang die vandaag op Petra's lichaam bevestigd was, had iemand kunnen bijten?'

'In de toestand waarin u hem hebt aangetroffen waarschijnlijk wel. Hij zat vast, met mensen eromheen, hij was kwaad. Daardoor zou hij wel hebben kunnen toeslaan. Maar het is ongebruikelijk voor een *Vipera berus*. Je moet hem echt wel heel kwaad maken voor hij zoiets doet.'

'Maar toen de moordenaar hem daar achterliet zou hij nog kalm geweest kunnen zijn?'

'Ja hoor. Zeker als hij een beetje met slangen wist om te gaan.'

'Zou hij hem verdoofd kunnen hebben voor hij hem vastzette?'

'Misschien. Maar we weten niet hoe. Kalmerende middelen kunnen niet meer opgespoord worden na de injectie die ik hem heb gegeven. Ik zou wel een proef voor u kunnen doen, maar dan zou ik ieders tijd verspillen. Mijn injectie was sterker en korter geleden, dat zou er uit naar voren komen.'

Matheson pakt een soort buitenmaats pincet van een blad. Kate ziet dat er iets grijzigs tussen zit. Ze kijkt nog eens.

Een muis. Een dode muis.

Hij richt zich tot haar. 'Ik zal u zeggen wat er in zijn voordeel zou hebben gewerkt. *Vipera berus* had kort ervoor nog gegeten. We vonden een volwassen muis, gedeeltelijk verteerd. Als je een slang vangt die net heeft gegeten, is hij tamelijk tam. Vang er een die aan het eten is, en de hel kan losbreken.'

'Waar zou u een *Vipera berus* vandaan halen?'

'O, dat is een makkie. Handelaren waarschijnlijk. Er zijn er zat vandaag de dag: sommige legaal, andere niet. Of ergens buiten. Ze zitten overal. In bossen, heide, rotsen, klippen, berghellingen, weiden, veen, meren en rivieren. Als ze eenmaal ergens zitten, blijven ze daar. Ze bewegen zich zo'n zestig tot honderd meter rond hun habitat. Ze overwinteren op dezelfde plek, elk jaar weer. Ga er maar een nacht achteraan, vooral op een warme nacht zoals nu, in de paar uur na zonsondergang. Dan gaan ze op jacht. Het zijn nachtdieren.'

Matheson gaat met de pincet in de kooi. De *Tropidolaemus wagleri* draait zijn kop om en kijkt hem met een opengesperd oog aan.

'Waarmee zou u ze oppakken? Met een net?'

'Nee. Een soort gevorkte stok, zou ik zeggen.'

'Komen ze voor in de bossen waar het meisje is gevonden?'

'Nee. Veel te druk. Ze houden niet van mensen.'

'Dus de moordenaar heeft dat exemplaar waarschijnlijk in gevangenschap gehouden?'

'Ik denk het wel.'

'Zijn ze moeilijk te houden?'

Matheson tikt flink hard met de muis op de staart van de slang. Hij reageert niet.

Hij tikt nog een keer, harder. Nog geen beweging.

'Wat zei u?' vraagt hij, zonder zijn blik los te maken van de *Tropidolaemus wagleri*.

'Is de *Vipera berus* moeilijk te houden?'

'Och nee. Je hebt geen grote kooi nodig: de *Vipera berus* ligt toch het merendeel van de tijd opgerold in kleine holtes. Aan een kant zet je een kacheltje neer, zodat de temperatuur goed is. En verder hoefje hem alleen maar te voeren. Muizen, kikkers, hagedissen. Het hoeft helemaal niets bijzonders te zijn. Je kunt zakken vol diepgevroren muizen kopen. Die gooi je in de vrieskist en je ontdooit wat je nodig hebt. Wacht even.'

Matheson gaat met zijn arm langs de bovenkant van de kooi in de richting van de kop van de *Tropidolaemus wagleri*. Hij beeft niet. Zijn arm blijft in de dezelfde houding, alsof hij hem over een spoor laat voortbewegen.

Vlak boven de kop van de slang laat hij de muis hangen, tussen de grepen van het pincet als een bom die vastzit aan de buik van een gevechtsvliegtuig.

De *Tropidolaemus wagleri* kijkt naar de muis.

Matheson laat de muis met kracht op de bek van de slang terechtkomen. Een plotselinge beweging is het gevolg; de *Tropidolaemus wagleri* schiet met zijn kop naar voren en omhoog als in een groene flits happend naar zijn prooi; Matheson trekt snel zijn arm omhoog uit de kooi; het pincet gaat open; de muis valt van de slang op de bodem van de kooi.

'Kom mee.' Matheson neemt Kate bij de arm en trekt haar een paar stappen opzij. 'Als we hem niet afleiden, bestaat er een goede kans dat hij gaat eten.' Hij veegt het pincet af aan zijn broekspijp. 'Zo. Waar waren we gebleven?'

'Beperkingen. Gelden er reglementen voor het houden van slangen?'

'Zeker wel.' Hij lacht. 'Ik had nooit gedacht dat ik dit nog eens aan iemand van de politie zou moeten vertellen, maar daar gaat-ie dan. Volgens de wet ter bescherming van levende dieren, uit 1981, mag je de *Vipera berus* niet doden, verwonden of verhandelen. Je mag hem wel houden, maar volgens de wet ter bescherming van gevaarlijke diersoorten uit 1976 moet je daarvoor een vergunning van de plaatselijke autoriteiten hebben.'

'Dus ze zijn geregistreerd?'

'Jazeker. Jullie hebben daar vast wel een kopie van op het bureau.'

'En bestaan er tijdschriften over? Waar advertenties in staan?'

'Een paar. Kleintjes, met een geringe oplage en nogal amateuristisch, moet ik eerlijk zeggen. De meeste contacten verlopen tegenwoordig via het internet. Ik kan je wel een adres van een website geven.'

In de zachte gloed van de lampen uit de kooien ziet Kate de uitdrukking op Mathesons gezicht: uiterst voldaan, een man die vrede heeft met zijn wereld.

'U hebt er echt plezier in, hè?'

Hij glimlacht.

'Mijn hele leven al. Mijn betovergrootvader was Gerard Krefft, de eerste die zich serieus met slangen in Australië bezighield. Hij heeft er een boek over geschreven, *Snakes of Australia*, uit 1869. Het wordt nog steeds herdrukt. Het is een soort klassieker.'

Haar beurt om te glimlachen.

'En jullie zien dat niet,' voegt hij eraan toe, maar zonder wrok. 'Jullie zien alleen de schubben, het gif en het gevaar. Jullie zien niet die prachtige kleurenpatronen op hun huid. Jullie zien niet de schoonheid waarmee ze zich bewegen. Het is kunst, een dans.'

'Dat is zo.'

'Ze hebben alles, slangen. Schitterend van ontwerp, ongelooflijk divers en verbazingwekkend mooi. En ze zijn het meest gestroomlijnd van alle dieren. Geen ledematen, geen oren, geen oogleden. De evolutie, waar alles van afgesneden is, in zijn grootste eenvoud.'

Waar alles van afgesneden is. Occam weer, en zijn bloederige scheermes.

'Ze brengen minder tijd door met jagen en doden dan welk ander roofdier ook. In het Verenigd Koninkrijk sterven jaarlijks meer mensen aan bijensteken dan aan slangenbeten. En toch is er geen dier dat half zo veel negatieve publiciteit krijgt als een slang. Het is een ander woord voor het kwaad, ze worden beschouwd als gevaarlijke, weerzinwekkende wezens. "Spreken met gespleten tong", dat soort dingen. Om te beginnen wordt de slangentong gebruikt om mee te ruiken. Om nog maar te zwijgen over het paradijs - een plek waar je, zoals iedereen die iets van wetenschap weet je kan vertellen, nooit zou hebben kunnen leven. Mag ik u iets vragen, inspecteur? Hebt u kinderen?'

'Een zoon.'

'Hoe oud is hij?'

'Vier.'

'En heeft hij ooit een slang gezien?'

'Voorzover ik weet niet.'

'Hebt u hem wel eens meegenomen naar de dierentuin?'

'Nog niet.'

'Neem hem dan maar eens mee, en laat hem dan een slang zien. Ik geef u op een briefje dat hij die wil oppakken en ermee wil spelen.'

'Hij wil ook met de fles bleekwater spelen.'

'Misschien. Maar het gaat hierom. Jonge kinderen zijn niet bang van slangen. Ze kunnen er heel goed mee omgaan. Niet omdat ze niet beter weten, maar omdat ze niet sléchter weten. Pas als ze wat ouder worden, beginnen ze slangen niet meer leuk te vinden en ze te wantrouwen. En weet u waarom? Omdat ze daartoe worden aangezet. Door volwassenen. Als die kinderen groot worden, geven ze dat weer door aan hun eigen kinderen. En zo gaat het maar door.'

Leo slaapt tegen de tijd dat Kate bij Bronagh aankomt. Bronagh staat voor haar schildersezels fronsend kleuren op het palet te mengen.

'Rotdag gehad?' vraagt ze.

'Behoorlijk.'

'Daar staat de whisky.'

Kate schenkt voor zichzelf een duimbreed in en gaat op de bank zitten, maar niet nadat ze eerst heeft gekeken of er geen grasparkieten op zitten.

'Overdrijf het niet, Katie. Ik zal je niet de les gaan lezen, maar je hebt een flinke schok te verwerken gehad, en je moet het een beetje rustig aan doen.'

'Dat doe ik ook. Dat weet je.'

'Ik weet dat je dat juist niet doet. Daarom zeg ik het tegen je. In de hoop dat het enigszins tot die botte kop van je doordringt.'

In de auto op weg naar huis, met Leo slapend in het zitje, bedenkt Kate dat haar tante helemaal gelijk heeft. Natuurlijk zal ze zich in het werk storten, dat is juist de reden waarom ze het doet. Om andermans strijd te kunnen strijden in plaats van die van haarzelf.

Pas als ze binnen is, waar ze de wereld tijdelijk buiten de deur kan houden, herinnert Kate zich iets. Ze heeft niet tegen Bronagh verteld dat ze Frank vandaag heeft ontmoet, en Bronagh heeft er ook niets over gezegd. Maar Frank en Bronagh zijn heel goed met elkaar. Hij heeft haar vast gebeld en erover verteld.

Kate glimlacht even om de geslepenheid van de oudere vrouw. Bronagh weet wanneer ze Kate ergens toe kan aanzetten en wanneer niet, en daarvoor kiest ze ook nog eens altijd het juiste moment uit.

Kate kijkt op haar horloge. Kwart over acht.

In een impuls waaraan ze onmiddellijk gehoor geeft voordat ze niet meer durft, pakt ze de telefoon en draait ze het nummer van Alex.

'Met Alex Melville.'

'Alex, met mij... Kate.'

'Hallo. Kan ik je straks terugbellen? Ik ga net de deur uit, voetballen.'

'Tuurlijk.'

'Ik ben rond halftien weer thuis. Dan bel ik je.'

'Als je dan nog niet hebt gegeten - dat zal wel niet, als je nu gaat voetballen' - *in godsnaam, Katie, doe normaal, je zit te bazelen* - 'dan kun je natuurlijk langskomen en...'

Ze hoort dat hij even in de lach schiet.

'Wordt dit onze eetafspraak?'

'Ja. Als je wilt, tenminste.'

'Oké. Tot straks dan.'

'Waar ga je voetballen?'

'Bij het wijkgebouw. Achter het Marischal. Ik moet nu gaan, anders kom ik te laat.'

Een uur later, na wat in huis gerommeld te hebben zonder daadwerkelijk iets te hebben verricht, gaat Kate bij Leo kijken die lekker slaapt, en springt in de auto. Ze blijft niet

langer weg dan een minuut of tien, twintig. Leo zal niet eens merken dat ze even weg is. Kate staat achter het hek en kijkt naar hem. Hij is lang en soepel; snel als kwikzilver probeert hij leegten in de verdediging op te vullen. Als hij rent, trekt hij zijn benen zo hoog achter zich op dat zijn hakken zijn achterwerk raken.

Hij werpt zich in de strijd als een bezetene. De ontspannen Alex die Kate kent verdwijnt volledig, net als op het podium in Bergen, waar hij het laatste halfuur van de voorstelling als een waanzinnige tekeer moest gaan. Kate kan de geribbelde zolen van zijn schoenen zien als hij over het oppervlak schuift en tegen tegenstander en bal aan knalt. Hij doet dit twee, drie keer in evenzoveel minuten, en geen van zijn teamgenoten zegt er iets van. Ze weten wat er op de veerboot is gebeurd.

Om exact halftien komt een andere ploeg het veld op lopen en het elftal van Alex trekt zich terug. Kate luistert naar hun gebabbel terwijl ze hun shirts uittrekken en in hun tassen proppen.

'Je had dat grietje moeten zien dat Steve vrijdag heeft versierd. Grote klasse.'

'Laat me raden. Ze had een lichaam alsof ze in *Baywatch* speelde.'

'Ja. En een gezicht als uit *Opsporing verzocht*!

Ze barsten tegelijk in lachen uit, smakelijk, als echte mannen.

Alex gooit zijn tas over zijn schouder als hij Kate ziet staan. Hij knipoogt naar haar.

'Tot volgende week, mannen,' hoort ze hem zeggen.

'Alles oké, Alex?'

'Ja, ja, best.'

Zijn stem klinkt volkomen normaal. Drie minuten geleden was hij nog één bonk agressie.

Alex loopt door het hek en kust haar op de wang. Een paar van zijn teamgenoten beginnen te fluiten. Hij steekt zijn middelvinger naar hen op zonder achterom te kijken.

'Ik wist niet dat je me zou komen ophalen.'

'Ik ook niet.'

Terug in huis draait Kate een salade in elkaar terwijl hij een douche neemt. Ze voelt even een steek van jaloezie als ze denkt aan het gemak waarmee hij daar staat en het water rustig over zich heen kan laten stromen.

Hij komt de keuken binnen in een wit geribbeld T-shirt en een legerbroek.

'Je douche is te laag. Ik moest zowat gaan zitten.'

'Dat zal je leren zo overdreven lang te zijn.'

'Een meter achtentachtig is helemaal niet overdreven lang.'

'Hier wel. En nu mond houden en eten.'

Ze keuvelen tijdens de maaltijd over van alles en nog wat, behalve over de ramp. Ze vertelt hem over de dood van Petra Gallacher - alleen de grote lijnen, geen details natuurlijk. Hij vertelt haar de laatste roddels van Urquhart, het veilinghuis van Lovelock, waar hij op de afdeling moderne kunst werkt. Sinclair en Jason werken daar ook: Sinclair is chef van de kunstafdeling, met een speciale belangstelling voor de oude meesters en de impressionisten; en Jason is vervangend hoofd van de afdeling antiek, waar kunst en archeologie samen een gebied omvatten van West-Europa tot aan de Kaspische Zee.

In feite kwam het door hen drieën dat Lovelock met de Aberdeen Amateurs in contact kwam. Lovelock is nu de directeur van het bedrijf, en dankzij zijn bijdrage konden zij naar Noorwegen: hij schreef simpelweg een cheque uit om het verschil te dekken tussen het bedrag dat ze hadden binnengehaald en wat ze tekort kwamen. Hij was zelfs van plan geweest om naar hen toe te vliegen om een of twee optredens mee te maken, maar dringende zaken hadden daar op het laatste moment een stokje voor gestoken.

'Hoe lang werk je nu al bij Urquhart?' vraagt Kate.

'Vijfjaar zo'n beetje.'

'Denk je er nooit aan iets anders te gaan doen?'

'Soms. Een eigen bedrijf opzetten, reizen. Ik heb vrienden die dat soort dingen gaan doen, en die hebben me gevraagd of ik met hen mee wilde. Ik weet dat ik dat soort dingen zou moeten doen nu het nog kan. Ik ben nog ongebonden, het ziet er niet naar uit dat ik binnenkort ga trouwen. Maar- ik heb nu een goede baan, en de mensen zijn aardig.'

'Je bedoelt dat je een schop onder je kont nodig hebt?'

Hij lacht.

'Ja. In feite wel.'

'Alleen met betrekking tot je werk, of ook voor persoonlijke zaken?'

Het komt er harder uit dan Kate heeft gewild. Maar wat ze ermee wil zeggen is duidelijk, en dat was ook haar bedoeling.

Ze geeft hem niet eens de kans om te reageren. Ze buigt zich over de tafel heen en kust hem. Eerst licht, daarna langer en harder, hete adem uit geopende monden terwijl zijn tong tussen haar tanden glijdt en de hare raakt. Met de ogen dicht, natuurlijk, want kussen is een en al proeven en beroeren, en het beeld dat daarbij te zien is - een groot oog omringd door roze huid - is niet bepaald aantrekkelijk.

Nu staan ze op van tafel, en ze neemt hem mee naar achteren, naar de zitkamer. Ze laten zich zo'n beetje op de grond vallen en beginnen langzaam elkaars kleren uit te trekken, twee stukken van haar in ruil voor een van hem, omdat zij zoveel aanheeft. Haar koude huid reageert met kippenvel onder zijn aanraking.

Kate ligt boven op hem terwijl ze zich uit haar onderbroek werkt. Ze kijkt toe terwijl hij hetzelfde doet met zijn boxershort die langs zijn knieën omlaag glijdt. Bij zijn enkels raakt hij even verstrikt en de lange spieren aan de voorkant van zijn dijbenen strekken zich terwijl hij het stuk ondergoed wegtrapt.

Ze leidt hem bij haar naar binnen, ze laat zich helemaal door hem opvullen. Hij ligt doodstil. Zijn ogen zijn gesloten, zijn vingertoppen liggen op haar heupen.

'Gaat het wel?' vraagt ze.

Hij opent zijn ogen en ze zou kunnen zweren dat ze vochtig zijn van de tranen.

'Prima.' Hij pakt haar steviger vast en tilt haar zachtjes van zich af.

'Weet je zeker dat je dit wel wilt?'

Hij knikt en rolt boven op haar.

Ze beginnen te bewegen, eerst elk voor zich, onhandig, dan ineens voelt Kate dat hij zich ontspant. Ze gaan over in een naadloos ritme, met trage, lome bewegingen. Haar haar valt over haar gezicht, en hij is degene die het wegveegt uit haar gezicht zodat hij naar haar kan kijken, hij is degene die het tempo versnelt, die het eerst klaarkomt, die blijft doorgaan om ook haar zo ver te krijgen, en die opmerkt dat ze huivert wanneer ze zich laat gaan en het in zijn oor uitsnikt.

Op de *Aberdeen Evening Telegraph* is bijna niemand meer. Nog drie mensen zijn er op de redactie: de nachtredeacteur, Iain Lavelle, en twee assistenten. Ze lezen de telexen, drinken koffie, kijken tv. Zelfs met indrukwekkend nieuws als over de *Amphitrite* is er maar weinig te doen in de kleine uurtjes... behalve dan natuurlijk die eerste hectische nacht.

De telefoon gaat. Lavelle neemt op.

'Nachtredeactie.'

'Dit is de milieuactiegroep Earth First.' Een vrouw, beschaafd. 'Wij zijn niet verantwoordelijk voor het zinken van de *Amphitrite*, noch een van onze medeorganisaties die zich bezighouden met de toekomst van onze planeet. Wij offeren nooit levens van onschuldige mensen op en zullen dat ook nooit doen.'

De verbinding wordt verbroken. Lavelle heeft de boodschap in steno genoteerd, en pakt dan de telefoon om de Press Association in Londen te bellen.

Waar begint dit alles? Bij het begin, natuurlijk. Vlak aan de kust, in een dorpje buiten Stonehaven. Hij noemt het een dorpje, maar dat woord roept iets op van rust en knusheid, en beide begrippen zijn hier niet van toepassing. Kom hier op een willekeurige dag buiten het drukke zomerseizoen en je ziet wat hij bedoelt. De huizen staan in groepjes boven op de rotsen, enigszins verscholen, ook al kijken ze er over uit. De ramen en deuren zitten allemaal aan de landzijde, niet alleen tegen storm en regen maar ook tegen de duivel die tegen de rotsen opklimt en door de achterdeur binnenglijpt. De wind gaat er nooit liggen: hij draait steeds weer rond in alle hoeken, kermend achtervolgt hij de visser die zich door de haven rept, jankend laat hij ramen rammelen en smijt hij poorten open en weer dicht.

Aan de kust bevindt zich een archipel van rotsen, bruin en zwart getekend. Hij kijkt uren achtereen naar die rotsen, terwijl hij zich voorstelt dat hij er allerlei levende wezens in ziet. Twee grote naast elkaar, als krokodillen in de ondiepte, en een andere doet hem denken aan een oude man die uitkijkt over de zee, het gras als sprietjes haar op de achterkant van zijn hoofd.

Achter de huizen, de haven en de rotsen ligt de tweelingzus van de wind: de zee. De zee hier leeft en is woest. Zij moordt. Haar razernij raakt nooit uitgeput, komt nooit tot bedaren. Zij teistert de rotsen met onvermoeibare inspanning, met onvermoeibare energie maakt zij zich gereed om steeds weer los te barsten in een hoos van zuiver wit. Wanneer hij het waagt om over de toppen van de klippen uit te kijken in de nacht, kan hij alleen het weerschijnsel van de golfkoppen zien en de miljoenen lichtvlekjes van de maan, weerkaatst in het water.

Zijn eerste bewuste herinnering heeft hij aan de zee. Hij loopt waggelend langs de kust, de rotsen schuin onder zijn voeten. Hun oppervlak is glibberig en verraderlijk glad door zeewier, en hij is te klein om met gemak van de ene rots op de andere te kunnen stappen. Het blaaswier springt op onder zijn voeten, kleine scherpe doodskreten die hem ineendoen krimpen. De zee is gemeen koud tegen zijn enkels, zijn schenen, zijn knieën, en kruipt tegen zijn lichaam op om hem er helemaal in te lokken.

Een stem roept zijn naam, hard, vlak achter hem. Magere armen vangen hem als een lasso en tillen hem het water uit, dan volgt de stekende pijn wanneer ze hem tegen zijn hoofd slaat.

'Dwaas kind! Zo verdrink je nog en doe je ons allemaal een plezier. Ik had het al moeten doen op het moment dat je ter wereld kwam. Je hebt geluk dat je pa je deze keer zag. Je smeert hem maar als hij niet in de buurt is, dan zie je wel wie je redt.'

Hij begint te huilen. Nog een klap volgt.

'Snotjong.'

Ze trekt hem ruw mee terug. Ze lopen over de rotsen naar de weg die kronkelend vanuit de haven omhoog voert. Haar gezicht is verwrongen en straalt weer een en al wrok uit. De wind blaast haar dunne bruine haar rechtop in pieken, en haar armen zijn albastwit tegen het rood van haar schort.

Het huis is gepleisterd met grijs grind, en binnen is het nog tweemaal zo somber. Er is een kleine woonkamer waar ze rond de haard bij elkaar zitten, Ivan in zijn diepe bruine leunstoel aan de ene kant, Ailish rechtop op een stoel met hoge rug aan de andere, en ertussen een kleine bank waar hij met Kathryn en Connie op zit. Hero de hond ligt op de grond, met zijn kop op zijn voorpoten of plat op zijn zij, zijn flank op en neer zwoegend als een blaasbalg.

Ze eten in de keuken, aan een oude grenen tafel waarvan het hout vol zit met putjes en krassen van borden en bestek.

Van de tijd dat Ivan er is, kan de jongen zich geen enkel normaal gesprek herinneren. Als Ailish en Ivan met elkaar praten, is dat afgemeten en kort. Ivan spreekt en Ailish kijkt snel weg, geeft soms even antwoord, soms niet. Ivan zegt tegen Ailish of een van de kinderen dat ze iets moeten doen. Soms vraagt Ailish aan Connie of Kathryn wat ze die dag op school hebben gedaan. Aan de jongen vraagt ze het nooit.

Heel af en toe kijkt Ivan naar de jongen met een glimlach, alleen glimlacht Ivan zo zelden dat hij niet echt weet hoe het moet. Zijn mond is dan verwrongen en er steken een paar tanden uit, en zijn ogen trekken zich samen. Hij houdt zijn gezicht even in die positie en kijkt dan weer zoals altijd, waarbij zijn mond loslaat als een elastiekje en de rimpeltjes rond zijn ogen weer glad trekken. Dan zegt hij: 'Het komt wel goed met jou, jongen', en kijkt uit het raam.

De kinderen slapen samen op één kamer. Connie, als oudste, heeft haar eigen bed. De jongen en Kathryn delen het andere. De nachten zijn benauwd en eenzaam. Connie beweegt vaak in haar slaap, en dikwijls hoort hij Ivan in de kamer naast hen grommen. En de hele tijd luistert hij naar het monster buiten, dat de klippen opklimt met grote, natte handen, om hen weg te vagen.

Wanneer de kinderen naar bed zijn, raken Ailish en Ivan dronken en dan gaan ze ruziemaken. Hij onthoudt wat ze tegen elkaar zeggen, zelfs als het nergens op slaat, alsof hij weet dat hij op een dag alles in elkaar kan passen en het zal begrijpen. Flarden van woorden, als de gekleurde vlakjes in een legpuzzel die als de puzzel klaar is, de gevelspits van een dak blijken te vormen of het oor van een pop.

Zijn moeder:

'Je bent in elk geval snel. Dat is het enige wat er goed aan is.'

'Natuurlijk lijkt hij op jou. Daarom haat ik hem.'

'Doe niet zo stom. Denk je dat een ander me nog zou willen aanraken na jou?'

Zijn vader:

'Denk je dat ik je zou neuken als ik nuchter was?'

'En ik zou volgehouden hebben tot we er een hadden.'

'Ze groeien op tot stomme sletten, net als die stomme moeder van ze.'

Dorpsavondjes, whisky en bier volop, ze gaan naar achter en doen het daar, tegen de muur. Dat is de manier waarop Ivan en Ailish bij elkaar komen. Hij is 21, zij 19. Vijf maanden later zijn ze getrouwd, en vier maanden later komt Connie. Er is geen sprake van dat Ailish het weg laat halen of dat Ivan hem smeert en haar aan haar lot overlaat. Hun ouders zijn onvermurwbaar, en daar moeten ze het mee doen. Dus krijgen ze een huwelijk opgedrongen dat ze niet willen, met een baby die ze niet gepland hebben. Ivan en Ailish, een paar maanden samen en nu haten ze elkaar al.

Een dochter is best, maar Ivan wil een zoon - iemand die later ook visser wordt, zoals hij. Hij zal niet rusten voor hij er een heeft, en hij dwingt Ailish steeds vaker, tot hij er een heeft. Hij bidt vurig om een jongen, en als Kathryn komt wordt hij helemaal gek, en zegt dat het niet zijn kind is, beschuldigt het ziekenhuis ervan de baby's te hebben verwisseld, alles grijpt hij aan als excuus voor het feit dat hij geen zoon heeft gekregen.

Na Kathryn's geboorte gaat hij vijf dagen weg. Als hij terugkomt, zegt hij niet waar hij is geweest en Ailish vraagt het niet. Er wordt nooit meer over gesproken.

Hoe meer Ivan en Ailish elkaar haten, en hoe meer hij het Kathryn en Connie aanrekent dat ze geen jongens zijn, hoe hechter de band tussen Ailish en de meisjes. Het is hun eigen kleine samenzwering van vrouwen. En Ivan verknoeit zijn tijd niet meer. Hij wordt dronken en slaat Ailish in elkaar, hij kwakt haar tegen de muren, en neemt haar terwijl ze half bewusteloos is. Negen maanden draagt Ailish de jongen in zich, wensend dat het een meisje is en toch vol angst voor wat er zou gebeuren: en dan komt hij ter wereld, het evenbeeld van Ivan, en ze haat de jongen met heel haar hart. Zo vader, zo zoon.

Hij is zeven jaar oud als hij op het strand is met Connie. Boven hun hoofden cirkelen de zeemeeuwen op warme luchtstromen en laten voortdurend hun eentonig gekrijs horen. Kathryn is boven in het huis, bij Ailish. Ivan houdt een oogje op hen, maar hij is er niet helemaal bij. Hij staat bij het anker met de oranje kabel aan de havenmuur, tussen stapels kratten en lieren om de netten op te halen. De sleepboten deinen zachtjes op het kabbelende water, de radaruitrusting als een eekhoorn in de masten geklemd. Hun namen glijden aan hem voorbij - Ivans boot *Orca*, de *Harvest Reaper*, *Sumbeam I*.

De kinderen spelen beneden. Connie vindt een gladde kiezel en laat hem over het water scheren. Hij springt twee-, driemaal op uit de zee, met kleine vlokken wit schuim, dan wordt hij meegenomen door een aanrollende golf die hem verslindt. Hij roert wat rond in stilstaande plassen op zoek naar kleine beestjes, maar vindt er geen. Connie loopt verder het water in. Ze ploft neer en maakt grote scheppende bewegingen met haar handen in het water om hem onder te spatten. Hij duikt in elkaar het water in, naar haar toe de zee in, en zwaait met zijn armen als wieken om het water in bogen omhoog te spatten. Ze maken elkaar drijfnaat en proesten het giechelend uit.

Wanneer hij er in later jaren op terugkijkt, kan hij zich niet herinneren ooit gelukkiger te zijn geweest dan toen.

De zee nadert nu zo snel dat ze door de stroming meegesleurd worden voordat ze weten wat er gebeurt. Het is alsof de oceaan letterlijk opstaat om hen mee te nemen. Hij reikt tot aan zijn borst wanneer de onderstroom zijn voeten wegslaat. Hij slaat hem hard tegen de rotsen en sleurt hem terug de zee in. Connie krijst, kort en hard, in een opwelling van paniek. Wanneer hij zijn ogen onder water opendoet, zie hij haar benen open- en dichtgaan als een schaar.

Water overal om hem heen en niet meer boven hem wanneer hij aan de oppervlakte komt. Hij schreeuwt zo hard als hij kan, het zoute water stroomt tegelijk uit zijn mond, en hij ziet even iets rozeachtigs bij de havenmuur als Ivan zijn gezicht naar hem toe draait. Dan gaat hij weer kopje-onder.

Connie gaat verdwaasd door het groene water. Ze draait steeds om, half in en half uit zee, maar ze worstelt niet meer. De jongen zwemt op haar af. Weer wordt hij overweldigd door een golf die hem eerst de diepte in trekt en dan weer omhoog stuwt. Hij ziet Ivan nu in zee, zijn grote vissersarmen doorklieven het water terwijl hij op de kinderen toe zwemt. De jongen is hier, Connie is daar, en Ivan is van hen beiden even ver verwijderd.

De jongen gilt nog een keer voordat hij weer onder water wordt getrokken, zijn longen vol water, en ziet intussen met verblindende helderheid dat de stroom voor Ivan te sterk is om zowel Connie als hem te bereiken. Tegen de tijd dat hij bij een van hen is, zal de ander buiten bereik zijn.

Hij begint dieper weg te zakken, voorbij de lichtere plaatsen naar de eeuwig duistere diepten. Onder het stille gewicht van het water hoort hij een dreunende stem, vertraagd, een combinatie van alle stemmen die hij ooit heeft gehoord. Op zijn huid voelt hij de warmte van de zon, en in zijn ogen opklaringen in de roerige lucht, hemelse bundels licht, zoekend in de grommende zee.

Ivans gezicht duikt op, enorm groot. Er drukt iets zwaar op zijn borst. Hij heft even zijn hoofd om naar beneden te kijken, en ziet meer dan dat hij het voelt dat Ivan hem met de muis van zijn handen vastgrijpt. Hij probeert lucht te happen, zelfs terwijl het water naar buiten gutst, zijn borst doet pijn en hij kan geen adem krijgen, hij zwoegt, vol angst. Dan loopt de laatste druppel water langs zijn wangen en stroomt de lucht binnen. Zijn longen zwoegen, zoals die van Hero wanneer hij 's avonds voor de haard ligt.

Die avond, na het vertrek van de andere dorpsbewoners en de politie, als ze nog met zijn vieren over zijn, is het huis verstild van de schok. Kathryn en de jongen gaan naar bed. Zodra ze weg zijn, breekt de hel los. Ailish en Ivan hebben nog nooit eerder zo'n ruzie gehad. De kinderen kruipen tegen elkaar aan - Kathryn weigert in Connies bed te gaan liggen, niet voordat ze is begraven - en luisteren naar de waanzinnige klanken die uit de keuken komen. Het gekletter van potten en pannen weerklinkt in het hele huis. De stemmen worden steeds harder en opgewondener, geen moment nemen ze af, niet bereid iets terug te nemen of de ander iets toe te geven.

'Jij zei dat je op ze zou letten.'

'Dat heb ik gedaan. Het gebeurde zo snel.'

'Jij hebt haar dood laten gaan. Jij hebt mijn Connie dood laten gaan.'

'De jongen was dichterbij. Toen ik hem te pakken had, was ze al verdronken.'

'Je had haar kunnen redden.'

'Dat kon niet!'

'Je zou achter die rotzak aangegaan zijn, al was hij al halverwege Noorwegen geweest.'

'Jij bent er niet bij geweest.'

'Hoe heb ik jou kunnen vertrouwen? Stomme idioot dat ik was. Jij klootzak...'

Nu slaat hij haar. Het kletsen van huid tegen huid, en daarna het doffere gebonk van een man die zijn vuisten gebruikt. Kathryn kruipt tegen de jongen aan en houdt hem zo stevig vast dat hij denkt dat ze hem probeert te smoren.

Woensdag

Ochtendgloren. Een bleke zon piept boven de daken van het roerige Belfast uit.

In de hoofdstraten van Falls en Andersonstown lopen de agenten in groepjes van vier te patrouilleren. Ze kijken naar alle kanten, en hun oren zien zwart van de telefoonverbindingen waarmee ze in contact blijven met het hoofdkwartier. De huizenhoge muurschilderingen van gevallen republikeinse helden doemen dreigend boven hen op.

Een stadscentrum dat tot leven komt. Een man in overall wast de ruiten van het Europa, decennia lang het meest gebombardeerde hotel van Europa, tot het van zijn plaats werd verdrongen door de Holiday Inn in Sarajevo. In de winkelstraten die vanaf het stadhuis naar alle kanten uitwaaiëren, legen vuilnismannen de bakken en bezemen vegeren de goten schoon. Aan de oostkant staan twee kranen van de scheepswerf van Harland en Wolff, waar de *Titanic* is gebouwd.

En in de universiteitstuinen, ten zuiden van het centrum, zwermen de eerste joggers al uit. De tuinen zijn prachtig in deze tijd van het jaar, met overal bloesems en diepgroen blad. Het moge de vroege vogels die denken dat er maar weinig mis is met de wereld vergeven zijn.

Een kleine, stakerige man loopt bonkend over de paden. Zonder waarschuwing staat hij ineens stil en grijpt de achterkant van zijn linkerbeen vast. Hij hinkt een paar meter naar de dichtstbijzijnde bank en gaat daar abrupt op zitten. Hij strekt zijn been en krult zijn voet omhoog. Duidelijk een geval van kramp, geen blessure van zijn achillespees.

Een van de joggers die uit tegengestelde richting komt blijft bij hem staan.

'Gaaf het, makker?'

'Kramp. Ik ren het er wel weer uit.'

Een snelle blik rondom, om te kijken of niemand het hoort.

'Niet van de INLA, ook niet van de Continuity. Die grappenmakers zouden de middelen niet hebben gehad om zoiets te flikken.' 'Bedankt.'

De tweede man loopt verder. Na een paar seconden staat de eerste man op van de bank en begint weer te rennen, voorzichtig voor het geval er iemand kijkt.

Wie er ook achter de bom op de *Amphitrite* zat, de Noord-Ierse geheime dienst heeft zojuist gehoord dat het niet de Ierse republikeinse beweging is geweest.

Kate richt de douchekop stukje bij beetje op haar lichaam. Het gaat vandaag gemakkelijker dan gisteren, nu ze weet dat ze het kan. Maar nu het gemakkelijker gaat, moet ze dus ook weer een stukje verder gaan. Toen ze tijdens haar studie regelmatig hardliep, zei haar trainer altijd dat iedere keer weer sneller of verder rennen de enige manier was om vorderingen te maken. En aangezien hier geen sprake is van snelheid, moet ze verder.

De douche op haar gezicht richten. Dat is alles wat ze doen moet.

Ze sluit haar ogen en haar mond. Als ze haar neusgaten en oren kon dichtstoppen, zou ze dat ook doen.

Het water kruipt als uit eigen beweging op tot haar nek.

Een spat water op haar kin.

De vrouw die roerloos op de reddingsladder stond, haar handen wit weggetrokken op de plek waar ze zich vastklemde.

Kate besluit het te doen voordat ze niet meer durft. Het water op haar lippen, tegen haar neus, roffelend op haar oogleden, haar hoofd schudt ze als een hond, maar ze houdt de douche daar, met ingehouden adem om niet te verdrinken, water op haar voorhoofd en haar haren, stromend langs haar oren, en pas wanneer ze lichamelijk niet langer in staat is haar adem in te houden, haalt ze de douche weg en hapt ze dankbaar lucht.

Frank loopt de conferentieruimte van het Michaelhouse binnen die de Scheepvaartinspectie voor het onderzoek heeft afgehuurd. Hij houdt een kop koffie van het hotel-restaurant in zijn handen. Voorzichtig om niet te knoeien loopt hij naar de hoek

achter in de zaal, waar hij en zijn secretaresse Kirstie achter een scheidingswand een tijdelijke enclave hebben gevestigd. Het is niet zo'n chic kantoor als dat van Lovelock - Frank kijkt uit op de straat en heeft geen prachtig uitzicht op de haven - maar het voldoet. Het zal wel moeten.

'Goeiemorgen, Kirstie.'

'Morgen, Frank. Alsjeblieft.'

Ze schuift de post naar hem toe. Een stapel papieren uit enveloppen die ze al heeft opengemaakt, plus twee bruine enveloppen waarop **PERSOONLIJK** staat en die nog gesloten zijn. Hij pakt ze op en tikt ertegen. 'Je mag die best openmaken hoor. Ik moet zeker blij zijn met iets persoonlijks.'

'Heb ik je nooit verteld waarom ik dat niet doe?'

'Nee.'

'Toen ik in Londen voor dat vreselijke advocatenkantoor werkte, vlak voor ik bij jou kwam, zei mijn baas hetzelfde als jij - maak alles maar open. Dus dat deed ik. Op een dag was ik weer bezig met zijn post, en wat vind ik? Zo'n folder over penisvergrotingen. Geen wonder dat er "persoonlijk" op stond.'

Frank moet lachen.

'Wat er ook in zit, ik kan je verzekeren dat het niet zoiets is.'

'Gelukkig dat jij me toen die baan aanbood. Ik kon hem daarna niet meer recht in de ogen kijken. Dus waar 'persoonlijk' opstaat, blijft persoonlijk. Ongeacht of je zegt dat ik het mag openmaken.'

'Oké. Zoals je wilt.'

Hij gaat achter zijn bureau zitten en opent de enveloppen. De ene is een brief van een vrouw uit Maidenhead die zegt dat ze hem gisteravond op de televisie heeft gezien en dat ze hem erg knap vindt.

De andere brief is getypt. Vette letters, met schreef. Geen aanhef, geen ondertekening.

Wij hebben het schip opgeblazen. Als jullie het onderzoek niet staken, sturen we je een presentje (bom) per brief. Laat de doden rusten.

Frank heeft plotseling een droge keel.

Hij leest hem nog eens over, langzamer, maar hij heeft het de eerste keer goed gelezen. Er kriebelt iets in zijn buik.

Dit moet van een gek afkomstig zijn.

Hij kijkt op. 'Kirstie, is er nog nieuws over mensen die de verantwoordelijkheid opeisen?'

'Alles ligt daar.' Ze reikt over de tafel, pakt de stapel papier en trekt er een memo tussenuit. 'De *Aberdeen Evening Telegraph* heeft gisteravond laat een telefoontje gehad waarin werd ontkend dat er een milieubeweging achter zou zitten, en Renfrew heeft een kwartier geleden een boodschap achtergelaten waarin hij zegt dat ook de Ierse republikeinen er niet voor aansprakelijk zijn.'

'Oké. Bedankt.'

Hij klinkt afwezig en daar reageert ze op. Kirstie Sheffield, nuchter, en met een blik die alles ziet.

'Hoezo?'

Hij schuift de brief naar haar toe. 'Dit schrijft meneertje Persoonlijk.'

Ze neemt hem snel door, en haar ogen worden groot. 'Een gek, denk ik.'

'Dat denk ik ook.'

'Maar... je weet nooit.'

'Dat denk ik ook weer.'

'We moeten de politie bellen.'

'Je hebt gelijk.'

De politie. Kate. Wat zou zij zeggen als hij haar deze brief liet lezen?

Frank kijkt uit het raam. Moeders en kinderen komen aan bij de school aan de overkant, de weg staat vol auto's. Een zenuwslopend geluid van motoren en hoge stemmetjes. Hij probeert ze te negeren en na te denken, over iets wat totaal nieuw en onverwacht voor hem is - en plotseling staat zij daar, een vleesgeworden gedachte. Kate, zijn dochter, nog steeds ingepakt alsof ze een pooltocht gaat maken. Haar handen steken uit dikke wollen mouwen, ook al is het vandaag even warm als gisteren. Ze heeft zeker kougevat of zo.

Ze houdt een klein jongetje aan de hand. Leo natuurlijk. Bronagh heeft Frank meer dan eens verteld wat een schattig kleinkind hij heeft.

Hij voelt een prop achter in zijn keel. Hij kijkt naar zijn dochter en wat hij ziet is een moeder - Kate, met haar eigen kind nu, en dat kind is even afhankelijk van haar als Kate vroeger van Frank was. Als hij ooit een bewijs heeft willen zien dat haar leven tijdens zijn afwezigheid is doorgedaan, dan is dit het. Niet uit een van haar zaken waarover hij in de krant leest of uit het nieuws over haar promoties dat Bronagh hem vertelt, maar nu, als moeder met haar kind. Kate, die zo veel met de dood te maken heeft, onderdeel van de levenscyclus.

Een oneindige droefheid overvalt Frank en hij vraagt zich af of zij die ook voelt. Misschien draagt ze daarom die dikke trui wel. Als hij die beslissing jaren geleden niet had genomen, zou het nooit zo ver zijn gekomen. Zijn dochter zou nog van hem houden. Hij zou hebben gezien hoe zijn kleinkind leerde lopen en praten, het hebben zien lachen en gillen, huilen en slapen. Een besluit dat hij ooit nam omdat hij oprecht dacht dat dat het beste was, en dat hem vanaf die tijd pijn heeft gedaan.

Frank slaat lichtjes met de dreigbrief tegen zijn handpalm in een poging nonchalance voor te wenden.

Kate staat vlak voor het raam met een andere moeder te kletsen. Als ze nu haar hoofd omdraaide, zou ze hem zien, haar vader, van haar gescheiden door een ruit en jaren van pijn.

Kate houdt haar hoofd recht terwijl ze praat. Onnatuurlijk recht, denkt Frank, zoals je doet wanneer je met opzet iets niet wilt zien.

Of iemand niet wilt zien.

Ze weet dat hij hier is, in Aberdeen. En Bronagh moet haar hebben verteld waar hij zit, vooral omdat het hotel recht tegenover Leo's school is. Ze zou niet gewild hebben dat Kate haar vader onverwacht tegen het lijf loopt, niet na zo lange tijd.

Wat betekent dat Kate weet dat hij hier is, in het Michaelhouse.

Frank staat op en loopt snel de conferentiezaal door, door de lobby de straat op. Het ochtendbriesje waait tegen de brief in zijn hand.

Kate zit gehurkt voor Leo en trekt zijn schooluniform recht. De vrouw met wie ze praatte, is weg.

'Kate. Ik zat juist aan je te denken.'

Ze staat op en kijkt hem aan, uit haar ogen spreekt een en al woede. Ze richt zich tot Leo.

'Ga maar, Leo. Ga maar naar school. Mama of tante komt je later ophalen.'

Leo kijkt naar Frank, alsof hij hem herkent maar hem niet kan plaatsen. Intuïtief buigt Frank zich naar hem over. Kate grijpt Leo bij de schouders en duwt hem in de richting van de schoolhekken. Hij kijkt weer om naar Frank.

'Wie is die man, mamma?'

'Doet er niet toe. Veel plezier, schat.'

Ze kust hem achter op zijn hoofd. Leo kijkt nog eens peinzend naar Frank en loopt dan het hek door. Hij is nauwelijks buiten gehoorsafstand als Kate Frank tegen zijn borst stompt.

'Hoe durf je?'

'Ik wilde je dit laten zien.' Hij zwaait met de brief.

'Dit is mijn zoon, dit is mijn leven. Niemand heeft gevraagd of je terugkwam.'

'Kate, toe nou. Lees dit even.'

Hij houdt haar de brief voor. Ze wacht even, rukt hem dan uit zijn hand en begint te lezen. Haar handen verplaatsen zich snel naar de zijkant van het papier wanneer ze beseft wat het is.

'Wanneer kwam die?'

'Vanochtend.'

'Wie heeft hem gelezen?'

'Ik. Kirstie, mijn secretaresse. En jij.'

'Had een van jullie handschoenen aan?'

'Nee.'

'En je hebt er niet aan gedacht me eerst te vertellen waar het om ging voor ik mijn eigen vingerafdrukken overal achterliet? Verdomme nog aan toe!'

'Jezus Christus, Kate. Ik ben inspecteur van de Scheepvaartinspectie, geen lid van de vliegende brigade. Ik heb zoiets nog nooit eerder meegemaakt. Sorry als ik de juiste procedure niet heb gevolgd.'

Zijn handen trillen.

Kate is halverwege de dertig, maar nog nooit heeft ze haar vader bang gezien. Zijn gezicht weet gewoon niet hoe het angstig moet kijken: het is hard, onverbiddelijk. En omdat ze hem in haar volwassen jaren nooit heeft meegemaakt, is hij altijd meer een beeld voor haar geweest. Eerst was hij onfeilbaar, zoals ouders dat vaak zijn in de ogen van hun kinderen, en toen ineens was hij juist heel erg feilbaar. Niets daartussenin. Het was nooit bij Kate opgekomen dat hij wel eens bang kon zijn - of enige andere emotie kon hebben.

Dit is voor het eerst dat ze haar vader als mens ziet.

De angst dat Frank iets zou kunnen overkomen bekruipt haar langzaam en ze herkent het gevoel meteen wanneer ze het probeert weg te dringen. Het is alsof haar lichaam haar verraadt. Twee decennia lang heeft ze hem uit haar leven gebannen. En opeens danst hij er zo weer in binnen, onaangekondigd en niet welkom, en domweg uit hoofde van wie hij is, probeert hij haar hart te raken.

Kate geeft hem snel de brief terug om haar vuisten te kunnen ballen zodat haar handen niet meer trillen. Te zeer in de war om zich te verontschuldigen, omdat ze niet zeker weet hoe de woorden eruit zullen rollen, mompelt ze iets over naar binnen gaan en haast zich door de hoteldeur.

Ze gaan bij de receptie zitten, op banken met leuning die te laag zijn en onder haar schouderbladen in haar rug prikken. Ze kijkt naar twee vissen die traag rondzwemmen in een bak terwijl ze probeert tot zichzelf te komen, en het duurt een poosje voor ze beseft dat de vissen nep zijn en alleen blijven drijven door de constante stroom luchtbellen eronder.

'Laat nog eens zien.'

Hij geeft haar de brief.

Wij hebben het schip opgeblazen. Als jullie het onderzoek niet staken, sturen we je een presentje (bom) per brief. Laat de doden rusten.

Ze houdt het vel papier tegen het licht.

'Massaproductie. Geen watermerk.' Ze brengt het dicht bij haar gezicht. 'Ziet eruit als standaard laserprintpapier.' Ze legt het op haar schoot. 'Of heel uitgekookt, of totaal ongevaarlijk. Waarschijnlijk het laatste. We krijgen honderden van dit soort exemplaren bij iedere grote zaak waar we aan werken.'

'Als zij de veerboot hebben opgeblazen, kan ik me niet voorstellen dat een bombrief voor hen erg moeilijk te maken zou zijn.'

'Als. Het is veel waarschijnlijker dat het om een gek gaat.'

'Waarschijnlijker? Kun je niets geruststellenders verzinnen, Kate?' 'We gaan altijd uit van waarschijnlijkheden, anders zouden we nooit iets bereiken. Je weet toch Occams scheermes dat formuleert? De meest voor de hand liggende verklaring is vaak de juiste. De kortste afstand tussen twee punten is een rechte lijn. Wat zeggen de Amerikanen? Als iets eruit ziet als een wortel, ruikt als een wortel en smaakt als een wortel, is het waarschijnlijk...'

'Genetisch gemanipuleerd.'

Ze schiet in de lach, een oprechte, spontane lach, zoals ze altijd had als kind wanneer hij haar ondersteboven hield en haar kietelde. Als ze het hoort, houdt ze er onmiddellijk mee op.

Occams scheermes. De redenering op grond waarvan Drew Blaikie Petra Gallacher gedood zou hebben.

'Jullie gaan zeker met een duikboot naar het wrak kijken?' Weer professioneel.

'Vanochtend ja.'

'Laat me de resultaten weten. Als je bewijzen van een bom vindt, zal ik de brief door de technische recherche laten onderzoeken. Als wordt bewezen dat er geen bom aan boord was, kunnen we ervan uitgaan dat dit het werk van een idioot is. Oké?'

'Klinkt redelijk. Oké.'

'Mooi.' Ze kijkt op haar horloge. 'Ik moet ervandoor. De parkeerwachters hier zijn niet mis. Laat me die brief meenemen, en de envelop waar hij in is gekomen ook. Ik zal ze in een plastic zak doen zodat niemand ze verder nog kan aanraken. Voor het geval dat.'

Hij gaat naar de conferentiezaal en komt terug met de envelop waarvan hij een hoekje tussen twee vingertoppen vasthoudt.

'Tot ziens, Kate.'

'Tot ziens.'

Terwijl ze in haar auto stapt, bedenkt Kate dat het weinig had gescheeld of ze had hem zojuist 'pap' genoemd.

'Blaikie wil je spreken,' zegt Ferguson zodra Kate de projectkamer binnenkomt.

'Waarover?'

'Dat wilde hij niet zeggen. Hij wil alleen maar met jou praten.'

Misschien had een nachtje eenzame opsluiting Blaikie murw gemaakt, hoopt Kate. Ze haalt een kop koffie uit het apparaat in de gang en gaat naar Blaikies cel.

'Bloedgroep aangetroffen onder Petra's nagels: AB. Jouw bloedgroep, zoals al eerder in politierapporten was vastgelegd: **AB**. Percentage van de bevolking met bloedgroep **AB**: drie. Dus laat me raden. Je hebt besloten alles te bekennen.'

'Nee. Ik heb besloten je te vertellen waar ik maandagavond ben geweest.'

'En dat is niet hetzelfde?'

'Ik kwam erachter dat Petra nog een verhouding had.'

'Wanneer kwam je daarachter?'

'Maandagavond.'

'Dus toen heb je haar maar in elkaar geslagen.'

'Nee. Hém heb ik in elkaar geslagen.'

Kate kijkt Blaikie onderzoekend aan. Geen wonder dat hij haar heeft verteld dat hij de hele nacht thuis was. Hij heeft zich zojuist een aanklacht wegens mishandeling op de hals gehaald. Plus een wegens belemmering van de rechtsgang en verspilling van de tijd van de politie, als ze zou willen. Hij heeft gelogen over waar hij was, en hij heeft gelogen dat hij niet wist of Petra nog andere vriendjes had. Drie verschillende aanklachten. Maar zelfs dit alles bij elkaar is nog beter voor hem dan een aanklacht wegens moord en Blaikie weet dat net zo goed als zij. Daarom heeft hij besloten dit op te biechten. Hij zit goed in het nauw: hij moet zichzelf ergens van beschuldigen om zich vrij te kunnen pleiten.

Kate vraagt zich af wanneer hij alles precies tegen elkaar heeft afgewogen en besloot om de minste van twee kwaden te kiezen. Waarschijnlijk op het moment dat Ferguson hem zijn rechten voorlas. Kate vraagt zich afn hoeverre ze nog in het ongewisse verkeert over wat hij nog meer verbergt.

'Wie is het?'

'Irvine Scoular.'

De naam klinkt bekend, maar Kate kan hem niet onmiddellijk plaatsen.

'Haar baas,' voegt Blaikie eraan toe, alsof hij haar gedachten kan lezen.

Irvine Scoular. De chef nieuwsdienst van de *Aberdeen Evening Telegraph*. Degene die zich gisterochtend had ziek gemeld omdat hij beroofd was. Die bewéérde dat hij beroofd was.

'Hoe ben je daar achter gekomen?'

'Ach, ik had al een tijdje zo mijn twijfels. Ze begon 's avonds weg te blijven, met de smoes dat ze aan artikelen moest werken. Dat had ze nooit eerder gedaan. Voor die tijd kwam ze altijd na haar werk thuis, om een uur of vijf, zes.'

Een avondkrant. Dat kon wel kloppen.

Drew Blaikie, die alles natrok. Drew Blaikie, paranoïde en jaloers, logisch dat hij meteen opmerkte als er iets in haar gewoontes veranderde, in alles wat zijn macht over haar in gevaar kon brengen. Het vermoeden dat ze een verhouding had, was al genoeg geweest, laat staan de werkelijkheid.

'Ze had een contract voor zes maanden. Ze probeerde er een vaste baan te krijgen. Geen wonder dat ze zo hard werkte.'

'Geen van die artikelen' - zijn vingers maken aanhalingstekens in de lucht - 'is ooit in de krant verschenen. Niet een.'

'Misschien waren het voorlopige artikelen, die na een paar weken opnieuw bekeken en herschreven moesten worden.'

'De enige artikelen die ik van haar heb gezien, waren onbeduidende stukjes die ze in een halfuurtje in elkaar kon draaien.'

'Je leest de *Evening Telegraph* regelmatig?'

'De laatste tijd wel.'

'En verder?'

'Ze sprak over hem. Te vaak.'

'Nou en? Ik praat tegen mijn vriendinnen ook wel over mijn collega Ferguson. Dat betekent nog niet dat we een verhouding hebben.'

'Dan is het zeker geen echte man.'

Kate negeert de flauwe grap. 'Hoe ben je er dan echt achter gekomen?'

'Ik heb haar maandagavond opgewacht.'

'Waar?'

'Achter het gebouw van de *Evening Telegraph*, waar de werknemers hun auto parkeren.'

'En zij wist niet dat je kwam?'

'Nee.'

'Wat gebeurde er?'

'Ik zat in mijn auto, en toen kwam ze naar buiten met die klootzak. Hij had zijn arm om haar heen geslagen, en zij leunde tegen zijn schouder. Geloof mij, het is echt geen Robert Redford.'

'Ze hadden zitten werken aan het meest traumatische verhaal dat je je kunt voorstellen. Misschien troostte hij haar alleen.'

'Met zijn tong in haar mond?'

Kate zegt niets. Blaikie gaat door: 'Ik heb het met mijn eigen ogen gezien. Ze stapte in haar auto en hij boog zich door het raampje en zoende haar.'

'En toen?'

'Ze reed weg. Vlak langs me heen, met zo'n grote grijns op haar gezicht. En hij slenterde weer terug naar kantoor, alsof hij de beste neuker van het land was.'

'En toen?'

'Wat denk je? Ik stapte uit en rende op hem toe. Ik zei: "Irvine Scoular?" En hij: "Ja?" En ik: "Ik geloof dat je mijn vriendin naait."'

'En toen sloeg je hem?'

'Ja.'

'Hoeveel keer?' 'Twee keer in zijn gezicht. Een keer in zijn maag, hard. Toen hij voorover klapte, heb ik hem een knietje in zijn gezicht gegeven, en daarna een klap in zijn nek.'

Typisch Blaikie, om tot in de details te kunnen vertellen wat hij iemand precies heeft aangedaan.

'Nog iets?'

'Een paar schoppen tegen zijn ribben.'

'Dat is het?'

'Ja.'

'Dus als hij me iets anders vertelt...'

'Dan liegt hij. Dit is wat ik heb gedaan. Tot in de details. Het is meer dan genoeg voor een aanklacht wegens mishandeling, ik weet het. Denk je dat ik dit zou bekennen als het niet waar was?'

'Heeft hij iets teruggedaan?'

'In het begin. Sloeg me in het gezicht. Maar hij hield op toen ik hem in zijn maag stompte.'

'En daar heb je dat blauwe oog en die schrammen in je gezicht aan overgehouden?' 'Ja.'

'En toen ben je weggegaan?' 'Ja.'

'Heeft iemand hier iets van gezien?'

'Voorzover ik weet niet. Het heeft niet langer dan dertig seconden geduurd.'

'Heb je er daarna met Petra over gepraat?'

'Nee.'

Kate leunt met haar kin op haar vingers. Het klinkt aannemelijk genoeg, helaas. Het enige wat ze nu moet doen om het te bevestigen is Irvine Scoular vragen wat er is

gebeurd. Zou Blaikie haar een rad voor ogen draaien als hij weet dat ze zijn verhaal in een seconde kan ontzenuwen?

Misschien, als hij het leuk vond haar te bedonderen.

Zou Blaikie hebben toegegeven dat Petra hem bedroog als ze dat niet gedaan had?

Nee. Mannen als Blaikie geven nooit toe dat hun vrouw hen bedriegt. Vooral daarom is ze geneigd hem te geloven.

'Hoeveel pech kan een mens hebben?' vraagt hij.

'Wat?'

'Als Petra niet was vermoord, zou niets hiervan boven water zijn gekomen. Scoular zou zijn mond wel hebben gehouden, want hij wist dat hij er problemen met zijn vrouw door zou krijgen. Petra zou haar mond gehouden hebben, omdat ze niet wilde dat anderen dachten dat ze zich liet neuken om een vaste baan te krijgen' - *van die baan was allang al geen sprake meer, lieve kind* - 'en ik zou mijn mond gehouden hebben omdat ik geen aanklacht wegens mishandeling wilde.'

'Ja, je bent te beklagen.'

'Nu we dit allemaal boven tafel hebben, kan ik zeker wel vertrekken?'

Kate brengt haar gezicht zo dicht bij het zijne als ze kan verdragen. 'Jij gaat helemaal nergens heen.'

Hij kust haar. Zijn lippen stinken naar rook van zijn sigaretten en nauwelijks hebben ze de hare geraakt of ze trekt haar hoofd met een ruk naar achteren en slaat hem in één beweging op zijn wang, uithalend om zo veel mogelijk kracht te kunnen zetten. Vier volmaakt rode vingerafdrukken verschijnen op zijn linkerwang, als in symmetrie met de schram op zijn rechter, en met een zelfgenoegzame grijns kijkt hij toe terwijl ze achterwaarts de deur uitloopt.

Kate gaat zonder hem van tevoren op de hoogte te stellen naar Scoulars huis. Hij woont in Ferryhill, ergens achter de haven. Ze vindt het meteen: een brede weg met granieten huizen aan weerszijden. Scoular woont op de hoek, het enige huis in de straat zonder erker.

Blaikie had gelijk. Irvine Scoular is geen Robert Redford, bij lange na niet. Zijn dikke buik wordt omspannen door een bruin overhemd en hij heeft roos in de scheiding op zijn kalende schedel. Hij heeft zijn mond vol wanneer hij de deur opendoet, en kauwt voorzichtig. Kate snapt waarom. De linkerkant van zijn kaak ziet vuurrood, en het is kennelijk pijnlijk voor hem om zich daar te scheren.

Kate laat haar legitimatie zien. 'Ik ben inspecteur Beauchamp.'

Scoulars vrouw komt naast hem staan. Hij draait zijn hoofd naar haar toe, zodat Kate de afdruk in zijn nek kan zien die Blaikie daar heeft achtergelaten.

'Ik zal je ontbijt wel in de oven zetten, schat,' zegt ze.

'Bedankt, Sheila.'

Ze richt zich tot Kate. 'Het werd wel tijd. Twee dagen geleden overvallen en nu pas sturen ze iemand. Dat is meer dan zesendertig uur geleden. We zitten dag en nacht te wachten. Ik wilde al een klacht indienen.'

Zonder er verder woorden aan vuil te maken, loopt Kate door de voordeur en gaat de zitkamer binnen. Een gashaard, natuurlijk uit. Op de schoorsteenmantel foto's van kinderen in schooluniform, ingelijst in goedkoop blauw karton. Een schaal met potpourri op het televisietoestel.

'Meneer Scoular, kunt u me vertellen hoe u aan die verwondingen komt?'

'Hij is overvallen,' zegt Sheila. 'Door drie jongelui, achter het gebouw van de *Evening Telegraph*. Verschrikkelijk was het. En jullie hebben niets gedaan.'

'Meneer Scoular?'

'Het is zoals mijn vrouw zegt. Ik ben overvallen.'

'Mevrouw Scoular, als u nu eens het ontbijt van uw man in de oven gaat zetten, zoals u van plan was?' Kate kijkt haar aan met een blik waar niets tegenin te brengen valt. 'Dan kunnen we iets gemakkelijker praten.'

'Ga maar, schat,' zegt Scoular.

Sheila staat op, strijkt haar jurk naar beneden en verlaat de kamer. Kate kijkt weer naar Scoular.

'Wel, meneer Scoular, wilt u me nu vertellen wat er echt is gebeurd?'

'Precies zoals mijn...'

'Voor u verder gaat, moet u wel bedenken dat de straf die er staat op liegen tegen de politie zwaar is. U kunt zich ook afvragen hoe ik weet dat u overvallen bent, gezien het feit dat u geen aangifte hebt gedaan. En ik weet zeker dat u ervan op de hoogte bent dat het niet echt gebruikelijk is dat er voor een routinebezoek een inspecteur bij u op de stoep staat.'

Hij zegt niets. Ze gaat door.

'Of u vertelt mij wat er is gebeurd, of ik roep uw vrouw weer terug en vertel haar dat haar echtgenoot het bed deelde met een leerling-journaliste.'

Scoulars reactie zegt Kate genoeg. Een druppel speeksel vormt zich in zijn mondhoek waarmee hij zenuwachtig trekt. Hij knippert met zijn ogen en werpt steeds nerveuze blikken in de richting van de keuken, doodsbenuwd dat Sheila iets gehoord heeft.

Kate had niet aan Blaikie hoeven twijfelen. Deze keer heeft hij de waarheid gesproken.

'Hij heeft haar vermoord,' zegt Scoular. 'Toen ik het gisteren op het nieuws zag, wist ik dat hij het is geweest. Je had zijn gezicht moeten zien. Moordzuchtig. Letterlijk. Hij is het geweest, dat geef ik je op een briefje.'

'Waarom hebt u ons dan niet gebeld om dat te zeggen?'

Hij spreidt zijn handen en haalt zijn schouders op. '

'Vertelt u mij wat er is gebeurd,' zegt Kate. 'Vanaf het begin.'

'Hij kwam ineens tevoorschijn uit het niets.'

'Wie is hij?'

'Hij. Haar vriend. Drew nog iets.'

'En waar was u?'

'Buiten bij het kantoor.'

'Voor of achter?'

'Achter.'

'Ga door.' 'Hij vroeg mijn naam en zei dat ik zijn vriendin naaide. Toen begon hij er op los te slaan.'

'Waar heeft hij u geraakt?'

'Overal. In mijn gezicht, mijn maag, hij heeft me ook geschopt.'

'Hebt u iets teruggedaan?'

'Dat heb ik geprobeerd. Eén stomp kon ik hem geven. Maar hij is groter dan ik, en sterker.'

'Waar hebt u hem geraakt?'

'Op zijn oog.'

'Hebt u hem gekrabd?'

'Nee.'

'Néé?'

'Nee. Krabben is voor vrouwen.'

Hij toont haar zijn vingernagels. Ze zijn niet erg verzorgd en vuil, maar ook niet gescheurd.

Blaikie zei dat Scoular hem had gekrabd. Hij heeft gelogen.

Als Scoular Blaikie niet heeft gekrabd, zou je logischerwijze veronderstellen dat Petra dat heeft gedaan.

Als Blaikie nu eens achter Petra aan is gegaan nadat hij met Scoular had afgerekend? Als hij die mishandeling nu eens heeft bekend omdat hij schuldig is? Niet om zich verdacht te maken, maar om zichzelf te beschermen?

Kate richt haar aandacht weer op Scoular. 'Hoe lang heeft hij u geslagen?'

'Een aantal seconden. Hij smeerde 'm meteen weer, voordat iemand hem kon zien.'

'En daarna?'

'Ben ik naar huis gegaan.'

'U reed zelf?'

'Ja. Het deed verdomd veel pijn en ik voelde me ook een beetje duizelig, maar ik heb het gered.'

'En toen?'

'Ben ik hier gebleven. Gewacht tot de politie zou komen.' Net als Blaikie maakt hij met zijn vingers aanhalingstekens in de lucht.

'Maar u hebt geen aangifte gedaan.'

'Natuurlijk niet. Elke keer dat Sheila me erover aansprak, belde ik de tijd, zei ik dat ik overvallen was en vroeg of ze iemand konden sturen om een verklaring op te nemen.'

Kate schiet bijna in de lach. Scoular gaat door. 'Het was de enige manier waarop ik haar de mond kon snoeren. En om te zorgen dat ze niet zelf ging bellen.'

'U bent hier gebleven vanaf het moment dat u maandagavond thuisgekomen bent?' 'Ja.'

Dus ook maandagnacht. Petra is vermoord tussen twaalf uur en twee uur 's nachts. Scoular kan Blackadder niet zijn.

'Hoe lang had u al iets met Petra?'

'Een paar weken.'

'Ook al wist u dat haar contract niet verlengd zou worden?'

Hij kijkt gekwetst. 'Denkt u dat ik daarom met haar naar bed ging?'

'Ik denk dat zij daarom met u naar bed ging.'

'Onzin.'

'Hoezo?'

'Die vriend van haar is een sukkel. Ik luisterde tenminste naar haar, hij nooit. Ik gaf haar het gevoel dat ze er mocht zijn.'

'Dat geloof ik best. En had zij het nooit over haar positie bij de krant?'

'Nee.'

'O nee? U was haar baas, u had een verhouding met haar, en u hebt het daar nooit over gehad? Kom nou toch.'

'Nou ja... een paar keer misschien.'

'Heeft ze u gevraagd of u wist of haar contract verlengd zou worden?'

Hij ontwijkt haar blik en kijkt uit het raam. 'Ja.'

'En wat zei u toen?'

Hij kijkt Kate weer aan. 'Dat ik het niet wist.'

'Maar u wist het wel. U wist dat ze niet zou blijven.'

'Wat moest ik dan doen?'

'Niet met haar het bed in duiken, om te beginnen. Maar u wist er wel gebruik van te maken, nietwaar? U hield haar aan het lijntje, ook al waren de kaarten al geschud. Zodra ze zou weten dat ze kon vertrekken, zou ze u hebben laten vallen als een baksteen.' Kate merkt dat ze het weer voor Petra opneemt, even zinloos als tevoren. *Dus je viel op wrede types? Vooruit, meisje.* 'Ze verdiende die Drew Blaikie niet, ze verdiende u niet en wat haar afgelopen nacht is overkomen, verdiende ze verdomme al helemaal niet!'

Kate staat abrupt op. Ze werpt een blik vol minachting door de kamer, niet vanwege de goedkope stoffering, maar vanwege het achterbakse leven dat hier geleid wordt. Irvine Scoular en zijn stiekeme gemanipuleer, zijn gluiperige praktijken, Scoular die zijn vrouw en zijn collega's bedriegt, hen gebruikt en gebruikt wordt.

'Hij was het,' zegt Scoular weer. 'Hem moet je in de boeien slaan.'

'Drew Blaikie is bepaald geen lekkertje en het zint me niet echt om het voor hem te moeten opnemen,' zegt Kate. 'Maar in dit geval moet ik toegeven dat hij de waarheid heeft gezegd.'

De *Wayfarer*, het schip dat de Scheepvaartinspectie heeft gehuurd voor de duur van het onderzoek, deint zachtjes boven het wrak van de *Amphitrite*. De wind is gaan liggen, de zee is rustig en rolt onbaatzuchtig tegen de romp van de *Wayfarer* die bezig is het voortstuwingssysteem tot stilstand te brengen. Twee radlijnen in de vorm van gigantische eierkloppers, een onder de boeg en de ander onder de achtersteven, zorgen ervoor dat de *Wayfarer* voor of achteruitgaat, keert of zoals nu, stilligt.

Onder het dek kijkt Frank naar een computersimulatie van het wrak. De technici hebben de locatie van de *Amphitrite* al kunnen bepalen met behulp van een techniek die bekendstaat als 'grasmaaien', waarbij sonargolven op hoge frequentie in verschillende verticale richtingen over een gezonken voorwerp worden gezonden. De *Amphitrite* is 88 meter diep gezonken, ligt westnoordwest, en is zo'n 120 graden naar stuurboord gekapseisd. Een lange reep rommel, die er op de sonar uit ziet als een kartelig spoor, beslaat ongeveer een kwart mijl ten zuidoosten van het wrak.

Charlie Fox, de stuurman van de duikboot die naar het wrak zal gaan, komt de hut in. 'Ik ben zo ver, Frank.'

Ze gaan een rammelende metalen trap op, naar het dek. Vlak onder de steven van de *Wayfarer* ligt de duikboot *Starsky* als een reusachtige gele kever. Zijn op afstand

bedienbare *Hutch* - in feite een satellietduikboot - is aan stuurboordzijde bevestigd. De *Hutch* heeft een 75 meter lang tuig, beeldvergroterende camera's en lampen, en zijn eigen voortstuwingsmechanisme. En het tuig heeft een kabelsnijder onderaan, voor het geval de *Hutch* verstrikt raakt in het wrak en de *Starsky* daardoor niet meer naar de oppervlakte zou kunnen.

Fox en Frank trekken hun schoenen uit. Je mag niet met schoeisel aan boord van de *Starsky* komen.

Fox klimt de kleine ladder op naar de koepel van de *Starsky*, trekt het luik open en laat zich voorzichtig naar beneden zakken. Frank volgt hem, en zorgt dat hij onderweg niet tegen de zijkanten van het luik komt. Het luik is aan alle kanten ingesmeerd met olie, en Frank heeft tot zijn ergernis gemerkt dat je die bijna niet uitje kleren krijgt.

Hun plaatsen bevinden zich boven elkaar, als stapelbedden: bestuurder onder, observator boven. Fox maakt de riemen van zijn stoel vast, Frank doet hetzelfde. Frank trekt het luik dicht en vergrendelt het. De grote observatiekoepel van de *Starsky* lijkt nu een reusachtige transparante helm rond zijn hoofd, en een zacht mechanisch gezoem begint naast zijn linkeroor: de lithiumhydroxideblazer, die de lucht in de cabine recyclet en koolstofdioxide verwijdert.

Fox slaat een kruis in de lucht. Hij duikt al vijftien jaar lang naar wrakken, en kan zich niet herinneren dat hij er zich ooit behaaglijk bij heeft gevoeld. Iedere tocht in de *Starsky* brengt allerlei emoties met zich mee. Angst en verwachting, het dreigende vooruitzicht op een enerverende ontdekking - en altijd de angst dat er iets mis zal gaan. En als dat gebeurt, zal dat niet zomaar een klein foutje zijn, maar een verpletterende, fatale fout, waarbij hij en zijn maat worden veroordeeld tot twee mogelijke doodsoorzaken: langzame verstikking terwijl de luchttoevoer geleidelijk afneemt, of een snelle verdrinking in het allesvernietigende binnenstromende water.

Fox zet zijn koptelefoon met microfoon op en begint met de controle. Accu. Check. Reddingsapparatuur. Check. Telefooncontact. Check. Sonar. Check. Extra accu. Check.' Hij blaast zijn adem uit. 'Oké. Omlaag.'

De *Starsky* slingert even naar een kant als de riemschijven van de davit op spanning komen en hem van het dek tillen. Hij slingert nog meer als de apparatuur hem over de zijkant van de *Wayfarer* zwaait. Dit moment - wanneer de boot half boven dek en half boven water hangt - is ongeveer het gevaarlijkste van de gehele operatie. Als de *Starsky* nu om de een of andere reden neer zou vallen, zouden ze in grote problemen komen: een beschadigde duikboot, gewonde inzittenden.

Met een harde klap komen ze op het water. De *Starsky* deint zachtjes op de golven. Fox praat weer in zijn microfoon. 'Alle systemen nogmaals controleren nu duikboot nat is. Stand-by.' Hij werkt weer de hele lijst af: accu, reddingsapparatuur, telefoon, sonar, extra accu. 'Oké. Loslaten maar. We gaan.'

Door de observatiekoepel ziet Frank een opblaasbare kleine boot langs zij komen. Twee figuren in grijze duikpakken kantelen achterover over de boeg en verdwijnen uit het zicht. Hij hoort ze langs de romp van de *Starsky* scharrelen.

Na enige ogenblikken begint Fox weer te spreken. 'Ballasttanks vol. We gaan omlaag.'

De *Starsky* glijdt onder het oppervlak van de Noordzee.

Fox voelt zich altijd verbonden met de doden als hij eenmaal onder water is. Hij pakt de handgreep zo hard beet dat het lijkt alsof hij hem tussen zijn vingers wil fijnknippen.

Frank denkt aan zijn vroegere tochtjes de diepte in, onder de enorme vlakte van de Stille Zuidzee. Totale duisternis op ongeveer vierhonderd meter. Bij achthonderd meter een troebel waas dat de sonar in de war brengt. Het waas omvat duizenden kleine wezentjes, en lijkt meer op een gordel van zeesterren. Deze diertjes lichten op wanneer ze bang zijn. Het spoor van de duikboot laat ze exploderen in kleine lichtsiertjes die aan een kant beginnen en helemaal meegaan, als kleine passagierstreinen, inktzwart langs het raam. Vandaag zullen ze dat soort schoonheid niet te zien krijgen.

Het duurt niet lang voordat ze de *Amphitrite* bereiken: 88 meter, hoewel diep genoeg, is een kleinigheid vergeleken bij de diepte van twee of drie mijl waarop sommige wrakken zich in de Atlantische Oceaan bevinden. De enorme romp van de veerboot doemt voor hen op in het halfdonker, en Fox remt iets af totdat de *Starsky* ongeveer vijf meter boven de brug van de *Amphitrite* blijft hangen. Hij draait beide zoeklichten op maximale sterkte.

De brug van de *Amphitrite* is platgedrukt, als een verkreukeld blikje cola. Frank en Fox weten allebei hoe dat komt. Een zwaar voorwerp dat versneld het water in gaat, heeft een aanzienlijke zuiging tot gevolg. Wanneer dit voorwerp een onbeweeglijk barrière raakt zoals de bodem van de zee en daar ineens tot stilstand komt, slaat die zuiging met grote kracht door.

Frank zet zijn koptelefoon goed. 'Laten we van achter naar voren werken,' zegt hij. 'De Transit die ze van boord geduwd hebben stond aan de voorkant, maar de auto waar de bom in heeft gezeten kan overal hebben gestaan - het meest waarschijnlijk zo ver mogelijk van de lokeend vandaan. We gaan langs stuurboord, en sturen de *Hutch* erheen onder het overhangende gedeelte.'

Fox knikt en weet dat dit in twee opzichten verstandig is. De zware overhelling van de *Amphitrite* naar stuurboord doet vermoeden dat de bom aan die kant is geëxplodeerd: het schip zou uiteindelijk zijn gekapseisd in de richting van het gat en niet naar de andere kant. En het besluit om de *Hutch* in te zetten, bevestigt de eerste veiligheidsregel bij het duiken naar wrakken: bemande boten gaan nooit een door mensenhanden gemaakte overhanging binnen. Als de *Amphitrite* om wat voor reden ook verder glijdt en de *Hutch* platdrukt, hoeft Frank alleen maar het touw door te snijden.

Fox stuurt de *Starsky* terug naar de achtersteven. De zoeklichten spelen over grote stukken verwrongen metaal. Ze komen bij de achtersteven. De achterzijde van de *Amphitrite* lijkt zo te zien nog intact.

'De schroeven staan bijna in de nul-positie, en de roeren pal stuurboord. Ze hebben kennelijk nog geprobeerd te keren toen ze zonk.'

Terwijl Fox de *Starsky* stuurt, leidt Frank de *Hutch*. Hij heeft een afstandsbediening waarmee hij hem naar voren, naar achteren en naar opzij kan bewegen. Een scherm met de camerabeelden is bevestigd in het paneel voor zijn stoel, en deze beelden kunnen zo nodig worden opgenomen op een **VHS**-video.

Frank drukt een knop in om de *Hutch* los te koppelen; die schiet vooruit in de richting van de achtersteven van de *Amphitrite*, zijn flexibele touw erachteraan zwiepend. De *Hutch* is duidelijk in de gloed van de sterke lampen van de *Starsky* te zien. Frank brengt de *Hutch* zo ver mogelijk tussen romp en zeebodem, en gaat dan verder langs het hele schip.

Fox houdt de *Starsky* een dikke twintig meter van de *Amphitrite* vandaan, voor het geval er iets per ongeluk van zijn plaats zou raken. Het werk verloopt moeizaam en langzaam, steeds een klein stukje tegelijk, en ze kunnen pas verder als Frank de camera van de *Starsky* naar alle kanten heeft gericht om te controleren of ze niets hebben overgeslagen. Frank zegt af en toe iets, meer alsof hij een college over scheepsbouw geeft dan alsof hij langs de zijkant van een gezonken veerboot kruipt.

'We zoeken naar een groot gat in of bij de waterlijn, waar het stalen plaatwerk naar buiten in plaats van naar binnen is gebogen. De romp van een schip is alleen bestand tegen druk van buitenaf. De stalen platen die de romp vormen zijn bevestigd aan de buitenboordplaten van de structuur, die op hun beurt zo zijn gemaakt dat ze beter bestand zijn tegen watercompressie dan expansie van binnenuit. Een krachtige explosie binnenin zou de stalen platen dan ook naar buiten geblazen hebben.'

Het duurt bijna een uur om helemaal langs de stuurboordzijde te komen. Ze vinden niets. Geen gaten, geen verbogen delen.

'Ik kan het niet geloven,' zegt Frank.

'Wil je de bakboordzijde proberen?'

'Misschien maar beter. Dan zien we tenminste alles zonder dat we onze vriend hier nodig hebben.' Hij drukt op de knop om de *Hutch* weer terug te halen.

Fox stuurt de *Starsky* rond de boeg van de *Amphitrite*, en beide mannen houden even de adem in.

De boegdeur van de *Amphitrite* is er helemaal afgescheurd.

Als ze beter kijken, zien ze dat in feite alleen de buitenste deur eraf is. De binnendeur, die ook dienstdoet als afrit, is nog min of meer intact, de geribbelde onderkant als een enorme dam in het gebit van de wijdopen mond van de *Amphitrite*. Bovenaan, waar hij tegen de romp aan komt, bevindt zich een gat van zo'n zestig centimeter, te klein om de *Hutch* naar binnen te sturen.

'Oké,' zegt Frank. 'We naderen zo dicht mogelijk. Ik bekijk eerst wat er nog over is van de bevestigingen van de buitendeur, daarna gaan we verder naar de binnendeur.'

Fox brengt de *Starsky* dicht naar de spelonk. Frank begint te praten, terwijl hij de zoeklichten op de betreffende onderdelen richt.

'Buitendeur onderste vergrendeling. Alle drie de verbindingpunten voor de onderste vergrendeling hebben het laten afweten op de dunste plekken, in het algemeen bovenwaarts of voorwaarts. Buitendeur zijvergrendelingen. Slotverbindingen blijven in de uitsparingen van het waterdichte schot. Buitendeur scharnierophangingen. Dekscharnierverbindingen intact op butsen na boven het midden van de scharnieren van de zijplaten. Meer is er niet van de buitendeur over. Verder naar de binnendeur. Binnendeurbevestiging en vergrendelingsinstrumenten. Twee scharnieren aan stuurboord zijn losgeschoten, waarschijnlijk vanwege spanningsbreuk van de in de binnendeur gemonteerde bevestigingspunten. Bouten voor de bovenvergrendeling zwaar verwrongen.'

Frank schuift zijn microfoon naar boven, opent een plastic flesje Evian, neemt een grote slok en schuift de microfoon weer voor zijn mond. Hij wrijft met zijn handen over zijn ogen.

'Charlie?'

'Ja?'

'Als hier een bom is geëxplodeerd, ben ik een boon.'

'Dat zat ik ook net te denken.'

'Laten we ervan uitgaan dat er geen bomschade is aan stuurboordzijde - een redelijke veronderstelling, gezien de manier waarop het schip is gekapseisd. Er is niets te zien aan de achtersteven, dat zagen we al voor we begonnen. Daarom is de enige andere plaats waar een bom afgegaan zou kunnen zijn de boeg. Maar als daar een bom was ontploft, zouden de deuren er in flarden naar opzij bij hangen. En een ontploffing die groot genoeg is om een schip te laten zinken zou meer schade zijdelings aan het schot veroorzaakt hebben. Nee. Die buitendeur is er afgescheurd, niet eraf geblazen. Je kunt het zien aan de verwrongen zijsloten en de zuigstangen. Die hebben het op hun zwakste punt begeven.'

'Is het echt niet mogelijk dat het een bom is geweest?'

'Alleen als iemand kleine explosieven heeft aangebracht op de contactpunten waar de buitendeur tegen de romp aan zit, zodat die op die manier is losgerukt. Dat kun je nauwelijks doen zonder dat iemand het op zou merken. En Christian Parker hield vol dat men het in de bommelding over een auto had.' Hij zwijgt even, denkt na en gaat door. 'Maar goed, hoe kun je een explosie hebben die de buitendeur er helemaal afscheurt zonder dat de binnendeur veel schade heeft? Het is gewoon niet aannemelijk. Ook al bracht je explosieven aan tussen de twee deuren om de buitendeur naar buiten weg te blazen, dan nog zou de binnendeur naar binnen weggedrukt worden, denk je niet?'

Frank valt stil. Fox wacht. Hij weet wat er komt.

Wanneer ze aan stuurboord gaan kijken, waarvan bijna alles te zien is omdat het de kant is die naar boven ligt, moeten ze ook de binnenkant van de veerboot controleren - zichtbaar door de patrijspoorten, en misschien ook met gebruikmaking van de *Hutch*. Binnen kijken betekent lichamen te zien krijgen van degenen die het niet hebben overleefd, opgestapeld in hun poging zich veilig te stellen, of opgezwollen en als met helium gevulde ballonnen tegen de plafonds van hun hutten botsend. Fox heeft het al eens eerder gezien, op een trawler die voor de Finse kust verging, en wat hij daar zag was wat hij zich altijd had voorgesteld van de gaskamer tijdens de holocaust: iedereen wegrennend van de douches die Zyklon B uitstootten, een wisse dood tegemoet, terwijl ze elkaar vastgrepen.

Daarom gunt Fox Frank even de tijd. Tijdens deze tocht is Fox de bestuurder: hij hoeft er niet zo dicht op te zitten. Frank is degene die moet kijken, en dat doet hij ook.

Er klinkt geklap terwijl Frank met zijn handen tegen zijn wangen slaat.

'Oké. We gaan.'

Frank heeft een lijst van de dekken van de *Amphitrite* en hun functie, in een doorzichtige kaartenmap die vastgegespt zit aan zijn dijbeen, en in zijn rechterhand een braakzak die hij heeft meegegap van British Midland.

'Hoe wil je dit aanpakken?' vraagt Fox.

'Beginnen vanaf de brug en dan verder omlaag, denk ik. Van voor- naar achtersteven, een verdieping lager, van voor- naar achtersteven, een verdieping lager, enzovoort. Als ik wil dat je stopt, zeg ik het wel.'

'Oké. We zullen tot heel dicht bij de ramen moeten naderen, anders zien we alleen maar de weerkaatsing van onze lampen.'

Fox leidt de *Starsky* voorbij de boegdeur naar de brug, zich alleen maar concentrerend op het besturen van de duikboot. Hij rondt de hoek van de boeg aan stuurboordzijde, en van nu af aan kijkt hij niet meer naar dingen waar hij niet per se naar hoeft te kijken. Frank vertelt nu wat hij ziet, en dat is al erg genoeg: luisteren en het in gedachten voor je zien.

Frank krijgt de eerste schok al voordat hij is begonnen.

'Dek negen. Brug. O god - ik zie twee lichamen. Jezus Christus!'

Fox hoort Frank zwaar ademen om zichzelf weer in de hand te krijgen. Hij denkt aan Kate. Als ze minder snel was geweest, of dronken, of minder geluk had gehad, zou zij een van deze lijken geweest zijn - en zou ze de dood ingegaan zijn terwijl ze hem nog steeds haatte.

Eerst blijft het stil, dan klinkt Franks stem weer, vast en beheerster nu.

'Twee lichamen. Een bij de deur naar het open dek, een aan stuurboord. Beide in uniform. Wacht even.' Stilte. 'Bij het hoofdpaneel is de stuurboordhefboom 95 procent achteruit. Beide hoogtemeters wijzen rond de 50 procent schuin naar voren. EPIRB-bakenkooien allebei open en leeg. Ga maar door.'

Fox stuurt de *Starsky* een verdieping lager, en schuift met kleine stukjes tegelijk langs de enorme romp van de *Amphitrite*. Frank blijft de dekbeschrijving van zijn lijst voorlezen en vertelt Fox wat hij ziet.

'Dek acht. Accommodatie voor hogere officieren vooraan, ventilatieapparatuur midscheeps, extra bemanningsaccommodatie in de ruimte achter. Kan niet veel zien. Slecht zicht. De meeste hutten en tussenschotten zijn verpletterd. Niets van belang hier. Ga maar naar beneden.'

Dek zeven. Accommodatie vaste bemanning. Drijvend puin maakt ook hier het zicht slecht, maar ik kan nog wel lichamen in hutten zien' - het moeilijke moment is voorbij, Frank heeft zichzelf weer bijna helemaal onder controle als hij doorgaat: Vijf in deze, daar twee, nog drie, nog twee. De meeste lichamen zijn opgestapeld tegen de deuren en wanden. Kan hier doorheen de hoofdtrap zien. Een slachtoffer zichtbaar. Waarschijnlijk meer, maar er ligt allemaal puin. Omlaag.

eDek zes en vijf. We kunnen ze waarschijnlijk allebei tegelijk doen, ze liggen dicht op elkaar dan de andere dekken. Passagiershutten beslaan eenderde deel, de rest wordt ingenomen door een taxfree winkel, informatiebalie, restaurants, bar, ontspanningsruimte. Beide dekken hebben twee dubbele deuren naar de dekken in de openlucht. Vier hutten achterin gecontroleerd. Geen slachtoffers. Vijf slachtoffers op de trap achter, drie in de lounge ernaast.'

Zijn stem klinkt zacht en vlak. Fox weet wat Frank doet. Hij bant iedere emotie uit, dan wordt het minder moeilijk. En hoe meer lijken er zijn, hoe minder ze individuen worden, hoe onpersoonlijker hun strijd.

'Twee slachtoffers op de dansvloer bij het podium. Drie slachtoffers in de winkels midscheeps, misschien nog meer verborgen onder drijvend koopwaar en puin. Nog negen in de bar. Vijf - nee zes slachtoffers in de gangen aan stuurboord, voor en dwars. Acht slachtoffers in de gangen voor de hutten. Helemaal vooraan bij bakboordtrap nog veel lichamen, corresponderende trap aan stuurboord leeg. Omlaag.'

Dek vier. Onderste dek voor passagiers. Hutten, cafetaria. Conferentieruimte achter. Drie slachtoffers in hutten. Een in de nachtclub. Hoofdtrap.' Stilte. 'Er moeten zo'n twintig of dertig liggen, opgestapeld. Dat was het. Er zitten geen patrijspoorten in de dekken hieronder. Ga maar weer omhoog.'

'Maar de hopen met puin? En de buitendeur?'

'De hopen met puin doen we nu. De buitendeur niet. We weten niet waar die is. Die zullen we aan de oppervlakte moeten zoeken.'

Fox gaat weer terug rond de *Amphitrite* en over de onregelmatige hopen puin die een lang spoor vanaf de gezonken romp vormen. Een reusachtige vuilnisbelt onder water: twee auto's tegen elkaar aan gedrukt, hun motorkappen als in een kus verenigd; stukken

vloerbedekking; verwrongen metaal; koffers waar de inhoud uit druipt als vloeibaar voedsel uit de mond van een baby.

Geen lijken meer. Degenen die hier liggen valt tenminste nog de meest fundamentele waardigheid ten deel begraven te liggen binnen in een schip, ook al krijgen de vissen hen evengoed wel te pakken, om de huid van hun gezicht te scheuren en de ogen uit hun kassen te eten.

Fox loost de ballasttanks van de *Starsky*. Zwijgend gaan ze terug naar de oppervlakte, waar ze een paar minuten blijven deinen terwijl de werktuigkundigen de lier langs de zijkant van de *Wayfarer* laten zakken. Even bengelen ze weer in het luchtledige als de *Starsky* uit zee wordt gehesen en op het dek neergezet. De werktuigkundigen kruipen over de duikboot als werkbijen rond hun koningin. Frank en Fox hijsen zich uit het luik en lopen naar de stuurhut van de *Wayfarer*.

Frank houdt nog steeds de braakzak in zijn hand. Fox gebaart er naar. 'Die heb je gelukkig niet nodig gehad.'

'Maar het scheelde niet veel.'

Pas als Kate stilstaat om te tanken op de terugweg van Scoular, ziet ze hoe smerig de auto is. Het bevalt haar niets. De afgelopen dagen heeft ze meer smerigheid gezien dan ze kan verdragen. Als ze gaat betalen voor de benzine, koopt ze een munt om de auto te wassen.

'Als het de eerste keer niet lukt, even een klap geven,' zegt de bediende. 'Dan gaat het meestal wel.'

Hij heeft het goed voorzien. Het muntje wil er eerst niet in, maar met een klap lukt het. Een flinke dreun, de oudste en nog steeds effectiefste manier om een opstandig apparaat aan de praat te krijgen. Kate rijdt stapvoets verder tot het elektronische licht van groen op rood springt, controleert of alle ramen goed dicht zijn, zet de motor uit en wacht tot de blauwe vachtrollen beginnen te draaien.

Op het moment dat dat gebeurt, weet ze dat ze een vreselijke vergissing heeft begaan. De rollers veranderen in een vormeloos waas en smijten het water keihard tegen de raampjes. Ze wachten even alsof ze haar willen plagen en gaan dan verder over de auto heen, als kwaadaardige voorrijders.

In één klap bevindt ze zich weer in de hel van de *Amphitrite*. De wagen is de veerboot, de autowasserij de storm en de zee. De wagen begint te schommelen terwijl de rollers piepend over de grille kruipen, en Kate weet dat het gewieg steeds erger wordt als de rollers proberen haar omver te gooien. Ze zet haar handen op het dashboard om zich schrap te zetten. De blauwe draaikolk heeft haar gehypnotiseerd en wacht slechts tot het glas versplintert en het water binnenstroomt en haar verstikt. In haar oren klinkt gebrul, alsof alle stormen van de hele wereld zich hier hebben verzameld. Ze kan haar eigen gedachten niet meer volgen. Paniek bevangt haar in witte golven.

Kate frummelt aan de autosleutel, probeert de wagen te starten. Het geronk dat even opklinkt wordt weggevaagd door de herrie, en haar vingers glijden weg en vallen neer voordat de motor start.

Ze ziet haar ogen in de achteruitkijkspiegel, zo groot dat de pupillen bijna helemaal wit omcirkeld zijn.

De rollers raken nu de voorruit.

Haar auto is de veerboot, een metalen kooi, louter ontworpen om haar er binnenin te houden. *Om haar vast te houden.*

Kate gooit met een ruk het portier open en wankelt naar buiten. Ze krijgt sop in haar ogen en mond, de rollers grijpen naar haar om haar in hun draaikolk mee te sluiëren. Ze houdt ter bescherming een arm voor haar hoofd en schopt de deur achter zich dicht, glibbert over de natte vloer en holt terug langs de rails naar buiten, naar de garage. Bestuurders met de benzineslang in de zijkant van hun wagen staan haar als zoutpilaren stomverbaasd aan te staren.

Kate kijkt omlaag. Haar kleren plakken tegen haar lichaam aan, en zijzelf is van top tot teen overdekt met schuimvlokken.

De kassier neemt Kate mee naar een kamer achter. Hij geeft haar een handdoek om zich af te drogen en een kop thee om weer tot bedaren te komen. Zonder iets te zeggen knikt ze hem dankbaar toe en probeert het trillen te stoppen.

Stomme meid. Ze kon nog maar net een douche op haar gezicht verdragen, meer niet. Ze had moeten bedenken wat die autowasbeurt voor haar zou betekenen.

Een van de chauffeurs die stond te tanken, een man in een donkerrood T-shirt en met brillenglazen zonder randen, rijdt haar auto uit de wasserij en parkeert hem naast de lucht- en waterpompen. Hij komt terug naar achteren en geeft haar de sleuteltjes.

'Er is een beetje water binnengelopen,' zegt hij. 'Ik heb het opgedweild. Ik weet dat het warm is, maar er moeten toch geschiktere manieren bestaan om wat afkoeling te krijgen?'

Ze glimlacht beverig naar hem.

Wanneer het trillen is afgenomen tot een hanteerbaar niveau - niet erger dan bij een kater - gaat Kate de auto weer in en rijdt krampachtig naar huis. Haar benen zijn slap en ze merkt dat ze de pedalen harder indrukt dan nodig is.

Eenmaal thuis trekt ze haar kleren uit en propt ze in de wasmachine, trekt andere kleren aan en gaat op weg naar Queen Street, naar Blaikies cel.

'Het was niet Scoular die je heeft gekrabd. Het was Petra. Het was Petra, en jij hebt haar vermoord.' 'Ik heb haar niet vermoord. Het is precies gebeurd zoals ik heb verteld. Denk je dat ik over Scoular heb gelogen?'

'Nee, maar je hebt me niet alles verteld.'

'Dat heb ik wel.'

'Iemand anders dan Scoular heeft je die schram bezorgd. En die persoon is heel waarschijnlijk Petra geweest.'

Blaikie staart haar aan. Kate gaat door. 'Je hebt me verteld dat je een aanklacht hebt geriskeerd als minste van twee kwaden. Dat is gelul. Je probeerde me op een dwaalspoor te zetten, nietwaar? Omdat ik de hele tijd gelijk had. Je hebt haar wel vermoord.'

'Dat heb ik niet gedaan.'

'Vertel me dan alles wat er is gebeurd. *Alles*. En denk eraan dat door deze hele stad foto's van die tronie van je rondgaan. Iemand moet iets hebben gezien, vroeg of laat komt iemand zich melden. Als ik merk dat je iets voor me hebt achtergehouden, is een aanklacht wegens moord nog het minste waar je je zorgen om moet maken.'

De uitdagende blik is uit Blaikies ogen verdwenen. 'Ik heb haar niet vermoord. Dat moet je geloven.'

'*Alles*, zei ik.'

Hij slikt moeizaam. 'Ik ben haar wel achternagegaan. Nadat ik met Scoular had afgerekend.'

'Hoe heb je haar gevonden?'

'Ik heb haar gsm gebeld.'

Weer iets waar hij dus over heeft gelogen. 'En?'

'Ik zei dat ik haar wilde ontmoeten.'

'Niet dat je daarvoor haar baas in elkaar had geslagen?'

'Nee. Anders had ze me niet willen zien, toch?'

'Dus je hebt haar met lieve praatjes gelokt?'

'Ja.'

'Gezegd dat ze wel een zware dag gehad moest hebben?' 'Ja.'

'Waar heb je haar ontmoet?'

'Bij mij thuis.'

'En wat heb je haar toen verteld?'

'Dat ik haar samen met Scoular had gezien.'

'En?'

'Ik verloor mijn beheersing. Schold haar uit voor slet. Zei dat ze alleen vanwege die baan met hem naar bed ging.'

'En wat zei zij toen?'

'Dat ik niet het recht had haar te bespioneren. Dat hij zo gevoelig was. Hij begreep haar, gaf haar de ruimte. Allemaal dingen die ik volgens haar niet deed. Dat soort gelul.'

'Maar ze heeft het niet ontkend?'

'Nee.'

'En toen heb je haar geslagen?'

Misschien verbeeldt ze het zich, maar ontwijkt Blaikie haar blik niet even voordat hij antwoordt?

'Ja.'

'En heeft ze je toen gekrabbd?'

'Ja.'

'En daarna?'

'Is ze weggegaan. Ze zei dat ze me nooit meer wilde zien.' Hij zwijgt even. 'En dat is ook niet gebeurd.'

'Ze heeft niet gezegd waar ze toen naartoe ging?'

Hij schudt zijn hoofd.

Kate blijft staan en denkt even diep na.

Altijd ervan uitgaan dat hij het níét heeft gedaan. Twijfels, altijd twijfels.

Voeten en handen afgehouwen. Slangen. Dit is geen gewone vorm van geweld.

Een vraag dringt zich steeds weer op, wie die Blackadder ook is. Waaróm? Wat voor voldoening schept Blackadder hierin dat hij dit moet doen?

Blackadder. De naam doet haar denken aan wat haar nog te doen staat.

Er wordt druk gewerkt in de projectkamer. Kate voelt het meteen als ze binnenkomt: wanhoop gekleurd door vastberadenheid, wachtend op een doorbraak. Ferguson spreekt haar aan.

'Wat is dat voor een verkleedpartij? Moeten we allemaal opdraven in een ander pakje om te showen op de catwalk?'

Ze kan de herinnering aan de paniek in de autowasserette nog net achter een glimlachje verbergen. Ze vat de bekentenissen van Blaikie in een paar zinnen voor Ferguson samen en vraagt of hij nog nieuws heeft. Hij schudt zijn hoofd.

'Niets noemenswaardigs. Rijdend verkeer en voetgangers hebben niets opgeleverd. En met de zedendelinquenten zijn we nog bezig.'

'Wie heeft de slangeneigenaars nagetrokken?'

'Dat wilde ik net gaan doen.'

'Doe dat dan nu.'

Ferguson pakt zijn telefoon en toetst een nummer in. Kate kijkt uit het raam, over de daken in de richting van de streep goudkleurig strand. Vanaf deze afstand ziet de zee eruit als geribbeld plastic. Goedmoedig, onpersoonlijk. Doods. In de enorme blauwgrijze baai laat een trawler als een zwart stipje witte spetters achter terwijl hij de golven berijdt en schittert in de zon.

'Wet ter bescherming van gevaarlijke diersoorten, 1976?' klinkt Ferguson achter haar.

'Ja, die.' Ze antwoordt zonder om te kijken.

Zijn stem klinkt weer, nu tegen de archivaris. 'Als het er zo weinig zijn, kunt u me die namen net zo goed door de telefoon geven.'

Zacht gekras van zijn pen over papier.

'Niemand met de naam Drew Blaikie?' Pauze. 'Juist ja. Bedankt.'

Met een klik zet hij het toestel uit. Kate draait zich naar hem toe.

'In de regio Aberdeen staan vier mensen geregistreerd.' Hij tikt met zijn pen tegen het notitieblok. 'Daniël Astbury, Imelde Trafford, Archie Forster, en Lawson Kinsella.'

'Vergeet die vrouw maar. Ga de anderen maar natrekken.'

'Denkt u dat een van hen de dader is?'

'Absoluut niet. Blackadder zal niet zo stom zijn dat hij zich heeft laten registreren. Maar ze moeten wel gecontroleerd worden. En ik heb een paar man nodig die andere dingen nagaan. Chatrooms over slangen, op internet. Bevroren muizen in dierenwinkels en leveranciers op het net. Waar hij die adders ook vandaan heeft, hij zal ze toch moeten voeren.'

'En tijdschriften? Bestaat er zoiets als een *Maandblad over slangen*?

'Matheson - die man van de universiteit - zei dat het tegenwoordig bijna allemaal via internet gaat. Zeg maar dat ze alles moeten meenemen wat ze vinden. Tijdschriften en abonnementsadressen.'

'Zijn er ook slangenpornotijdschriften? *Playboa? Serpenthouse?*'

Kate kermt goedmoedig. 'Nog meer van die grappen en je gaat het verkeer maar regelen. Ik ben in mijn kantoor als je me nodig hebt.'

Kate neemt alle naslagwerken die ze in de politiebibliotheek kan vinden mee en laat ze aftekenen. In de gang voor de projectkamer loopt ze Renfrew tegen het lijf. Hij wijst naar

de boeken.

'Probeer je erachter te komen wat de man bezielt?'

'Ik doe een poging.'

'Als het niets oplevert, kun je overwegen de hulp van een *profiler* in te roepen. Die vent van Heriot-Watt bijvoorbeeld. De jongens in Edinburgh zijn nogal over hem te spreken.'

'Ik zal het beslist overwegen.'

Ze loopt door naar haar kantoor, schopt de deur achter zich dicht en begint de boeken door te nemen.

Slangen. Slangen. Waarom slangen?

Zoeken, noteren, denken. Waaróm?

Genesis, hoofdstuk drie. 'En de slang was listiger dan elk ander dier dat door de Here God is geschapen... De slang verleidde me, en ik hapte. En de Here God zei tot de slang: Omdat jij dit hebt gedaan, zijt gij vervloekt boven al het vee en boven alle andere dieren; over uw buik zult gij kruipen, en stof zult gij eten, uw leven lang. En ik zal vijandigheid brengen tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en het hare; het zal uw kop bezeren, en gij zult zijn hiel bezeren.'

De Hof van Eden, waar de slang Eva verleidde. De Hof van Eden, die volgens Matheson niet bestaan kon hebben.

Verwijst de slang op de een of andere manier naar verleiding? Blackadder als de slang, Petra als Eva? Iemand die Petra verboden vruchten had laten zien? Nóg een andere minnaar, een van wie noch Blaikie noch Scoular op de hoogte was? Een andere minnaar in het geniep. Meer bedrog. Spreken met gespleten tong?

Nee. Slangen gebruiken hun tong om te ruiken, niet om te spreken. Dat zal Blackadder wel weten.

Kate zoekt verder.

'Het verhaal over de slang in het paradijs kan worden beschouwd als een symbool voor Gods overwinning op de duivel.'

Niet in dit geval. De seksuele invalshoek spreekt iedere Messiaanse uitleg tegen.

'Hoe paradoxaal ook misschien: slangen worden vaak in verband gebracht met genezing - misschien geeft het voortdurend wisselen van huid een idee van onsterfelijkheid. Een slang kronkelt zich rond een staf op het embleem van de medische wereld, naar de Romeinse god van de gezondheid, Aesculapius. In sommige delen van de wereld gelooft men dat slangen reumatiek, pijn in de keel, hoofd- en rugpijn kunnen genezen. Slangenhuid en -galblazen worden gebruikt om de geboorte te vergemakkelijken. Slangenvlees wordt gebruikt om een mooie teint te bevorderen, en slangenvet is een populair middel tegen vroegtijdige kaalheid. De Chinezen geloven dat het eten van slangenvlees helpt tegen tuberculose, en ze gebruiken zeeslangen om malaria en epilepsie te bestrijden.'

Gezondheid, onsterfelijkheid. Op een dood lichaam. Kate denkt er anders over.

'Slangen zijn al van oudsher het voorwerp van aanbidding. Ze waren heilig voor de Grieken, de Romeinen en de inwoners van het Minoïsche Kreta. De oude Egyptenaren brachten slangen in verband met regen, en dus met vruchtbaarheid: de Egyptische godin Ejo wordt meestal afgebeeld als een zogende cobra met een uitgerekt schild, en een soortgelijk symbool vinden we op de traditionele hoofddracht van de farao's. De Azteken en de Maya's aanbaden ook slangen. Tegenwoordig wordt de slang nog vereerd in vele delen van Afrika, Haïti (onderdeel van voodoo-rituelen), het zuidwesten van de VS (vooral bij de Hopi-indianen), en in India. In *The Jungle Book* van Rudyard Kipling heetten de cobra's die door de mongoes Rikki-Tikki-Tavi werden gedood Nag en Nagaina - de namen van de hindoegoden die door die slang werden vertegenwoordigd.'

Kate slaat het laatste boek met een boze klap dicht. Hier komt ze geen stap verder mee. Geef haar maar een doodordinaire kat.

Frank weet niet zeker wat er nu meer aan hem knaagt: de terugkerende flitsen van de lijken aan boord van de gezonken *Amphitrite* of Lovelocks koppigheid. Samen met de hitte slagen ze er aardig in zijn humeur te verpesten. Hij voelt dat hij het op zijn zenuwen krijgt, en probeert zich te ontspannen om zichzelf weer onder controle te krijgen. Hij weet dat hij er niemand een plezier mee doet als hij zijn zelfbeheersing verliest. Dit is al moeilijk genoeg zonder dat het op een scheldpartij uitdraait.

'Sir Nicholas,' vraagt hij op een zo redelijke toon dat het bijna pijn doet, 'wilt u me in alle ernst vertellen dat die theorie over de bom in de *Aberdeen Evening Telegraph* niet van u afkomstig is?'

'Ik heb ze dat verhaal niet geleverd. Ze hebben goede verslaggevers in dienst.'

'Hebt u het gelezen voor het in de krant kwam?' 'Ja.'

'En u hebt met de publicatie ingestemd?'

'Ja. Het is een legitiem onderzoek geweest.'

'Maar u hebt ze het verhaal niet zelf geleverd?'

'Dat zei ik u al. Nee.'

'Oké. Vertelt u me dan eens het volgende. Het verhaal was duidelijk geschreven door iemand die Christian Parkers verklaring had gelezen. Enkele zinnen eruit waren letterlijk overgenomen en het hele stuk is bijna uitsluitend gebaseerd op zijn herinneringen.'

'Misschien heeft de verslaggever hem zelf gesproken.'

'Ik heb met het ziekenhuis gebeld, voordat ik daar kwam. De enige bezoekers die Parker heeft gehad waren zijn familieleden en ik zelf. Er staat een politiemann voor zijn deur die dit heeft bevestigd. Er zijn geen telefoontjes naar zijn kamer doorverbonden.

En dus zijn de enige mensen van wie het verhaal afkomstig kan zijn degenen die die verklaring hebben gelezen. En ik weet zeker dat niemand van mijn kantoor die het heeft gezien met iemand van uw krant heeft gesproken.

Uw krant.'

'Uw toon staat me niet zo aan.'

'Iedere keer dat ik een onderzoek als dit leid, is het alsof alléén de Scheepvaartinspectie wil ophelderen wat er precies is gebeurd. Alle anderen lijken er belang bij te hebben de zaak te willen toedekken.'

'De geduchte kruisvaarder die de waarheid wil ontdekken. Bespaart u me dit.'

'En hier gebeurt weer hetzelfde. Laat ik dit even voorlezen.' Frank pakt de *Aberdeen Evening Telegraph* van gisteren en leest het stukje voor dat hij rood omcirkeld heeft. Hij leest hardop. '"Als de aanwezigheid van een bom aan boord van de *Amphitrite* afdoende is bewezen, zal dit welhaast zeker een uitgebreide herziening vergen van de veiligheidsmaatregelen in alle havens van de hele EU. Veerboten zijn nog steeds een van de gemakkelijkste manieren om te reizen: de inchecktijden zijn kort en in de meeste gevallen zijn de tickets ook nog geldig voor het eerstvolgende schip dat in aanmerking komt. Meer veiligheidsmaatregelen zouden dit soort procedures welhaast zeker lastiger en tijdrovender maken, en een heftige reactie van alle veerbootmaatschappijen oproepen.'"

Frank legt de krant neer en kijkt naar Lovelock.

'*Alle veerbootmaatschappijen.* Daar gaat het om, hè? Als de *Amphitrite* door een bom is gezonken, zouden alle veerbootmaatschappijen in hetzelfde schuitje zitten. Een bom kan overal zitten. Alle vrachtvervoer is kwetsbaar voor dreigementen van buitenaf. Veiligheidsmaatregelen zouden over de hele linie moeten worden toegepast. Wat weer betekent dat iedereen erbij zal inschieten, niet alleen Seaspeed. Als jullie er last van hebben, zal iedereen er last van hebben. Een bom zou goed uitkomen, nietwaar? Dat zou inhouden dat de *Amphitrite* niet is gezonken vanwege een fout in het ontwerp, materiaal of onderhoud. Passagiers die zich laten afschrikken door de bom, reizen niet per veerboot. Maar passagiers die zich laten afschrikken door een slecht ontwerp of armzalig onderhoud zullen voortaan met de concurrent gaan varen. Als er een bom is geweest, was het niet jullie schuld. Daar komt het op neer.'

'Dat is absolute...'

'Ik zal u eens wat vertellen: er was helemaal geen bom aan boord van dat schip.'

Lovelocks reactie bewijst maar al te duidelijk dat Franks diagnose van Seaspeeds mentaliteit juist was. Uit de uitdrukking op Lovelocks gezicht spreekt meer dan ongeloof: het is de angstige wanhoop van iemand die de grond onder zijn voeten voelt wegzakken.

'Dat is onmogelijk,' zegt Lovelock. 'Parker is over dat punt heel duidelijk geweest.'

'En hij had het volkomen mis. De *Amphitrite* had geen bom aan boord, en er was ook geen sprake van een gat onder de waterlijn. We hebben dat schip van voor naar achter en weer terug gecontroleerd.'

'Nee. Nee.'

'Wat we wel hebben ontdekt is dat de buitendeur er afgescheurd is.'

'Dooreen bom.'

'Nee. Een bom zou de deur er in een keer afgeblazen hebben. Deze was er afgescheurd. Er was geen bom aan boord. Daar valt niet over te redetwisten. En geloof mij, ik zou dit niet zeggen als ik er niet helemaal van overtuigd was. Ik heb vanochtend bij de post een anonieme brief gekregen, die de verantwoordelijkheid opeist voor de bom, en die me dreigt mij een bom te sturen - een bombrief - als ik niet zou afzien van mijn onderzoek. Ik weet nu dat het werk van een gek is geweest. Maar dat kan ik nu pas zeggen, nu ik weet dat er geen bom is geweest. En hoe sneller we het publiek van het idee afbrengen dat er wel een was, hoe beter. Daarom wil ik dat mijn bevindingen vanmiddag in uw krant staan, even volledig en prominent als het verhaal van gisteren.'

'Onmogelijk.'

'Zeker wel! Of ik zorg dat ik in ieder nieuwsprogramma van hier tot Plymouth verschijn, niet alleen om te melden dat er geien bom aan boord was, maar ook hoe weinig coöperatief Seaspeed is. Dan zal ik benadrukken dat Seaspeed in de financiële problemen zit - ja, sir Nicholas, ik kan ook tussen de regels van het katern economie door lezen - en schetsen hoe en waarom de theorie over de bom u zo goed uitkwam.'

Lovelock staart hem secondenlang aan zonder iets te zeggen.

'Ik kan wel in de krant laten zetten wat u hebt ontdekt, maar ik kan u niet garanderen waar ze het plaatsen of in welk lettertype.'

'Die krant is van u. U kunt alles garanderen wat u maar wilt. Zelfde plaatsing, zelfde lettertype, zelfde afmeting. Of ik ga naar een ander. Uw keuze.'

De spieren in Lovelocks kaken zwellen op.

'De naam van de hoofdredacteur is Cameron Shillinglaw.' Ieder woord komt er even afgemeten uit. 'Ik zal hem op de hoogte brengen van uw komst.'

Een vruchteloze middag met betrekking tot de zaak-Petra Gallacher. Iedereen trekt alles na, maar het levert niets bruikbaars op. Een van die dagen waarop Kate het gevoel heeft dat ze door stroop moet waden.

Ze stelt de middagvergadering vijftien minuten uit voor een gesprek met Petra's moeder Eleanor, die is komen vragen of Petra's lichaam vrijdag voor de begrafenis kan worden vrijgegeven. Kate verneemt van Hemmings dat al het post-mortemwerk is gedaan, tekent de noodzakelijke formulieren en brengt ze naar de kamer waar Eleanor zit te wachten.

De huid rond Eleanors ogen is rood en opgezet van het huilen. Kate drukt Eleanors trillende handen wanneer ze haar de papieren aanreikt. Ze wil Eleanor zeggen dat ze ook nu nog achter Petra staat, dat ze de herinnering aan het dode meisje hoog wil houden. Ze wil zeggen dat ze Petra graag tijdens haar leven had gekend in plaats van nu ze dood is. Maar Kate weet dat Eleanor Gallacher helemaal niet zit te wachten op haar medeleven. Ze wil dat ze de man grijpt die haar dochter heeft vermoord.

De rechter van instructie noemt Connies dood een ongeluk. Hij weigert Ivan de schuld te geven. Hij benadrukt dat het gezin een tragedie heeft ondergaan, en dat de wettelijke aansprakelijkheid - dat zijn de exacte woorden, de jongen moet ze op school in het woordenboek opzoeken - noch op zijn plaats, noch van enig nut is. Ivan kijkt naar Ailish wanneer de rechter de uitspraak doet. Zij kijkt niet naar hem.

Een paar weken later krijgt Ivan werk als diepzeevisser. Hij vist niet langer korte perioden langs de kust, maar gaat helemaal de Noordzee op, de grote oceaan waar het werk zwaarder is en het loon hoger. Hij is nu langere perioden achter elkaar weg, twee of drie weken.

Zodra Ivan de haven uit gevaren is, doet Ailish alsof de jongen niet bestaat. Ze praat tegen Kathryn en zelfs tegen Hero, maar nooit tegen hem. Zijn eten staat op tafel en zijn bord wordt na afloop gewassen, maar meer ook niet.

De eerste keer dat de vissersboot terugkomt, het dek glibberig van het bloed en de visolie, rennen de vrouwen naar de haven om hun mannen te verwelkomen. Ailish loopt langzaam achter hen aan, met zware passen. Wanneer ze Ivan in zijn gele oliepak op het droge land ziet stappen, laat ze haar schouders hangen en draait ze zich om om weer naar huis te gaan.

De jongen hoort haar die nacht praten, terwijl Ivan met de rest van de bemanning in de pub op de vangst zit te drinken. Ze mompelt in zichzelf, zacht en monotoon. 'Hij komt terug. Vrouwen verliezen echtgenoten en zonen. Lindsey MacQueen van verderop heeft

er tijdens één tocht drie verloren. Maar ik niet. Hij komt gezond en wel weer terug, en er is altijd wel een arme stakker die dat niet doet. Waarom Ivan niet? Ik zou niet om hem treuren. Ik zou dansen op zijn graf en spuwen op de aarde. Iedere minuut dat hij op die boot zit, bid ik dat hij verzuipt. Zelfs als ze in de haven liggen hoop ik dat hij uitglijdt op het dek en in de diepte verdwijnt, met zijn kop ergens tegenaan valt, en tegen de tijd dat ze hem eruit halen is het te laat. Geen schijn van kans. Ze zeggen dat de zee geeft en neemt, net als de Heer. Nou Heer, je mag hem hebben.'

De derde keer dat Ivan gaat diepzeevissen begint Ailish een verhouding met Ivans neef Craig.

Het verraad smaakt des te zoeter, niet alleen omdat het in de familie blijft, maar omdat Ivan en Craig altijd slecht met elkaar hebben kunnen opschieten. Hun vaders waren broers en zoals vaak gebeurt bij broers, vochten ze en maakten het weer goed, vochten ze en maakten het weer goed. Daarna besloten ze samen in zaken te gaan, een weinig geslaagde onderneming in de reeds overvloedige handel in scheepsartikelen. De winkel ging binnen de kortste keren over de kop, en beide broers gaven elkaar de schuld van slecht beleid en daarna fraude en verduistering. Deze keer was er geen verzoening na de strijd. De vijandigheid bleef hangen, voedde zich, nam toe en filterde zich uit door de generaties.

Ailish en Craig doen absoluut niet voorzichtig. Craig trekt min of meer bij hen in, eet mee bij het ontbijt en daarna bij het avondeten. Ailish zegt dat hij alleen hier logeert zolang Ivan weg is, omdat ze het veiliger vindt een man in huis te hebben. Maar de jongen ziet hen wanneer ze het niet in de gaten hebben: Craig tegen haar aan gedrukt terwijl zij staat af te wassen, de zelfvoldane grijns op zijn gezicht als zijn voetstappen door het huis klinken.

Kathryn en de jongen zeggen niet veel tegen Craig. Ze blijven nog net beleefd, maar ze weten dat er iets gaande is wat niet fatsoenlijk is, ook al zijn ze nog te jong om het helemaal te begrijpen. En 's nachts horen ze hun moeder met een andere man, Craig in plaats van Ivan, die gromt zoals Ivan, maar nu horen ze ook haar voor het eerst. Ze kreunt en de jongen vraagt zich af of ze soms pijn heeft. Dan lacht ze en de jongen is gerustgesteld, draait zich om en terwijl hij in slaap valt, vraagt hij zich af of hij niet iets kwaadaardigs in die lach heeft gehoord, niet alleen van genot maar ook om wat ze Ivan ermee aandoet.

Ailish en Craig fluisteren als ze in huis zijn, bang dat de kinderen hen horen. Gesprekken op gespannen, dringende toon, plannen die beraamd worden, veranderd. Misschien gaan ze samen weglopen. Misschien vraagt zij aan Craig om weer weg te gaan als Ivan thuiskomt. Zelfs tijdens deze lange tochten is Ivan nooit meer dan drie weken, hooguit een maand weg.

Er wordt deze weken meer gepraat dan ooit in de jaren met Ivan. Ze neemt de jongen op een dag apart. Haar stem klinkt ongewoon zacht.

'Geen woord hierover tegen je pa als hij terugkomt. Hij en ik moeten een paar dingen regelen.'

Er staat een vreselijke storm op de dag dat Ivan terugkomt. Zijn boot is net op tijd binnen, als na een paar uur de maalstroom losbarst. Ze varen de haven van Aberdeen in met het opgetogene van plunderaars die de boze zeegoden om de tuin hebben geleid, hun voedsel hebben genomen - de boot ligt vol met vis - en het er levend hebben afgebracht. De boot loopt even na de schemering binnen en de hele avond sorteren ze de vis.

Onderweg naar huis gaat Ivan langs de inrichting in Stonehaven. Zijn moeder zit daar, maar zij is niet langer de reden van zijn komst. Ze herkent hem de laatste paar jaren zelfs niet meer. Hij gaat erheen omdat hij een van de andere patiënten naait: Cassie McKechnie, bleek, lang en schriel, met holle wangen en ogen die voortdurend uitdagend schitteren. Hun seks is ruw en liefdeloos, de enige manier die Ivan kent. Het komt zelfs niet in aanmerking voor het begrip 'lust'. Hij is daar, en zij is daar, en ze verenigen zich met het gemak en de hartstocht van twee mensen die elkaar de hand drukken.

Cassies tijd in de inrichting zit erop. Ze woont in het dorpje naast het hunne en niemand is haar op komen halen. Ivan zegt dat hij haar thuis zal brengen.

Waarom brengt hij haar eerst mee naar zijn huis? Weet hij iets van Ailish en Craig, en wil hij laten zien dat hij ook vreemd kan gaan? Of denkt hij er gewoon niet bij na, omdat hij

zo'n soort man is?

In de baai is de storm opgestoken. De regen valt met vlagen uit wolken op kilometers afstand.

'Wie is dat?' Ailish, hard en gebiedend. Zij en Ivan hebben allang iedere vorm van beleefdheid achterwege gelaten.

'Cassie.'

'Waar heb je haar gevonden?'

Ze praten over haar alsof ze er niet bij is. Cassie kijkt van de een naar de ander. Haar ogen zijn bloeddorpen.

'Ik ging ma opzoeken. Cassie woont vlak over de heuvel. Ze hebben me gevraagd haar naar huis te brengen.'

'Je hebt haar geneukt, hè?'

'En als dat zo is?'

Ailish blikken glijden over Cassie. 'Een slet ben je, nietwaar?'

Cassie staart haar aan maar zegt niets.

'Nou, hier heb je niets te zoeken. Ga nu maar.' Ze knikt in de richting van de heuvels.

'Nou ga dan. Schiet op.'

'Laat haar even, Ailish. Het minste wat we kunnen doen is haar een kop thee geven.'

'O ja? Krijg de pest en ga weg.' Ze steekt haar hand uit in een gebaar waarmee ze Cassie als een zeemeeuw lijkt weg te jagen.

'In 's hemelsnaam, Ailish. We geven haar een kop thee en dan breng ik haar thuis.'

Ailish wil net haar mond opendoen om te protesteren wanneer de kreet klinkt: Cassies mond staat wagenwijd open, haar ogen zijn stijf dicht en het geluid dat ze voortbrengt lijkt eerder afkomstig te zijn van een wild dier dan van een mens.

Stomverbaasd kijken ze naar haar, Ailish en Ivan, hij half omgekeerd en zij met haar handen half opgeheven, verstijfd onder dit geluid.

Cassies kreet verandert van hoogte en volume en gaat over in woorden die duidelijk en staccato naar buiten komen. 'Wat wordt het hoogtepunt? Het gaat zo snel. De sterke rechterarm van moord! Ze pakt hem, worstelend. En nu wankelt hij, kijk, het blad kleurt rood. Geniepigheid in de heksenketel.'

Haar magere borst zwoegt van inspanning. Haar ogen vliegen open. Ailish rent naar Cassie toe en schudt haar door elkaar.

'Hou op! Hou op!'

Cassie kijkt recht door haar heen. Ailish geeft haar een klap, hard. 'Waar heb je het over? Nou, gekkin?'

Cassies hoofd tolt van de klap, en dan is ze weer stil. Haar ogen richten zich langzaam op Ailish. Wanneer ze spreekt, klinkt haar stem vlak.

'Dit huis ademt moord.'

Ze rukt zich los uit Ailish' greep en rent terug naar de weg.

Cassie komt een uur later terug met de politie. Het gezin - ha! wat een parodie, een kind dood en beide ouders vreemdgangers - zit aan de keukentafel. Ivan zit nog in zijn oliebroek, zijn jasje hangt aan een haak aan de deur. De volle, misselijkmakende geur van vis heeft zich door het hele huis verspreid.

Niemand heeft veel gezegd sinds Cassies vertrek. Ze heeft zowel Ivan als Ailish de zenuwen op het lijf gejaagd, hoe ze ook proberen haar tirade te nemen voor wat het is: geraaskal van een waanzinnige. Maar de heftigheid en de intensiteit waarmee Cassie sprak maken het moeilijk haar woorden te negeren. Zoals veel mensen aan de oostkust van Schotland zijn Ivan en Ailish het product van hun omgeving. Onder invloed van de harde wind en de ruwe zee zijn de mensen wantrouwig van aard. Ze zeggen dat de mensen aan de westkust, waar het klimaat veel zachter is, veel opener en milder zijn. Maar hier houden ze hun voorkeur dicht, en niet alleen tegen de storm die over de onstuimige zee raast. Ze vertrouwen alleen degenen die ze van jongs af aan kennen, en zelfs die niet altijd. Niemand hier is blind voor de donkere kant van hun karakter. Voor hen zijn goed en kwaad een realiteit, geen abstract religieus begrip. Daarom heeft Cassies uitbarsting zo'n indruk op hen gemaakt. Zij heeft zo veel in zich dat niet veel anders is dan hoe zij zelf zijn, als je goed kijkt.

En nu is ze terug, met de politie.

Ze blijft stokstijf staan voordat ze bij de voordeur zijn. 'Daar ga ik niet binnen!' Haar stem klinkt schrill.

'Kom mee.' De zware bas van een van de agenten.

'Nee.'

'Kom. Anders slepen we je mee.'

'Nee!'

De doodsangst in haar kreet is echt. Ze mag dan gek zijn, ze stelt zich niet aan.

'Oké.' Dezelfde agent weer, duidelijk de meerdere. 'Doddie blijft hier bij jou. Ik ga naar binnen om te zien wat dit allemaal te betekenen heeft.'

Ze horen hem over de drempel stappen, rubber zolen piepend op de stenen vloer, de keuken in. Hij neemt hen met een snelle, ervaren blik op. Een gezinnetje waar het land trots op zou zijn: de vader jager, de moeder huishoudster, de kinderen beleefd en volgzzaam.

'Er staat er buiten een over moord te wauwelen.' Van zijn gezicht valt af te lezen dat dit niet de eerste keer is dat Cassie met de politie in aanraking is gekomen.

'Niemand is hier vermoord.' Ivan wijst rond de tafel. 'Dit is ons gezin, hetzelfde als altijd.'

'Hoe is ze hier terechtgekomen?'

'Mijn moeder zit in Stonehaven. Ik ging haar vanochtend opzoeken en toen vroeg het personeel of ik Cassie thuis wilde brengen. Ze woont vlak over de heuvel.'

Ailish zegt niets. Haar ruzies met Ivan blijven binnenskamers.

'Die heeft haar hele leven al heel lang opgesloten gezeten.' De agent lijkt even medelijden te hebben met Cassie. 'Haar vrijheid heeft maar kort geduurd, nu moet ze weer naar de inrichting. Goed. Sorry dat ik u heb lastiggevallen.'

Zijn schoenen gaan weer over de vloer en knarsen over het grind. De motor van de politiewagen neemt af tot het stil is. Ivan hijst zich overeind. 'Ik ga een bad nemen.'

De storm bereikt tegen zonsondergang de kust, met zo'n meedogenloos oergeweld dat het meer op goddelijke wraak lijkt dan op een meteorologisch verschijnsel.

Ze zitten maar met z'n drieën aan tafel. 'Pa is weer naar zee,' zegt Ailish tegen de kinderen. 'Met de vissersboot, die kleine die hij in de haven heeft liggen. Hij is gaan zoeken naar andere boten op zee, om te kijken of hij ze kan helpen. Hij is gek. Dat heb ik hem gezegd. Hij jaagt zichzelf nog de dood in.'

Na het eten liggen Kathryn en de jongen in bed te luisteren naar het boze geroffel van de regen tegen de ruit. Ailish komt hun kamer binnen, opgewonden. 'Ik ga jullie pa zoeken. Hij had allang terug moeten zijn.'

De jongen huivert als hij dit hoort. Hoe zwaar de storm aan land ook lijkt, het is altijd twee keer zo erg in de monochrome wereld van een zee bij nacht, het water zwart, met witte koppen op de brekers, golven die over boord heen slaan als cobra's met gekromde ruggen voordat ze hard en vernietigend neerkomen op het dek.

Ivan, de man die zijn vrouw haat en met de gekkin neukt, bereid om alles te riskeren voor de mannen met wie hij werkt.

'Jullie tweeën blijven hier,' zegt Ailish. 'En ga er in godsnaam niet uit in dit weer.'

Ze komt in de vroege uurtjes terug, doorweekt en buiten adem. Kathryn en de jongen zijn nog wakker, niet in staat de slaap te vatten uit angst om hun vader, daar buiten in de storm.

'Geen spoor van hem,' zegt Ailish. 'Ik kon niets zien.'

En dus wachten ze af.

De storm gaat liggen, de zon komt op en de eerste zoekers komen aan bij de haven, Ivans collega's in hun felgele oliepakken die in hun boten klimmen op weg naar zee, hun hoofd schuddend om zijn dwaze gedrag. De menigte op de kust wordt steeds groter. Ze lopen langs het strand en steken stokken in de diepte, een pantomime van zinloosheid.

De eerste boot keert rond lunchtijd terug en zelfs voor hij in de haven is weet de jongen al dat ze niets hebben gevonden. Hij maakt het op uit de manier waarop de vissers zich aan boord bewegen. Meestal deinen en rollen ze mee met de beweging van de zee, maar vandaag lijken ze enigszins uit balans. Twee of drie van hen op het voordek, de oude Gordon Munro en de jonge Murray McCulloch, ruziënd terwijl ze de boot vastleggen. Hun in het geel gestoken onderarmen doorklieven de lucht terwijl ze de heuvel oplopen. McCulloch wil zich haasten: hij blijft schokkerige bewegingen met zijn knieën en schouders maken, alsof hij het elk moment op een rennen wil zetten. Maar Munro loopt

langzaam en met gebogen hoofd, vastberaden enige waardigheid te behouden als boodschapper van de dood, zodat McCulloch bij hem vergeleken voortsnelte. Ze komen het huis binnen. Er zal geen inleidend praatje zijn, niets om de klap te verzachten. Ailish zou dat niet verwachten, en ze zou er ook niet om vragen. 'We hebben stukken hout gevonden in de volgende baai,' zegt Munro. 'Op een ervan stond ORCA geschilderd. Ze zijn afkomstig van Ivans boot. Het spijt me.' Ailish staat op. Haar gezicht vertoont geen enkele uitdrukking. 'Ik kom ze halen.'

Een restaurant tussen de winkels in Union Street, hetzelfde als waar ze hebben gegeten op de avond voordat ze naar Noorwegen vertrokken. Dezelfde tafel, dezelfde schikking. Drie lege stoelen waar Davenport, Matt en Sylvie hadden moeten zitten. Niemand weet goed waar dit etentje precies voor is. Een wake, een eerbetoon aan de doden, dankbaarheid voor het overleven? Misschien alles tegelijk, of niets van dat alles. Aan een tafel naast hen zitten zes jongemannen te schreeuwen en te lachen. De serveerster moet haar stem verheffen om zich verstaanbaar te maken. 'Oliewerkers?' vraagt Kate. 'Raak. Laatste avond op het droge voordat ze teruggaan naar het platform.' Ze zwijgt en kijkt de tafel rond. 'Jullie werken niet in de olie, hè?' 'Nee.'

'Ik zou dit niet moeten zeggen, want ik weet dat ze veel geld in het laatje brengen in de stad en zo, maar... soms zou ik wel willen dat die olie opraakte en ze allemaal opdonderden. Alle tienduizend, of hoeveel het er ook zijn.' Als op een teken begint een van de mannen tegen de serveerster te schreeuwen. Ze draait zich met een ruk om.

'Ik ben hier om je bestelling op te nemen, niet je gekrijs,' snauwt ze. 'Ik kom zo bij jullie.' Ze roepen boe en maken sarcastische opmerkingen. Kate houdt hen even haar legitimatie voor, en dan zijn ze snel stil.

De serveerster gaat de tafel rond en schrijft alles zorgvuldig op. Ze controleert alle bestellingen nog eens en loopt naar de keuken.

'Hé Alex,' zegt Jason. 'Zag je dat kontje?'

'In godsnaam, Jason,' zegt Sinclair. 'Doe niet zo eikelig.'

Kate, genietend van het geheim dat ze samen delen, knipoogt naar Alex. Hij knipoogt terug.

Ineens valt er een stilte waarin ze luisteren naar het inmiddels gedemptere gepraat aan de tafel ernaast, ieder verloren in zijn eigen gedachten. Kate denkt aan de olie en aan wat dat voor haar adoptiestad betekent. Een van de laagste werkloosheidscijfers van het land en lonen die boven het landelijk gemiddelde uitkomen. Een opleving, al vanaf de jaren zeventig, toen de olie werd gevonden in het gebied van BP'S Forties, en die krachtig genoeg was om twee rampzalige jaren halverwege de jaren tachtig te doorstaan, toen de olieprijs met achthonderd procent zakten en er 167 man omkwamen bij de explosie in de Piper Alpha.

En wat gebeurt er als de olie op is?

De wijn wordt gebracht en ingeschonken, en blijft onaangeroerd staan.

'Tering,' zegt Alex. 'Kop op, stelletje eikels, laten we drinken.' Hij neemt een flinke slok uit zijn glas. Na een ogenblik heft Kate haar glas, dan Jason, en om beurten beginnen ze allemaal te drinken; zo gaat het avondje langzaam van start.

Kate zit tussen Jason en Emmeline, en Jason eist haar meteen voor zich op. Hij heeft een verband rond zijn nek, als een vuile witte choker, en Kate ziet het bewegen als hij slikt. Nu de striem op haar wang bijna is weggetrokken, beseft Kate met een schok dat zij de enige overlevende is zonder zichtbare verwondingen. Alex heeft een grote pleister op zijn linker slaap, Sinclair op zijn wang, Jeans rechterhand is verbonden, Emmeline loopt op krukken, en twee vingers van Lennox' linkerhand zijn gespalkt.

Kates verwondingen zitten van binnen, weggestopt onder dikke kleren en de wens om alles te vergeten.

Jason vertelt haar over zijn scheiding. Ze dwingt zichzelf naar hem te luisteren en op de juiste momenten te knikken, maar wat ze het liefst zou doen is Alex meetronen naar het damestoilet en zich hard door hem tegen de muur laten neuken.

'Ik heb het gevoel dat iemand ineens mijn ziel uit mijn binnenste scheurt. Het is geloof ik nog niet echt tot me doorgedrongen. Het is zo'n cliché, maar ik verwacht half en half dat ik straks wakker word en dat het allemaal een nachtmerrie blijkt te zijn geweest. Dan belt de advocaat voor de vijfde keer op een ochtend op, en weet ik dat het werkelijkheid is.'

Zoals gebruikelijk is hij weer te dicht tegen haar aan komen zitten: Jason is het soort man dat je in een hoek van de Sahara nog klemzet. Ze ziet het vocht op zijn lippen op deze afstand maar al te goed, en zijn onwelriekende adem hangt rond haar gezicht. Afgezien daarvan, denkt Kate, is hij geen onknappe vent. Maar hij bewijst zichzelf geen dienst.

Na wat Kate uren lijkt te duren waarin hij zijn hele huwelijksleven voor haar uit de doeken heeft gedaan, staat Jason op om te gaan plassen. Zodra hij weg is, schuift Sinclair op zijn stoel en fluistert in haar oor: 'Wil je iets aan me kwijt?'

Ze kijkt hem glimlachend aan. 'Ja. Hoe sneller de wetenschap iets vindt tegen slechte adem, hoe beter.'

Hij schiet in de lach. 'Zijn collega's laten al flesjes Listermint op zijn bureau achter.'

'Dat verbaast me niets.'

'Maar dat is niet wat ik bedoelde toen ik zei dat je vast iets aan me kwijt wilde. Jij en die mooie jongen daar kunnen nauwelijks jullie ogen van elkaar afhouden. Wat betekent dat jullie ofwel elkaar pas gevonden hebben, ofwel op het punt staan dat te doen.'

'Nou, als we gaan trouwen mag jij getuige zijn.'

'Getuige? Ik ben degene die je weggeeft, Kate.'

Frank, voor de school, zich overbuigend naar Leo, de brief in zijn bevende hand.

Kate, een dochter voor die man die niet haar vader is, en geen dochter voor de man die dat wel is.

Lovelock staat in de deuropening van het restaurant, met zoekende blik.

'O, kijk,' zegt ze, blij dat ze afleiding vindt. 'Daar is sir Nicholas.' Ze wuift naar hem. Hij steekt als reactie zijn hand op en komt naar hen toe.

'Sorry dat ik zo laat ben. Ik werd opgehouden door het onderzoek. Ze hebben zojuist de buitendeur gevonden.' Hij brengt zijn hoofd dicht bij dat van Kate. 'Die vader van jou is een lastige klootzak.'

Ze kijkt hem verbaasd aan, niet wetend dat hij hen met elkaar in verband had gebracht.

'Renfrew heeft het me verteld,' legt hij uit.

'Mijn vader en ik... eh... zien elkaar niet zo vaak.'

Ze heeft de krant van die middag gelezen, waarin stond dat er geen bom aan boord was. Waarschijnlijk was het toch een mankement.

Lovelock roept naar de serveerster. 'Mogen we nog een stoel hier?'

Ze wijst naar de drie lege stoelen. 'Er staan er nog een paar.'

'We willen graag een andere.'

De manier waarop hij spreekt, duldt geen tegenspraak. De serveerster haalt haar schouders op, heeft hem kennelijk ingedeeld in het vakje lastige klanten, en brengt een stoel van een andere tafel. Lovelock neemt plaats naast Sinclair met wie hij een gesprek begint.

Kate draait zich om, blij dat zij er vanaf is. Ze staat op en loopt naar buiten, waar ze haar gsm pakt om Bronagh te bellen.

'Tante, het kan wel een latertje worden. Is het goed als Leo vannacht bij jou blijft?'

'Natuurlijk. Met alle plezier.'

'Hoe gaat het met 'm? Is alles oké?'

'Prima.'

Iets in Bronaghs stem geeft Kate een raar gevoel. 'Wat is er?' vraagt ze.

'Leo vraagt steeds wie die man was die vanochtend voor zijn school stond.'

'Heb je het hem verteld?'

'Nee. Ik vind dat jouw taak.'

'Ja... ik zal het vertellen. Bedankt, tante. Tot morgen.'

Ze beëindigt het gesprek en toetst het nummer van Ferguson in.

'Nog niets verheugends te melden over die slangenmannen,' zegt hij. 'Daniël Astbury is vanaf maandag op vakantie, Archie Forster zit in een rolstoel en Lawson Kinsella heeft geen rijbewijs.' 'En verdere informatie? Internet, tijdschriften, dierenwinkels?'

'Het meeste chat-werk is tamelijk onschuldig. De helft van hen heeft trouwens van die stomme e-mail namen - je weet wel: Web Warrior, Knight Rider, dat soort dingen. *Snake Breeder* stuurt ons hun lijst van abonnees. Ik heb Lowe en Tennant op de dierenwinkels afgestuurd. Tot nu toe niets. Diepvriesmuizen schijnen nog niet erg in trek te zijn. En waar ze ze verkopen, gaat het om kleine hoeveelheden. Ze trekken de nummers van de creditcards na. Natuurlijk bereiken we niets als hij contant heeft betaald.'

'Nog meer?'

'Lowe en Tennant lopen al te mopperen over die klus. De anderen noemen hen...'

'De Pet Shop Boys?'

Ferguson lacht. 'Precies. Je kunt je wel voorstellen hoe dat valt.'

'Oké. Laat het me weten als er nog iets te melden is.'

'Doe ik. Hoe is het daar?'

'We blijven lachen.'

Als Kate weer aan tafel zit, kletst ze af en toe even met Emmeline, en intussen kijkt ze naar de anderen: Jason die nu met Jean probeert te flirten; Lovelock die een bewering kracht bij zet en Sinclair, knikkend; Lennox die in alle ernst van alles over geluid- en lichttechniek aan Alex zit uit te leggen. 'Niveau 12 is wel aardig,' hoort ze Lennox zeggen, 'maar die heeft maar twee instellingen. Daardoor is het nogal beperkt. Als je eenmaal in het Sirius-bereik komt, de 24 en de 48, dan heb je nog eens geheugen en effecten, dik voor mekaar. Je zou eens moeten zien...'

Kate vangt Alex' blik en knipoogt naar hem. Hij rolt veelbetekenend met zijn ogen. Lennox is niet meer te stuiten, en tekent figuren op een servet. Hij merkt verder niets.

Het is na elfen als ze vertrekken. Op het trottoir omhelst Jason haar en probeert haar op haar mond te zoenen. Ze draait snel haar hoofd weg en voelt zijn natte lippen ergens op haar wang. Als ze het niet zo weerzinwekkend vond, had ze erom moeten lachen.

Alle anderen wenst ze welterusten. Een lange omhelzing van Sinclair.

'Komt het weer helemaal goed met je?' vraagt ze.

'Prima.'

'Ik kan altijd bij je komen logeren, als je wilt.'

'Dat is lief van je. Maar het gaat echt wel.'

Ze voelt met hem mee, helemaal alleen in huis. Maar hij is niet de enige die in zijn eentje woont, en zoals hij haar al vaak heeft gezegd: thuiskomen in een leeg bed is beter dan thuiskomen bij iemand die je niet meer liefhebt of zelfs aardig vindt.

Kate en Alex gaan elk apart het groepje af, als kleine planeten in hun eigen baan. Ze komen bij elkaar als iedereen afscheid heeft genomen en de groep uiteengaat.

Union Street strekt zich voor hen uit, glinsterend onder de lantaarns, tot er in de verte niets meer te zien is dan een grijsig punt. Ze lopen dicht naast elkaar, zonder elkaar aan te raken, en kletsen over van alles.

'Jij en Sinclair kunnen het heel goed met elkaar vinden, hè?' vraagt hij.

'Hij is als een vader voor me. Voor alles wat ik doe toont hij belangstelling. Hij heeft me met raad en daad bijgestaan, maar zonder me te veroordelen. Dat soort mensen kom je niet vaak tegen. En ik kan je niet zeggen over hoeveel vriendjes ik hem heb gevraagd een oordeel te geven.'

Ze voelt zijn volgende vraag aankomen en stelt hem snel zelf voor hij het kan doen. 'En jouw ouders, Alex?'

'Dood. Allebei. Auto-ongeluk, een paar jaar geleden.'

'Wat erg.'

'Je went eraan.' Stilte. 'Nou nee. Maar je leert ermee te leven.'

Later in de slaapkamer, warm onder de donzen deken en met de armen om elkaar heen. Ogen dicht, ogen open, wennen aan het donker, zware oogleden, ogen weer dicht. Kate glijdt eindelijk in slaap, met allerlei gedachten die rondzweven in haar hoofd. *Drew Blaikie, nog in de cel. Zijn achtenveertig uur eindigen morgenmiddag. Aanklagen of vrijlaten. Toeslaan of terugtrekken. De wekker. Hoe laat heb ik hem gezet? Ik kan het niet maken om me te verslapen.*

Ze steekt een hand uit. Het klokje staat net iets te ver - ze kan hem wel aanraken, maar niet pakken. Haar vingers duwen hulpeloos tegen de rand. Hij glijdt van het nachtkastje en komt met een harde klap op de grond terecht.

Alex schiet recht overeind als een knipmes, zodat Kate van hem wegrolt. Hij ademt zwaar.

'Het is oké,' zegt Kate. 'Alex, het is oké.'

Hij slikt.

'Jezus Christus. Sorry. Ik heb dit al sinds - je weet wel. Echt gespannen. En tegelijkertijd doodmoe. Ik voel me uitgeput, maar tegelijkertijd zit ik in een roes van activiteit.'

Ze draait zich weer naar hem toe en legt haar hoofd op zijn borst. Zijn hart klopt als een bezetene.

'Ik werk bij de politie, weet je nog? Ik ken dat snelle gedoe wel.'

'Dat zal best.' Ze ziet hem in gedachten glimlachen. 'Maar het is allemaal zo vreemd. Alles is paradoxaal. Ik ben uitgeput, maar voortdurend op mijn qui-vive. Ik probeer niet te denken aan wat er is gebeurd, maar ik blijf er steeds weer in terugglijden. Het is op tv, in de kranten, mensen op straat hebben het erover. Alsof zij er iets vanaf weten. Ik wil gewoon een keertje aan iets anders denken.'

'Ban het uit. Dat doe ik ook.'

'Denk jij er helemaal niet aan?'

'Als het even kan niet.'

'Praatje er met anderen over?'

'Nee.'

'Waarom niet?'

'Zij waren er niet bij. Hoe kunnen ze er dan iets van begrijpen?'

'Ik was erbij.' *Ik was erbij. Ik was erbij, en nu ben ik hier.* 'Ik moet erover praten. En degene met wie ik dat het liefst doe ben jij.' Ze voelt zijn handen licht over de ronding van haar billen gaan. 'Kom op. Je kunt je er niet eeuwig tegen blijven verzetten.'

'Er tegen jou over praten?' 'Ja.'

'Alleen met jou? Met niemand anders?'

'Alleen met mij.'

Van het ene moment op het andere, een tijdspanne die wordt gemarkeerd door de kleine wijzer van haar wekker.

'Oké. Maar alleen tegen jou. En vice versa.'

'Maar ik...'

'Als ik jou vertrouw, moet je mij ook vertrouwen. Anders werkt het niet.'

'Kate, je bent...'

'Alleen jij en ik. En alleen als ik het wil. Of niets.'

'Je bent onmogelijk.' Hij kust haar boven op haar hoofd. 'Afgesproken.'

Ze legt haar hand tussen zijn benen. 'Weet je wat ze zeggen?'

'Nou?'

'Dat er maar twee soorten mannen zijn: degenen die graag gepijpt worden, en degenen die dood zijn.'

Hij schiet in de lach. 'Nou, ik leef absoluut.'

Ze knijpt hem even speels. 'Dat merk ik.'

Duisternis. Alex is vertrokken en heeft als enig spoor zijn geur in de lakens achtergelaten. Kate doet het licht aan en kijkt loens naar de wekker. Kwart voor drie.

Hij heeft een briefje op het kussen gelegd, *KON NIET SLAPEN, WILDE JE NIET WAKKER MAKEN, DROOM LEKKER.*

Een snel, vloeiend handschrift, iets naar rechts hellend.

Kate weet dat er weinig frusterender is dan klaarwakker liggen naast iemand die diep ligt te slapen. Dus ze kan Alex niet echt kwalijk nemen dat hij is weggegaan. Maar toch. Het zou leuk zijn geweest om naast hem wakker te worden. Misschien een andere keer. Hopelijk. Ze doet het licht uit en gaat weer slapen.

Donderdag

Felle flitslampen van camera's, en het lijkt van wat een paar uur geleden nog een vrouw was. Het wolkendek houdt de warmte vast die laag en zwaar over de stad hangt. Als de zon op Aberdeen schijnt, schittert de stad als wit marmer; maar als het bewolkt is en grijs, lijkt ook het graniet koud, hard, afstotelijk en kleurloos.

Ongeveer zoals Kate zich voelt wanneer ze naar Blackadders tweede slachtoffer kijkt.

Hetzelfde patroon als de vorige keer. De handen en voeten keurig afgezaagd en rond de hals gedrapeerd, en weer die kronkelende zwarte adder op haar borst, hoewel deze de agenten eromheen eerder recht aankijkt dan alsof hij ieder moment een uitval kan doen. Kate en haar collega's blijven op afstand om hem niet uit te dagen.

Blackadder heeft weer een plek in het bos gekozen: Tollohill Wood in Banchory-Devenick, ten zuiden van het stadscentrum en vlak bij de Deeside Road. Tussen deze plek en de kust doemen de hoofdkwartieren van de oliemaatschappijen in de nevel op: het lage, bruine, elegante gebouw van Total, het afgeschuinde glas en beton van Shell.

Hetzelfde patroon, en zonder twijfel dezelfde moordenaar. Het kan niet iemand zijn die hem nadoet: de bijzonderheden over de slang en de afgehouden handen en voeten zijn niet bekendgemaakt. Maar het is absoluut geen kopie van de moord op Petra Gallacher. Kate telt op het eerste gezicht drie, nee vier verschillen. Om te beginnen is dit slachtoffer oud. Haar haar heeft grijze strepen, en een netwerk van spataderen ontsiert de benen die in een vreemde hoek blootliggen waar haar jurk omhoog gekropen is. Ten tweede is haar hals doorgesneden: een lang gapend gat onder haar kaak, een tweede mond. Behalve dat lijkt deze aanslag minder woest dan die op Petra. Er zijn minder steekwonden, en de wonden die er zijn lijken oppervlakkig. Vier van Petra's verwondingen waren fataal: hier is het er slechts een, en die is maar al te duidelijk.

Maar het zijn de twee andere verschillen die Kate het meest opvallen.

Een paar meter van het lichaam ligt een mes, besmeurd met vuil. Een typisch keukenmes, met een zwart handvat en een gladde, scherpe snijkant. Een gewoon mes, zoals Hemmings zou zeggen.

En op de buik van het slachtoffer ligt een drol.

Ferguson wijst ernaar. 'Vernedering?'

Kate schudt haar hoofd. 'Gestoord, zou ik zeggen.'

'Je meent het.'

'Ik bedoel niet gestoord in de zin van getikt. Maar gestoord omdat hij wérd gestoord. Iemand stoorde hem. Hij is natuurlijk toch al opgefokt. Hij wordt bang, bevuilt zichzelf en smeert 'm, en laat onderweg het mes vallen. Als hij op haar had gepoept om haar te vernederen, had hij dat ook bij Petra gedaan.' Ze loopt naar de plaats waar Hemmings staat. 'Hoe lang ligt ze er al?' vraagt ze.

'Ik kan de temperatuur niet meten en ook de rigor mortis niet bepalen tot die verdomde slang is verwijderd. Maar ik zou zeggen niet meer dan een paar uur.'

'Hoezo?'

'Er is geen ontbinding te zien, en geloof mij, dat duurt in deze hitte niet lang.'

'Om nog maar te zwijgen over het feit dat iemand dit bij daglicht zeker zou hebben gezien. En Petra is 's nachts vermoord.'

Kate richt zich tot Ferguson. Ze ziet zichzelf groen gereflecteerd in de ontspiegelde glazen van zijn bril. 'Weet je wat dit betekent?' zegt ze.

Hij knikt. 'Blaikie kan het niet gedaan hebben.'

Er zijn wegwerkzaamheden in de stad, zodat Ferguson een eind moet omrijden via Justice Street.

'In de zeventiende en achttiende eeuw was dit een van de hoofdtoegangswegen naar de stad,' vertelt hij. 'Justice Port, heette het toen. Hier onthoofdden ze in die tijd beruchte misdadigers en stelden de hoofden op de poort tentoon.'

Kate kijkt naar hem. 'Nou, die traditie mogen ze van mij gerust in ere te herstellen.'

Ze vermant zich en gaat bij Blaikie langs.

Hij slaapt nog en ligt breeduit op zijn bed, met zijn deken half van zich afgeschopt. Ze knipt het licht aan en kijkt zonder enige sympathie op hem neer als hij zijn ogen opent en onmiddellijk daarna weer dichtknijpt.

'Opstaan.'

Hij kijkt haar slaperig aan. 'Huh?'

'Je wordt niet beschuldigd van moord. Wel van mishandeling. De rechter wil je vanochtend zien en je borg regelen.'

'Hoe laat is het?'

'Tien over zes.'

'Dan heb ik de volle achtenveertig uur niet uitgezeten. Jammer.'

Kate kan een nieuwe confrontatie in de autopsieruimte niet aan. Ze zorgt dat Hemmings haar de opvallendste kenmerken telefonisch meedeelt. Hij gebruikt de kille terminologie die zijn vak met zich meebrengt.

'Uitgaande van de lichaamstemperatuur en de mate van rigor mortis zal de dood tussen drie en halfvijf vanmorgen zijn ingetreden. De fatale verwonding is een incisie in de hals. Hij is twaalf bij zes centimeter, aan de bovengrens van het strottenhoofd. Het strottenhoofd en de halswervelkolom liggen bloot. De wond is diagonaal aan de rechterzijde, en loopt dwars van de middenlijn naar de linkerzijde. Onderhuidse en intramusculaire bloeding - heel donkerrood, bijna paars. De wond heeft de linker- en rechter halsslagaders dwars doorgesneden, en de linker en rechter keeladers ingesneden. Alle vier hebben geleid tot bloeding. De wond gaat ook dwars door de schildkliermembraan, de epiglottis en de hypopharynx, en maakte een incisie in de derde halswervel - maar niet in de ruggermergholte of het ruggermerg.'

'Met andere woorden, hij heeft praktisch haar hoofd afgehouden.'

'Juist.'

James Buctoti in Putney, de jonge legerofficier die door Zilver tong was onthoofd, een lichaam zonder hoofd op de vloer, volkomen ongerijmd in een chique flat met jachtprenten aan de muren en gordijnen die met embraces waren opgenomen.

'Wat nog meer?'

'Er zijn zeven wonden aan de linkerzijde van de nek en schedel. Vijf zijn oppervlakkige steek- of snijwonden; de andere twee zijn voor het merendeel niet te onderscheiden van de fatale verwonding. En er zitten nogal wat verwondingen aan de handen: verdedigingswonden, zoals de vorige keer.'

'Die schedel- en nekwonden lijken nogal dicht op elkaar te zitten.'

'De hoek en positie waarin ze zijn aangebracht doen vermoeden dat hij van achter heeft toegestoken. En de hoeveelheid bloed op de plaats van het misdrijf klopt met het feit dat het slachtoffer met haar gezicht op de grond lag, met haar hals naar achter op het moment dat de fatale steek werd toegediend.'

'Hij drukte haar lichaam neer en trok haar hoofd naar achter.'

'Ja. Waarschijnlijk aan haar haren. De snee in de hals is in één keer toegebracht, wat op weinig verweer duidt. Waarschijnlijk kon ze al niet veel meer uitrichten door al die wonden in haar hals en schedel. En met zoveel bloedingen zou ze in minder dan een minuut overleden zijn.'

'Nog iets gevonden wat opvallend anders was dan de vorige keer?'

'Alleen dat ze pas nog had gegeten. Onderzoek van de maaginhoud toont bijna vijfhonderd milliliter gekauwd half vast voedsel. Herkenbare voedseldeeltjes zijn stukjes pasta, kennelijk rigatoni, en flintertjes spinazieblad. De rest is deels verteerd niet-herkenbaar voedsel. Behalve dat is het ongeveer hetzelfde.'

'Sperma?' 'Ja.'

'Marteling?'

'Zoals vorige keer. Histamine- en serotonineniveau buitensporig hoog.'

Kate knarsetandt.

Gezichten, vragend naar haar opkijkend. Het spoor is vers, en de jagers trappelen van ongeduld. Kate weet dat het moeilijke deel vaak later komt, als de moraal hooggehouden

moet worden terwijl de dagen voorbijglijden en er nog steeds niets is gevonden. De ironie dat een nieuw slachtoffer als stimulans voor het onderzoek dient, ontgaat haar niet.

'Het slachtoffer is geïdentificeerd als Elizabeth Hart, tweeënvijftig jaar, freelance redactrice en correctrice. Petra Gallacher was niet zomaar een slachtoffer. Hij is op meer uit. Laten we van dat feit gebruikmaken. Hij heeft het aantal nu verdubbeld, maar hij kan het nog best vervijfvoudigen.'

Ze kijkt de zaal rond.

'Er zijn twee vragen: wat, en waarom. Laten we beginnen met het wat. De aanwezigheid van feces en het mes wijst erop dat hij op een bepaald moment werd gestoord tijdens het drievoudige proces: martelen, doden, en arrangeren. Ik denk in de laatste fase. Volgens Hemmings waren Elizabeths histamine- en serotonineniveau zeer hoog - "buitensporig" zoals hij het uitdrukte - wat erop wijst dat hij haar ongeveer even zwaar heeft gemarteld als Petra. Maar Elisabeths lichaam was niet zo verminkt als dat van Petra, de slang was niet zo stevig op haar borst vastgezet en de knoop rond haar linkerhand zat tamelijk los. Hij heeft het karwei haastig afgemaakt. Zo haastig zelfs dat hij het mes heeft laten vallen en zichzelf heeft bevuild. Waarom? Omdat hij iemand hoorde aankomen, of misschien zelfs werd gezien.'

Kate zwijgt even, niet alleen om dit goed te laten doordringen, maar om sommigen de gelegenheid te geven alles op te kunnen schrijven.

'Het is van het grootste belang dat we degene vinden die Blackadder heeft gestoord. Deze persoon is er zich misschien niet eens van bewust dat hij dat deed. Misschien was het iemand in een auto, op de weg ernaast, de B0977, of een verliefd stelletje dat een afgelegen plekje zocht. Alles wat dichtbij genoeg was om hem bang te maken. Als degenen die hem hebben gestoord wél gezien hebben wat er gebeurde, zijn ze er misschien onmiddellijk vandoor gegaan. Misschien deden ze iets wat niet mocht, en willen ze niet dat wij of iemand anders daarvan op de hoogte worden gebracht. Er zijn legio mogelijkheden. Maar deze persoon moet gewoon gevonden worden. Dat móét.'

Ze houdt de transparante zak met het mes als bewijsmateriaal erin omhoog. 'Dit is het moordwapen. Een Jensen Laser. Type normaal keukenmes. Massaproductie, betrekkelijk goedkoop. Overal te koop, en als hij verstandig is geweest heeft hij het contant betaald. Of hij had het al jaren in huis, of hij heeft het ergens onderweg tussen hier en Penzance gekocht. Evengoed wil ik alle verkooppunten in de regio laten controleren. En net zo belangrijk, ik wil dat alle kleinhandelaren gewaarschuwd worden dat hij misschien probeert een soortgelijk mes te kopen - hetzelfde model of een dat er sterk op lijkt. Iedere keer dat iemand zoiets koopt, moet de winkel ons bellen. Als de klant een creditcard gebruikt, kan de verkoper doen alsof er problemen met de verbinding zijn. Als hij contant betaalt in een grote winkel, moeten de mensen van de bewakingsdienst hem aanhouden. Als het een kleine winkel is en we zijn niet op tijd, kunnen we in elk geval het bankbiljet of de munten die hij heeft gebruikt op vingerafdrukken bekijken.'

'Dat zullen ze in die winkels wel leuk vinden.' Een stem van achter uit de zaal. 'Gewapende politie die binnenvalt bij onschuldige huisvrouwen.'

'Daar heb ik schijt aan. En nu we het daar toch over hebben: nu we weten dat het bloed onder Petra's vingernagels van Blaikie afkomstig is en Blaikie niet de moordenaar is, kunnen we weer het sperma op **DNA** vergelijken. Maar we kunnen misschien ook het **DNA** bepalen uit de uitwerpselen die hij op het lichaam heeft achtergelaten. Een monster ervan is naar het forensisch onderzoeksbureau in Birmingham. Zij hebben onlangs baanbrekende resultaten geboekt op het gebied van mitochondriale **DNA**, dat aangetroffen wordt in ontlasting en ander "dood" lichaamsweefsel zoals haren en botten. Mitochondriaal **DNA** zit in een ander deeltje van de cel dan het gebruikelijke chromosomen-**DNA** en degenereert niet. Maar het duurt wel een week of twee voordat er enig resultaat is, en zelfs dan zijn we afhankelijk van de vraag of er overeenkomst is met een bestaand verdacht monster. Dus daar kunnen we niet op bouwen.

Ik wil dat het leven van Elizabeth Hart helemaal wordt uitgeplozen. Hadden zij en Petra Gallacher gemeenschappelijke kennissen? Het is twijfelachtig, niet alleen omdat ze waarschijnlijk in verschillende kringen verkeerden - ze lijken in niets op elkaar - maar ook omdat Blackadder niet zo stom zou zijn. Ik wil vooral weten waar Elizabeth naartóe ging en wat ze deed. Ik wil iets waaruit blijkt dat ze op een bepaald punt gelijkenis vertoonde met Petra Gallacher. Ik wil weten waar hij hen heeft gezien. Dit is een visuele

misdaad, dat blijkt duidelijk uit de manier waarop de lichamen zijn achtergelaten. Visuele aspecten zijn heel belangrijk voor Blackadder.'

Ze wacht weer even.

'Tot zover het wat. Nu het waarom. Alles begint erop te wijzen dat Blackadder een seriemoordenaar is. Zoals jullie weten, zijn dit soort moordenaars meestal in te delen in twee categorieën: degenen die gefixeerd zijn op de werkwijze, en degenen wie het om de daad gaat, ook wel bekend als respectievelijk ongeorganiseerd en georganiseerd. De termen werkwijze/daad worden gebruikt door de criminologen Holmes en De Burger, wier werk sommigen van jullie wel kennen. "Georganiseerd" en "ongeorganiseerd" worden gebezigd door de **FBI**, wier werk jullie allemaal kennen.'

Er wordt even gelachen.

'Dit onderscheid is absoluut niet waterdicht, maar wel handig als richtlijn. In deze zaak hebben we bijna zeker te maken met een op de werkwijze gefixeerde, ofwel ongeorganiseerde, moordenaar. Zo'n moordenaar gebruikt meer geweld dan zijn tegenhanger, en vaak is er sprake van het afsnijden van lichaamsdelen of misbruik van het dode slachtoffer. Alle drie de aspecten zijn hier duidelijk aanwezig: de maniakale steekpartij, het afzagen van handen en voeten, marteling en verkrachting. Hij is een sadistische zedendelinquent, een psychopaat. Hij martelt zijn slachtoffers om er het maximale orgasme mee te bereiken dat hij anders niet kan krijgen. Hij wil geen partner om seks mee te bedrijven, hij wil slachtoffers. Zijn ultieme opwindings is volledige overheersing en vernedering van een hulpeloze prooi. Hij moordt voor de kick, niet om het slachtoffer op zich te doden. Dergelijke moordenaars doen meestal niet veel aan langetermijnplanning voor de misdaad, en meestal kiezen ze hun slachtoffer willekeurig of semi-willekeurig. De selectie geschiedt vaak op visuele gronden - de moordenaar ziet iemand die voldoet aan zijn smaak. Petra was een aantrekkelijk meisje. Zij zou een gemakkelijk doelwit geweest zijn voor zo iemand.'

Sherwood komt met de voor de hand liggende opmerking. 'Maar Elizabeth was geen schoonheid.'

'Klopt. Maar wie weet waar Blackadder precies op valt?'

Sherwood trekt een gezicht.

'Ik begrijp je sceptische houding,' zegt Kate. 'Maar als je nog meer bewijzen wilt, bekijk dan de andere kant eens. Op de daad gefixeerde of georganiseerde moordenaars werken snel en efficiënt, en verminken niet zo vaak als de niet-georganiseerde. Zij plannen hun daden meestal tot in detail, soms door hun slachtoffer wekenlang te volgen, en ze maken uitgebreide plannen voor wat ze na de daad met het lichaam doen. Blackadder heeft geen poging gedaan een van de lijken te verstoppen. Ze bleven liggen, om gevonden te worden door de eerste de beste die langskwam - een jogger en een nachtwaker van een van de nabijgelegen waterreservoirs, zoals wel te verwachten was. Het was zijn bedoeling dat ze gevonden werden.'

De woede brandt laaiend in Kates binnenste, maar nog steeds wil de koude niet wijken.

'Hoi. Ik ben Sally, de productieassistente. Zal ik wat van die kleren van u aanpakken? Het kan verschrikkelijk heet worden onder de schijnwerpers.'

'Ik voel me prima. Dank je wel.'

'Echt waar, hoor. Daarom moeten nieuwslezers ook een speciale deodorant gebruiken...'

'Ik voel me prima, zei ik toch?'

'Goed.' Sally kijkt op haar horloge. 'Uw opname is over drie minuten.' Ze loopt haastig weg, op zoek naar iemand anders die ze met haar zenuwachtige drukdoenerij kan gaan lastigvallen.

De presentatrice leest haar aantekeningen door. Het gekrulde snoer van een vleeskleurig oortelefoontje hangt achter langs haar nek en ze geeft de stem die erdoor klinkt antwoord. 'Dat is goed John... Nee, dat is uitstekend. Dat Pittodrie-verhaal kunnen we bij de lunch wel even doen.'

Het geroezemoes in de studio loopt dood op de barricades rond Kates geest. *Waar haal je het recht vandaan, meneer Blackadder? Hoe kun je datgene wat je doet voor jezelf rechtvaardigen? Wat is het? Een gemis aan liefde, aan medegevoel? Of denk je misschien dat je iets bijzonders bent, dat wetten niet voor jou gelden - of dat je die wetten kunt kiezen die je goed uitkomen? Dat doen we immers allemaal, nietwaar? We houden ons*

niet aan de maximumsnelheid, draaien onze cd's te hard en roken zo nu en dan een stickie. Maar we snijden geen mensen de keel af om daarna hun handen en voeten af te hakken. Wij zijn er niet verantwoordelijk voor dat de politie in de Grampian-regio zo ongeveer de grootste mensenjacht in haargeschiedenis houdt omdat we zo nodig aan onze trekken moeten komen.

Het deel van Kates hersens dat nog rationeel kan denken, snapt wel dat ze haar hartstochten zoveel mogelijk moet uitschakelen. Wanneer ze er te emotioneel bij betrokken raakt of te snel succes wil boeken, zal ze zich alleen maar in haar vingers snijden. Kate houdt zichzelf voor dat ze er het beste zo min mogelijk emotioneel bij betrokken kan raken - iemand die een conflict weet te vermijden is dikwijls degene die aan het langste eind trekt - maar zij kan het niet opbrengen om haar gevoelens uit te schakelen, niet nu ze de gegevens over het histamineniveau heeft gezien en ze zichzelf enigszins een voorstelling kan maken van de pijn die Petra Gallacher en Elizabeth Hart in de uren voor hun dood hebben geleden.

In het verleden had Kate bij haar jacht op moordenaars of verkrachters tot haar verrassing gemerkt dat ze niet altijd van meet af aan een weerzin tegen de onbekende dader had gevoeld. Maar ditmaal ligt dat anders.

De monitor toont het verhaal. Beelden van de plaats van de misdaad in Tollohill Wood: stukken van het gestreepte tape waarmee de plek is afgezet wapperend in de wind, technisch rechercheurs in hun witte pakken. Een opname van het huis van Elizabeth Hart en een close-up van een korrelige foto van haar. Net een oude heks met een nors gezicht. Vermoedelijk gewoon een slechte foto. Terug naar de verslaggever in het bos, de microfoon als een stuk afgekauwd zoethout voor zijn mond, vervolgens zijn naam en de plaats waar hij zich bevindt voor hij afsluit. De presentatrice richt zich tot Kate.

'Inspecteur Kate Beauchamp van de recherche heeft de leiding van het onderzoek, niet alleen naar de moord op Elizabeth Hart, maar ook naar die op Petra Gallacher, een journaliste bij de regionale pers, wier lichaam twee dagen geleden is gevonden. Men neemt aan dat beide moorden door dezelfde dader zijn gepleegd. Inspecteur, met wat voor soort man hebben we in dit geval te maken?'

O, een lekker dier, mag je wel zeggen.

Kate herinnert zich grimmig wat ze bij haar mediatraining heeft geleerd: doe geen moeite om de vraag te beantwoorden, zorg dat je je eigen verhaal kwijt kunt.

'De moordenaar werd vanochtend door iemand gestoord. Het is van het grootste belang dat we deze persoon zo snel mogelijk vinden. Wij verzoeken iedereen die zich vanochtend vroeg in de buurt van deze plek bevond om zich bij ons te melden. Ga naar het hoofdbureau in Queen Street en vraag naar mij, inspecteur Kate Beauchamp, of naar adjudant Peter Ferguson. Misschien reed u rond dat tijdstip op de B9077 of was u in de buurt van de drinkwaterbekkens. Misschien hebt u iets gezien waarvan u nu pas snapt wat het geweest is, of misschien hebt u helemaal niet doorgehad dat u getuige was van een moord. Misschien deed u iets wat onwettig of verboden was. Dat kan ons niets schelen en daarin zijn we ook niet geïnteresseerd. We willen alleen met u praten.'

Ze moet ervoor zorgen dat de getuige zich persoonlijk meldt, anders hangt straks Jan en alleman aan de telefoon. Mensen die alleen maar haar tijd willen verspillen komen niet zo snel zelf naar het bureau. Maar tegelijkertijd moet ze de veiligheid van die getuige garanderen, hem desnoods amnestie beloven.

'U hebt gehoord hoe onze reporter verslag deed van de angstige sfeer die er in de straten van Aberdeen hangt,' zegt de presentatrice. 'We hebben momenteel een recordhittegolf en toch zijn vrouwen bang om alleen naar buiten te gaan. Net nu ze zich ergens eens heerlijk zouden kunnen ontspannen, zijn ze gedwongen thuis te blijven. Wat voor raad zou u hun willen geven?'

'Kijk goed uit en wees voorzichtig. De waakzaamheid van het publiek is een van de effectiefste wapens van de politie. Als u iets ziet wat u niet vertrouwt, of iemand die zich verdacht gedraagt, laat het ons meteen weten. Dat geldt ook voor het geval u iemand mocht kennen - of misschien zelfs samenwoont met iemand - die zich de laatste tijd ineens heel anders is gaan gedragen. Maakt u zich geen zorgen dat uw verdenkingen misschien ongegrond zijn. U bewijst niemand een dienst door uw mond te houden. Wij gaan liever honderden tips na die tot niets leiden, dan dat we de kans lopen de gouden tip te missen.'

'Hoe ver staat het met het onderzoek naar deze moordenaar?'

Hoe ver? Kun je misschien nog stommere vragen bedenken? Hoe ver is een eindje verder?

'Momenteel trekken we een aantal aanwijzingen na. Maar ik kan echt niet...'

'Verwacht u binnenkort een arrestatie?'

Kate voelt de woede in haar keel.

Ze kijkt niet naar de interviewster, maar recht in de camera. Praat tegen de mensen in de huiskamer, aan de ontbijttafel. Praat tegen hen. Praat tegen hém.

'Mocht je toevallig kijken, dan wil ik je dit vertellen. Je wordt beslist gearresteerd. We zullen je te pakken krijgen. Het is geen kwestie van misschien, maar van wanneer precies.' Ze voelt hoe ze haar zelfbeheersing langzaam verliest, net zoals Sylvie langzaam langs de bar van de *Amphitrite* weggleeft, maar het is nu te laat, ze heeft haar mening uitgesproken en daar moet ze zich nu ook aan vasthouden, daar wil ze zich nu ook aan vasthouden. *Je denkt dat je het recht hebt om dit soort wandaden te plegen. Luister dan goed naar wat ik je nu zeg. Ik zal niet rusten voor ik je te pakken heb, goed begrepen? Elke vrije seconde die ik heb, zal ik aan je opsporing besteden. Al zou ik je tot het andere einde van de aarde moeten volgen, ik kom achter je aan. Ik zal je achternazitten over land, ik zal je achtervolgen over zee. Waar je ook kijkt, daar zul je mij zien, vlak op je hielen. Ik zal niet rusten voor ik je heb.'

De presentatrice kijkt haar verbijsterd aan.

Kate slikt een keer, moeizaam. Haar hele lichaam trilt onder het geweld van haar woede. Ze heft haar trillende vingers omhoog naar de microfoon die met een klemmetje aan de kraag van haar trui vastzit. Ze maakt hem los en legt hem zorgvuldig voor zich op tafel, staat op en loopt zonder nog een woord te zeggen weg van de set.

We leren het ook nooit. Redfern Metcalfe liet zijn leven door de Zilver tong-zaak verwoesten, omdat hij van het onderzoek een persoonlijke kwestie maakte. In het hartje van de koude Londense winter, toen de ene moord na de andere gepleegd werd en we niet in staat waren er een eind aan te maken, zag ik wat mijn chef zichzelf aandeed en ik zwoer een dure eed dat mij dat nooit zou overkomen. Sommige zaken zou ik oplossen, sommige niet, maar ik zou er nooit bezeten van raken. Maar heb ik er iets van geleerd?

In het huis van Elizabeth Hart doet Kate een poging haar uit de dood te laten opstaan om een kijkje te kunnen nemen in het leven dat ze leidde. Kates withete woede is teruggebracht tot een smeulend vuurtje, een waakvlammetje dat voortdurend brandt en elk moment tot een blauwe vlam kan oplaaien.

Elizabeth woonde in Victoria Street, net voorbij het westelijke uiteinde van Union Street. Het is een typische straat voor Aberdeen, met aan de oostzijde portiekwoningen van twee etages en aan de overkant bungalows met een grote dakkapel. Elizabeth had een portiekwoning met een deur voorzien van een granieten sierrand, die een eind van de straat aflag.

Navraag bij Elizabeths bureaus heeft nauwelijks iets over Blackadder opgeleverd, maar des te meer over haar. Je mag gerust zeggen dat niemand haar zal missen. De algemene opinie is dat ze een hopeloze bemoeial was, een vrouw die de godganse dag bezig was met gluren en roddelen, en die dat volgens iedereen met veel overgave deed. Ze praatte met iedereen die maar wilde luisteren, waarbij ze in geuren en kleuren de meest sensationele verhalen ophing over ontrouw, slechte huwelijken en onhandelbare kinderen, meestal gebaseerd op flinterdun bewijsmateriaal of op zichzelf staande waarnemingen die vervolgens in een volkomen andere context werden geplaatst.

Omdat ze haar werk thuis deed, had Elizabeth ruimschoots de gelegenheid om haar bureaus te bespioneren. Haar bureau was zo geplaatst dat ze uitkeek over heel Victoria Street en haar keuken bood een panorama van de achtergevels van de huizen in de volgende straat. Bij drie verschillende rijen huizen - de hare, de rij daartegenover en de rij aan de achterzijde - ontrolde zich het hele menselijke reilen en zeilen puur voor haar genoegen.

Elizabeth had hier zo'n twintig jaar gewoond - *ongeveer net zo lang als haar koude oorlog met Frank had geduurd*- en altijd alleen: geen kostganger, geen medebewoner en beslist geen echtgenoot. Gedurende de eerste jaren hadden haar roddels voor de nodige moeilijkheden gezorgd; minstens twee echtscheidingen waren voortgevloeid uit het feit

dat zij mannen had zien stoeien met vrouwen met wie ze niet getrouwd waren. Maar de laatste tijd was ze eigenlijk meer een lachertje geworden, omdat iedereen wist dat haar verhalen met een flinke korrel zout genomen moesten worden.

Terwijl Kate in het verlaten huis staat, weet ze niet zeker wat erger is: door iedereen gehaat of door iedereen uitgelachen worden. Wanneer ze er even over nadenkt, weet ze het antwoord precies. Het is beslist beter om afkeer dan minachting in te boezemen.

De enige opmerking die nog een beetje positief was, kwam van de burens die Ferguson vertelden dat hij zich maar beter op een plaatselijke misdaadexplosie kon voorbereiden, nu de meest toegewijde voorvechtster van de buurtpreventie in Aberdeen was heengegaan.

Wat verschrikkelijk als je leven zo leeg is dat je enige plezier het beklagen van je burens is.

Zo zou het mijne er in de toekomst ook uit kunnen zien - niet dat ik zal gaan gluren en roddelen als mijn leven voorbij is, maar dat verschrikkelijke gevoel van eenzaamheid, wanneer je elke avond in een afzichtelijk kaal en leeg huis zit, Leo volwassen en op kamers, uit met vriendinnen. Ik weet dat Sinclair zich in zijn eentje heel aardig redt, maar hij is een man, voor hem is het gemakkelijker.

Elizabeths huis is een wonderlijke mengeling van leegheid en bewoond zijn. Het ziet eruit en ruikt als een woning waarin de bewoner bijna altijd aanwezig is: de geuren van adem, zweet en luchtverfrisser, de krant opengeslagen bij het tv-overzicht, de programma's waar ze naar wilde kijken met een rode pen omcirkeld. Aan de andere kant is er niets wat ook maar in de verste verte als persoonlijk zou kunnen worden gekwalificeerd; geen snuisterijen of aandenkens, geen foto's of ansichtkaarten, niets van al die rommel waarmee mensen een persoonlijk stempel drukken op de plek waar ze wonen. Voor een corrector en redacteur lijkt Elizabeth verrassend weinig boeken te hebben - een half plankje, meer niet. Wanneer Kate ze wat beter bekijkt ziet ze waarom. Ze zijn allemaal uit de bibliotheek.

Dankzij Elizabeths meelijwekkend oninteressante levenswijze zijn haar activiteiten van gisteren in ieder geval gemakkelijk na te gaan. De kioskeigenaar aan het eind van de straat weet nog dat ze om ongeveer tien uur een exemplaar van *The Scotsman* is komen kopen, zoals elke dag. De gepensioneerde man aan de overkant zag haar een paar minuten later weer naar huis gaan. Afgezien van die korte wandeling lijkt Elizabeth de hele dag thuis te zijn geweest. Vier mensen herinneren zich dat ze haar op verschillende tijdstippen van de dag voor het raam hebben zien staan. Haar voortdurende gegluur lijkt een Pavlov-reactie bij haar burens te hebben aangekweekt, waardoor ze onmogelijk nog langs haar huis kunnen lopen zonder te controleren of ze hen in de gaten houdt. Wat ze steevast deed.

Er is een hemelsbreed verschil met Petra Gallacher. Petra was jong en aantrekkelijk, en zo vol levenslust dat ze een relatie met twee mannen tegelijk had. Elizabeth was in de overgang en onaantrekkelijk, zowel qua uiterlijk als qua karakter, een onvoorstelbaar eenzame oude vrijster. Kate begrijpt niet waarom Blackadder hen allebei zou hebben vermoord, laat staan seks met hen allebei heeft gehad, hoewel ze ook weet dat er vaak weinig overeenkomsten bestaan tussen de slachtoffers van een moordenaar. Misschien was Blackadder de eerste man die Elizabeth in jaren had gehad. Of misschien was hij zelfs de allereerste. In haar hoofd klinkt de gedachte geestig, maar dat is haar bedoeling niet. Ze probeert alleen maar overeenkomsten tussen de slachtoffers te ontdekken, naast die ene dat ze allebei dood zijn.

Het enige verband dat bij Kate wil opkomen is nieuwsgierigheid. Petra was een verslaggever, Elizabeth een bemoeial. Nieuwsgierigheid. En met nieuwsgierige Aagjes loopt het vaak slecht af. Maar niets wat Petra voor de *Aberdeen Evening Telegraph* had geschreven was zo omstreden dat men er haar voor zou willen vermoorden, en wat Elizabeth deed was zeker niet voldoende reden om iemand tot moord aan te zetten. Die echtscheidingen zijn een hele lange tijd geleden en geen van de betrokkenen woont nog hier.

Blackadder moet hen ergens gezien hebben. Dat is het enige logische verband. Elke andere veronderstelling leidt nergens toe.

Wat kon hij in Elizabeth hebben gezien? Wat het ook is, Kate komt er niet achter. Ze kan het niet opbrengen om zich net zo in Elizabeth te verplaatsen als ze dat bij Petra heeft

gedaan. Natuurlijk, ook Elizabeth had recht op haar leven, net als ieder ander; en haar mening over het slachtoffer tempert haar woede jegens Blackadder absoluut niet. Maar Kate weet wel met wie ze meer medelijden heeft, en dat op zichzelf maakt haar beschaamd, want als ze op de snijtafel worden gelegd en berecht worden door het onbarmhartig felle licht van de autopsiesnijzaal zijn ze elkaars gelijke.

Hoe meer Lovelock tegenspartelt, hoe meer Frank van hun confrontaties geniet. Hij heeft nooit veel respect gehad voor mensen die uit waren op macht omwille van de macht, en Lovelocks pogingen om hem te overdonderen versterken dit gevoel eerder dan dat ze het ondergraven.

'Zoals u weet,' zegt Frank, 'hebben we de buitendeur gisteravond kunnen bergen. Mijn technische experts hebben hem sindsdien onderzocht en hun bevindingen zijn duidelijk. De buitendeur toont geen spoor van een beschadiging door een bomexplosie. Hetzelfde geldt voor de rest van de veerboot. Aan boord van *de Amphitrite* heeft derhalve geen explosie plaatsgevonden.'

Lovelock ziet eruit alsof hij op het punt staat om zelf te exploderen. 'Dat is onmogelijk.'

Frank pakt een volgetypt vel papier en begint voor te lezen. 'Samenvatting van het inspectierapport. Er is sprake van een flinke verbuiging van de buitendeur in opwaartse richting en naar stuurboord. De klep toont scherpe kartelranden en diepe krassen, met name aan de stuurboordkant. De onderkant van de buitendeur heeft zware klappen gekregen en is verwrongen, en is in opwaartse richting gedrukt. Beide vergrendelingsklampen aan de zijkant zijn van het deurschot losgerukt. De aansluitpunten van de cilinders van het hydraulische openingssysteem vertonen diepe krassen aan stuurboordkant en de onderste contravergrendelingsklamp is verwrongen en naar stuurboord gebogen. Op grond van deze waarnemingen mogen we het volgende concluderen:

De buitendeur is door de kracht van de storm van de voorsteven van de *Amphitrite* gerukt. De overheersende windrichting correspondeert met het patroon en de aard van de beschadigingen aan de buitendeur.

Het losrukken van de buitendeur zou alleen plaatsgevonden kunnen hebben, wanneer deze nog openstond en/of voorzien was van ondeugdelijke aansluitpunten aan de romp. Onderhoudsrapporten en laadbelastingstoeven wijzen uit dat een deugdelijk bevestigde en afgesloten buitendeur op volle zee bestand is tegen tweemaal de druk van een storm met windkracht zeven.

In de buurt van de buitendeur zijn geen explosieve stoffen tot ontploffing gebracht.'

Hij legt het vel papier weer neer. Het gezicht van Lovelock toont een behoedzame uitdrukking.

'Parker zegt dat er een bom was,' zegt Lovelock.

'Dat is nog niet alles. Punt twee van die conclusies wijst op een open buitendeur en/of ondeugdelijke aansluitpunten. Ik heb de onderhoudsrapporten van de *Amphitrite* nog een keer gecontroleerd. Afgelopen november, toen het schip in het dok heeft gelegen, is een fout in het afsluitmechanisme geconstateerd. De buitendeur bleef op een halve meter van haar hoogste punt hangen.'

'Dat kan ik me nog herinneren. En ik kan me ook nog herinneren dat dit euvel gerepareerd is.'

'Er is genotéerd dat het gerepareerd is.'

'Het is gerepareerd. Een onafhankelijke inspecteur heeft geëist dat hij dat mocht controleren.'

'Drie weken geleden is een nieuwe aantekening in het onderhoudslogboek gemaakt. Sporadisch haperen van de deurstandsensor die "buitendeur gesloten" aangeeft. De sensor bleef op rood staan, terwijl hij groen zou moeten oplichten. Klacht genoteerd door kapitein Sutton. Geen aantekening dat actie is ondernomen.'

'Nou en? Het was een heel ander probleem. En ook nog eens een van ondergeschikt belang. Wie trekt er zich iets van de deurstandsensor aan als de buitendeur dicht is?'

Frank schudt zijn hoofd en speelt dan zijn troef uit. 'En als de buitendeur nu eens niet was afgesloten? Als het eerdere defect zich nu eens herhaalde?'

'Onmogelijk.'

'Helemaal niet. De aansluitpunten waren piekfijn in orde, dat is in het droogdok gecontroleerd. Derhalve moet de buitendeur open hebben gestaan. Derhalve...'

'Dat zou de bemanning op de brug gezien hebben.'

'Nee. De boegdeuren waren vanaf de brug niet te zien.'

'Maar Parker heeft gezegd dat de deuren dicht waren. Dat gaven de controlelampjes aan.'

'Parker bevond zich op de brug. De enige controlelampjes die zij tot hun beschikking hadden waren die van de zijvergrendeling van de buitendeur en die van de vergrendelingen van de laadklep. Niet die van de onderste vergrendeling. Niet die van de stand gesloten. Het was niet de deurstandsensor die defect was, het was de buitendeur die niet helemaal dichtging. De deurstandsensor gaf open aan omdat de buitendeur openstond.'

'Wilt u beweren dat de *Amphitrite* drie weken met een openstaande buitendeur heeft gevaren?'

'Dat hoeft niet. Sutton heeft genoteerd dat het defect sporadisch voorkwam.'

'Het verband dat u tussen deze twee onderhoudsrapporten legt is je reinste speculatie.'

'Integendeel. Het komt precies met de feiten overeen. Sterker nog, het is de enige mogelijkheid waarbij dit het geval is. Stelt u zich het volgende eens even voor. De *Amphitrite* vertrekt uit Bergen met een afgesloten buitendeur en laadklep; denk er wel om: Sutton klaagde dat de fout sporadisch optrad. En zelfs een ten dele geopende buitendeur zou tijdens het eerste deel van de reis helemaal geen probleem hebben opgeleverd, omdat het weer goed was en de zee kalm. Twaalf uur lang gebeurt er tijdens de reis niets noemenswaardigs. Vervolgens komt de bommelding. Sutton handelt snel en doortastend, zoals je van een goed kapitein zoals hij mag verwachten. Hij zet het verdachte voertuig overboord, waarbij hij persoonlijk aanzienlijke risico's loopt. Maar wanneer hij de boegdeuren weer sluit, springen niet alle lichtjes op groen. Hij denkt nog steeds dat het aan de deurstandsensor ligt en hij heeft haast. Ze hebben al veel tijd verloren en hij wil niet nog meer vertraging oplopen. Hij heeft er vermoedelijk nauwelijks bij stilgestaan.'

'Dit is...'

'Maar het ligt niet aan de deurstandsensor. Het ligt aan de buitendeur, die niet helemaal dichtgaat, en dat maakt de situatie veel ernstiger. De buitendeur staat nu een stuk open en de zee wordt ruwer. Stormgolven met een kracht van zo'n honderd ton beginnen tegen de boeg van de *Amphitrite* te beuken. Ze zoeken naar het zwakste punt en het duurt niet lang voor ze dat gevonden hebben. Een kier van zo'n halve meter breed, vlak bij de waterlijn. De kier blijft niet lang zo smal. De golven rammen er op in en beginnen hem open te wrikken en maken de opening steeds groter. De weerstand van de buitendeur is gebroken. Zij begint van de kiel los te scheuren. Wanneer dat eenmaal begonnen is, is het zo bekeken. De golven rukken de buitendeur er net zo makkelijk af als je een poster van de muur scheurt. De laadklep zit nog omhoog, maar die is niet waterdicht. De laadklep wordt langzaam van zijn vergrendeling losgetrokken, maar tegen die tijd staat er al zoveel water in het ruim met de auto's dat het geen verschil meer maakt.'

Frank tikt op een blad papier dat vol staat met getallen.

'Alle rij-op/rij-afveerbotten hebben een ernstige ontwerpfout en dat is het autodek - een ruimte groter dan een voetbalveld, zonder waterdichte schotten. Dit betekent dat zelfs een betrekkelijk geringe hoeveelheid water die rond kolkt de stabiliteit ernstig in gevaar kan brengen. Tweeduizend ton water op het autodek - dan staat het ongeveer vijfenzeventig centimeter hoog - zou genoeg kunnen zijn geweest om het eerste mogelijke overstromingspunt in andere ruimten onder het wateroppervlak te trekken. In het geval van de *Amphitrite* waren dat de dekramen op dek vier. Wanneer het water eenmaal de passagiersdekken zou zijn binnengedrongen, zou de resterende stabiliteit verdwenen zijn en was het schip in feite verloren. Je kunt geen eind maken aan het binnenstromen van dat water voor het schip gezonken is. Je kunt het vaartuig zelfs op geen enkel moment meer stabiliseren, omdat het water gewoon via de trappen, de deuren en de openingen tussen de dekken naar beneden zou stromen. Rij-op/rij-afveerbotten zijn eigenlijk levensgevaarlijke dingen. Ze zijn zo ontworpen dat je er gemakkelijk op en af kunt rijden, maar daardoor kunnen ze ook gemakkelijk kapseizen. Geen enkel deel van zo'n veerboot kan afdoende afgesloten worden. En wanneer ze

eenmaal onder gaan, gaan ze ook snel. Ze kennen geen overgangsmarge tussen ongelukken die te overleven zijn en een totale scheepsramp. Het zinken van de *Titanic* duurde ongeveer twee uur. Bij *de Amphitrite* was dat niet langer dan een kwartier.'

Een kwartier.

'Maar hoe zit het dan met die explosies waar Christian Parker het over had? Heel veel mensen hebben die gehoord. Ik heb ook met overlevenden gepraat, net als u.'

'Parker zei dat hij knallen hoorde. Ze waren zo luid dat ze op de brug te horen waren, zeven dekken boven het autodek. Als dat explosies waren geweest, zou de veerboot volkomen uit elkaar gesprongen zijn. Maar er was geen bomschade. Die knallen moeten dus door iets anders zijn veroorzaakt.'

'Wat dan?'

'Water dat de sjorringen van de wagens losrukt en vrachtauto's tegen de zijwand van het ruim slaat.'

Lovelock spreidde zijn armen uit. 'Maar ook dat is weer pure speculatie.'

'Nee, het is een logische deductie.'

'U hebt kennelijk al precies uitgewerkt hoe alles zich heeft afgespeeld.'

'Niet helemaal. Er is nog iets wat ik wil weten.'

'Wat dan?'

'De boegdeur werd in eerste instantie geopend om een verdacht voertuig overboord te zetten.'

'En?'

'Ik wil weten wat er in dat voertuig zat.'

'Een bom, natuurlijk.'

'Nee. Allesbehalve.' Frank pakt een kopie van de verklaring van Christian Parker op en leest voor. "'Ik sloeg de intercom uit zijn hand en schreeuwde tegen hem: 'Het was de verkeerde wagen, hè?' Dat zei ik tegen hem. Ik dacht dat hij me wilde aanvliegen. Hij leek zijn verstand verloren te hebben. Hij greep me bij mijn schouders en zei: 'Dat mag je wel zeggen, Christian. Dat mag je wel zeggen.'"

'Dat bevestigt het alleen maar,' zegt Lovelock. 'Als er geen bom aan boord was, zoals u stelt' - het is de allereerste keer, dringt het tot Frank door, dat Lovelock toegeeft dat hij wel eens gelijk zou kunnen hebben - 'dan moet dat zijn omdat ze die overboord hebben gezet. Sutton had ongelijk. Het was wél het juiste voertuig. De bom zat in de auto die hij overboord zette. Verder ging het allemaal precies zoals u geschetst hebt.'

'Er is maar een manier om daar achter te komen.'

Lovelock begrijpt onmiddellijk wat hij bedoelt. 'Dat is krankzinnig.'

'Helemaal niet.'

'In dat bestelbusje zat - zit - een bom. Het is een uur voor het zinken van de veerboot overboord gezet. Dat staat volkomen los van de scheepsramp. En u hebt al een dreigbrief gehad dat u uw onderzoek moet staken. U speelt gewoon met uw leven.'

Frank moet bijna glimlachen. Lovelock die zich zorgen om hem maakt, hij had nooit gedacht dat hij dat nog eens zou meemaken. 'Ik ben uw ondergeschikte niet en hetzelfde geldt voor de stuurman van mijn duikboot. Wat maakt het u verder uit?'

'Natuurlijk maakt het mij wat uit. Er zit verdomme een bom in dat bestelbusje.'

'Ik betwijfel het. En zelfs als dat het geval zou zijn, is die nu wel onschadelijk. Of ontploft. In beide gevallen is het risico minimaal. En het onderzoek is niet volledig afgerond, tot ik het met zekerheid heb vastgesteld.' 'Laat de zaak verder rusten. Alsjeblieft.'

Frank is zo gewend aan Lovelocks onbuigzaamheid en zijn neiging om overal tegenin te gaan dat dit verzoek - deze smeekbede bijna, hij verbeeldde het zich toch niet? - als een volslagen verrassing komt. Als Lovelock ergens om vraagt, moet hij daar een goede reden voor hebben en die reden moet op haar beurt weer voldoende zijn om het verzoek naast zich neer te leggen. 'De laatste paar dagen hebt u uw uiterste best gedaan om iedereen ervan te vertuigen dat de ramp met de *Amphitrite* door een bom is veroorzaakt. En zodra ik voorstel om het voertuig op te sporen waar die bom in gezeten zou hebben, probeert u me daarvan te weerhouden. Dat lijkt me niet logisch, zodra we de plaats van dat voertuig bepaald hebben, ga ik naar beneden, wat ik ook ontdek, u bent de eerste die ik op de hoogte zal brengen.'

Alex ligt onder zijn bureau tijdens lunchtijd. Zijn kantoor is verlaten en hij heeft de kans even wat van de slaap in te halen die hij 's nachts tekortkomt. Op zijn rug, met zijn handen achter zijn hoofd en zijn overhemd losgeknoopt, alsof hij in het park een uiltje knapt. Er gaat een rilling door hem een als bij een slapende hond, en zijn dromen zijn onrustig. Hij is weer op de *Amphitrite* en hij houdt Kates hand vast, terwijl ze op het punt staan om te springen. Vervolgens zitten ze samen in de helikopter, waar de zon schijnt en hij is kurkdroog. Hij heeft helemaal niet in het water gelegen. Hij draait zich naar Kate toe, maar zij kijkt uit het raampje. Wanneer hij haar blik volgt, ziet hij het goudglanzende oppervlak van de zee, vol witte lichtpuntjes. De helikopter duikt plotseling snel als een zeemeeuw in de richting van de oceaan, en ze bevinden zich onder water. Hij slaat met zijn benen en komt aan de oppervlakte in een zwembad op het zonnedek an de *Amphitrite*. Kate zit op de rand van het zwembad en laat haar voeten in het water bungelen. Hij zwemt naar haar toe en onder het zwemmen wordt hij er zich plotseling van bewust dat hij droomt. De beelden vervagen in een dof oranje gloed. De binnenkant van zijn oogleden. Hij probeert ze te openen, maar ze zitten vast. Dat overkomt hem altijd als hij overdag slaapt. Hij ontspant zich en wacht tot zijn lichaam weer helemaal bij bewustzijn is. Zijn ogen knipperen een paar keer, terwijl hij nog half slaapt, dan gaan ze eindelijk goed open en is hij wakker. Hij kruipt onder zijn bureau uit en gaat meteen staan, vastbesloten om niet opnieuw in te dommelen. Zijn gezicht voelt klam aan.

Sinclair loopt langs de deur van Alex' kantoor. Hij werpt een blik naar binnen, ziet een verfromfaaide Alex en stapt naar binnen. 'Is alles in orde?'

'Ja. Ik heb alleen wat slaap ingehaald.'

'Te veel nachtelijke bezigheden?'

Alex glimlacht. 'Hoe bedoel je?'

'Je begrijpt me heus wel. Ik heb gezien met wie je gisteravond bent weggegaan.'

'Ik assisteerde haar bij haar onderzoek.'

Sinclair lacht en legt zijn arm om Alex' schouders. 'En verder? Hoe voel je je nu?'

'Beroerd, mag ik wel zeggen. Ik weet niet of ik er veel mee opschiet dat ik weer aan de slag ben.'

'Soms vind ik het hier ook niet alles. Maar liever hier dan in een leeg huis.'

'Ik begrijp precies wat je bedoelt.'

Sinclair werpt een blik op Alex' bureau. 'Waar ben je nu mee bezig?'

'Een paar taxaties voor eventuele kopers. Niet al te inspannend.' Hij kijkt op de klok aan de muur. 'De veiling van Jason is net begonnen. Zullen we even een kijkje nemen?'

'Ik kan helaas niet. Ik moet weer eens terug.'

Ze lopen de gang op, waar ieder een eigen kant uitgaat.

Alex, Sinclair en Jason hebben na de ramp met de *Amphitrite* besloten om zo snel mogelijk weer aan het werk te gaan. De reacties van hun collega's waren voorspelbaar overdreven; ze overstelpten hen met aandacht en bezorgd medeleven. Alex heeft sindsdien zelfs geen koffie meer hoeven zetten. Elke keer als hij opstaat om iets te doen, komt een handvol mensen aansnellen om hem te helpen. Hij waardeert het en hij is hun dankbaar voor alle bezorgdheid, maar soms wordt het ook wel eens een beetje te veel.

Van hen drieën is het voor Jason wel het moeilijkst geweest. Alex en Sinclair zijn erg gezien bij hun collega's en de algemene ongerustheid weerspiegelt de genegenheid die ieder voor hen heeft. Jason is veel minder geliefd, iets waarvan hij zich maar al te zeer bewust is. Hij heeft Sinclair eens gevraagd waarom men hem niet mocht, een vraag waarin het antwoord eigenlijk al opgesloten lag. De houding tegenover Jason wordt gekleurd door schuldgevoel. Als men had mogen kiezen welke twee van het drietal de ramp zouden overleven, dan was er geen twijfel wie er afgevallen zou zijn.

Alex loopt naar de veilingzaal. Hij kan Jasons stem al horen, donderend luid, terwijl hij de veiling leidt.

'Het laatste bod is van die mevrouw naast het gangpad. En u, meneer, achter in de zaal, wat doet u? Tweehonderd. En twintig. En veertig. En zestig. En tachtig.'

De ruimte zit vol. Alex blijft achterin staan, de beste plek om een veiling te bekijken, en hij ziet hoe Jasons hoofd zich heen en weer beweegt, alsof hij naar een tenniswedstrijd zit te kijken. Dat is het verschil tussen Jason en Sinclair, vindt Alex; Jason lijkt een toeschouwer, Sinclair is een dirigent. Jasons stijl van veilen is afgemeten en functioneel, en je bent hem ook zó weer vereten. Sinclair bespeelt het publiek, hij actéert. Lovelock

heeft Sinclair eens de Mick Jagger van Urquhart genoemd en dat bedoelde hij als een compliment. Sinclair leidt een veiling met dezelfde energie, vitaliteit en flair als waarmee hij regisseert, en het publiek vindt hem daarom gewoon geweldig, ook het veilinghuis draagt hem op handen: Sinclair heeft meer kavels ver boven de taxatieprijs weten te verkopen dan enig andere veilingmeester in de geschiedenis van Urquhart.

'We zijn nu op driezestig. Drienegentig. Viertwintig. Vierzestig.' Naarmate de prijs stijgt gaan de bedragen met grotere sprongen omhoog.

De dame aan het gangpad schudt haar hoofd. Ze ziet van een verder bod af.

'We staan op vierhonderdzesentwintig pond, kavel nummer vijf, een Etruskisch terracotta beeldje.'

Jason kijkt de zaal rond. Zelfs van achterin kan Alex het zweet op zijn gezicht zien parelen.

'Eenmaal, andermaal...' De hamer komt met een fikse klap neer. 'Verkocht oor vierhonderdzesentwintig pond aan u, meneer, nummer...' - Jason kijkt nog eens naar het bordje dat de man ophoudt - 'tweeëndertig. Kavel nummer zes. Een prachtig voorbeeld van een bronzen...'

Al die mensen die hier zijn met hun catalogi, hun hoop en hun verwachtingen, en voor wat? Aankopen die geen enkel verschil zullen maken in hun leven, niet erg veel tenminste. De onbeduidende duelletjes die ze met elkaar uitvechten, waarbij ze elkaar proberen te intimideren door het bod ineens met een paar sprongen te verhogen of door hun bordje aan één stuk door omhoog te houden. En wanneer het achter de rug is, heeft iemand gewonnen en iemand anders verloren. Iemand gaat haar huis met een Etruskisch beeldje van terracotta en een ander niet.

Iemand boekt passage op de *Amphitrite* en weet daar ook weer af te komen. Een ander niet. Wat weten deze mensen hier bij de veiling eigenlijk van vechten, écht vechten, waarbij winnen een kwestie van leven en dood is, waarbij de mensen die je verslaat degenen zijn die je onder de voet hebt gelopen, terwijl je je een weg naar de vrijheid hebt gebaand?

Alex draait zich met een ruk om en loopt snel door de gang naar zijn kantoor terug. Hij zoekt het nummer van Kates gsm op in zijn rolodex en begint het in te toetsen. Hij legt de hoorn alweer op de haak voor hij de laatste toetsen heeft ingedrukt.

Waarom haar bellen? Wat zou zij voor hem kunnen doen?

Gisteravond in bed hebben ze met elkaar afgesproken dat ze niet met therapeuten zullen praten. Alleen met elkaar om elkaar te helpen er weer bovenop te komen. Wat een dwaze belofte waartoe hij zich nu heeft verplicht. Vlak na het vrijen moet je nooit een beslissing nemen.

Seaspeed heeft hem professionele therapie aangeboden, als hij daar behoefte aan mocht hebben. Hij heeft naam en telefoonnummer van de consulent ergens op een geel memoplakkertje staan. Een van de vele die rond zijn computerscherm zitten. Daar. Jane Bavin.

Wat doet het er ook toe, het was een stomme belofte. Hij pleegt er toch geen overspel door?

Alex pakt de hoorn nog een keer op en het nummer dat hij nu intoetst is dat van Jane Bavin.

Er zit weinig schot in het onderzoek naar de moord op Elizabeth Hart. Eentonig werk, tijdrovend en saai, waarbij altijd de kans op de loer ligt dat een belangrijke aanwijzing over het hoofd wordt gezien omdat de onderzoekers zo afgestompt raken door de herhaling van steeds weer hetzelfde, om van de hitte maar te zwijgen. Dezelfde werkwijze als bij de eerste moord. Controle van auto's en voetgangers, in het stadscentrum en langs de straten in de richting van Tollohill Wood. Kassabonnen voor het mes natrekken. Het verband met de slang opnieuw onderzoeken. Idem met de zedendelinquenten. Alles wat de eerste keer nagetrokken en opgehelderd was, is weer verdacht. Het is gewoon in een kringetje ronddraaien.

Kate leest het autopsierapport over Elizabeth Hart. Weer meer van hetzelfde. Water in de longen, waarschijnlijk uit een van de spaarbekkens. Petechiale bloedingen onder de oogleden. Schilfers eikenhout op het achterhoofd, waarschijnlijk omdat ze ook met haar hoofd tegen een boom is geslagen. Eenzelfde slang als de eerste keer, die opnieuw kort

tevoren had gegeten. Bijtsporen op de buik. Geen verdovingsmiddelen. Sporen van touw boven de plaats waar de lichaamsdelen zijn afgehakt. En geen enkel spoor van vingerafdrukken, speeksel of haren.

Kate kan nauwelijks helder denken. Ze staat net op het punt om een luchtje te gaan scheppen en ergens een broodje te eten, als de telefoon rinkelt.

'Met Kate Beauchamp.'

'Kate, met je vader. Heb je tijd om met me te gaan lunchen?'

'Ben je niet goed bij je hoofd?'

'Alleen een broodje. Niet langer dan een halfuur. Ik wil je iets vertellen.'

'Doe dat dan nu maar meteen.'

'Ik zeg het je liever persoonlijk.'

'Ik...'

'Kate, waarom moet je van alles steeds weer een krachtmeting maken?'

Vader en dochter, koppig als ezels.

'Dat doe ik niet. Jij bent...'

'Dat bedoel ik nou.'

Ze klakt geërgerd met haar tong en merkt verontrust dat ze een glimlach moet onderdrukken.

'Goed, ik kom eraan.'

Ze bestellen een broodje in een café op de hoek van een van de zijstraten van Queen Street.

'Wil je weten hoe het kwam dat de *Amphitrite* gezonken is?' vraagt Frank, als ze gaan zitten.

'Wou je me dat vertellen?'

'Nee. Nou ja, ook wel, maar ik heb nog iets anders op mijn hart.'

'Wat dan?'

'Ik vroeg je of je wilde weten hoe het kwam dat de *Amphitrite* gezonken is.'

Ze schudt haar hoofd, maar hoort hoe haar mond 'ja' zegt.

Schreeuwen tegen de vrouw die onbeweeglijk op de ladder is blijven hangen. 'Je moet doorlopen. Ga omhoog of omlaag, maar laat die mensen erdoor.' De vrouw kijkt niet eens naar haar.

Frank vertelt haar over de buitendeur die niet helemaal gesloten was, de waarschuwingsslampjes en het geheimzinnige bestelbusje op de bodem van de zee.

'Wil je zeggen dat de *Amphitrite* met open boegdeuren heeft gevaren?' zegt ze, wanneer hij uiteindelijk uitgepraat is. 'En niemand die zich daar eigenlijk druk over maakte?'

'Kate, bijna elke veerboot vertrekt met open boegdeuren uit de haven. De dienstregelingen zijn zo krap, dat ze nauwelijks de tijd hebben om alle auto's erop te laten rijden en de deuren te sluiten voor ze vertrekken. Als elke veerboot, die met open boegdeuren de haven verliet, gezonken was, kon je over de wrakken naar Frankrijk lopen. Ongelogen waar.'

Ze is geïnteresseerd, maar op een afstandelijke manier. Het is allemaal een spiegelgevecht, ze wacht tot hij haar het 'iets' zal vertellen wat hij op zijn hart heeft. Ze dringt niet aan. Wat het ook is, ze heeft het tot dusver haar hele leven nog niet geweten, een paar minuten meer of minder maken ook geen verschil. En bovendien, ze gunt hem de lol niet dat ze ernaar vraagt. Kinderachtig, dat weet ze, maar toch. Hij had geen slechter moment kunnen kiezen om weer in haar leven op te duiken. Nu ze leiding over een moordonderzoek heeft en ook de ramp met de *Amphitrite* nog eens moet verwerken, zou ze eigenlijk nauwelijks tijd moeten hebben om zich ook nog over iets anders druk te maken, maar het tegendeel blijkt het geval. Hoe minder tijd ze heeft om zich met haar vader bezig te houden, hoe kwetsbaarder ze zich tegenover hem voelt.

Frank schraapt zijn keel.

'Je weet waarom ik bij je moeder ben weggegaan,' zegt hij op een toon die het midden houdt tussen een constatering en een vraag.

'Wilde je me dat komen vertellen?'

'Inderdaad.'

'Nou, jij had iets met een ander en bent ervandoor gegaan.'

Hij schudt zijn hoofd, meer triest dan ontkennend. 'Ik was niet de enige die rotzooide.'

Kate heeft het gevoel alsof ze een fikse stomp in haar maag heeft gekregen. Ze haalt een keer diep adem en drukt stevig met haar handen tegen de tafel. Ze voelt de misselijkheid in zich opkomen.

'Dat is lulkoek.'

'Nee.'

'Had mam een relatie met iemand anders?'

'Met Tony.'

'Met Tony? Je beste vriend?'

Hij knikt, zij schudt haar hoofd.

'Ik geloof er niks van.'

'Ik trof ze samen in bed aan.'

'Jezus.'

Hij haalt zijn schouders op. 'Daarom ben ik weggegaan.'

Kate zit op de bovenste traptree, terwijl haar ouders in de woonkamer woedend met elkaar ruziën: vijftien jaar oud, aan de muur van haar slaapkamer hangen posters van popsterren die zingen over liefde, gebroken harten en in de steek gelaten worden, en datgene waarover ze zongen leek in de verste verte niet hierop. Ze hadden het nooit over knallende ruzies en beschuldigingen over en weer, over en weer, dreunende smashes van haat en backhands van woede. Kate kan de woorden niet precies onderscheiden, maar dat is ook niet nodig. Net als bij een opera hoef je de taal niet te begrijpen. Luister naar het ritme, de passie, de emotie.

'Maar waarom heb je mij dan verteld dat alleen jij een relatie had? Je bent bij me gekomen - ik herinner het me nog precies, jij en mam kwamen om beurten bij me en vertelden me allebei precies hetzelfde - je vertelde me dat je een andere vrouw had leren kennen en dat je wegging om met haar samen te gaan wonen.'

'We hadden samen afgesproken dat we je dat zouden vertellen, voor we met je praatten. Je hebt je moeder altijd verafgood, Kate. Je hield in ieder geval meer van haar dan van mij.'

'Ik had geen hekel aan je. Toen niet.'

'Misschien niet. Maar zij was nummer een voor je. Ik voelde me er wel door gekwetst, maar ik denk dat het vaak genoeg gebeurt dat een kind meer van de ene dan van de andere ouder houdt. Zo'n band tussen moeder en dochter als Angie en jij hadden. Dus toen haar relatie met Tony aan het licht kwam, stonden we voor de keus: we konden jouw illusies over haar aan scherven gooien, of ik kon de schuld op me nemen. We konden de relatie die je met een van ons had intact laten, maar niet met allebei. Daarom deden we alsof ik de enige was die was vreemdgegaan.'

Kate kijkt naar haar broodje en ziet er de sporen van haar eigen tanden in staan. Haar eetlust is in een klap verdwenen. Wanneer ze weer opkijkt ziet ze dat de ogen van haar vader vochtig zijn.

'Ik was de eerste die een relatie had, Kate. Ik ben nooit een geweldige vader voor je geweest, net zoals ik geen geweldige man voor Angie ben geweest. Beschouw datgene wat ik naderhand heb gedaan maar als mijn manier om te zeggen dat het me spijt.'

Kate grijpt de rand van de tafel vast in een poging haar greep op de werkelijkheid niet kwijt te raken. Twintig jaar lang heeft ze haar moeder geadoreerd, eerst in levenden lijve, vervolgens in haar herinneringen, en al die tijd heeft ze haar vader met eenzelfde intense vurigheid gehaat. En nu is dat allemaal weggespoeld. Hun gezichten van toen - dat van de schuldige geile wellusteling en dat van de vernederde bedrogen echtgenote - zijn nu niet meer dan maskers die gevallen zijn om de waarheid daarachter te onthullen.

Haar woede laat vurig bliksemend in haar op. *Waarom moest ik zo lang beschermd worden, terwijl je nu met één klap het beeld aan gruzelementen slaat dat die leugen in stand had moeten houden?* Uit haar ervaring bij de politie weet Kate het maar al te goed: als je gaat liegen, kom er dan nooit op terug.

Haar nieuwe leven, en niets is wat het lijkt.

Ze kijkt over tafel heen naar haar vader. Ze leest van zijn gezicht af hoeveel moeite het hem heeft gekost om dit al die tijd met zich mee te dragen, terwijl hij haar niet aflatende haat gelaten over zich heen liet komen, ook al had hij de macht om daar op elk gewenst moment een eind aan te maken. Hij had gewacht tot hij weer in haar leven was opgedoken en ze weer enige vorm van contact met elkaar hadden gekregen.

Haar woede zakt, ebt weg. De waarheid komt in vele vermommingen en op de onverwachtste ogenblikken. Ze strekt een hand uit en raakt zijn schouder aan.

'Dank je,' zegt ze. 'Dank je wel, pap.'

In tegenstelling tot de vele andere therapeuten die Seaspeed heeft ingeschakeld, heeft Jane Bavin een praktijk in Aberdeen zelf. Haar spreekkamer lijkt op een huiskamer: schilderijen aan de muur (het gebruikelijke zeegezicht van Roger Fisher tegen de schoorsteenmantel heeft ze nog gauw vervangen door een tamelijk onopvallend stilleven), een paar leunstoelen en een sofa, en een salontafel in het midden.

'Begin maar gewoon met wat je het gemakkelijkst kunt vertellen. Het doet er niet toe wat dat is. Van daaruit werken we verder.'

Bavin veegt een lok haar achter haar rechteroor. Tegenwoordig draagt ze haar haar los als ze werkt, omdat haar zuster haar heeft gezegd dat ze er te streng uit ziet wanneer ze het naar achteren heeft samengebonden. En strengheid kan ze niet gebruiken wanneer ze met patiënten met trauma's te maken heeft.

Alex beweegt zich onrustig in zijn stoel en valt dan met de deur in huis. 'Dat gedoe met die veerboot, het beheerst mijn hele leven gewoon. Alles wat ik doe, lijkt er op een of andere manier wel verband mee te houden, met wat er aan boord van de *Amphitrite* is gebeurd. Herinneringen, verzekeringsclaims, mijn gsm vervangen, mensen die er de hele tijd naar vragen. Ik ben het gewoon zat.'

'En je wilt weten waarom je datgene voelt wat je voelt?'

Alex knikt.

'Goed.'

Een half uur lang legt Bavin hem uit wat posttraumatische stressstoornis inhoudt en waarom hij daar last van heeft, en vervolgens vertelt ze hem hoe ze hem kan helpen. 'Het belangrijkste is dat je snapt dat PTSS volkomen normaal is. Daarom proberen therapeuten zoals ik de mensen aan te moedigen om gewoon over hun ervaringen te vertellen. Daardoor zal het langzaam tot je doordringen dat er helemaal niets ongewoons aan je reacties is. Je bent niet bijzonder slecht of schuldig. En omdat het geen lichamelijk probleem is, maar iets wat tussen je oren zit, wil dat nog niet zeggen dat er geen manier zou bestaan om het te behandelen. Er bestaat geen wondermiddel, maar er zijn een heleboel manieren waarop je het trauma kunt verwerken om zo sneller en meer afdoende te herstellen.'

Ze pakt een boekje van de tafel naast haar en overhandigt hem dat. 'Als je ermee akkoord gaat, zou ik een cognitieve gedragstherapie bij je willen proberen. Er bestaat een techniek die systematische desensitisatie wordt genoemd en waarbij je getraind wordt om de traumatische gebeurtenis weer op te roepen door je lichamelijk te ontspannen en je taferelen voor de geest te halen, die min of meer overeenkomen met wat je je herinnert. Als et goed gebeurt, word je blootgesteld aan een gematigd niveau van angst - niet zo groot dat je de traumatische ervaring niet zou kunnen verwerken, maar ook weer niet zo gering dat het je niet zou raken. Door je bloot te stellen aan angstoproepende stimuli en cognities in een veilige en ondersteunende omgeving, zouden we je reacties op die stimuli kunnen verminderen, praat tien minuten of een kwartier lang over de *Amphitrite* en neem dat op en bandje op. Beschrijf wat er gebeurde, wat je dacht en voelde, en wat je deed. Daarna draai je dit bandje elke dag een keer af. Het is goed mogelijk dat je het soms af zult willen zetten, wanneer de herinneringen die worden opgeroepen te pijnlijk voor je zijn, maar probeer die impuls te bedwingen, als je het bandje voor het einde afzet, doe dat dan pas als je het ergste hebt gehad. Pas als je jezelf vertrouwd maakt met het trauma doordat je naar je eigen verhaal luistert, zul je merken dat je algehele toestand elke dag een beetje verbetert. Wat je misschien wel zult merken is, dat bepaalde passages op het bandje die je de ergste pijn bezorgen na verloop van tijd van keer tot keer gaan veranderen. Eigenlijk maak je net als een fotograaf uit steeds andere hoeken nieuwe opnamen van het trauma om te proberen het beter te begrijpen. Is dat allemaal duidelijk?' 'Ia.'

'Lijkt je dat wat?'

'Ja. Zo te horen heb ik daar wel wat aan. Ik zal dat bandje meteen gaan maken.'

'Mooi zo. Hou dat een week of wat vol en kijk wat er gebeurt. Als je het gevoel hebt dat je er dieper op in wilt gaan, neem dan contact met me op. Ik ben hier altijd te bereiken.'

Alex staat op, buigt zich impulsief voorover en kust haar op haar wang. 'Dank je. Je hebt ervoor gezorgd dat ik me al een stuk beter voel.'

Zoals Kate al eerder heeft gedaan, zit ze met een paar naslagwerken in een lege kamer. Door haar hoofd speelt één woord. Waaróm?

Seksueel, sadistisch, gestoord. Geweld en verkrachting. Maar geen uitsteken van de ogen om te verhinderen dat het slachtoffer naar hem kijkt en ook geen verminking van de geslachtsdelen. In geen van de seksuele fantasieën waarvan ze ooit heeft gehoord is sprake van het afhakken van lichaamsdelen of een slang. De naslagwerken die ze doorploegt, geven gedetailleerde beschrijvingen van onbekende en ongebruikelijke seksuele praktijken. Maar ook al weet Kate nu wat amatrisis, biastofilie en chezolagnie inhoudt, het heeft haar geen stap dichterbij het ontdekken van Blackadders motivatie gebracht, noch is haar leven er op een andere manier door verrijkt.

Ze bedenkt mogelijkheden, schrijft ze op en verwerpt ze weer. Blackadder kan hen nergens samen hebben gezien. De omgeving waarin Elizabeth zich bewoog was heel beperkt, die van Petra was veel groter, maar hun beider leefwerelden staan volkomen en teleurstellend los van elkaar. Een andere stadswijk, een andere opleiding, een ander soort leven.

Zoals Kate al eerder heeft gedaan, zit ze met een paar naslagwerken in een lege kamer. Ze denkt na. Net als de vorige keer levert het geen resultaat op. Het lijkt bijna alsof Blackadder zich bij een van hen heeft vergist. Hij had het nauwelijks moeilijker kunnen maken, als hij er zijn best voor had gedaan - en dat heeft hij waarschijnlijk ook gedaan, bedenkt Kate triest.

Een zaak als deze stelt je voor problemen die je niet bij normale misdaden tegenkomt, gewone eerlijke misdaden. Er is geen achterhaalbaar motief. Het motief is datgene wat er door zijn hoofd spookt. Er zijn geen informanten, verklikkers. Nu de uitslag van het **DNA**-onderzoek nog even op zich laat wachten, kan Kate weinig anders doen dan voor de zoveelste keer alle gegevens nog eens nagaan en er het beste van hopen.

Niemand die het haar kwalijk zou nemen als ze zich op de naweeën van de ramp met de *Amphitrite* zou beroepen en de zaak aan iemand anders zou overdragen. Dat wil zeggen, niemand behalve zichzelf. Ze heeft dit onderzoek op zich genomen en ze zal het tot een goed einde brengen. Ze wil Blackadder niet alleen vinden, maar hem ook recht in zijn ogen kijken en zeggen dat hij verloren heeft. Alle eer aan de overwinnaar. Maar nu staat hij een heel eind voor op punten en er is geen enkel teken dat hij de handdoek in de ring wil gooien.

Met de doordringende directheid van een laserstraal komt er een gedachte bij haar op. *Ik kan deze zaak niet in mijn eentje klaren.*

Nog voor de gedachte haar helemaal helder voor de geest staat, heeft ze hem alweer verworpen. Natuurlijk kan ze dit wel in haar eentje klaren. De strijd is nog maar pas begonnen, hij is nog lang niet verloren.

Weer komt de gedachte bij haar op en ditmaal wordt ze gedwongen aan zichzelf te gaan twijfelen. En nog belangrijker: zichzelf onder de loep te nemen.

Waarom wijst ze de gedachte die in haar opkomt zo abrupt van de hand?

Omdat ze zelf met de eer wil gaan strijken. Nee, er is meer. Ze wil die eer ook verdiéenen. Maar als er geen eer te behalen valt, doet het er dan iets toe wie die eigenlijk verdient? Waar het op aankomt is een eind maken aan de wandaden van Blackadder. Verder niets. Merkwaardig genoeg, en geheel misplaatst, komen de woorden van Malcolm X in haar op. 'Met alle middelen die noodzakelijk zijn.' En er klinkt nog een andere stem in haar hoofd. De stem van iemand anders.

'Er is een oneindig aantal schuilplaatsen. Hij moet ademen, eten, drinken en slapen. Hij moet bestaan. Maar toch heeft hij de touwtjes in handen. Kijk ik naar links, dan gaat hij naar rechts. Kijk ik naar rechts, dan kijkt hij naar links. George Best, heeft iemand ooit gezegd, was zo gehaaid dat het bloed van zijn tegenstanders er gewoon krankzinnig van werd. Krankzinnig bloed, van het ja- en op schaduwten.'

Er speelt een mogelijkheid door haar hoofd. Zij dwarrelt als een blad op de wind, Kate kan haar zo pakken.

Kate beseft dat ze te maken heeft met een obsessie zoals ze nog nooit heeft gehad. Als ze heel diep in haar binnenste kijkt, weet ze dat ze vanaf het moment dat ze Petra's lijk zag het gevoel had dat ze deze zaak moest oplossen. Ze heeft te maken met iets wat buiten haar bevattingvermogen valt, maar niet noodzakelijkerwijs buiten dat van deze persoon. Nee. Het is onmogelijk. Ze zal er oude wonden door openrijten, zowel bij hem als bij haarzelf. *Met alle middelen die noodzakelijk zijn.*

Als de wonden lang genoeg dicht zouden blijven, kan ze het risico wel nemen. Wanneer het allemaal achter de rug is, zal ze zich er graag aan overgeven.

Zij - degenen die het voor het zeggen hebben - zullen er nooit mee akkoord gaan. Te extreem. Te veel moeilijkheden.

En als ze dat niet doen? Dan is ze weer terug bij af. Ze heeft dus eigenlijk niet veel te verliezen. Kate loopt de stille kamer uit en gaat naar het kantoor van Renfrew. 'Zit er al wat schot in, Kate?' 'Nauwelijks. Daarom wil ik u even spreken.'

Hij legt zijn pen neer. Ze vindt dat hij met deze hitte geen blauw overhemd zou moeten dragen. 'Wil je de zaak uit handen geven?' 'Nee. Allerm minst.'

'Mooi. Heb je al een profielschets van de dader?' 'Daar wilde ik het met u over hebben. Min of meer.' 'Wat bedoel je?'

'Ik wil Red Metcalfe erbij halen.'

Renfrew neemt de tijd om over zijn antwoord na te denken. Hij gaat wat rechter op zijn stoel zitten en kijkt Kate strak aan. Hij wrijft met zijn hand over zijn mond en kijkt haar opnieuw strak aan.

'Hij zit in Wormwood Scrubs, is het niet?'

'Ja.'

'Ik kan het Scottish Office vragen of ze contact willen opnemen met de minister van Binnenlandse Zaken in Londen. Maar je weet hoe die lui zijn. Een heleboel administratieve rompslomp, enkel en alleen om hem te bezoeken.'

'Ik wil niet bij hem op bezoek.'

'Nee?'

'Ik wil hem hier bij me hebben.'

Renfrew stoot een kort lachje uit. 'Geen sprake van. Onmogelijk.'

'Waarom?'

'Hij is veroordeeld, Kate. Dat zou jij toch moeten weten.'

'Natuurlijk weet ik dat. En ik herinner me ook hoe het was om met hem samen te werken. Hij heeft zijn reputatie niet van de ene op de andere dag gekregen, meneer. Hij was een lichtend voorbeeld voor de hele Londense politiemacht. Als iemand ons zou kunnen helpen, dan is hij het wel.'

'Vermenigvuldig die administratieve rompslomp van daarnet maar met tien. De minister gaat er nooit mee akkoord.'

'Waarom niet?'

'Wat denk je? Politiek. Al die nieuwe initiatieven op het gebied van de wetshandhaving die Londen net heeft ontplooid. Volgend jaar zijn er verkiezingen, voor het geval je dat misschien over het hoofd had gezien. Red Metcalfe vrijlaten uit de gevangenis zal nauwelijks als een slimme zet van de minister van Binnenlandse Zaken worden gezien. Stel je al die publiciteit eens voor.'

'En denkt u zich de publiciteit eens in wanneer Blackadder zijn volgende moord pleegt. Momenteel is het om de twee dagen raak, meneer.'

'Kate, je hebt een paar zware dagen achter de rug en ik denk...'

'Wat er op die veerboot is gebeurd, heeft hier niks mee te maken. Ik ben uitstekend in staat om mijn werk te doen. Ik vraag alleen maar om de nodige middelen daarvoor.'

Renfrew wrijft met zijn hand door zijn haar. Kate merkt dat hij erover nadenkt. Ze grijpt haar kans. 'Ik vraag u alleen maar om het verzoek door Edinburgh aan de minister te laten doorgeven. Namens mij. Ik ben bereid hem alle gewenste garanties te verschaffen.'

Renfrew zucht. 'Goed dan. Al doe ik het tegen beter weten in.'

Hij telefoneert. Vraagt, onderhandelt, soebat. Kate hoort hoe hij van de ene ambtenaar naar de andere wordt doorverwezen. Lange wachttijden tussen de gesprekken, terwijl de ambtelijke molens malen. Een halfuur later heeft hij resultaat. Min of meer.

'De laatste die ik aan de lijn had was de privé-secretaris van de minister, Tim Ayling. Hij zegt dat de minister ons verzoek in overweging zal nemen en ons morgen zijn beslissing

zal meedelen.'

'Kan het niet sneller?'

'Je hebt er zelfbij gezeten, Kate. Het kostte me al de grootste moeite om die verwaande lamzak zo ver te krijgen dat hij de kwestie aan zijn baas zou voorleggen.'

'Ik weet het. Bedankt voor uw hulp. Morgenochtend dus, hè?'

'Ze hebben de nummers waarop ze mij kunnen bereiken. En de jouwe. We horen het meteen, wanneer er nieuws is.'

'Ik hoop maar dat het niet te laat is.'

Kate kijkt hoe ze met elkaar spelen, haar zoon en haar minnaar. Ze liggen op de vloer van Kates woonkamer. Alex' lange gespierde benen uit de pijpen van zijn korte broek, terwijl een plukje bruin haar ondeugend over de kraag van zijn overhemd heen piept. Leo heeft zijn speelgoedparkeergarage tevoorschijn gehaald en duwt al zijn autootjes langs de oprit omhoog, waarna ze aan de andere kant via de spiraalvormige afrit naar beneden rollen. Er staan diepe rimpels van concentratie op zijn kinderlijke voorhoofd. Alex geeft hem zijn autootjes terug, wanneer ze te ver doorrijden. Soms laat hij er twee tegen elkaar botsen of hij zwaait er een door de lucht, zodat Leo er niet bij kan. Leo lacht schel en kinderlijk en geeft Alex een speelse stomp, waarna Alex zich op de grond laat vallen en om genade smeekt, alsof hij net een oplawaai van Mike Tyson heeft gehad. Leo lacht nog harder, springt boven op Alex en schreeuwt: 'Ik heb gewonnen!'

Leo heeft nooit veel opgehad met Kates vrienden, nadat David, zijn vader, vertrokken was. Met niet een van hen, niet echt.

Alex kijkt naar haar op en knipoogt. Ze heeft het gevoel dat hij precies weet wat ze denkt. *Hij is niet van jou, maar misschien wilde ik wel dat het wel zo was.*

'Hoe was het op je werk?' vraagt ze.

'Ik ben de hele dag druk bezig geweest.'

'O ja?'

'Ik heb de krant gelezen en ben gaan poepen.'

Ze lacht. Leo pakt Alex' hand en probeert hem overeind te trekken.

'Kom mee, Alex. Laten we gaan voetballen.'

Alex trek Leo op de grond, springt overeind en trekt Leo weer omhoog. Ze lopen de kamer uit. Leo zet drie stappen tegen Alex een. Kate doet moeite om er zich niet door mee te laten slepen. De hele dag geconfronteerd worden met dood en verderf op haar werk om vervolgens thuis een man te vinden die Leo's hart nog sneller weet te winnen dan het hare.

Ze loopt de keuken in waar Bronagh - vandaag in volledige aardmoeder-uitmonstering, een gebatikte blouse en een rok met een bloemenpatroon - thee drinkt en een tijdschrift leest.

'Hij is een schat,' zegt Bronagh.

'Begin jij nou ook al?' Maar ze lacht, blij dat de mensen van wie ze houdt hem aardig vinden. 'Is er nog thee?'

'Er zal nog wel wat in de pot zitten.'

Kate schenkt voor zichzelf een kopje in en gaat zitten.

'Je had het slechter kunnen treffen, Katie.'

'We hebben nog maar net iets samen. Even afwachten, maar.'

'Net wat ik zeg.' De ogen van de oudere vrouw twinkelen. 'Een stuk slechter.'

Blijde kreten onder het keukenraam. Kate kijkt naar buiten. Alex tikt de voetbal van zijn ene op zijn andere voet. Hij laat hem vallen en stapt er dan overheen, eerst de ene kant op, dan de andere. Leo draaft als een terriër in het rond, terwijl hij hem probeert af te pakken.

Kate legt haar handen rond het theekopje om de warmte door het aardewerk in haar handpalmen te laten overvloeien. De damp kringelt rond haar gezicht.

Leo heeft de bal nu. Hij komt tot halverwege zijn schenen. Hij dribbelt er struikelend mee in de richting van Alex, die als een keeper half op zijn hurken zakt, zijn voeten een eind uit elkaar en zijn armen uitgestrekt. Als Leo dichterbij komt, duikt Alex in een dramatische beweging de verkeerde kant op. Leo rent langs hem heen en schopt de bal tussen de twee bloempotten door die als doelpalen fungeren. Leo springt in de lucht en schreeuwt 'goal', zo hard als hij kan. Hij glimlacht van oor tot oor.

Kate kijkt weer naar Bronagh.

'Je hebt een heleboel in je,' zegt Bronagh.

'Een heleboel van wat?'

'Een heleboel liefde.'

'Hebben we dat niet allemaal?'

'Jij in het bijzonder. Al die liefde die je niet voor David hebt gevoeld. Niet kon voelen, of niet wilde voelen, of wat dan ook. Al die liefde die je aan Leo hebt geschonken. Het zal je goeddoen om een deel daarvan ook eens aan iemand anders te schenken.'

'Als je niet oppast, praat je me dadelijk nog aan dat ik met hem moet trouwen.'

'Ik wil alleen maar dat je gelukkig bent, Katie. Meer niet.'

Pas als ze onderweg zijn om ergens te gaan eten - nadat Leo met tegenzin afscheid van Alex heeft genomen en Bronagh hen met een stralend gezicht heeft staan uitzwaaien - herinnert Kate zich dat ze Bronagh niet heeft verteld wat ze 's middags van haar vader heeft gehoord. Ze glimlacht. De oude vrouw zal het de hele tijd al wel geweten hebben.

Eigenlijk zouden ze alleen met z'n tweeën gaan, maar Kate maakt zich zo bezorgd over Sinclair die helemaal in zijn eentje thuis zit, dat ze hem opbelt en ook uitnodigt. Hij zegt dat hij haar absoluut niet tot last wil zijn, ze zal beslist niet voldoende eten hebben klaargemaakt. Pas als ze hem heeft verzekerd dat ze naar een restaurant gaan en dat hij er beslist bij hoort te zijn na alle moeite die hij heeft gedaan om hen te koppelen, stemt hij erin toe mee te komen. Als Alex het niet prettig vindt, laat hij daar in ieder geval niets van merken.

Sinclair komt een paar minuten na hen binnen. Hij draagt nog steeds een kostuum en hij heeft zelfs zijn das niet afgedaan. Aan het eind van deze hete dag ziet hij er nog even onberispelijk uit als de meeste mensen aan het begin. Als hij binnenkomt, ziet Kate - niet voor het eerst - wat voor een aura er om hem heen hangt. Hij is bepaald niet een van de langste, maar hij straalt een energie uit die als een stralenkrans om hem heen lijkt te hangen. De mensen kijken naar hem, hij trekt hun aandacht.

Kate beseft dat ze tegenover Sinclair met Alex wil pronken. Hoewel ze elkaar allemaal kennen, heeft ze nog steeds het gevoel dat ze voor het eerst een jongen mee naar huis brengt. Kate kan wellicht op meer succes bogen - zeker in relatie tot haar leeftijd, maar misschien ook absoluut - maar haar verhouding tot Sinclair verliest langzaam maar zeker haar gelijkwaardigheid en het is bij gelegenheden als deze dat de onevenwichtigheid de kop begint op te steken.

Net als een vader - net als Bronagh trouwens, nu ze er over nadenkt - is hij bezorgd dat ze te hard werkt.

'Je kunt die zaak gewoon aan een ander overdragen,' zegt hij.

'Dat kan ik niet.'

'Natuurlijk wel. Er zijn toch wel andere mensen die het werk van je kunnen overnemen.'

'Nou, goed dan. Ik wil het niet.'

'Waarom niet?'

'Omdat hij van mij is. Ik wil zijn gezicht zien wanneer ik hem arresteer.'

'Maar zo snel na wat er op de veerboot is gebeurd?'

'Zo is het leven nu eenmaal. De dingen gebeuren niet precies op de momenten die je goed uitkomen, zodat je ze keurig op een rijtje kunt afwerken. Ze buitelen gewoon over elkaar heen.'

'Alleen omdat jij je er vierkant voor opstelt.'

'Nou moet je eens goed luisteren. Toen ik bij de politie ging - en dat geldt voor iederéén die bij de politie gaat - is er een stilzwijgende overeenkomst gesloten en die houdt het volgende in: je accepteert dat er kwaad in de wereld bestaat en je belooft dat je je uiterste best zult doen om daar een eind aan te maken. Je kunt niet kiezen waar en wanneer je die strijd aangaat. Het kan elk moment gebeuren en het houdt nooit op. Het enige wat je met kwaad kunt doen is het bestrijden, je mag het niet negeren. Wanneer je de strijd ontloopt, negeer je de realiteit van het kwaad, of je ontkent die. Het ogenblik dat je er zo aan gewend raakt dat je het accepteert, dat is het ogenblik dat je hebt verloren.'

'Je kunt gewoon niet...'

'Laat me even uitpraten. De mensen vragen zich altijd af waarom het kwaad bestaat. Ze hebben het over God en satan, de verzoeking van Jezus en de gevallen engelen, alsof de wortels ervan ergens in mythen of in de religie gezocht moeten worden. Of ze proberen het te verklaren als een ongelukkig toeval. "Sommige mensen worden nu eenmaal zo geboren." Of ze zoeken de schuld in maatschappelijke omstandigheden, misbruik van kinderen, ontberingen. Wat ze ook kiezen, ze doen allemaal hetzelfde: ze proberen het kwaad in een context te plaatsen. Door het kwaad in een context te plaatsen, veronderstel je eigenlijk dat je het kwaad zelf kunt uitroeien door de onderliggende oorzaken weg te nemen. Maar dat is onjuist. Je kunt het kwaad zelf niet uitbannen. Het is de aard van het beestje.'

'Dat is gelul.' Alex. 'Hoe krijg je zoiets over je lippen?' Sinclair.

'Omdat ik het zie, elke dag weer. De vraag die mensen zich zouden moeten stellen is deze: "Waarom bestaat het góede in de wereld." Men neemt over het algemeen aan, dat dit een goede wereld is die besmet is door het kwaad. Dat is niet zo. Integendeel! Dit is een verdorven wereld, waarin het goede op een of andere manier vaste voet heeft weten te krijgen. Het goede wint het misschien van het kwaad in de religie en de literatuur, maar in de natuurwetenschap - in wérkelijkheid - is het tegenovergestelde het geval. Alle dingen vergaan, alles verwelkt en sterft. De natuurwet is gebaseerd op het overleven van de meest aangepaste, en met de meest aangepaste bedoelen we de meest meedogenloze en de meest egoïstische. Mededogen is een vreemd begrip in de wereld van de natuur.'

Ze gaat wat zachter praten.

'Hoe denk je dat wij allemaal uit de *Amphitrite* hebben weten te komen, verdorie nog aan toe? Door goed te zijn? Nee. Door degenen te vertrappen die ons in de weg stonden. Aan boord van die veerboot hebben we onszelf tot dieren verlaagd. Ons bestaan was een rechttoe-rechtaan gevecht om te overleven, zonder overwegingen of redeneringen, plezier of al die andere dingen die ons elke dag op de been houden, elke normale dag. En toen we ons tot dieren verlaagd hadden, toonden we geen genade, of liefde, of inschikkelijkheid ten opzichte van onze medemens. Mensen zijn goed omdat hun dat is geleerd, omdat ze bang zijn om dat niet te zijn. Als men niet bang hoefde te zijn voor de gevolgen, dan zou iedereen niet alleen slecht zijn, ze zouden zich ook slecht gedragen. Het enige verschil tussen ons en die man die die twee vrouwen heeft gedood is dat hij niet bang genoeg is om zichzelf te weerhouden van wat hij doet.' *En daarom ben ik zo op hem gebeten.*

'Nee,' zei Sinclair. 'Dat is gewoon nietwaar.'

'Het is wél waar. En door het te ontkennen bewijs je alleen maar mijn gelijk. We weten zo weinig over de aard van het kwaad dat we het vermogen missen om het te genezen. De reden dat we zo weinig weten is dat we ervoor hebben gekozen om een andere kant op te kijken. Het staat vlak voor onze neus, maar we geven er de voorkeur aan onze blik af te wenden. Het belangrijkste gebrek van het kwaad is niet de zonde zelf, maar de weigering die te erkennen. Kwaad ontstaat niet door de afwezigheid van schuldgevoel. Het ontstaat door de poging eraan te ontsnappen. Weet je wat de grootste zonde is? Trots. Alle zonden kunnen weer goedge maakt worden, behalve de zonde van de overtuiging dat men zonder zonde is.'

Een paar van de andere gasten kijken in hun richting. Kate begrijpt dat ze weer harder moet zijn gaan praten. Ze krijgt een kleur en neemt een slokje water. 'Goed. Dat was de preek. Laten we het over wat anders hebben.'

En dat doen ze. Ze hebben het over het reilen en zeilen in het veilinghuis, Jason die de secretaresses probeert te versieren, de komende veilingen, hoe de andere leden van de Aberdeen Amateurs zich erdoor slaan, welke films ze willen gaan zien, welk stuk de vereniging als volgende op het repertoire moet zetten. Kate vertelt hun over haar vader en de onthulling waarmee hij haar vandaag tijdens de lunch heeft overvallen. Ze vragen haar wat ze daar nu van vindt, en ze geeft een zo eerlijk mogelijk antwoord, waarbij ze er zich van bewust is dat haar antwoord onvolledig is, omdat haar reactie dat ook is. Ze kan alle gevolgen ervan nog niet in één keer overzien: er gebeuren zoveel andere dingen in haar leven dat het geleidelijk tot haar doordringt, zoals computerbytes die via de telefoonkabel worden overgeseind alle vrije ruimte gebruiken die ze kunnen vinden, en zichzelf voortbewegen op de momenten dat mensen die met elkaar telefoneren, even ademhalen of pauzeren om na te denken.

Aan de ene kant is er de schoorvoetende opluchting dat ze misschien haar vader terug zal krijgen. Aan de andere kant boosheid dat men haar zo lang in zo'n aperte leugen heeft laten geloven, zodat ze nooit de kans heeft gekregen om zelf een oordeel te vormen. En daar tussenin het vooruitzicht dat er zoveel pijn en vijandschap is geweest dat de verzoening nooit volledig zal kunnen zijn.

Sinclair steekt zijn hand in zijn zak en haalt een zilveren halsketting met een ovale turkooizen hanger tevoorschijn. Hij overhandigt hem aan Kate.

'Het is een van de onverkochte kavels van een Amerikaanse veiling, die we laatst hebben gehad,' zei hij. 'Het is een Navajo-sieraad. De verkoper wilde het niet terughebben, dus heb ik het toen maar voor de taxatieprijs gekocht.'

'Hij is schitterend.' De turkoois voelt glad aan onder haar vingertop. Ze draait de ketting in het rond, zodat die glinstert in het licht. 'Schitterend gewoon.'

Sinclair schraapt zijn keel, een beetje beschroomd. 'Ik zou hem graag aan je cadeau doen.'

Ze kijkt hem verschrikt aan. 'Maar dat kan ik niet aannemen.'

'Ik heb hem voor jou gekocht, Kate. En ik denk niet dat hij Alex zo goed zal staan.'

Ze kijkt naar Alex, die nauwelijks merkbaar knikt. Neem hem maar gerust aan.

Kate maakt de ketting rond haar hals vast en buigt zich over tafel om Sinclair te omhelzen. 'Dank je wel. Heel erg bedankt.'

Tijdens hun omhelzing ontgaan hem de tranen die in haar ogen prikken.

Stemmen in de duisternis, die zwoel is van de seks.

'Ik heb morgen een absolute klotedag.'

'Hoezo?'

'Het is de begrafenis van Petra Gallacher.'

'Het meisje dat vermoord is?' 'Ja.'

'Zal ik misschien met je meegaan?'

'Waarom? Jij hebt haar toch niet gekend?'

'Ik dacht je misschien wel wat steun zou kunnen gebruiken.'

Stilte. 'Ja, dat zou ik wel prettig vinden.'

'Hoe laat is de begrafenis?'

'Om elf uur.'

'Goed. Ik bel morgen wel naar mijn werk om te zeggen dat ik pas na lunchtijd kom.'

'Je bent een schat. Dank je wel. Ik vind het heel aardig van je.'

Hij is de schuldige, iemand die zijn stinkende handen op zo'n manier verbergt; en van de woedende doden rijzen zij in vlammen op, boven zijn brandende hoofd om monotoon in deze uitzinnige razernij te zingen, terwijl bliksem zijn geest tot waanzin drijft.

Elizabeth komt naar hem toe als aas in een val. Voor één keer verlaat ze de veiligheid van haar wachttorens, enkel en alleen om voort te kunnen gaan met hem te kwellen. Ze komt in paren: twee keer rinkelt zijn bel, hij kijkt de straat naar weerskanten af, nadat hij haar heeft binnengelaten, om er zeker van te zijn dat niemand haar heeft gezien, een dubbele tik en ze is buiten westen. Strakke touwen rond haar polsen en enkels. De prop die tussen haar lippen zit geperst, splijt haar afzichtelijk verwrongen masker van woede in twee delen.

Hij gooit haar in de kofferbak van zijn auto en praat in zichzelf, terwijl hij rijdt. Martelend kokhalzen, je longen die zwart schuim uitbraken. Kots de klonters uit van alle moorden die je hebt uitgezogen. Ga naar de plek waar hoofden worden afgehouden, ogen worden uitgestoken, waar gerechtigheid en bloedige slachting een en hetzelfde zijn. Castraties, verspild zaad, de trots van jongemannen afgesneden, handen en voeten verminkt en reusachtige staken in de borst, en slachtoffers die om genade janken. Pinnen die langzaam door de ruggengraat omhoog worden gestoken, rompen op spietsen. Jullie slag zou nog een leeuwenhol besmetten met jullie bloedgeur.

De controleposten op de wegen zijn er nog steeds, agenten in hemdsmouwen, de randen van hun helmen glibberig nat van het zweet. In de kofferbak Elizabeth Hart, vastgebonden en met een prop in haar mond, in zijn hoofd de herinnering aan wat er met Petra is gebeurd en de gespannen verwachting dat zich dat dadelijk allemaal zal gaan herhalen.

De waarheid wordt maar door zo weinig verborgen gehouden voor deze agenten met hun speurende ogen. Een dunne plaat staal tussen hen en Elizabeth Hart, een dunne kromming van huid en botten tussen hen en de kennis in zijn brein. Zijn stem is vast, terwijl er de gepaste hoeveelheid bezorgdheid in doorklinkt. Nee, ik heb haar niet gezien; ja natuurlijk heb ik in de krant over haar gelezen; het is gewoon ten hemel schreiend, ik hoop dat jullie dat monster gauw te pakken krijgen.

Hij rijdt weg zonder het minste teken van triomf. Hij weet dat de douane er op die manier smokkelaars in laat lopen: ze letten op degenen die te vroeg juichen, zich ontspannen of glimlachen voor ze goed en wel in de aankomsthal zijn, en vervolgens roepen ze hen terug voor een gedegen onderzoek.

Stomme politie, die in een kringetje rond jaagt. Ze weten gewoon niet wat ze moeten doen, dat is wel duidelijk. Ze hadden niet verwacht dat hij alweer zo snel zou toeslaan - ze hadden die onnozele vriend van haar nog steeds in verzekerde bewaring, god nog aan toe - en het heeft hen volkomen van hun stuk gebracht. Hij heeft de regie in handen. Niet zij, en zeker niet die inspecteur van de recherche. Hij heeft haar vanochtend op de televisie gezien, terwijl ze in de camera schreeuwde, naar hem. Hij had geloofd dat ze haar vak beter zou verstaan. Let wel, het is waar dat de televisie iemand vijf kilo zwaarder maakt, zoals ze zeggen. In werkelijkheid is ze een stuk aantrekkelijker dan op het scherm.

Hij herinnert zich nog wat ze op de televisie zei, voor ze aan die belachelijke tirade begon. 'De moordenaar werd vanochtend door iemand gestoord. Het is van het grootste belang dat we deze persoon zo snel mogelijk vinden.' O, knappe Kate Beauchamp. De omtrek van wat je zoekt zie je wel, maar de details ontgaan je.

Hij werd vanochtend inderdaad gestoord, ja, maar niet door een mens.

Het was een hond.

Sinds het moment dat Ivan is gestorven, is hij letterlijk doodsbenauwd voor honden. De dag na Ivans begrafenis is Craig voorgoed bij hen ingetrokken en met zijn komst verdwijnen de laatste sporen van Ivan in het huis, de laatste bescherming voor de jongen. Craig heeft een even grote hekel aan de jongen als Ailish, en om dezelfde reden: hij herinnert hem aan Ivan. Kathryn zit tussen twee vuren. Zij is nog een kind, ze kan niet anders doen dan toekijken hoe de jongen mishandeld wordt, de klappen, de schoppen, de verwaarlozing. 's Nachts in hun kamer houden ze zich muisstil, ieder bezig met zijn eigen gedachten.

Craig is er een week, wanneer Ailish de jongen dwingt om uit de voederbak van de hond te eten.

Avondeten, ze zijn met vieren in huis, maar er is gedekt voor drie. Ailish schept eerst Craig op, vervolgens Kathryn en ten slotte zichzelf, terwijl ze aan een stuk door naar de jongen kijkt alsof ze hem uitdaagt te vragen waar hij moet zitten. Er is nog genoeg eten voor hem, maar nergens een plekje waar hij het kan opeten.

Ailish bukt zich en schept zijn eten in de bak van de hond. Puree met worstjes. Een van de worstjes ligt even wankelend op de rand van de bak voor het op de grond valt.

'Daar kun je voortaan eten, afschuwelijke bastaard die je bent.'

In Craigs ogen ligt de kille minachting van een ongenaakbare man.

'Vooruit,' zegt Ailish. 'Eet je verdomde eten op, beest dat je bent.'

Hij gaat op zijn knieën op de grond zitten, vastbesloten dat ze hem niet klein zullen krijgen. Hij begint te eten, waarbij hij het eten met zijn handen opschept en in zijn mond propt.

Een tik op zijn vingers. Zijn gezicht vertrekt van de felle, kloppende pijn.

'Als een hond. Zonder handen.'

Hij legt zijn handen plat op de grond en buigt zijn hoofd naar de bak. Hij voelt de zachte, warme puree tegen zijn neus.

Craig fluit, een kort geluid maar doortrokken van je reinste kwaadaardigheid.

Rennende poten en een woedend geblaf. Hero, die aan komt rennen voor zijn eten, terwijl ze hem twee dagen niets hebben gegeven. Hij is uitgehongerd en de jongen zit in de weg, bij zijn bak, op zijn terrein.

Hij rolt weg van de bak, een flits in een ooghoek van ontblote tanden in een grommende bek. Hij heft zijn armen op voor zijn gezicht, als de kaken van de stropershond zich fel om zijn onderarm sluiten, rukkend en schuddend, terwijl het beest die probeert los te

trekken. In de verte een schel geschreeuw dat hij vaag als dat van hemzelf herkent. Kathryn die huult en de hond die diep in zijn keel gromt. Warmte achter op zijn benen en een plotselinge stank in de lucht.

'Moet je kijken, Ailish.' Craigs stem klinkt spottend boven het tumult uit. 'Die kleine klootzak heeft zich ondergepoept.'

En gisteravond weer. Elizabeth al dood en verminkt en alles verder bijna klaar. Hij hoort rennende poten en geblaf, en hij beleeft alles weer helemaal opnieuw. Hij vraagt zich af of hij het zich misschien verbeeldt, maar als hij zich omdraait weet hij dat het niet het geval is.

De hond is groot en zwart en hij duikt op uit de duisternis, alsof die van hem wordt afgepeld. Hij voelt de druk op zijn sluitspier en hij kan alleen nog maar zijn broek openmaken en naar beneden schuiven voor de stroom komt. De hond komt nog steeds zijn kant op, terwijl hij daar met zijn kleren rond zijn knieën hurkt, zijn geslachtsdeel open en bloot; en plotseling ontrolt de adder zich sissend in zijn kooi.

De hond blijft stokstijf staan.

De adder sist nog een keer, de hond draait zich om en rent weg in de nacht.

Het gevaar is geweken, maar nu staat hij te trillen. Hij trekt zijn broek op over zijn besmeurde achterste. Zijn handen trillen zo heftig dat hij het vastbinden van de lichaamsdelen en de slang niet verder meer afkan maken.

Hij draagt de stank van zijn eigen uitwerpselen helemaal met zich mee naar de boerderij. Tegen de tijd dat hij daar aankomt, is hij weer een stuk kalmer. Kalm genoeg in ieder geval om zich de les van de vorige keer te herinneren. Ditmaal maakt hij het hek open en leidt het dichtstbijzijnde varken naar de beek. Hij pakt het reservemes uit zijn auto en steekt het dier op zijn gemak dood, waarna hij het bloed over zich heen giet en geniet van de korte ervaring van zijn krankzinnigheid.

De littekens van Hero's aanval zijn nog steeds felrood en pijnlijk op de avond dat Ailish hem naar haar kamer roept.

Zij en Craig gaan naar het dansfeest in het dorp. Ailish draagt een zwarte jurk die achter op haar rug gesloten moet worden. Een rij knoopjes loopt van vlak boven haar stuitbeen tot aan haar nek.

'Ben je daar eindelijk,' zegt ze. 'Help me hier eens mee, wil je?'

Ze draait de jongen haar rug toe, terwijl ze met haar hand wijst wat ze van hem wil. Hij loopt de kamer door en pakt de onderste knoop tussen zijn vingers. Hij is klein en lastig vast te houden. Hij probeert hem door het knoopsgat te drukken, maar hij springt weer los. En nog eens. Iedere keer dat hij hem vastpakt trekt hij de stof een eind van haar huid af en hij ziet de ronding van haar billen. Ze draagt geen ondergoed.

De knoop glijdt door het knoopsgat. Hij pakt de volgende en merkt dat hij die nog veel moeilijker kan sluiten.

'Wat ben je verdomme toch allemaal aan het doen?'

Ze draait haar hoofd om te kijken. De ronding van haar linkerborst komt bloot.

De knoop ligt losgetrokken in zijn hand.

'In vredesnaam. Zo moeilijk is dat toch niet?'

Ze draait zich om en kijkt hem aan. De japon glijdt van haar schouders en blijft op haar heupen hangen.

Met haar borsten vlak voor zijn neus voelt hij hoe de zwelling de stof van zijn broek naar voren drukt. Hij brengt zijn handen naar beneden om haar recht te trekken voor ze het in de gaten heeft, maar het is al te laat.

'Jij, walgelijk beest.' Haar stem klinkt laag en afgemeten. 'Beest. Smerig beest.' Met een korte polsbeweging slaat ze hem met haar vlakke hand in zijn gezicht. 'Monster. Dat ben je. Nog erger dan die hond.'

Hij schaamt zich dood en de woorden van protest blijven in zijn keel steken.

'Jij kunt niet samen met je zuster in een kamer. Niet als dat' - ze knikt in de richting van zijn kruis - 'al gebeurt.'

Ze pakt hem bij zijn oor en dwingt hem met haar de trap af te lopen, naar de woonkamer en nog verder, recht naar de kelder. De lucht is muf en de geluiden van de zee klinken luid en vervormd.

'Voortaan kun je hier wonen, jij kleine bastaard.'

Ze brengen zijn bed naar de kelder en daar woont hij verder. Hij mag eruit komen om naar school te gaan en te eten, maar hij slaapt voortaan hier, diep onder het huis. De ruimte ligt vlak naast de verwarmingsketel en het kan er bloedheet worden, zelfs midden in de winter. Hij ligt op zijn bed, terwijl de zweetdruppels als jonge plantjes uit zijn huid opschieten, kale muren om hem heen en de wereld boven zich.

In deze onderwereld, halverwege tussen leven en dood, bidt hij dat iedereen op aarde zal sterven, behalve hij, en vervolgens vraagt hij zich af hoe het zou zijn om al dood te zijn. Zijn voorbereidingen zijn uiterst nauwgezet. In de kelder wordt alles opgeborgen en hier vindt hij houtskool en een grote spiegel. Tijdens zijn tochten boven de grond verzamelt hij de andere ingrediënten: talkpoeder uit Ailish' badkamer, saffraan en cochenille, een mes uit de keuken en blauw krijt van school.

Hij is klaar.

Hij zet de spiegel op zijn kant naast zijn bed.

Eerst zijn gezicht. Een laag talkpoeder erop om alle kleur van leven op zijn huid te bedekken. Houtskool onder zijn ogen, zodat ze ingevallen lijken. Blauw krijt op zijn lippen. Hij veegt lang en heftig met de muizen van zijn handen door zijn ogen, totdat ze bloeddoorlopen zijn.

Vervolgens zijn lichaam. Hij mengt de saffraan en de cochenille om nepbloed te maken. Hij pakt een oud T-shirt en doorsteekt het een keer of wat voor hij het aantrekt. In de gaten van de messteken laat hij het namaakbloed druppelen.

Hij gaat op bed liggen en kijkt in de spiegel. Hij ligt volkomen stil. Hij beweegt niet met zijn ogen, hij knippert zelfs niet en er gaat geen enkele rilling door zijn lichaam. Hij is dood en toch leeft hij nu intenser dan ooit tevoren. Hij is nu met z'n tweeën, hij en het spiegelbeeld waarnaar hij verlangt, zijn enige vriend en ware minnaar.

Op deze aarde bestaat geen magie, alleen leven en dood om geboorten in evenwicht te houden.

Hij herhaalt dit spel keer op keer, wanneer hij er maar zin in heeft. Soms doet hij het vele nachten achtereen, soms maanden niet. In deze tussenpozen trekt hij zich in zijn hoofd terug in zijn paradijs, een plek ver van deze hel vandaan.

Gebroken zonlicht kleurt de wolken boven een verdrinken land met alle kleuren van de regenboog. De inhammen van de zee reiken met lange natte vingers tussen verspreide eilandjes van gras en slib. Hierbuiten vindt hij alle eenzaamheid die hij maar kan verlangen. De zee is overal om hem heen, naar alle kanten hetzelfde beeld, en toch altijd weer anders. Het is nooit statisch en verveelt nooit: op elk willekeurig moment wordt een patroon gevormd dat er nooit eerder is geweest en zich ook nooit meer zal herhalen. Het is geen homogeen geheel, maar het zijn oneindig veel afzonderlijke waterdruppels en getijdensystemen die allemaal chaotisch en stuurloos door elkaar schuiven. Ze komen samen en verwijderen zich weer van elkaar, stapelen zich op en glijden van elkaar af, slaan om en duiken onder. Hij kan er uren naar kijken. De troostende zee dringt tot in elke vezel van zijn lichaam door, tot in het binnenste van zijn oren, waar ze hem zelfs van zijn evenwichtsgevoel berooft. En al die tijd vaart zijn boot zwoegend voort, de voorsteven verheft zich en laat elk onderdeel van een seconde dat men zou kunnen meten een nieuwe golf water uiteenspatten, steeds weer opnieuw, een eindeloze opeenvolging van geboorte en wedergeboorte, schepping en vernietiging door elkaar vervlochten.

Ten slotte ziet hij het, een eiland midden in zee, met overal eromheen een wijde open ruimte. Een vreemde vorm, buitensporig en uitdagend, die uit zee oprijst als de laatste bergtoppen van een ondergelopen land. De omtrek lost op en herschikt zich weer in een reeks schorren, riffen en kapen. Wolken strekken zich van de hoogste punten van het eiland uit, en zeevogels als sneeuwvlokken cirkelen boven de klippen.

Als hij dichterbij komt ziet hij dat wat hem eerst egaal groen had geleken eigenlijk een veelheid van tinten en kleurschakeringen is: het heldergroen van de *plantago maritima* groeit in massa's op de lagere hellingen, het roodbruin van het hertengras op de hoogten daarboven, bruin van de rotssteen, het violet van de wilde bloemen, gitzwarte steen en geel van de puinhellingen. In het doffe licht uit het westen tussen de hemel en het spiegelende oppervlak van de zee doordringen de kleuren de atmosfeer met het ritme van zachte, lichtgevende energie.

Hij bevindt zich helemaal boven, waar deze plek bijna een kaal maanlandschap lijkt. De wind en het water hebben het gras en de aarde bijna overal weggerukt, behalve in de meest beschutte holtes, waar dik welig gras plat tegen de grond gedrukt de elementen trotseert. Aan de zee kant bevinden zich langwerpige strepen in het graniet, alsof een reus met zijn vingernagels in de rotsen heeft geklauwd. Vlak bij de top liggen stukken van een vliegtuigwrak verspreid; verbleekt door de regen zijn het net verwrongen botten. Een paar slechtvalken voeren ingewikkelde kunststukjes uit boven zijn hoofd. Zonder waarschuwing duiken ze naar beneden en komen net op tijd in een horizontale baan om laag over een rotsmuur te scheren en dwars door een groep oestervangers te schieten die in paniek hoge 'kliep'-geluiden maken, terwijl ze uiteenstuiven.

Nu is de beurt aan de noordse stormvogels, die als miniatuur-albatrossen in een lange spiraalvlucht voortglijden. Vervolgens vliegen ze vlak langs hem heen, waarna ze zich op rotsrichels in de buurt neerzetten, zodat ze de vreemdeling kunnen bestuderen die daar tussen hen in staat. Hun gedrongen lijfjes en dikke nekken stroken niet met de brede sierlijkheid van hun uitgespreide vleugels. Ze lijken twee verschillende wezens die aan elkaar gelast zijn.

Wanneer deze dikke, vriendelijke vogels lang genoeg naar hem hebben gekeken, vertrekken ze weer in de richting van de zee. Hij kijkt hen na als ze langs de wand van de klif naar beneden duiken tot ze nog slechts kleine witte vlekjes zijn die ver onder hem door elkaar heen zweven en cirkelen. Als hij aandachtig kijkt, kan hij ook de jan-van-genten zien die traag rondcirkelen tot ze hun vleugels opvouwen en naar de zee duiken. Ze werpen kleine fonteintjes op als ze het water raken. Hij heeft de indruk dat hij niet zozeer neerkijkt op de zee, maar omhoog naar een nachtelijke hemel vol sneeuwvlokken. De kakofonie van stemmen vormt een onafgebroken muur van geluid, waarin hij de karakteristieke kreten van de verschillende vogels kan onderscheiden - sommige wild en afgrijselijk, andere geruststellend menselijk. Ook flarden van het gezang van de grijze Atlantische zeehonden dringen tot hem door, zwak en lokkend als het lied van de sirenen. Maar het spookachtigst klinkt de wind die zucht en kreunt door de spelonken bij de zee, en zijn klacht omhoogstuwt naar de toppen van de kliffen, merkwaardig vervormd, hem uitnodigend naar beneden te komen.

Vrijdag

Tim Ayling, de privé-secretaris van de minister van Binnenlandse Zaken, belt Kate om halfacht 's ochtends.

'De minister kan u om vier uur vanmiddag in Queen Anne's Gate ontvangen.'

'Heeft hij al een beslissing genomen?'

'Hij wil eerst een paar punten met u bespreken.'

'Punten? Wat voor punten?'

'Ik geef alleen maar de instructies van de minister door, inspecteur.'

'En hij kan niet eerder? Pas om vier uur?'

'De minister is de hele ochtend op een conferentie over wetshandhaving in Brussel.'

Renfrew had gelijk. Ayling is een verwaande lamzak.

Ze boekt een vlucht rond het middaguur naar Heathrow en draait zich dan om zodat ze Alex kan kussen.

'Dat zou ik niet doen,' zegt hij van onder de lakens. 'Mijn adem is verschrikkelijk. Ik kan beter eerst wat hondenpoep eten, dan ruik ik wat lekkerder.'

Een stapje verder in de Blackadder-zaak, denkt ze. Daar kan ze onder een douche eens over nadenken.

Gisteren - nee, gisteren was ze naar Tollohill Wood, dus het moet woensdag zijn geweest - was ze erin geslaagd de sproeier boven haar hoofd te houden. De volgende logische stap is om er helemaal onder te gaan staan: de douchekop op zijn plaats laten zitten en er met haar hele lijf onder gaan staan.

Als dit me lukt, zal ik Blackadder vinden. Nee. Te veel ineens. *Als dit me lukt, krijg ik Red Metcalfe.*

Kate draait de kraan open en laat het water lopen, terwijl ze elke paar seconden met de rug van haar hand voelt hoe warm het water is. Het water klatert op de bodem van de badkuip en spat bruisend op. Als ze onder de kraan stapt heeft ze de mengkraan zo heet afgesteld als ze maar kan verdragen.

Haar hoofd voorover, zodat ze kan ademhalen. Het water gutst op haar achterhoofd - *waarmee Petra en Elizabeth tegen een eikenboom waren gestoten* - en stroomt naar beneden over haar schouders en borsten. Het kolkt met een gorgelend geluid door de afvoer tussen haar voeten. Ze is nu doornat, terwijl het water van boven op haar neerstroomt, alsof ze weer op het bovenste dek van de *Amphitrite* in de regen staat.

Kate grijpt de bovenste sport van de ladder, laat haar benen zakken en schopt venijnig naar de handen van de vrouw. Twee, drie, vier keer.

Ze hijgt als het water in haar nek plotseling ijskoud wordt, maar wanneer ze omhoog kijkt wolkt de stoom nog steeds rond de douchekop.

Kate zit in haar auto, nadat ze Leo veilig bij school heeft afgezet. De nieuwslezer op de radio klinkt opgewekt. 'De hittegolf houdt aan. De maximum temperatuur in de Grampian-regio wordt vandaag negenentwintig graden. In het weekend komt daar geen verandering in. Zaterdag wordt zonnig en heet, zondag zal het wat vochtiger zijn. Denk om uw zonnescerm!'

Bijna dertig graden en nog steeds heeft ze het voortdurend koud. Ze schakelt over op een andere zender.

De voordeur van het Michaelhouse lijkt haar uit te nodigen om binnen te komen.

Gedurende een ogenblik weet ze niet wat ze zal doen, dan is ze uit de auto en loopt naar de receptie.

Kate vindt haar vader in zijn afgescheiden hoek van de conferentiezaal, waar hij met Kirstie de agenda van die dag doorneemt. Hij steekt een hand op om haar duidelijk te maken dat hij bijna klaar is.

'... En dan daarna misschien weer terug naar Seaspeed, mocht dat nodig zijn. Goed? Je zou me een groot plezier doen als je dit snel uittipt.'

Kirstie krabbelt snel nog wat aantekeningen en begint dan de post te openen. Frank staat op en kust zijn dochter.

'Hoe gaat het met het onderzoek?' vraagt ze.

'Kon niet beter. Mijn jongens zijn op dit moment op zoek naar dat Transitbusje. Met een beetje geluk komen we er vandaag achter waar het ligt. We weten welke koers de *Amphitrite* had: het enige wat we hoeven te doen is berekenen waar de veerboot was toen ze stil is gaan liggen, en daar in de buurt gaan zoeken tot we hem vinden. En jij?'

'De begrafenis van Petra is om elf uur. Daarna naar Londen voor een onderhoud met de minister van Binnenlandse Zaken.'

'Beweeg je je in zulke hoge kringen?' 'Eerder in een ambtelijk doolhof.'

Vanuit een ooghoek zie Kate hoe Kirstie een grote bruine luchtkussenenvelop openmaakt.

'Weet je wat daar in zit?' vraagt ze scherp.

Kirstie kijkt even naar haar op. 'Een van de videobanden die we opgevraagd hebben, zo te zien.' Ze zoekt naar een firmanaam of een frankeerstempel op de envelop, maar kan er geen vinden. 'Da's gek. Gewoonlijk komen ze in een envelop van de zaak.' Ze steekt haar hand erin. 'Zo te voelen is het een boek.'

Kate kan niet zeggen waardoor ze precies gealarmeerd wordt. Misschien is het een glimp van een losse draad, of de zwakke marsepeingeur die uit de geopende envelop komt. Misschien ziet ze een vetvlek op de envelop, als Kirstie het boek eruit begint te trekken. Wat het ook is, het schudt herinneringen aan haar politietraining wakker.

'Stop!'

Kirstie zit doodstil, haar hand nog steeds in de envelop. 'Wat is er?'

'Kirstie - daar zit een bom in.'

Kirstie kijkt haar schaapachtig aan.

'Laat dat boek los en trek je hand eruit. Heel langzaam. Zorg dat je de zijkanten niet aanraakt als je hem terugtrekt.'

Ineens breekt het zweet als een regenbui op Kirsties voorhoofd uit. Ze doet precies wat Kate zegt, alle zenuwen in haar arm gespannen, terwijl ze haar hand terugtrekt. Een hoek van het boek is net vanuit de geopende envelop te zien.

'Er ligt niets onder dat pakje, nietwaar?'

'Nee.'

'En ligt het op een plat oppervlak?'

Kirstie knikt met een snelle, rukkerige beweging. Kate draait zich om zodat ze de hele conferentiezaal kan overzien en klapt luid in haar handen.

'Iedereen even goed luisteren, graag.' Ze heft haar armen omhoog. 'Ik ben van de politie en we hebben net een springlading in dit vertrek gevonden. Ik wil dat u allen meteen vertrekt. Verlaat deze ruimte, verlaat het hotel. Gaat u ordelijk naar buiten. Als iedereen gaat duwen en dringen, gaat het alleen maar langzamer. En voor degenen die een mobiele telefoon hebben: niet gebruiken. Bommen kunnen ontploffen door radiosignalen.'

Er zijn ongeveer twintig mensen in de ruimte. Een van hen slaakt een korte, hijgende kreet, maar de rest zwijgt. Kates gebiedende manier van doen en hun eigen geschoktheid zorgen ervoor dat iedereen gehoorzaamt. Ze staan op van achter hun bureaus en gaan achter elkaar in een rij naar buiten, waarbij sommigen nog eens achteromkijken alsof ze zich ervan willen overtuigen dat dit allemaal echt gebeurt.

'Jij ook, pap.'

'Kate, ik...'

'Vooruit!'

Hij is het laatste personeelslid van de Scheepvaartinspectie dat vertrekt. Kate vergewist zich ervan dat de zaal leeg is en loopt vervolgens snel naar buiten, waarna ze de deur achter zich sluit. De receptioniste komt met grote ogen de hoek omlopen.

'Ze zeggen dat er een...'

'Ja, dat klopt. Ik wil dat dit hotel wordt ontruimd. Nu metéén.'

De receptionist staart haar stomverbaasd aan. 'Dan moet ik eerst de bedrijfsleider bellen.'

'De pot op met de bedrijfsleider. Jullie hebben toch een rampenplan voor het geval er brand is, of niet?'

'Ja.'

'Volg dat dan. Geef alleen geen brandalarm. Verzamel alle personeelsleden die je kunt vinden. Zeg ze dat ze alle slaapkamers af moeten gaan, en alle restaurants en bars. Waar is het verzamelpunt voor als er brand is?'

'Op het cricketveld aan het eind van de straat.'

'Zeg tegen de gasten dat ze daarheen moeten gaan.'

De receptioniste rent weg. Kate draait het alarmnummer op een van de toestellen in de receptie en vraagt naar de explosievenopruimingsdienst. Vervolgens gaat ook zij de straat op. Enkele personeelsleden van de Scheepvaartinspectie staan nog steeds bij de hoofdingang te treuzelen. Ze jaagt hen weg.

'Blijf daar niet staan. Ga naar het eind van de straat. Pap, neem ze met je mee.'

Kate blijft ineens stokstijf staan.

Er komen nog steeds kinderen aan bij de school. Zoals gebruikelijk staat er nog een rennende en stoeiende menigte kinderen voor de ingang op straat. Maar dat is het niet wat Kates aandacht heeft getrokken. Ze kijkt de straat enkele meters verder af, waar een arbeider met roodwitte hekken een stuk aan het afzetten is. Hij draagt grote oranje oorbeschermers en zal zo dadelijk het wegdek met een pneumatische boor gaan openbreken.

De tijd staat stil, op de rand van een afgrond waar het bordje **RAMP** bij staat. Geen enkel onderdeel van dit wankele geheel - bom, kinderen, trillingen van de pneumatische boor - is veilig of voorspelbaar.

Kates vader staat nog steeds naast haar. Ze keert zich naar hem toe. 'Is het raam naast je bureau open of dicht?'

'Dicht. Ze zijn allemaal dicht, vanwege de airco. Doet dat er iets toe?'

'Nou, als de bom afgaat; dan vliegt het glas de hele straat door.'

Hij kijkt haar vol afgrijzen aan.

De arbeider zet zijn pneumatische boor aan, luid en dreunend. Hoofden worden gedraaid - moeders, schoolkinderen, gasten die het Michaelhouse uitkomen.

Kate en Frank beginnen tegelijkertijd te rennen: zij in de richting van de arbeider; hij terug het hotel in. Ze ziet waar hij heen is gegaan, maar zelfs op het moment dat ze zich omdraait om hem terug te roepen is het te laat. Ze ziet nog hoe hij zijn manke been achter zich aansleept, als hij door de hoofdingang naar binnen verdwijnt, tegen de stroom gasten in die naar buiten komen.

Ze heeft geen tijd om achter hem aan te gaan. Ze rent door de straat.

Frank gooit de deur van de conferentiezaal open en snelt naar het raam.

Kate bereikt de arbeider en grijpt hem bij zijn schouder, waarna ze hem half naar zich toe trekt. Het is een schuifraam. Frank pakt de onderkant vast en geeft een ruk omhoog. Er zit geen beweging in.

Verrassing en woede strijden om voorrang op het gezicht van de arbeider, als hij Kate aankijkt.

Frank ziet dat het raam vergrendeld is. Met trillende vingers begint hij het slot los te maken.

Kate gebaart heftig naar de boor, zwaait haar handen over elkaar om de arbeider duidelijk te maken dat hij hem af moet zetten.

Frank schuift het raam zo ver mogelijk omhoog. Hij kan de trillingen van de boor door de muur heen voelen. Het pakje ligt vervaarlijk op het bureaublad, alsof het probeert te beslissen of het wel of niet zal ontploffen. Hij begint terug te rennen door de zaal.

De arbeider zet de boor af.

Instinctief kijkt Frank achterom in de plotselinge stilte. Hij beweegt zich nog steeds voort, maar kijkt niet waar hij loopt, komt in botsing met het bureau en valt.

Hij ligt nog niet op de grond, of de bom ontploft.

Frank hoort niets, zelfs geen gegons in zijn oren.

Het bloed loopt in stromen over zijn huid en op de grond. Zijn rechterarm ziet eruit alsof iemand er een kaasrasp overheen heeft gehaald. Over de linkerzijde van zijn borst heeft hij een grote rijtwond en verder naar beneden op zijn buik een paar keurig evenwijdig lopende schrammen.

Warm vocht kronkelt over zijn gezicht. Hij moet een paar hoofdwonden hebben opgelopen.

De pijn zal beslist komen, al kan hij die nog niet voelen. Twee gedachten buitelen over elkaar heen door zijn hoofd: dat hij van geluk mag spreken dat hij nog leeft en dat hij geen vin mag verroeren. Voor dat laatste heeft hij trouwens toch de fut niet meer.

In zijn beperkte blikveld ziet hij grote muurvlakken waar de pleisterkalk vanaf is gevallen, en vloerplanken die over elkaar heen rollen als woelige sardines.

Er verschijnen voeten en dan is het gezicht van Kate vlak bij het zijne. Haar mond beweegt, stopt, beweegt nogmaals. Hij ziet dezelfde reeks lipbewegingen wel een keer of drie, vier, voor het tot hem doordringt dat hij haar niet kan horen. Ze verdwijnt even en komt terug, terwijl ze een van de tafellakens van het hotel aan repen scheurt. Hij voelt de druk als ze een primitief tourniquet rond zijn arm legt.

Het patroon van het tapijt lijkt zich tot in het oneindige uit te strekken. Hij sluit zijn ogen en er dansen oranje vlekken voor. Hij opent ze weer.

Nu de voeten van iemand anders met groene broekspijpen erboven. Het personeel van de ambulance. Ze tillen hem voorzichtig op een brancard. Hij ligt met zijn gezicht naar boven en schokkend passeert hem de bovenzijde van de wereld: het plafond van de receptie, de binnenzijde van het dak van de ambulance. Infuuszakken die heen en weer zwaaien met de bewegingen van de ziekenwagen, gezichten die zich over hem heen buigen. De sirene huult in stilte voor hem.

Hij begint bij tussenpozen het bewustzijn te verliezen. Misschien hebben ze hem een verdovend middel gegeven, hij weet het niet zeker. Een bord met **HOSPITAAL** erop, de glijdende beweging van een rollende brancard onder hem, glinsterende muren en de geur van ontsmettingsmiddelen. Opnieuw het gezicht van Kate. Felle lampen. De operatiekamer.

Vergetelheid.

Kate schuift onrustig in haar stoel heen en weer, terwijl ze zo gemakkelijk mogelijk op het harde plastic probeert te gaan zitten. Stoelen die na twintig minuten het verlangen in je wekken om op te staan, zijn natuurlijk prachtig bij McDonald's, denkt ze, maar niet in wachtruimten van ziekenhuizen.

Het ergste is de onzekerheid. Net als veel mensen die het belangrijk vinden om de situatie te beheersen, kan Kate bijna alles hebben, ook slecht nieuws, maar geen onzekerheid. Steeds als ze zich Frank onder het mes probeert voor te stellen, roept ze beelden in zich op van zijn verwondingen die iedere volgende keer erger lijken: gescheurde trommelvlies, afgezette ledematen - *God nee, niet hij ook nog eens, niet na Petra Gallacher en Elizabeth Hart*- inwendige bloedingen, verdrinken in zijn eigen bloed, langzaam wegglijden uit het leven.

Ze heeft haar vader nog niet terug, of ze doet haar best om hem weer kwijt te raken. Misschien dat ze er ooit de ironie van kan inzien.

Zij is het geweest die hem zei dat de brief die hij twee dagen geleden heeft gekregen van een gek afkomstig was. Wat Frank op de bodem van de zee heeft gevonden, of beter gezegd niet heeft gevonden, heeft dat gewoon bevestigd. Dat dacht ze tenminste.

En als ze hier vandaag niet was geweest, als ze zou hebben besloten om gewoon naar haar werk te gaan zonder eerst even bij hem binnen te wippen, zou Kirstie het pakje hebben geopend. Ze zou een oog of een hand zijn kwijtgeraakt. Misschien wel allebei, misschien zelfs wel meer.

Soms trek je aan het langste eind, soms aan het kortste, maar uiteindelijk kom je steeds min of meer op een grootste gemene deler uit.

Kate kijkt ongeduldig rond in de wachtruimte. Nog niet zo lang geleden - bijna op de kop af vier dagen geleden, om precies te zijn - was ze zelf hier binnengebracht, huiverend van de koude rillingen waarvan ze nu nog steeds last heeft. Ze leest de posters die waarschuwen voor meningitis en de gevaren van dronken achter het stuur kruipen. Links van haar hangt een mededeling aan de muur dat patiënten naar gelang de ernst van hun aandoening of verwonding behandeld worden, **GELIEVE GEDULD TE BETRACHTEN ALS ANDEREN VOOR U GEHOLPEN WORDEN**.

Patiënten moeten maar geduldig zijn. Patiënten en hun geduld.

Ze buigt zich voorover en bladert wat in de tijdschriften die op een laag tafeltje liggen. *Marie Claire*. Een tijdschrift van Veilig Verkeer. *Woman and Home*. *Petroleum Review*. Daar moet ze bijna om lachen. Dat laatste zul je alleen in Aberdeen zien.

Een jonge dokter komt de wachtruimte binnen, een stethoscoop als een slapende anaconda om zijn nek.

'Kate Beauchamp?'

Ze staat snel op en loopt naar hem toe. Nu het ogenblik daar is, is ze bang om te horen hoe erg haar vader er aan toe is.

Wachten op de uitslag van het examen, in een tijd dat hij nog steeds haar vader was, heel lang geleden.

'Hoe is het met hem?' Snel en ademloos.

'Het komt allemaal weer goed.'

Ze sluit haar ogen, ademt uit vanaf haar middenrif en laat haar schouders zakken. Pas nu, ontspannen vanwege de opluchting, krijgt ze door hoe gespannen haar spieren de hele tijd zijn geweest.

'Wat heeft hij allemaal?'

'Er zitten wat metaalsplinters aan de rechterzijde in zijn hoofd, maar gelukkig niet in zijn hersenen of in de buurt van zijn ogen. Hij heeft een paar lelijke snijwonden in zijn rechterarm en een paar ondiepe sneden in zijn buik en zijn benen. Geen gebroken botten. Zijn gehoor is nog steeds beschadigd, maar dat is zich aan het herstellen. Niets wat in de loop van de tijd niet zal genezen. Wanneer we eenmaal met hem klaar zijn, kan hij zonder problemen weer door de metaaldetectors op het vliegveld.'

'Mag ik even bij hem?'

'Niet voor vanmiddag.'

'Dokter, ik moet dadelijk naar een begrafenis en op het middaguur vertrek ik naar Londen.'

'Het kan gewoon niet. Het spijt me.'

Kate heeft genoeg ongelukken gezien - en ergere dingen - om te begrijpen hoe moeilijk het werk van doktoren is, zelfs zonder het gezeur van veeleisende familieleden en vrienden erbij.

'Natuurlijk. Ik begrijp het. En dank u wel nog, dokter. Heel erg bedankt.'

Hij knikt beleefd tegen haar en verdwijnt door de klapdeuren.

Kate staat voor de kerk en denkt aan seks. Van begrafenissen en herdenkingsdiensten wordt ze altijd zo geil als boter. Misschien omdat het net is of je je tong uitsteekt tegen de plechtstatigheid van zo'n gebeuren, als je schunnige gedachten hebt. Of omdat seks voortplanting is, een bevestiging van het leven in het aangezicht van de dood. Misschien komt het gewoon doordat zwart de mensen goed staat. Wat het ook is, ze kan het niet helpen dat ze naar Alex kijkt en eraan moet denken dat ze haar gezicht een paar uur geleden nog tegen zijn geslachtsdeel drukte.

Ze hilde op Alex' schouder toen ze Petra's lijkst voor het eerst zag, en met die tranen kwam de gedachte: het belangrijkste doel van een lijkst is niet om de dode te herbergen, maar te verbergen. Binnen in dat glanzend geverniste hout liggen dingen die niets te maken hebben met de levende Petra Gallacher. Een lichaam dat aan stukken was gesneden, waarvan de handen en voeten waren afgehakt. Geen open kist voor Petra.

En nu ligt ze onder de grond, onder dezelfde aarde die drie ochtenden geleden haar bloed opzoog, gedurende de paar minuten van haar doodsstrijd.

'Goedemorgen, inspecteur.'

Kate herkent de stem zonder te hoeven kijken. Ze had kunnen weten dat hij ook zou komen.'

'Meneer Blaikie. Ik kan niet bepaald zeggen dat het me een genoegen is. Ik had eigenlijk gehoopt dat ik u niet meer zou ontmoeten voor uw zaak voorkwam. Eigenlijk had ik gedacht dat u het veel te druk zou hebben. Al dat werk dat u had, zoals u vertelde.'

'Ik zou van u hetzelfde hebben kunnen zeggen. Bent u de dader al op het spoor?'

Ze keert zich van hem af zonder antwoord te geven en kijkt over het kerkhof naar Ferguson. Tussen de vele belangstellenden bevinden zich ook Atkins, Ripley en Wilcox. Blaikie heeft een gevoelige snaar geraakt. Daarom zijn ze hier juist, omdat ze Blackadder nog steeds niet te pakken hebben. Kate zou sowieso gekomen zijn, maar bij de begrafenis van een slachtoffer van een misdaad is altijd veel politie aanwezig voor het geval de moordenaar ook komt. Is er een betere plek denkbaar om het genoegen van de moord

nogmaals te beleven dan tijdens de laatste bevestiging van de dood? Waar kan het lijden van de nabestaanden beter tot in de kleinste details worden gezien?

Voor de uitvaartdienst heeft Kate even met de ouders van Petra gepraat en hun zo tactvol mogelijk gevraagd of ze het niet erg vonden om uit te kijken naar iedereen die hun vreemd voorkwam. Ze had een paar van Petra's beste vrienden gezien en hun hetzelfde gevraagd. En ze had ervoor gezorgd dat Sherwood als officiële fotograaf aanwezig was om foto's van alle aanwezigen te nemen.

Toen viel het hele plan in duigen. De pers verscheen en daarmee zo'n honderd onbekenden, mensen die Petra helemaal niet hadden gekend, maar zich geroepen hadden gevoeld om te komen omdat het gewoon verschrikkelijk was dat zo'n knap meisje zoiets kon overkomen, en in Aberdeen nog wel. Op slag was er een hele menigte van mogelijke verdachten.

Dus nu laten Kate en haar vijf collega's hun ogen over de samengepakte hoofden glijden, terwijl ze tegen beter weten in hopen dat ze een man zullen zien wiens gezicht ze niet kennen. En alsof dat nog niet moeilijk genoeg was, schijnt de zon fel, zodat veel mensen een zonnebril dragen. Ze kunnen niet zien wiens ogen heen en weer blijven schieten of wie onnatuurlijk strak voor zich uit kijkt. Ze tasten gewoon weer in het duister.

Kates ogen ontmoeten die van Ferguson. Hij schudt zijn hoofd.

Wilcox kijkt naar haar en haalt zijn schouders op. Net als Ripley. Atkins komt naar haar toe.

'Niets gedaan. Het zou iedereen kunnen zijn. Als hij tenminste hier is.'

'Ik moet naar Londen. Laat het me meteen weten als er iets op de foto's van Sherwood te zien is.'

Kate kijkt uit het raam, terwijl ze op de minister staat te wachten.

Ze kan zich de omgeving nog goed herinneren uit de tijd dat ze nog bij Scotland Yard zat. De enorme hoekige grijze gebouwen van het ministerie van Binnenlandse Zaken, de gewapende soldaten voor de wachtlokalen bij de poorten en de koloniale pracht van het ministerie van Buitenlandse Zaken aan de andere kant van St James' Park dat zelf bloeit met een schitterende kleurenpracht. Om dat alles hangt een geur van macht. Regeringsgebouwen die elke ochtend duizenden ambtenaren opslokken om hen 's avonds weer uit te braken. Een leger in grijze maatkostuums, dat zwoegt om de informatie te verschaffen op grond waarvan regeringsbesluiten worden genomen. Er gaat onmetelijk veel meer geld om in de *Square Mile* en er zijn ontelbaar meer vernieuwingen te vinden op het kleinste industrieterrein; maar wanneer het om werkelijke autoriteit gaat, haalt niets het bij dit kleine leengoed ten noordwesten van Westminster Bridge.

De minister van Binnenlandse Zaken komt haastig aanlopen door de gang waar Kate staat.

'Inspecteur Beauchamp?' Hij geeft haar een hand. 'Komt u mee, alstublieft.'

Hij is kleiner dan Kate verwacht had. Ze moet denken van de manier waarop televisie alles vervormt; het beeld geeft de kijker geen juiste indruk van de werkelijke afmetingen van wat er vertoond wordt.

Ze lopen door naar zijn kantoor. De inrichting ademt een smaakvolle ingetogenheid, net zoals dat vaak bij kamers van advocaten en notarissen het geval is; kantoren voor mannen die graag het gevoel hebben dat ze in een huis zitten te werken in plaats van in een kantoorgebouw. Zo te zien is het bureau van mahoniehout en de open haard aan de ene zijde van de kamer is echt. Het is duidelijk dat de veelgeroemde bezuinigingsmaatregelen van Labour her en der op fel verzet zijn gestuit.

'Lieve hemel, hebt u het niet warm met al die kleren aan?'

'Ik voel me prima. Dank u.'

Hij biedt haar een stoel aan en gaat zelf op de rand van zijn bureau zitten in plaats van eromheen te lopen en daarachter plaats te nemen. Hij beweegt zich snel en zonder veel omhaal. Hij is iemand die meer werk heeft dan tijd en vastbesloten is van dat laatste geen seconde te verspillen. Hij valt met de deur in huis.

'Uw verzoek is op zijn zachtst gezegd ongewoon, inspecteur, en ik zie absoluut niet in hoe ik het zou kunnen inwilligen. Redfern Metcalfe is gewelddadig en zelfs een tijdelijke vrijlating zou enorme problemen met zich meebrengen. En natuurlijk is hij zelf nog niet over de kwestie geraadpleegd.'

'Als u zich bezorgd maakt over de publiciteit, meneer, dan is het antwoord simpel. Die komt er niet.'

'Het zou wel een precedent scheppen. Een begeleid verlot uit de gevangenis - daar komt uw voorstel in feite op neer - kan alleen worden toegestaan wanneer aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan: de gedetineerde behoort tot de categorie c, de gedetineerde moet hooguit nog vier jaar van zijn straf uitzitten, en zijn zaak wordt binnen twaalf maanden behandeld om te kijken of hij voor voorwaardelijke vrijlating in aanmerking komt. En zelfs dan is een begeleid verlot gewoonlijk alleen maar naar de dichtstbijzijnde stad, niet naar de andere kant van het land. Redfern Metcalfe voldoet aan geen enkele van deze voorwaarden. Hij is een gevangene in de categorie **B**, hij moet nog een kleine elf jaar van zijn straf uitzitten en hij komt in de verste verte niet voor voorwaardelijke vrijlating in aanmerking. Als ik uw verzoek inwillig, komt Jan en alleman binnen de kortste keren met een soortgelijk verzoek. We proberen het strafsysteem juist strenger te maken, niet liberaler.'

'Met alle respect, meneer' - *hoe vaak wordt dat zinnetje niet gebruikt in de betekenis van 'dat is je reinste gelul, meneer'* - de vraag of er een precedent geschapen wordt, is min of meer theoretisch. Het aantal verzoeken om tijdelijke vrijlating van gevangenen door hogere politiefunctionarissen is en blijft minimaal, en zeker klein genoeg om elke aanvraag als een op zichzelf staand verzoek te behandelen. Redfern Metcalfe is een uniek mens en, veronderstel ik, een unieke gevangene.'

'U weet waarom hij gevangenzit, inspecteur. Als ik me goed herinner was u als eerste ter plaatse. *U hebt gezien wat hij gedaan heeft.*'

'En ik heb ook gezien hoe hij ertoe gekomen is. Ik heb gezien hoe hij zijn gevangenschap heeft geaccepteerd, daar zelfs op heeft aangedrongen. Ik kan zonder meer stellen dat ik nooit met een uitzonderlijker mens heb samengewerkt.'

'De directeur van Wormwood Scrubs durft niet met zekerheid te zeggen wat voor invloed verlot op zijn geestelijke gezondheid zal hebben, vooral wanneer het om het bezoeken van de plaats van een misdaad gaat.'

'Dat kan zijn, maar in dat opzicht heb ik meer vertrouwen in Reds eigen oordeel. Hij heeft een realistisch beeld van zichzelf. Hij weet dat hij gevangen moet zitten. Hij weet dat hij in een wankel evenwicht verkeert. Hij weet zelf wel wat schadelijk voor hem is en wat niet. Ik niet. Maar wat ik wél weet is het volgende: als iemand zich in de mentaliteit kan verplaatsen van de man die deze afschuwelijke misdaden in Aberdeen pleegt, dan is dat Red Metcalfe.'

'In dat geval zou ik zeggen: bespreekt u de zaak met hem aan de hand van uw processen-verbaal. Laat hem de foto's zien. Hij kan u zijn mening geven zonder dat hij daarvoor de gevangenis uit hoeft. Daarmee slaan we twee vliegen in een klap: u krijgt de gevraagde hulp en hij blijft geestelijk gezond.'

'Heb u Red ooit op de plaats van een misdaad bezig gezien, meneer?'

'Nee.'

'Hij is net een bloedhond. Hij kijkt niet alleen maar; hij ruikt, hij luistert, hij betast, hij proeft. Hij gebruikt elk zintuig dat God hem gegeven heeft en misschien zelfs nog een paar meer. Het is gewoon niet genoeg als ik de zaak met hem bespreek, hem foto's laat zien en autopsierapporten laat lezen. Dat is hetzelfde als hem de folder van een reisbureau geven en hem wijs proberen te maken dat hij op vakantie is geweest. Als deze aanpak kans van slagen wil hebben, moet hij er weer de lucht van opsnuiven. Hij moet als het ware in de schoenen van de moordenaar gaan staan. Hij moet de moordenaar volgen, hem voelen, hem zijn bijna. Zo heeft hij altijd gewerkt.'

'Maar zelfs dan is een kans op succes niet gegarandeerd?'

'Natuurlijk niet. In een zaak als deze kan geen enkele garantie gegeven worden. Maar met Red Metcalfe heb ik de beste kansen. Als ik daar niet heilig van overtuigd was, zou ik mijn tijd hier niet verspillen. Of de uwe.'

De minister zet zijn vingertoppen onder zijn kin tegen elkaar en Kate weet dat ze het pleit gewonnen heeft.

'Hoe lang wilt u hem hebben?'

'Zo lang als nodig is.'

'Nee. Uitgesloten. Ik kan hem niet voor onbepaalde tijd laten gaan. Hoe lang hebt u hem minimaal nodig?'

'Een nacht.'

'Waarom een nacht?'

'De moorden worden 's nachts gepleegd. Hij moet de plaatsen onder dekking van de duisternis kunnen bezoeken. Het heeft geen zin om het overdag te doen. De sfeer zou heel anders zijn.'

'De politie van de Grampian-regio is bereid alle kosten van vervoer en bewaking op zich te nemen?'

'Ja.'

'Dat is niet goedkoop.'

'Dat is een ploeg rechercheurs die vierentwintig uur per dag in touw zijn ook niet, meneer.'

'U neemt persoonlijk de verantwoordelijkheid op u voor alle aspecten van dit... eh... uitstapje?' 'Ia.'

Hij heeft zijn benen over elkaar geslagen en zwaait zijn rechtervoet langzaam heen en weer.

'Als hij zelf akkoord gaat, krijgt u hem vierentwintig uur.'

'Dat... Dat is misschien niet voldoende.'

'Daar moet u het maar mee doen, inspecteur. Ik ben niet bereid om hem langer te laten gaan.'

'Zesendertig uur dan?'

'Vierentwintig. Graag of niet.'

Zo worden regeringsbesluiten nu genomen. Alsof je op een markt in Marokko staat af te dingen.

'Vierentwintig uur van wanneer tot wanneer?'

'Van het ogenblik dat hij de gevangenis verlaat tot het moment dat hij er weer wordt afgeleverd.'

'Dat is zeker niet genoeg, meneer. Heen en terug is het steeds een paar uur reizen en dan moeten we ons nog haasten ook. Kan ik hem niet voor vierentwintig uur in Aberdeen zelf krijgen?'

'Vierentwintig uur vanaf het moment dat hij Wormwood Scrubs verlaat tot het moment dat hij uit Aberdeen vertrekt. Dat is mijn laatste bod.'

Kate weet wanneer er verder niets meer uit te halen valt.

'Uitstekend. Dank u wel, meneer.'

Er zijn vijf grote gevangenisstraffen voor levenslang gedetineerden in Engeland: Brixton, Gartree, Long Lartin, Wakefield en Wormwood Scrubs. Red zit in Wormwood Scrubs en zoals zo vaak zitten er meer mensen opgesloten dan de officiële limiet toelaat.

Op vrijdag zijn de bezoeken van kwart over een tot kwart over drie 's middags. Kate heeft speciale toestemming nodig om Red zelfs maar te mogen bezoeken en omdat het bezoekuur al voorbij is, moet ze helemaal naar zijn cel. Ze mag niet in de bezoekersruimte met hem praten, wat normaal het geval zou zijn. Het kan haar weinig schelen.

Handtassen, eten en drinken zijn buiten de bezoekersruimte niet toegestaan. Kate zoekt in haar handtas naar een munt van een pond, vindt er eindelijk een, zet haar tas in een kluisje, gooit de munt erin, sluit de deur en steekt de sleutel bij zich. De cipier die met haar mee zal gaan, wijst naar een bord aan de muur waarop bezoekers die slecht nieuws hebben wordt gevraagd dat eerst aan het personeel te vertellen voor ze de gevangene bezoeken. Kate schudt haar hoofd.

Lange gangen, voetstappen en kreten echoën tegen de muren en in Kates hoofd. De cipier loopt voor haar uit, zijn sleutelbos rinkelend aan zijn riem. Ze kijkt naar zijn achterhoofd, terwijl ze doorlopen. Zijn haar is als langs een liniaal zó recht afgeknipt.

In de buurt van haar navel heeft ze een gevoel van angst en het kost haar enkele ogenblikken voor ze daar een verklaring voor heeft.

Ontlopen.

Er zijn maar drie dingen die Kate in haar leven steeds heeft omzeild, en nu wordt ze door alle drie tegelijk overvallen. Haar vader, de *Amphitrite*, en nu Red - niet om wie hij is, maar om datgene waaraan hij haar herinnert, het jaar dat ze achter Zilver tong hebben aan gejaagd. Red zit hier vanwege de manier waarop hij die zaak heeft afgerond - een

manier die Kate geestelijk zo'n klap heeft gegeven dat ze diezelfde week nog overplaatsing heeft aangevraagd, weg uit Londen.

Zij bij personeelszaken, haar collega's die haar zijdelingse blikken toewerpen en niemand die ook maar in de verste verte kan begrijpen wat ze voelde.

'Waar wil je naartoe?'

'Zo ver mogelijk hier uit de buurt.'

'Ja, maar waarheen?'

Iemand heeft een kaartje van Groot-Brittannië achter in zijn agenda zitten. Ze bekijken het. 'De grote stad die het verst van Londen ligt, is Inverness.'

'Goed. Dan ga ik daarheen.'

'Maar dat was toch maar bij wijze van spreken, nietwaar? Zo ver mogelijk hier uit de buurt?'

'Ik ga wel naar Inverness.'

Ze bellen met Inverness. Daar is geen passende vacature.

'Wat ligt er op een na het verst weg?'

'Aberdeen.'

Aberdeen, waar een passende vacature is en waar haar tante woont. Alles om maar weg te zijn van die zaak en alles wat die met zich meebracht. Jez, op wie ze verliefd werd; Duncan die hen verried; en Red, de man die men in Londen de 'Gouden kloten' noemde, die uiteindelijk met een moordenaar te maken kreeg die sluwder was dan hij.

De cipier slaat een hoek om en blijft staan.

'Helemaal aan het einde links. Wanneer u weer weg wilt, komt u gewoon hierheen en drukt u daarop.' Hij wijst naar een groene knop die op ooghoogte tegen de muur zit.

Kate knikt. Ze heeft een droge keel.

Ze bevindt zich nu in een uithoek van de gevangenis. Op grond van de Voorzieningen Voor Orde en Rust, voorheen de beruchte paragraaf 43, is Red van de andere gevangenen afgezonderd. De meeste gedetineerden die een beroep op de WOR doen zijn zedendelinquenten, de beesten en de verkrachters in het gevangenisjargon. In het geval van Red is het omdat hij bij de politie is geweest. Waarschijnlijk zitten een paar van zijn medegedetineerden hier dankzij hem al voor kortere of langere tijd achter de tralies.

Kate loopt de gang af. Op de witte muren aan weerszijden ziet ze de vage omtrekken van haar spiegelbeeld. Er zijn geen andere cellen op deze gang: alleen Redfern Metcalfe, voormalig hoofdinspecteur bij de recherche, de man die zichzelf aangaf en op alle punten van de aanklacht bekende, zelfs toen zijn hele advocatenteam - en ook het openbaar ministerie, eerlijk is eerlijk - er vanuit was gegaan, dat hij onmiddellijk zou zijn vrijgesproken als hij een beroep op noodweer had gedaan.

Maar het zijn niet alleen herinneringen aan hun werk. Ze had opgekeken tegen Red Metcalfe. En toen hij de gevangenis inging - toen hij zichzelf eigenlijk de gevangenis in werkte - was alles afgelopen. Ze ging bij hem op bezoek, maar hij wilde haar niet zien. Ze schreef hem, maar hij schreef nooit terug. Hij wilde niets met haar te maken hebben. Niet met haar, niet met zijn vrouw Susan, met niemand uit zijn verleden. Hij liet haar vallen, zoals zijn eigen broer Eric hem had laten vallen, toen hij die in een ver verleden voor een moord aangaf.

Dikke stralenbundels van de zomerzon vallen door de bovenlichten op de grond. Als Kate dichterbij komt ziet ze de dikke tralies van Reds cel, horizontaal en verticaal, als een visnet van gehard staal. Even dringt er een rioolluchtje in haar neusgaten, maar het is meteen weer weg.

Kate ziet Red al voor hij haar ziet. Hij ligt op zijn brits te schrijven. Naslagwerken liggen aan een kant naast hem opgestapeld; hier en daar steken er gele memoplakkertjes uit. Zijn gezicht is bleker en pafferiger dan in haar herinnering, kennelijk vanwege het gebrek aan buitenlucht en lichaamsbeweging. Een gevangenis-kleur. De lokken van zijn karakteristieke rode haar steken aan alle kanten van zijn hoofd als vlammen overeind, en hij heeft een baard, rood en een beetje kroezend. Geen tv-camera's of ambitieuze rechercheurs voor wie je er op je best moet uitzien.

'Dag, Red.'

Hij kijkt verschrikt op. Kennelijk heeft hij gedacht dat er een cipier aan kwam.

'Kate.' Zijn stem klinkt merkwaardig vormelijk. 'Nee, maar. Wat een verrassing.'

'Wat voor soort verrassing?'

'Een aangename, natuurlijk.'

'Waarom "natuurlijk"?'

Hij gaat op zijn brits zitten. De vierkanten die door de tralies worden gevormd, zijn te klein om zijn hele gezicht te omlijsten: ze ziet een oog in het ene, een oor in het andere.

'Ik had tijd nodig om me aan te passen, Kate. Daarom heb ik me al die tijd zo gedragen. Tegenover jou en de anderen. Maar ik ben nu aan de situatie gewend. Ik moet je met mijn gedrag gekwetst hebben en daar bied ik je mijn excuses voor aan. Maar je snapt hopelijk dat het niet persoonlijk bedoeld was. Zo was ik tegenover iedereen, niet alleen tegenover jou.' Hij legt zijn pen netjes naast zijn schrijfblok neer, vlak onder de plek waar zijn kleine, keurige handschrift ophoudt. 'Je had me moeten vertellen dat je langs zou komen.'

'Ik ben bang dat ik je inderdaad nogal overval.'

'Hoe staat het leven? Jij bent toch naar Schotland gegaan, niet? Naar Edinburgh?'

'Naar Aberdeen.' Het verbaast haar dat hij iets van haar weet.

'De stad van graniet. "Men verafschuwt Aberdeen met de haat van een afgewezen minnaar. Het is de enige kwellend en ergerniswekkend lieflijke stad van Schotland." Ken je dat citaat?'

Ze schudt haar hoofd.

'Lewis Grassie Gibbon.' Hij glimlacht. 'Verbazingwekkend wat je allemaal niet te weten komt als je veel tijd hebt om te lezen.'

Kate knikt in de richting van de stapel naslagwerken. 'Ik zie het.'

'Ik heb opdracht gekregen om het catalogussysteem van de gevangenisbibliotheek op te schonen. Het was een zootje. We moesten helemaal opnieuw beginnen - de bijbel, Shakespeare, de *Encyclopaedia Britannica*. Ze hebben hier nu ongeveer drieduizend titels.'

'Naar welke is de meeste vraag?'

'Dat hangt ervan af. Bij de religieuze boeken de koran. Bij non-fictie *De Heerser van Machiavelli*. En bij fictie' - hij laat een kort lachje horen - 'Dostojevski. *Schuld en boete*, heel toepasselijk. Maar je zult hier wel niet gekomen zijn om over de leesgewoonten van gedetineerden te babbelen en je bent hier ook niet voor de gezelligheid. Wat kan ik voor je doen?'

Ze valt met de deur in huis.

'Twee moorden. De slachtoffers zijn vrouwen, de een jong, de ander oud. Geen enkel verband tussen hen, voorzover we hebben kunnen vaststellen, behalve dat ze allebei dood zijn. Beiden met een mes om het leven gebracht. Bij de een is haar keel doorgesneden, de ander kan overleden zijn als gevolg van één van vier verschillende steekwonden. Beiden zijn in het bos gevonden. Hun handen en voeten waren afgehakt en rond hun hals gebonden. Een levende adder was op de borst van elk slachtoffer vastgemaakt. In beide slachtoffers is sperma aangetroffen. Geen penetratie met vreemde voorwerpen.'

'En wat wil je van me?'

'Dat je me helpt.'

'Hoe dan?'

'Kom met me mee naar de plaats waar de misdaden gepleegd zijn. Lees de processen-verbaal. Doe wat je vroeger altijd deed. De minister van Binnenlandse Zaken heeft gezegd dat je vierentwintig uur met ons mee mag, als je akkoord gaat.'

'Vierentwintig uur? Wie denk je dat ik ben? Sherlock Holmes soms? Geloof je werkelijk dat ik in vierentwintig uur weer helemaal ingewerkt ben?'

'Dat weet ik niet. Wat denk jij?'

'En dan weet je niet eens of ik wel bereid ben om je te helpen.'

'Je weet wat voor reputatie je had. De mensen hebben het nog altijd over je.'

'Doe me een lol, Kate. Ga niet proberen om mijn ijdelheid te strelen.'

'Dat doe ik niet. Dat zou ik niet eens willen. Waar ik een beroep op doe is...

Ik weet het niet, je plichtsgevoel misschien. We hebben het eerste slachtoffer dinsdagochtend gevonden, het tweede gisterochtend. Volgens de wet van de gemiddelden zullen we het volgende morgenochtend vinden. Ik moet daar een eind aan maken.'

'Ik kan het niet.'

'Dit is mijn thuis, Kate. Hier, in mijn cel, in de bibliotheek. Het is niet erg opwindend, maar ik zit hier... Ik heb mezelf hier niet voor niets laten opsluiten. Als ik zou doen wat je van me vraagt, zou ik die reden volkomen negeren. Wat mij mankeert, moet ik onderdrukken, dat weet je net zo goed als ik. Ik ben net als een alcoholist. Ik kan me nooit beperken tot maar een enkele borrel. Ik kan nooit tevreden zijn met maar een enkele zaak. Alleen door te negeren wat er in mijn hoofd rondspookt, kan ik het de baas blijven.'

'We hebben het over twee dode vrouwen, Red. Niet over één verdomde borrel.'

'Nee. We nemen daarmee gewoon een veel te groot risico.'

'Ik heb tegen de commissaris en de minister van Binnenlandse Zaken gezegd dat het een verantwoord risico is, omdat ik met jou de meeste kans heb om de zaak op te lossen.'

'In dat geval heb ik geen hoge pet op van je kwaliteiten.'

Ze zwijgt en doet een van de dingen die hij haar het eerst geleerd heeft: denken zoals een bokser beweegt. Je tegenstander aftasten, zoeken naar een zwakke plek, terugtrekken, opnieuw beginnen. Zorg dat de ander geen rust krijgt.

'Weet je nog wat je op Scotland Yard boven je bureau had hangen?'

'Jazeker. En het is een stoot onder de gordel, want...'

'Het was een of ander citaat. "Problemen oplossen is jagen. Een wreed genoeg, waarvoor we zijn geboren."'

'Het is een stoot onder de gordel want dat was een heel andere tijd, en dat weet je donders goed.'

'En ik weet ook donders goed dat er twee vrouwen dood zijn. Hij heeft ze gemarteld. Hun histamineniveau was huizenhoog. Herinner je je Bart Miller nog, het slachtoffer dat Zilver tong levend vilde?' *Zilver tong*. Zelfs nu kan ze het niet opbrengen hem bij zijn werkelijke naam te noemen. 'Hun histamineniveau was zo hoog als het zijne. Dat betekent dat ze onvoorstelbaar veel pijn moeten hebben geleden. Als we kunnen voorkomen dat zelfs maar één mens hetzelfde moet doormaken, is dat dan niet de moeite waard?'

'Natuurlijk is het dat. Dat bestrijd ik ook niet. Maar ik ben niet de juiste persoon om jou te helpen.'

'Dat ben je wel. Dat ben je wél. Je wilt het alleen niet.'

Ze begrijpt zijn onwil best, natuurlijk wel. Maar ook al zou ze door deze zaak volkomen uit het lood geslagen raken, ze is bereid dat te dragen zolang ze Blackadder maar te pakken krijgt, en het stuit haar tegen de borst dat hij niet tot hetzelfde bereid is. Ze voelt de woede in zich omhoogkomen als het water op het autodek van *de Amphitrite*. En tenzij ze die weet te onderdrukken, zal die blijven stijgen tot ze er door uit het lood geslagen wordt en ze het pleit verliest.

Ze gaat hem niet smeken. Dat haalt bij hem toch niets uit.

Kate haalt door wijd opengesperde neusgaten adem en klemt haar tanden op elkaar. Ze maakt een achteloos gebaar met haar hand.

'Je was mijn held, Red. Toen je mij vroeg voor het team dat op de Zilver tong-zaak gezet werd, had ik me in heel mijn carrière bij de recherche nog nooit zo trots gevoeld. Ik zou een moord hebben willen plegen om met je te kunnen samenwerken. Jij vertegenwoordigde datgene waarin ik geloofde. De reden dat ik bij de recherche was gegaan: de strijd tegen het kwaad. Het klinkt afgezaagd, maar het is waar, dat weet je net zo goed als ik. En als je het kwaad wilt bestrijden, heb ik van jou geleerd, moet je het eerst als zodanig herkennen. Je kunt het niet bestrijden zonder dat je het door en door kent. Zo heb jij al die anderen kunnen arresteren, door net zo te denken als zij. Je bent ondergedoken in de duistere diepten van je binnenste omdat je geloofde dat het de moeite waard was. En dat was ook zo. En dat is nog steeds zo. Het zal altijd de moeite waard blijven. Je bent er alleen te laf voor geworden om het nog een keer te doen.'

Red zwijgt. Kate vraagt zich af of hij haar zal vragen om maar te vertrekken.

'Je hebt een gave, Red. Invoelingsvermogen, projectievermogen, hoe je het ook noemen wilt. Het is een heel gevaarlijke gave, maar ze was je geschonken omdat jij voldoende kracht bezat om haar te gebruiken. Ik heb die gave niet.'

'Je bent een heel erg goede rechercheur.'

'O, natuurlijk. Ik heb inmiddels heel wat ervaring, en ik heb mezelf ook het nodige bijgebracht. Maar ik ben niet van jouw niveau. Jij hebt de pech dat je de beste bent.'

'Ik heb ervoor gezorgd dat ik hier ben opgesloten, omdat ik mezelf een keer te veel aan de duistere kant van mijn wezen heb overgegeven, Kate. Ik ben overgelopen naar de vijand. Ik hoor niet meer bij de engelen. Daarom zit ik hier.'

En weer even terugtrekken. Dribbelen, uithalen, stoten. 'Je moet het zo bekijken. Als ik een nieuwe nier nodig zou hebben, en jij was de enige mogelijke donor in de hele wereld, zou jij er dan een afstaan? Zou jij een nier voor me opgeven?' 'Natuurlijk.'

'Natuurlijk. Ook al zou je er zelf verschrikkelijk veel pijn voor moeten lijden en ook al zou de kans groot zijn dat ik er toch niet door gered zou worden. Maar je zou toch vinden dat het de moeite waard was. Je zou misschien wensen dat iemand anders die keus had moeten maken, maar je zou je erbij neerleggen dat het lot op jou gevallen was. Je zou klagen dat het oneerlijk was, maar je zou erin berusten. Ik vraag je nu eigenlijk hetzelfde. Ik weet dat er geen garantie op succes is en ik weet wat de gevolgen voor jou kunnen zijn. Denk niet dat ik dat ook maar een seconde onderschat. Maar het is de moeite waard. Punt uit.' Red legt zijn handen voor zijn gezicht en trekt ze langzaam omlaag over zijn ogen. De middelvinger en ringvinger van elke hand drukken aan weerszijden tegen zijn neus.

Hij knippert met zijn ogen. Hij glimlacht. Hij laat zijn handen zakken.

'Ik kom alleen als adviseur. Ik wil op geen enkel moment daadwerkelijk bij de operatie worden betrokken.'

'Dat zou toch niet worden toegestaan.'

'En als je hem arresteert terwijl ik daar nog ben, wil ik hem niet zien.'

'Afgesproken.'

'Jouw ondergeschikten zullen je wel een lastpost vinden,' zegt hij. 'Ik durf te wedden dat je altijd je zin krijgt.'

'Wanneer ik goede argumenten heb, jazeke.'

'Die vierentwintig uur van mij, wanneer beginnen die?'

Een regen van telefoontjes vanuit het kantoor van de directeur van de gevangenis en via Kates mobieltje, dikwijls tegelijkertijd.

Kleren voor Red uit de gevangenisvoorraad, slecht passend zoals te verwachten was: de broekspijpen zijn te lang en hangen in plooiën rond zijn enkels, de mouwen zijn te kort en eindigen een paar centimeter boven zijn polsen.

Het regelen van politiebewaking voor de rit naar Heathrow, tijdens de vlucht en gedurende Reds verblijf in Aberdeen.

De verlofpapieren opstellen en ondertekenen. De schriftelijke toestemming van de minister van Binnenlandse Zaken wordt door een speciale koerier gebracht. Het ministerie van de Schotse premier op de hoogte stellen.

De politie van de Grampian-regio waarschuwen en opdragen dat de plaatsen waar de misdaad gepleegd is bezocht moeten kunnen worden.

Twee snelle privételefoontjes: een naar Frank in het ziekenhuis om te vragen hoe het met hem is. Ze belooft dat ze hem zal komen bezoeken zodra ze maar een ogenblik gemist kan worden. Het andere telefoontje naar Alex, die al helemaal klaarstaat om op vrijdagavond met zijn makkers te gaan stappen.

Kamers boeken in het Hugill, een van Aberdeens zakenhotels; een ervan een hoekkamer op de derde verdieping of hoger, zonder directe toegang tot de brandtrap of een balkon.

Zes plaatsen boeken op de laatste vlucht vanaf Heathrow, met toestemming dat vier van de passagiers gewapend zijn. En het vertrek uitstellen tot ze daar zijn.

Het vliegtuig vertrekt drie kwartier te laat. Een deel van de business class is voor hen afgezet. Een paar passagiers maken afkeurende geluiden wanneer ze merken dat Kate, Red en vier mannen in kostuums met bobbels op de verkeerde plaatsen de reden voor de vertraging zijn. Kate werpt deze mensen een blik toe waarvoor zelfs Medusa nog als een haas op de loop zou zijn gegaan.

Onderweg naar Aberdeen zegt Red geen woord. Hij leest de processen-verbaal en kijkt naar de foto's, terwijl hij iets met een potlood in de kantlijn schrijft als hij dat nodig vindt. Hij kijkt niet op of om, zelfs niet om de stewardess weg te wuiven als ze met de drankjes rond gaat. Kate neemt een flesje mineraalwater voor hem, dat ze uiteindelijk zelf maar opdrinkt. Als een jong dier dat net uit het ei is gekomen, kijkt Red een beetje verschrikt

nu hij weer in de buitenwereld is: ook al kun je de achterbank van een politieauto en de cabine van een vliegtuig misschien niet direct als 'buitenwereld' betitelen.

Als het vliegtuig op Dyce is geland, gaan zij als eersten van boord, wat nog meer gemopper en een nieuwe dodelijke blik van Kate tot gevolg heeft. Het begint eindelijk te schemeren als ze in een politieauto stappen voor de korte rit naar Woodend. Red zit naast Kate op de achterbank en kijkt naar de felle verlichting van een stad waar iedereen zich klaarmaakt voor een avondje uit.

De plaats delict is hermetisch afgezet. Rondom zijn booglampen geplaatst, en twee politieauto's blokkeren de brug die naar het ziekenhuis leidt. De helft van het rechercheteam dat de zaak behandelt, bevindt zich hier, samen met de mensen van de vuurwapenafdeling die tot taak hebben om Red te bewaken.

De auto met Kate en Red houdt stil. Ze stappen uit. Hij wijst naar de schijnwerpers.

'Die moeten uit. En verder niemand op deze plek.'

'Omdat je erdoor gestoord wordt?' 'Ja.'

En omdat hij niet weet hoe hij zal reageren. Mocht hij buiten zinnen raken, dan heeft hij daar liever niet al te veel mensen bij.

'Ik kan ze buiten de afzetting van de plaats delict zetten. Niet verder.'

Hij denkt hierover na en knikt. 'Goed dan. Maar dan gaat iedereen daar staan. Jij ook.'

Alle lichten uit. Hij alleen op een stuk grond van ongeveer vijftig bij vijftig meter. Als ze hem niet beter kende, zou ze zeggen dat hij wilde ontsnappen.

Hem beter kende. Ze dacht dat ze hem kende toen ze samen aan de Zilver tong-zaak werkten. Maar toen kreeg ze te zien wat hij met Zilver tong deed. Ze had hem in de verste verte niet gekend.

'Goed. Maar elke centimeter van de afzetting wordt bewaakt.'

'Dat snap ik.'

Kate verhef haar stem. 'Goed, iedereen gaat een eind terug, van de plaats delict af. Stel jullie rondom de afzetting op. Aan de buitenzijde.' Snel telt ze de aanwezigen. 'Zeven of acht mensen aan elke kant, met een tussenruimte van ongeveer vijf meter. En ik wil ook dat jullie doodstil zijn. Peter, doe die booglampen uit.'

'Wat zegt u?'

'Die lampen uit.'

'Waarom?'

'Omdat ze er ook niet waren toen Blackadder hier bezig was. Daarom.'

'Wie denkt hij verdomme wel dat hij is? Hebben we daarom de Slag bij Bannockburn gewonnen?'

Ze loopt naar Ferguson en houdt haar gezicht vlak voor het zijne. 'Hij is hier omdat ik daar om gevraagd heb, en zolang hij hier is, behandel je hem alsof hij een lid van het koninklijk huis is. Begrepen?'

En zo, in een afgezet vierkant met een publiek dat al zijn bewegingen nauwkeurig in het maanlicht volgt, probeert Red Metcalfe of zijn instincten nog net zo werken als vroeger. Het duurt een poosje. Twee keer zet hij een paar weifelende stappen. Twee keer wil hij naar de rand van de afgezette plek lopen om Kate te vertellen dat het hem niet lukt.

Maar hij laat zich niet van de wijs brengen door zijn machteloosheid. Langzaam komen oude herinneringen boven en daarmee zijn oude vaardigheid. Zij sijpelt langzaam door weerbarstige lagen, iets wat diep begraven is maar nooit helemaal is gesmoord. Nu eens reikt hij er naar in de diepte, dan weer komt het bij hem boven.

Hij snuffelt rond op de plek waar Petra Gallacher is achtergelaten, bekijkt de ligging van het terrein, de toegangspaden en de uitwegen, raapt handen vol aarde of rommel op, laat het licht van zijn zaklamp op de foto's, de getuigenverklaringen of het autopsierapport schijnen, controleert details waar hij niet zeker van is. Hij drukt zijn gezicht dicht tegen de aarde op de plek waar ze heeft liggen bloeden, en snuift, voelt. Beweegt zich naar voren en naar achteren, maakt met zijn handen scheppende bewegingen in de lucht, snel en langzaam. Je zou haast denken dat hij met een paar tai-ji-oefeningen bezig was.

Zo is hij ruim een uur bezig voor hij naar Kate toe komt.

'En?'

'Laten we nu naar de tweede plek gaan.'

Er is wat ontevreden rumoer. Al die moeite, zonder enig resultaat?

'Jullie hebben het gehoord.' Kate klapt in haar handen. 'We gaan naar de andere plek.'

Ferguson komt naar haar toe. "'Jullie hebben het gehoord?'" bouwt hij haar na. 'Wie heeft hier de leiding, chef? U of hij?'

'Ik.'

'Dat zou je niet zeggen.'

Ze weet hoe dit alles op Ferguson moet overkomen. In zijn ogen zal dit allemaal weinig professioneel lijken. Ze vraagt zich af of hij misschien denkt dat zij snode plannen met Red heeft.

'Het kan me niet schelen wat je ervan vindt.'

In Tollohill Wood gaat het net eender. Red is daar bijna even lang bezig als in Woodend, hoewel Kate niet heeft gezien of hij op zijn horloge heeft gekeken.

'Nu zou ik graag naar het hotel teruggaan,' zegt hij, wanneer hij klaar is.

Links van Kate klinkt een knetterend 'Wel godverdomme!'. Ze doet of ze het niet gehoord heeft. 'Dat was het, mensen. Wel bedankt, allemaal. Ik zie jullie morgenochtend om negen uur op het bureau, zoals altijd.'

Ze brengt Red terug naar de politieauto voor iemand hem iets kan doen. Zodra de portieren dicht zijn kijkt hij haar aan.

'Je hebt het helemaal bij het verkeerde eind.'

'Hoezo?'

'Dit is geen seksuele sadist. De steekwonden en verminkingen zijn niet gericht op de geslachtsdelen, borsten of het gezicht. En er is geen sprake van penetratie.'

'Niet met een vreemd voorwerp, nee. Maar hij heeft hen verkracht.'

'Nee. Hij heeft eerst gemasturbeerd en het zaad er vervolgens met de hand ingewreven. In beide gevallen.'

'Hoe weet je dat?'

'Het zaad werd betrekkelijk dicht bij de vaginaopening gevonden: bij Petra Gallacher op vijftien centimeter van de ingang, bij Elizabeth Hart op iets meer dan twaalf. Dat was de maximumafstand binnenin. Bij een zaadlozing zou het een stuk verder gespoten zijn.'

'En als hij zich op het laatste moment heeft teruggetrokken?'

'Je denkt toch niet dat hij bang is voor een ongewenste zwangerschap?'

'Waarom zou hij gedaan hebben wat jij nu zegt?'

'Uit verwarring. Om ons in de war te brengen, omdat hij zélf verward is. Allebei waarschijnlijk. Hij heeft een triomfantelijk gevoel wanneer hij hen vermoordt, en hij uit dat door te masturberen. Maar dit is eerder een symptoom dan de oorzaak van de moorden. Hij vermoordt hen niet uit opwindning, maar hij raakt opgewonden wanneer hij hen vermoordt. Snap je wat ik bedoel?'

'Zo ongeveer. Maar het is mogelijk dat moordenaars die gedreven worden door hun sadistische seksuele fantasieën hun slachtoffers vermoorden zonder een poging tot verkrachting of andere duidelijk seksuele handelingen. Het "seksuele" heeft dan betrekking op hun fantasieën, niet op de activiteit.'

'Akkoord. Maar je moet de zaak ook in zijn context bekijken.'

'En die is?'

'Deze misdaden zijn eerder georganiseerd dan ongeorganiseerd, en gericht op de daad, niet op het proces. Jij bekijkt het helemaal van de andere kant.'

'En daar heb ik ook mijn redenen voor. Alle tekenen wijzen op een ongeorganiseerde dader: uitzonderlijk geweld, het afhakken van lichaamsdelen, misbruik, geen plan om zich van het lijk te ontdoen...'

'Ja. Maar die definities voor georganiseerd of ongeorganiseerd zijn niet waterdicht. Je moet ze niet als onfeilbaar beschouwen. Wanneer je er eenmaal van uitgaat dat hij geen seksuele sadist is, wat krijg je dan?'

'Een niet-seksuele sadist?'

'Nee. Hij is geen sadist.'

'Hij martelt zijn slachtoffers!'

'En vervolgens hakt hij een paar lichaamsdelen af die hij op een speciale manier rangschikt. Het zijn rituele moorden. Dat is het punt waar het om draait. De marteling is een onderdeel van het ritueel. Ik zou zeggen dat Blackadder een van de weinige seriemoordenaars is die echt stapelkrankzinnig zijn.'

'Jij hebt altijd gezegd dat geen enkele moordenaar krankzinnig is. Dat in elke misdaad een eigen logica te vinden is, hoe verwrongen die ook mag zijn.'

'En dat houd ik nog altijd staande. Ik bedoel krankzinnig in de medische zin van het woord. Gebrekkig gegrond in de werkelijkheid. Blackadder wordt tot zijn daden gedreven door een of meer van de volgende zaken.' Red begint ze op zijn vingers af te tellen. 'Psychose, of een breuk met de realiteit; hallucinaties, het zien of horen van dingen die er niet zijn; of waanvoorstellingen, onwrikbare verkeerde opvattingen. In deze context - en daar draait het om, Kate, de context, dat kan ik niet vaak genoeg zeggen - zijn zijn daden voor hem volkomen logisch. Het afhakken van de lichaamsdelen, de adder, de handen en voeten aan een touw als een halssnoer om de nek: dat is allemaal volkomen logisch. Voor hém.'

'En met welke concrete psychose hebben we dan te maken?'

Red heft zijn handen op. 'Dat zou ik je niet kunnen zeggen. En het zal het moeilijkste zijn om daar achter te komen. Als we geluk hebben is die veroorzaakt door een externe gebeurtenis die we kunnen achterhalen. Maar veel psychoses hebben een innerlijke oorzaak. Denk bijvoorbeeld aan Richard Chase.'

'Chase? Was hij niet...' - Kate knipt snel met haar vingers, terwijl ze het zich probeert te herinneren - 'die kerel in Californië die dacht dat hij een vampier was?'

'De vampier van Sacramento, ja. Hij geloofde dat zijn eigen bloed tot poeder verdroogde, daarom doodde hij zes mensen en dronk hun bloed als vervanging voor het zijne. Of David Berkowitz, de Son of Sam, die beweerde dat hij gekweld werd door huilende stemmen en krankzinnige fantasieën. Hij zei dat zijn buurman de duivel was en hem had opgedragen om te doden. Zijn buurman bleek een oude man te zijn, die een telefonische boodschappendienst had. Maar dat bedoel ik nou juist. Dat waren allebei moordenaars die last hadden van waanvoorstellingen, en in geen van beide gevallen had je via gewoon speurwerk achter hun waanvoorstelling kunnen komen. Zelfs niet met behulp van de gegevens die de plaats delict opleverde. Zeker in het geval van Berkowitz niet. Ik weet niet hoeveel bloed Chase in één keer kon drinken.'

'Waar beginnen we?'

'Bij mishandeling tijdens de kinderjaren. Het is onwaarschijnlijk dat een kind dat in een evenwichtig, liefderijk gezin is opgegroeid voortdurend de voorkeur zal blijven geven aan fantasievoorstellingen in plaats van aan de realiteit. Toegegeven, er zijn ook moordenaars die een onbezorgde jeugd genoten en toevallig een misdadige inborst hadden. Maar de wet van de grote getallen wijst ons in een andere richting.'

Voor het Hugill staat het gewapende escorte op hen te wachten.

'Ik zal er eens een nachtje over slapen,' zegt hij. 'Ik heb meer kans dat ik het antwoord vind, als ik me even niet op de zaak concentreer.'

'Die kans zit er dik in.'

Kate steekt haar hand in haar zak en haalt een kaartje tevoorschijn. Ze overhandigt het aan hem. 'Mocht je iets te binnen schieten, bel me dan. Het kan me niet schelen op welk uur van de dag.'

Hij opent het portier en stapt uit. De gewapende mannen omringen hem. Terwijl ze hem naar binnen brengen, kijkt hij nog even naar haar om. Zijn gezicht staat volslagen ondoorgrondelijk.

Bronagh doet een dutje in haar fauteuil als Kate eindelijk thuiskomt. Ze opent haar ogen, schraapt haar keel en kijkt op haar horloge.

'Het spijt me,' zegt Kate. 'Het is een verschrikkelijke dag geweest.'

'Is het ooit wel eens anders?'

'Binnenkort krijg ik het wat rustiger.'

'Dat heb ik al zo vaak gehoord.'

'Dadelijk is alles weer goed met me. Waar is die kleine boef van me?'

'Die slaapt als een roos, als het goed is.'

Kate gaat naar Bronaghs logeerkamer. Leo ligt in een foetushouding onder een laken. Ze buigt zich over hem heen. 'Kom, schattekous, we gaan naar huis.'

Hij beweegt zich en wordt wakker. Slaperige ogen, verwarde haardos.

'Mammie, vandaag heb ik mezelf pijn gedaan op school.'

'Waar, lieveling?'

'Ik viel op de speelplaats. Hier.'

Hij gooit het laken van zich af en trekt de linker pijp van zijn pyjama omhoog. 'Kijk maar.'

Er zit een kleine schram op zijn knie. Pas als Kate nauwkeuriger kijkt, kan ze hem ontdekken. 'Leo, dat heeft toch niks te betekenen.'

'Het doet pijn.'

'Toch niet bij zo'n grote jongen zoals jij?'

'Het doet pijn, mammi.'

Haar woede-uitbarsting komt onverwacht, een gevolg van haar dodelijke vermoeidheid.

'In Hemelsnaam, Leo. Ik heb een paar lijken met een afgesneden keel. Mijn vader ligt met een stel metaalsplinters in zijn hoofd in het ziekenhuis. Stel je verdorie niet zo aan!'

Hij spert zijn ogen open, groot en verschrikt. Bij de deur klinkt een verbijsterde zucht.

Bronagh hoort hoe Kate haar zelfbeheersing verliest en kan haar oren niet geloven.

Leo begint te huilen en het is Bronagh die naar het bed rent en haar armen om hem heen slaat, Bronagh die haar vol verwijt aankijkt vanwege de opmerking die niet meer ongedaan gemaakt kan worden.

Zijn achttiende verjaardag. Alleen thuis, niemand om samen met hem het feit te vieren dat hij volwassen is geworden. Alleen thuis, dus hij kan uit de kelder naar boven komen en doen alsof het huis van hem is, helemaal alleen van hem.

Er wordt op de deur geklopt. Hij doet open en ziet een magere vrouw met strak achterovergekamd zwart haar. Ze komt hem vaag vertrouwd voor, hoewel hij niet zou kunnen zeggen wie ze is.

'Jij bent de zoon.' Haar stem klinkt hortend en schril. 'Jij bent de zoon van Ivan.'

'Mijn vader is dood.'

'Jou moet ik hebben. Ik moet je iets vertellen, en je moet me geloven dat het waar is. Dat móét.'

Door haar wanhopige smeekbede om geloofd te worden, weet hij weer wie ze is. De krankzinnige vrouw die Ivan mee naar huis bracht op de dag dat hij verdronk. De vrouw uit de inrichting, die hij neukte, de vrouw die krijsend naar de politie was gerend.

'Carrie? Zo heet je toch?'

'Cassie. Cassie. Luister goed!'

Hij vraagt niet of ze binnen wil komen en zij vraagt niet of ze binnen mag. Haar ogen fonkelen intens.

'Ze hebben je verteld dat hij is verdronken. Je vader. Hij is in een storm de zee opgegaan om mensen te gaan helpen, en hij is verdronken. Dat hebben ze je verteld, nietwaar?'

'Zo is het ook gebeurd!'

'Hij is niet verdronken.'

'Ze hebben de wrakstukken van zijn boot gevonden.'

'Hij is niet verdronken. Ik weet hoe hij is gestorven. Wil jij het ook weten?'

Visnetten met drijvers van kurk uitgezet vanaf Ivans trawler. Het eten naar binnen schrokken uit de bak van de hond terwijl Craig spottend toekijkt.

'Ja. Ik wil het weten.'

En ze vertelt het hem.

De kinderen gaan buiten spelen. Ivan komt langzaam overeind. 'Ik ga maar eens in het bad.'

Hij neemt er flink de tijd voor. Na drie weken op zee lijkt zijn hele lichaam wel doortrokken van de stank van visolie, vuil en diesel. De eerste keer is het badwater al na enkele ogenblikken smerig. Hij laat het weglopen en vult het bad opnieuw. Hij is bij lange na nog niet schoon als het water koud geworden is en nadat hij het bad heeft laten leeglopen zit er een dikke rand vuil en zeep aan de binnenkant.

Er zijn geen handdoeken.

'Ailish!' Hard en geprikkeld. 'Ailish! Breng me een handdoek!'

Als ze aan komt lopen, houdt ze er een open voor zich. Als hij er zijn handen naar uitsteekt, laat ze hem op de natte grond vallen.

'Verdomme nog aan toe.' Hij bukt zich om hem op te rapen.

Omdat hij zijn hoofd vooroverbuigt, ziet hij niet wat ze achter de handdoek verborgen hield.

Een visnet. Kleine mazen van nylon, vrijwel onverwoestbaar.

Ze gooit het net over hem heen. Het blijft op zijn hoofd hangen en zwiert om zijn lichaam heen. Het groene net verstrikt hem. Hij raakt er nog verder in verward als hij zichzelf

probeert te bevrijden. De mazen van het net zijn als tralies van een cel, die als vlekken over zijn gezicht liggen dat vertrokken is van woede. Ailish houdt het net niet langer alleen maar vast; zij is er een deel van geworden, zij is het net, de valstrik, de bedgenoot, de gezel van de dood, de sterke rechterarm van de moordenaar.

'Wat denk je verdomme wel dat je aan het doen bent, vrouw? Wat ben je verdomme aan het doen?'

Craig komt uit zijn schuilplaats en loopt de badkamer binnen. Met twee handen houdt hij een bijl vast, een hand aan het uiteinde van de steel en de andere vlak onder het bijlblad. Kreten van protest stokken in Ivans keel en komen er nog luider uit, wanneer Craig de bijl hoog boven zijn hoofd heft en laat neerkomen, waarbij hij zijn ene hand langs de steel naar beneden laat glijden om meer kracht te kunnen zetten. Twee slagen tegen Ivans borst, dikke diepe rode strepen verschijnen op de witte, pas gewassen huid.

Ivan tuimelt achterover in het bad. Craig geeft de bijl aan Ailish. Zelfs in haar magere armen voelt hij zo licht als een veertje. Een enkele slag door Ivans nek en zijn hoofd rolt op de grond.

Ze werken snel door. Ivans lijk wordt in een oude koffer gestopt en ze maken de badkamer tot in de kleinste hoeken en gaten schoon, waarbij ze zoveel dweilen vol bloed en kraakbeen boven de afvoer uitwringen, dat het een wonder mag heten dat de leiding de vuiligheid niet in protest weer uitbraakt. Ze schrobben tot ze geen gevoel meer in hun armen hebben. Molecule voor molecule boenen ze hem weg uit hun leven.

Als het donker wordt zijn ze klaar met schoonmaken. De badkamer is vlekkeloos schoon, het blad van de bijl glinstert als nieuw en de kleren die ze droegen toen ze hem vermoordden zitten bij het lijk in de koffer, samen met een stel van Ivans kleren, waaronder zijn oliepak. Er is geen spoor van hem achtergebleven.

Ailish gaat met de kinderen eten en vertelt hun dat Ivan is uitgevaren in de storm. Wanneer ze het avondeten op hebben, brengt ze hen naar bed.

De maan is een smalle sikkel aan de hemel en geeft weinig licht. Niemand ziet hen met de koffer vertrekken. Craig voorop om het grootste deel van het gewicht te dragen. Ze sjouwen hem naar de waterkant en brengen hem aan boord van Ivans boot, de *Orca*. Craig raapt wat grote stenen van het strand op om de koffer nog zwaarder te maken. Ze maken Craigs eigen motorsloep aan de achtersteven van de *Orca* vast en varen uit in de storm.

Ze varen de baai uit, weg van de bescherming van het land. De golven zwellen aan. Craig vaart er recht op in omdat hij weet dat hij de boot niet mag draaien zodat de golven tegen de zijkant zouden slaan. Op de kam van elke golf hangen ze een ogenblik gewichtloos in de lucht voor de boot naar beneden duikt in het golfdal daarachter.

'Dit is gekkenwerk,' schreeuwt Ailish en ze kan zich boven het geluid van de storm uit nauwelijks verstaanbaar maken.

Op het dek, zo stevig vastgesjord dat hij niet gaat glijden, staat onbeweeglijk de koffer met het lijk.

Het water stroomt weg uit de dolboorden, als de *Orca* zich na elke duik in een golfdal weer opricht, en als Ailish denkt dat dit gekkenwerk is, dan heeft ze groot gelijk, maar ze kunnen nu niet meer terug. Het sproeiwater ranselt als zweepslagen in hun gezicht, en ver achter hen spatten de golven tegen de voet van de klippen uiteen.

Een onvoorstelbaar zware grondzee torent boven hen uit, zo groot dat ze de nachtelijke hemel eromheen niet meer kunnen zien. Met een wrede grijns krult de golf om terwijl het water boven hen hangt. Om het vege lijf te redden klemmt Craig zich aan het stuurwiel vast, en Ailish aan de reling.

De golf stort zich op hen neer, bikkelfhard als vallend beton. De trawler duikt naar voren en in het rond, alsof de achtersteven de boeg achternazit. Dan beukt een volgende golf het schip weer in zijn oorspronkelijke koers.

'Zet die koffer overboord! Zet hem nu overboord!'

Ailish neemt het stuurwiel over en Craig loopt voorovergebogen wankelend over het dek. Het schip is een enkel moment in evenwicht voor het door een nieuwe golf opgetild zal worden en hij hakt met felle slagen op een stuk van de reling in: een slag en snel nog een andere, waarna hij een stang grijpt wanneer ze voorover door een nieuwe muur van water duiken. Nog drie slagen en het stuk zijreling valt in zee.

Craig hakt de touwen door waarmee de koffer is vastgesjord. De boot helt over naar de lijzijde en de koffer begint te glijden, waarbij Craig handig uit zijn baan stapt als hij vanaf het dek in het kolkende water valt. Wanneer hij weer kijkt is de koffer verdwenen, verzwolgen door de hongerige zee.

Iedere zeeman weet dat de zee kalmer wordt wanneer zij haar prooi te pakken heeft. Wanneer zij naar huis terug varen, neemt de kracht van de golven en de wind steeds verder af. Ze klimmen in de motorsloep. Ailish begint het water eruit te hozen, terwijl Craig met de bijl op de kiel van de *Orca* inhakt. Hij slaat twee gaten onder de waterlijn. Eenmaal lek geslagen, begint de trawler snel te zinken. Craig gooit vlug het touw van de motorsloep los zodat zij niet mee naar beneden getrokken zullen worden. Ze wachten tot de *Orca* voorgoed verdwenen is. Vervolgens starten zij de motor van de sloep en varen terug naar het land, terwijl ze licht over de golfjes van een moe gedeinde oceaan springen.

Cassie McKechnie, die arme Cassie McKechnie. Met de gave van het tweede gezicht, het vermogen om de toekomst te voorspellen, buitenzintuiglijke waarneming, hoe je het ook noemen wilt, en gedoemd om altijd voor gek versleten te worden zodat niemand haar ooit gelooft.

Ze zitten zwijgend bij elkaar, allebei uitgestoten, terwijl ze wachten tot Ailish en Craig terugkomen. In de keuken, waar het gezin ook zat toen Cassie voor het eerst met de politie kwam aanzetten, zoveel jaren geleden.

Hij voelt zich vrij in het huis. De verschrikkelijke waarheid die hij nu kent, werkt bevrijdend. Ivan heeft dit huis, zijn leven, niet vrijwillig aan de indringers gegeven. Dit huis is het eigendom van de jongen - hij is de zoon en erfgenaam, een koning die thuiskomt uit een jarenlange ballingschap.

Wie kan het verderfelijke zaad, de vloek, uit de aderen verdrijven?

Ailish en Craig komen tegen het vallen van de avond terug.

Ailish weet onmiddellijk wie Cassie is en waarom ze is gekomen. Ze heeft altijd geweten dat dit ogenblik een keer zou aanbreken, dat haar geheim bekend zou raken buiten de muren van de badkamer en boven de golven van de zee. Als ze elke minuut van elke dag in die verschrikkelijke verwachting heeft geleefd, is het nog slechts een deel van de straf die ze verdient.

Ze loopt naar de gootsteen. Craig blijft in de deuropening staan, onzeker.

Een flits van staal door de lucht. Het mes verdwijnt onder Cassies blouse en dringt haar borst binnen. Verrassing en woede liggen op haar gezicht te lezen, terwijl het bloed een steeds grotere ronde vlek op de stof vormt. Ailish grijpt het heft van het mes stevig vast en trekt het uit de borst van de andere vrouw. Een zuigend geluid als de lucht snel het vacuüm in Cassies stervende lichaam vult. Ailish wil opnieuw toeslaan, maar ditmaal is de jongen te snel voor haar. Hij grijpt haar pols en slaat die tegen de tafel. Het mes valt kletterend op de grond.

Craig komt naar hen toe. De jongen duikt naar de vloer en komt weer overeind met het mes in zijn hand, draait zich om en stoot het met een opwaartse beweging onder Craigs ribbenkast zijn lichaam binnen, recht in zijn hart. Craig blijft zich door zijn vaart voorwaarts en omlaag bewegen terwijl de jongen het mes weer losrukt. De man is dood voor hij de vloer raakt.

Craig is dood en Cassie is stervende. Moeder en zoon nu, alleen zij tweeën. Alles glanst met een onbekende schittering.

Ailish trekt haar blouse van haar ene schouder. De stof valt van het bleke vlees van haar neerhangende borst.

'Heb je hier dan geen eerbied voor?' Ze ondersteunt hem met haar hand. 'Hiermee heb ik je gevoed. Ik ben je moeder. Ik heb je het leven gegeven.'

Hij aarzelt. Op het moment dat hij inziet dat hij dit altijd al heeft willen doen, kan hij er zichzelf niet toe brengen.

Het bloed van haar minnaar druppelt van de punt van het mes in zijn hand. Haar gezicht smeekt hem om zijn voornemen niet uit te voeren.

Zijn vader heeft hem verwekt, zijn moeder heeft hem gebaard. Zij is de vore waarin Ivans zaad was gezaaid. Zonder vader is er geen geboorte. Ivan is de ware oorzaak van zijn bestaan.

In Ailish' smeekbede klinkt de vaste overtuiging door dat de jongen uiteindelijk de moed niet zal hebben om haar te doden.

Ze heeft het bij het verkeerde eind. De drang is te sterk.

Hij haalt uit naar haar keel. Ze schreeuwt tegen hem - 'Maak je leven niet tot een eeuwige schande!' - en dan volgt de snee, zo lang en diep dat haar hoofd bijna van haar romp wordt gescheiden. De schreeuw die hij hoort als zij ter aarde stort is van hemzelf. Haar doodskreet is zijn geboortekreet. Moeder en zoon, in een kwellende evolutie.

Hij gooit haar lichaam tegen dat van Craig aan. Haar hoofd valt achterover alsof het met scharnieren vastzit.

Haar stem, sarrend, vloekend en kleinerend. 'Jij walgelijk beest. Jij kleine bastaard. Ik heb je het leven geschonken. Ik heb een adder aan mijn borst gekoesterd.'

Hij buigt zich over haar gevallen lichaam. Kleuren in haar nek. Het roze van de huidplooien, de stembanden wit als parelmoer, het geel van de gewrichtsbanden. Hij rukt haar strottenhoofd eruit en stopt het in de afvalmolen van de aanrecht. Hij draait de schakelaar om en de molen spuwt het strottenhoofd naar hem omhoog. Zelfs wanneer ze dood is, kan hij haar nog het zwijgen niet opleggen.

In de keuken die onder het bloed zit, beseft hij precies wat hij moet doen. Hij rent als een wervelwind door het huis, gooit tafels om, slaat foto's kapot, breekt stoelen, strooit kleren en andere bezittingen over de grond uit, waarbij hij sommige bevuilt met zijn uitwerpselen. Ailish' levenskracht sterkt hem. Haar energie geeft hem de kracht om de laatste sporen van haar bestaan uit te wissen, net zoals ze dat met die van Ivan heeft gedaan. Hij stormt door de kamers, van boven naar beneden en van beneden naar boven. De enige plek die hij met rust laat is de kelder.

Wanneer hij in het huis klaar is, draagt hij het lichaam van Cassie omhoog naar de kliffen en gooit het naar beneden. Tijdens het vallen wentelt het langzaam door de lucht. Hij kijkt toe hoe het van rots tot rots stuit tot het uiteindelijk slap, met armen en benen wijd, onderaan blijft liggen. De golven betasten haar, eerst met de schroom van een verlegen minnaar, en al gauw met groeiend zelfvertrouwen. Ze stuwden haar heen en weer, van het land naar de zee en weer terug, tot de aarde haar loslaat en de golven haar naar de diepte trekken.

Aan de nachtelijke hemelkoepel boven hem hangt de zware schijf van de maan. Nog een paar dagen en ze is helemaal vol, de tijd wanneer ze met haar aantrekkingskracht het afval van de oceaan op het strand trekt en de zee zichzelf reinigt. Daar ligt de zee en wie zal haar droogleggen? Kostbaar als zilver, onuitputtelijk, altijd nieuw; hoe meer men ervan oogst, hoe meer ze kweekt, scharlaken getijden die hun ziel bloedrood verven.

Hij loopt over het pad naar de zee. De golven komen als uit een hortend spuitende brandslang over de baai aanrollen, manen van schuim wapperend op hun rug. Ze werpen zich neer aan zijn voeten en stromen terug over de stenen, borrelend als het gedempte geklater van applaus.

Hier ligt het wezenlijke leven. Deze eeuwige strijd die al miljoenen jaren wordt gevoerd, monotoon en steeds weer herhaald. De frontlijn wisselt voortdurend, maar ziet er altijd hetzelfde uit, de plek waar water en land op elkaar botsen. De zee kan nooit worden afgezet, nooit tot rust gebracht. De wind kan gaan liggen en de zon kan worden afgeschermd, maar de zee weigert om zich te laten beteugelen. Het is haar lotsbestemming om in dit onafgebroken roffelende ritme op de kust te trommelen, tot het einde der tijden. In de zee heerst vrede sinds de oorsprong van de mens. En wanneer de laatste mens zijn laatste adem uitblaast, zal de zee er nog altijd zijn.

Hoewel hij van de zee houdt, is zij daarmee nog niet zijn vriendin. De zee is een vijand. Je moet haar vleien, verleiden, inpalmen, maar nooit vertrouwen. Men moet van de zee houden, maar haar net zozeer vrezen. Men moet haar luimen en grillen kennen, men moet weten wanneer men zich vrijheden tegenover haar kan veroorloven, en wanneer men haar moet gehoorzamen zonder tegen te sputteren. De zee geeft gul, maar neemt ook het hare.

Nu hij zo dicht bij de zee is, wil hij zichzelf in haar onderdompelen, zich volledig aan haar overgeven. Hij kan zweven in het zilte water, het kan hem omarmen, hem vrijheid en bescherming bieden. De zee kan hem schoonwassen met haar medegevoel. Hij kan verdrinken en de luchtbellen zullen opborrelen uit de hoeken van zijn glimlachende mond en in zijn oren klinken als de zoemers van talloze telefoons.

Terug in de schoot.

De rest is een kwestie van weloverwogen handelen. Hij pakt een auto - niemand in het dorp die ooit zijn wagen afsluit - en rijdt naar Aberdeen. Hij zorgt ervoor dat hij her en der gezien wordt en uiteindelijk gaat hij op bezoek bij Kathryn die in de stad werkt. Ze is niet thuis. Hij laat een briefje voor haar achter, waarop hij nauwkeurig datum en een tijdstip noteert. Zijn alibi is verzorgd. Hij proeft de vrijheid op zijn tong en een heerlijker smaak gaat de grenzen van zijn verbeelding te boven.

Hij neemt de laatste bus naar huis. Eenmaal thuis belt hij de politie en vertelt hen dat zijn moeder en stiefvader zijn afgeslacht en dat hun huis is leeggeroofd.

De zaak is een ware sensatie. Ralph Whiteside, een plaatselijke junkie met een ellenlang strafblad, wordt gearresteerd. Hij zwierf door het dorp en was zo van de kaart dat hij nauwelijks kon praten. Hij herinnerde zich nauwelijks hoe hij heette, laat staan wat hij deed op het veronderstelde tijdstip van de misdaad. Voor de politie die onder zware druk staat om de dader te arresteren, is hij een geschenk uit de hemel.

Negen maanden later staat Ralph Whiteside terecht. Hij wordt schuldig bevonden en tot levenslang veroordeeld.

Zaterdag

Kate is in een diepe slaap verzonken. Slechts een klein deel van haar geest is gespist op de telefoon, die haar rinkelend een bericht zal brengen - ofwel dat Red een verband heeft weten te vinden, ofwel dat er een derde lijk is gevonden. Het vooruitzicht van deze laatste mogelijkheid verergert haar klappertandend geril in de warme nacht.

Bij het aanbreken van de dag, als de telefoon nog steeds niet is gegaan, komt ze uit bed en laat een bad vollopen.

Hoe lang Kate ook onder de douche staat en hoe nat ze daarbij ook wordt, het is niet hetzelfde als een volledige onderdompeling. Onder de douche is ze met haar lichaam op elk willekeurig moment slechts voor een klein deel in contact met het water. In een bad is ze het helemaal, of kan ze het zijn.

Net als de vorige keren dat ze na de ramp met de *Amphitrite* een bad probeerde te nemen, wacht ze tot het wateroppervlak volkomen glad is. En net als de vorige keren breekt ze de oppervlaktespanning met haar grote teen.

In tegenstelling tot de vorige keren komt de rest van haar lichaam erachteraan. Kate dwingt zichzelf over de rand van het bad te stappen en zich in het water te laten zakken. Het klotst rond haar heen in trage golfjes als ze gaat zitten. Water tot aan haar borst, en vervolgens tot aan haar schouders, als ze zichzelf er dieper in laat glijden. Haar knieën vormen kleine eilandjes. Het kabbelt rond haar tepels, tegen haar kin. Warm water, waarvan de stoom weldadig rond haar opstijgt.

Helemaal.

Ze moet haar hoofd onder water dompelen. Ze kan het onder de douche, hier moet het ook lukken. Pas wanneer ze haar hoofd helemaal heeft ondergedompeld zal ze haar angst hebben overwonnen. Ogen dicht en snel kopje-onder, meer hoeft niet. Ze hoeft niet onder water te blijven, even erin en eruit. Ze kan het vandaag afronden, op ditzelfde moment.

Kate blijft stil liggen. Ze luistert of ze de telefoon hoort gaan. Of Leo roept. Of ze een excuus kan vinden.

Haar leven hangt zwevend in het water.

Het ziekenhuispersoneel gaat nog steeds met karretjes de zalen af om het ontbijt te serveren, wanneer Kate aankomt. Ze heeft Leo meegebracht. Dat ze Bronagh door de week op hem laat passen is tot daar aan toe - vrijwel alle vriendjes van Leo hebben ook werkende moeders - maar het weekend is toch iets anders. Andere kinderen zien hun moeder tijdens het weekend, dus Leo ook. Frank ziet er beter uit dan Kate gedacht had. Zijn hoofdwonden zitten onder een helderwit verband en zijn rechterarm is van de pols tot de biceps ingezwachteld als bij een mummie. Kate vindt het ironisch dat de man die de leiding heeft bij het onderzoek naar de ramp met de *Amphitrite* er nu zelf ook uit ziet als een van de overlevenden.

Ze weet dat het veel erger had kunnen zijn, maar ook dat het niet had hoeven gebeuren. Zij heeft hem gezegd dat hij zich niet druk moest maken om die brief. Hoe had ze zich zo kunnen vergissen? En nu loopt ze naar de zijkant van zijn bed, alsof ze naar het schavot gaat. Zo ging het vroeger ook, wanneer Kate iets ondeugends had gedaan en in stilte duizend angsten uitstond, terwijl haar vader overwoog wat voor straf hij haar zou geven. Ook al is ze nu volwassen, ze vindt dat het gebeurde haar schuld is, en tegen reflexen uit je kinderjaren - hoe diep ze ook zijn weggestopt - is het moeilijk weerstand te bieden, wanneer ze weer aan de oppervlakte komen. Het schuldgevoel overspoelt haar als een golf.

Het zou gemakkelijker zijn als Frank zijn woede gewoon de vrije loop liet. Maar dat doet hij nooit. Kate heeft maar één keer gezien hoe hij zijn zelfbeheersing verloor en dat was bij zijn laatste ruzie met Angie, vlak voor hij voorgoed wegging. Wanneer hij boos is, kookt hij van binnen. Elke zet is weloverwogen en doelbewust.

Hij kijkt haar aan en glimlacht, alsof hij haar gedachten kan lezen.

'Neem het jezelf niet kwalijk. Het zou nog veel erger zijn geweest als jij daar niet was geweest.'

De golf van bange verwachting trekt terug en in plaats daarvan borrelt een heerlijke opluchting op. Ze vlecht haar vingers door de zijne en streelt zijn voorhoofd met haar andere hand.

'En jij bent Leo, natuurlijk.'

'Zeg eens dag tegen je opa, lieverd.'

Leo glimlacht verlegen. 'Jij bent die man van de school.'

'Ja. Ja, dat ben ik.'

'Zijn die allemaal voor jou?' zegt Leo, terwijl hij naar de hele rij wenskaarten met van harte beterschap op de vensterbank wijst.

'Ja, die zijn van mij.' 'Ga ze maar even bekijken, schat,' zegt Kate.

Leo waggelt naar het raam. Hij is net groot genoeg om erbij te kunnen en pakt de kaarten een voor een, waarna hij de plaatjes op de voorkant aandachtig bekijkt.

'Het is een aardig joch,' zegt Frank.

'Dankjewel.'

'Ik zou hem in de toekomst wel wat vaker willen zien. Hem en mijn dochter.'

'Wat zeggen mijn mensen ervan?' vraagt Kate. 'Weten ze al wie het gedaan heeft?'

'Nee. Alleen dat het dezelfde mensen moeten zijn geweest die de dreigbrief stuurden.'

'Omdat er niets over die brief in de krant heeft gestaan, waardoor iemand op gekke ideeën zou zijn gebracht?'

Hij knikt.

'De technische recherche moet toch wel wat aanwijzingen hebben,' zegt ze.

'Een van hen kwam gisteravond langs. Hij vertelde dat ze overal kleine stukjes hebben gevonden - stukjes envelop en deeltjes van de ontsteking - en dat ze nog steeds bezig waren met hun onderzoek.'

'Een kneedbom?'

'Ja.'

'Dat was te verwachten. Geen enkele andere springstof zou zoveel schade hebben aangericht, niet in zo'n kleine hoeveelheid.'

'Hoe is het met het hotel?'

'Het lijkt wel of er een bom is ontploft.'

Hij krijgt rimpels in zijn gezicht, eerst van het lachen en vervolgens van pijn. 'Auw! Wil je me niet meer aan het lachen maken? Het doet verrekke zeer.'

'Sorry.' Ze zwijgt een ogenblik. 'Een paperback in een envelop. Precies volgens het boekje, sorry voor de woordspeling. Maak de draden aan de springstof en de ontsteking vast, bevestig de contactpunten op twee tegenoverliggende bladzijden van het boek. Steek er een stuk karton tussen, vouw het karton dat uit het boek uitsteekt om en plak het vast aan de binnenkant van de envelop. Wanneer je het boek eruit trekt, blijft het karton zitten. De contactpunten komen met elkaar in verbinding, de stroomkring is rond, en...' ze wijst naar zijn arm.

Hij glimlacht meesmuilend. 'Mijn dochter, de bombriefexpert.'

'Ik heb er de nodige ervaring mee, laten we het zo stellen. Heb je al gehoord wanneer je hier weg mag?'

'Ze willen me in ieder geval tot maandag hier houden. Ter observatie.' 'Zal ik misschien wat boeken voor je kopen? Er is een stalletje in de hal. Ik ben binnen vijf minuten weer terug.'

De telefoon naast het bed van Frank rinkelt. Hij steekt moeizaam een hand uit en pakt de hoorn op.

'Met Frank Beauchamp... wat zeg je? Prachtig zeg, prachtig. Goed werk, jongens... ik kom er zo snel mogelijk aan. Waag het niet zonder me te vertrekken.'

Hij legt de hoorn weer op de haak.

'Waar wil jij zo snel mogelijk naartoe?' vraagt Kate.

'Naar de helihaven.'

'Pap, je ligt in het ziekenhuis!'

'Nu niet meer. Ik heb mezelf er zojuist uit ontslagen.'

'Waarom in vredesnaam?'

'Dat was Charlie Fox. Ze hebben het bestelbusje gevonden dat Sutton overboord heeft gezet. We gaan er met de duikboot naartoe om het te bekijken.'

'Je bent gek.'

'Ik ben prima in orde.'

'Behalve dat je hoofd vol metaalscherven zit en één arm er aan flarden bij hangt. Als ze je tot maandag hier willen houden is dat niet voor niets, pap. Laat iemand anders mee naar beneden gaan naar dat wrak. Er is toch wel iemand die in jouw plaats kan gaan?'

'En dat zegt de vrouw die de ene dag bijna verdrongen is en de volgende dag alweer de leiding van een moordonderzoek op zich neemt.'

'Lieve hemel, wat ben jij toch koppig.'

'Dat heb ik dan ongetwijfeld van mijn dochter. Ik moet gewoon naar beneden omdat ze geprobeerd hebben om me tegen te houden. Ze vertellen me dat ik het onderzoek moet staken en als ik dat niet doe sturen ze me een bombrief. Zou jij niet naar beneden gaan?'

'Ja, maar...'

'Maar wat?'

'Ik ben rechercheur. Het hoort bij mijn werk dat ik mezelf aan dat soort risico's blootstel wanneer dat nodig is. Jij onderzoekt scheepsongevallen. Weet je nog hoe je je opwond over die brief, toen je die net ontvangen had?'

'Nou en of. En nu hebben ze hun bedreiging uitgevoerd, maar ik loop nog steeds rond. Wat zouden ze me verder nog kunnen doen? Bij elk van mijn onderzoeken is het steeds weer hetzelfde liedje.'

'Word je bij elke zaak met bomaanslagen bedreigd?'

'Nee, nee. Zo erg is het nog nooit geweest. Maar altijd is er wel ergens iemand die iets verborgen wil houden. De scheepsbouw is een besloten wereldje, daar dring je nog moeilijker in door dan in de aars van een muis.' Frank begint af te tellen op de vingers van zijn gezonde arm. 'Ingenieurs ontwerpen schepen. Bedrijfsleiders bepalen de procedures en de arbeidsomstandigheden. Financiers regelen overnames en fusies. Directeuren bedenken een bedrijfsstrategie. Politici vaardigen wetten uit en lobbyen. En dat alles om zichzelf en elkaar in te dekken voor het geval er iets misgaat. Dit is net zoiets. Het enige verschil is dat het nu met geweld gepaard is gegaan.'

'We hebben het wel over een terroristische aanslag, pap. Ik denk dat je niet goed bij je hoofd bent.'

Hij wijst naar wat kleren die opgevouwen op een stoel liggen. 'Ik denk dat je je vader maar eens moest helpen om zichzelf aan te kleden.'

Zwijgend rijdt Kate van het ziekenhuis naar Queen Street.

Ze heeft haar vader 'koppig' genoemd. Maar het is meer dan dat. Het is iets waarvan ze dacht dat ze het van Red had geleerd, maar nu beseft ze dat ze het al die tijd al in haar genen had - een bezeten drang om de waarheid te vinden, datgene wat in het duister verborgen ligt vastgrijpen en het licht in sleuren. Ze weet dat ze geprobeerd heeft om het haar vader uit zijn hoofd te praten met de duikboot naar het bestelbusje te varen, omdat ze beseft dat hij net zo is als zij - zij is net zo als hij - en dat bezorgt haar koude rillingen. Kate parkeert in de ondergrondse parkeergarage onder het hoofdbureau en neemt de lift naar boven. Ze houdt Leo bij zijn hand vast. 'Je bent hier eerder geweest, nietwaar lieverd?'

Leo schudt zijn hoofd.

'Nog nooit? Ik weet zeker van wel.'

Ze komen op de vierde verdieping. Zodra ze de lift uitstappen begint Leo te huilen.

'Wat is er, schat? Wat is er?'

Na wat er gisteravond is gebeurd, laat Kate zich vliegensvlug op haar knieën naast hem zakken, en nu begint hij te schreeuwen. Ze kijkt naar alle kanten om zich heen om te ontdekken wat hem zo uit zijn doen brengt. Er lopen een paar agenten in uniform voorbij, maar dat is eigenlijk alles. Geen scheldende en schreeuwende zatlappen die worden vrijgelaten, nadat ze de nacht van vrijdag op zaterdag in de cel hebben doorgebracht. Zelfs in wachtkamers van ziekenhuizen is het niet zo stil, zo ontdaan van elke dreiging. En toch reageert Leo alsof hij ineens midden in de frontlinie terecht is gekomen.

'Leo, wat is er toch?' Hij wijst wild om zich heen. 'Hou niet van bureau. *Hou niet van bureau.*'

'Waarom niet?'

'Wil bij mammië blijven.' Luid, doordringend gesnik.

'Je kunt ook bij mammië blijven. Daarom zijn we hier ook.'

'Wil met mammie thuis zijn. Niet waar mammie werkt.'

'Mammie moet hier vandaag zijn.'

'Wil niet op mammies werk zijn.'

'Moet ik je dan weer naar tante terugbrengen?'

Hij knikt, terwijl hij een paar keer slikt. Kate loopt snel met hem naar de lift terug en ramt op de knop voor de kelder. De zilveren deuren glijden dicht en sluiten het tafereel buiten dat hem zo'n angst heeft aangejaagd. Ze houdt hem dicht tegen zich aan op hun korte tocht naar de diepte.

Hier voelt Red zich thuis, in de projectkamer. Dit is de plaats waar hij vroeger hof hield, een dirigent met zijn orkest: ideeën laten opbruisen, zijn krachten tactisch gebruiken met de kundigheid van een schaakgrootmeester, zijn collega's alleen al door zijn energie inspireren. Hij zal deze vergadering leiden en Kate laat de gang van zaken met alle plezier aan hem over.

Gelukkig was er weinig verkeer die zaterdagochtend. Binnen twintig minuten was Kate heen en weer naar Bronagh gereden. Ze hoefde Ferguson niet eens te bellen om hem te vragen of hij de vergadering even wilde laten uitstellen.

Vooraf hebben Kate en Red een kort gesprek.

'Het zit hier,' zegt hij terwijl hij tegen zijn slaap tikt. 'Ergens hierbinnen weet ik waarom Blackadder dit allemaal doet. Eigenlijk moet ik zeggen dat ik weet dat ik het weet. Iets wat ik heb gelezen, iets wat ik heb gezien. Maar het wil me niet te binnen schieten.'

'Nog niet.'

'Ik hoop dat dat inderdaad zo is.'

Kate heeft de laatste paar dagen het gevoel gehad dat alles haar tegen zat - door alle bureaucratie, door Blackadder, door de manier waarop haar leven soms volkomen uit de hand lijkt te lopen. Als Red al het gevoel heeft gehad dat alles hem tegen zit, dan is dat toch in een heel ander opzicht, omdat de oplossing binnen zijn bereik is. Als je een bekende melodie buiten haar verband hoort, is ze misschien moeilijk thuis te brengen. Je moet haar neuriën tot aan het refrein, en zelfs dan wil de titel je misschien nog niet te binnen schieten, je hersenen leiden je misschien via een dwaalspoor naar andere liedjes die ongeveer net zo klinken.

'Klaar?' vraagt ze.

'Een ogenblikje nog.'

Snel werkt hij de handelingen af die hij altijd doorliep voor hij een groep mensen toesprak: een paar keer snel in- en uitademen, zijn vingers en zijn schouders bewegen om het bloed sneller te laten stromen en de adrenaline door zijn lichaam te voeren. Het is iets puur lichamelijks, zei hij haar vroeger altijd. Je geest werkt sneller wanneer je lichaam dat ook doet.

Kate schraapt haar keel en iedereen in het vertrek zwijgt. Ze knikt met haar hoofd in zijn richting. 'Ga je gang.'

Tegenover de hele groep rechercheurs van het Blackadder-team zet Red dezelfde gedachtegang uiteen die hij gisterenavond met Kate besprak op de terugweg van Tollohill Wood: gebrek aan primaire seksuele motivatie, tekenen van een zekere structuur, psychotische waandenkbeelden tegenover seksuele psychopathie. Kate luistert naar hem, maar ze let vooral op haar ondergeschikten. Ze laat haar ogen over hun gezicht glijden en meestal ziet ze scepsis, wantrouwen, afwijzing. Ze is teleurgesteld, ook al verrast hun houding haar eigenlijk niet. Ook al heeft ze gevraagd of hij hierheen wilde komen, over het algemeen staat men wantrouwend tegenover hem. Hij heeft zijn reputatie bij de Londense politie verdiend, wat betekent dat hij onmiddellijk in het hoekje van de politieman uit de hoofdstad wordt geduwd, die zich absoluut niet kan inleven in de omstandigheden van de provincie. Erger nog, hij is een *Engelse* politieman in Schotland. En als klap op de vuurpijl is hij ook nog eens een veroordeelde misdadiger. Hij is overgelopen, hij heeft hen verraden. Ze zouden nog liever naar een uiteenzetting van de Yorkshire Ripper luisteren. Bovendien staat hij hun nu te vertellen dat ze op het verkeerde spoor zitten. En zoiets valt nergens in goede aarde.

Red is nog niet uitgesproken of Ferguson gaat al in de aanval.

'We hebben daarnet een heleboel theorieën gehoord, maar geen enkel antwoord. Op grond waarvan zou uw visie beter of slechter zijn dan de onze tot dusver?'

'Ik ben hier bij geroepen om te zeggen wat ik ervan vind en meer doe ik niet. Als jullie denken dat ik op een of andere manier een telepathische verbinding met hem tot stand zou kunnen brengen en plotseling kan zeggen: o, hij is een meter zeventig lang, draagt een legerbroek, heeft een ring in zijn linkeroor en eet zijn biefstuk het liefst rood gebakken, tja, dan spijt het me, maar zo werkt het niet. Het enige wat ik doe is jullie een mening geven over Blackadders motieven, gebaseerd op mijn ervaring.'

'Die alweer een aantal jaren verouderd is.'

'Ik heb een abonnement op politiebladen en psychiatrische vaktijdschriften. Ik probeer op de hoogte te blijven van wat er allemaal speelt.'

'Maar dat is toch lang niet hetzelfde als je tanden in een echte zaak zetten, ofwel?'

'De menselijk psychologie verandert niet. Alleen ons inzicht daarin.'

Kate grijpt in voor Ferguson antwoord kan geven. 'Peter, je bent duidelijk geweest. Of je het nu wel of niet met meneer Metcalfe eens bent, ik hoef jullie - en dan bedoel ik jullie allemaal - er toch niet aan te herinneren dat wij Blackadders identiteit bij lange na nog niet hebben kunnen vaststellen, laat staan hem arresteren. Iedere kijk op de zaak vanuit een andere invalshoek is daarom meer dan welkom, wat mij betreft. Wil iemand anders misschien nog iets zeggen?'

Atkins, de rechercheur die de leiding heeft bij het ondervragen van de veroordeelden wegen zedendelicten, steekt zijn hand op.

'Dat hele verhaal over onveranderlijke psychose, zou u dat kunnen herhalen?'

'Welk gedeelte?'

'Het hele verhaal. Het is allemaal... Grieks voor me.'

Iedereen lacht. Atkins heeft verwoord wat de meeste van hen dachten, hoewel hij in minder officiële omstandigheden ongetwijfeld een grovere term dan 'Grieks' zou hebben gebruikt. Kate kan het hem niet kwalijk nemen. Zelfs voor degenen die Red goed kennen is de manier waarop zijn geest werkt soms verbijsterend, laat staan voor een projectkamer vol ervaren rechercheurs met een gezond wantrouwen jegens slap geouwehoer en een sterk geloof in de oude, beproefde werkwijze van de politie.

Kate kijkt naar Red en houdt haar adem in.

Zijn mond is een beetje open gezakt en hij heeft zijn ogen tot spleetjes geknepen. Kate kent die uitdrukking. Het is een teken dat hij plotseling een verband ziet.

Ze heft haar hand op om iedereen tot stilte te manen, maar voor Red maakt het geen verschil. Wanneer hij zo geconcentreerd nadenkt, zou een nucleaire explosie hem nog niet storen. Hij kijkt naar een punt ergens in het midden van de projectkamer, maar Kate betwijfelt of hij werkelijk iets ziet. Zijn blik is naar binnen gekeerd, de beelden die in zijn hoofd zijn opgeslagen flitsen in snelle opeenvolging aan zijn geestesoog voorbij, terwijl hij honderden verschillende gedachten naast elkaar voort ziet stromen, samenvloeien, verder snellen, zijrivieren die uitmonden in een stroom die steeds sneller voortgaat. Hij schudt even met zijn hoofd alsof hij zichzelf uit een droom wil wakker schudden en kijkt haar dan recht aan.

Kate kan nauwelijks ademen. Dit is de reden waarom ze zoveel moeite heeft gedaan hem hierheen te halen.

'Wat voor geslacht hadden de adders?' vraagt hij.

Stilte terwijl de *Starsky* in de richting van de zeebodem daalt en de duisternis langzaam van onderen omhoog klimt. Frank kan zijn ongeduld nauwelijks bedwingen, hij popelt om te ontdekken wat er in het voertuig zit en vreest wat het kan zijn - als er al iets bijzonders in zit. Hij heeft het idee dat Kate eenzelfde mengeling van verwachting en vrees voelt tijdens een politieonderzoek: een opwinding die bijna seksueel is door haar nerveuze intensiteit.

De zoeklichten van de *Starsky* vinden het bestelbusje, raken het weer kwijt en vinden het opnieuw. Een witte Ford Transit. Frank controleert of de audio- en videokanalen allebei opnemen.

Fox stuurt hun vaartuig voorzichtig naar het bestelbusje alsof het ieder moment zou kunnen exploderen. Hij cirkelt er op een afstand van ruim twintig meter omheen, helemaal in het rond. Vervolgens halveert hij die afstand en doet het nog eens.

Het raam in het portier naast de plaats van de bestuurder is ingeslagen. In de rubber sponning zitten nog steeds kleine glasscherven.

'Zo zijn ze kennelijk binnengekomen om de handrem los te zetten,' zegt Fox.

Frank knikt. Zijn ogen laten de bestelbus geen moment los. Een wegatlas, nu meer papier-maché dan papier drijft boven het dashboard.

Fox brengt de *Starsky* nu vlakbij. Ze varen naar de voorkant van het voertuig, terwijl ze het zoeklicht dimmen zodat de straal niet door de voorruit naar hen wordt teruggekaatst. Achter de stoelen zit een houten afscheiding. Daarachter zit de laadruimte, volkomen afgesloten van de stuurcabine.

De *Starsky* vaart langzaam naar de passagierskant. Daar is het raam intact. Er zijn geen andere ramen. De beide zijwanden van de bestelbus zijn van metaal, zonder ramen, net als de achterdeuren. Op de zijkant staat met zwarte koeienletters de naam van een verhuurbedrijf. Op ongeveer een meter afstand van de achterzijde van de auto laat Fox de *Starsky* stil in het water hangen en schakelt het zoeklicht weer op volle sterkte in.

'Kunnen we die deuren openmaken?' vraagt Frank.

'Dat vroeg ik me juist af.' Fox denkt enkele ogenblikken zwijgend na. 'Wat denk je van de mechanische grijparm voorop? Daarmee lukt het misschien.'

Fox drukt een paar knoppen in en steekt zijn hand uit naar een joystick op het controlepaneel voor hem. Frank kijkt hoe de grijparm zich langzaam ontvouwt en zich in de richting van de achterdeuren uitstrekt. De tang aan het uiteinde van de arm beweegt als een paar primitieve vingers.

Fox beweegt de joystick snel en doelmatig. Hij gaat volkomen in zijn werk op-

De grijparm strijkt langs de hendel van de rechterdeur, probeert vat te krijgen, maar glijdt weg. Fox klakt geërgerd met zijn tong en probeert het opnieuw. Ditmaal weet hij de hendel vast te pakken. Hij verplaatst de tang even totdat die de hendel stevig beet heeft en trekt de joystick dan langzaam terug. De arm spant zich door de weerstand van de hendel.

Er komt geen beweging in de deuren. Op slot. Natuurlijk. Fox vloekt zacht.

Hij trekt harder aan de joystick. Opeens is de hendel finaal van de deur afgetrokken, een kleine reep zwart plastic die nutteloos tussen de tang hangt. Fox denkt een ogenblik na. Hij opent de tang zodat die de hendel loslaat. Deze zweeft langzaam door het water naar de zeebodem en werpt bij het neerkomen een klein zandfonteinje op.

Fox drukt de joystick weer naar voren en de arm kronkelt opnieuw in de richting van de deur, de tang stevig dichtgeknepen. Fox laat hem met kracht tegen het metaal slaan, zo dicht mogelijk bij de plek waar de hendel heeft gezeten. Frank voelt de trillingen door de *Starsky* gaan, als arm en deur tegen elkaar slaan. Hij probeert een gat in de deur te steken. Slim bekeken.

Fox trekt de arm een halve meter terug en probeert het opnieuw. Geen succes. En nog een keer. De deur is van dun aluminium, dus niet erg solide. Hij kan beslist niet lang weerstand bieden.

Bij de vijfde poging boort de tang zich door het metaal. Frank slaakt een korte juichkreet en Fox balt zijn linkerhand tot een vuist.

Hij drukt de tang helemaal tot aan het bevestigingspunt aan de arm door het gat dat ze gemaakt hebben en opent de vingers dan zo ver mogelijk zodat ze aan de binnenzijde van de deur vastzitten. Hij gaat proberen hem op die manier open te rukken.

'Klaar?' vraagt hij.

Frank knikt. Hij is op alles voorbereid.

Fox trekt de joystick naar achteren en opnieuw komt de grijparm onder spanning te staan. De deur bolt op en er verschijnt een kier, eerst op de plek waar de tang vastzit en vervolgens daarboven en daaronder. Ten slotte geeft hij helemaal mee en zwaait open.

Het zoeklicht van de *Starsky* veegt door het binnenste van het bestelbusje en verdrijft de duisternis uit het kleinste hoekje. Het felverlichte beeld dat het daar aantreft lijkt door het water te vliegen en zichzelf op de ruit van de onderzeeër te hechten. Frank duikt instinctief weg. Hij hoort een klaterend geluid onder zich, als Fox zijn maag omkeert.

Frank haalt een keer diep adem en kijkt opnieuw naar het bestelbusje.

Dante zei dat er in de hel negen cirkels waren. Hij had ongelijk. Er zijn er tien en Frank kijkt naar de tiende.

Het duurt een ogenblik tot het tot Kate doordringt wat Red gevraagd heeft, het klonk als volkomen nonsens.

'Wat voor geslacht ze hadden?' vraagt ze.

'Ja. De adders die op de lijken zijn achtergelaten - waren dat mannetjes of vrouwtjes?'

'Ik zou het niet weten. Staat dat niet in de autopsierapporten?'

'Nee. Dan zou ik het wel weten.'

'Nou... ik zou niet eens weten waar ze zijn.'

'Ze zijn beneden,' zegt Ferguson. 'In een opslagruimte.'

'Ik dacht dat ze naar de universiteit waren gebracht.'

'We hebben ze teruggehaald. Ze vormen bewijsmateriaal.'

'Wie geeft hen eten en water?'

'De universiteit heeft beloofd dat ze volgende week iemand zullen sturen.'

Kate weet nog hoeveel moeite het Matheson kostte om de Maleise tempeladder te laten eten.

'Wil iemand ze even gaan halen? Dan bel ik Matheson op.'

Ripley en Sherwood vertrekken en zijn na een minuut of wat weer terug, elk met een glazen kooi. Kate telefoneert zeker vijf minuten lang, terwijl ze het feit vervloekt dat de universiteit gedurende de weekeinden met een minimale personeelsbezetting werkt. In feite vervloekt ze weekends in het algemeen. Drie keer wordt ze met iemand anders doorverbonden, de een duidelijk nog incompetenter dan de ander. Ze zoeken Matheson in het gebouw, kunnen hem niet vinden, proberen zijn telefoonnummer thuis op te zoeken, kunnen ook dat niet vinden, en slagen er uiteindelijk in het nummer van een gsm op te diepen, kennelijk meer door geluk dan wijsheid. Ze draait het nummer en schakelt de luidsprekers is. Het geroezemoes in het vertrek verstomt opnieuw.

'Met Miles Matheson.'

'Professor Matheson, met inspecteur Beauchamp. We hebben elkaar een paar dagen geleden ontmoet.'

'Ik weet het nog. Hoe gaat het, inspecteur?'

'Ik had een vraag.'

'Ga uw gang.'

'Die adders die we op de plaats van de misdaad vonden. Hebt u gecontroleerd van welk geslacht ze waren?'

Hij zwijgt even. 'Het spijt me, nee.'

'Hebt u misschien even tijd? Ik ben op het hoofdbureau van politie in Queen Street.'

'Dat wordt een beetje moeilijk.'

'Hoezo?'

'Ik zit op een conferentie in Birmingham. Is het zo belangrijk dat u dat meteen moet weten?'

Kate kijkt even naar Red. Hij knikt heftig.

'Heel belangrijk.'

'Nou, ik kan u wel even vertellen hoe u het zelf kunt controleren.'

'Ik... eh... u bedoelt dat ik ze zelf moet onderzoeken?'

Ze had de luidsprekers beter niet in kunnen schakelen. Nu luistert iedereen mee en kan ze niet meer terugkrabbelen.

'Hoe zou u er anders achter willen komen?' vraagt hij.

'Nou... hebt u geen getrainde slangenoppasser of zoiets?'

'Verdorie nee. U hebt er alleen maar een paar vaste handen voor nodig. Fluitje van een cent, inspecteur. Ik zal u ondertussen precies vertellen wat u moet doen.'

Alle gezichten zijn vol verwachting op haar gericht, vol leedvermaak om haar onbehagen. Wat zei Matheson ook alweer tegen haar, toen ze voor het eerst bij hem kwam? *Jullie zien niet die prachtige kleurenpatronen op hun huid. Jullie zien niet de schoonheid waarmee ze zich bewegen... Jullie zien alleen de schubben, het gif en het gevaar.*

Inderdaad, professor Matheson. Dat is het enige wat ik zie omdat er niet meer is. Gif en gevaar.

Kate hoort hoe haar eigen stem luchtig en opgewekt 'Goed, hoor' zegt. Misschien zou ze dit werk eraan moeten geven en actrice moeten worden.

'Goed. U hebt ze daar allebei bij u?'

'Ja.'

'Kijk naar hun staart. Zijn ze ongeveer even lang?'

'Een van de slangen heeft zich opgerold. Het is moeilijk te zeggen. Waarom?'

'Mannetjes hebben een langere staart dan vrouwtjes, en onderaan zit gewoonlijk een soort bobbel op het punt waar de staart aan het lichaam vastzit. U kunt het verschil gemakkelijk zien.'

'Hoe zorg ik ervoor dat hij zich in de lengte uitstrekt?'

'Geef hem een por.'

'Met m'n hand?'

Hij lacht. 'Nee. Pak een lange liniaal. Of een gummiknuppel. Zo'n ding hebben jullie daar toch zeker wel?'

Een paar rechercheurs schieten in de lach. Een van de geüniformeerde agenten op de voorste rij maakt zijn gummiknuppel van zijn riem los en geeft hem aan haar.

Kates tong is kurkdroog. Ze beweegt hem heen en weer in haar mond om de speekselvloed op te wekken. Ze vraagt zich af of ze niet liever weer terug op de *Amphitrite* was.

Ze buigt zich over de kooi en geeft de opgerolde adder een voorzichtige por. Hij beweegt zich niet. Ze port nog een keer, nu wat steviger. Nog steeds geen reactie.

'Hij beweegt zich niet.'

'Druk de gummiknuppel tussen de kronkels en probeer hem zo recht te krijgen.'

Ze buigt zich opnieuw over de kooi en doet het. Haar ogen flitsen heen en weer van de gummiknuppel naar de kop van de slang, heen en weer. Langzaam begint de staart zich te onttrollen, als een papieren serpentinefluitje.

Kate trekt de gummistok weg. Ze kijkt van de ene adder naar de andere. Als er al een verschil is, kan zij het niet ontdekken.

'Nee. Ze zien er allebei hetzelfde uit.'

'Hoe zit het met de bobbels?'

'Die zien er hetzelfde uit. Ik weet niet wat normaal is en wat niet. Misschien verschillen we van mening over wat een bobbel precies is.'

De rechercheurs lachen opnieuw. Het ontbreekt Kate aan animo om mee te lachen. Ze kijkt even naar Red. Ook hij lacht niet.

'Goed. Hebt u daar misschien een aanwijsstok? Zo een die mensen gebruiken tijdens lezingen. Om naar dia's en dergelijke te wijzen. Een lange stok, niet een van die rode laserdingen.'

Ze kijkt rond door het vertrek. Er staat er een tegen de muur, vlak bij het bord dat vol hangt met polaroidfoto's van de verminkte lijken van Petra Gallacher en Elizabeth Hart.

'Ja. Peter?'

Ferguson loopt erheen.

'Mooi. Hebben jullie daar ook water?' 'Ja.'

'Maak dan het uiteinde nat zodat het wat gladder wordt.'

Ferguson gaat naar de waterkoeler en maakt de aanwijsstok onder een van de kranen nat.

Nog steeds geeft de stem van Matheson aan wat ze precies moeten doen. 'Goed, wat jullie moeten doen is de stok onder hun staart steken. Let op, er is grote kans dat ze daar flink nijdig van worden, dus zorg ervoor dat hun kop tegen de bodem van de kooi is gedrukt. Je moet die gummistok stevig tegen de achterkant van hun nek drukken, zodat ze je niet kunnen bijten.'

De agent die Kate zijn gummistok heeft gegeven staat op en loopt naar haar toe. Kate geeft hem de gummistok terug. Hij gaat naar de eerste kooi en drukt de gummistok hard tegen de achterkant van de nek van de adder, precies zoals Matheson zei. De slang probeert zich uit zijn greep los te wringen. De agent brengt een van zijn handen naar het andere eind van de gummistok, zodat hij hem nu aan beide kanten stevig vast heeft. Kate pakt de aanwijsstok van Ferguson aan.

'Kijk naar de onderzijde van de staart. Op de plek waar hij in het lichaam overgaat zie je een lijn.'

'Die zie ik, ja.'

'Druk de stok daarin. Laat hem gewoon onder de eerste schub glijden. Houd de hoek zo klein mogelijk.'

'En dan?'

'Druk voorzichtig door tot je niet verder kunt. Vervolgens tel je hoeveel schubben je naar binnen zit.'

Kate steekt haar arm in de kooi. Het uiteinde van de aanwijsstok stoot tegen de staart van de adder. Ze dwingt zichzelf om de staart met haar andere hand vast te grijpen. De schubben voelen koud en hard aan onder haar vingertoppen. Ze bedwingt de neiging om haar hand aan haar broek af te vegen.

'Het helpt misschien als je de aanwijsstok langzaam tussen duim en wijsvinger draait,' zegt Matheson.

Kate heeft het absurde gevoel dat hij bij haar in het vertrek is en kan zien wat ze doet.

Ze doet wat hij zegt. Een langzaam, licht meegeven als de eerste schub onder de staart zich door de druk opent. Ze drukt de aanwijsstok voorzichtig naar binnen en voelt bijna onmiddellijk weerstand.

'Twee schubben, misschien drie,' zegt ze.

'Niet meer?'

'Nee.'

'Doe nu hetzelfde bij de andere slang.'

De agent die haar helpt trekt snel zijn gummistok weg, waarna de adder woedend naar boven uitvalt. Ze herhalen de handeling bij de tweede slang, de gummistok aan beide uiteinden vastgehouden tegen de nek gedrukt, Kate die de staart met een hand stilhoudt en de aanwijsstok met haar andere hand voorzichtig naar binnen duwt.

'Weer twee schubben.'

Ze trekt de aanwijsstok en haar hand terug. De agent haalt zijn gummistok weg. Deze adder beweegt zich nauwelijks.

'Zeker weten?'

'Ja, ik weet het zeker.'

'Dan zijn het vrouwtjes.'

Red knikt, kennelijk had hij dit verwacht.

'Het zijn beslist vrouwtjes,' gaat Matheson verder. 'Als het mannetjes waren had u de stok over een afstand van ongeveer vijf schubben naar binnen kunnen drukken.'

'Geweldig. Dank u wel. Veel plezier op uw conferentie.' 'Dat zal wel lukken.'

Kate verbreekt de verbinding. Ze keert zich naar Red.

'Had je gedacht dat het vrouwtjes zouden zijn?'

'Ja.'

'En wat wil dat zeggen?'

'Dat wil zeggen dat ik het allemaal snap.'

'Ik wist dat het me bekend voorkwam. Ik wist dat ik zoiets al eens ergens had gelezen of gezien. Ik kon me alleen niet herinneren waar, wanneer of in welk verband. En toen zei jij:' - hij knikt naar Atkins - "'Het is allemaal Grieks", en in een flits schoot het me te binnen. Wat Blackadder doet, de manier waarop hij zijn slachtoffers verminkt, dat is wat de oude Grieken deden met hun vijanden die ze in de strijd hadden gedood. Ze hakten hen hun handen en voeten af om te voorkomen dat de geest van het slachtoffer de moordenaar zou achtervolgen, en vervolgens bonden ze de lichaamsdelen rond de hals van het lijk. Toen moest ik aan de andere aspecten van Blackadders ritueel denken, en natuurlijk waren dat op de eerste plaats de slangen. Als jullie het over die dieren hebben noem je ze adders, omdat dat de naam is die ze hier in Groot-Brittannië hebben. Maar hun officiële Latijnse naam is *Vipera berus*. Een ander woord voor slang is serpent, zo staan ze in de rest van de wereld bekend, en als je dat voor ogen houdt wordt het verband zo duidelijk.'

Hij kijkt het vertrek rond. Op alle gezichten die hem aankijken ligt een blik van onbegrip. Kennelijk is het verband voor hen niet zo duidelijk.

'Wat is het belangrijkste wat het oude Griekenland ons heeft nagelaten?' vraagt hij.

'De mythologie,' zegt Ferguson.

'Precies. En welke mythologische figuren houden het meest verband met serpente n?'

'Medusa. De Gorgonen. Die je in steen veranderden wanneer ze naar je keken.'

'Ja, maar wie verder nog?'

Het blijft stil in het vertrek.

'De Furiën,' zegt Red.

'Wat heeft dat met het geslacht van de adders te maken?'

'Alles op zijn tijd.'

Ferguson lijkt hem aan te willen vliegen. Red begint voor te dragen. "'Drie helse en onmenselijke Furiën sprongen te voorschijn, wild en vol met bloedvlekken. Hun gebaren en ledematen deden vermoeden dat het vrouwen waren. Gordels van de groenste hydra's zaten ettelijke malen rond hun middel gebonden, en slangen en gehoornde serpentes groeiden uit hun hoofden als samengeklit haar en kronkelden voor hun afzichtelijke voorhoofd.'"

Hij kijkt het vertrek weer rond. Hun scepsis begint te verdwijnen.

'Dantes Inferno. Zoals ik inspecteur Beauchamp al heb verteld heb ik de laatste paar jaar de tijd gehad om ontzettend veel te lezen. De Furiën woonden in de onderwereld, van waaruit ze opklommen naar de aarde om zondaars te vervolgen. Ze waren rechtvaardig maar genadeloos, en hielden absoluut geen rekening met verzachtende omstandigheden. Ze straften alle misdaden tegen de samenleving en deden dat door hun slachtoffers tot waanzin te drijven. In wezen vormden ze iemands geweten, maar dan zo buitenproportioneel uitvergroot dat het onontkoombaar is.'

De heftige triomf bij het ontdekken van een patroon. Zoiets verandert nooit.

'Ik heb je al gezegd dat Blackadder aan waanvoorstellingen lijdt. Ik weet nu zeker dat dat het geval is. Hij gelooft dat hij bezeten is door de Furiën. Hij beschouwde Petra Gallacher en Elizabeth Hart als Furiën. Daarom heeft hij hen vermoord - om niet langer door hen bezeten te zijn en om te proberen zijn krankzinnigheid uit te bannen. En wat even belangrijk is, daarom heeft hij hen precies op dié manier vermoord. Hij hakte hen hun handen en voeten af om te voorkomen dat hun geest hem na hun dood zou achtervolgen. Hij bond de slangen op hen vast om hun status als Furiën uit te drukken. En hij martelde hen zo verschrikkelijk om hen het lijden te laten voelen dat ze hem hadden laten ondergaan.'

'Maar waarom heeft hij hén gekozen?' vraagt Kate. 'En wat heeft hij dan zelf gedaan om deze straf van die Furiën over zichzelf af te roepen?'

'Waarom hij juist hen koos, weet ik niet. Iets wat ze deden, iets wat ze vertegenwoordigden. En wat zijn allereerste misdaad betreft - ik denk dat ik dat wel weet. Daarom vroeg ik naar het geslacht van de adders. De Grieken geloofden dat de vrouwtjesadder de dominante van de soort was. Ze geloofden dat de vrouwelijke slang haar partner, haar mannetje opat, en op haar beurt door haar jongen werd gegeten. En onder alle misdaden die de Furiën konden straffen, was er een in het bijzonder waarvoor ze de dader verschrikkelijk lieten boeten.'

Red zwijgt even. Hij geniet van het moment.

'Moedermoord. Blackadder heeft zijn moeder vermoord.'

Nu heeft hij hen voor zich gewonnen. Ze hangen gewoon aan zijn lippen.

'Van alle misdaden is moedermoord wel het moeilijkst te verteren. Kijk naar de rol die moeders in de maatschappij vervullen. Wanneer je mensen bij voetbalwedstrijden op en neer voor de tv-camera's ziet springen, wat roepen ze dan? "Hoi mam!" Wie heeft de zorg voor het huishouden over het algemeen, zelfs tegenwoordig? De moeder. Ze zijn heilig, zelfs in de ogen van misdadigers. Kijk naar de maffia. Kijk naar de gangsters in East End - mannen die hun rivalen zonder enig gewetensbezwaar uit de weg ruimen, maar van hun moeder moet je afblijven. In het oude Griekenland was dat net zo. Moedermoord was de enige misdaad die als absoluut onvergeeflijk werd beschouwd, ongeacht de omstandigheden. Het bloed van de gedode moeder riep automatisch de wraak van de Furiën over de dader af. Blackadder heeft zijn moeder vermoord. Daar moet je beginnen. Wat je verder ook nog over hem te weten komt, ik garandeer je dat dat in ieder geval zal kloppen.'

'Als hij zijn moeder heeft vermoord,' zegt Kate, 'dan moet dat ons terrein een heel eind afbakenen.'

'Ja en nee. Als hij indertijd is gepakt, veroordeeld en inmiddels weer vrijgelaten, moet hij gemakkelijk te vinden zijn. Je kunt de gegevens van de gevangenen en psychiatrische inrichtingen controleren. Maar als hij indertijd gepakt is en gevangen heeft gezeten, zal hij waarschijnlijk vinden dat hij zijn straf heeft uitgeboet. Hij zou buiten het bereik van de Furiën zijn, omdat hij zijn straf heeft gekregen. Dus ga er maar vanuit dat hij zijn moeder heeft vermoord en nooit is gepakt. Als dat het geval is, moet je alle zaken nagaan

waarin vrouwen met kinderen zijn vermoord. Begin met die zaken die nooit werden opgelost. Als dat niets oplevert, bekijk dan de moorden waar wel een veroordeling op is gevolgd. Misschien was het een kwestie van persoonsverwisseling waardoor de werkelijke schuldige - Blackadder - nog steeds op vrije voeten is.'

'Je zei dat hij aan waanvoorstellingen lijdt. Is het daarom misschien ook mogelijk dat het oorspronkelijke slachtoffer niet zijn echte moeder was?'

'Misschien was ze niet zijn biologische moeder, maar ze moet beslist een moederfiguur zijn geweest: een pleegouder, voogd, stiefmoeder, zoiets. Hij is erg letterlijk in zijn waandenkbeelden. Het zal beslist geen vreemde zijn geweest.'

'Hoe lang is het ongeveer geleden dat die moord gepleegd is?'

Red spreidt zijn handen met een breed gebaar. 'Hoe lang is een eindje touw? Ga er maar van uit dat Blackadder niet ouder is dan vijftig, vijfenvijftig - hij moet voldoende kracht hebben om deze wrede daden uit te voeren. En ga er ook maar van uit dat hij op zijn vroegst voor in de twintig was toen hij zijn moeder doodde, achttien of negentien is ook nog mogelijk. Hij kan haar op elk moment tussen vijfendertig jaar geleden en vorige week hebben vermoord. Wanneer je je een beeld van een moordenaar probeert te vormen is de leeftijd steevast het moeilijkst vast te stellen.'

'Maar hij kan dit geheim, deze wrok toch niet zo'n lange tijd hebben gekoesterd?'

'Natuurlijk wel. Psychosen kunnen jarenlang, tientallen jaren zelfs in iemands binnenste sluimeren. Dan worden ze door iets wakker geschud en - boem! De oorzaak is gewoonlijk, maar niet altijd, iets wat het ego een flinke deuk bezorgt, zoals een echtscheiding of ontslag. Wat het ook is, het feit dat hij pas onlangs met zijn misdaden is begonnen, wil nog niet zeggen dat hij er niet al lang over liep na te denken.'

'Je zei dat er drie Furiën waren.'

'Ja.'

'Dat betekent dat hij nog een slachtoffer moet hebben.'

'Er is meer dan dat. Drie Furiën wil zeggen dat hij zichzelf van zijn krankzinnigheid zal hebben bevrijd op het moment dat hij de derde heeft gedood. Hen alledrie te pakken krijgen zal hem bevrijden van zijn kwellingen. Daarna hoeft hij niemand meer te doden. Hij is een van de weinige seriemoordenaars die in staat zal zijn om ermee op te houden - die in feite geen enkele reden meer zal hebben om ermee door te gaan. En wanneer hij er eenmaal mee is opgehouden, zal hij verdwijnen. Hij zal je geen nieuwe aanwijzingen meer geven. Als je hem niet te pakken krijgt op grond van wat je hebt, zal het je nooit meer lukken.'

En als ik doodga, zal ik nog niet weten wie hij was. Nee. Geen sprake van.

'Hoe kunnen we zijn derde slachtoffer vinden?' vraagt Kate. 'Vóór hij haar vindt?'

'We weten niet hoe hij ze kiest. Pas als dat het geval is hebben we enige hoop dat we kunnen beredeneren wie zijn volgende slachtoffer zal zijn.'

'Misschien is het een kwestie van toeval. Misschien komt hij ze gewoon tegen en wordt er iets in hem wakker geschud.'

'Ik geloof het niet. De Furiën worden gewoonlijk als afschuwelijk lelijk afgebeeld. Dat is natuurlijk absoluut niet van toepassing op Petra Gallacher. Zij en Elizabeth Hart leken totaal niet op elkaar. Als hij zou afgaan op iets wat hij ziet, zouden ze veel meer van elkaar weg hebben gehad. Wat hen ook verbindt, hun uiterlijk is het niet. Wat vervolgens weer betekent dat je geen enkel type vrouw buiten beschouwing kunt laten. Jong, oud, aantrekkelijk, lelijk, vrijgezel, getrouwd - ze kunnen allemaal zijn doelwit zijn.'

'We hebben alle vrouwen in de hele stad gewaarschuwd dat ze voorzichtig moeten zijn, en niet alleen moeten blijven.'

'Uitstekend. Laat die waarschuwing maar van kracht.'

Het derde slachtoffer, dat rondloopt zonder dat ze weet dat ze het volgende doelwit van Blackadder zal zijn.

De vrouw op de veerboot, die met kleine stukjes de ladder afging, handen naar haar borst, naar haar knieën, naar haar voeten.

Een leven dat Kate moet redden voor het leven dat ze op de Amphitrite had genomen.

De woorden van de Talmoed: 'Hij die een leven redt, redt de hele wereld.'

'Goed, aan de slag allemaal,' zegt Kate. 'Gevangenisregisters, politieregisters, psychiatrische ziekenhuizen.'

'Dus goed beschouwd,' zegt Ferguson, 'hebben we eigenlijk geen ene rotmoer om mee te werken. Geen leeftijd, geen duidelijke afbakening van het onderzoeksterrein, geen idee wie zijn volgende slachtoffer zal zijn.'

Red werpt hem een blik toe waar de minachting vanaf straalt. Hij verwaardigt zich niet om Ferguson zelfs maar een antwoord te geven.

Rotoren van helikopters wentelen klapperend rond, uit de radio klinkt onafgebroken druk gepraat, maar het enige wat Frank hoort is het bonzen in zijn hoofd. Aberdeen strekt zich in de stralende zomerzon onder hem uit, met zijn zorgeloze mensen en de bomen weelderig in het blad - maar voor zijn ogen ziet hij alleen het verschrikkelijke beeld dat hij heeft waargenomen, een beeld dat zich over alle andere projecteert als een negatief dat over een ander heen is afgedrukt.

Op de helihaven is het een en al beweging, mannen die vertrekken naar of aankomen van de boorplatforms op zee: Alpha North, Beatrice, Clyde, Forties, Harding, Magellan, Miller, Montrose, Stena Spey, Tartan Alpha. Al die mensen zijn zo druk bezig, denkt Frank, en waarom? Om nog meer olie op te pompen uit een weerspannige zee, om die vervolgens te gebruiken om eindeloze, doelloze afstanden in auto's af te leggen, of zilverkleurige vliegtuigen te laten vliegen, kortom om talloze mensen in staat te stellen hun leven te leiden in de gelukkige onwetendheid van wat er achter gesloten deuren gebeurt, van bestelbusjes op de bodem van de zee bijvoorbeeld. Bekijk het leven eens wat kritischer, ondankbaren die jullie zijn. Wend je ogen af van je navels en kijk om je heen.

Hoewel het druk is op de helihaven, gaan en komen de meeste mensen kennelijk in hun eigen auto. De rij wachtenden bij de taxistandplaats is gelukkig kort. Bij de derde taxi die aankomt is Frank al aan de beurt.

'Alles in orde, makker?' De ogen van de chauffeur in het achteruitkijkspiegeltje. 'Het lijkt wel of je een paar ronden met Tyson hebt gebokst.'

Zijn halve hoofd en het grootste deel van zijn rechterarm zitten in het verband en de videocassette trilt in zijn bevende hand. Frank weet dat hij er wel eens beter uit heeft gezien.

'Je had die andere vent eens moeten zien,' zegt hij zwakjes en doet of hij een nummer op zijn gsm intoetst, zodat de chauffeur niet verder zal vragen.

De taxi zet hem af voor het hoofdbureau van politie in Queen Street. Frank geeft de chauffeur een briefje van twintig pond voor een ritje dat er nog geen tien kost, en steekt met weifelende stappen de straat over zonder op zijn wisselgeld te wachten. Zijn motoriek hapert bij vlagen, alsof hij dronken is.

In de hal is het koeler en het licht is er minder fel dan buiten. Dat helpt misschien.

'Inspecteur Kate Beauchamp, alstublieft.'

De dienstdoende brigadier toetst een nummer in en zegt: 'Met de receptie. Hier is een man voor inspecteur...'

'Zeg dat ik haar vader ben. En dat het heel erg dringend is.'

Nog geen anderhalve minuut later stapt Kate uit de lift. 'Grote god, pap. Je ziet er verschrikkelijk uit. Ik breng je ogenblikkelijk terug naar het ziekenhuis.'

'Het heeft niets met het ziekenhuis te maken.' Hij houdt de videocassette omhoog.

'Kunnen we die hier ergens bekijken?'

'Natuurlijk. Wat is het?'

'Het is beter als je dat met eigen ogen ziet.'

Ze draait zich om naar de brigadier. 'Derek, is er een vergaderzaal vrij?'

Hij bladert in een afsprakenboek. 'Een of vier.'

'Staat er in allebei een video?' 'Ja.'

'Een is dichterbij. Daar gaan we maar naartoe.'

Ze gaat Frank voor door een gang, linksaf, nog eens linksaf en vervolgens naar rechts. Een deur met **VERGADERZAAL I** in zwarte letters op het bruine hout. De video en het televisieapparaat staan in een hoek op een wagentje.

Frank sluit de deur. Kate pakt de cassette van hem aan, schuift die in het videoapparaat en zet de televisie aan. Ze doet een paar stappen achteruit en wacht op de eerste beelden.

'Je kunt beter gaan zitten,' zegt hij.

Ze kijkt hem scherp aan. 'Wat is het dan?'

'Kate, ga nou gewoon zitten, alsjeblieft. Ga zitten en kijk.'

Ze pakt de stoel naast hem.

'Daar begint het. Kijk goed.'

Even is het scherm vol grijze sneeuw en dan verschijnt de witte Transit plotseling in het zoeklicht.

'Grote god,' zegt Kate. 'Dat is het busje waarmee wij naar Noorwegen zijn gegaan. Dat is ons bestelbusje.'

Ze kijkt in stilte en bedwingt haar impuls om de FASTFORWARD-KNOP in te drukken. Frank zit met een verblufte uitdrukking op zijn gezicht naast haar. Hij had er natuurlijk geen idee van gehad wie het busje had gehuurd.

Beelden op het scherm. De ingeslagen ruit, de wegatlas die boven het dashboard drijft. De zandfontein, wanneer de deurhendel op de zeebodem valt. De grijparm die zich uitstrekt, het metaal doorboort, de deuren opentrekt.

Kate heeft het griezelige gevoel dat ze half ondergedompeld is. Ze haalt een keer diep adem en merkt tot haar opluchting dat ze niets anders inademt dan warme bedompte lucht.

Alles wat er in het busje hoort te zitten, is aanwezig. Lennox' kostbare belichtingssysteem en geluidsmengpaneel, rekvisieten van het decor, stukken van de nagemaakte rivieroever - alles drijft rustig door elkaar heen, onbewust van hun eigen ondergang in het water.

En dan de voorwerpen die er niet in thuishoren.

Kate snakt naar adem en wijkt achteruit. Ze knijpt haar ogen stijf dicht. Het móét gewoon gezichtsbedrog zijn vanwege het licht. Schaduwen van het zoeklicht in het binnenste van het busje. Ze schudt haar hoofd en opent haar ogen weer. Ze zijn er nog steeds.

Vijf opgezwollen lichamen drijven tegen het dak van het busje, aan handen en voeten gebonden, terwijl het haar zacht in het water deint.

Kleine lichamen. Kinderen.

De band loopt nog steeds, maar noch Kate noch Frank kijkt ernaar.

Haar eerste reactie is om hem vast te grijpen en zich tegen hem aan te drukken, zo afgrijselijk zijn de beelden die ze heeft gezien. Ze drukt haar gezicht tegen zijn borst en voelt zijn armen om haar heen, de rechter voorzichtig tegen het rugpand van haar trui gedrukt. Zijn overhemd ruikt naar waspoeder.

De conclusies regenen als stukken vallend metselwerk op haar neer. Ze dwingt zichzelf om nog even niet na te denken, omdat ze weet dat ze alle stukjes van de puzzel eerst moet laten neerkomen voor ze hen opraapt en ze tot een logisch geheel gaat rangschikken.

Eerst beelden en emoties. *Deze kinderen zijn niet eens begraven en er zijn weinig beelden die hartverscheurender zijn dan de aanblik van het kistje van een kind. Doodskisten horen stevig te zijn, sterk genoeg om weerstand te bieden aan de ontberingen van de reis naar het hiernamaals. Ze moeten zorgen dat de dragers wankelen onder het gewicht van het leven en de ziel van een mens. Maar wanneer het kistje niet groter is dan een bloembak en je weet dat een man het zonder veel inspanning op zijn schouder zou kunnen tillen, wat kun je dan anders doen dan verdrietig je hoofd schudden om een leven dat nog zoveel had kunnen bieden?*

Kate maakt zich los uit de omarming van haar vader terwijl ze er goed op let dat ze zijn gewonde arm niet aanraakt. Ze richt zich in haar volle lengte op. Haar benen voelen slap aan.

In gedachten staat ze midden tussen de puinhopen.

In het bestelbusje waarmee ze naar Noorwegen waren gegaan, hadden op de terugweg kinderen gezeten.

Er hoorden geen kinderen in te zitten. Het was voor hun rekvisieten: met hun ingewikkelde decor en al Lennox' controleapparatuur hadden ze een apart voertuig nodig gehad. Het bestelbusje voor de rekvisieten en de minibus voor henzelf.

De kinderen hadden er niet in gezeten toen ze het busje na de laatste voorstelling hadden ingeladen. De kinderen moesten er daarom op de laatste ochtend in verstopt zijn, toen

iedereen zich nog op zijn eigen manier amuseerde voor de *Amphitrite* die middag zou uitvaren. De kinderen moesten door een - minstens een - van de Aberdeen Amateurs in het busje verstopt zijn.

Ze waren met z'n tien naar Noorwegen gegaan. Drie van hen waren omgekomen, dus ze waren met z'n zeven over. Natuurlijk zou het een van die drie geweest kunnen zijn, maar als dat het geval is, kan Kate er verder weinig meer aan doen. Maar eerst kan ze de overlevenden ondervragen.

Zeven min zichzelf is zes. Sinclair, Alex, Iason, Lennox, Jean en Emmeline.

God, alsjeblieft, niet Sinclair of Alex. Ze zou het niet kunnen verdragen als een van hen de schuldige was.

Wie bestuurde het bestelbusje die middag, toen ze aan boord waren gegaan? Ze kan het zich niet herinneren, en het is waarschijnlijk ook niet van belang. De kinderen zouden toen al ingeladen zijn, vastgebonden en verborgen, en waarschijnlijk ook verdoofd.

Wie reed het bestelbusje gewoonlijk? De meesten van hen. Zij had het een paar keer gedaan. Net als Davenport. Alle mannen die nog leefden, hadden de wagen wel een of meer keren gereden. De enigen die ze, voorzover ze zich kan herinneren, nooit achter het stuur had zien zitten, waren Jean en Emmeline.

Vergeet Jean en Emmeline maar, of zet hen voorlopig maar onder aan de lijst. Niet alleen reden ze niet, maar voor het inladen van de kinderen is waarschijnlijk kracht of dwang nodig geweest.

Ze denkt nog aan iets anders.

'Pap, was er sprake van ongebruikelijk radioverkeer van of naar de *Amphitrite*, voordat het bestelbusje overboord werd gezet?'

'We hebben niets kunnen vinden. Alleen de gebruikelijke contacten.'

Geen bericht van buiten betekent dat degene die hen aan boord heeft gesmokkeld bang moet zijn geworden. Hij moet in paniek zijn geraakt en heeft zich voor aankomst in Aberdeen van het bestelbusje willen ontdoen. Dus werd er een bommelding verzonden, omdat Sutton dan geen andere keus zou hebben, dan te doen wat hij heeft gedaan. En Kate kan niet geloven dat een vrouw willens en wetens vijf kinderen de dood in zou jagen. Jean en Emmeline zijn zelf moeder, net als zij.

Er blijven dus vier mensen over. Sinclair, Alex, Jason en Lennox. Sinclair, haar steun en toeverlaat, en Alex haar minnaar, de enge Jason en de sullige Lennox. Het is niet moeilijk te raden wie ze het liefst als de schuldige zou zien. De enge Jason, die haar woensdagavond voor het restaurant probeerde te zoenen. Jason, die te opdringerig is, die haar geen ruimte laat, die haar een onbehaaglijk gevoel geeft. Ze kan zich gemakkelijk... nee, níét gemakkelijk voorstellen hoe hij de kinderen achter in het bestelbusje laadt. Maar onmogelijk lijkt het haar ook niet.

Lennox, ernstig en in zichzelf gekeerd, die Alex tijdens het avondeten soms dood verveelde met zijn verhalen over de technische details van geluidspanelen. Rustig en onschuldig, iemand die geen vlieg kwaad zou doen. De laatste die je ooit zou verdenken. Zeggen de burens dat niet altijd, nadat er ergens een misdaad is gepleegd?

Een van die twee moet het zijn. Zij zijn de mislukkelingen, de eenlingen, degenen die van hun leven geen succes hebben weten te maken.

Want als het geen van hen beiden is, dan is het Sinclair of Alex, en de gedachte dat een van die twee het zou zijn is meer dan onverkwikkelijk.

Sinclair kan het niet wezen. Hij is te vriendelijk en aardig, te vaderlijk. Het zou zijn of ze dacht dat... haar eigen vader ertoe in staat zou zijn.

Maar als het Sinclair niet is, dan is het Alex.

Alex binnen in haar, in haar bed, in haar lichaam, in haar hóófd. Alex op de grond met Leo - met Leo, vier jaar oud, onschuldig en weerloos - terwijl hij haar allerliefste kind aan het lachen maakt. Alex, die zelfs Bronaghs goedkeuring kan wegdragen. Ze kunnen zich niet allemaal in hem vergissen.

Als het Alex zou zijn, zou ze hem zelf vermoorden, daar twijfelt ze niet aan.

Kate belt Renfrew thuis op en vertelt hem in het kort wat Frank heeft gevonden en wat de consequenties daarvan zijn. Wanneer ze uitgesproken is, is het zeker tien seconden stil voor Renfrew antwoord geeft.

'Ik zal contact opnemen met de rechter,' zegt hij. 'Een bevel tot huiszoeking vragen voor hun woning en de plaats waar ze werken.'

'Ik denk dat we hun huizen beter nog niet kunnen doorzoeken,' zegt Kate.

'Waarom niet?'

'Is het niet beter als we dit voorlopig een beetje stil proberen te houden? Laten we eerst proberen of we erachter kunnen komen wie de schuldige is, voordat we laten merken dat we hem verdenken.'

Een nieuwe stilte.

'Oké. Alleen de plaats waar ze werken om te beginnen. Over hoeveel locaties hebben we het dan?'

'Twee. Het Instituut Natuurkunde aan de universiteit waar Lennox Tait college geeft, en Urquharts veilinghuis, waar de drie anderen werken.'

'Goed. Ik kom meteen naar jullie toe. Ik handel dit verder zelf af. En zeg tegen je vader dat hij daar blijft. Misschien dat ik zijn hulp nodig heb.'

Na een uur heeft Renfrew de benodigde papieren en stelt hij twee teams samen die de huiszoekingen moeten verrichten. Weer een uur later hebben ze het eerste tastbare bewijsstuk gevonden.

Een e-mailtje op de centrale server bij Urquhart. Het is drie weken geleden verstuurd en sindsdien gewist, maar geen enkele file op een computer is ooit volkomen weg. Zelfs gewiste files laten indrukken achter, net als bij een briefje op een schrijfblok, waar de pen de woorden op de velletjes daaronder heeft gedrukt. Een handige operator kan dergelijke files weer terughalen. En in heel Noordoost-Schotland is niemand daar beter in dan Holroyd, chef van de IT-afdeling bij de politie in de Grampian-regio.

Hoewel er niet voldoende informatie over is om vast te stellen of de afzender een individueel adres heeft gebruikt, en het bericht niet is ondertekend, springen er twee gegevens onmiddellijk in het oog. Allereerst de inhoud.

Telefonisch contact onmogelijk aangezien anderen in kantoor, vandaar deze e-mail. Alle voorbereidingen inmiddels getroffen voor reis naar B. Aflevering lading geregeld op ochtend van zondag de 9e. Vijf pakketjes, zoals afgesproken. Transportmiddel en alle noodzakelijke maatregelen voor een kalme en gemakkelijke overtocht geregeld.

De vier zijn er nu drie. De smokkelaar moet een van degenen zijn die bij Urquhart werkt. Maar terwijl Lennox nu als verdachte is geëlimineerd, is er een nieuwe aan het groepje toegevoegd. Want het tweede feit is zonder twijfel de bestemming van het bericht. Het is gestuurd aan sir Nicholas Lovelock.

Lovelock staat klaar voor de afslag bij de negende hole. Zijn voeten in de juiste positie, zijn club stevig in zijn handen, de bal op de tee. Hij ligt twee slagen voor en speelt uitstekend. Hij begint aan zijn achterzwaai. 'Sir Nicholas.'

Lovelock laat zijn club vallen en draait zich met een ruk om. Woedend! 'Wel verdomme, hoe haal je het in je...'

Zijn woorden sterven weg als hij Renfrews onbewogen gezicht ziet. Naast Lovelock wipt zijn tegenstander zenuwachtig van zijn ene voet op de andere.

'In 's hemelsnaam.' Lovelock wijst naar de bal boven op de tee, die eenzaam wacht op een slag die niet komt. 'Ik ben midden in mijn spel, ziet u dat niet?'

'Jazeker.'

'Over een uurtje zijn we klaar. Ik zie u wel in het clubhuis.' Renfrew doet een paar stappen naar voren, zodat Lovelocks tegenstander hem niet kan horen.

'Denkt u nu werkelijk dat ik hier persoonlijk helemaal naartoe zou zijn gekomen, als het wel een uurtje kon wachten?'

'Hij vertelde me dat het iets met de *Amphitrite* te maken had, en dat was dat. Daarna heeft hij verdomme geen woord meer gezegd. De hele weg hierheen zweeg hij als een vervloekte sfinx. En nu alweer een uur in deze sauna. Ze kunnen hier beter een verdomd goede reden voor hebben, dat is alles.'

Lovelock, nog steeds gekleed in een roze poloshirt en geruite plusfours, lijkt ieder moment te kunnen ontploffen. Aan tafel in de verstikkend hete verhoorkamer maakt Piers Spitzer, de bedrijfsjurist van Seaspeed, enkele aantekeningen op een notitieblok. Hij is jong en slank, met blauwe ogen onder zijn roodharige wenkbrauwen. Zijn bleke huid lijkt

bijna doorzichtig in het kille kunstlicht, en hij heeft een moedervlek op de rug van zijn linkerhand.

De deur van de verhoorkamer gaat open. Renfrew stapt binnen.

'U hebt er wel de tijd voor genomen,' zegt Lovelock. 'Is dit...'

Hij breekt zijn zin verrast af als hij Frank een paar passen achter Renfrew ziet binnenkomen.

'Meneer Beauchamp.' Verbijstering, bezorgdheid. 'Ik dacht dat u nog steeds in het ziekenhuis lag.'

Frank en Renfrew gaan aan de ene zijde van de tafel zitten. Renfrew gebaart dat Lovelock op de stoel tegenover hem kan gaan zitten, naast zijn advocaat.

'Ik heb mezelf uit het ziekenhuis ontslagen,' zegt Frank.

'Nou, ik ben blij dat u zich weer goed voelt. En zou iemand me nu dan eens willen vertellen wat dit allemaal te betekenen heeft?'

'Frank heeft zichzelf uit het ziekenhuis ontslagen,' zegt Renfrew, 'omdat hij naar het voertuig wilde gaan kijken dat van de *Amphitrite* overboord was gezet. De Scheepvaartinspectie heeft het vanochtend gevonden.'

Lovelocks tong schiet uit zijn mond en hij likt over zijn lippen.

'Het was het bestelbusje dat Kates toneelvereniging gebruikte. Binnenin hebben we vijf dode kinderen gevonden.'

'Grote god,' zegt Lovelock. 'Grote gód!'

Renfrew haalt een vel papier uit zijn zak en schuift dat over tafel naar Lovelock toe. 'Dit is een uitdraai van een e-mailtje dat we een paar uur geleden op de centrale server van Urquhart hebben gevonden. Het was aan u verstuurd.'

'Hoe bent u daar aan gekomen?' vraagt Spitzer.

'We hebben een bevel tot huiszoeking voor Urquhart aangevraagd, en de bewakingsdienst heeft ons binnengelaten.'

Lovelock schudt zijn hoofd. 'Grote god. Kinderen. Ongelooflijk.'

Hij pakt het e-mailtje op, leest het, legt het weer op tafel en kijkt Renfrew recht in zijn ogen.

'Ik neem aan dat u me wilt vertellen dat het vals is,' zegt Renfrew.

'Ik heb het nooit eerder gezien.'

'Het was anders naar uw e-mailadres gestuurd.'

'Dan moet het per vergissing verzonden zijn.'

'In welk geval u het nog steeds hebt ontvangen.'

'Ik heb het u al gezegd. Ik heb het nooit eerder gezien.'

'U weet niet van wie het komt of waar het betrekking op heeft?'

'Nee.'

'Maar u geeft wel toe dat iemand bij Urquhart het heeft verzonden?'

Spitzer doet zijn mond open om iets te zeggen, maar Lovelock legt hem met opgeheven hand het zwijgen op.

'Ik geef helemaal niets toe, omdat ik helemaal niets toe te geven heb. Als u me zegt dat deze e-mail vanuit Urquhart is verstuurd, dan geloof ik u. En als u denkt dat dit verband houdt met wat er aan boord van de *Amphitrite* gebeurd is, dan zal ik natuurlijk zo goed mogelijk meewerken.'

'Mooi. Dus u vindt het niet erg om hier te blijven terwijl we deze zaak tot klaarheid proberen te brengen, nietwaar?'

Kate en Red rijden net zo naar het vliegveld als ze er vandaan zijn gekomen - zwijgend. Ze neemt hem tersluiks van opzij op terwijl ze zich afvraagt wat hij nu denkt.

De bloemperken in de parken staan in volle bloei, zulke explosies van kleur dat ze eigenlijk een beetje saai lijken. Een klein beetje onvolmaaktheid zou niet misstaan, denkt Kate.

'De stad is uitgesloten van de "Bloeiende Brittannië"-wedstrijden, weet je. Ze bleef aan een stuk door winnen,' zegt ze.

'Jullie wilden niet lief met de andere kinderen spelen?'

Ze lacht. 'Je hebt het helemaal door.'

Ze kijken naar de voorbijglijdende parken. Horden pafferige witte lichamen rusten op het gras. Er zijn er zoveel, en zoveel met picknickmanden, dat de vuilnisbakken gewoon niet

groot genoeg zijn voor al het afval. Felgekleurde verpakkingen en platgedrukte frisdrankblikjes liggen ernaast op de paden.

Een parkwachter is bezig het afval op te rapen en in een zwarte vuilniszak te stoppen. Hij gebruikt een lange gevorkte stok met een trekkermechanisme in het handvat, dat een beetje op de kraan aan het uiteinde van de slang van een benzinepomp lijkt: de kaken aan het andere einde gaan open of dicht door op de trekker te drukken of hem los te laten.

Kate kijkt hoe de wachter handig met de grijper in de weer is; hij raapt het vuilnis dat hij in de vuilniszak stopt net zo handig op als wanneer hij zijn eigen handen zou gebruiken.

Red kijkt ook naar hem. Kate voelt hoe zijn blik met de hare samensmelt.

De gedachte komt ineens bij hen beiden tegelijk op.

Met deze gevorkte stok zou je ook slangen op kunnen pakken.

Flitsende beelden in Kates hoofd van de adder op Petra's lichaam.

De adder die met een metalen ring op haar borst was vastgemaakt. Waar zou je zo'n ring nog meer kunnen vinden?

In een bloembed, om er tere planten omheen te winden en zo te voorkomen dat de wind ze uit de grond rukt.

Kate rukt haar gsm uit haar zak en toetst Fergusons nummer in. 'Peter, met Kate. Zou jij bij de plantsoenendienst een lijst willen opvragen van iedereen die daar werkt? Maak verder een lijst van tuincentra en volkstuinverenigingen. Er is grote kans dat hij tuingereedschap gebruikt. Met een van die grijpstekken die parkwachters gebruiken om bladeren en vuil op te pakken, pakt hij de slangen vast. En de ringen waarmee hij hen vastlegt, dat zijn plantringen. Mijn tante is dol op tuinieren. Ik heb gezien hoe zij ze gebruikte.'

Red klopt haar op haar schouder. 'En vergeet de touwen niet.'

'De touwen?'

'Waarmee hij zijn slachtoffers vastbindt. Touw kun je bij bossen tegelijk in tuincentra krijgen.'

Kate, weer in de telefoon: 'Heb je dat gehoord?' 'Ja.'

'Mooi. Ik ben over een halfuur terug. Bedankt.'

Ze verbreekt de verbinding. 'We zijn hem nu op het spoor. Ik voel het gewoon.'

'Ik hoop het.'

Hij lijkt niet zo opgewonden als zij.

'Is er iets mis?'

'Ik heb iets gemist.'

'Wat?' 'Ik weet het niet. Maar ik weet dat ik iets over het hoofd heb gezien.'

'Ik zou niet weten wat het zou kunnen zijn. Wat je hebt uiteengezet was behoorlijk uitvoerig.'

'Dat lijkt altijd zo. Tot je ontdekt wat er ontbreekt. Je schrijft ergens een rapport over en je denkt dat je het gewoon niet meer kunt verbeteren, vervolgens werpt iemand anders er een blik op en zegt: "Dit, dit en dit moet je veranderen", en je vraagt je af hoe het mogelijk is dat je die fouten niet eerder hebt gezien, hoewel ze zo voor de hand liggen.'

'Nou, laat het me in ieder geval weten, wanneer het je te binnen schiet.'

Hij glimlacht en dan krijgt zijn gezicht weer een ernstiger trek.

'Wat dacht je gisteravond, Kate? Toen je me bezig zag op de plaats delict, wat zag je toen?'

'Wil je een eerlijk antwoord?'

'Natuurlijk.'

'Ik had het idee dat je er van genoot.'

Hij wrijft met zijn hand langs de onderkant van zijn neus en het duurt even voor hij antwoordt.

'Je hebt gelijk. Ik genoot er inderdaad van. Maar ik genoot ervan zoals je geniet van iets wat tot mislukken gedoemd is. Ik genoot ervan hoewel het niet goed voor me was - omdat het niet goed voor me was zelfs. Ik bevond me op de plaatsen waar hij iemand had vermoord en ik kon hem daar voelen, zo duidelijk alsof hij vlak naast me stond. Jij denkt aan hun levens, ik denk aan hun dood. Ik heb me jaren niet meer met dit soort dingen beziggehouden, maar het komt allemaal zo' - hij knipt met zijn vingers - 'bij me terug, als

een olievlek, dik en omvangrijk, die me overspoelt. En daarom zal ik dit nooit meer doen. De volgende keer verdrink ik er gewoon in.'

'Zou je willen dat je niet gekomen was?'

Hij schudt zijn hoofd. 'Nee.'

'Ook al bracht het alles weer terug?'

'Daarom heb ik er geen spijt van. Kate, ik heb je wel verteld dat ik het niet allemaal weer binnen in me op wilde rakelen, maar heel diep in mijn binnenste heb ik me altijd afgevraagd hoe het zou zijn om het nog eens een keer te proberen. Ik zei dat het een zaak was die tot mislukken was gedoemd. En door dat soort zaken voel je je altijd aangetrokken, steeds weer opnieuw - en op een dag verdiep je je er die ene keer te veel in, omdat je weet dat alles daardoor op de een of andere manier wordt opgelost. En dat kan maar één ding betekenen. Dat is de keer dat je zeker weet dat het onbereikbaar is. Dat is hier ook het geval. Ik heb het nog een keer gedaan en ik weet dat ik het niet kan beheersen. Ik kan het niet naar believen in- en uitschakelen.' De auto rijdt onder het bord door dat de ingang van Dyce Airport aangeeft.

'Ik weet dat ik niet sterk genoeg ben.'

Renfrew en Frank gaan samen met zes agenten en Holroyd naar het huis van Lovelock. Op het straatnaambord staat **GOLDEN SQUARE**, maar het is eerder grijs dan goud, zoals al het andere in deze stad. Ook is het huis niet zo majestueus als Frank verwachtte. Het telt twee etages, met een lage balustrade en een leistenen dak. Misschien heeft hij ergens in de heuvels ten westen van de stad nog een kasteel.

Renfrew drukt op de bel. Een van de agenten overhandigt hem het bevel tot huiszoeking, waarop de handtekening van de rechter nog nauwelijks is opgedroogd.

De deur wordt geopend door de huishoudster, een vrouw van midden vijftig, die haar handen aan een theedoek afdroogt. Haar ogen worden groot van schrik, wanneer ze de rij agenten voor de deur ziet staan. Renfrew laat haar het bevel zien, en haar ogen worden nog groter.

'Wat is er aan de hand?' De stem van de huishoudster klinkt klagelijk.

'Blijft u hier, alstublieft.'

Renfrew dringt langs de huishoudster de gang binnen. De anderen komen achter hem aan.

Renfrew kijkt snel om zich heen. Rechts van hem zijn de eetkamer en de salon, die door schuifdeuren van elkaar zijn gescheiden. Links zijn de keuken en de trap. Hij wendt zich weer tot de huishoudster.

'Wat is er boven?'

'De studeerkamer van sir Nicholas, de logeerkamer, en zijn eigen slaapkamer.'

'Zijn er nog andere kamers in het huis?'

'Er is een zolder en de nodige opslagruimte op de bovenste verdieping. Beneden in de kelder zijn nog wat berghokken.'

'En dat is alles?' 'Ja.'

'Zelf woont u hier niet?'

'Nee.'

Renfrew verdeelt de agenten over het huis. Een voor de kelder, twee voor de begane grond, twee voor de eerste verdieping, en een voor de zolder. Hij drukt hen op het hart dat ze zich beslist niet hoeven te haasten. Lovelock zit nog steeds in Queen Street en voorlopig is hij daar nog niet weg.

Holroyd gaat naar de computer in de studeerkamer om hem zijn geheimen te ontfutselen.

Op nog geen anderhalve kilometer afstand arriveert een andere groep agenten bij de kantoren van Seaspeed in de haven. Een minimale personeelsbezetting is daar nog steeds bezig met het afhandelen van de nasleep van het zinken van *de Amphitrite*. De verbijsterde employés protesteren wanneer ze achter hun bureaus vandaan worden gehaald en op straat gezet, waar ze te horen krijgen dat ze niet eerder dan maandagmorgen terug hoeven te komen. De politie vindt het goed dat Marita een andere boodschap op het antwoordapparaat inspreekt waarin ze het nummer van haar gsm opgeeft voor mensen die bellen met vragen over de scheepsramp.

Wanneer de employés eenmaal weg zijn, doorzoekt de politie de kantoren van boven tot onder. Archiefkasten worden opengemaakt en doorzocht, mappen worden eruit gehaald en in kratten opgestapeld. Met bureauladen gebeurt hetzelfde. Ze werken met de genadeloze doelmatigheid van een maaidorser.

Renfrew en Frank zitten in de keuken. Het is het minst waarschijnlijk dat hier iets verstopt zou zijn, en daarom de meest geschikte plaats waar ze kunnen zitten om de mensen die het huis doorzoeken niet in de weg te lopen. De huishoudster zit bij hen en kijkt verschrikt bij de geluiden van mannen die het hele huis op z'n kop zetten. Na een halfuur wendt Renfrew zich tot haar.

'Waar is het toilet?'

Ze wijst naar de deur. 'Hier naar buiten, langs de boekenkast, eerste deur links.'

Hij verlaat het vertrek. Enkele ogenblikken later komt de agent binnen die de kelder heeft doorzocht. Hij houdt twee voorwerpen omhoog, allebei in een plastic bewijsmateriaalzak.

'Waar is de chef?'

'Die is even plassen. Wat heb je?'

De man kijkt naar het verband rond Franks hoofd en aarzelt.

'Ik... eh... ik denk dat hij ze het eerst moet zien.'

'Waarom? Wat zijn het?'

De man kijkt nog steeds naar het verband van Frank, als hij van zijn stoel opstaat, door de keuken loopt en de voorwerpen pakt, terwijl hij in zijn geest allerlei verbanden legt.

Het eerste voorwerp is een klein bruin blokje, waarvan alle zijden ongeveer vijf centimeter lang zijn. Het geeft mee wanneer je er op drukt en de geur van marsepein is door het plastic heen duidelijk te ruiken.

Kneedspringstof.

Het andere voorwerp is een ingelijste zwartwitfoto. Een groep jonge mannen, gezond en trots in hun onberispelijke uniformen.

Boven hen hangt een regimentswapen en daarom heen staan in sierlijke letters de woorden: BRITSE RIJNLEGER. EXPLOSIEVENOPRUIMINGSDIENST.

Lovelock zit op de eerste rij in het midden, rechts van de sergeant-majoor.

Renfrew gaat alleen naar Queen Street terug. Hij wil Frank niet confronteren met de man van wie hij nu weet dat die hem probeerde te vermoorden.

Wanneer Renfrew de verhoorkamer binnenkomt staat Lovelock op en protesteert opnieuw verontwaardigd. Renfrew negeert hem. Hij legt de springstof en de foto op tafel en kijkt hoe Lovelock er op reageert.

Het duurt maar een fractie van een seconde, maar het is genoeg. Lovelock laat zijn schouders wat hangen en zijn mond zakt open als het tot hem doordringt wat daar precies voor hem ligt. Maar dan komt zijn vechtersnatuur in hem boven.

'Jullie hebben mijn huis doorzocht?' zegt Lovelock. 'Waar halen jullie het recht vandaan? Waar halen jullie het récht vandaan?'

Renfrew maakt een gebaar naar de tafel. 'Dat betekent een poging tot moord, dat daar voor u. Als ik u was zou ik maar gaan praten.'

'Dat hebben jullie er zelf eerst neergelegd.'

'Zouden wij een foto van u neerleggen? In uw eigen huis? Kom nou.'

'Die foto bewijst niets.'

'Ik heb een groep mensen aan het werk gezet om uw huis helemaal uit elkaar te halen, en een tweede groep doet hetzelfde in de kantoren van Seaspeed. Als u dat wilt verzamelen we genoeg om u voor jaren op te bergen. Als u nu meteen bekent, kan dat in uw voordeel werken. Kén.'

'U hebt geen idee met wie u te maken hebt.'

'Een poging tot moord is een poging tot moord. Het kan me geen donder schelen wie u bent.'

Lovelock schudt zijn hoofd.

'Als u nu meteen alles vertelt,' gaat Renfrew verder, 'zal ik voor u doen wat ik kan.'

'Ik heb helemaal niets gedaan.'

'U hebt geprobeerd Frank Beauchamp te vermoorden, omdat u bang was dat hij erachter zou komen wat er in het bestelbusje zat. U wist wat er in dat busje zat. U was bij die kindersmokkel betrokken. Kinderen. Weet u wat gedetineerden doen met gevangenen die daar zitten wegens kindermoord? Ja? Het is niet leuk, werkelijk niet leuk. Vertel nu alles en ik zal ervoor zorgen dat u niet bij hen in de buurt komt te zitten.'

Lovelock schudt opnieuw zijn hoofd, maar Renfrews opmerking over de gevangenis heeft hem bang gemaakt. Een opening en Renfrew drijft er een wig in.

'Waar kwamen ze vandaan, die kinderen? Wat was u met hen van plan? Pedofilie, gaat het daarom?'

Renfrew heeft gezien waartoe men bij pedofilienetwerken allemaal in staat is. Meer dan hem lief is. Hij heeft de glanzend afgedrukte foto's of de hoge-resolutie computerbeelden gezien. Een kind, vastgebonden en met een prop in zijn mond, dat aan een spit boven een vuur wordt geroosterd. Kinderen, niet ouder dan acht of negen jaar die orale seks met elkaar en volwassenen bedrijven. Een meisje, haar donkere huid vol scheermessneden, dat in de camera staart met ogen zo vol angst dat het leek of ze op het punt stonden te barsten.

'Doe niet zo dwaas. Ik ben geen pedofiel en ik zou ook nooit iets met hen te maken willen hebben. Ik vind het idee alleen al weerzinwekkend.'

'Wat dan?'

'Het was een liefdadigheidsactie. De kinderen kwamen uit Rusland. Ze zijn opgepikt op straat, in weeshuizen of in jeugdgevangenissen. Wij boden hen goed onderdak, een beter leven. Ze vlogen er als de kippen op af.'

'Hoe wist u hen het land uit te krijgen?'

'Via Scandinavië. Ze werden over de Finse grens gebracht, vlak bij de plaats waar vroeger het Finland-station was. Vandaar werden ze naar het westen gebracht - eerst met de boot over de Botnische Golf en vervolgens door Zweden en Noorwegen naar Bergen, waar ze werden opgepikt.'

'Door wie? Ik wil de naam hebben van de man die het werk deed.'

Lovelock gaat zonder op zijn vraag te letten door met zijn verhaal. 'Deze kinderen hadden geen leven. Wij zouden ervoor zorgen dat ze het goed kregen. Als dat mogelijk was geweest zouden we hen legaal hebben laten emigreren. Maar u weet hoe het in Rusland is, wat daar aan wetten is mag geen naam hebben. Dus moesten we het clandestien doen. En het was niet alleen in Rusland dat we moesten uitkijken. Wanneer ze eenmaal uit Rusland weg waren, bevonden ze zich in de Europese Unie, en u kent de grenscontroles wel. Wanneer je eenmaal in het geheim werkt, moet je in het geheim blijven werken omdat ze geen papieren hadden. Het was net als met die Nederlandse priester die tijdens de Koude oorlog bijbels door het IJzeren Gordijn smokkelde. Hoe heette hij ook alweer? Pater Andreas, die was het. "Gods smokkelaar", noemde hij zichzelf. Wij waren net als hij, alleen exporteerden we niet, we importeerden. We wilden de kinderen hierheen brengen en hen laten adopteren. Dat wil zeggen wanneer de hele administratie geregeld was, wanneer ze hier veilig waren.'

'En waardoor kwam er verandering in de plannen? Waarom werden ze overboord gezet?'

'Ik heb er geen idee van. Ik vertelde... mijn contactpersoon dat hij op alles voorbereid moest zijn, meer niet. Hij raakte in paniek.'

'Met de beslissing om dat bestelbusje overboord te zetten had u niets te maken?'

'Nee.'

'Nee?'

'Nee.'

'Zat Sutton ook in het complot?'

'Ja. Zijn taak was het om er op toe te zien dat het bestelbusje als een van de eerste van boord ging. We wilden het vlak bij de uitgang hebben staan: de douane controleert zelden of nooit de eerste wagens die van een veerboot rijden. Vraag iemand om een speelkaart uit een waaier kaarten te trekken. Ze pakken er bijna altijd een uit het midden, nietwaar? Als het bestelbusje onverwacht toch gecontroleerd zou worden, zouden er minder auto's voor zitten. Meer kans om er snel vandoor te gaan en natuurlijk moesten wij hem ter plekke hebben, wanneer alles misging.'

'En dat gebeurde ook.' 'Ja.'

'Dus Sutton en... uw contactpersoon bedachten een valse bommelding.'

'Ja. Het was de enige gegronde reden om het stilleggen van het schip te rechtvaardigen en het bestelbusje overboord te zetten. Tegenover de andere bemanningsleden op de brug, bedoel ik. Niet tegenover de passagiers. Zij kregen te horen dat er met een van de schroeven iets niet in orde was. Maar de bemanning op de brug zou meteen hebben doorgehad dat dat onzin was. Een bommelding was perfect. Die is onmogelijk te weerleggen en moet serieus genomen worden.'

'Wist Sutton wat er in het bestelbusje zat, toen het overboord werd gezet?'

'Nee. Niet op dat moment. Hij had vijfhonderd pond gekregen met de mededeling dat hij geen vragen moest stellen. Waarschijnlijk dacht hij dat het om drugs of wapens ging. Maar toen het busje overboord was, kreeg hij te horen wat er werkelijk in zat, om ervoor te zorgen dat hij beslist zou zwijgen. Hij kon niets verraden zonder ook zichzelf te beschuldigen.'

Renfrew moet weer denken aan afgelopen dinsdagochtend: Lovelock, Frank en hij in een kantoor met airconditioning van Seaspeed in plaats van in een smoorhete verhoorkamer op het politiebureau, terwijl Frank uiteenzette hoe Sutton in paniek was geraakt en met *de Amphitrite* de storm in was gevaren in plaats van ervandaan. Niet omdat hij het verkeerde voertuig overboord zou hebben gezet - het was wel degelijk het goede - maar omdat hij juist te horen had gekregen wat er in het busje zat dat nu op de bodem van de Noordzee lag.

Sutton in de kaartenkamer, terwijl hij berekent hoeveel tijd ze hebben verloren en hoeveel sneller hij moet varen om op tijd in Aberdeen te arriveren. Dan komen ze in de storm terecht en moeten opnieuw vaart minderen. Hij moet weer nieuwe berekeningen maken, maar dat is niet moeilijk. De getallen die hij neerschrijft zijn eenvoudig - resterende afstand gedeeld door gemiddelde snelheid - maar ze zeggen hem niets, ze beginnen te trillen en veranderen in de lichamen van dode kinderen, kinderen zonder naam en zonder toekomst, in panische angst terwijl ze in hun metalen gevangenis verdrinken...

'Ik vraag het u nog een keer. Wie was de man die de kinderen in Bergen in de Ford Transit heeft verstopt?'

Lovelock schudt zijn hoofd. 'Dat vertel ik beslist niet.'

'Het moet een van deze drie mensen zijn,' zegt Renfrew. 'Sinclair Larsen, Alex Melville of Jason Duchesne. Zeg me wie van de drie het is. Vertel het me of ik zal ervoor zorgen dat u aan de genade van uw medegevangenen overgeleverd bent.'

Lovelock schudt opnieuw zijn hoofd.

De vergaderkamer waarin Kate en Frank de videoband van de *Starsky* bekeken, is veranderd in een provisorische projectkamer. Vijf rechercheurs zijn druk bezig met het verzamelen van Lovelocks bankafschriften, reisgegevens, creditcardafschriften, persoonlijke e-mail, lijsten van gesprekken met zijn gsm en berichten die per fax zijn verzonden. Ze staan voortdurend in verbinding met de drie groepen die over de hele stad zijn verspreid, bij Urquhart, Seaspeed en in het huis van Lovelock.

De details van een leven. Opgebouwd in tientallen jaren, geruïneerd in een paar uur.

Fergusons stemming is aanzienlijk beter geworden nadat Red vertrokken is. Ze hebben drie onopgeloste moorden op moeders gevonden: een vrouw die in 1984 in Banff werd neergestoken, een tweede die in 1991 in Glamis de dood vond bij een vermoedelijke brandstichting en een laatste die verleden jaar in Arbroth met een knuppel werd doodgeslagen. Alledrie deze zaken worden momenteel nog eens nagegaan.

Van alle employés bij de plantsoendienst wordt nagegaan of ze een strafblad hebben, ook wordt gekeken of een van hen met een onopgeloste moord in verband gebracht zou kunnen worden. Andere rechercheurs lopen de tuinentra af, op zoek naar iemand die de bewuste voorwerpen gekocht zou kunnen hebben. Als Blackadder contant betaald heeft zal het waarschijnlijk weinig opleveren, maar misschien kan het personeel zich nog iets herinneren.

Het onderzoek naar het mes en de slangen wordt voortgezet, tot dusver zonder succes.

Kate stapt haar kantoor binnen en hoort meteen het zachte elektronische boing-geluid van haar computer, een teken dat er een bericht binnen komt.

De screensaver staat aan: het is er een die ze zelf gemaakt heeft, een driedimensionale tekst die over het scherm roteert en zwaait terwijl hij achtereenvolgens alle kleuren van

de regenboog krijgt. Een woord, dat voortdurend ronddraait.
BLACKADDER

Kate tikt op de Entertoets en de screensaver verdwijnt. Ze tikt nog een keer en het dialoogvenster verdwijnt ook.

Het nieuwe bericht heeft geen aanhef en het adres van de afzender heeft ze nooit eerder gezien - het komt via de hotmail - maar ze weet onmiddellijk van wie het is. *Grote god. Hij laat eindelijk iets van zich horen.*

Kate vraagt zich even af of hij misschien een virus aan het bericht heeft gehecht, maar er is geen attachment. Ze opent het bericht.

Twee - nul, mevrouw de rechercheur. En nog steeds lijkt je geen stap verder te zijn gekomen met je onderzoek. Eerlijk gezegd had ik meer van je verwacht. Je reputatie is je vooruitgesneld. Ik denk dat het waar is wat er gezegd wordt: bij een mislukking zijn al je vroegere successen vergeten.

Anoniem. Beheerst. Uitdagend.

Kate moet denken aan de laatste anonieme brief die ze zag: het bericht waarin haar vader met een bomaanslag werd bedreigd. Opschepperig en lomp. Deze mededeling is geen van beide.

Kate pakt de telefoon op, kijkt op een lijst met interne nummers en drukt een aantal toetsen in. 'Technische recherche.'

'Met inspecteur Beauchamp. Ik heb dringend een technicus nodig.' 'We hebben het hier momenteel nogal druk, inspecteur.' 'Dat interesseert me niets. Ik heb er onmiddellijk een nodig.' Met een rood gezicht waarop een enigszins bange uitdrukking ligt, komt hij even later haar kantoor binnen. Istvan Molnar, een Hongaar die hier nog niet zo lang werkt. Zijn lange sluike haar plakt als een stel douchegordijnen aan weerskanten tegen zijn gezicht en door zijn smalle kin en neerhangende mondhoeken ziet hij er voortdurend treurig uit. Kate wijst naar het scherm.

'Dit bericht heb ik daarnet ontvangen. Ik moet weten wie het stuurt en waar het vandaan komt.'

Molnar leunt over haar heen en tuurt naar het scherm. In de oksel van zijn overhemd zit een maansikkel van zweet. Ze duwt haar draaistoel achteruit om hem meer ruimte te geven. Hij bedankt haar met een verlegen knikje en gunt haar verder het onaantrekkelijke uitzicht op zijn rug. Hij tikt op het toetsenbord, maakt wat tut-geluiden tegen zichzelf, en tikt weer iets. 'Onmogelijk te zeggen,' zegt hij terwijl hij zich naar haar omkeert. 'Hoe bedoel je?'

'Je geeft willekeurige naam voor adres.' 'Maar voor hotmail moet je toch bepaalde details geven?' 'Nee. Is gratis dienstverlening, dus geen creditcard nodig. Je geeft details wanneer je inlogt, maar zij niet controleren. Je geeft naam, geboortedatum, postcode - kun je allemaal vervalsen.' 'Dus je kunt onmogelijk ontdekken wie hij is?' 'Bij één bericht, onmogelijk. Na tijdje, met veel berichten - misschien.' 'En hoe kan hij mijn adres weten?' 'Heel gemakkelijk. Hij zoekt servernaam op - staat op politiewebsite - en hij kent uw naam. Namen bij e-mail maar op beperkt aantal manieren gegeven: initialen, achternaam, enzovoort. Hij probeert gewoon net zolang tot goed is.' Hij haalt zijn schouders op. 'Juist.' Kate klemt haar lippen geërgerd op elkaar. 'Dank je wel.' Molnar knikt en hij lijkt wel op een aap als hij er haastig vandoor gaat, zijn bovenlichaam enigszins voorovergebogen en zijn benen gespreid. Het bericht staat nog steeds op het scherm. Kate leest het nog een keer.

Twee - nul, mevrouw de rechercheur. En nog steeds lijkt je geen stap verder te zijn gekomen met je onderzoek. Eerlijk gezegd had ik meer van je verwacht. Je reputatie is je vooruitgesneld. Ik denk dat het waar is wat er gezegd wordt: bij een mislukking zijn al je vroegere successen vergeten.

Boven de tekst staart het 'antwoord aan afzender'-icoontje haar onbewogen aan. Ze klikt er op en begint te typen, hoofdletters gebruikt ze niet.

we weten alles van je, adderman. je stelt niets voor, begrepen? in wat voor hel je je ook bevindt, je hebt daar zelf voor gekozen, jij hebt de beslissingen genomen waardoor je

daar terecht bent gekomen, en je zou er nu meteen weer uit kunnen komen, als je dat zou willen - alleen houd je er zulke opvattingen op na dat de weg uit de hel je verschrikkelijk gevaarlijk lijkt, angstwekkend pijnlijk en ongelooflijk moeilijk, dus blijf je maar in de hel omdat het daar in jouw ogen veilig en vertrouwd is. zo heb je het het liefste.

Het pijltje zweeft boven het verzendicoontje. Met een gevoel alsof ze in een leegte stapt, klikt ze er op. En wacht. *Waar ben ik toch mee bezig?*

Je probeert hem te pakken te krijgen, uit zijn tent te lokken, hem iets te laten zeggen waardoor hij zich verradt, hem een aanwijzing te laten geven wie hij is, waar hij is. Door zijn woorden zult gij hem kennen.

Als hij reageert is dit de moeite waard. Ze wil dat hij antwoord geeft, net zoals men wil dat een onbereikbare geliefde zal bellen. *Waar ben ik toch mee bezig?*

Het 'boing', opnieuw het dialoogvenster. Zijn antwoord.

Lang en moeilijk is de weg die uit de hel naar het licht leidt.

Zijn eigen verlossing. Hij pleegt zijn daden zodat hij uit de hel kan ontsnappen. Red had gelijk. Wanneer hij zijn laatste slachtoffer heeft gedood, is zijn krankzinnigheid genezen en hij zal verdwijnen. Kate kijkt weer naar het scherm.

Waar ben je? Waar zitje toch? Waar verstopte je jezelf tussen de sluiers van de technologie? Hoe zie je eruit? Wie ben je? Ze drukt woedend op de AAN-UIT knop en het scherm wordt zwart.

Holroyd staat Renfrew bij de voordeur op te wachten als deze bij Lovelocks huis arriveert.

Ze gaan naar Lovelocks studeerkamer waar Holroyd naar het computerscherm wijst. Hij doet een stap achteruit zodat Renfrew er op zijn gemak naar kan kijken. Een tweede e-mailbericht, ook vanuit Urquhart verzonden, ook gewist.

Ik begrijp uw verlangen om de lading zo snel mogelijk te veilen, maar op een doordeweekse dag is dat onmogelijk omdat hier altijd nog mensen laat aan het werk zijn. Het eerste beschikbare weekend lijkt me ideaal. Ik heb geconstateerd dat het gebouw op drie achtereenvolgende zondagen verlaten is. Zondag de zestiende is wel een geschikte dag. Als we om ongeveer zeven of acht uur 's avonds beginnen is het zeker dat de veiling eindigt als het donker is, waardoor de veiligheid nog eens extra wordt vergroot.

Ik heb vandaag een telefoontje ontvangen van G.J., een van de geïnteresseerde bidders. Hij was zo nonchalant om de Wilberforce-term gewoon in een gesprek te gebruiken. Het lijkt me nuttig om alle cliënten nog eens extra op het hart te drukken dat ze deze term nooit moeten gebruiken, zelfs niet onderling.

Renfrew kijkt naar Holroyd.

'Dit is exact de tekst, zoals je hem hebt teruggevonden?'

Holroyd knikt.

'En de afzender is absoluut niet na te gaan?'

'Nee. Urquhart, dat is het enige wat ik weet.'

'Heb je dit aan meneer Beauchamp laten zien?'

'Nog niet.'

Renfrew leest het bericht opnieuw. Alles wat hij ziet stond er daarnet ook al. Geen vergissing mogelijk.

De kinderen zouden bij Urquhart verkocht worden. Ze zouden geveild worden. Maar Lovelock zei dat ze voor adoptie waren bestemd. Waarom zou je adoptiekinderen gaan veilen?

Renfrew leest hardop van het scherm: "'Als we om ongeveer zeven of acht uur 's avonds beginnen is het zeker dat de veiling eindigt als het donker is, waardoor de veiligheid nog eens extra wordt vergroot'." Hij kijkt Holroyd aan. 'Wat betekent dat, denk je?'

'Waarschijnlijk wil het zeggen dat er zo minder kans is dat ze gezien worden, wanneer veel mensen het gebouw tegelijkertijd verlaten.'

'En dat betekent weer dat ze iets uitvoeren wat andere mensen niet mogen weten.'

Maar Lovelock had Renfrew daarnet verteld dat alle papieren in Schotland in orde gemaakt zouden worden. Hij had gesuggereerd dat aan alle geheimhouding een eind zou komen, wanneer de kinderen eenmaal veilig waren.

Renfrew leest het bericht voor een derde keer en ditmaal springt een andere zin in het oog.

Hij was zo nonchalant om de Wilberforce-term gewoon in een gesprek te gebruiken.

'Wat wordt er met die "Wilberforce-term" bedoeld, denk je?' vraagt Renfrew.

'De enige Wilberforce die mij te binnen wil schieten is William Wilberforce, de man die...'

Holroyd zwijgt. Renfrew maakt zijn zin af.

'De man die de slavernij afschafte.'

Slavernij.

Het kwaad lijkt van het scherm af te druipen. Een veiling van menselijke ellende. Buiten de officiële uren, voor een selecte groep genodigden, slechts vijf kavels - allemaal verkocht in de staat waarin ze verkeren, onvolkomenheden inclusief. Voor de aanvang worden de kavels tentoongesteld, zodat de bidders ze op hun gemak kunnen bekijken. Geen richtprijs, geen registratie, geen creditcards, geen catalogus, geen veilingnummer, geen provenance. Levens onder de hamer voor een vraatzuchtige school haaien.

Met knipperende ogen staart een kind onzeker in het felle licht. De gezichten zijn gespannen op hem gericht, alsof hij een dier in de dierentuin is. Rechtsboven hem roept een man getallen. Als hij hem zou kunnen begrijpen, zou hij dit horen:

'Vijfduizend. En vijf. En zesduizend. En vijf. En zeven...'

Zo nu en dan steken er mensen die naar het kind kijken hun hand op. Ze houden bordjes met nummers omhoog.

'Eenmaal, andermaal...'

Het kind krimpt ineen als de hamer neerkomt.

Hij wordt weggeleid van al deze mensen. In een achterkamertje wordt hij opgehaald door een man in kostuum. De man zegt iets wat het kind niet begrijpt. Dat is de man die het kind meeneemt.

Renfrew wrijft met zijn handen over zijn gezicht. Jaren geleden exporteerde Aberdeen kousen naar Duitsland, en vervolgens linnen en graniet naar Göteborg en Amsterdam. Toen kwam de visserij op en daarna de olie-industrie. En nu worden er kinderen verhandeld.

Ze nemen twaalf kratten met documenten uit Lovelocks huis mee naar Queen Street. Het is al na zessen als ze aan het moeizame karwei beginnen om alles door te nemen.

De kalme stilte van een gloeiend hete dag wordt verbroken door het geritsel van papier en het geluid van onderarmen die over bezwete voorhoofden worden gehaald. Frank, die op de terugweg door Renfrew op de hoogte is gebracht, helpt een handje mee en hij is degene die vindt wat ze zoeken.

Een blad papier met het logo van Seaspeed. Vijf woorden onder elkaar in Lovelocks handschrift.

Dover. Folkestone. Huil. Yarmouth. Poole.

Allemaal havens met veerdiensten. En daaronder in blokschrift een naam in hoofdletters.

JASON D

Renfrew stuurt een paar rechercheurs naar het huis van Jason. Hij is niet thuis en er zijn ook geen aanwijzingen waar hij heen is gegaan. Renfrew laat een opsporingsbericht met een foto van Jason naar alle plaatselijke politiekorpsen uitgaan. Hij geeft geen details waarom Jason wordt gezocht en hij benadrukt dat dit nieuws nog niet in de openbaarheid mag komen.

Vervolgens gaat hij naar de cel waar Lovelock zit, beschuldigd van een poging tot moord en in afwachting van verdere aanklachten met betrekking tot het illegaal binnensmokkelen van buitenlanders. Renfrew zegt Lovelock dat ze de waarheid nu kennen, ze weten dat dat liefdadigheidsverhaal een en al gelogen was, ze zijn op de

hoogte van de slavenveilingen en ze weten wie de smokkel daadwerkelijk uitvoerde. Hij zegt Lovelock ook dat hij in de gevangenis een speciale behandeling mag verwachten. Lovelock zegt niets.

Drie kwartier lang luistert Kate naar haar vader en Renfrew terwijl dezen haar de hele toedracht van de zaak uiteenzetten. Vervolgens gaat ze naar huis. Ze heeft het gevoel dat haar hoofd vol water zit. Ze wil maar een ding: dat het allemaal voorbij is - en wanneer het zo ver is blijft ze een hele week thuis om zich met niets anders bezig te houden dan met haar zoon. Seaspeed is ten dode opgeschreven, dat weet Kate. Het bedrijf verkeerde toch al in een moeilijke financiële positie en zodra de waarheid over de *Amphitrite* bekend wordt, is het ermee afgelopen. Wie wil er reizen met een maatschappij die kinderen vanuit Rusland naar Schotland vervoert, waar ze als slaven verkocht worden? Wie wil zijn goede naam in de waagschaal stellen door te proberen zo'n bedrijf nieuw leven in te blazen?

Het antwoord op beide vragen is hetzelfde. Niemand.

Kate herinnert zich een verhaal dat ze verleden jaar hoorde. Een van de ruwste klanten in Shotts, ze gelooft tenminste dat het zich in die gevangenis afspeelde, had een roodborstje gevangen. Het was gewond: het kon een van zijn vleugels nauwelijks bewegen. De man besloot het vogeltje te verzorgen tot het weer genezen zou zijn. Hij liep er voortdurend mee in zijn borstzak rond. Het was zijn oogappeltje.

Op een dag zei een van de cipiers tegen deze man dat hij het vogeltje weg moest doen. De voorschriften waren duidelijk: geen huisdieren. De man protesteerde. De cipier was onvermurwbaar. Het was een hete dag, net als vandaag, en overal stonden de elektrische ventilatoren aan. De gevangene liep naar het dichtstbijzijnde apparaat, haalde het roodborstje tevoorschijn en gooide het er in. Het was meteen dood. Iedereen was vol afgrijzen, de cipier nog het meest. 'Ik dacht dat je van dat vogeltje hield?' zei hij. 'Dat deed ik ook,' zei de gevangene. 'Maar als ik het niet mag houden, krijgt niemand anders het.'

Met Lovelock en Seaspeed was het precies eender. Die maatschappij was zijn lievelingetje. Hij zou liever zien dat die ten onder ging dan dat iemand anders haar in handen zou krijgen. Lovelock en Seaspeed, de gevangene en het roodborstje. Een man van formaat die een ziek beest verzorgde, niet alleen met liefde maar met een jaloers egoïsme.

Kate belt Bronagh vanuit haar auto. 'Hallo, met mij. Hoe gaat het met Leo?'

'Hij is nu weer helemaal kalm.'

'Heeft hij nog iets over vanochtend gezegd?'

'Helemaal niets.'

'Ook niet waarom hij ineens zo overstuur raakte?'

'Nee.'

'O.' Even stilte. 'Tante, is het goed als hij vannacht bij je blijft?'

'Alweer? Is alles in orde met je?'

'Ja. Alleen hangt alles me mijlenver de keel uit. Ik wil... nou ja, je weet wel.' 'Ja.'

'Je bent een schat. Ik bel je morgenochtend.'

Hierna belt ze Alex. 'Kun je naar me toe komen?' vraagt ze.

'Natuurlijk. Ik ben er zo.'

Hij kookt voor haar en onder het eten praat ze aan een stuk door tegen hem, zonder dat ze zich er om bekommert of haar verhaal wel samenhangend is, laat staan dat ze zich afvraagt of hij misschien ook wel iets zou willen zeggen. Ze gooit alles er gewoon uit in dezelfde willekeurige volgorde waarin het in haar hoofd opkomt. Eigenlijk hoeft Alex niet eens tegenover haar aan tafel te zitten: het had iedereen kunnen zijn, alles, desnoods een staande schemerlamp, zolang die maar naar haar luistert. Wanneer ze eindelijk is uitgepraat, evenzeer door uitputting als door iets anders, loopt hij om de tafel heen en omarmt haar stevig.

'Hoe was je avondje uit met de jongens?' vraagt ze.

'Leuk.'

'Heb je hen over mij verteld?'

'Natuurlijk.'

'Tot in de meest smerige details?'

'Doe niet zo gek.'

'Ik durf te wedden van wel.'

'Nietwaar.'

'Maar dat willen alle mannen toch van elkaar weten? Hoe ze is, wat ze doet, of ze kreunt of gilt, hoe ze met haar heupen wipt, al dat soort dingen?'

'Ik heb ze verteld dat je geweldig bent en dat je me gelukkig maakt. Meer niet. Mannen vragen niet naar dat soort dingen. Heus niet. Gesprekken van vrouwen onder elkaar zijn veel smeriger dan die van mannen. Jij vertelt je vriendinnen veel ergere dingen dan ik.'

'Ik heb gewoon geen tijd voor vriendinnen.'

'Dat is dan maar goed ook.'

Ze lacht met haar hoofd in zijn nek.

'Ik zal de afwas even doen,' zegt hij.

'Dat mag wel in de krant. Elke man die ik ken, gaat er als een haas vandoor wanneer hij het woord Drecht maar hoort.'

'Ik vind het eigenlijk wel leuk. Het is rustgevend.'

Hij loopt naar het aanrecht, spuit wat groen afwasmiddel op de borden die daar liggen opgestapeld - net als de lichamen waar hij op de *Amphitrite* overheen liep - en draait de kraan open, een klein eindje zodat het water niet van het aardewerk opspat en hem doorweekt. Kate loopt van achteren op hem toe en legt haar armen rond zijn middel. Hij voelt haar adem tegen de zijkant van zijn hals.

'Dank je wel dat je gekomen bent,' zegt ze. 'Ik ben blij dat je er bent.'

Alex leunt achterover tegen haar aan en heft zijn hoofd wat op, zodat zij met haar neus onder langs zijn kin kan wrijven.

'Er is iemand die zich vanochtend niet heeft geschoren,' zegt ze.

'Het is zaterdag, iemand hoefde dat dus niet.'

Hij leunt weer naar voren, draait de kraan dicht en begint een van de borden af te wassen. Zij duwt haar rechterhand onder zijn overhemd en tast met de linker naar zijn riem.

Hij draait zich om en kijkt haar aan. Zijn handen zitten vol met dikke vlokken zeepschuim.

Even later gaan ze in de slaapkamer naadloos van de ene toestand over in de andere: ze beminnen elkaar, liggen over elkaar heen te doezelen, terwijl ze haar en huid strelen. Ondertussen worden de schaduwen buiten langer tot ze uiteindelijk overgaan in de nacht. Ze bewegen zich zachtjes samen, en speeksel verschijnt op geopende lippen als de een of de ander hijgt van genot. Zweetdruppels parelen onder aan haar hals en stromen tussen haar borsten door naar haar buik. Alex tilt zijn hoofd op en buigt zich voorover om ze weg te kussen. Ze houdt hem in zich zonder te bewegen en opeens spant ze al de spieren van haar buik tot aan haar kruis om hem heen, tot hij denkt dat ze hem nooit meer zal laten gaan. Gedurende deze lome uren is hun afzonderlijke bestaan volkomen samengesmolten.

Wanneer Kate haar ogen weer opent staan de lichtgevende groene wijzers van de wekker zo ver gespreid als maar kan. Kwart voor drie. Precies hetzelfde tijdstip waarop ze laatst wakker werd, toen Alex was verdwenen.

Ditmaal is hij nog altijd hier en hij is volkomen uitgeteld. Het laken naast haar rijst en daalt ritmisch.

Kate voelt zich klaarwakker. Ze drukt zichzelf omhoog in het bed, reikt met een arm over Alex heen en rommelt in de duisternis, op zoek naar iets - wat dan ook - wat haar zozeer zal uitputten dat ze weer in slaap valt. Haar vingers betasten het nachtkastje. Ze voelen de verbanddoos en de wekker en komen tot rust op iets kouds en metaligs. Ze pakt het op en houdt het vlak voor haar borst, terwijl ze het om en om draait in haar handen. Rubberen knoppen, een plastic snoer. Alex' walkman. Kate vindt de koptelefoon, zet die op en betast de rubberen knoppen, **PLAY** is altijd de grootste.

Alex' stem klinkt luid in haar hoofd. 'Ik zal elke dag naar deze band luisteren en dat zal me helpen onder ogen te zien wat er aan boord van de *Amphitrite* is gebeurd. Ik heb niets om bang voor te zijn. Na verloop van tijd zullen de gruwelen vervagen.' Zucht. 'Het drong voor het eerst tot me door dat er iets mis was om ongeveer...'

Kate drukt op de knoppen tot de band stopt. Ze rukt de koptelefoon van haar hoofd, rolt opzij, pakt Alex bij zijn schouder en schudt hem ruw wakker. Hij maakt een paar

snuffelende geluiden, als een varken op zoek naar voedsel en draait zijn hoofd dan naar haar toe.

'Wat is dit?' vraagt ze.

'Wat is wat?'

Ze tast achter haar en doet het licht aan. Hij knijpt zijn ogen dicht.

'Wat dóé je?'

'Wat is dit?' vraagt ze, terwijl ze de walkman omhooghoudt.

Hij opent zijn ogen een heel klein beetje. 'Mijn walkman,' zegt hij slaapdronken. 'Wat had jij dan gedacht?'

'Nee. Wat voor bandje zit erin?'

Hij slaapt nog half. Hij denkt niet na voor hij antwoord geeft.

'Het bandje dat ik van mijn therapeut moest maken.'

'Wat voor therapeut?'

Nu is hij ineens klaarwakker, omdat hij weet dat hij een blunder heeft begaan.

'Welke verdomde therapeut, Alex?'

Hij zucht. 'Ik ben naar een therapeut gegaan.'

'Waaróm?'

'Ik wilde een onpartijdige mening over wat ik voelde. Ik dacht dat ik de zaken in een bepaald perspectief zou kunnen zien, wanneer ik met een objectief iemand zou praten die er niet bij betrokken was geweest.'

'Perspectief? Psychotherapeutisch gelul waarschijnlijk. Wat voor onzin hebben ze je op de mouw gespeld?'

'Het was geen onzin. Ze vertelde me dat ik last heb van een posttraumatisch stresssyndroom, wat volkomen normaal is, en dat ik dat mettertijd wel zal verwerken.'

'Waarom heb je me dat niet verteld?' 'Omdat ik wist dat je op deze manier zou reageren.'

'We hadden een afspraak! We waren het er over eens dat we alleen met elkaar zouden praten.'

'Ik weet het.'

'Ik ben gewoon niet genoeg voor je, bedoel je dat?'

'Kate, hou je nou toch eens kalm.'

'Jij hoeft me niet te vertellen wat ik moet doen. Verdomde leugenaar.'

Kate springt het bed uit en rent naar de badkamer. Alex ligt op zijn rug, kokend van woede over haar onredelijk uitval en zijn eigen stommitieit dat hij zijn walkman mee naar hier heeft genomen. Na enkele ogenblikken zwaait hij zijn voeten vermoeid over de rand van het bed en gaat haar achterna.

Ze zit helemaal in elkaar gekropen in een hoekje bij het bad en ze ziet er ontzettend kwetsbaar uit. Ze heeft haar hoofd voorovergebogen, haar knieën zijn opgetrokken onder haar kin en ze heeft haar armen rond haar schenen geslagen. Alex hurkt naast haar neer.

'Lieverd, het spijt me,' zegt hij. 'Kom nou weer naar bed. Morgenochtend praten we er samen gewoon over.'

Ze geeft geen antwoord. Hij begint haar haar te strelen. Geen reactie. Hij legt zijn handen op haar schouders maar ze blijft volkomen onbeweeglijk onder zijn aanraking.

Dan zegt ze zonder haar hoofd op te tillen: 'Ga weg, Alex. Ga gewoon weg.'

Zijn tijd in het dorp is ten einde. Ze proberen het huis te verkopen, maar er zijn geen gegadigden, niet na wat er allemaal in gebeurd is.

Hij is volwassen en verhuist naar Aberdeen, waar hij een baantje in de openbare bibliotheek krijgt. Het werk is nogal saai, maar de vrijheid die hij nu heeft is ronduit bedwelmend. Hij geniet van het begin van elke ochtend als iemand die uit de gevangenis is ontslagen en de zon voor de eerste keer ziet. Een eigen flat, een eigen leven. Voor hem is dit allemaal nieuw, ook al beschouwen andere mensen het als vanzelfsprekend. Het is gewoon een wedergeboorte.

Hij heeft ook kansen te over om te lezen. Iedere avond neemt hij een boek mee naar huis, dat hij de volgende ochtend uitgelezen mee terugbrengt naar zijn werk. Hoe minder open hij zich opstelt, hoe minder zijn collega's over zijn vroegere leven zullen ontdekken en hoe minder kans er is dat hij laat blijken hoe groen en naïef hij nog is.

Hij kruipt langzaam uit zijn schulp. Zijn collega's kennen hem als stil en gereserveerd, maar de werkelijkheid is iets gecompliceerder. Hij leeft erg teruggetrokken, tot hij

geleerd heeft hoe het moet - en 'het' is het leven zelf leiden. De normale omgangsvormen zijn volkomen onbekend voor hem en zijn teruggetrokkenheid is een vorm van zelfbescherming.

Deze mensen met wie hij werkt zijn niets bijzonders. Hoe meer hij met hen praat, hoe meer hij beseft dat ze helemaal niet zijn zoals hij. Hij is een leeg stuk linnen, waarop van alles geschilderd kan worden. Zij zijn niets, verstrikt in hun alledaagse leventje en besognes: onbenullig geroddel, zorgen over promoties, de afgezaagdheid van het leven. Maar ze zijn vooral dom. Elke dag groeit zijn laatdunkendheid en minachting voor hen, maar daar hebben ze geen idee van.

Op zijn eerste kerstfeest daar komt een van de bibliotheekassistentes dronken naar hem toe waggelen en vertelt hem hoe iedereen hem maar een kouwe kikker vond, toen hij pas bij hen werkte. Ze wisten niet zeker of het een gevolg was van verlegenheid of dat hij zich te goed voor hen voelde, maar nu weten ze dat het het eerste was, want hij kruipt langzaam uit zijn schulp.

Wat zegt hij tegen haar? Dat het als verlegenheid is begonnen, maar dat het is uitgegroeid tot superioriteit? Nee. Hij glimlacht en mompelt iets onbenulligs, waarop zij hem omhelst en onder de mistletoe probeert te trekken.

Het is niet moeilijk, wanneer hij het eenmaal onder de knie heeft. Shakespeare had gelijk, toen hij zei dat de wereld een schouwtoneel was. Hij speelt zijn rol voortreffelijk. Hij observeert het menselijke gedrag met het scherpe oog van een adelaar en hij merkt hoe gemakkelijk het in de meeste gevallen is iemand een rad voor ogen te draaien. Hij weet wanneer hij moet glimlachen, wanneer hij een hand op iemands schouder moet leggen, wanneer een vriendelijk woord wonderen kan doen. Hij weet hoe hij mensen moet amuseren, ook al kunnen anderen hém niet amuseren. Hij weet wanneer hij verdriet, sympathie en medelijden moet laten blijken.

En daar zit hem de moeilijkheid. Hij weet hoe hij warmte moet tonen, maar niet hoe hij die moet voelen. De enige emoties die hij kent, hebben een zwart randje: haat, woede en bovenal minachting. Mensen zijn er om gebruikt te worden, en hij gebruikt ze ook. Dat geeft hem de meeste bevrediging: zien hoe iedereen naar zijn pijpen danst, zonder dat ze het zelf in de gaten hebben. Misleide dwazen, zij allemaal.

Op een avond gaat hij vlak voor sluitingstijd op zoek naar een boek dat hij die avond uit de bibliotheek wil meenemen. Hij speurt langs de ruggen in de toneelafdeling, als hij een boek ziet dat niet netjes in de rij staat. Het is te ver tussen de andere boeken naar achter gedrukt, zodat het half verborgen zit achter een ander boek. Zijn hand beweegt er zich bijna uit zichzelf naartoe. Hij trekt het boek eruit en slaat het open.

Aischylos. De *Oresteia*. Een trilogie: *Agamemnon*, de *Choëforoi* en de *Eumenideti*.

Hij slaat het open en begint de inleiding te lezen.

'In 480 v. Chr., toen de Perzen Athene plunderden en de altaren van de goden op de Akropolis vernietigden, was Aischylos vijfenveertig jaar oud. Kort daarna streed hij mee in de legermacht die de Perzen bij Salamis en Plataiae versloegen. Aischylos beschreef de Griekse overwinning als een triomf over de barbaren die in henzelf schuilden, de hybris die de invaller en de autochtone tiran tot doelwit van de goden maakte. De *Oresteia* is de vervolmaking van deze visie op afschrikwekkend voorbeeld en beloning. Het overheersende symbool is dat van licht na de duisternis. Het is een inwijdingsritueel van barbaarsheid naar beschaving, van jeugd naar volwassenheid: een verhaal over onze inspanningen, terwijl we ons aan het verleden ontworstelen om onze toekomst te omarmen.'

Hij is gebiologeerd. Tussen de metalen rekken met de spaarzame bezoekers die er vroeg in de avond nog zijn, drinkt hij de woorden gretig in en zet zich schrap tegen hun weerklank.

De inleiding geeft een kort overzicht van het verhaal. Agamemnon, opperbevelhebber van de Griekse strijdkrachten in de Trojaanse oorlog, die Klytaimnestra tegen haar wil had gehuwd. Orestes, de zoon van Agamemnon, zelf verjaagd in ballingschap. Klytaimnestra die Aigisthos, de neef van haar man, als minnaar had genomen, toen Agamemnon van huis was. Agamemnon die zijn oudste dochter had geofferd voor hij vertrok. Klytaimnestra en Aigisthos die een complot smeedden om Agamemnon te doden. Agamemnon die tijdens een vliegende storm naar huis terugkeerde, met zijn maitresse Cassandra op sleeptouw. Cassandra die, opgaand in een profetische trance, weigerde het

huis binnen te gaan. Agamemnon die vermoord wordt door Klytaimnestra als hij uit zijn bad komt. Aigisthos die zich de symbolen van Agamemnons macht toe-eigent. Orestes die uit wraak Klytaimnestra en Aigisthos doodt.

Hij moet steun zoeken tegen de boekenkast.

Het is alsof zijn leven al vele eeuwen geleden voor hem is uitgestippeld, en vanuit het oude Griekenland naar een winderig Schots dorpje is verplaatst. Hij is Orestes die worstelt met zijn verlangen naar wraak en zijn bloedschuld. Hij is besmet door de misdaad, de doden die de levenden vervolgen, dorstend naar wraak. Hij is gerechtigheid en onrecht, in beide gelijkelijk gerechtvaardigd.

Hij leest verder en wat dan volgt laat zijn bloed verkillen.

Nadat Orestes zijn moeder en haar minnaar heeft gedood, wordt hij vervolgd door de Furiën die hem tot waanzin drijven.

Hij bladert snel van de inleiding naar de tekst zelf, op zoek naar een verwijzing naar de Furiën.

Het duidelijk spoor van de man sleurt zijn schuld aan het licht. Hij is gewond: zoek naar de vegen bloed, jaag hem op en vang hem. Over de uitgestrekte, glooiende aarde hebben we in kudden gezworven, terwijl we in een vleugelloze vlucht over de golven sprongen - en nu zijn we gekomen en in een wilde achtervolging voor de schepen uitgesneld. Hij moet hier ergens zijn, weggekropen als een opgejaagde vos. De geur van menselijk bloed is vreugde voor mijn hart! Uitzijn levende merg zal ik mijn rode plengoffer wringen, uit zijn aderen zal ik mijn voedsel opzuigen, mijn rauwe, wrede bekers.

Ze zullen hem komen halen.

Hij begrijpt nu dat hij zijn moeder via het gerecht had moeten laten boeten. Hij had zichzelf in bedwang moeten houden en respect voor de wet tonen. Hoe gemeen ze ook was, het kwaad dat hij heeft bedreven door haar te doden overtreft haar misdaad ruimschoots. Ze zullen hem komen halen. In tegenstelling tot Orestes zal er voor hem geen rechtszaak volgen, geen hoop op redding zijn. Ze zullen hem komen halen. Hij weet niet wanneer of in welke vormomming, maar komen zullen ze; en wanneer ze dat doen zullen ze geen genade kennen.

Zondag

Voor de tweede maal die week wordt Kate bij het krieken van de dag door de telefoon uit haar slaap gerukt. De absolute zekerheid van wat ze te horen zal krijgen snijdt door haar slaap en de kilte in haar maag.

Het laatste lijk. Blackadder is me voor, hij heeft zijn laatste offer gebracht. Zijn laatste slachtoffer, onuitsprekelijk verminkt omdat hij het krankzinnige idee heeft dat hij gestraft wordt voor de moord op zijn moeder. Nu is het gebeurd. Hij zal verdwijnen. Ik zal hem nooit meer vinden.

Ze graait naar de hoorn. 'Met Kate Beauchamp.'

'Met Red.'

'Red, het is' - ze tuurt naar de wekker terwijl haar slaperige brein de stand van de wijzers met een tijd in verband probeert te brengen - 'vijf uur in de ochtend.'

'Ik weet het. Ik zou je al eerder gebeld hebben, maar het heeft me uren gekost om deze zultkoppen hier ervan te overtuigen dat ze me een telefoon moesten brengen. Ik weet wat ik over het hoofd heb gezien.'

Plotseling zit ze stijf rechtop. De slaapdrunkenheid ontvlucht haar lichaam zoals een gazelle vlucht voor een leeuw.

'Ik kan de zaak beter tot in detail voor je uiteenzetten, voor het geval ik het bij het verkeerde eind heb,' gaat Red verder. 'Luister goed en zeg het meteen als je iets niet begrijpt. Ik wil niet dat je me zomaar op mijn woord gelooft. Daar is het te belangrijk voor.'

Kate haalt diep adem. 'Goed.'

'Om te beginnen, heb je ook gehoord of er ergens varkens zijn gedood sinds die moorden zijn begonnen?'

'Varkens?'

'In het oude Griekenland probeerden moordenaars - vooral degenen die familieleden hadden gedood - zich soms te reinigen door een zwijn te doden en het bloed over hun hoofd uit te gieten. Men geloofde dat hun schuld door dit bloed werd geabsorbeerd terwijl het langs hun lichaam naar beneden stroomde.' 'Ik heb niets over het doden van varkens gehoord. Maar ik zal het laten nagaan.'

'Goed. Volgende punt. Ik zei je toch dat er drie Furiën waren, nietwaar?' 'Ja.'

'Nou, ik heb heel wat gelezen sinds ik teruggekomen ben. Drie is het aantal dat gewoonlijk wordt genoemd, hoewel niet altijd. In het Griekse drama bijvoorbeeld traden de Furiën vaak in een wisselend aantal in een koor op. Zowel Aischylos als Euripides maakte gebruik van zo'n koor, toen ze over Orestes schreven, die door de Furiën tot waanzin werd gedreven nadat hij zijn moeder had gedood. Maar zij zijn uitzonderingen, en ik denk dat zij het voornamelijk hebben gedaan vanwege het dramatische effect. Daarom kunnen we wel aannemen dat drie het aantal is waarnaar we moeten zoeken, zoals we eerder hebben gedaan.'

'Ja.' Ze hoopt dat hij zich zal haasten.

'Die drie zijn niet onderling verwisselbaar. Ze hebben namen, aparte persoonlijkheden. En ze worden bijna altijd in dezelfde volgorde opgenoemd. De eerste is Tisifone, de wreker van moord. Petra Gallacher was het eerste slachtoffer. Laten we eens aannemen dat Petra in de verwrongen gedachtegang van Blackadder Tisifone vertegenwoordigt. Hij ziet haar als iemand die gekomen is om hem te straffen voor de dood van zijn moeder. Zij was journalist. Misschien is ze op een of andere manier op de waarheid gestuit.'

'Ferguson heeft alle reportages gecontroleerd die ze heeft gemaakt. Zoiets was er niet bij. Dan zou hij het gevonden hebben.'

'Niet als ze er op eigen houtje mee aan de slag gegaan.'

'Waarom zou ze zoiets doen?'

'Ze stond op het punt ontslagen te worden, heb je gezegd. Misschien was dit een laatste poging van haar om een gooi naar een vaste baan te doen. Zorg voor een belangrijk stuk en maak daarmee zoveel indruk op de nieuwsredactie dat men je wil houden.'

'Dat zou ze hun hebben verteld.'

'Dat hoeft niet. Niet als ze bang was dat een ander op het verhaal zou worden gezet, iemand met meer ervaring. Je weet hoe journalisten zijn, Kate. Het zijn net rechercheurs. Ze zijn terughoudend, ze willen iedereen buiten hun eigen gebiedje houden, ze delen niets. Het zijn net eekhoorns.'

'Wie is de volgende?'

'Megaira, de wrokkige. De onwillige.'

Kate grijpt haar lakens vast. 'Elizabeth Hart. Die achterbakse roddeltante.'

'Precies. De nieuwsgierige bemoeial. Die met haar geroddel en gespioneer de mensen het leven zuur probeerde te maken.'

'En de derde?'

Het blijft stil aan de andere kant van de lijn. Ze vraagt zich af of de verbinding verbroken is.

'Red, ben je daar nog?'

'De derde is Alekto. Onverzoenlijk in haar woede.'

Ze opent haar mond om hem antwoord te geven, maar hij gaat verder. Zijn stem is merkwaardig toonloos en als hij verder praat is het net of hij alleen maar zegt wat hij in haar gedachten leest.

'Alekto, die zich helemaal heeft toegelegd op het opsporen van deze man. Alekto, die op de tv verscheen en Blackadder tijdens de uitzending persoonlijk uitdaagde. Alekto, die haar geduld met mij verloor toen ik aarzelde of ik wel of niet zou helpen.'

Ze smeekt in stilte dat hij het niet zal zeggen, en ze weet dat hij niet anders kan.

'Jij bent Alekto, Kate. Jij bent de laatste.'

Queen Street is in een fort veranderd en Kate zit binnen, de koningin in haar kasteel.

Men neemt geen enkel risico. Rond het gebouw is een afzetting van houten zaagbokken en metalen dranghekken neergezet, met daarin een enkele opening die door twee gewapende agenten wordt bewaakt. In en rondom het hoofdbureau bevinden zich nog eens twaalf gewapende mannen: buiten twee op iedere hoek, twee in de lobby en twee voor de projectkamer. Het antiklimvet op de regenpijpen aan de zijkant van het gebouw wordt gecontroleerd en vervangen waar dat nodig is, en de glazenwasserskooi die gewoonlijk van het dak naar beneden hangt is ontmanteld en naar binnen gehaald om zelfs het kleinste risico uit te sluiten.

De rechercheurs in de projectkamer - Kates eigen collega's, verdomme nog aan toe - behandelen haar alsof ze een verkeersslachtoffer is. Ze praten met zachte stem tegen haar en werpen elkaar snelle heimelijke blikken toe wanneer ze denken dat ze niet naar hen kijkt. Ze wil tegen hen zeggen dat ze normaal moeten doen, maar er is al zo weinig normaal in heel deze toestand.

Ze weet dat Blackadder het niet op een van haar familieleden heeft voorzien, maar desondanks zijn Frank, Bronagh en Leo naar een veilige plek gebracht, waar ze constant worden bewaakt. Alex ook. Dat is dan in ieder geval een ding minder waarover ze zich zorgen hoeft te maken.

Ze heeft Ferguson laten nagaan of er gedurende de laatste week aangifte is gedaan van het doden van varkens. Hij keek even verbijsterd als zij zich voelde toen Red het daar met haar over had gehad.

Aberdeen ontwaakt en maakt zich op voor een ontspannen zondag; langdurig ontbijten en de krant lezen en na de lunch naar het strand wandelen. De hittegolf gaat haar zesde dag in - geniet ervan zolang het nog kan, zegt de weerman, want in de loop van de avond komt er een eind aan - en Kate weet dat Blackadder met haar zal doen wat hij ook met Petra Gallacher en Elizabeth Hart heeft gedaan.

Het zijn niet de verminkingen die haar angst aanjagen. Dat doet hij post mortem: dan is ze allang dood en hoeft ze zich daar niet druk om te maken. Waar ze de rillingen van krijgt, ondanks de drie lagen kleren, zijn de martelingen. De stokslagen op haar voetzolen en wat hij verder allemaal nog met hen heeft gedaan. Ze heeft hun histamineniveaus gezien, hun petechiale bloedingen. Dat zegt meer dan genoeg.

Als het zo ver mocht komen, zal ze zich niet door hem laten martelen. Ze zal ervoor zorgen dat hij haar snel doodt. Petra Gallacher en Elizabeth Hart moeten allebei voor hun leven gevochten hebben, of op zijn minst om genade gevraagd. Ze zullen hebben gehuild,

gebeden en gesmeekt. Ze moeten hebben gehoopt dat ze hem nog op andere gedachten zouden kunnen brengen. En uiteindelijk moet het tot hen zijn doorgedrongen dat niets van wat ze zeiden of deden enige invloed op hem had. Toen zullen ze zich in het onvermijdelijke hebben geschikt en in stilte hebben gebeden dat het einde snel zou komen.

Zij zal niet smeken. Niet alleen omdat het niets zou uithalen, maar omdat de zaak tussen Blackadder en haar daarvoor te ver op de spits is gedreven. Ze zal niet smeken.

In Petra Gallacher had Kate karaktertrekken gezien, die ze zelf ook heeft. In Elizabeth Hart een paar trekken die ze vreest te zullen krijgen.

Beheers je nou toch eens. Dit is allemaal onzin. Ik ben hier, onbereikbaar voor hem.

Iemand heeft de zondagskranten gehaald. Ze neemt ze mee naar haar kantoor en ziet met enige voldoening dat het nieuws van Lovelocks arrestatie de voorpagina nog niet heeft gehaald. Maar dat is alleen een kwestie van tijd, denkt ze meesmuilend.

Alle kranten hebben uitgebreide achtergrondreportages over de ramp met de veerboot, speciale onderzoeken met een stortvloed van grafieken en tekeningen. *Scotland on Sunday* spant in dit opzicht weinig verrassend de kroon met een katern van acht pagina's. Kate bladert het snel door en ziet dat er weinig in staat wat ze nog niet wist, zodat ze de rest van het nieuws vluchtig doorkijkt.

Op een linkerpagina trekt een kopje boven een bericht in het midden haar aandacht.

WAARSCHUWING VOOR BOOMZIEKTE IN TOLLOHILL

Onder de kop een foto van iemand met een bril en een bouwvakkershelm op, die naast een boom staat. Kate leest de tekst.

Botanici waarschuwden gisteren dat de bomen in Tollohill Wood, ten zuiden van Aberdeen, grote kans lopen op chronische iepziekte, tenzij er stappen worden genomen om dat reeds in een vroeg stadium te voorkomen. Tollohill heeft de meeste ruwe iepen per hectare van alle bossen in Noordoost-Schotland. Meer dan negentig procent van de bomen daar zijn iepen, terwijl de overige tien procent uit naaldbomen en ceders bestaat. De waarschuwing komt enigszins als een verrassing, gezien de over het algemeen grotere weerstand van de ruwe iep tegen deze ziekte.

Kate wordt uit haar gemijmer gerukt met een abruptheid die lijkt op de reflex waarmee een motorrijder uitwijkt om een ongeluk te vermijden. Ze pakt het autopsierapport van Elizabeth Hart uit haar bakje met inkomende post en bladert het door.

Daar staat het, duidelijk zwart op wit. 'Sporen van hout zijn gevonden op het achterhoofd, op een klein stukje huid van ongeveer vier bij tweeënhalve centimeter, waarschijnlijk als gevolg van een klap tegen een boom. Het hout is afkomstig van de *Quercus pedunculata*, een in het Verenigd Koninkrijk inheemse eik.'

Kate pakt Petra's autopsieverslag. Haar handen trillen. Daar staat hetzelfde. Zelfs de formulering is gelijklopend. Sporen van hout, *Quercus pedunculata*, inheemse eik.

Maar op de piekwaar Elizabeth Hart is gevonden, groeien geen eiken. Dus hoe kon ze met haar hoofd tegen een eikenboom zijn gekomen? Het antwoord is simpel. Dat is onmogelijk.

Wat betekent dat ze een klap met een eikenhouten voorwerp moet hebben gehad.

En als ze een klap met iets van eikenhout heeft gehad, moet dat ook bij Petra Gallacher het geval zijn geweest. Bijna alles was hetzelfde. Kate neemt het autopsierapport nog eens vliegensvlug door. Bij geen van beide slachtoffers is een duidelijke beschadiging van de schedel aangetroffen. Geen breuk of barst. Dus hij heeft hen niet al te hard geraakt.

Alleen hard genoeg om... ja, om wat?

Ze bewusteloos te slaan. Ze te overmeesteren. Ze versuft te maken. Hun weerstand te breken.

Een draad in het labirint van haar geest dat naar het antwoord leidt.

Iets van eikenhout. Hard genoeg om te verwonden, maar niet om te doden. Iets dat gemakkelijk te hanteren moet zijn, niet te omvangrijk. Het moet ook enigszins buigzaam zijn.

Eikenhout is hard, een van de stevigste hardhoutsoorten die men gebruikt: veel harder dan naaldhout, plataan- of cederhout. Hoe weet ze dat toch? Van David, Leo's vader. Hij was een geweldige timmerman. Ze herinnert zich nog hoe hij haar ooit iets over

dichtheidsclassificaties heeft verteld, toen ze nog samen waren. Dichtheidsclassificaties. Het verbaast haar dat ze er zelfs maar naar heeft geluisterd. Ze is nu heel blij dat ze dat gedaan heeft.

Iets wat gemakkelijk gehanteerd wordt, en van hardhout. Iets kleins zou voldoende zijn. Hoe klein is klein? Klein genoeg om in een hand gedragen te worden. Klein genoeg om gemakkelijk te verbergen.

In haar hoofd begint zich een beeld te vormen. Aanvankelijk vaag en hoekig. Geleidelijk worden de omtrekken duidelijker. Een beeld dat vanuit haar onderbewustzijn wordt gedownload. Het komt in haar op, zoals dingen in dromen verschijnen - omdat je er kortgeleden nog aan hebt gedacht, maar dan in een heel ander verband.

Klein. Eikenhout. Gemakkelijk met een hand vast te houden.

Opnieuw controleert ze de autopsieverslagen.

'... werden op een klein stukje huid van ongeveer vier bij tweeënhalve centimeter houtsporen aangetroffen...'

Kate duwt haar stoel naar achteren en loopt met grote passen haar kantoor uit. De twee gewapende mannen voor de deur verstijven.

'Het spijt me, inspecteur Beauchamp,' zegt een van hen, 'maar we mogen u niet alleen van laten gaan vertrekken.'

'Nou, kom dan met me mee.'

Ze lopen achter haar aan de trap af, drie verdiepingen lager naar de provisorische projectkamer voor het Lovelock-onderzoek. Die staat tot in de kleinste hoekjes vol met dozen en kratten en drie rechercheurs bekijken allerlei voorwerpen op tafels die in het midden rommelig tegen elkaar aan staan geschoven.

'Waar zijn de spullen van Urquhart?' vraagt Kate.

Een van de rechercheurs wijst naar de uiterste hoek van de ruimte. 'Daar, voor het grootste gedeelte. Die gele kratten.'

Kate beent eropaf en hurkt bij de kratten neer. Het zijn er drie, die een beetje wankel op elkaar gestapeld zijn. Ze zet de bovenste twee ook op de grond en begint er in te rommelen.

'Eh... we hebben al die dingen nog niet gelabeld als bewijsmateriaal,' zegt de rechercheur.

Kate hoort hem niet eens.

De attributen van een veilinghuis. Prospectussen, verzekeringsformulieren, schattingen, veilinglijsten, rolodexen, een paar telefoons, een biedbordje...

Dan vindt ze wat ze zoekt, ze struikelt er bijna over.

Een veilinghamer.

Ze komt overeind en loopt in de richting van de deur, terwijl ze de hamer voor zich houdt.

'Ik breng hem zo terug,' zegt ze.

Terug in haar kantoor haalt ze haar liniaal tevoorschijn. De hamer heeft een ronde kop en ze meet de doorsnee. Iets meer dan vijf centimeter.

Ze zoekt in haar rolodex en toetst een telefoonnummer in.

'Met Thomas Hemmings.'

'Dokter Hemmings, met inspecteur Beauchamp.'

'Goede morgen, inspec...'

'Dokter Hemmings, herinnert u zich de sporen van eikenhout die u op het achterhoofd van de slachtoffers hebt aangetroffen? De slachtoffers van de slangenman?'

'Natuurlijk.'

'Zouden die door een voorzittershamer veroorzaakt kunnen zijn? U weet wel, zo'n hamer die rechters en veilingmeesters gebruiken?'

'Nou, ik... Het waren verwondingen die met een stomp voorwerp zijn toegebracht. Ik geloof dat we allemaal veronderstelden dat de slachtoffers tegen de bomen waren gevallen of er met kracht tegen aan waren geduwd, maar- ja, ze zouden ook met een voorzittershamer geslagen kunnen zijn, neem ik aan.'

'De aard van die verwondingen strookt daar dus mee?'

'Ja. Maar dat wil nog niet zeggen dat ze daar ook beslist door zijn veróórzaakt. We kunnen die mogelijkheid toevoegen zonder andere uit te sluiten, als u begrijpt wat ik bedoel.'

'Jazeker. Maar u hebt me al gezegd wat ik moet weten. Dank u wel dokter.'

Ze legt de hoorn op de haak en kijkt enkele ogenblikken voor zich uit.

Een hamer, zoals in een veilinghuis wordt gebruikt.

Een hamer, zoals gebruikt door Jason Duchesne die de kinderen in het busje verstopte om ze hier te veilen.

Een hamer, zoals Blackadder gebruikte om zijn slachtoffers te overheersen.

Steeds kleiner wordende cirkels.

Kate pakt de hoorn weer op en toetst het nummer van Ferguson in.

'Peter, met Kate. Nog iets te melden van het varkensfront?' 'Ik stond juist op het punt om u te bellen. In Bankhead is aangifte gedaan. Dinsdagochtend vroeg is daar in een stal een varken doodgestoken. De boer zei dat de dader er pas enkele ogenblikken vandoor kon zijn, want het varken was nog stervende toen hij het aantrof.'

'En donderdagochtend?'

'Niets.'

'Hoe heet die boer?'

'Michael Gilchrist. Aan de Inverurie Road.'

'Michael Gilchrist? Dat is...'

Ze weet precies wie dat is. De man van Jean.

Ferguson leest het telefoonnummer voor haar op. Ze noteert het snel, maakt een eind aan het gesprek en toetst het nummer van de Gilchrists in.

'Met Jean Gilchrist.'

'Jean, met Kate Beauchamp.'

'Kate, hoe gaat het met je?'

'Luister, ik heb een nogal vreemde vraag.'

'Ga je gang.'

'Is Jason ooit bij jullie thuis geweest?'

'Jason Duchesne?' 'Ja.'

'Ja. Een paar keer zelfs. Ik weet zeker dat je ooit samen met hem hier bent geweest.'

'Wanneer is hij voor het laatst bij jullie geweest?'

'O, dat is een paar maanden geleden. Hij kwam een weekend logeren. Toen hij bezig was met zijn echtscheiding. Michael dacht dat het misschien een goed idee was om hem uit te nodigen en wat op te vrolijken. Je weet hoe Michael is. Uiteindelijk heeft hij die arme stakker zo hard op de boerderij laten werken dat hij geen pap meer kon zeggen.'

Op de boerderij. God nog aan toe.

'Dat is geweldig, Jean. Dank je wel.'

'Waar gaat het eigenlijk allemaal om?'

'Dat zal ik je later nog wel eens vertellen. Maar nu moet ik meteen ophangen.'

Steeds kleiner wordende cirkels.

Blackadder heeft zijn moeder vermoord. Hij moet een ongelukkige jeugd hebben gehad.

Zou het mogelijk zijn dat Jason die kinderen niet alleen voor het geld naar Engeland smokkelde? Zou het mogelijk zijn dat hij zich op een of andere verwrongen manier met hen identificeerde? Kinderen om wie niemand iets gaf, die gebruikt en misbruikt werden?

Zou het mogelijk zijn dat hij zich wilde wreken voor wat hem in het verleden was aangedaan? Of wilde hij die kinderen misschien behoeden voor wat er met hem gebeurd was? Zou het mogelijk zijn dat hij dacht dat hij hen hiermee een diént bewees?

Red had het gehad over de oorzaken, waardoor de latente gevoelens bij de mensen werden wakker geschud. Ontslag of een echtscheiding.

Echtscheiding.

Echtscheiding, en toen de ramp met de veerboot. Als dat nog niet genoeg was om zulke gevoelens bij iemand op te roepen...

Steeds kleiner wordende cirkels.

Zouden de moordenaar en de kindersmokkelaar een en dezelfde persoon zijn?

Blackadder heeft een naam en een gezicht. Zijn het die van Jason Duchesne?

Hij probeert aan de Furiën te ontsnappen. Hij wringt zich in allerlei bochten, hij duikt weg, hij probeert hen een stap voor te blijven. Hij verhuist drie keer en verandert twee keer van baan. De tweede keer komt hij bij Urquhart terecht. Hij is beschaafd en heeft een brede algemene ontwikkeling, precies de eigenschappen die zij in een werknemer zoeken.

Als hij op zekere dag de plaatselijke krant doorbladert, ziet hij een advertentie voor een amateurtoneelgezelschap. Men is op zoek naar acteurs, regisseurs en technici. Het lijkt een voor de hand liggende stap in zijn leven. De eerste keer dat hij er heen gaat komt hij erachter dat het woord 'amateur' meer dan toepasselijk is. De leden zijn enthousiast maar onbekwaam en - hoe schandelijk - dat laatste schijnen ze nog leuk te vinden ook. Ze zijn hun tekst kwijt of staan op de verkeerde plek, en elke stommitieit lijkt voor hen een reden om in een bulderend gelach uit te barsten.

Hij besluit daar verandering in te brengen. Hij stelt voor dat ze een stuk zullen instuderen dat een echte uitdaging voor hen is, een waarin de diepgaande vragen rond leven, dood en het menselijk bestaan behandeld worden. Het wordt tijd dat zij verder proberen te reiken dan hun repertoire van kluchten en niemendalletjes. Ze zijn onzeker. Waar zijn jullie bang voor? wil hij weten. Alleen voor het feit dat jullie op je bek zullen gaan. We zijn niet goed genoeg, zeggen ze. We doen dit gewoon voor ons plezier. Hij vraagt hun of de poging iets moeilijks onder de knie te krijgen hun niet meer plezier zal verschaffen. Hij komt met een voorstel. Hij zal een stuk zoeken en zij zullen beslissen of ze het ook zullen opvoeren. Ze hoeven zich nergens toe te verplichten. Ze stemmen in.

Hij brengt de *Oresteia* voor hen mee. Aanvankelijk staan ze nogal huiverig tegenover het vooruitzicht de hele trilogie op te voeren. Ze willen alleen *Agamemnon* doen. Maar hij vertelt hun dat zoiets geen zin heeft. De *Oresteia* bevat zowel these, als antithese en synthese: ongehoorzaamheid, smart en rehabilitatie. Door puur enthousiasme en met kracht van argumenten, weet hij hen voor zijn voorstel te winnen. Toen de *Oresteia* in het oude Griekenland werd opgevoerd, maakten sommige voorstellingen zo'n indruk dat zwangere vrouwen een miskraam kregen. Dat is het effect dat hij ook wil bereiken.

Hij bevindt zich in het middelpunt, de hoofdrolspeler, de man tegen wie ze allemaal opkijken. Zijn eigen prestatie tilt hen ver boven hun verwachtingen uit. Ze spelen een week lang voor een uitverkochte zaal en de kritiek stelt vast dat ze beter zijn dan het gros van de professionele producties. Iedere avond beleeft hij zijn eigen leven opnieuw op het toneel, nu tot het goddelijke gesublimeerd. Herinneringen aan een vergeten leven. Bij Urquhart leert hij Lovelock kennen. Ze maken soms een praatje, aanvankelijk afstandelijk, zoals personeel gewend is met directeuren die ver boven hen staan en vrijwel nooit op kantoor zijn. Maar Lovelock is geen ongenaakbaar boegbeeld. Hij mag dan een drukbezet man zijn, die zich met zijn talloze bedrijven moet bezighouden, hij is ook oprecht geïnteresseerd in het werk van de firma en hij probeert zo vaak mogelijk op veilingen aanwezig te zijn.

Al gauw worden hun gesprekken - die van hem en Lovelock - diepgaander en geleidelijk ontdekken ze dat ze gelijkgestemde karakters hebben.

Ze zijn allebei gewetenloos.

Hij kan zich inmiddels niet meer herinneren wie van hen tweeën het eerst met het voorstel op de proppen kwam om kinderen het land binnen te smokkelen, en eigenlijk doet dat er ook niet toe. Het plan hangt een tijdje tussen hen in de lucht voor het zover gerijpt is dat het geplukt kan worden. Ze zinspelen erop en draaien eromheen tot ze er zeker van zijn dat ze er allebei warm voor lopen, als twee prille geliefden die spelletjes met elkaar blijven spelen tot ze de Rubicon oversteken en tot de ontdekking komen dat ze nu alleen nog maar verder voorwaarts kunnen gaan. Plannen worden gemaakt, gewijzigd, terzijde geschoven, aangepast en aangenomen. Een opvoering in Noorwegen als dekmantel: een belangrijke uitdaging, en ongewoon genoeg om aantrekkelijk en opwindend te zijn. Een waarvoor een ingewikkeld decor en vele rekwisieten nodig zijn om het huren van een apart bestelbusje te rechtvaardigen.

De spanning van het plannen maken, zoveel te doen en naar uit te kijken: maar nog steeds wacht hij voortdurend op de Furiën.

De eerste komt vlak voor ze naar Noorwegen vertrekken, en ze komt in vermomming om hem om de tuin te leiden. Geen afzichtelijke harpij, maar een knappe jonge journaliste. Petra Gallacher stapt op zekere dag vlak voor de lunch zijn kantoor binnen. Ze verontschuldigt zich dat ze zo onverwacht komt en vraagt of hij vrij is om met haar te gaan lunchen. Hij is al een tijdje bezig met de voorbereiding van een grote veiling en hij denkt dat ze daar een voorbeschouwing over wil maken. Ze gaan naar de pub om de hoek.

'Wat wilt u weten?' vraagt hij.

Ze schraapt haar keel en valt met de deur in huis. 'Ik heb Ralph Whiteside gisteren gesproken. Hij zegt dat hij onschuldig is aan de moord op uw moeder en haar... uw stiefvader.'

Hij wendt zijn ogen af en krabt achter zijn oor in de hoop dat hij nonchalant overkomt, terwijl hij enkele kostbare seconden probeert te winnen.

Je bent een meester in de manipulatie, zegt hij tegen zichzelf. De man achter het masker, die altijd het een zegt en het ander voelt. Laat je niet door een tiener in de kaart kijken ook al heeft ze je verrast.

'Hij was mijn stiefvader niet. Ze waren niet getrouwd.'

'O. Juist.'

'Het is... Ik heb er al een hele tijd niet meer aan gedacht. Het is jaren geleden gebeurd, ik weet niet meer hoeveel.'

Dat is een leugen. Hij weet precies hoeveel jaren, maanden, weken en dagen. Dat heeft hij altijd geweten.

'Ik kan het me voorstellen. Het spijt me. Dit moet erg pijnlijk voor u zijn.' Ze fronst haar wenkbrauwen vol medegevoel.

'Waarom zegt Whiteside nu trouwens ineens dat hij onschuldig is?' Hij hoort dat zijn stem trilt. Als ze er iets van zegt kan hij zich verschuilen achter de onverwachte schok, in plaats van achter het ongewone gevoel van dreiging. 'Dat is absurd. Hij heeft schuld bekend. Hij heeft een bekentenis getekend.'

'Hij zegt dat de politie hem daartoe heeft gedwongen.'

'Wanneer heeft hij dat gezegd?'

'Gisteren.'

'Gisteren?'

Het klinkt idioot als hij herhaalt wat ze zegt. Hij moet oppassen dat hij niet dom lijkt.

'Zijn advocaat belde me op. Of liever gezegd, hij belde de nieuwsredactie van de krant. Ik was degene die de telefoon aannam. Hij - de advocaat - zei dat Whiteside zo ongeveer op zijn sterfbed ligt en dat hij voor zijn dood met iemand wil praten.'

'Wat heeft hij?'

'Aids.'

'Hij is een junkie.' 'Ik had nog nooit van hem gehoord, maar in het archief vond ik al gauw een knipselmap. Ik ben er zelf heen gegaan. Hij zit in Glenochil, kilometers hier vandaan. Ik geloof niet dat die advocaat erg met me ingenomen was. Hij had liever iemand met meer ervaring gezien, neem ik aan, ouder, ernstiger. Eerlijk gezegd ben ik daar al aan gewend. Daarom heb ik de chef nieuwsdienst ook niet verteld waar ik heen ging, omdat hij hetzelfde zou denken. Hij zou de opdracht aan iemand hebben gegeven die al veel langer bij de krant werkt.'

'Dus u werkt hier eigenlijk op de bonnefooi aan?'

'Ja. Maar dat wil nog niet zeggen dat...' Ze zwijgt omdat ze zich er plotseling van bewust wordt dat ze hem dit niet had moeten vertellen. 'Ik bedoel dat dit een steekhoudend verhaal is. Iemand zou er wel achteraan gegaan zijn.'

'Hoe zag hij eruit?'

'De advocaat?'

'Nee. Whiteside.'

Ze kijkt hem wantrouwend aan. Misschien was het wel een vreemde vraag van hem. 'Alsof hij stervende is. Mager. Angstwekkend mager. Zijn hals ziet eruit als een bundel pianosnaren en hij rilt verschrikkelijk. Voor het aansteken van een sigaret moet hij gemiddeld vijf lucifers afstrijken, en hij zal zeker een half pakje gerookt hebben terwijl ik daar was.'

'En hij zei dat hij onschuldig was?'

'Ja. Hij zei dat hij er door de politie ingeluisd was. Ze hadden gezegd dat hij zo stoned was dat hij zich niet kon herinneren waar hij was. Hij zegt dat dat gelu... dat dat onzin is. Hij zegt dat hij heel precies weet waar hij was en hij was in de verste verte niet in de buurt van het huis van uw ma' - zijn ma, ze weet zelfs hoe hij haar altijd noemde - 'en hij heeft dit aan de politie verteld, maar ze wilden niet luisteren, ze zeiden dat hij een junkie was en dat hij een ellenlang strafblad had. Hij moet naar geld voor drugs gezocht hebben en uw ma en... en...' Ze klakt met haar tong terwijl ze zich de naam probeert te herinneren.

'Craig.' Met een uitgestreken gezicht. Niet met de minachting die die verdomde vent eigenlijk verdient.

'Precies. Craig. De politie zegt dat uw ma en Craig thuisgekomen moeten zijn terwijl Whiteside bezig was de boel op z'n kop te zetten.'

'Dat is ook het geval geweest. Hij heeft een eerlijk proces gehad.'

'Hij zegt van niet.'

'En u gelooft hem?'

'Ik weet het niet. Daarom ben ik met u komen praten. Om te horen wat u ervan denkt.'

'Deze zaak heeft nu al zoveel jaren geleden plaatsgevonden, mevrouw...'

'Gallacher.'

'Ralph Whiteside was een recidivist. Waarom wilt u alles weer oprakelen?'

'Als hij werkelijk onschuldig is, dan is er sprake van een enorme gerechtelijke dwaling.'

'U zegt dat hij al nagenoeg dood is. Wat maakt het hem verder dan nog uit?'

'Misschien niets. Maar als hij onschuldig is, dan betekent dat ook dat de moordenaar van uw ma en Craig nog steeds op vrije voeten is.'

Hij kijkt haar aandachtig aan wanneer ze dit zegt. Van haar gezicht straalt een zekere betrokkenheid af, vurigheid zelfs, wanneer ze dit zo stelt, maar er is geen sprake van verborgen diepte. Er moet verder niets achter gezocht worden. Ze koestert geen verdenking tegen hem. Ze is gewoon bij hem gekomen, omdat hij degene is die er het meest bij betrokken was: degene die de twee lijken in een poel van bloed heeft gevonden.

'Wat zal ik u zeggen, mevrouw Gallacher. Ralph Whiteside was iemand die gewoon niet wilde deugen, hij heeft een groot aantal misdaden gepleegd. Hij was een junkie, een nietsnut, een leugenaar. Nu liegt hij opnieuw. Hij wil gewoon aandacht, hij wil dat iemand nog één keer een heleboel drukte om hem maakt voor hij sterft. Het enige wat u doet is een heleboel leugens oprakelen en oude wonden openrijten. Laat die zaak toch rusten.'

'Het spijt me werkelijk dat ik dit allemaal laat herleven. Maar zo gaat het bij al het belangrijke nieuws: er is altijd wel ergens iemand die er niet over wil praten. Dat maakt het juist tot nieuws.'

Petra Gallacher, net van school, die praat in clichés en denkt dat ze Woodward en Bernstein tegelijk is.

Ze maakt aanstalten om op te staan. Het licht valt door het raam op haar en als ze zich van hem afwendt verdwijnt haar gezicht in de schaduw. Hij ziet haar nu in een heel andere gedaante. Uit haar ogen, zo vol verbazing over de wereld, druipt een misselijkmakende afscheiding, en haar stralende glimlach wordt verwrongen tot een trek van wraakzuchtige boosaardigheid. Uit het rugzakje op haar rug spruiten fladderende duivelsvleugeltjes.

De doden schieten wortel onder de aarde. Zij bloeien op vol haat en verzieken het leven van de mensen. Pestbuilen ontsieren het vlees, hun barbaarse tanden knagend aan het moederweefsel, en een witte schurft verspreidt zich hier als kanker overheen. Hij kan hen zien - hun brandende ogen, hun wenkbrauwen woedend tegen hem gefronst in het duister - het zwarte zwaard van de dood! - zijn vermoorde familieleden die smeken om wraak. En waanzin waart rond op het middernachtelijk uur, de hongerige gruwel jaagt hem op, kwelt hem, drijft hem voort, een bronzen zweep die zijn rug zal verminken. Nergens is een schuilplaats, niemand zal hem binnen noden. Een beschimpte paria, wegwijnend in de greep van al het stervende.

En nu krijgt de reis naar Noorwegen het verachtelijke aspect van een vlucht. Hij is er zeker van dat zij hem niet kan volgen, zover van huis, maar toch kijkt hij naar haar uit, altijd houdt hij zijn adem in wanneer hij een hoek omslaat of een deur opent uit angst dat zij ineens voor hem zal staan. En wanneer de veerboot zinkt en hij het er ternauwernood levend vanaf brengt, staat hij nog diezelfde nacht oog in oog met haar. Het is een aangename nacht. Ze praten in de tuin met elkaar.

'Ik heb uw naam op de passagierslijst zien staan,' zegt ze. 'Wat een verschrikkelijk toeval.'

Toeval. Alsof ze denkt dat ze hem daar ook maar voor een seconde mee om de tuin zal leiden. Hij heeft haar ware gedaante gezien en daarmee uit. Er is slechts een manier waarop hij zich voorgoed van haar kan ontdoen.

Zou ze verwachten dat hij al zo snel zal toeslaan? Ze gaat zozeer op in het kwellen van hem dat ze geen angst voelt voor haar eigen veiligheid. Ze kwelt hem door hem niet te

kwellen, door over de veerboot te praten in plaats van over zijn ma of Ralph Whiteside, omdat ze net zo goed als hij weet dat het vooruitzicht van een verschrikking even verlammend kan zijn als de angstaanjagendste werkelijkheid.

Als hij haar laat gaan, zal hij zijn eigen kwelling alleen maar verdubbelen. Hij heeft geen andere keus. Hij ziet wat ze zijn, ze jagen hem op.

Hij gaat haar voor het huis in en roept haar. Ze denkt dat hij in haar val loopt, maar de waarheid is juist het tegenovergestelde. Op het moment dat ze binnen door niemand meer gezien worden, nadert hij haar van achteren en slaat haar bewusteloos. Na het invallen van de duisternis, legt hij haar vastgebonden lichaam in zijn auto en rijdt met haar naar het bos, waar hij op zijn buurt met haar doet wat zij met hem heeft gedaan. Toch huilt ze, bezweert hem dat ze van niets weet, bidt, smeekt om genade. Genade voor de genadelozen. Ze probeert hem zelfs te verleiden, biedt haar lichaam aan in ruil voor haar leven. Hij martelt haar tot ze het niet langer kan verdragen, en vervolgens doet hij het allemaal nog eens over. Dan doodt hij haar.

Na Petra komt die bemoeizieke roddelaarster van een Elizabeth Hart. Nu de Furiën weten dat hij Petra's vermomming heeft doorzien, doen ze verder geen moeite om de volgende te maskeren. Zij komt zoals het in de mythe wordt afgeschilderd, deze hatelijke afzichtelijke oude heks die op zijn deur klopt.

'Ik heb haar hier gezien,' zegt ze. De walging straalt uit haar ogen.

'Wie gezien?'

'Dat meisje dat in Woodend is gevonden. Ze is hier geweest op de avond dat ze is vermoord.'

Elizabeth Hart en haar bemoeizieke belangstelling voor het leven van andere mensen. Hij zwijgt, wacht tot ze verdergaat.

'Ik zou me daar moeilijk in kunnen vergissen, met dat goudblonde haar. U zou zich moeten schamen, om u af te geven met die hoer.'

'Hóér? Denkt u dat ik een relatie met haar had?'

'Zo te horen was u niet de enige. Volgens de kranten was ze erg gul met haar gunsten. Ze geven natuurlijk geen namen. Anders zou de uwe erbij staan, daar twijfel ik niet aan.' Ze zwijgt even. 'Weet de politie dat ze hier was?'

'Zodra ik hoorde dat ze vermoord was, heb ik het hun verteld.'

'O ja? O ja?'

'Ja.'Née.

'Wat hebt u hun verteld?'

'Dat ze hier is geweest.'

'En is dat alles?'

'Wat zou ik verder nog moeten vertellen?'

'Wat u met haar gedaan hebt. Waar ze heen is gegaan, nadat ze hier vertrokken is. Naar een van haar andere mannen waarschijnlijk. De slet.'

Hij moet zijn uiterste best doen om niet te lachen. Eindelijk heeft iemand anders voordeel van Elizabeths nieuwsgierigheid. Elizabeth gelooft niet dat hij Petra heeft vermoord. Ze komt hier alleen maar onrust stoken.

Maar zal ze hier ooit over ophouden? Natuurlijk niet. Ze zal blijven zeuren, en niet bereid zijn om er over op te houden. Ze zal hem iedere keer weer herinneren aan wat hij wel en niet gedaan heeft. Tenzij hij haar de mond snoert.

Petra stierf vanwege Ailish, Elizabeth vanwege hen beiden. De waanzin groeit aan een stuk door en zal blijven razen tot hij verzoend wordt met een derde offer.

Er is geen reden meer om voorzichtig te zijn. Het is nu een regelrechte mensenjacht geworden.

Kate vindt het opsporingsbericht dat Renfrew gistermiddag heeft laten uitgaan en voegt twee belangrijke mededelingen toe: ten eerste dat men Jason Duchesne wil ondervragen in verband met de moord op Petra Gallacher en Elizabeth Hart naast de niet met name genoemde misdaden die in verband staan met de ramp van de *Amphitrite*; ten tweede dat de details van zijn persoonsbeschrijving (foto, beschrijving van het uiterlijk, nummerplaat van zijn auto) zo snel mogelijk aan het publiek bekendgemaakt moeten worden, met de gebruikelijke aanvullingen zoals de mededeling dat men zoveel mogelijk uit zijn buurt moet blijven.

Overall in het stadscentrum en op de belangrijke toegangswegen verschijnen controleposten; alle plaatsen waar hij misschien naartoe zou kunnen gaan, worden in de gaten gehouden: zijn huis, Kates huis, Urquhart. Zijn bank wordt gewaarschuwd voor het geval hij met zijn pasje geld bij een geldautomaat zou willen opnemen en men weet het zo te regelen dat het systeem belangrijk vertraagd wordt op het moment dat hij dit gaat proberen - traag genoeg om een elektronische storing geloofwaardig te kunnen maken, maar niet zo traag dat het zijn achterdocht kan wekken en hij hem zal smeren. Genoeg misschien om hem in de gaten te krijgen, als ze geluk hebben.

Kate vraagt zich af wie het wachten het langst zou kunnen volhouden.

Hij zal toch ooit weer moeten opduiken. Iemand opbellen, een creditcard gebruiken. Eten, drinken. Zichzelf laten zien.

Wat haar betreft... lichamelijk gezien kan ze hier zo lang als het moet verstopt blijven zitten. Ze weet niet hoe lang ze geestelijk in deze kooi kan ijsberen voor de muren op haar afkomen.

Jason Duchesne, een man die altijd al een beetje met de wereld overhoop heeft gelegen: niet in staat om relaties en zelfs vriendschappen te onderhouden, die de stemming van een situatie gegarandeerd steeds weer verkeerd interpreteert. Kate had gedacht dat hij eerder lomp dan ronduit kwaadaardig was. En nu komt ze niet alleen tot de ontdekking dat ze ongelijk had, maar hoezeer ze wel ongelijk had.

De telefoon rinkelt. Ze grijpt de hoorn van de haak. De stem van Ferguson.

'We hebben hem gesignaleerd.'

Tomintoul ligt bijna honderd kilometer ten westen van Aberdeen. Zelfs als er weinig verkeer is duurt de reis erheen nog zo'n anderhalf uur. In een colonne politieauto's met loeiende sirenes en flikkerende lichten kost het niet meer dan veertig minuten.

Kate zit in het midden op de achterbank, tussen twee gewapende mannen. Op hun aandringen draagt ze een kevlar vest, niet om haar tegen kogels maar tegen messteken te beschermen. Het liefst hadden ze gezien dat ze helemaal niet zou zijn meegegaan. Ze heeft hun gezegd dat ze vertrouwen in hen heeft.

In vliegende vaart rijden ze door Alford, vroeger het eindpunt van de Great North Scotland Railway, en langs verlaten pachtboerderijtjes, de eenzame getuigen van de effecten die de industrialisatie op een vroeger zo welvarend landbouwgebied heeft gehad. Ruïnes van kastelen en heuvelforten staan afgetekend tegen de horizon.

'Daar ligt Kildrummy Castle,' zegt Ferguson terwijl hij recht vooruit wijst. 'Robert the Bruce stuurde daar zijn vrouw en kinderen heen zodat ze veilig zouden zijn terwijl hij tegen de Engelsen oorlog voerde. De smid van het kasteel werd omgekocht met zoveel goud als hij kon dragen. Hij stak het kasteel in brand en het viel in Engelse handen. De mannen van The Bruce wisten de smid gevangen te nemen, smolten zijn goud en goten het vloeibaar metaal door zijn keel naar binnen tot hij stierf.'

Soms ergert Kate zich aan Fergusons neiging spontaan wat historische wetenswaardigheden op te lepelen. Vandaag bezorgt het haar het welkome gevoel dat alles normaal is.

Ze rijden op topsnelheid de heuvel naar Tomintoul op, het hoogst gelegen dorp in de Schotse hooglanden. Het is een lintdorp, zoals de stadjes in het vroegere Wilde Westen. Overall om hen heen rijzen bergen op, die in de winter een bescheiden skigebied vormen. De tijdschriftenhandelaar is dik en heeft vuurrood haar; op zijn gezicht ligt een uitdrukking van trots ongeloof zoals je bij veel mensen ziet die vijf minuten roem genieten. Kates beschermers haasten zich nadat ze zijn uitgestapt met haar naar een van de winkels. Ze staan achter en opzij van haar en houden haar goed in de gaten.

'Hij heeft een paar zondagskranten en een blikje cola gekocht,' zegt de tijdschriftenhandelaar.

'Heeft hij ook iets gezegd?' vraagt Kate.

'Nee. Ik zei dat ik had gehoord dat het weer vanmiddag zou omslaan, en hij knikte. Een merkwaardige vent. Het leek wel of hij dit veel te vaak deed.' Hij likt over zijn lippen.

'Wist u op dat moment wie hij was?'

'Nee. Het bericht kwam tien minuten later op de buis. Ik dacht dat het misschien een grap was met een verborgen camera, of dat hij beroemd was of zoiets. Ik had het geluid namelijk afgezet. Toen ik zijn gezicht zag, zette ik het geluid harder en toen hoorde ik

het. Gelukkig wist ik van niets toen ik hem die kranten verkocht. Waarschijnlijk zou ik dan mijn broek hebben volgescheten. Mijn hand trilde zo erg toen ik de telefoon wilde pakken, dat is gewoon onvoorstelbaar. Ik was het nummer van de politie bijna vergeten. Nu vraag ik u! Drie cijfers, allemaal hetzelfde, en ik was het bijna vergeten. Gewoonlijk kan ik nogal sarcastisch uit de hoek komen, maar niet bij deze knaap. Gelukkig maar, wie weet wat hij me anders gedaan had. Misschien was het een soort zesde...'

'U hebt niet gezien waar hij heen ging?'

'Nee. Alleen de deur uit.'

'En heeft hij niet gezegd wat hij hier deed?'

'Hij was gekleed als een trekker. Korte broek, stok, bergschoenen. Die zie je hier in de buurt vaak, op de Speysideroute. De meesten van hen brengen onderweg een bezoek aan minstens een whiskydistilleerderij. Dat levert gewoonlijk een interessante terugtocht op.'

Jason, alleen in de heuvels, moederziel alleen. Al de eenzaamheid die hij wenst.

'Waar logeren de trekkers, wanneer ze hier komen?'

'Loopt u gewoon deze straat maar af. Hotels, jeugdherbergen, kamers met ontbijt - u kunt ze gewoon niet missen.'

Het kost hen tien minuten om erachter te komen waar hij logeert. Het vierde adres waar ze aankloppen is het Glennie House Hotel, en daar vinden ze zijn inschrijving tussen de registratiekaarten - Jason Duchesne, kamer zesentwintig.

De directeur geeft hun een sleutel zodat ze deur niet hoeven in te beuken en hem ook niet hoeven te waarschuwen door eerst te kloppen. Kamer zesentwintig is op de tweede verdieping en kijkt uit op de hoofdstraat. Drie gewapende mannen staan buiten voor het geval hij iets wanhopigs mocht proberen, zoals uit het raam springen. De weinige mensen die op deze vroege zondagochtend rondlopen, blijven met open mond staan toekijken.

Ze sluipen door de gangen, Kate en Ferguson achteraan terwijl de mannen met de karabijnen vooroplopen. De sleutel wordt zo geruisloos mogelijk in het slot gestoken en de deur wordt opengegooid; hij komt met een flinke klap tegen de muur terecht, terwijl ze de nauwe ruimte binnen duiken. De lopen zwaaien nauwkeurig rond in bochten die elke hoek van de kamer bestrijken.

Jason zit op zijn bed, katernen van de zondagskranten rondom hem uitgespreid. De benen die uit zijn korte broek steken zijn wit, mager en zonder enig haartje.

'Liggen! Liggen! Gezicht op het bed, handen achter je rug. Nu!'

Kate, die vlak achter het arrestatieteam binnenkomt, ziet nog net iets van de schok op Jasons gezicht voor het in het beddengoed verdwijnt.

Twee van de gewapende politiemannen maken zijn handen met handboeien achter op zijn rug vast. Ze trekken hem overeind terwijl een derde het bed op verborgen wapens controleert. Vervolgens loopt hij naar het raam en geeft een teken aan de agenten buiten.

'Dit is absurd,' zegt Jason. 'Ronduit absurd. Wat heeft dit allemaal te betekenen?'

Kate kijkt hem aan en probeert diep adem te halen, maar het kevlar vest zit strak om haar heen.

'Kate, zeg tegen deze gorilla's dat ze die dingen niet langer op me moeten richten.'

Ze dwingt zichzelf om hem haar rug toe te keren. Alekto, onverzoenlijk in haar woede.

'Breng hem terug naar Queen Street,' zegt ze.

Kate laat de zaken verder door Ferguson afhandelen. Ze weet dat ze zelf op dit moment niet in staat is rationeel te handelen.

Ze staat in het vertrekje naast de verhoorkamer door de doorkijkspiegel toe te kijken. Wat zou ze graag alleen met Jason in een kamer zijn, hij met handboeien aan een stoel vastgeketend, zonder dat ze zich over getuigen of de gevolgen druk hoefde te maken. Dan zou hij merken wat woede is.

Jason blijft opmerkelijk kalm onder dit alles, dat moet ze hem nageven. Hij is beleefd en bereidwillig. Hij beantwoordt elke vraag met het air van een man die weet dat het recht zal zegevieren, alsof dit allemaal een verschrikkelijke vergissing is die binnen een paar tellen rechtgezet zou kunnen worden als ze zich allemaal maar even als volwassenen zouden gedragen.

Precies het gedrag van een echte psychopaat, denkt Kate. Weigeren om de nederlaag onder ogen te zien en er ondertussen van genieten dat alle anderen een rad voor ogen wordt gedraaid.

'Voor geen van beide nachten waar het om gaat heb je een alibi,' zegt Ferguson tegen hem.

'Moet ik dat hebben dan? Ik heb niets gedaan. Ik kan er toch moeilijk voortdurend voor gaan zorgen dat ik kan bewijzen waar ik was, omdat de politie mij wel eens zou willen ondervragen?'

'Wat heb je die nachten gedaan? Maandag en woensdag?'

'Maandagnacht was ik thuis en probeerde te slapen. Het was net na de ramp met de veerboot. Ik had nog steeds last van een shock. Woensdagavond zijn we met de mensen die de ramp overleefd hadden — de leden van de toneelvereniging moet ik eigenlijk zeggen - uit eten gegaan. Kate was erbij. Zij kan dat bevestigen.'

'Inspecteur Beauchamp bevestigt dat ook, ja. Maar ze zegt ook dat het diner om een uur of elf afgelopen was. Meer dan genoeg tijd dus om Elizabeth Hart te ontvoeren en te vermoorden.'

Jason haalt zijn schouders op.

'Wat heb je gisteren gedaan?' vraagt Ferguson.

'Een voettocht door de heuvels gemaakt.'

'En neem je dan je laptop mee?'

'Ik moest nog wat werk afmaken. Ik was van plan om dat na het avondeten te doen.'

'Uit de telefoonrekening van het Glennie House blijkt dat je aan het internetten was op het tijdstip dat inspecteur Beauchamp berichten van de moordenaar ontving. En de hotmail homepage staat bij je favorieten.'

'Ik heb een adres bij hen.' 'Op je eigen naam?'

'Ja. Dat kunnen jullie controleren.'

'Nog ergens anders ook misschien?'

'Nee.'

'Waarom was je op dat moment aan het internetten?'

'Ik keek naar de voetbaluitslagen. De tv op mijn kamer had geen teletekst.'

'Je bent bijna een uur lang bezig geweest.'

'Ik heb daarna nog een tijdje over het net gesurft.'

'Waar zocht je naar?'

'Voornamelijk naar reisbestemmingen. Ik ben van plan om een tijdje weg te gaan. Naar Amerika misschien, of naar Australië.'

'Ik ben bang dat je een hele lange tijd nergens heen zult gaan.'

Ferguson staat op. Hij laat Jason nu een tijdje in zijn eigen sop gaarkoken.

'Zou je inspecteur Beauchamp willen vragen of ze even wil komen, alsjeblieft?' zegt Jason. 'Zij is een goede kennis van me. Zij heeft binnen de kortste keren uitgezocht hoe het allemaal zit.'

Ferguson lacht.

Ferguson overlegt met Kate en Renfrew in de observatiekamer.

'Waar zullen we mee beginnen?' vraagt Ferguson. 'Met de kinderen of de moorden?'

'Met de kinderen,' zegt Renfrew. 'Ik wil hem het eerst onder handen nemen. Die moorden zijn nu afgelopen, maar die kindersmokkel gaat misschien nog steeds door. De aantekening die we in Lovelocks studeerkamer hebben gevonden, wekt de indruk dat hij plannen voor andere zendingen had. Als dat zo is moeten we dat verhinderen. We moeten alles weten: zijn contactpersonen, zijn cliënten, alles. Hij zal er natuurlijk niet meteen mee voor de draad komen. Maar ik zal blijven doorgaan. Hij zal een fout maken. Het zal tijd kosten, maar hij maakt een fout.'

Kate kijkt nog eens naar Jason door de doorkijkspiegel.

Beschaving. We noemen onszelf beschaafd omdat we stromend water en elektriciteit hebben en boodschappen doen in de supermarkt, maar haal dit alles weg en je ziet wat voor een monsters daar onder schuilgaan. Hoe ver is het met ons gekomen, als we kinderen uit hun hopeloze leven kunnen plukken om hen tot een even hopeloos ander leven te veroordelen? Hoeveel beter zijn we dan de mensen in de Middeleeuwen? Hoeveel beter dan de holbewoners?

Jason Duchesne, verdacht van een dubbele moord en handel in menselijke ellende. Een man die ze kende, met wie ze op reis is geweest, naast wie ze op het toneel heeft gestaan. Een man die ze eigenlijk nooit heeft gemogen. Misschien is haar smaak wat mannen betreft toch niet zo slecht als ze soms vreest.

'Ik ga naar huis,' zegt ze. 'Als jullie me nodig hebben, weet je waar je me kunt vinden.'

Kate beantwoordt nog snel een paar vragen van tv-verslaggevers voor ze vertrekt, waarbij ze bevestigt dat Jason Duchesne de politie assisteert bij haar onderzoek naar de moord op Petra Gallacher en Elizabeth Hart. In haar antwoorden laat ze doorschemeren dat dit geen tweede Drew Blaikie-scenario is. Dit keer gaan ze er vanuit dat ze de echte dader te pakken hebben.

Drie mensen dicht tegen elkaar aan in bed, die de slaap der rechtvaardigen slapen. Kate, Leo en Alex, de ruzie van de vorige nacht volkomen vergeten nu de nachtmerrie eindelijk begint te vervagen.

De ramen houden de schroeiend hete zondag buiten.

Na twee uur geeft Jason nog steeds geen krimp. Hij zou hen graag van dienst zijn, maar ze hebben de verkeerde te pakken. Hij weet absoluut niets van die kindersmokkel. De laatste ochtend in Bergen heeft hij wat door de stad gewandeld. Ja, in z'n eentje. Zijn vrouw is bij hem weggegaan. Daarom liep hij in z'n eentje door Bergen te wandelen, daarom is hij in z'n eentje naar Speyside gegaan, daarom woont hij ook alleen.

Renfrew maakt zich nergens druk om. Hij heeft het allemaal al eens eerder gehoord. Ik niet. Ik niet. Iemand anders. De meeste verdachten houden een dergelijk verhaal in het begin hardnekkig vol. Lovelock ook. Vervolgens worden ze moe en raken afgemat. Ze kunnen zich niet meer herinneren wat ze wel of niet hebben gezegd. Ze vergissen zich een keer, waar ze zich uit proberen te bluffen. Vervolgens vergissen ze zich een tweede keer en dan weten ze dat het een verloren zaak is. Dat is het nadeel bij vergissingen: de ene lokt de andere uit. Na twee vergissingen stort het hele leugenverhaal als een kaartenhuis in elkaar. Uren, soms zelfs dagen, is de politie bezig om de klootzakken zo ver te krijgen dat ze bekennen, en wanneer het zo ver is, rolt het hele verhaal er zo snel uit dat de ondervragers het nauwelijks nog kunnen bijhouden.

'Hoe lang gaat dit alles nog duren?' vraagt Jason.

'Tot je open kaart speelt. Je hebt het helemaal zelf in de hand. Wij hebben geen haast.'

'Kan ik in dat geval even telefoneren?'

'Naar wie?'

'Naar mijn moeder. Ik zou vanavond bij haar gaan eten.'

Renfrew zwijgt enkele ogenblikken, alsof hij zijn oren niet kan geloven. Dan haast hij zich de verhoorkamer uit en rent de gang door.

'Ferguson!' schreeuwt hij.

Kate komt uit bed, trekt haar trui en een trainingsbroek aan en loopt naar keuken. Ze laat haar jongens lekker slapen.

Ze draait de keukenkraan open en plenst flink wat water in haar gezicht. Als ze 's middags een dutje heeft gedaan, kan ze maar moeilijk wakker worden. Ze vult een fluitketel met water, zet hem op het gas en pakt vervolgens kopjes, theezakjes, melk en suiker. De theezakjes zitten niet in het blik waarin ze die gewoonlijk bewaart. Ze is niet van plan om nog ergens over te gaan piekeren. Morgen is er weer een dag, net als voor iedereen het begin van een nieuwe werkweek. Morgen, neemt ze zichzelf voor, zal ze languit in bad gaan liggen en haar hoofd even onder water houden. Ze zal haar hele lichaam onderdompelen en weten dat ze over haar angst voor het water heen is. Misschien raakt ze zo ook dat verschrikkelijke koude gevoel in haar binnenste kwijt.

Kate schenkt wat melk in elk van de koppen en doet in een ervan ook een theelepel suiker voor Alex.

De telefoon rinkelt, keihard in het stille huis. Kate schrikt er een beetje van en stoot het lepeltje tegen de zijkant van Alex' kopje. De suikerkorrels vallen op het formica blad, wit op wit.

Ze heeft een draadloze telefoon. Ze pakt hem van de basis en gaat verder met thee zetten.

'Met Kate Beauchamp.'

'Met Ferguson.' Buiten adem, dringend. Jason heeft zeker een bekentenis afgelegd.

'Vertel me het goede nieuws maar meteen.' Ze kan de vrolijkheid in haar stem nauwelijks onderdrukken.

'Hij heeft net aan Renfrew gevraagd of hij zijn moeder mag bellen.'

'En...'

Blackadder heeft zijn moeder vermoord. Dat zal in ieder geval toch wel waar zijn?

'Hij probeert jullie om de tuin te leiden. Hij denkt dat hij jullie te slim af is. Let er gewoon niet op.'

'Ik weet het niet.'

'Hij is een psychopaat. Dat van die moeder zou hij trouwens niet weten, tenzij hij de dader is.'

'Misschien wil hij gewoon zijn moeder bellen. Misschien is hij niet de man die we zoeken.'

Ze trekt een kastje open en haar hand tast ongeduldig tussen dozen met cornflakes en pakken spaghetti, op zoek naar een nieuw doosje theezakjes dat daar ergens moet staan. Binnenkort zal ze haar keuken eens netjes gaan opruimen. Binnenkort.

'Oké. Waarom laten jullie hem haar niet gewoon bellen? Daarna bellen jullie zelf even met haar en vragen of ze naar het bureau wil komen om zich te legitimeren. Dan zie je of ze echt bestaat.'

'En als dat het geval is?'

'Dan kom ik meteen weer naar het bureau. Maar ze bestaat niet.' 'Oké.'

Ze hangt op.

Waar zijn verdomme die theezakjes toch?

Kate schuift een rol koekjes opzij. Hij valt van de plank op het buffet. Ze pakt de rol op en ziet dat ze die ooit uit Italië heeft meegebracht - wanneer? Twee jaar geleden intussen, misschien drie. Die kunnen ze mooi bij hun thee opeten, als de koekjes intussen tenminste niet bedorven zijn. Ze zoekt naar de uiterste verkoopdatum.

Het kost haar enkele ogenblikken voor ze daar achter is. De datum staat niet gewoon afgedrukt, zoals bij de meeste producten. In plaats daarvan staat er een rij letters, gevolgd door vijf opeenvolgende getallen van twee cijfers. De letters zijn de initialen van de maanden en de getallen geven het jaar aan. Een letter en een getal zijn omcirkeld, om aan te geven voor wanneer men de koekjes moet hebben gegeten.

De beginletters van elke maand, JFMAMJJASOND.

J ASOND.

JASOND.

De woorden op Lovelocks blocnote, onder de veerboothavens. Jason D, allemaal hoofdletters. Juli Augustus September Oktober November December.

Het is nu juni. Lovelock was bezig met het vaststellen van data voor de volgende lading kinderen.

Het betekende niet Jason Duchesne. Hij is niet degene die de kinderen in Bergen in de auto heeft verstopt.

En daarom is hij ook Blackadder niet.

Maar zij is ervan overtuigd dat Blackadder de man is die de kinderen in het bestelbusje heeft verstopt, en ze weet dat die man bij Urquhart werkt. Wat weer betekent dat Blackadder vrijwel zeker óf Alex óf Sinclair moet zijn. Wat vervolgens weer betekent dat er een kans van een op twee is dat Blackadder op ditzelfde moment in Kates bed ligt te slapen. Met Kates zoon.

Kalm aan. Denk na!

Kate voelt de paniek door haar heen golven, net zoals dat op de veerboot en in de autowasserette het geval was. Maar ditmaal zijn er geen eenvoudige oplossingen, geen simpele keuzes.

Het belangrijkste is dat ze Alex niet achterdochtig maakt. Hij vormt geen bedreiging zolang hij slaapt.

Hij kan het gewoon niet zijn. God, alsjeblieft, zorg dat hij het niet is.

En als hij het niet is, is het Sinclair, wat eigenlijk net zo erg is - maar het is een van hen tweeën, dat kan niet anders, en ze hoopt met heel haar hart dat het niet de man is die zich op dit moment hier bij haar thuis bevindt, gewoon terwille van haarzelf en Leo.

Kate dwingt zichzelf om aan de afgelopen week te denken. Petra werd maandagnacht vermoord. Waar was Alex toen?

Het was de nacht nadat de veerboot was gezonken. Hij kan overal zijn geweest. Net als Sinclair.

Wat deed zij eigenlijk? Zij zat thuis op de grond en probeerde de afschuwelijke herinneringen uit te zweten. Wat had Jason gezegd dat hij had gedaan? Hij had geprobeerd te slapen. Ze leden allemaal onder de shock.

Allemaal, op een na.

Elizabeth werd woensdagnacht vermoord. Zij hadden die avond in het restaurant gegeten en Alex was met haar naar huis gegaan. Thuis hadden ze elkaar beloofd dat ze alleen met elkaar over de veerboot zouden praten - *de belofte die hij had gebroken* - en toen waren ze in slaap gevallen.

En toen ze wakker werd, was hij weg.

Kate bedekt haar gezicht met haar handen.

Ze had zich op haar zij gerold om hem aan te raken en het enige wat er nog restte was zijn geur en het briefje op het kussen.

KON NIET SLAPEN, WILDE JE NIET WAKKER MAKEN. DROOM LEKKER.

Kon niet slapen. Hij sliep anders als een blok toen ze afgelopen nacht zijn walkman had gevonden.

Het is niet zeker dat hij het is. Enkel en alleen omdat hij is weggegaan, wil dat nog niet zeggen dat hij het beslist is. Maar ze moet zekerheid hebben.

Ze kijkt naar de telefoon en vraagt zich af wat ze moet doen.

Lijsten met telefoongesprekken.

Lovelock moet zijn contactpersoon - Blackadder - op een bepaald moment gebeld hebben, hetzij voor hetzij na de reis naar Noorwegen. Het team dat de kindersmokkel onderzoekt zal de lijst met Lovelocks gesprekken ondertussen wel hebben, maar met het controleren daarvan zullen ze niet zo'n haast maken omdat ze de man die ze zochten inmiddels gearresteerd hebben.

Fout. Ze dachten dat ze hun mannetje hadden.

Kate doet voorzichtig de keukendeur dicht en toetst het nummer van de projectkamer in.

'Met inspecteur Beauchamp. Ik moet Ferguson spreken.'

'Ik geloof dat hij samen met Renfrew de verdachte ondervraagt.'

'Dan ga je hem daar maar even halen. Nu meteen!'

'Blijft u aan de lijn of zal ik hem terug laten bellen?'

'Ik blijf aan de lijn.' Ze wil niet dat deze telefoon nog een keer gaat. Alex mag absoluut geen achterdocht krijgen.

Het wachten lijkt een eeuwigheid te duren. Het geroezemoes uit de projectkamer klinkt enige tijd in haar oor voor ze in de wacht wordt gezet en muziek krijgt.

Schiet nou toch eens op!

Ze kijkt op de klok, en naar de deur. Onder het wachten trekt ze een la open en haalt er het grootste mes uit dat ze maar kan vinden. Als het Alex is en hij wil haar kwaad doen, zal ze hem daarmee overhoop steken. Zou dat dan de ironie van het noodlot zijn? Misschien dat ze zijn handen en voeten ook nog wel afhakt. Geen adder bij de hand, maar je kunt niet alles hebben.

Ze krijgt Ferguson aan de lijn. 'Hij heeft nog niet gebeld.'

'Dat doet er niet toe. Kan ik de lijst met Lovelocks telefoongesprekken krijgen?'

'Natuurlijk. Als u een halfuurtje geduld kunt hebben.'

'Ik heb ze nu meteen nodig.'

'Is alles in orde met u?'

'Ja. Maar ik heb ze nu meteen nodig.'

'Een ogenblikje alstublieft.' Als het Alex echt blijkt te zijn, moet ze het dan aan Ferguson vertellen, waarna de politie in vliegende vaart naar haar huis komt rijden? Nee. Op die manier zou ze misschien een belegering ontketen, waarbij Alex Leo en haar als gijzelaars vasthoudt. Bij belegeringen kan het maar al te gemakkelijk misgaan. Ze heeft het vaak genoeg zien gebeuren. Ze kan beter zorgen dat ze buiten komt dan dat ze opgesloten raakt.

Ze wacht nog steeds. Ze strijkt met haar duim over het lemmet van het mes.

'Daar ben ik weer. Thuis, gsm, kantoor. Zeg het maar.'

'Begin met thuis.'

'Die lijst loopt maar tot afgelopen zondag. De telefoonmaatschappij heeft wat problemen met de computer.'

Afgelopen zondag. Precies een week geleden, toen de *Amphitrite* statig de haven van Bergen uitvoer.

Met afgelopen zondag schiet ze niets op. Blackadder was aan boord van de *Amphitrite*. Lovelock zal hem niet gebeld hebben.

Waarom niet?

Blackadder en Lovelock zaten samen in het complot. Ze kunnen gemakkelijk contact met elkaar hebben gehad vlak voor de *Amphitrite* uitvoer. Misschien zelfs tijdens de reis, gewoon om te bevestigen dat alles volgens plan verliep.

'Geef me alle gesprekken met mobiele nummers vanaf zondagmiddag,' zegt ze.

Ze hoort geritsel van papier terwijl Ferguson door de prints bladert.

Een 07961-nummer, om 18.13 uur, gespreksduur dertig seconden. Hetzelfde nummer, gedraaid om 18.14 uur, gespreksduur vijf minuten drieëntwintig seconden. Kennelijk is de verbinding de eerste keer verbroken.

07771 en nog iets, 20.29 uur, drie minuten en twaalf seconden. 07711, 21.54 uur, vijftien seconden.

Een 07976-nummer, 23.45 uur, een minuut en vierentwintig seconden.

De cijfers klinken ratelend in Kates hoofd alsof het lottoballetjes zijn. Ze weet wiens nummer dat is.

23.45 uur Britse zomertijd. Een kwartier voor middernacht. Ongeveer twintig minuten voor Sutton de *Amphitrite* liet stoppen en het Transit-busje overboord zette. Een telefoontje van Lovelock in plaats van náár hem.

Het was Blackadder niet die besloot om het busje overboord te zetten. Het was Lovelock. Het was Lovelock en hij belde Blackadder om hem de opdracht te geven.

Kate laat het nummer nog een keer door Ferguson oplezen, gewoon voor alle zekerheid. Ze had zich niet vergist.

Het is het nummer van Alex. Het was Alex die Lovelock aan boord van de *Amphitrite* heeft gebeld.

Het was Alex die vijf kinderen de dood in heeft gejaagd, Alex die ook nog eens de oorzaak van de dood van 352 opvarenden was. Het was Alex die geholpen zou hebben om die kinderen als slaven te verkopen.

Het was Alex die vroeg of hij mee zou gaan naar Petra's begrafenis, toen Kate en al haar collega's opletten of ze Blackadder misschien ergens konden ontdekken.

Het was Alex die woensdagnacht met Kate had gevreeën, en toen vertrokken was, een paar uur voor het dode lichaam van Elizabeth Hart werd gevonden.

Het was Alex die in *Way Upstream* de rol had gespeeld van een man die een charmante kerel leek maar uiteindelijk een verschrikkelijke psychopaat bleek te zijn.

Alex, die Kate nooit bij zichzelf thuis heeft uitgenodigd, die altijd naar haar huis is gekomen.

Alex, die nu in Kates bed ligt. Met Leo.

Kate gooit de keukendeur open en rent het huis door, terwijl de gal zich achter haar opeengeklemd tanden verzamelt, de badkamer in en in een en dezelfde beweging op haar knieën voor het toilet.

Wanneer het achter de rug is, tintelt haar gezicht van de inspanning die het omkeren van haar maag haar gekost heeft, en haar mond smaakt warm en zurig. Ze laat de toiletpot los en zakt tegen de muur in elkaar.

Hij zal wachten tot het donker wordt, waarna hij zal voorstellen het ergens te gaan vieren dat ze de zaak heeft opgelost. Alleen zij tweetjes. Leo kan bij Bronagh logeren: nog een nachtje kan geen kwaad. En dan, en dan...

Een klap op haar hoofd met de veilinghamer en alles begint van voren af aan.

Op Ted Bundy was ook niets aan te merken. Hij was intelligent, aantrekkelijk, vriendelijk. Hij was therapeut in een psychiatrisch crisiscentrum, vice- voorzitter van de adviescommissie voor misdaadpreventie in Seattle. Hij was een man van je dromen. Net als Alex.

Kate komt moeizaam overeind en kijkt de badkamer rond, naar de stapel *Far Side* bloemlezingen op de stortbak en de foto's aan de muur. Op een ervan krijgt ze haar nieuwe penning uitgereikt toen ze tot inspecteur werd bevorderd en een andere toont haar in haar rol in *Amadeus* verleden jaar. Zij speelde Constanze en Alex was Mozart, en toen al werd er door de anderen op gezinspeeld dat ze een prachtig paar vormden.

Naast die foto, in dezelfde lijst, zit een exemplaar van het programma van *Amadeus*.

Opeens schiet Kate nog een ander verband te binnen.

Red vanochtend aan de telefoon. '*Zowel Aischylos als Euripides schreef over Orestes, die door de Furiën tot waanzin werd gedreven nadat hij zijn moeder had gedood.*'

Ze haalt de lijst van de muur en sluit de deur. Ze wil niet dat Alex dit ook hoort.

Kate slaat de lijst met kracht tegen de zijkant van het bad, het glas naar onderen, alsof ze een ei op de rand van de koekenpan breekt. Het glas versplintert rinkelend. Puntige scherven vallen aan weerszijden van de badrand naar beneden. Kate draait de lijst om, slaat er nog een paar stukken glas uit, steekt haar hand uit en pakt het programma van *Amadeus*.

Ze bladert erin. Advertentie. Rolverdeling. Dankbetuiging. Korte schets van de acteurs.

Alex Melville, na Mat Keilman die Salieri had gespeeld. Een zwartwitfoto waarop hij glimlachend in de camera kijkt. Fris en open, maar verdorven tot op het bot.

'Alex Melville (Mozart). Sinds zijn komst bij de Amateurs, vier jaar geleden, heeft Alex een aantal uiteenlopende rollen gespeeld, waaronder Biff in *Death of a Salesman* van Arthur Miller, en Orestes in de *Oresteia*-trilogie van Aischylos (*Agamemnon*, de *Choëforoi* en de *Eumeniden*). Hij werkt bij Urquharts veilinghuis en zegt dat hij als acteur veel geleerd heeft door te kijken naar veilingmeesters die aan het werk zijn.'

Hij was vier jaar geleden bij de Amateurs gekomen. Kort nadat zijn ouders bij een auto-ongeluk om het leven waren gekomen. Dat vertelde hij tenminste.

Alex die de hoofdrol speelde in een schitterende trilogie, over de man die zijn moeder had vermoord en merkte dat de Furiën hem tot de verste uithoeken van de aarde achtervolgden. Maar in plaats dat Alex Orestes geworden was, had Orestes bezit van hém genomen. Een rol in een stuk die uitgroeide tot een obsessie en vervolgens tot moord leidde.

Tisifone. Petra Gallacher. Kate in het verleden.

Megaira. Elizabeth Hart. Kate in de toekomst.

Alekto.

Kate loopt de slaapkamer binnen. Ze omklemt het heft van het mes zo stevig dat haar knokkels wit zijn. Ze weet dat ze kalm moet blijven, ook al voelt ze zich bepaald niet zo.

Leo ligt in de kromming van Alex' arm. Ze slapen allebei nog steeds. Heel voorzichtig buigt Kate zich voorover en steekt haar handen uit naar haar zoon.

Hij mes glinstert in een verdwaalde straal van de namiddagzon. Ze kijkt om zich heen en legt het voorzichtig op het nachtkastje, zo ver mogelijk bij Alex uit de buurt. Ze hoeft het maar een paar tellen los te laten.

Ze schuift haar handen onder Leo's lichaam, een aan elke kant, langzaam en met oneindig veel zorg om geen van beide slapenden wakker te maken. Ze zet zichzelf schrap en tilt Leo uit Alex' arm en van het bed. Hij snuift en leunt tegen Kates lichaam aan. Zijn ogen gaan halfopen en sluiten zich weer. Alex slaapt door. Kate legt een arm onder Leo's bips en pakt het mes dan weer met haar vrije hand op. Ze begint achterwaarts naar de deur te lopen.

Haar leven is opnieuw teruggebracht tot een reeks voortdurende hedens. Het verleden heeft hen tot dit punt gebracht, de toekomst moet nog komen. Het enige waarop het aankomt is hier en nu, zich ontdoen van het monster in haar bed.

Ze kijkt over haar schouder om te zien hoe ver ze nog van de deur is.

Op hetzelfde moment dat Kate een luid schrapend geluid hoort, voelt ze een scherpe pijn in haar voetzool. Een van Leo's speelgoedautootjes die van onder haar voeten over de vloer schiet. Met een ruk gaat Alex overeind in bed zitten.

'Hoe laat is het?' Zijn stem klinkt absoluut niet slaperig.

Ook Leo is nu wakker. Hij kronkelt in haar armen.

'Kate, wat ben je in vredesnaam aan het doen? Is alles in orde met je?'

'Ik voel me uitstekend.' Haar stem trilt. Ze spreekt met een onnatuurlijk piep-geluid. 'Uitstekend.'

Hij schopt het dek van zich af en zwaait zijn benen over de rand. 'Ik veronderstel dat je altijd met een vleesmes rondloopt?'

Dat zul jij niet weten, lekker dier.

Hij speelt met haar, net zoals hij met de anderen heeft gespeeld. Kate kijkt naar zijn kruis om te zien of hij hier een stijve van krijgt.

'Blijf bij me vandaan, klootzak, of ik steek je overhoop. Ik zweer het je.'

Haar stem klinkt haar merkwaardig in de oren, net die van een vreemde.

'Wat is er toch ineens met je, Kate? Ben je ziek? Zal ik een dokter bellen?'

Ze schudt haar hoofd zo heftig dat ze bijna duizelig wordt. Hij zet een paar stappen in haar richting en steekt zijn armen uit.

'Vooruit, ik zal Leo wel vasthouden.'

Kate rent ervandoor.

Door de open slaapkamerdeur, die ze met een klap achter zich dichtgooit, door de gang met Leo kronkelend en huilend in haar armen. De gedempte stem van Alex klinkt plotseling luider als hij de slaapkamerdeur opendoet.

'Wat mankeert je verdomme, Kate? Waar ga je naartoe?'

Leo houdt zich plotseling doodstil en klemt zich stijf aan Kates nek vast. Kates hand met het mes schiet uit en ze graait haar sleutels van het tafeltje in de gang, terwijl ze erlangs rent. Het mes maakt een lange kras in de lak van het blad. De sleutels bungelen tussen haar vingers, ze heeft ze nauwelijks vast en ze verstevigt haar greep. Met dezelfde hand waarmee ze Leo vasthoudt, grijpt ze de klink van de voordeur, rukt die snel open, schiet met Leo door de kier en trekt hem weer dicht als Alex opdoemt.

Kate zet Leo snel neer, neemt het mes in haar linkerhand, drukt de sleutel in het slot en draait met een heftige beweging tegen de klok in. Terwijl ze dat doet beweegt de knop: Alex die de deur probeert open te trekken.

'Kate!' Een woedende gil.

De deur zit op het nachtslot.

'Kate!'

De deur schudt en trilt, maar hij houdt het. Ze bukt zich voorover en draait ook het onderste slot dicht, gewoon voor alle zekerheid.

'Wat is er verdomme toch aan de hand? Kate! Doe die verrekte deur open!'

Nu staat hij tegen de deur te schoppen, luide dreunende trappen. Ze vraagt zich af of de deur tegen deze geweldige woedeaanval bestand zal zijn.

Kate pakt Leo weer op en rent de trap af. De hoofdingang uit, de straat op, de warme lucht in haar gezicht.

'Kate! Kate! Wat doe je nou toch?'

Ze kijkt omhoog. Alex leunt uit het raam. De plooien van zijn nek rimpelen als de kammen van golven in de branding. Leo kijkt ook omhoog, verbijsterde wanhoop in zijn ogen. Kate opent het portier van de auto, propt Leo naar binnen en duikt achter hem aan. Geen tijd om het kinderzitje klaar te maken. Ze zet Leo met een plof op de passagiersstoel neer en trekt de autogordel voor hem langs. Starten, portier dicht, en met een paniekerige ruk rijdt ze weg van de trottoirband. Alex' kreten vervagen in haar oren. Ze komt bij het kruispunt aan het eind van haar straat en dan dringt het tot haar door dat ze er geen idee van heeft waar ze heen gaat.

Rij maar gewoon door.

Ze slaat linksaf.

Eerst het belangrijkste. Kate buigt zich voor Leo langs, trekt het handschoenenkastje open en haalt haar gsm eruit. Ze was vergeten die mee naar binnen te nemen toen ze uit Queen Street was teruggekomen. Een geluk bij een ongeluk. Ze toetst het nummer van de projectkamer in.

'Met inspecteur Beauchamp. Wie is daar?'

'Met brigadier Wilcox. Hallo, chef.'

'Wilcox, luister goed. De man die we zoeken, Blackadder, heet Alex Melville. Hij bevindt zich op dit moment in mijn huis, ik heb hem ingesloten. Ga er direct met zoveel mogelijk mensen naartoe.' Ze geeft hem haar adres, en vraagt of hij het wil herhalen. 'Hij is

misschien gewapend, ik weet niet wat hij in huis heeft gevonden. Dus wees voorzichtig. Bel me meteen op als jullie hem gearresteerd hebben.'

'Waar bent u?'

'Ik ben onderweg, met mij is alles in orde.'

'Komt u hierheen?'

'Ik...' - *Leo die krijsend huilt*- '*Niet waar mammië werkt.*'

'Ga d'r nu maar gewoon op af.' Ze hoort hoe hij bevelen tegen de andere rechercheurs schreeuwt als ze een eind aan het gesprek maakt.

Eigenlijk ligt het het meest voor de hand om naar het politiebureau te gaan, maar ze wil voorkomen dat Leo weer zo overstuur raakt. Bovendien voelt ze er ook niets voor om erbij te zijn wanneer ze daar met Alex aankomen.

Ze zouden naar Bronagh kunnen gaan. Het is zondagmiddag, dus die is bridgen, maar Kate heeft een set-

Nee, die heeft ze niet. Ze heeft die set sleutels van Bronagh niet meer. Ze heeft ze teruggegeven omdat Bronagh die laatst nodig had voor de bouwvakkers.

En haar vader?

Kate toetst het nummer van Franks gsm in en wordt onmiddellijk doorverbonden met de voicemail. Ze vloekt en belt de receptie van het Michael-house.

'Ik verbind u door.'

Ze hoort de telefoon twee, drie keer overgaan en ze weet dat hij ook niet in zijn kamer is. Zo gaat het nu al haar hele leven, denkt ze bitter. Haar vader is in geen velden of wegen te bekennen wanneer ze hem werkelijk nodig heeft.

Ze wordt zelfs niet teruggeschakeld naar de receptie zodat ze naar de conferentiezaal zou kunnen vragen. In de lege slaapkamer blijft de telefoon maar door rinkelen.

Wie zou ze verder kunnen proberen?

Sinclair. Ze toetst zijn nummer in.

'Met Sinclair Larsen.'

'Sinclair, met Kate. Ben je momenteel thuis?'

'Ja, natuurlijk. Is er iets aan de hand? Zo te horen lijkt het wel of je een marathon hebt gelopen.'

'Zou ik naar je toe kunnen komen? Ik leg je alles wel uit als ik bij je ben.'

'Oké, natuurlijk. Dan zie ik je dadelijk. Rij je wel voorzichtig?'

'Doe ik.'

Bij Sinclair in een veilige haven, de halve politiemacht van de Grampianregio op weg om Blackadder te arresteren, Leo naast haar. Kate neemt aan dat het ergste nu achter de rug is.

Ook al is de straat waar Sinclair woont totaal verlaten, ze drukt ongeduldig op de deurbel omdat ze zo snel mogelijk binnen wil zijn. Ze voelt hoe Leo trilt terwijl ze hem vasthoudt.

Ze hoort Sinclairs voeten naar de deur rennen. Zijn gezicht vertoont een bezorgde trek.

'Grote god, Kate. Je gaat me toch wel vertellen wat er allemaal aan de hand is, hoop ik.'

Ze knikt. 'Een momentje nog. Laat me eerst even op adem komen.'

'Natuurlijk.' Hij woelt Leo door zijn haar. 'En hoe is het met jou, manneke?'

Leo drukt zich nog dichter tegen Kates borst aan.

'Hij is ongeveer net zo geschokt als ik,' zegt Kate. 'En net zo geschokt als jij zult zijn, wanneer ik je heb verteld wat er is gebeurd.'

'Zal ik eerst eens een kop thee voor je zetten?'

'O ja. Dat zou heerlijk zijn.'

Sinclair leidt hen naar de zitkamer. Kate laat zich in de dichtstbijzijnde fauteuil vallen en Sinclair verdwijnt naar de keuken.

Ze vraagt zich af hoeveel schade Alex op dit moment in haar huis aanricht. Een verschrikkelijk ogenblik lang heeft ze een angstig visioen waarin hij haar reservesleutels vindt en gewoon weggaat. Dan herinnert ze zich dat ze die op het politiebureau bewaart. De enige die verder nog een set heeft is Bronagh, maar die is niet thuis. Zelfs als Alex aan haar zou denken, zou hij haar toch niet kunnen bereiken.

Kate hoort Sinclair in de keuken rommelen. Normale alledaagse geluiden op een normale zondagmiddag. Gewoonlijk. Dat is iets wat ze al een hele tijd niet meer heeft meegemaakt. Ze sluit haar ogen.

'Met de projectkamer.'

'Kan ik inspecteur Beauchamp misschien even spreken?'

'Die is helaas niet hier. Kan ik u misschien helpen?'

'Ja. Met Drew Blaikie. Ik was...'

'Ik weet nog wie u bent, meneer Blaikie. Waar kan ik u mee helpen?'

'Ik heb zojuist een uitzending op de tv gezien, waarin inspecteur Beauchamp zei dat u een man in verzekerde bewaring hebt. Ik had haar graag willen vragen waar ze verdomme het lef vandaan haalt om de halsketting van mijn vriendin te dragen.'

'Wat zegt u?'

'Ze droeg een zilveren halsketting met turkooizen stenen. Die was van Petra Gallacher.'

'En hoe weet u dat, meneer?'

'Ik heb haar die halsketting zelf gegeven. Voor haar verjaardag, verleden maand, als cadeau.'

Terwijl Kate een kop thee drinkt, vertelt ze alles aan Sinclair. De kindersmokkel, het verband tussen de twee zaken, de aanwijzingen die eerst in de richting van Jason leidden - en hoe ze vervolgens tot de verpletterende ontdekking kwam dat het Alex was. Sinclair luistert met een uitdrukking van verbijsterde afschuw op zijn gezicht. 'Niet te geloven,' zegt hij. 'Ik kan het gewoon niet geloven. En dan Alex nog wel, nota bene.'

'Zo blijkt maar weer eens hoe slecht je de mensen soms kent.'

Kate kijkt op haar horloge. Het is bijna een halfuur geleden dat ze Wilcox heeft gesproken. Ze popelt om hem nog een keer te bellen om te vragen of ze Alex inmiddels hebben gearresteerd. Maar ze weet dat het even duurt voor ze bij haar huis zijn en de deur hebben opengemaakt, Alex hebben overmeesterd als hij zich verzet, en naar het bureau hebben vervoerd... Ze besluit nog een kwartier te wachten.

Leo is erg onrustig. Ze wou dat ze iets had om hem bezig te houden.

'Heb jij misschien iets waarmee Leo kan spelen, of waarin hij plaatjes kan kijken?' vraagt ze.

'Misschien dat ik boven iets heb. Ik zal eens even zoeken.'

Sinclair glimlacht tegen haar, vriendelijk en welwillend, en gaat de kamer uit. Kate buigt zich over naar Leo. 'Sinclair is iets voor je gaan halen. Hij komt zo weer terug. Het is nu allemaal weer goed, schat.'

Kate staat op en begint door het vertrek te lopen.

Boeken. Honderden. Netjes naast elkaar op de planken. Goede boeken ook. *Penguin classics*, hedendaagse literatuur. In een hoek neemt de *Encyclopaedia Britannica* anderhalve plank in beslag. Daarboven een stereo-installatie met een cd-rekje ernaast. Voornamelijk klassieke muziek. Met een beetje opera.

Getuigen van een hoge culturele ontwikkeling. Maar niet erg gezellig.

Door het plafond heen klinken Sinclairs voetstappen, terwijl hij rondloopt op zoek naar iets waarmee Leo kan spelen. Kate loopt door naar de keuken. Die is kaal, op zijn best functioneel. De keuken van een vrijgezel. Ze maakt de dichtstbijzijnde kast open. Leeg. En de volgende. Ook leeg. Niets in de koelkast behalve wat melk en een in plastic verpakt stuk ham. Ze hoort hoe Sinclair de trap weer afkomt.

Kate loopt naar het raam en kijkt naar buiten. Weinig uitzicht. De achterkant van de huizen in de volgend straat.

Een kleurenvlek op een van de ramen. Een blauw-wit gestreepte x.

Kate herkent het met een kille schok. Politielinten, waarmee een plaats delict wordt afgezet.

Politielinten op een raam dat uitkijkt op andere huizen.

Het raam van Elizabeth Hart.

Sinclair woont in Thistle Lane. Een straat van Victoria Street vandaan, waar Elizabeth Hart woonde. Kate heeft er gewoon nooit aan gedacht. Ze zijn van de andere kant naar de plaats van de misdaad gereden en ook weer in die richting vertrokken. Ze zijn nooit langs Sinclairs straat gekomen.

Elizabeth moet Sinclair gezien hebben, hem bespied hebben.

Kate loopt weg van het raam. Plotseling ziet ze iets. Daar, bij de gaspitten. Een afwijking in deze ordelijke tempel van leegheid.

Een houten messenblok met zes sleuven voor messen.

Maar er zitten er maar vijf in.

De gleuf waarin het ontbrekende mes had moeten zitten is ongeveer vier centimeter lang. De breedte van het mes op het punt waar het lemmet overgaat in het handvat.

De breedte van het mes dat bij het lichaam van Elizabeth Hart werd gevonden.

De messen hebben allemaal zwarte heften. Ze haalt er een uit het blok en zoekt naar de naam. Daar, op het lemmet.

Jensen Laser.

Façades en werkelijkheid.

Achter de tussenwand van een bestelbusje vijf kinderen die nog maar enkele uren te leven hebben.

Achter de goede naam van een veilinghuis een onmenselijke handel in menselijke wezens.

Achter het vernisje van een man die ze vertrouwde en op wie ze heel erg gesteld was, het grootste monster van allemaal. Ze draait zich naar Sinclair om als hij door de deur binnenkomt. Snel brengt ze haar hand met het mes omhoog, maar ze is een fractie van een seconde te laat. Hij laat de veilinghamer met een vloeiend gebaar van zijn onderarm tegen haar slaap komen en Kate zakt op de grond in elkaar. Haar laatste gedachte is dat de marionettenspeler zojuist haar touwtjes heeft doorgeknipt.

Sinclair kijkt zwijgend toe hoe zijn laatste adder kronkelt in haar kooi. Ze beweegt zich met gratie. Haar volmaakt zwarte schubben overlappen elkaar en hun onderranden zetten zich vast in de grond, waar ze maar houvast vinden. Ze komt vooruit door met de zijkant van haar lijf tegen onregelmatigheden in de omgeving te drukken die hij voor haar heeft gecreëerd. Op elk willekeurig moment drukken verschillende punten op haar lichaam tegelijkertijd tegen een aantal vaste punten op de ondergrond. Terwijl ze zich voorwaarts beweegt komen nieuwe delen van haar lichaam in contact met dezelfde vaste punten, waardoor ze in staat is dezelfde richting te volgen. De gestage vloeiende voortgang van de slang. Altijd hetzelfde en toch ook altijd weer anders, net als de zee.

Hij heeft goed voor hen gezorgd. De kooien zijn groot en rijkelijk voorzien van stenen, korstmossen, mos, water, takken en bladeren. Hij zorgt ervoor dat de ene kant warm en licht blijft, de andere koel en donker. En bij het voederen is hij uiterst nauwgezet te werk gegaan, hij heeft de bevroren knaagdieren met veel zorg ontdooit en gekookt. Een dooitijd van een uur voor kleine muizen, en van minstens drie uur voor ratten.

Natuurlijk kan het werk ook gemakkelijk afgeraffeld worden. Sommige mensen stoppen de bevroren knaagdieren in een plastic zak en dompelen die in heet water in de hoop dat ze de dieren tegelijkertijd ontdooien en koken. Uiteindelijk blancheren ze die, waardoor de huid loslaat en de buik openbarst. Sinclair stopt ze ook niet in de magnetron. Dan worden de dieren van binnenuit gekookt en is het moeilijk te zien of de knaagdieren goed gaar zijn.

Natuurlijk heeft hij er wel voor gezorgd dat niemand weet heeft van zijn hobby. Hij bewaart de slangen in een afgesloten kamer. Hij heeft zichzelf nooit bij de plaatselijke autoriteiten laten registreren. De slangen heeft hij in het wild gevangen, de kooien zelf gemaakt. Hij koopt de knaagdieren zo ver mogelijk uit de buurt en betaalt altijd contant. Hij is niet op tijdschriften over slangen geabonneerd en hij wisselt ook geen tips met medehobbyisten uit via het internet.

Sinclair is helemaal weg van zijn slangen, net als elke andere hobbyist, maar hij heeft ze altijd voor een bepaald geheim doel bewaard - de komst van de Furiën.

De atmosfeer is drukkend. Hij weet dat de Hopi-indianen uit Arizona en New Mexico slangen voor regendansen gebruiken, en hij weet ook dat een dergelijke ceremonie hier vanavond niet nodig zal zijn. Aan de hittegolf kan ieder moment een eind komen.

Wanneer de adder hem aankijkt, ziet hij dat ze een ondoorzichtig vlies over haar ogen heeft liggen. Dit is het eerste teken dat ze op het punt staat haar huid af te schudden. Weldra zal ze zich uit haar oude omhulsel wringen, zodat de nieuwe huid tevoorschijn komt. Wedergeboorte.

Als ze in het wild zou leven, zou ze nu jongen krijgen. In deze warme maanden paren adders met elkaar. En op het moment dat de jongen geboren zijn, worden ze aan hun lot overgelaten. Ouderlijke zorg komt bij slangen vrijwel niet voor. De enige slangen die wat aandacht voor hun jongen hebben, zijn sommige ovipare soorten, die eieren leggen. Maar

de *Vipera berus* is levendbarend en daarmee houdt de belangstelling dan ook op. Ze laat haar kinderen zonder aarzeling of medegevoel achter.

Dit schitterend fraaie dier, dat zo op zijn eigen moeder Ailish lijkt dat het hem pijn doet. Sinclair steekt zijn hand uit naar de muur en haalt de stekker van het verwarmingselement en de lichtbron in de kooi uit het stopcontact. Het is tijd.

Wind op haar ene wang, iets schurends tegen de andere en een barstende hoofdpijn daar tussenin. Kate houdt haar ogen gesloten en probeert zich te herinneren wat er is gebeurd.

Een paar vage flarden herinnering, zij in Sinclairs keuken. Politielinten, een messenblok. Een geruis klinkt nu eens zacht, dan weer hard in haar oren. Ze merkt dat het een ritmische afwisseling is en ze begrijpt wat voor geluid het is en waar ze op ligt.

Sinclair heeft haar naar het strand gebracht. Sinclair.

Leo.

Kate heft haar hoofd met een ruk op en wenst meteen dat ze dat niet gedaan had. Een golf van misselijkheid dringt op naar haar keel - ongetwijfeld een gevolg van de klap op haar hoofd - en met haar armen kan ze zich niet overeind drukken. Ze probeert die te bewegen, maar neemt alleen een fel snijdend gevoel in haar polsen waar. Hij heeft haar handen achter haar rug gebonden. Zelfs zonder dat ze hoeft te kijken, weet ze dat haar voeten ook goed vastgebonden zijn. Kate laat zich in angstige spanning terug op het zand vallen.

Ze rolt zich op haar rug, trekt haar benen zo ver mogelijk op en gebruikt haar buikspieren om zichzelf in een zittende positie omhoog te hijsen.

Sinclair ligt uitgestrekt op het zand, terwijl hij naar haar kijkt. Het is nacht en de straatlantaarns op de boulevard in de verte verspreiden slechts een zwak licht, maar voldoende om te zien dat hij een mes in zijn handen heeft. De andere voorwerpen, rekwisieten zou je kunnen zeggen, staan in een keurige halve cirkel rondom hem opgesteld.

Een stuk rubber slang. Een koekblik waar bovenop met een lange riem een Zippo-aansteker is vastgemaakt. Een gevorkte stok. Een emmer. Iets diks, een soort tak. Een kooi met twee muizen die in een tredmolen lopen. Een plastic jerrycan. Een gereedschapskist. En een doorzichtige glazen kooi waarin een diepzwarte adder onbeweeglijk ligt opgerold.

De zee bevindt zich een paar meter achter haar. In de verte klinkt een zacht gerommel. Donder.

Kate moet plotseling aan histamineniveaus, stokslagen op de voetzolen en petechiale bloedingen denken.

'Waar is mijn zoon? Waar is Leo?'

'Met Leo is alles in orde. Ik heb hem naar bed gebracht.'

'Waar?'

'Bij mij thuis.'

'Hij zou niet naar bed zijn gegaan zonder mij welterusten te hebben gewenst.'

'Waarom niet? Dat heeft hij de afgelopen week toch bijna altijd gedaan.'

Auw!

'Maar nu is er niemand bij je thuis, god nog aan toe.'

'Als ik jou was, zou ik me maar druk maken over wat er met mijzelf gaat gebeuren.'

Ik ga hem niet smeken. Wat er ook gebeurt, hij zal achteraf niet kunnen zeggen dat ik om mijn leven heb gesmeekt.

'Hoe?' vraagt ze.

'Hoe wat?'

'Hoe is het mogelijk dat jij het bent en niet Alex? Het was het nummer van zijn gsm waar Lovelock naar heeft gebeld, hij speelde Orestes. Jij kunt het helemaal niet zijn.'

'Dat van die gsm was zuiver toeval. Ik had Lovelock proberen te bellen voor we uit Bergen vertrokken, maar mijn batterij was leeg. Dus heb ik Alex' gsm gebruikt. Tegen de tijd dat ik klaar was, gingen we aan boord. Ik stopte het toestel in mijn zak en ben het verder vergeten. Hij moet het ook vergeten zijn: hij heeft het niet meer teruggevraagd. Toen belde Lovelock mij om te zeggen dat hij een tip van zijn mannetje bij de douane had gekregen dat ze zouden uitkijken naar een witte Transit-bestelbus. Op mijn nummer

kreeg hij natuurlijk geen gehoor, dus heeft hij in zijn lijst van binnenkomende gesprekken gekeken van welk nummer ik gebeld had, en dat toen gebeld. Ik vraag me af of Alex zich nog herinnert dat hij zijn gsm aan mij heeft geleend. Daarna zijn we allemaal heel wat meer kwijtgeraakt.'

'Hij speelde Orestes. Blackadder werd door die mythe geobsedeerd.'

'Hij speelde inderdaad Orestes. En wat dan nog? Weet je nog wat Hitchcock ooit heeft gezegd? Acteurs zijn vee. Het doet er niet toe wie een bepaalde rol speelt. Het gaat erom wie regisseert.'

'Heb jij de *Oresteia* geregisseerd?'

'Dat stuk was van mij. Iedere stembuiging, iedere zin die Alex uitsprak. Ik heb hem laten zien hoe het moest. Onder mijn regie zou een sprekende chimpansee die rol nog hebben kunnen spelen. Alex was Orestes niet. Dat was ik!'

De gezichten die het publiek op het toneel ziet, en de handen daarachter. De handen die doen wat Blackadder doet, en het gezicht achter hen.

De wind steekt op. Kate voelt de vlagen in haar gezicht, die de kwellend onbereikbare verkeersgeluiden naar haar toe dragen vanaf de weg die in noordelijke richting langs de kust naar de brug over de Don loopt. De weg is vijftig meter ver, hooguit vijfenzeventig. Tijdens een donkere nacht met een dreigend onweer zou die net zo goed op de maan kunnen liggen.

Het strand zelf is verlaten. Een strook zand van drie kilometer lang met hier en daar een golfbreker, een lunapark aan het ene uiteinde en een golfterrein aan het andere. Op zonnige dagen is het er bomvol met mensen. Nu is het totaal verlaten. Zelfs als ze zou schreeuwen zou niemand haar boven het geluid van de wind en de zee uit horen.

Sinclair moet zijn stem verheffen wanneer hij weer iets tegen haar zegt.

'O Kate, ik ben zo blij dat jij het bent. Jij bent heel bijzonder voor me, weet je dat? Of liever gezegd dat was je. Tot deze week. Ik ben deze week een paar dingen over je te weten gekomen.'

'Wat dan?'

'Dat je een ondankbare trut bent.' 'Hoe dat zo?'

'Ik heb altijd gezegd dat je de dochter was die ik nooit gehad heb. En dat was je ook. Altijd als je me nodig had, heb ik voor je klaargestaan. Ik heb je alle liefde, aandacht en troost gegeven die je van een vader zou mogen verwachten. Dat verwachtte je niet van jouw vader. Je kréég dat ook niet van hem.'

'Het was mijn keuze om mijn vader buiten mijn...'

'En toen dook hij ineens weer op. Hij kwam gewoon je leven binnenwandelen en wat doe jij? Je ontvangt hem met open armen. Zomaar.' Hij knipt met zijn vingers. 'Geen bedenkingen, geen voorwaarden. Na alles wat ik voor je heb gedaan.'

Alekto, onverzoenlijk in haar woede. Kate, die niet om genade wil smeken.

'En waarom is hij teruggekomen?' snauwt ze. 'Omdat de *Amphitrite* zonk. En waarom is de *Amphitrite* gezonken? Omdat jij kinderen smokkelde. Jij hebt hem teruggebracht, Sinclair. Het was jouw schuld dat hij is teruggekomen. Je hebt zelf de draad van je eigen lot gesponnen.'

'Natuurlijk. En jij de jouwe. Jij zwoer om Blackadder tot aan de uithoeken van de aarde te achtervolgen, en dat heb je ook gedaan. Dus waar we ook kijken, we zien steeds hetzelfde: mensen die maaien wat ze eerst zelf gezaaid hebben.'

'En verder?'

'Wat verder?'

'Je zei dat je deze week een paar dingen over me te weten was gekomen. Wat dan nog meer, behalve dat ik een ondankbare trut ben?'

'Dat je een slechte moeder bent.'

'Nee. Dat ben ik niet.'

'O ja? En hoeveel nachten heb je Leo deze week dan bij je tante gestald, Kate? Hoeveel tijd heb je aan hem besteed? Wanneer je een kind hebt, Kate, hoort dat bij jou op de eerste plaats te komen. Ik dacht altijd...'

'Je hebt mij niet te vertellen hoe ik met mijn zoon moet omgaan.'

'... dat je een geweldige moeder was, Kate. Ik keek altijd naar Leo en jou, en dan was ik jaloers. Ik wilde dat ik hém was.' *Eerst wil hij mijn vader zijn, nu weer mijn zoon. Het is gewoon ongelooflijk.* 'Ik wou dat ik zo'n kindertijd had gehad als hij, waarin iedereen van

je houdt en je moeder verzot op je is. Niet zo een waarin je moeder je haat en je naar de kelder verbant. Waarom denk je dat ik die kinderen meebracht, Kate? Omdat ze net zo waren als ik. Onbemind, verloren, niemand die zich iets aan hun bestaan gelegen liet liggen. Zij bevonden zich aan het ene uiteinde van het spectrum en Leo aan het andere. Maar jij bleek net zo te zijn als ma, Kate. Wat je ook doet, het gebeurt allemaal op je eigen voorwaarden.'

'Hou je mond.'

'Ga eens bij jezelf te rade, Kate. Kijk eens in je binnenste wat voor kwaad je hebt gedaan. Alleen dan zul je inzien hoezeer je je lijden verdient.'

Hij komt overeind, pakt de emmer op en loopt naar haar toe. Ze dwingt zichzelf om geen vin te verroeren.

Sinclair grijpt haar bij haar haar en begint haar in de richting van de zee te trekken. Een verschrikkelijke, stekende pijn in haar hoofdhuid, nog verergerd door het feit dat ze haar handen niet naar haar hoofd kan opheffen. Ze krabbelt zo goed mogelijk met haar voeten om vooruit te komen, maar die zijn stevig tegen elkaar gebonden.

Aan de rand van het water knielt Sinclair naast haar neer, terwijl hij haar haar nog steeds stevig met zijn hand vasthoudt. Het zeewater kabbelt tegen haar gezicht. Ze probeert haar hoofd ervan weg te draaien, maar hij houdt haar stevig vast. Zout water in haar neus, haar mond.

Doe net alsof het douchewater is dat je op je gezicht laat plenzen. Dat heb je vaker gedaan.

Hij trekt de emmer door het water om hem vol te scheppen. Kate kan zien hoe het over de rand klotst. Vervolgens drukt hij haar gezicht zo snel in het water dat ze niet eens tijd heeft om eerst adem te halen. Ze knijpt haar ogen en mond stevig dicht en voelt de felle kou prikkend op haar huid. Er volgt een stortvloed van water op haar achterhoofd, als hij de emmer over haar leeggiet. Kate hulpeloos vastgebonden, terwijl de stortvloed keer op keer opnieuw komt, als hij de emmer vult en weer over haar leeggiet, in een onophoudelijke herhaling. Dit heeft niets meer van een douche, dit is hetzelfde als wanneer je onder een waterval staat.

Kate kronkelt heftig in zijn greep en veel te laat merkt ze dat ze de weinige lucht die ze nog heeft daardoor alleen maar nog sneller verbruikt. Hij is niet van plan om haar los te laten. Een verschrikkelijke pijn onder in haar longen en een geweldige druk in haar luchtpijp. Ze heeft het gevoel alsof ze in een reusachtige bankschroef zit die van voor en achter even hard tegen haar drukt, en haar borstbeen en ruggengraat laat kraken. De duisternis daalt in steeds grotere vlekken over haar neer.

Wat stom, verdomme, dat ze op de Amphitrite zo hard had gevochten, om een week later toch te verdrinken.

Ze houdt het niet langer. Ze slaakt een zucht. Het enige wat ze daarna binnen krijgt is water, dat in snelle vaart haar longen en maag binnenstroomt, ook al probeert ze om het weer uit te hoesten.

Een plotselinge scherpe pijn tussen haar schouderbladen en de nachtelijke hemel voor haar ogen.

Hij heeft haar hoofd met een ruk omhoog getrokken om haar te laten ademen. Ze bedankt hem er bijna voor. Het water druipt langs haar kin naar beneden, terwijl ze het ophoest met heftige op- en neergaande bewegingen van haar borst.

Wanneer ze weer op adem is gekomen, begint hij van voren af aan.

De tweede keer is het lang niet zo erg. Sinclair weet wat hij doet, hij weet precies hoe lang hij haar onder kan houden voor ze werkelijk gevaar begint te lopen. Hier put Kate een vreemd soort troost uit. Wat hij verder ook met haar zal doen, hij is niet van plan haar te laten verdrinken. Ze heeft gezien hoe het moet eindigen en dat is niet op deze manier. Maar ze dwingt zichzelf om er niet aan te denken wat hij verder nog voor haar in petto heeft.

Een reeks oneindige hedens. Overleef er een en je kunt het volgende overleven. Enzovoort.

Kate concentreert haar gedachten op heel andere dingen. Ze denkt aan fietsers en de manier waarop ze hun hoofd en bovenlichaam volkomen stil houden, terwijl hun hart klopt als een razende, hun longen hijgen en hun benen op en neer bewegen. Ze doet iets

soortgelijks met haar gedachten. Ze staan los van wat er met haar lichaam gebeurt en ze denkt aan van alles en nog wat, behalve aan wat er met haar gebeurt.

De Mercat Cross, de open ronde zuilengang die het feitelijke centrum van Aberdeen markeert. Een borstwering daarboven die in twaalf afzonderlijke delen is verdeeld, met de wapenschilden van de stad en de kroon, en de gebeeldhouwde hoofden van elke monarch uit het huis Stuart vanaf James I tot en met James VII. Een vergulde kleurrijke marmeren eenhoorn boven de borstwering. Godzijdank dat Ferguson haar ooit eens op dit alles had gewezen. Het uitzicht door Marischal Street op de haven, die enorme schepen die zich in de te kleine kloof tussen de huizen verdringen, extra groot en een beetje geschrokken dat ze zich daar bevinden, net als het Guggenheim-museum aan het eind van de smalle Bilbao Road.

Het zand plakt tegen haar wangen. Hij moet opgehouden zijn, hoewel ze het water nog steeds kan voelen. Wanneer ze opkijkt, ziet ze het zand in kleine fonteintjes naast haar hoofd opspatten. Het is gaan regenen.

Sinclair houdt zijn gezicht vlak bij het hare en ze herkent hem gewoon niet meer. Het zijn nog wel zijn gelaatstreken, maar hij is het niet die zich daarachter bevindt. Hij lijkt iemand die ze kent, maar is een volslagen vreemde.

'Smeken zul je! Je zult net zo lijden als ik heb geleden.'

Ze hoest een sliert zeewater vermengd met speeksel op het zand uit.

Hij pakt het stuk slang op. Het rubber is bijna een halve meter lang en buigt niet door als hij het in zijn hand houdt. Het moet met iets hards gevuld zijn. Kwik misschien, of cement.

Vlak voor het werkelijk gebeurt, weet ze wat hij ermee gaat doen.

Het principe van de voetmassage berust op het feit dat elk deel van het lichaam met de basis is verbonden. Op de voetzolen bevindt zich als het ware een plattegrond van het hele menselijk lichaam. Als je weet waar je moet zoeken kun je een punt vinden voor elk orgaan, elke erogene zone.

Elk zenuwuiteinde.

Ze snakt naar adem bij de eerste klap. Hard, snel en meedogenloos op het tere vlees tussen de bal en de hiel. De pijn schiet door haar lichaam omhoog en vertakt en vermenigvuldigt zich bij elke bocht. Ze kronkelt om uit de buurt te komen, maar hij hoeft alleen maar op haar onderbenen te gaan zitten om daar een eind aan te maken. Haar voeten zijn machteloos vastgebonden. Hij kan ermee doen wat hij wil, en doet dat ook.

Hij bewerkt haar voeten van voor naar achter. Hij slaat op haar tenen en op de uiteinden, waarbij ze geplet worden alsof ze ze in het donker tegen een tafelpoot heeft gestoten. Op het zachte deel van de wreef, waar vele aderen vlak onder het oppervlak liggen. Soms houdt hij even op met slaan en streelt met de slang over haar huid. De druk op haar rauwe vlees veroorzaakt hele nieuwe golven van pijn.

Ik heb altijd al gevonden dat mijn voeten anderhalve maat te groot waren. Als ze de juiste maat hadden, zou hij minder te raken hebben.

Kate kijkt geen moment naar hem. Dat is het enige wat ze zelf kan bepalen. Ze hoeft niet naar hem te kijken terwijl hij dit doet, ze hoeft de slagen niet te zien neerkomen. Doet ze dat wel, dan zal ze op de klap en de pijn gaan rekenen, en dat zal alles nog erger maken.

De regen valt in dikke druppels en de bliksem flitst in de verte, nu eens in felle gevorkte schichten van de hemel naar de aarde, dan weer breed en lichtend langs de wolken. Opnieuw weerlicht het. Ze begint te tellen hoe lang de tijdsspanne tot de donderslag is.

Eenentwintig, tweeëntwintig, drieëntwintig...

'Smeken zul je. Je zult me smeken of ik er mee op wil houden.' Klets. Klets.

... Tweeëndertig, drieëndertig, vierendertig...

Klets. 'De anderen smeekten. Petra wilde met me neuken als ik er maar mee ophield.' Klets.

... Eenenvieertig, tweeënveertig, drieënveertig...

'Elizabeth riep kermend om genade.'

Hij grijpt een handvol zand en schuurt haar voeten daarmee. Hij smeert het vooral op de plekken waar hij haar al tot bloedens toe heeft verwond. Ze vertrekt de mondhoek die het verst bij hem vandaan is, zodat hij het niet kan zien.

... Tweeënvijftig, drieënvijftig, viereënvijftig.

De donder kraakt.

Het geluid beweegt zich met een snelheid van ongeveer één kilometer per drie seconden. Het onweer is dus zo'n elf kilometer bij hen vandaan.

'Waarom smeek je me verdomme niet om genade?'

Ze geeft geen antwoord.

Hij loopt weg. Kate ligt op haar rug, haar gebonden handen onder haar, en ze kijkt het strand naar beide kanten wanhopig af. Niemand.

Wanneer Sinclair terugkomt, heeft hij het mes in zijn hand.

Het mes. Nu gaat hij me vermoorden.

Hij knielt naast haar op het zand. Achter haar ogen is de eindeloze nacht.

De punt van het mes rust op haar buik, tegen haar trui. Een van de wonden die Petra fataal geworden was, bevond zich niet ver van hier. Als hij het mes een aantal centimeters naar links beweegt, zit hij recht boven haar buikslagader.

Sinclair pakt haar trui bij de zoom en snijdt hem zorgvuldig door, helemaal tot aan haar hals. De stukken vallen langs haar zijden weg, als een open vest.

Hij loopt opnieuw weg en komt terug met de koektrommel en de riem. Hij haalt de deksel van de trommel en gooit die in het zand. Vervolgens draait hij de trommel bliksemsnel om en zet die met de open kant op haar buik. Terwijl hij dat doet, vangt Kate een glimp op van iets wits binnenin. Ze voelt iets op haar blote buik kietelen en ze weet wat het is.

De muizen.

De muizen die overal door metaal omsloten zijn en elkaar achternazitten over haar huid daaronder.

Sinclair pakt de riem en legt die over de bodem van de omgekeerde trommel. Hij steekt een arm onder Kates rug door en trekt het ene uiteinde van de riem onder haar lichaam door naar de andere kant. Hij trekt dat eind door de gesp en maakt die stevig vast. Ze kan zelf nergens bij de riem en het blik zit stevig tegen haar maag gedrukt.

Dan gaat hij voor een derde maal weg.

Licht flikkert in een van haar ooghoeken. In de wind en de regen vlamt iets op. Hij komt terug met gloeiend heet vuur in zijn hand.

Wat ze eerst voor een tak had aangezien is een vlamrende toorts. Hij moet er benzine uit de jerrycan overheen gegoten hebben, om hem vervolgens met de Zippo aan te steken. Iets anders zou in dit weer geen vlam hebben gevat.

Sinclair moet nu schreeuwen om zichzelf verstaanbaar te maken.

'Hierdoor wordt hun laatste weerstand gebroken. Hierdoor gingen ze bidden en smeken, zoals ze nog niet eerder hadden gedaan. Het wordt de ijzeren ketel genoemd.' Hij laat de toorts tot op de trommel zakken. 'Dit einde, het verst van de muizen verwijderd, wordt heel snel heel erg heet. De muizen proberen aan de hitte te ontsnappen. Maar ze zitten gevangen. Ze kunnen er maar op één manier uit.'

De vlammen likken over het metaal.

'Ze proberen door je buik heen te knagen.'

Kates hoofd is op slag leeg. Letterlijk leeg. Geen woorden, geen emoties, geen flauwe notie van angst of walging.

Kleine pootjes trippelen over haar huid, steeds sneller naarmate ze verder in paniek raken.

Ze probeert haar gedachten weer op iets anders te richten, maar ditmaal lukt het niet. Ze komen bij haar terug en gaan via haar hersenen naar haar maag. Elke flard van Kates wezen is geconcentreerd op die cirkel van haar lichaam die door de koektrommel wordt bedekt.

Alsjeblieft god, nee. Alsjeblieft nee. Haar ademhaling is een snel, hijgend puffen.

Een hapje in haar huid, niet meer dan een kneepje. Het begint.

Ze kijkt naar de vlammen en voelt de muizen.

Ze bijten nu. Korte scherpe beten, steken van pijn die door haar heen schieten en wegsterven.

Sinclair's stem komt van achter de vlammen.

'Alleen zo kun je ontdekken hoe ik heb geleden.'

De muizen rennen over haar heen en weer, knagend, rukkend en vol angst, terwijl ze een manier proberen te vinden om aan de hitte te ontsnappen.

'Smeken. Vooruit!'

Onwillekeurig stoot Kate een gil uit, als een van de muizen dieper in haar vlees bijt. De pijn duurt nu langer en dringt dieper door. De ene muis knaagt rechts in de cirkel, de andere bijna in het midden. Ze hebben allebei een gunstige plek gevonden. De folterende pijn pulseert als radiogolven door haar heen.

Niet smeken. Niet smeken.

De muizen met tanden en klauwen in haar vlees, krabbend en rukkend, alsof ze een gat graven, en ze vraagt zich af hoe diep ze kunnen gaan, terwijl ze tijdens het graven bloederige, druipende brokken uit haar lichaam opstapelen.

Pijn in haar en op haar en overal om haar heen.

'Ophouden. Alsjeblieft, maak er een eind aan!'

De vlam blijft onveranderlijk op zijn plek.

'Ophouden! Verdomme, ophouden!'

Nog steeds beweegt de vlam zich niet.

Ze heeft het gevoel dat de muizen nu helemaal door haar huid heen zijn en aan het spierweefsel beginnen.

'Sinclair, alsjeblieft!'

De smeekbede wordt meegesleurd door de wind en ze weet niet eens of hij haar wel heeft gehoord.

Hij haalt de toorts weg en snijdt de riem bij haar zij door. Het blik valt van haar af. Een van de muizen schiet eruit op het zand. Zijn bek is rood van haar bloed. Sinclair pakt de andere muis, het dier dat nog steeds in het blik zit, en laat hem in de kooi van de adder vallen.

Kate durft gewoon niet naar haar buik te kijken.

Hij torent weer boven haar uit.

'Voor jou en mij is de pijn bijna voorbij. Maar voor ik er een eind aan kan maken, moet ik nog een ding doen om mezelf van mijn schuld te reinigen. Orestes bracht een offer aan de goden. Een deel van hemzelf. Hij beet zichzelf een vinger af.'

De pink van zijn linkerhand verdwijnt in zijn mond en zijn wangspieren bollen zich als walnoten, als hij zichzelf hard bijt. Kate hoort het afschuwelijke gekraak van tanden op bot en ziet de foltering en de concentratie op zijn gezicht, als hij zichzelf dwingt de pijn tot het einde te doorstaan. De schreeuw die ze hoort is van haarzelf, een reactie op wat ze ziet.

Ze probeert haar ogen af te wenden, maar het lukt haar niet. Gebiologeerd staart ze naar het tafereel. Kate kan zich niet voorstellen, ze kan in de verste verte niet begrijpen wat er op dit moment in Sinclair omgaat. Ze ziet het en gelooft het, maar ze kan het niet begrijpen.

Tanden zijn harder dan botten. Van de drie lagen van een tand zijn de twee binnenste - tandbeen en tandcement - min of meer van dezelfde samenstelling als bot, en de buitenste laag van glazuur is veel harder en dichter. Sinclair bijt op het gunstigste punt, precies op de gewrichtsknobbeltje waar het vijfde middenhandsbeentje overgaat in het kootje. Hij mist zo een paar spieren in zijn pink hoewel hij de buitenste handwortel niet kan vermijden. Hij bijt met de voorkant van zijn mond, zodat hij de scherpe snijvlakken van zijn snij- en hoektanden kan gebruiken.

Hij zakt door zijn knieën alsof iets er van achteren met kracht tegenaan komt. Hij moet beslist het bewustzijn verliezen van de pijn.

Dan komen zijn tanden met een klap op elkaar en hij ziet het bloed uit het doorgebeten gewricht stromen.

Sinclair tast met zijn gezonde hand in zijn zak en haalt er een lange reep witte stof uit, die hij ettelijke malen om de stomp wikkelt. Hij wordt onmiddellijk rood. Hij krijgt even een trek van pijn op zijn gezicht als hij hem straktrekt.

Hij spuugt zijn vinger in zijn gezonde hand en werpt hem zo ver mogelijk in zee.

Sinclair kijkt nu weer naar haar. De adrenaline stroomt door zijn aderen en alles is nu vervuld.

Hij pakt het mes en stormt op haar af. Het lemmet glinstert in de weerschijn van de maan op de golven.

Met de helderheid van een felle bliksemschicht ziet Kate wat ze moet doen.

Hij is bijna bij haar, als ze van hem wegrolt, om en om, waarbij ze haar mond vol zand krijgt en de muizenbeten extra pijn doen. Als hij langs haar tuimelt, voelt ze dat meer dan

dat ze het ziet. Ze werpt zichzelf op de glazen kooi van de adder. Haar volle gewicht zit achter haar gebonden polsen en het glas gaat onder haar aan scherven. Ze grijpt een paar verspreid liggende stukken met haar vingers en blijft doorrollen, snel weg van de kooi, als de adder zich opricht. De keel van het dier is vreemd opgezwollen op de plek waar de verslonden muis zit.

Wat had Matheson ook alweer gezegd? *Vang een slang die aan het eten is, en de hel kan losbreken.*

Sinclair krabbelt overeind.

Kates vingers zijn nat van haar eigen bloed en er klopt iets in haar rechterpols. *O, god, alsjeblieft, laat het een ader zijn en geen slagader.*

Een van de scherven in haar linkerhand voelt groot genoeg aan om bruikbaar te zijn. Ze klemt hem tussen haar middelvinger en wijsvinger en zaagt als een bezetene in het touw om haar polsen.

De adder die zich opricht om aan te vallen en Sinclair die zich ook weer naar haar toe heeft gedraaid.

Hij ziet de slang die zich vanuit haar kooi verheft en aarzelt.

De tijd lijkt te worden uitgerekt. Kates eigen metabolisme gaat nu zo razendsnel, dat de wereld langzamer lijkt te draaien hoewel hij voor haar momenteel juist sneller dan ooit zou moeten gaan. Ze blijft zagen met het stuk glas en denkt er onderwijl maar niet aan hoe erg ze daarbij in zichzelf snijdt.

Sinclair komt met afgemeten passen op haar af, terwijl hij nog steeds de slang in het oog houdt. De kooi bevindt zich tussen hem en zijn gevorkte stok en de slang is nijdig.

Kates rechterhand komt met een ruk vrij, terwijl er een met bloed doorweekt stuk touw van haar pols afhangt.

De aandacht van de slang is op Sinclair gericht. Ze kijkt niet naar haar.

Ze grijpt de adder achter haar kop, zoals ze het Matheson bij de *Natrix natrix* heeft zien doen. Het dier kronkelt heftig in haar greep en ze kan de dode muis door de uitgerekte huid van de nek voelen.

Sinclair is bijna bij haar. Ze slingert de adder naar hem toe. Instinctief heft hij zijn arm met het mes op en op die manier geeft hij de slang een doelwit dat ze niet kan missen. Ze komt op zijn onderarm terecht en haar tanden zinken er diep in. Hij geeft een gil en laat het mes vallen.

De adder hangt aan Sinclairs arm, terwijl ze haar gif in zijn bloedbaan spuit. Ze kijkt hem aan met een onverstoorbare kilheid. Het vrouwtje van de soort, zonder enige genade.

Kate duikt naar voren, pakt het mes uit het zand op en snijdt de boeien om haar enkels door.

Een bliksemflits, daar is ze al overeind en rent weg, miljoenen pijnlijke pijltjes in haar gekwelde voetzolen. Kate trekt haar benen hoog op onder het rennen, zet haar voeten snel op de grond en heft ze weer even vlug op, alsof het zand brandend heet is in plaats van kletsnat.

De donderslag, niet meer dan een paar tellen later. Minder dan vijf seconden, nog geen twee kilometer ver. Nog geen twee kilometer is bijna boven hen.

Kate kent de basisbeginselen om zich tegen de bliksem te beschermen.

Maak jezelf zo klein mogelijk. Hurk neer, voeten naast elkaar, handen op je knieën. Geen metaal. Laat het mes vallen. Niet zo gemakkelijk, wanneer je voetzolen zo verschrikkelijk pijn doen en je door Blackadder achtervolgd wordt.

Kate draait zich om om te kijken waar Sinclair is.

Hij staat nog op de plek waar ze hem achtergelaten heeft. Hij heeft zijn armen naar de hemel geheven en hij houdt de gevorkte slangenvangstok recht boven zijn hoofd. Het uiteinde moet zich drieënhalve meter boven het zand bevinden. Op een vlak strand, vlak bij een grote watermassa is hij het hoogste doelwit. Kate begrijpt het onmiddellijk.

Hij heeft verloren. De laatste Furie is ontsnapt. Voor de rest van zijn levensdagen zal ze hem in zijn binnenste kwellen. Net als de zee zal de krankzinnigheid nooit ophouden. Dan kan hij er beter meteen een eind aan maken. Het is beter om staande te sterven dan op zijn knieën te moeten leven. Hij zou de zee in kunnen lopen om zichzelf te verdrinken, maar dan geeft hij haar de kans om hem te redden, hem uit het water te halen, wanneer hij halfdood is en te zwak om weerstand te bieden.

De kracht van een bliksemschicht is meer dan een miljard volt. Hij beweegt zich met de snelheid van het licht en de temperatuur in de kern van de schicht kan oplopen tot meer dan 22.000 graden Celsius.

De bliksem schiet omhoog, van de aarde naar de hemel. Hij komt niet van boven, maar van beneden: niet uit de hemel, maar uit de hel. Van onder uit de aarde schiet hij nu op Sinclair af, schitterend licht en zo dik als een telegraafpaal. Het beeld brandt zich als een negatief op Kates netvlies, terwijl ze valt. Een zwarte vork tegen een witte, nachtelijke hemel. En in het midden Sinclair, met de lichte razende aura schitterend om hem heen.

Epiloog

Ze houden Kate een week voor observatie in het ziekenhuis. Haar voeten hebben verschrikkelijk te lijden gehad, haar armen en polsen zitten vol sneden en haar buik is lelijk gewond. Maar niets dat de tijd niet kan helen, zeggen ze tegen haar.

Ondanks de kalmeringsmiddelen komen de herinneringen bij haar boven. *De bliksem die Sinclair trof en zij die naar de kustweg rende om de eerste de beste auto aan te houden. Ze zag er zo verschrikkelijk uit, dat ze midden op de weg moest gaan staan om de bestuurder tot stoppen te dwingen. Haar bloed droop over zijn gsm, toen ze eerst een ambulance en vervolgens de projectkamer belde. Ze krijgt Ferguson aan de lijn en zegt tegen hem dat hij drie dingen moet doen: Alex vrijlaten, Leo uit Sinclairs huis ophalen en mensen naar het strand sturen om de rommel hier op te komen ruimen. Sinclair staat in brand wanneer ze naar hem terugloopt, zijn kleren roken en de wind blaast de stank van brandend vlees wervelend in haar gezicht.*

Door een stom toeval komt Kate uiteindelijk in precies hetzelfde bed terecht als haar vader na de bomaanslag in het Michaelhouse Hotel. In dit bed ontvangt ze een schijnbaar eindeloze stroom bezoekers. Frank, Bronagh en Leo komen de allereerste ochtend. Ze wacht tot Leo niet kijkt voor ze haar vader en haar tante laat zien hoe erg haar verwondingen zijn. Ferguson en de jongens komen die middag en hun ruwe politievrolijkheid verdwijnt op slag als ze haar zien. Na hen komen Emmeline, Jean en Lennox. 'Ik geloof niet dat we ooit nog een voorstelling zullen kunnen geven, weet je,' zegt Jean en de anderen knikken.

Jason stuurt haar een briefje, gereserveerd en vormelijk, waarin hij schrijft dat hij begrip heeft voor wat ze hem heeft aangedaan. Ze leest het twee keer en gooit het dan weg.

Een van de verpleegkundigen brengt haar een exemplaar van de *Aberdeen Evening Telegraph*.

DIRECTEUR VEERBOOTMAATSCHAPPIJ BESCHULDIGD VAN POGING TOT MOORD EN KINDERSMOKKEL,

schreeuwt de kop. Kate leest de tekst vluchtig door en merkt dat Lovelocks eigen krant al haar best doet om zich van hem te distantiëren. Als ratten die het zinkende schip verlaten, denkt ze. Een zinkend schip, waarmee heel deze trieste zaak begonnen is.

Alle hoofdrolspelers hebben acte de présence gegeven, op twee na.

De eerste komt de volgend ochtend. Hij duwt de gordijnen rond haar bed weg, terwijl ze ligt te soezen. Ze opent haar ogen, wanneer hij zijn hand voorzichtig op de hare legt.

'Ik dacht dat je me niet meer zou willen zien,' zegt ze.

'Dat wilde ik ook niet meer.'

'Waardoor ben je van gedachten veranderd?'

'Door een klein kaboutertje.'

'Hoe klein?'

Hij haalt zijn hand van de hare en houdt die op iets meer dan een halve meter boven de grond. 'Ongeveer zo klein.'

'En wat zei dat kleine kaboutertje?'

'Hij zei dat zijn mammie in het ziekenhuis lag en hij dacht dat ze het wel fijn zou vinden als ik bij haar op bezoek ging.'

'Dat vindt ze ook fijn. Heel erg zelfs.'

Ze weten allebei dat ze nog heel wat met elkaar te bepraten hebben over vertrouwen, verraad en achterdocht. Maar ze weten ook dat dat kan wachten. Ze zullen het aanroeren als het juiste moment daar is: en wanneer ze het doen, zullen ze het ook grondig doen.

Kate moet tot de derde dag wachten voor ze iets van de tweede speler hoort. Zijn groet komt in de vorm van een pakje, omdat hij natuurlijk niet gewoon naar haar toe kan komen, zoals de anderen. Ze herkent het handschrift en de gevangenisstempel op de envelop voor ze hem openmaakt. En dat is maar goed ook: het pakketje is een boek en Kate kan zich nog levendig herinneren hoe de vorige persoon in dit bed terecht is gekomen.

Ze haalt het boek uit de envelop. Het is een exemplaar van *The Jungle Book*, en op ongeveer een derde van het begin steekt een geel memoplakkertje tussen de bladzijden uit. Kate slaat het boek daar open en ziet wat het papiertje aangeeft: het verhaal van Rikki-Tikki-Tavi die twee cobra's doodt, Nag en Nagaina.

Op de dag dat Kate uit het ziekenhuis wordt ontslagen, gaat ze met Alex terug naar het strand waar Sinclair haar probeerde te vermoorden. De hittegolf is voorbij en de zeebries waait hen in de rug. Ze wandelen zonder een woord te zeggen langs de lange boulevard, waarbij Kates voeten pijn doen in de chirurgische sokken. Uit het fitnesscentrum komt een wolk chloor- en zweetlucht naar buiten, als ze erlangs lopen en het smerige rode gevaarte van het Pittodrie-voetbalstadion verheft zich verderop links van hen.

'Ik wil een ding van je weten,' zegt ze.

'Wat?'

'Waarom je altijd naar mijn huis komt. Nooit andersom. Ik weet je adres niet eens.'

Hun voetstappen klinken op het plaveisel, terwijl hij nadenkt.

'Ik ben altijd huiverig om van iemand te houden,' zegt hij. 'Ergens diep in mijn hart geloof ik dat je tot op zekere hoogte je eigen identiteit verliest als je echt van iemand houdt. Je richt je leven op iemand die je op elk moment kan verlaten. Als je in het begin zonder hen kan leven en je op een dag merkt dat je dat niet meer kunt, ben je daardoor dan niet minder geworden in plaats van meer?'

'Maak je je daar zorgen om?'

'Ik wilde al zo lang met je samen zijn, Kate. Toen gebeurde dat, geweldig en fantastisch, en het maakt me gewoon blij. Ik heb werkelijk nog voor niemand zulke gevoelens gehad. En daarmee komt meteen de angst dat dit te mooi is om te blijven voortduren.' Hij blijft staan en pakt haar arm vast. 'Je bent in elke vezel van me gedrongen. Ik voel me meer op mijn gemak op jouw terrein, in jouw leven; wanneer het misloopt, kan ik gewoon weggaan en mezelf voorhouden dat het nooit zoveel te betekenen heeft gehad. Daarom heb ik je nooit uitgenodigd. Mijn woning is de enige plek die ik nog heb die niets met jou te maken heeft. Als je daar eenmaal bent geweest, zul je daar altijd zijn, of dat nu je bedoeling is of niet.'

'En dat maakt je huiverig?' 'Ja.'

'Daar kan ik wel mee leven.'

Kate begint haar jas uit te trekken. 'Ligt het nou aan mij,' vraagt ze, 'of is het werkelijk zo heet vandaag?'

Het kost ettelijke seconden voor Alex in de gaten heeft wat ze zojuist heeft gezegd. Tegen de tijd dat dit besef tot hem is doorgedrongen, als de eerste stralen van een nieuwe dag, heeft ze haar trui ook al uit.

En plotseling rent ze over de weg, schiet handig tussen twee auto's door, omlaag langs de steile helling met gras, springt van het uiteinde van een blauwgeverfde bank, rent over de betonnen trappen en springt het zand op. Ze schopt onder het lopen haar schoenen uit en duwt haar broek naar beneden, waarbij ze onhandig huppelt zolang die rond haar enkels wappert. Daarna komt haar blouse, de chirurgische sokken, haar beha, en als laatste haar slipje. Het zeewater zal het verband kletsnat maken en de wonden eronder zullen pijn doen, maar het kan haar niet schelen.

Kate duikt de zee in, waarbij ze zich tijdens haar sprong om haar as wentelt, zodat ze naar de lucht kijkt.

De vrouw valt achterwaarts met gespreide armen en benen op het water in het witte schuim, en verdwijnt onder de hoge golven.

Het water bedekt elke vierkante centimeter van Kates lichaam en wanneer ze weer aan de oppervlakte komt, kan ze nauwelijks een woord uitbrengen van het lachen.